UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Regvlarvm Vtrivsqve Ivris Cvm Ampliationibvs Ac Limitationibvs

Dueñas, Pedro

Venetiis, 1566

urn:nbn:de:hbz:466:1-63213

Visual Library

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Th. 4834.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

M. 1

30

REGVLARVM VTRIVSQVE IVRIS CVM AMPLIATIONIBVS AC LIMITATIONIBVS.

Collegii Soc. Jesu Paderb.

LIBER PRIMVS.

PETRO A DVENAS,
SALAMANTICENSIS
ACADEMIAE DOCTORE,
Authore.

Sum ex libris Joannis Nicij Gr.

His acceſſerunt Indices tres: quorum duo in principio libri ſunt materiarum, & legum communium: tertius vero in fine legum Hiſpanarum.

Coll. Soc. Jesu Paderb. 1661.

VENETIIS.
Ad Candentis Salamandræ inſigne.
MD LXVI.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

PETRVS A DVENAS,

CANONICI IVRIS DOCTOR,

BENEVOLO LECTORI

S. P. D.

IV multumque cogitanti mihi, Lector optime, scriptis in publicum dare quipppiam quo temporis in studio literario à me insumpti ratio reddi possit: ambigentique vehementer à quo scribendi genere consultius foret exordiundum quod magis in rem studiosorum cederet: tandem in mentem venit operæ pretium me facturum, magisq; studiosos demeriturum, si Iuris vtriusque Regulas pro meo modulo, quanta integrum mihi esset diligentia, dedolarem. Rem fateor arduam aggredior, multique negotij,

tij, verum non parum multis magno commodo futuram: nempe in qua vniuersæ Iurisprudentiæ delitescat intellectus & cognitio: operam dantes vt assequeremur quò fortè poeticum illud de nobis decantaretur.

Omne tulit punctum, qui miscuit vtile dulci. Quanquam autem Bartholomæus Socinus Italus, simul & Ioannes Bernardus Diaz à Luco, nostras, Calaguritanus ac Calciatensis Episcopus, de iure eiusque professoribus optimè meritus, in illas scripserint: præter eas quas congesserunt in vnum potius quàm digesserunt ipsi, animus fuit auctarium adijcere, atque in illis desideratas scriptoribus, omni qua possem copia absoluere. Partitus sum librum in volumina quatuor, quorum hoc est ordine primum: quod si hilari fronte, vti spero fore, amplectamini, bonis auibus tria reliqua propediem ædentur in lucem. Porrò pars hæc si vtile quid, quodque cum fructu legas continere videbitur, Deo optimo Maximo, quo bene fortunante prouinciam suscepi, acceptum referes. Ea verò quæ hic tibi fortassis minus probabuntur, qualia non pauca vereor sunt futura, candidè iudicare fueris memor, mihique condones oro ῥᾷον μὲν γὰρ μαμήσασθαι ἢ μιμήσασθαι. Animum ac conatū spectato quo hæc adumbrauimus. diligentiam & solicitudinem quibus in his congerendis desudauimus: quandoquidem ante vndeuigesimum ætatis annum prælo sunt tradita.

Rationem, cur præmaturè huic me muneri addixerim, si poposceris, hanc habe: & his ad finem deductis si oblectēris, meaque ex semente messem aliquam

fcceris,

feceris, accinctior reddar, animatiorque ad alia memoriæ prodenda, vnde non minus commodi emergat: prosequuturus quem cœpi laborem: quanq; nactus sum Spartam, dum vita supererit, pro virili ornaturus: potissimum inquam hac lege, si modo primum hunc fœtum; qui maiore otio diutius fortassis lambendus erat. Probari sensero. quæ sanè res plurimum animis ad literas inflammandis, valet, si Nasoni creditur. vbi cecinit:

Excitat auditor studium, laudataq; virtus
Crescit, & immensum gloria calcar habet.

Iam vero ne cuiquam videri possim haud ita multum temporis iuridice scientiæ impendisse, cùm mea typis excudenda darentur, studiorum meorum progressum recensere ac seriem animus est. Auspicatus illa ab iure Pontificio anno sexto & trigesimo supra mille quingentos, nondum duodecimum ætatis annum egressus, partim audiendo, partim audita ruminando iterandòue annos vndecim confeci: sub quorum finem profiteri publicè in clarissima hac Academia exorsus, annum agens vigesimumtertium: ex quo post biennium, Doctoratus Canonici Iuris galero donatus. Itaque qui calculum subducere volet, professum sexennium, studuisse annos duodeuiginti offendet. idque summa quoad eius fieri potuit sedulitate, tantaque librorum copia (est etenim bene instructa mihi bibliotheca, quæ admodum paucis collegarum meorum cedat) vt ferè nemo è Scriptoribus omnibus tum veteribus tum Iunioribus, quotquot vel in ius ciuile vel

Pontificium ingenij monumenta & lucubrationes ædiderunt, in Musæo meo desideretur: atqui de ijs loquor qui aut apud nos prostare visi sunt, aut certè in manus meas peruenere. Reliquum proinde est candide Lector, vt conatum nostrum boni consulas, studijsq; faueas ac bene preceris. Quod intelligi nolim quasi minus id agere te existimem, verum ita, vti Poeta inquit.

Acer & ad palmæ per se cursurus honores,
Si tamen horteris, fortius ibit equus. Et,
Qui monet vt facias quod iã facis, ille monẽdo.
Laudat, & hortatu comprobat acta suo.

Ego demum ex animo reprecor, tibi sit mens sana in corpore sano. Vale: duodeuigesimo Calendas Februarias.

INDEX, SEV REPERTORIVM, HVIVS PRIMAE PARTIS REGVLARVM.

Cuius prior numerus regulam signat. Vltimus autem paginam.

A

Abbas & conuentus possunt cedere debitum monacho scholastico. in regu. lxxxvij. in 8. ampliatio. fol. 46

abbas si mittit monachum ad studium, in dubio videtur se obligare ad expensas factas per monachum in studio. 370. in iij. ampl. 233

abb. opinio in c. parochiano. de sepultu. reprehenditur. xiij. in xij. limit. 6

abbatissa pro suo monasterio potest esse procuratrix. cccxj. in ij. limi. 181

absentes in actibus collegij vel vniuersitatis non sunt vocandi. j. 1

absens quando percipiat distributiones quotidianas. ccvj. in vj. limitatio. 107

accessum habentes ad consanguineam vel ad monialem, publicantur eorum bona ipso iure. cl. in j. ampl. 77

acceptilatio facta tutori vel curatori per pupillum, an valeat. 31. in ij. ampl. 15

Acquisita seu empta constante matrimonio de iure hispano sunt communia. 2. 1

Acquisita per vnum ex fratribus, simul post mortem patris habitanti præsumitur communia. 3. ibi.

Acta criminalia, vel instrumenta in causa criminali non debent produci fisco, ab eo de cuius crimine agitur. 4. ibi.

acta omnia iudicialia, siue ciuilia siue criminalia, debent ædi litigantibus, alias pars appellari poterit. 5. 2

Actor tenetur ædere reo instrumenta ad exceptionem fundãdã. 20. 10

actor tenetur sequi forum rei. 21. ibid.

actore non probante reus absolui debet. 22. ibid.

Actio confessoria & negatoria competit pro seruitutibus rusticis, & vrbanis. 222. 6

INDEX.

actio personalis extinguitur, si debitor per decennium non petierit debitum stante statuto.6. 2
actio perpetuatur per litis contestationem.limi.2. 3
actio personalis non datur contra singularem rei successorem, in regu.8. 4
actio personalis ex testamento regulariter competit pro legatis etiam de iure.ff.15. 7
actio pœnalis non tollite rei persecutoriam.7. 3
actio pœnalis ex delicto non transit in heredem.13. 5
actione pœnali sublata durat hypothecaria.17. 8
Idem in actione fideiussoria.3.amplia. ibi.
actio pignoratitia non nascitur, nisi prius soluto debito.9. 4
actio pignoratitia directa, soluto debito creditori competit debitori ad repetendum pignus.10 ibi.
actio ex pacto nudo non oritur.11, ibi.
actio ex pacto nudo in Ligis.& treugis oritur.16. 8
actio ex pacto nudo donationis oritur.19. 9
actio non datur soluto matrimonio heredi mariti ex pacto facto per mulierem in contractu dotis, ꝙ satisfaciat creditoribus habentibus hypothecata prædia data in dotem.12. 4
actio extinguitur si creditor succedat debitori.18. 9
actiones contrariæ quę electione tolluntur, nec in eodem, nec in diuersis libellis admittuntur.14. 7
Sine actione experiens non auditur reo repugnante & inuicto. 64. 34
actus,& dispositio verificantur in prima vice.24. 11
actus intermedius vitiat stipulationem.25. ibi.
actus nullus executioni mandatur.26. ibi.
actus substantialis iudicij non potest tolli consensu partium.23. limita.1. 10
actus vel processus factus a principe sine citatione an valeat.43.versi. & idem. 25
accusans aliquem tenetur se inscribere ad pœnam talionis.27. 11
accusatio facta de crimine, vel inquisitio tanquam commisso certo tempore vel loco, si probetur de alio tempore vel loco, debet sequi absolutio.28. 12
accusatus non potest reaccusare suum accusatorem post nomen Rei receptum inter Reos.29. ibi.
accusandi ius intra quot tempus duret.173.versi. Porro. 86
accusatus,& conuictus per inditia ad torturam, compellitur producere acta,& instrumenta contra se.4. limi.j. 2
accusans volentem frangere carcerem, debet consequi libertatem. 393.amplia.3. 248
accusatio facta calore iracundiæ, debet per iudicem aboleri.292. amplia.5. 164
adempta in testamento, censentur ipso iure adempta. ccxxvij. 128

adiudica-

adiudicatio rei pro maiori debito quam sit,non tenet in aliquo quando sit a iudice.clxxxv.in 4.ampli. 92
aduocati seniores præferuntur in uenibus.ccviij. 107
aduocatus non debet habere salarium vsque ad finem litis.lxiij. ij. ampliatione. 34.
administrator loci pij si condemnatus vt rationem reddat appellauit,poterit interim iudex a quo ipsum constringere, non obstante appellatione.xlij.in xxj.limi. 24
administratores non possunt emere res illorum quorum administrant.xxxj. 12
ædificare potest quis,aut reficere fortilicium , vel castra & ciuitates in suo xxxij. 14
ædificare & eleuare potest quis vsq; ad cęlũ Domum suam.xxxiij. xv.ætas 1. Etas.
Affectio non petitur,nec eius ratione condẽnatio augetur.xxxiiij.16
affectus punitur,licet non sequatur effectus.xxxv. 16
affinis non præsumitur scire facta affinis.cxxv.in iij.limita. 66
affines.i.compromissum.
agnatis.i.fiscus.
Allegans pro se aliquam legem uel statutum,incumbit onus.probandi illam esse vsitatam.xxxviij. 18
allegationes iuris an debent ædi parti.5.nu.6. 2
Alienationis prohibitio facta hęredi,intelligit facta hæredi hæredis. xxxix. 18
alienatio feudi.1.feudi alienatio.
alienatio rei petitæ pendente lite quando valeat.xlij.nu.3. 22
Alienare potest ille,cui bonis interdictum est,in augmentum,& vtilitatem suam.xl.in 8.limi. 21
alienigenæ quando possunt habere beneficia.ccxxij. 105
alimenta.i.filio durante lite.& filius spurius.
alimenta in quibus casibus debentur.187.nu.xiiij. 95
alimenta quomodo decernantur pupillo.nu.4. ibi.
alimenta victus & vestitus a patre præstita , non computantur filio in legitimam.ccxxij.nu.2. 122
alimenta tenetur filius mittere patri in suo loco,etiam si missus sit in exilium propter delictum.lxj.in xv.limt. 84
amicos licet congregare pro defensione rerum.cxcj.in iij.ampliã,99
animal irrationale habens accessum ad mulierem,debet cum prædicta muliere comburi.cclviij.in tertia ampliã. 182
Appellatio interposita mandato vt veniat ad residendum in loco beneficij,potest index a quo pendente ea ponere substitutum in beneficio,qui interim de eius fructibus nutriatur.xliij.in 19.fall. 24
appellatio interdicta est ne cadauer repelliatur.397.in j.priuile.251.
Appellari ab executore permissum non est.xlj. 22
appellatione pendente suspenditur iurisdictio iudicis a quo xlij. 22
Appellatio iusta & licita non tollitur a Principe sine causa. 47. 24

appellare

appellare a ſententia lata ſuper poſſeſſorio non permittitur.xliiij. 26
appellari ab omnibus iudicibus tam ordinariis,quam delegatis, regu lariter poteſt.45 26
appellari poteſt a ſtatuto facto in odium vel prejudicium alicuius perſonæ.46. 27
appellatio ab iuterlocutoria non poteſt iuſtificari ex nouis actis niſi ex primis.xlvii. 28
appellatio a difinitiua poteſt iuſtificari.ex nouis cauſis , & ex nouis probationibus.48. ibi.
appellãs põt renũtiare appellatio.& reuertere ad iudicẽ a quo.49.29
appellare tertio non licet.50. ibi.
appellationi renuntiare videtur,qui poſt appellationem coram iudi ce a quo aliquid agitauerit.51. ibi.
appellari a ſententia interlocutoria de iure ciuili non licet.lij. ibi.
appellanti propter executionem non admiſſam , cuius probationem obtulerat,non eſt neceſſe ad eam iuſtificandum probare veritatem exceptionis,ſed ſufficit q̃ probet exceptionem oppoſuiſſe & eam incontinenti probare voluiſſe.53. 30
appellatio in quibus caſibus non admittatur.reg.clvi.limi.v. 81
apocha in qua quis oſtendit ſe tribus annis proximis ſoluiſſe retro ſol uiſſe præſumitur.liiij. 30
Aquam ducere de flumine publico.cuilibet licitum eſt.xliij.in v. li- mi.verſi.facit etiam prope medium. 25
Arbiter ſi immediate pernuntiat,ſententia non valet.186.nu.9. 94
arbiter non poteſt eſſe excommunicatus.cclxix. 152
arbiter electus ad pronuntiandum ſecundum iura,poteſt & debet iu- dicare ſecundum ſtatuta & conſuetudines.56. 31
arbitri ſententiæ etiam iniquæ ſtandum eſt.57. 32
arbiter ſententiam de nocte ferre non poteſt.lviij. ibi.
arbiter ſententiam per eum latam retracta ire non poteſt.59. 33
arbiter debet arbitrium ſuum ferre partibus citatis.60. ibi.
Archiepiſcopus põt viſitare prouinciã & inquirere de criminibus ẽt ſi non appareat de ſuffraganeorum negligẽtia.298.in 17. lim. 170
arca in qua fructus triturantur,& paleæ a fructibus diſcernuntur. quã do non poteſt habere ventum niſi ab vna parte , ipſo iure præ- dio vicini ſeruitus impoſita eſt , ne poſsit altius tollere. xxxiij. in 6.fallen.1. 5
Arma portare regulariter eſt prohibitum.lv. 30
armorum viſus affert iuſtum metum mortis.cxcij.nu.1. 101
arma filio militi data a patre non computantur in legitima.regu.222. nume.3. 121
Aſcendentes ſuccedunt deſcendentibus.lxi. 33
aſcendentes j.feudum.
aſſeſſori ante finem officij ſalarium ſolui non debet.63. 34
atteſtationes teſtium licet inualidæ,de conſenſu partium poſſunt con ualidari.23. 10

autho-

authoritas quando requiritur, non sufficit simpliciter consentire, sed expresse debet præstari. 34. 65
authoritas 1. Doctor.
authoritate propria nulli subdito competit sibi ius dicere. 67. 35
aurei quot requirantur ad libram. reg. 224. limi. xix. 126
auus & proauus deficiente patre & matre tenetur alere nepotes, & pronepotes. in reg. cccl xvij. in vij. ampl. 231
auus potest cerere & donare debitum nepoti scholastico. in reg. 87. in iiij. ampl. 46
aui appellatione auia continetnr. in v. limi. ibi.

B

BANNITVS potest impune occidi ex forma statuti. 68. 35
bannitum occidens peccat mortaliter. in ij. limi. ibi.
bannitus an possit petere alimenta. in x. limita. ibi.
bannitus an possit se defendere. reg. cxcij. limi. ij. 101
bannitus potest conuenire debitores vbi eos reperit. reg. clxij. in fine. 83
bannitus censetur esse in fuga, ideo potest capi a creditore. regul. 175. ampl. iiij. 88
Bartoli doctrina in l. sequitur. in §. si viam. nu. 4. ff. de vsucapio. & in l. cum notissimi. in princ. C. de præscrip. xxx. vel xl. anno. cum aliis reprobatur in d. reg. vj. 2
barto. doctrina in l. Titio. in §. altero. ff. de administ. tuto. limitatur & intelligitur. in reg. iij. in v. limi. 5
bartoli doctrina in l. controuersia, nu. 7. ff. de transaction. declaratur in reg. cclxvij. in iii. limi.
bastardi non dicuntur nobiles, nec nobilitas patris in eos descendit. in regu. lxix. 38
Et quid si fuerunt legitimatum per principem. 162
Beneficium ecclesiasticum possidens pacifice per triennium non debet molestari in possessorio nec petitorio. 70. 39
beneficia plura quis non potest habere, & primum vacat per adeptionem secundi. 71. ibi.
beneficium in quibus casibus vacat ipso iure in fine. ibi.
beneficium institutum fuit de iure positiuo, non autem a iure diuino. 72. 40
beneficium concessum principali trahitur ad augmentum, vt in decimis ecclesiis concessis, & in aliis multis. 73. 41
In beneficialibus canonicam institutionem vnusquisque probare tenetur. 77. 42
Bona præsentia & futura in generali obligatione, & hypoteca bonorum continentur. 76. ibi.
bona possidens in alieno territorio & non sub eadem iurisdictione sub qua conuenitur, non releuatur a satisdatione. 74. 41
bonus quilibet præsumitur. 75. ibi.
bona omnia defuncti sunt obligata per satisfationē. reg. xiij. lim. xij. §

bona immobilia minoris qualiter vendi possunt.177.3.casu. 84
bona ipso iure publicata non possunt alienari etiam ante accusationē. 226.limi.j. 127
blasfemans per iracundiam punitur.292.limi.v. 165
blasfemantium pœnæ.290.limi.ij. 163

C

CADAVER ne sepeliatur non potest impediri a creditoribus habentibus instrumentum guarentigium.397.priui.j. 251
calumniator quis dicatur.17. 11
calumnia per calumniam repelli potest.306.in fi. 178
C.quamuis, de pact.lib.vj.limitatur.130. 69
canones abrogati obseruandi non sunt.79. 42
canonicus regularis non potest esse delegatus Papæ.78. ibi.
canonicus regularis succedit in feudis.103.limi.11. 59
canonicus regularis non potest beneficium suum,etiam sine cura,seruire per substitutum.134.limi.11. 72
canonici cathedralium ecclesiarum ad synodum episcopi non tenentur venire.80. 43
canonicatus dicitur simplex beneficium. ibi.
Carceratus condemnatus de crimine,si appellat remittendus est ad iudicem appellationis cum custodibus & expensis ipsius carcerati, xlij.fall.xxj. 23
carceratus iniuste detentus si frangit carcerem,non punitur pœna mortis.393.iiij.limi. 249
carcerari pro debito,milites, decuriones,& doctores non possunt.190, in v.amplia. 97
cardinalem licet offendere,pro defensione corporis.192.j.ampl. 100
cardinalatus vacat per adeptionē secundi cardinalatus.71.ampl.3. 41
cardinalatus dignitas instituta fuit a iure diuino.3.limi. ibi.
cardinales ex consuetudine habent priuilegium ut possint liberare damnatum ad mortem dum ducitur ad supplicium.81. 43
cardinalis succedit in feudo.103.in xij.fall. 59
casus fortuiti non continentur,appellatione,periculi.380 237
casus fortuiti qui sint.versi.qui autem. ibi.
causa omnium bonorum vel maioris partis æquiparatur criminali. 283. in ij.amplia.
causa ciuilis famosa æquiparatur criminali.300.in ij.ampl. 174
causa cessante cessat effectus.82. 43
causa a sede Apostolica debent committi personis existentibus in dignitate.82. ibi.
causa quæ terminatur per testimimoniū ℣uis legitimi est nulla.84.44
causa de partibus in quibus existit appellatum ad Papam non dicuntur ad curiam deuolutæ, nec in ea ueniunt tractandæ sed in partibus remittendæ.85. ibid.

cautio prolata a lege intelligitur de nuda,86. 45
Idem si fuit prolata a testatore. ibi.
cautio prælata a lege.intelligitur de nuda cautione fuit.86. 45
Idem si prolata a testatore.in j.ampl. ibi.
cessio facta filio spurio scholastico,non debet excedere quintam partē bonorum patris.223.in iiij.limi. 122
cessio in potentiorem facta,regulariter est nulla.88. 47
cessio facta in clericum dicitur facta in potentiorem, in 4.ampl. ibi.
cessio facta tutori contra personam pupilli, est nulla.in vj. ampliatione. ibi.
cessio quæ fit bona fide & non malitiose an valeat.in ix.limi. 48
cessio debiti potest a patre in filio scholastico fieri.87.in prin. 45
cessio facta per pupillum tutori,non valet.31.in 4.amp. 13
charitatiuum subsidium potest episcopus exigere a subditis pro expeditione Bullarum suæ promotionis.89. 48
charitatiuum subsidium exigi non potest vltra taxam; nec valet consuetudo contraria.90. ibi.
charitatiuum subsidium nō possunt petere inferiores episcopi. 91. 49
chronicorum & historiarum exemplum probat.157. 81
citari debet qui prætendit interesse.92. 49
citatio regulariter in scriptis fieri non debet.93. 50
citatio partis requiritur in exequutione sententię.94. ibi.
citatio non requiritur quando notorie constat nullam absenti competere defensionem.in j.limita. ibi.
citari non potest quis vt personaliter compareat.95. 51
ettatio ut valeat requiritur requisitio partis.96. ibi.
citatio ad hoc vt valeat requiritur authoritas iudicis, & commissio. 97. ibi.
Citatus ut personaliter compareat,in synodo non potest per procuratorem comparere.126.in j.fall. 67
citatio quando est inualida non operatur vt eius virtute citatus possit excommuuicari.153.in 4.limi. 80
ciratus recedens ante terminum propter aliquod repentinum periculum,excommunicari non debet.in v.lim. ibi.
citatio est de iure diuino, & an possit per principem tolli. 43. fina. limitatio. 25
clerici & ecclesiasticæ personæ an possint perpetuo opponere exceptionem non nume.pecu.261.limi. 147
clericus qui falsauit sigillum principis,aut alicuius regis, deponi debet.290.in j.limi. 163
clericus infamatus a populo,tenetur innocentiam suam purgare.299. in xvj.limit. 172
clericus an possit nurum instituere,vel illi donare.late: 366, post xj. limita.129.
clericus tenetur dotare filiam ratione alimentorum:et qualiter hoc intelligatur,367,in iij.amplia. 230

clerici

clerici non habentes curam animarum, non tenentur venire ad synodum episcopi. 98. 52
clericum percutiens est excommunicatus, & nõ debet absolui ab alio quam a Romano Pontifice. 99. ibid.
clericum percutiens in quibus casibus possit absolui ab alio quam a Romano Pontifice. in iij. limi. in fi. ibi.
clericus ad altare celebrans si inuaditur ab aliquo, licite potest dimittere celebrationem & se defendere. 192. in ij. ampl. 100
clerici peregrini nullo modo possunt præsentari nec instituí in beneficiis. 102. in iij. ampl. 105
clerici an possint torqueri, late tractatur in reg. 190. in iij. limi. 98
clerici & personæ ecclesiasticæ, & ecclesiæ non debent subire munera personalia, sed sunt immunes. in reg. 10. 54
clericus vel ecclesia qñ teneatur soluere collectam. in ij. limi. 55
clericus coniugatus tenetur soluere collectas. in x. lim. 56
clerici negotiatores tenentur soluere gabellam. in xj. limi. ibi.
clerici propter fornicationem aut concubinatum non sunt deponendi 101. 58
Fallit si rem habuerit cum moniali, virgine nupta, consanguinea, & nouerca, socru, nuru, vel priuigna. in limi. ibid.
clericus si cum soluta & virgine de facto contraxit matrimoniũ, vel si contra naturam fornicatur, debet deponi. in iij. & fina. limi. ibi.
clericus in causa ciuili potest reconueniri corã iudice seculari. cij. 58
clericus non succedit in feudum. 103. ibi.
Fallit vt ibi in limitationib. 59
clerici non subiacent consuetudinibus patriæ. 155. 135
Cohæres tenetur de euictione cohæredi cui res euicta obuenit ex diuisione facta ab ipsis cohæredibus. 105. 60
collaterales succedunt in feudis vsque ad septimum gradũ. 106. ibi.
colonus simplex vel conductor probando se soluisse. tribus annis proximis præteritis, præsumitur semper retro soluisse. 54. in ampliatione ij. 30
colonus clerici an debeat soluere collectam vel tributum. 100. in secũda ampl. 54
comburi in quibus casibus quis debeat. 113. 62
comes infra feudum.
commendatarij sancti Ioannis an succedant in feudis. 103. in vj. limita. Et possunt portare arma, 55. in iiij. limi. 31
Et sunt immunes a collectis. & quæ sit ratio. 100. in v. ampl. 54
commissio facta iudici quod debeat iudicare secundum consilium alterius, valet. 108. 60
Comparens post missionem primi decreti, potest summatim ostendere de iure suo: & reuocari facere missionem. 185. in j. limita. 92
comparere per procuratorem possunt, qui tenentur venire ad synodũ. 126. 66
compelli non potest quis ad faciendum, quod alteri prodest, & sibi non

non nocet.clxxj. 86
compositio inter personas ecclesiasticas vt decimę vni curato debitæ alteri soluantur,valet.cxxvij. 67
compromissum de litibus facere coguntur affines stante statuto. xxxvj. 17
Fallit vt ibi in limi.
compromissum non petitum in causa principali inter affines, non potest peti in causa appellationis.in xiiij.limit. 18
compromitti non potest in causa dandi tutelam in xv.limi. ibi.
compromissum annullatur morte alterius compromittentium. cxxviij. 67
Idem si alter ex compromittentibus ingrediatur monasterium.uel ciuiliter moriatur.in iij.& iiij.amplia. ibi.
Fallit quando factum pro se & hęredibus, vel per capitulum vel vniuersitatem vt per prelatum sub nomine dignitatis.in j.iij. & 4. limita. ibi.
condemnatum iniuste ad mortem potest quis propria authoritate eripere.& per vim cxc.in 8.amplia. 98
condemnatus ad mortem pro aliquo crimine,si postea efficiatur furiosus,non debet sententia exequi contra eum.cclix.in iij.amplia. versi.& circa. 142
condemnatus ad soluendum non euitat exequutionem, dato ꝙ velit fideiubere vel pignora dare.cxvj. 63
condemnatus simpliciter ad vincula,perpetuo intelligitur.cxliiii. in iii.ampl.in fi. 75
condemnatus ante confessionem,an possit appellare.clvi.in iiij.limitatio. 81
condemnari nemo debet sine accusatore.ccxcviij.versi. ratio huius regulæ. 168
condemnatus in crimine heresis potest testari inter liberos. cclxxij. in ij.ampli.& 345.in ij.limit. 205
condictio ob causam competit ex capite causę non secutę, in contractibus innominatis.cx. 61
condictio ob causam habet locum ex capite pœnitentiæ in contractibus innominatis.cxj. ibi.
conditio quæ in se infert viduitatem,non est seruanda.cxij. 62
conditio,quæ solet dici perplexitas,vitiat institutionem.114. 63
conditio impossibilis affirmatiua in contractu adiecta, vitiat omnem contractum.cxv. ibi.
conditio quando est verificata,perinde est ac si ab initio fuisset pure facta.ccvij.in j.amplia. 114
conductor ad longum tempus dicitur naturaliter possidere, & habet vtile dominium in reconducta.xl.in xij.ampl. 20
confessio facta in iudicio animo donandi,non requirit insinuationem ccxxiiij.in xv.fall. 116
confessio calor iracundię non obligat,ccxcii.in 3,ampliati, & cxix. in

in 3.limi. 64
confeſsio facta in iudicio præiudicat.cxvij. 63
confeſsio facta ſine cauſa,non ualet.cxviij. ibi.
confeſsio extraiudicialis parte præſente plene probat.cxix. ibi.
Et an ad hoc vt probet requiratur acceptatio partis.in j.limi. ibid.
confeſsio facta per verba enunciatiua, non probat. in ſecunda limitatione. 64
confeſsio extraiudicialis facta cum cauſa parte præſente,probat.in ſeptima limi. ibi.
confeſsio prælati non præiudicat eccleſiæ,in 8.limi. ibi.
confeſsio extra iudicium facta parte abſente facit ſemiplenam probationem.cxx. 65
confeſſoria & negatoria actio competit pro ſeruitutibus ruſticis et vrbanis.cxxij. ibi.
confeſsio facta per procuratorem, etiam habentem ſpeciale mandatū, non præiudicat domino,vt non poſsit appellare.clvj.in ſecunda limitatio. 80
confeſsio facta in fortura,uel poſt ſententiam,non tollit appellationē. 3.& 4.limi. 81
confeſsio facta per contumaciom, an idem operetur q confeſsio uera. in vj.lim. ibi.
confiſcatio bonorum in quibus caſibus fit ipſo iure. cl. verſicu. & circa. 78
confiſcatio bonorum in crimine læſæ maieſtatis præſcribitur ſpatio xl.annor.clxxiij.verſ.porro. 86
confines probantur per famam.ccxcix.in xxiij.fall. 173
confitens ſe mutuo recepiſſe pecuniam,nihilominus poteſt intra biennium opponere exceptionem non nume.pecu.121. 65
confitens in iudicio ſe mutuo aliquid recepiſſe, non poteſt opponere exceptionem non numeratæ pecuniæ. cclx. in decima limitatione. 147
confirmata ea quæ ſunt iuri contraria, non intelliguntur per ſimplicē confirmationem.131. 70
confirmatio,per quam reſtituitur poſſeſsio feudi, videtur noua traditio feudi.in 4.& 5.limi. ibi.
coniuges ſuccedunt inter ſe deficientibus agnatis vel cognatis,excluſo fiſco.37. 18
coniunctus admittitur pro coniuncto ſine mandato, dum tamen caueat de rato.123. 65
Fallit vt ibi.
coniunctus an in cauſis ſpiritualibus poſsit agere pro coniuncto ſine mandato.in iiij.limi. ibi.
coniuncta perſona non poteſt recipere ſolutionem pro coniuncta ſine mandato.124. 66
coniunctus præſumitur ſcire facta coniuncti.125. ibi.
conſanguineus præſumitur ſcire facta conſanguinei.125.limi.j. ibid.

conſangninei

consanguinei vsque ad quartum gradum non possunt cogi testificari contra consanguineos. 384. in. j. amplia. 242
consors sine mandato pōt agere, & excipere pro consorte. 132. 70
consiliarij ciuitatum dicuntur hodie decuriones: & gaudent eorum priuilegiis. 190. in 9. amplia. 98
Consuetudo vt quis non possit ædificare castrum vel fortalicium, valet 32. in 6. limita. 15
consuetudo antiqua tanti temporis cuius initij memoria non sit in contrarium, habet vim priuilegij a principe concessi. 90. in prima limitatio. 48
consuetudo quod clerici de certis bonis soluant collectas, an valeat. 100. in prima fallen. 51
consuetudo ecclesię vt canonici si non resideant percipiant fructus beneficiorum suorum, valet. 134. 71
consuetudo quæ præbet occasionem vagandi, non valet. in tertia limitatio. ibi.
consuetudo laicorum non ligat clericos. 135. ibi.
consuetudo contra ius non extenditur. 136. 72
consuetudo contra ius naturale non valet. 137 ibi.
consuetudo inducitur de iure ciuili spatium decem annorū. 138. ibi.
consuetudo quæ tendit contra ea quę sunt reseruata Principi, vel quæ detrahit iura alicuius ecclesię, quot inducitur spatio nu. 2, 3. & 139. in 2. limita. 73
consuetudo irrationabilis contra ius ciuile,
Et quid si in 4. limitatio. ibi.
consuetudo quæ est pręter ius, de iure canonico inducitur spatio decem annorum. 139. 73
consuetudo contra ius de iure canonico requirit spatium quadraginta annorum. 140. ibi.
consuetudo potest induci, & valet etiam si non inducatur sciente Principe. 141. ibi.
consuetudo in sacramentalibus, puta in consuetudine benedicendi corruptas, requirit scientiam Principis. 141. in 2. limita. ibi.
consuetudo tollitur, si est præscripta per aliam contrariam consuetudinem prescriptam. 142. 74
consuetudo quę est contra ecclesiasticam libertatem, vel onerosa, non valet. 143. ibi.
consuetudo non valet contra legē derogantē consuetudini. 144. 75
consuetudo inducta post legem quę simpliciter tollit cōsuetudinem præteritam vel introductam, valet. 3. amplia. ibi.
consuetudo non ligat subditos extra territorium. 146. 79
consuetudo loci seruanda est in concernentibus processum in quo proceditur, & illius tribunalis vel iudicis corā quo agitur. 147. 76
consuetudo probatur per famam. 199. in 21. fal. 173
Constitutio vel dispositio non ligat ignorantes. 129. 68
constitutiones, leges vel canones facti per verba generalia, dicuntur

tur generales.133. 70
consulens, & persuadens punitur sicut,& faciens : sed si erat alias facturus,mitius debet puniri.149. 76
Contractus factus a minore in fauorem curatoris,non valet :etiam si factus sit in presentia amicorũ,vel iudicis 31.8 & 9.amplia 13. Et quid si pupillus factus maior approbauit illum contractum. vel si ex tali contractu resultaret commodum pupillo.4. & in 5. limitatio. ibi.
contractus innominatus factus cum ecclesia, non parit condictionẽ ob causam: sed solum præscriptis verbis ad implementũ contractus.140.in 1. limita. 61
contractus celebratus calore iracundiæ,non valet,ccxcij.in 9.ampliatio. 164
contrahentibus licitum est ad inuicem se decipere.148. 76
Contumax regulariter non amittit causam principalem,sed condemnatur in expensis.152. 78
contumax in non cõparendo vel respondendo, vel recedens ante tempus sine licentia iudicis,excommunicari potest.153. 79
contumax qua pœna puniatur. Et casus in quibus contumacia non punitur: & in quibus punitur , tam iure communi quam regio. in fine. ibi.
conuentus simpliciter ad factum,non potest præcise compelli:sed liberatur præstando interesse,155. 80
conueniri coram alio potest quis , licet elegerit coram vno agere. 154. ibi.
conuictus legitimis probationibus,ac sponte proprio ore confessus, condemnatus,non auditur appellans.156. ibi.
copia libelli debet dari sumptibus actoris.5.in 3.limi. 2
creditor si deferat iuramentum debitori,& debitor iurat se non esse debitorem,non solum tollitur actio principalis,verum etiam hypothecaria.17.in 2. limita. 8
creditor partem debiti regulariter accipere non cogitur.158. 81
creditor inuitus non compellitur vnum pro alio recipere.159. 82
creditor secundus potest offerre primo creditori suum creditum,& liberare pignus a primo creditore,& suã hypothecam confirmare.160. ibi.
creditor tenetur mittere ad domum debitoris, quando debitum non expresso loco debetur.161. ibi.
creditor tenetur fideiussori soluenti cedere actione personalem,& hypothecariam.163. 84
creditor qui non potest cedere actionem fideiussori, exceptione cedendarum actione repellitur.164. ibi.
creditor si vendit pignus, & nondum recipit pretium ab emptore, non tenetur soluere debitori residuum : sed solum cedere ei actionem contra emptorem.165. ibi.
creditor potest vendere pignus,seruatis tamen seruandis.166. ibi.

creditori

creditori datur retẽtio pignoris si nõ ẽ satisfactus a debitor.166.ibi.
creditor prior prefertur posteriori.168. ibi.
creditor vendens pignus non tenetur de euictione.169. ibi.
creditor consentiens pignus vendi per creditorem censetur remisisse ius pignoris.170. ibi.
creditor debitore fugiente quando licet capere eum vel pecuniam sibi debitam propria authoritate.175. 87
creditores priuilegiati eiusdem tituli, in personalibus actionibus cõ currunt, nulla habita rõne prioritatis seu posterioritatis.162. 84
creditor cum pignore prius debet illud vendere quam fideiussorem conueniatur.335.in 5.amplia. 195
creditor funeris prefertur omnibus aliis creditoribus, licet sit posterior.197.in 7.priuilegio. 252
crimina morte extinguuntur.173. 86
crimen lesæ maiestatis quibus modis committatur,& multa specialia circa hoc crimen 173. in fine. ibi.
curam animarum habentes tenentur venire ad synodum personaliter.176.in 2.limita. 67
curiales Regis,etiam primogeniti,ac eorum seruitores possunt portare arma.55.in 6.& 10.limita. 11
curiales qui dicantur. ibi.

D

DEBITOR si succedit creditori actio extinguitur.18. 9
debitor,qui appellauit, si ex noua causa efficiatur suspectus de fuga,an possit capi per creditorem appellatione pendente.42.in 9.fallen. 23
debitor quando cepit soluere in domo creditoris, ibi tenetur reliquum soluere.162.in 4.limita. 82
debitor debet ire ad domum creditoris quando est dies apposita tacite vel expresse,vt impediatur mora committi. in 8. fallen. ibi.
debitor fugitiuus potest propria authoritate capi a creditore.175.87 Et quæ requirantur versi.circa quam. ibi.
debitor fugitiuus an possit capi a creditore in alieno territorio in 5. amplia. 88
creditor suspectus de fuga,an possit extrahi ab ecclesia,in fin.limi. late discutitur. ibi.
debitor quantitatis, perempta quantitate casu fortuito, non liberatur.176. 89
debitor speciei,re perempta ante moram,liberatur.179. 90
debitor constituitur in mora per interpellationem ex lapsu diei in contractibus appositam.181. 91
debitor absolutus eo quia non est debitor, non potest actor venire sententiam,& probare debitum.182. ibi.
debitor speciei si debitum alienet in fraudem creditorum, põt creditor agere ad reuocandum contra eum in quem alienauit nulla penitus excussione facta.335.in 2. limi, 196

debitor qui dedit pignus vel fideiussorem potest opponere exceptionem non numeratæ pecuniæ intra biennium.260.in.3. & 8. ampliatio. 146
debitor si post biennium vult opponere exceptionem non numeratę pecunię,non auditur.261. 147
Debitum quando est modicum tenentur debitor illud mittere ad domum creditoris.in 2.limita. ibi.
debitor generis non liberatur ab obligatione nisi soluatur re integra,& sine deterioratione.195.in 4.amplia. 103
debitum vel onus diminuitur, diminutis personis quibus aliquid relinquitur seu debetur.177. 49
debitum seu onus diminutis personis, non minuit obligationem. clxxiii. 90
debitum vel relictum alicui causa industriæ personæ, extinguitur morte. in ij.limitatio. ibi.
debitum minuitur di minutis personis ratione præscriptionis. in v. limitatio.ibi. 91
debitum in diem potest ante diem solui.183. 91
debitum regulariter non augetur,seu onus rei vel personæ promissum,actus rebus vel personis quibus aliquid onerosum debetur clxxiiij. ibi.
debitum quando fuit solutum creditori,vel creditori creditoris, vel alio modo satisfactum de voluntate creditoris: tunc sicut tollitur actio principalis,ita & hypothecaria.17.in 4.fallen. 8
decimas debitas sacerdotibus tenentur rustici deferre in horrea clericorum.161 in 14.limi. 83
decretum ex falsa causa interpositum,est nullum.185. 91
decretum non requirit plenam causæ cognitionem. in 3.limitã. ibi.
decretum licet sit interpositum ex falsa causa non potest imputari, postquam transit in rem indicatam. in 7.limita. ibi.
decretum interpositum sine causæ cognitione,non valet: sed annullatur,186. 92
decretum in quibus casibus interponi debeat.187. 94
decretum in quibus casibus annulletur.188 96
decretum non debet interponi die feriato in 4.casu. ibi.
decretum interpositum per errorem,annullatur.in 5.casu. ibi.
decretum iudicis præsumitur interpositum ex iustis causis.129. ibi.
decurionum prædia, & curialium non possunt vendi sine interpositione decreti iudicis 187.in 2.casu. 95
defensio licita est pro tuitione rerum,adeo vt occidendo quis non teneatur.191. 99
defensio cuilibet est permissa.192. ibi.
deijciens aliquid in via vel effundēs,tenetur ad pœnã dupli.193.102
delegari potest cognitio de suspectis tutoribus.104. 60
delinquens in foro pœnitentiali, ratione delicti non sortitur forum. 478. in j. limita. 236

delictum

delictum non presumitur.194, 102
depositarius non potest opponere exceptionem non numerate pecunie.cclx.in v.limita. 146
detinens rem sibi naturaliter debitam: est tutus in foro conscientiæ. cclxv.in vi.ampli. 150
deterioratio seu diminutio superueniens in re de qua fuit depositum, nõ extinguit actionem,dispositionem seu obligationem.195. 102
dictio fructus,prolata ab homine refertur ad fructus existentes in fundo seu precedentes,& intelligitur de fructibus integris deductione non facta.198. 104
dies termini an computetur in termino.196.& 197. 103
difficultas non excusat debitorem quantitatis a mora.199. 104
differentia inter iudicem ordinarium,arbitrum & delegatum.58. 32
dilatio peremptoria seu dilatoria non potest dari nisi semel cc. 104
dilatio que datur ad probandum,dicitur esse peremptoria.cc. ibi.
diminutio que est in re de qua disponitur tempore dispositionis, non facit cessare dispositionem.204. 105
diminutionis periculum vel damnum, pertinet ad eum ad quem res pertinet.203. ibi.
dioœcesani & non alienigenę in beneficijs per patronos super presentandi.ccij. 104
dispensatio episcopi vel legati contra concilium valet, quando fit de speciali mandato Papę 148. in j.limita. ibi.
dispositio facta per uerbum presentis temporis, non trahitur ad futura.205, 106
distributiones quotidianas quis, si nõ residet,habere non potest.206. & 134.in vj.limita. ibi.
diuturnitas temporis seu taciturnitas sola ad prescriptionem non sufficiens in non petendo debitum , non inducit remissionem debiti seu donationem 207. 107
doctor antiquior preferrur iuniori. 208. ibi.
doctores & aduocati non debent torqueri , nec valet consuetudo in contrarium.190.in 3.& 4.ampl. 97
doctoris authoritas solum est probabilis & non necessaria.lxvj. 35.
doctores possunt compellere dominos ad domos sibi locandas.213.in 4.amplia. 111
doctores possunt portare arma & non debent scrutari a familia potestatis.lv.in 7.limita. 32
dolo facit qui petit quod alia restituturus est.cix. 108
dolus & fraus nemini debet patrocinari. Et si interueniat in decreti interpositione , annullatur decretum.188.in 6.casu. 96
doli capax dicitur ille qui est proximus pubertati. 259. in prima limita. 145
dominium rei legatę,statim recta via transit in legatarium.ccx. 108
dominium quibus modis acquiratur nobis de iure naturali & ciuili,ccx. ibi.

dominium in casibus in quibus transit sine traditione, trãsit etiam quasi dominium.in 6.amplia. ibi.
dominium legati taciti seu quod tacite venit,aut in consequentia,non transit ipso iure, sed traditione aut cõstitutione hæredis est opus, in j.limita. ibi.
dominium nisi ex vna causa contigere non potest ccxj. 110
dominium rerum dotalium soluto matrimonio illico transit in vxorem,sine aliqua traditione vel noua apprehensione. ccxij. ibi.
dominium non transfertur ex donatione omnium bonorum,cum censeatur contractus a iure prohibitus.ccxix.in 3. ampli. 117
dominium habens an possit testari, dato q̃ bona alteri restituenda sint.in 2.limi. ibi.
dominus feudi est inter ipsosmet Vasallos.321. 190
dominus si certa verba dixit famulo in aurem, & ille statim iuit & occidit hominem, præsumitur factum de mandato domini. cccij. 175
dominus non potest exigere operas turpes a famulo. ccciiij. in 1.limita. 175
dominus non potest præscribere salarium debitum famulo in foro cõscientię.306.in 6.limita. 177
dominus si cõfiteatur se debere certam summam famulo,debet iudex eum condemnare ratione suæ confessionis,etiam si alias fuisset absolutus.in 9.limitat ibi.
dominus potest compelli ad locandam domum scholari.213. 110
dominus potest compelli ad tradendum possessionem vacuam Vasallo.ccxiiij. 118
dominus non potest alienare Vasallos inuitos.ccxv. 112
dominus pendente iudicio liberali cum seruo, si eum fatigat coram alio iudice,domino suo priuabitur.clij.in vj. limita. 79
domus si est diruta ita,vt causet deformitatem in ciuitate, dominus potest compelli vt eam reficiat.clii.in xi.limi. ibi.
domus mea etiam si per mille annos steterit iuxta domum tuam non edificata,probe potero eam edificare.33.in j.ampli. 15
domos plures si quis habet,legando vsum vnius alicui, tunc hęres non potest obscurare domum usumfructuariam in totum. in 3. limitatio. ibi.
domus si habet lumen ex publico,vicinus ędificando non potest nocere talibus luminibus in 2.limi. 14
donatio hodie est contractus nominatus xix.in vi.amplia. 10
donatio facta a minore curatori,valet,si minor esset ditissimus,et donatio esset modicę quantitatis.31.in 9.limita. 14
donatio causa mortis si in ea apponatur pactum de non reuocando, facit donationem transire in contractu inter viuos.217. 115
donatio causa mortis moriente donatario ante donationem, nõ transmittitur ad hæredes donatarii.in 3.ampl. ibi.
donatio causa mortis censetur, si in ea de merte mentio facta sit. ccxviij.

ccxviij. 119
donatio omnium bonorum prẽsentium & futurorum, non valet. ccxix. ibi.
Et quid fuerit iuramento, in ij. ampli. ibi.
donatio omnium bonorum est contra bonos mores, cum auferat liberam testandi facultatem. ibi.
donatio inter virum & vxorem constante matrimonio, & donatio inter patrem & filium in pote state, equiparantur. ibid.
donatio omnium bonorum facta ob causam præstandorum alimentorum donanti a donatario, non valet in vj. ampli. 181
donatio omnium bonorum quæ fit ob causam dotis, valet fauore matrimonij. in j. ampli. ibi.
donatio de re ecclesiæ facta, valet 220. 118
donatio inter virum & vxorem regulariter prohibita est. in regu. 221. 119
Etiam inter sponsos de prẽsenti, vel si iudex eam confirmet vt valeat, in j. & ij. ampli.
donatio reciproca inter coniuges valet. vel quando facta est de re modica. in 1. & 5. limi. 120
donatio inter virum & vxorem valet, quando maritus rem donatam dat in dotem filiæ amborum, vxore prẽsente & consentiente. in vj. limi. ibi.
donatio inter virum & vxorem hodie de iure regio si elapso anno a tempore contracti matrimonij filios non habeant, valet. in fina. limita. 121
donatio ob causam in filium a patre factam, debet in legitima computari. ccxxij. ibi.
donatio facta a patre in filio potestate, regulariter non valet. ccxxiij. 122
donatio facta principe a non recognoscente superiorum in fauorem filij. in potestate, valet. in j. limita. ibi.
donatio inter fratres in potestate, de consensu patris, valet statim. in 2. limita. ibi.
donatio in qua pater remisit vsumfructum filio quem habet in potestate de bonis aduentitiis filij, statim valet. ccxxiij. in iij. limitatio. ibi.
donatio facta per patrem filio naturali tantum, valet. in iiij. limitatio. ibi.
donatio facta per patrem filio pro legitima, vel in causa alimentorum, an valeat in 5. limi. ibi.
donatio facta per matrem filio in potestate, valet. in sexta limitatione.
donatio facta per patrem filio in potestate causa studij, vel cum iuramento, an valeat. in vj. limi. 123
donatio excedens quingentos solidos non valet, nisi fuerit insinuata, ccxxiiij. 123

Fallit in donatione facta pro dote, vel propter nuptias, item in donatione feudali in 1. 2. 3. & 4. limita. 124
donatio remuneratoria non est proprie donatio, sed potius quędam permutatio seu compensatio. in iiij. limi. ibi.
donatio iurata an valeat sine insinuatione. in 5. limi. ibi.
donatio facta ecclesię vel alio pio loco, etiam si non sit insinuata, valet. in 6. limi. 125
donatio facta coram iudice, eo ipso videtur insinuata. ccxxiiij. in 8. limit. 125
donatio causa mortis, & donatio rei alienæ, valet sine insinuatione. in 12. & 16. limita. 126
Donatio facta per criminosum post crimen commissum ante sententiam condemnatoriam, valet. ccxxvj. 127
Et quid si bonorum administratio ob delictum esset interdicta vel facta post litem contestatam. in 3. & 6. limita. ibi.
donatio facta ecclesię vel piæ causę calore iracundię valet. 292. in 2. limita. 165
donatio facta per patrem alicui ecclesię, si ecclesia postea donat filio spurio, an valeat. 367. in 13. ampl. 227
donatio facta a clerico suę nurui, an valeat, late discutitur. cccl xvj. in fine. 229
donationes factę a rege enormiter regnum lædente, potest successor eas reuocare. 293. in fi. limi. 166
donationes plures factę diuersis temporibus quæ simul congregatæ excedunt summam quingentorum solidorum, an valeant sine insinuatione. ccxxiiij. in 18. limi. 126
donationes quare debeant insinuari. versi. rationes. 123
donans fundum alicui vt post eius mortem esset talis ecclesię, an donator in præiudicium ecclesię possit ipsi donatario remittere talem donationem. 216. 113
donator potest reuocare grauamen in præiudicium tertii. 216. ibi.
dos de necessitate debetur ecclesiæ vel pio loco sufficiens & perpetuo, & tradi debet in limine fundationis vel acquisitionis iuris patronatus. ccxxv. 126
dos succedit loco alimentorum. 366. in 5. limi. 228
duo rei si sunt obligati, an possit vnus eorum in solidum conueniri. 335. in 19. fallen. 198

E

EBRIVS si commisit delictum existens in ebrietate, an debeat puniri. 259. in 4. amplia. 143
ecclesia patronata debet subuenire dominis suis. 91. in 4. fallen. 49
ecclesia si habet feudum a principe mediate siue immediate, & princeps incidit collectam Vasallis suis, an teneatur ecclesia ad collectam soluendam 100. in 8. fallen. 59

ecclesia cathedralis seu canonicalis non potest seruiri per substitutũ, maxime quando ecclesia pateretur defectum in ministris. 134. in 2.limi. 71
ecclesia habet priuilegium vt pro quocunque crimine ab ea quis extrahi non possit.228. 128
ecclesiarum priuilegia.uide in versi.& circa. ibi.
ecclesia fundata,constructa,& dotata,post fundationem, constructionem,seu etiam post consecrationem , non potest in ea acquiri ius patronatus.229. ibi.
ecclesia ratione partis hæreditatis quam habet cũ socio,potest vendere totam hæreditatem.375.in 2.amplia . 234
ædere non cogitur inuitus rationes uel instrumenta actor , sed tertius apud quem reperiuntur.230. 128
editum iuris patronatus est prohibitorium , vt omnes ex fundatione dotatione , & constructione acquirere possint ius patronatus quĩ non sunt a iure prohibiti.231, ibi.
editum de præsentando dicitur permissum,ut quilibet admitti possit, dummodo in ecclesia uel locis pijs sit clericus.232. 129
ædificare potest quis aut reficere fortalitia,uel castra , seu ciuitates in suo.32. 14
Fallit in limitibus imperij: vel quando ædificia præberent materiã seditionis & scandali.in 2.& 3.limita. ibi.
ædificari non potest locus ad hoc vt habeat iurisdictionem.vel ius ciuitatis seu municipij,sine licentia regis.in 4.limi. ibi.
ædificare aut reficere Castella,hodie de iure regio nemo potest sine principis licentia.in septima limita. ibi.
ædificare & eleuare potest quis vsque ad cœlum domum suam.33.15
Etiam si lumina vicini in totum obscurentur. ibi.
ædificare non potest eleuando domum quando ædificat animo nocendi vicino,& sibi non prodest.in 7.fallen. ibi.
ædificans super re communi ipsius laborantis,& eius cuius liminibus officit,non potest obscurare lumina alterius domus quæ est propria dicti sui consocij.in 4.fallen. ibi.
effundens aliquid in via,quando teneatur.193. 102
electio sola non tribuit ius electo.233. 129
Falliri electione Romani Pontificis,abbatissæ,& Rectoris facta ab scholaribus in 6.7.8.limi. ibi.
electus per principem statim administrare potest.in 3.limita. ibi
electio debitoris est in alternatiuis.235. 129
eligere habentes,debent idoniorem eligere.236. 130
eligens semel non potest amplius eligere. 233. 129
emens a fisco rem alienam vt fisci,statim est securus.238. 130
emens rem a principe si cadat a possessione,& princeps concedit rẽ illam alteri,si secundus emptor conueniatur a primo, non habet beneficium.l.bene a Zenone.in duodecima limitatione. ibi.
emens fundum ecclesiæ,tenetur stare colono,240,in 9. limita. 135

emphiteuta non potest alienare emphyteusim sine consensu domini, 40.in decima ampliatio. 20
emphyteuta emphyteusi finita non perdit seruitutes acquisitas, nec impensas,& meliorationes,sed eas seu earum estimationem retinere potest.237. 130
emptionis & venditionis appellatione continetur omnis contractus per quem dominium transfertur.239. 132
emptor fundi non tenetur stare colono.240. ibi.
Fallit si rem habet conductam ad longum tēpus.vel habet plenū ius in re,aut quando omnia bona locantis sunt obligata & hypothecata pro obseruatione contractus.in 2.6.7.limit. ibi.
emptor rei fiscalis tenetur stare colono.in 8. limi. ibi.
emptor licet nō teneatur stare colono,tamen venditor tenetur conductori ad interesse.in 10.limi. ibi.
emptor in causa euictionis tenetur denuntiare venditori. vt liti assistat,ad hoc vt de euictione teneatur.241. 135
emptor regulariter agit de euictione contra venditionem re euicta.242. ibi.
emptori non sufficit denuntiare venditori litem fuisse motam, nisi ostendat libellum in forma publica.243. 136
emptor qui percipit fructus rei emptæ tenetur ad vsuras pretij non soluti.244. 136
Episcopalis dignitas instituta & ordinata fuit de iure diuino.72. in j.limita. 41
episcopatus vacat ipso iure per ademptionem secundi.71. in secnnda ampliatio. 39
episcopi successerunt in locum Apostolorum.lxxij.in j.fall. 40
episcopi possunt in ecclesiis in quibus habent ius patronatus, in sua vel in aliena diœcesi presentare quem velint.202.in secunda limitatione. 105
episcopus an possit dispensare, ꝙ quis possit habere duo beneficia simplici 71.in quinta amplia. 39
episcopus non potest exigere charitatiuum subsidium a subditis pro expeditione bullarum suę promotionis.89. 48
episcopus ex iusta causa potest dispensare cum curatis ut deseruiant per substitutum. in prima limita. 71
episcopus in quibus casibus possit dispensare cum clerico de non residendo in suo beneficio.in prima limita. ibi.
episcopus potest donare bene meritis de bonis ecclesiæ.ccxx.in prima limitatio. 118
episcopus potest dare de bonis ecclesię consanguineis pauperibus. in quarta limita. 119
episcopus & spiritualis dignitas non potest confirmari ante consecrationem,ccxxxiiij.in 4.limita. 129
episcopus in sua synodo potest facere statuta.ccxlv. 136
episcopus potest dispensare contra statuta synodalia,ccxlvj. 137

episcopus in quibus casibus dispensare potest. 247. ibi.
episcopus non potest dispensare contra concilium. 248. ibi.
episcopus vel legatus an possint dispensare contra concilium quando adesset magna causa, scilicet vtilitatis vel necessitatis. 248. in secunda limita.
episcopus non potest facere statuta in preiudicium aliorum inferiorum. 249. 139
episcopus non potest facere statuta contra ius canonicum. 250. ibi.
episcopus statuendo potest adiuuare ius commune, scilicet opponendo pœnam vbi ius non imponit, vel aggrauando pœnã a iure impositam. 251. ibi.
episcopus excommuuicans aliquem in statutis suis, si absolutionem sibi non reseruauit, alterquam ipse vel inferio absoluere potest. 252. 140
episcopus non potest opponere generale interdictum in sua diœcesi contra subditos suo denegantes ei charitati uum subsidi. 253. 161
episcopus non potest disponere de ecclesiis patronatis & earum bonis aliter quam si habeat status ipsarum ecclesiarum sine consensu patroni, 254. ibi.
Eripiens seu eximens clericum a manibus familiæ iudicis secularis, an debeat puniri. 281. in secunda limitatio.
error iuris non inducit bonam fidem, sed potius malam in vsucapione vel prescriptione. 255. 140
error in nomine proprio non vitiat. si de corpore constat. 257. 141
error impedit prorogationem iudicis. 257. ibi.
Aetas vbi est fundamentũ intẽtionis alicuius, siue sit actor siue reus, debet eam probare. 258. ibi.
ætas, seu fragilitas ætatis, seu imprudẽtia, excusat in pœnalib. 559. ibi.
ætatum differentiæ. in 2. amplia. versi. & circa. ibi.
euictionis remedium in quibus casibus locum non habeat. 251. 236
exceptio non numeratæ pecuniæ potest opponi intra biennium, etiã si debitum confiteatur in instrumento publico. 260. 145
Et an possit opponi ab eo qui eam renunciauit. in 4. amplia. ibi.
exceptio non numeratæ pecuniæ competit in parte non recepta, & non solum in pecunia stricte accepta, vt est in nummis, verum in omni re. 160. in 5. & 6. ampliatione. ibi.
exceptio licet non possit opponi contra instrumentum Guarentigiũ nisi solutionis & simulationis & aliorum de quibus in l. 4. titu. 8. lib. 3. ordi. adhuc tamen potest opponi exceptio non numeratæ pecuniæ. in 7. amplia. ibi.
exceptio non numeratæ pecuniæ nõ competit post bienniũ. 261. 147
Fallit in clericis, & de æquitate canonica. in limita. ibi.
exceptio peremptoria non potest opponi contra exequutorem post sententiam quæ transiuit in rem iudicatam. 262. 148
exceptio dilatoria non põ opponi post litem contestatam. 263. ibi.
exceptio falsi procuratoris semper opponi potest. 264. 149

exceptio

exceptio ex pacto nudo de iure ciuili oritur.265 150.
exceptio taciti pacti de non potendo, inducitur ex receptione partis debiti,facta ab vno ex pluribus in solidum obligatis.266. 151.
exceptio inuentarij non confecti impedit litem contestari.267. ibi.
exceptio omissa in prima instantia,potest opponi in causa appellationis.306.in decima limitatio. 177
exceptio excussionis non potest opponi in causa appellationis.335. in 21.fallen. 199
exceptio dilatoria si non fuit apposita in causa principali non potest postea apponi in causa appellationis.48. in tertia limitatione. 28
excommunicatus non potest esse in iudicio principaliter ad agendum.268. 152
excommunicatus non potest esse arbiter.269. ibi.
excommunicatus potest intra annum pœnitere,post annum vero priuatur omni commodo.in tertia limitatione.
excommunicatus non potest petere restitutionem in integrum cclxx. ibi.
excommunicatus non potest petere restitutionem in integrum,quandocunque vertitur periculum animæ.27.in 1.limi, 11
excommunicatus an possit facere testamentum,late.272. 154
Et an si percussit Cardinalem, aut auxilium uel consilium dedit, in 3.limitatio. ibi.
xcommnicatus est percutiens clericum primę tonsuræ. 199. in 2. amplia. 52
excommunicatus qui extiterit in excommunicatione per annum, potest priuari beneficio. 153.in 4.amplia. 79
excommunicatio probatur per famam.299.in 15. fallen. 172
excommonicari debent non uenientes ad synodum episcopi,271.153
excommunicatio lata post appellationem a futuro grauamine uel cẽsura,est ipso iure nulla.42.in 8.limita. 23
excommunicationis sententia dicitur continere irreparabile grauamen.52.in 2.limita. 29
executio corporalis pendente appellatione, de iure regio fieri potest in 2.limita. 23
executio siue fiat in actione personali siue in reali,debet eam precedere citatio.94. 50
executio hodie de iure regio fit sine citatione,in fina.limi. 51
executio sententiæ non debet fieri durante tempore dato ad appellandum.273. 154
executio quando fit super re super qua cognitio præcessit. & sententia est lata.non impeditur a tertio se opponente.274. 155
executio contra omnes,& in omnibus rebus regulariter potest fieri. 275. ibi.
An possit fieri in lecto,uestibus & aliis similibus,uel in bobus aratoriis,& instrumentis ad agriculturam deputatis. in prima & secunda limita. ibi.

execu-

executio non potest fieri in stipendiis militum, nec in libris scholarium in 4.& 5.limita. 156
executio non potest fieri contra: tertium nõ nominatum in iudicio, nec in peculio ,pfectitio filij,pro delicto patris nec in bonis tutoris quando fuit condemnatus tutoris nomine,in 6.7.8.limita. ibi. nec in bonis singulorum ciuium pro debito vniuersitatis. in 9. limita. ibi.
executio an possit fieri in bonis monasterij pro debito monachi, vel in fructibus præbendæ beneficij ecclesiastici, pro condemnatione clerici. in x.& xij.limi. 157
executio non potest fieri in bonis mariti pro debito vxoris. in 14. fallen. ibi.
executio potest fieri contra fideiussorem,pendente lite contra reum. 276. ibi.
executio potest fieri in hęredem mortuo testatore.277. ibi.
executio potest fieri contra fiscum, & fisci successorem, & non solum ad petitionem creditoris. verum etiam ad petitiouem hæredis ipsius creditoris. in 4.& 5.amplia. ibi.
executio non potest fieri in hęredem intra tempus confisciendi inuentarium,nec contra singularem successorem,nec cõtra tertium possessorem,nec in hęredem conuentionalem. in 1.2.5.& 6. limitatio. 158
executor testamenti non potest eligere filium spurium testatoris, quando per testatorem fuit relictum aliquid distribui inter pauperes,& coniunctos.366.in 6.amplia. 225
executor testamenti potest sibi legata in testamento soluere.13.in 3. limita. 14
executor quando quis possit ab eo appellari.late.41. 22
exhęredatio debet esse pura , & si sit sub conditione , nihil valet. cclxxviij. 159
exhęredatio facta calore iracundię,non valet.292.in 4.amplia.164
exemplum non facit plenam fidem.380. 159
eximens aliquem de manibus familiæ condemnatum, vel in carcere existentem, debet puniri pœna capitis.281. 160
existens in quasi possessione præsentandi, semper habet ius pręsentandi in habitu: in actu vero non, nisi ecclesia vel beneficium vacet.279. 159
existentes in quasi possessione iuris patronatus seu præsentandi, valide præsentant,& eorum præsentatio est admittenda.182. 160
existens in quasi possessione pręsentandi,non solum potest per seipsum pręsentare,sed etiam per alia legitima media sine ipsius præsentia.nu.283. 161
expensę quæ fiunt a patre in nuptiis aut in consequendis honoribus filiorum,non computantur in legitima.222. in 2. limita. 121
expensarum condemnatio in quibus casibus fiat ante litis contestationem,nu.284. 161

expen-

expensę funerum, vide. cccxcvii. 251
Expressio eius qui tacite inest per modum dispositionis, nihil operatur nu. 285. ibi.
extrahi de domo inuitus quis non debet. 288. 162.
extensio etiam a maioritate rationis non est licita. 286. 161
extensio non fit in pœnalibus ob identitatem rationis. 287. ibi.

F

FABER potest cõpelli ne malleet prope scholas publicas. 89. 162
Facies hominis non debet signari. 290. ibi.
Faciei appellatione quid veniat? ibi.
facta simplicia postquam sunt deducta in obligationem, sunt indiuidua, obligatione, solutione, & petitione. 291. 164
factum vel dictum calore iracundiæ, non obligat. 292. ibi.
factũ a principe laico non põt per eius successorẽ irritari, 293. 165
factum a maiori parte creditorum præiudicat aliis. 294. 167
factum a maiori parte in his quæ sunt communia pluribus vt singulis, non valet nisi omnes consentiant. 295. ibi.
factum a maiori parte, in rebus collegij vel vniuersitatis seu cõmunitatis, valet, & sic regulariter in his quæ pertinent ad plures vt vniuersos. 296. ibi.
factum a maiori parte collegij vel vniuersitatis in prejudicium singulorum, non tenet, nisi omnes consentiant. 297. ibi.
factum antiquum excedens memoriam hominum, probatur per famam, 299. in 7. limi. 171
falcidia resecat ipso iure legata. 210. in 4. limita. 110
falsa causa, siue ipso iure siue per exceptionem, annullat decretum. 185. in 5. amplia. 92
fama seu infamia debet precedere in inquisitione, alias inquisitio nõ procedit. 298. 168
fama regulariter non facit plenam fidem. 299. 170
Fallit in casibus a iure expressis. Et quando agitur de probanda nobilitate seu virtute. in 1. & 3. limita. ibi.
Item in his quę de sui natura probare nequeunt, vt est in filiatione. in 4. limi. 171
item in casibus breuioribus, & modici præiudicij, & quando agitur de sufficientia ordinandi. in 5. & 11. limita. 172
item ad probandum iudicem esse consuetum incarcerare, vel torquere homines, vel similes iniurias inferre appellantibus vel conquerentibus de eo. in 17. limi. 173
item vbi tractatur aliquid circa materiam peccati. Vel quando agitur de informatione conscientiæ. in 19. & 20. limita. ibi.
item, vt interdictum ecclesiasticum seruetur. in fina. limita. ibi.
fama criminalibus non facit semiplenam probationem. 300. ibi.
fama an faciat indicium ad torturam. in 4. fal. 301 175
fama publica de possessione, facit rem restitui. 299. in. 10. fal. 172

famuli

famuli clericorum, & scholasticorum gaudent priuilegijs ipsorum 305. 176
famuli qui impediuntur petere salarium infra triennium aliquo iusto impedimento possunt postea petere.306.1.limi. ibi.
famulo dicens ne reuertaris domum nisi sentiam nouum de te: si famulus occidit aliquem,tenebitur dominus de homicidio, quando prius recepit iniuriam.303. 175
famulus vel consanguineus habens qui essent homines improbi,dominus ex eorum delictis tenetur.303. 176
famulus de mandato domini tenetur prestare operas alteri quas sibi exhibere tenetur.304.in 2.limi. ibi.
famulus de iure Regio intra triennium salarium a domino petere potest,alias non auditur.306. 177
Fallit multipliciter,ut ibi.
famulus si aufugit,eo ipso res amissas pro dominum præsumitur subtraxisse.307. 178
Et,propter fugam habetur pro confesso.389.in 3.limi. 245
fauor publicus vbi versatur,fama facit plenam fidem.ccxcix.in 2. limita. 170
Fœmina quæ intrat monasterium,an amittat feudum.103.in quarta limita. 59
fœmina proxima est pubertati,si nouum annum cum dimidio compleuerit.259.in 3.limita. 145
fœminæ regulariter deterioris conditionis sunt quam viri.308. 178
Et quibus casibus sint melioris vel æqualis conditionis, quam masculi. ibi.
fœmina non succedit in fundum.309. 179
Fallit multipliciter,ut ibi.
fœmina potest esse testis in causa ciuili.313 185
fœmina bene succedit in emphyteu.in 7.limi. ibi.
fœminæ regulariter non computantur in nu. eorum qui possunt inducere consuetudinem.310. 181
fœmina non potest esse procuratrix.311. ibi.
fœmina pro debito ciuili non potest capi,neque carcerari.312. 183
fœmina in testamentis testis esse non potest.314. 186
fœmina de iure canonico in causa criminali testis eē nō pōt.315.187
feudi dominus est iudex inter ipsosmet vasallos.321 19
feudi noui inuestitura ad hoc vt probetur, necessarium est quod adhibeantur pares curiæ.326. 191
feuda dignitatum,sunt indiuidua.316. 188
feuda inferiora quæ non habent dignitatem annexam, diuidi possunt.322. 150
feudi cōtentio vbi est inter dominum,& vasallum,pares curię sunt iudices.324. 191
feudi alienatio non valet sine consensu domini.40. 19
feudalis res an possit compromitti,36,in 4.limi. 17

feudata-

Feudatarius non potest dare feudum in emphyteusi perpetua, nec in ea constitui vsusfructum, nec locare ad longū tempus sine consensu domini. 40. in 9. & 12. amplia. ibi.
Fallit in causa iudicati, uel quando alienatur in augumentum, & vtilitatem feudi in 68. limi. ibi.
Feudum non potest pignorari nec hypothecari sine consensu domini. 40. in 3. amplia. & 320. 190
Feudum pro anima vassallus relinquere non potest. 40. in 6. amplia. & 327. 192
feudum neque generaliter, neque specialiter, neque tacite neque expresse alienari potest. 317. 189
feudum in quibus casibus amittatur. 318. ibi.
feudum concessum alicui ad vti fruendum, finitur morte feudatarij. 319. ibi.
feudum antiquum si renouatur vasallo, non desinit esse antiquum. 323. 190.
feudum negans, rem feudalem perdit. 325. 191
In feudalibus ascendentes non succedunt descendentibus. 62. 34.
In feudum clericus non succedit. 103. 58
In feudum collaterales vsque ad septimum gradum succedunt. 106. 60
In feudum comes nō præsumitur habere commitatum sub dominio regis, sed iure proprio. 107. ibi.
feudo priuatur filius propter delictum patris. 346. 206
In feudali materia appellatione hæredis comprehenditur filius, & non extraneus. 359. 221
In feudum non succedit filius legitimatus. 360. 221
Item nec adoptiuus. 361. 222
feudum hæreditarium non potest retinere filius repudiata hæreditate. 362. ibi.
In bonis feudalibus filio viuente pater habet vsumfructum. 365. 222
In feudis nouis frater non succedit fratri, sed eo sine sobole mortuo feudum ad Dominum reuertitur. 385. 242
fides non est seruanda inter contrahentes, quando alter eorum efficeretur bannitus. 16. in. 1. limita. 8
Fides rumpi potest ex noua causa. in 2. limita. ibi.
fides data hosti per priuatum, non est seruanda: secus si data sit per capitaneos, & duces belli. in limita. 4. ibi.
fideicommissi conditionalis renuntiatio ipsum non tollit. 338. 201
fideicommissum ex futuro euentu pendens, potest per pactum remitti. 339. 202
fideicomissum vniuersale non potest relinqui fratribus Minoribus. cccl xxxi. in. 3. amplia. 278.
fideiussor liberatur liberato principali. clxxviij. in 4. limita. 90
fideiussor eodē modo tutus est sicut principalis qñ tutus estreus ratione obligationis non natę, vel natæ, inefficaciter 260. in 8. amplia.

fideiussor non posſidens immobilia, poteſt recuſari tanquam non idoneus.328. 192
fideiussor negans ſe fideiusſiſſe, ſi conuincatur de mendacio, ſibi præiudicat.329. & 335.in 14.fall. 197
fideiussori minoris non prodeſt reſtitutio minori conceſſa.330. 192.
Fallit, quando habiturus eſſet regreſſum contra minorem principalem, vel quando ſtipulatur, & fideiubet pro re minoris, in 4.& 6.limitatio. ibi.
fideiussor minori ſi ſuccedit minori principali, tunc ex perſona defuncti poteſt petere reſtitutionem in integrum in 5.limi. ibi.
fideiussor de iudicio ſiſti habet beneficium excuſſionis.331. 193
Fallit in cauſis criminalibus.in 3.limita. ibi.
fideiussor non poteſt obligari niſi verbis: & ſic requiritur ſtipulatio 332. 194
fideiussor de iudicio ſiſti tenetur ſucceſſiue vſque ad ſententiam. 333. ibi.
fideiussor regulariter ante principalem conueniri non poteſt.335. 195
Quod procedit in fideiuſſore indemnitatis, vel de iudicato ſoluendo.in 2.& 3.amplia. ibi.
Fallit quando principalis ceſſit bonis, vel quandocunque intercedit animo nouandi, aut ſi renuntiauit beneficio excuſſionis, in.j.v. & vj. limita.quod tamen intellige vt ibi. 196
fideiussor in quibus caſibus non obſtante renuntiatione beneficij excuſſionis, poteſt poſtea id opponere in vj. limita. verſic. eſt tamen notandum. ibi.
fideiussor fiſci non habet beneficium excuſſionis.in 7.limita. ibi.
Nec quando perſona principalis poteſt ſe defendere aliqua exceptione notoria: vt quia eſt clericus. in 8.fallen. ibi.
Nec quando bona principalis eſſent apud fideiuſſorem. in 11.limitatione. 197
Nec quando omnia bona principalis ſunt publicata, in 15. limitatione. ibi.
Nec quandocunque notorium eſt principalem debitorem non eſſe ſoluendo. in 17.fal.quod tamen intellige vt ibi. ibi.
fideiussor qui fideiuſſit cum iuramento, an habeat beneficium excuſſionis. late tractatur.in 20.limita. 198
fideiussor quando ſuccedit principali tanquam hæres, tenetur tanquam principalis in fina.limita. 169
fideiussor non poteſt agere contra principalem debitorem, vt eum liberet antequam ſoluat.336. ibi.
fideiussor ſoluens pro reo, habet contra eum mandati actionem.337 200
Etiam ſi ſponte ſoluerit.
Et etiam ad recuperandum damna, & intereſſe. in 2. amplia. ibi.
Sufficit confeſſio creditoris, dicentis ſibi ſatisfactum eſſe a fideiuſſore. in 4. amplia. ibi.
fideiussor de iudicato ſoluendo, poſtquam executio facta eſt contra

eum,& soluit pro principali,ipse etiam viam executiuam habet cõtra principalem.in v.amplia. ibi.
fideiussor potest soluere de bonis,& substantiis ipsius rei pro quo fideiussit. in vj.amplia. 201
fideiussor quando non habeat mandati actionem. in limitationib. ibi.
fideiussor soluens ante diem,non potest agere contra principalem,nisi adueniente die 317.in 8. limita, ibi.
fideiussores habent beneficium diui Adriani.334. 195
fideiussores citari debent in excussione quæ fit contra principalem,vt deueniatur contra eos.335.in j. amplia. ibi.
fideiussores de iure canonico an habeant beneficium excussionis.335. in 3.limi. 196
filiatio ex sola nominatione non probatur in extraneis.341. 202
filiatio non probatur ex sola nominatione parentum,nisi alia adminicula concurrant.342. ibi.
filiatio probatur ex solo tractu de aliquo tanquam de filio, etiam si non nominetur.343. 203
filia per statutum a paterna successione excluſa,non retinet iura suitatis.340, 202
filia quæ petit se mitti in possessionem beneficio.l.fin.C.de edicto diui Adriani, mitti debet etiam si res sit feudalis.309, in 8. limitatione. 180
filia clam contrahens,potest a patre exhæredari.373. 234
filius primogenitus Regis,dicitur rex in vita patris.55.in x.limi. 31.
filius bastardus legitimatus, an gaudeat nobilitate parẽtum. 69. ver. hanc regulam. 38
filij non præsumuntur scire contenta in testamento patris.125.in 4.limitatio. 66
filij nati ex matrimonio contracto inter consanguineos, altero eorum ignorante,an sint legitimi.150.in 2.limita.versi. circa quam limitationem. 77
filius an possit se defendere contra patrem.192. in 3.limit. ibi.
filius an teneatur computare in legitima quod pater soluit pro eius cõdemnatione.222.in 4.limita. 121
filius non tenetur conferre cum aliis fratribus donationem simplicem sibi factam a patre. in v.limi. ibi.
filius naturalis non est in potestate patris.in 4.limi. ibi.
filius natus in domo patris præsumitur esse mariti.344. 203
Fallit quandocunque maritus esset tanto tempore absens vt verisimiliter potuisset credi attenta natura,filium ex alio genitum.in 3.limitatio. 204
filius an teneatur credere matri dicenti se non esse filium legitimum, in 4.amplia. 203
filius an post completam prescriptionem debeat facere conscientiam de successione in bonis : si probetur vel sibi constet non esse legitime conceptum,ver. sed est dubium, ibi.

filius

Filius regulariter puniri non debet pro delicto patris. 345. 204
Fallit, in crimine læsæ maiestatis. & in crimine hæresis. in. j. ij. limitatione. ibi.
Filij primipilarij conueniri possunt pro debito paterno. etiam si hæredes patris non extiterint. in 6. fallen. 205
Item de iure canonico, & stante statuto. in 7. 14. fal. ibi.
Filij præsbyterorum promoueri non possunt ad sacros ordines. in 13 fallen. ibi.
Filius priuatur iure patronatus propter delictum patris. in 16. limitatio. ibi.
Filius priuatur feudo propter delictum patris. 346. 206
Filius vsque ad triennium re integra potest reuocare abstentionem seu repudiationem paternę hereditatis per ipsum factam. 347. ibi.
Filius naturalis efficitur legitimus appellatione parentis, si interuenit instrumentum publicum, vel scriptura manu propria scripta, habens subscriptionem trium testium fide dignorum. 348. 207
Filius qualitercunque consentiat in testamento patris, siue tacite siue expresse, excluditur a querela. 349. ibi.
Filius potest agere ad supplementum, licet approbauerit iudicium patris. in 4. limita. ibi.
Filius in quibus casibus dicitur approbare iudicium patris. post quartam limita. ibi.
Filius naturalis legitimatur per subsequens matrimonium. 350. ibi.
Et comprehenduntur in instrumento faciente mentionem de legitimis. in 2. amplia. 208
Et succedũt in feudis, & in emphyteusi ecclesiastica. in 6. & 7. ampliatione. ibi.
Et excludit substitutum. in 8. amplia. 209
Filius legitimatur per subsequens matrimonium, etiam si matrimonium sit putatiuum, vel si matrimonium sit intermedium. in 9. & 10. amplia. ibi.
Filij legitimati per subsequens matrimonium excludunt fœminas exclusas a statuto, & eis facienda est prouisio de alimentis, siue agat, siue agatur contra eum super successione bonorum patris: & rumpunt testamentum patris. in 5. 17. 20. amplia. 210
Filij nati ex ancilla, legitimantur per subsequens matrimonium. in 18. amplia. ibi.
Filij ad hoc vt legitimantur, sufficit parentes posse contrahere tam tempore conceptionis quam natiuitatis. in 19. amplia. ibi.
Filij quando per subsequens matrimonium non legitimantur, vide 13. casus in limitationibus. 211
Filius non potest vocare patrem in ius sine venia. 351. 217
Amplia, & limita multipliciter. ibi.
Filius in potestate non potest conuenire patrem, etiam cum venia nec etiam intentare actionem criminalem. in j. 3. limita. ibi.
Filij naturales faciunt deficere conditionem fideicommissi. 352. 218

filiusfamilias quamuis habeat liberam administrationem, non potest donare.353. ibi.
filius institutus in primo gradu in totum vel in partem, licet sit præteritus in secundo, testamentum non rumpit.354. ibi.
filius legitimatus in vita patris aufert hæreditatem venientibus ab intestato.355. ibi.
filio in vita patris non debetur legitima.356. ibi.
filio propter delictum detento in carceribus, an possit cogi pater vt assignet legitimam pro eo redimendo. in 5. limita. 220
filio spurio in supplementum probationis non defertur iuramentum. 358. 221
filio intestato, ac sine liberis, & fratribus defuncto, succedunt parentes.364. 222
filio durante lite facienda est prouiso de alimentis.365. 223
Amplia multipliciter. ibi.
Fallit si non esset in possessione filiationis, nec habitus pro filio vel si est diues, & potest se aliunde alere. in 1.2.limitatione. 124.
Item si est ingratus, vel alias constat, saltem summarie, eum esse hęreditate vel bonis priuatum. in 3. fallen. ibi.
filiorum appellatione in materia alimentorum non veniunt adoptiui. in 5. limita. ibi.
filius spurius de iure ciuili nec inter viuos, nec in vltima voluntate potest aliquid capere de bonis parentis.366 224
Amplia, & limita multipliciter. ibi.
filius incestuosus quis sit: & an succedat parentibus. in 9. ampliatione. 262
filius spurius an possit substitui per patrem.12.amplia. ibi.
filius contra patrem in integrum restitui non potest. 157. 220
filius compræhenditur appellatione hęredis in feudis.359. 221
filius naturalis legitimatus non succedit in feudo.360. ibi.
filius adoptiuus non succedit in feudo.361. 222
filius repudiata hęreditate non potest retinere feudum hęreditarium. 362. ibi.
filius spurius de iure canonico debet hēre alimenta a patre.367. 230
Amplia, & limita multipliciter. ibi.
filius priuatur alimentis ex omnibus causis quibus priuatur successione. in fi. limita. 232
filius non potest instituí a patre sub conditione casuali vel mixta nisi sub contraria exhęredetur: alioquin testamentum est nullū. 368. ibi.
filiusfamilias non tenetur de mutuo.369. ibi.
Fallit quando recepit illud ab altero fratre qui erat in potestate. in 1. limitatio. & in foro conscientiæ. in 2. limitatio. ibi.
filio studenti mutuum factum potest a patre repeti.370. ibi.
filij & nepotes decurionum, non possunt torqueri. 190. in prima ampliatione. 97
filius scholaris, non tenetur libros a patre sibi datos post eius mortem

tem conferre.371. 235
filius potest compellere patrem vt sibi ministret sumptus & expensas in studio.372. 234
filius an possit cedere patri scholastico debitum 87.in septima ampliatione. 46
filii adoptiui non sunt sui, nec inter suos computantur. in secunda limitatione. 47
filius qui habet patrem furiosum vel mentecaptum, quomodo possit contrahere.in 87.in octauo casu. 94
fisci priuilegia, vide in regula 374. 234
fiscus ratione partis hæreditatis quam habet cum socio, potest vendere totam hereditatem.375. ibi.
Emptor liberatur soluendo totum pretium fisco.in 6.amplia. ibi.
fiscus ratione vsusfructus non potest vendere proprietatem rei. in prima limita. ibi.
fiscus ad hoc vt possit vendere rem communem, debet prius interpellare socium an velit emere partem suam.in 2.limita. 235
fiscus quando vendit rem mala fide,an habeat locum l.bene a Zenone.C.de quadrien.prescript.238. 131
fiscus vendens pignus,non tenetur de euictione.169.in 3.amplia. 85
fiscus quando acquirat bona contrahentium incestas nuptias. 150. in prima limitatione. 77
fisco excluso succedunt coniuges agnatis & cognatis deficientibus. 37. 18
forma rei peremptæ,si aliquid ex materia remaneat, potest durare circa illud q̃ remanet prior dispositio, actus, actio, & obligatio. 376. 235
fornicatio notoria,& scandalosa,& continua in clerico digna est depositione.101.in 4.limitatio. 53
forum suæ originis mutat mulier nubendo viro alterius fori.177. 235
forum sortitur quis ratione delicti.378. ibi.
Et etiam ratione mandati.in 3.amplia. ibi.
Amplia,& limita. ibi.
fori incompetentia semper allegari potest.379. 237
fortuiti casus non continentur appellatione periculi.380. 237
Et quid sint fortuiti casus. ibi.
frater simul post mortem patris cum fratribus habitans, si emerit aliquem fundum,quando pertineat ad ipsum solum, & præsumatur inter eos societas contracta.3. 1
fratres habens fundum pro indiuiduo,si vult quod seminetur, & alter q̃ pars sua non seminetur, si facit totum seminari, non tenetur alteri respondere de fructibus,etiam pro parte ipsius vetantis. 295.in 3.limita. 166
frater spurius natus ex eadem matre,succedit fratri spurio. 366. in 10. limitatio. 229
fratres minores sunt incapaces bonorum.381. 237

Et ideo non potest relinqui locus in quo construere possint nouam ecclesiam.in j.amplia.2 238
Neque succedunt parentibus,nec possunt habere beneficia.3. & 4. ampliatio. ibi.
fratres minores,an possit esse executores testamentorum, late prosequitur.in 6.amplia. ibi.
Non possunt acquirere annos reditus,in 7.amplia. ibi.
Et sunt incapaces bonorum,etiam respectu estimationis, vt bona non possunt vendere & capere æstimationem eorum.in 8.ampliatione. 239
fratribus minoribus potest aliquid relinqui pro alimentis, & recipere & retinere hereditates nomine Romanæ ecclesiæ, ac recipere aliquid per viam eleemosynę ab ingredientibus eorum religionē, in iij.& iiij.& limita, 240
fratres tertij ordinis Sancti Francisci an succedunt in feudis. 103. in fine. 60
Et an sint immunes a collectis seu tributis.100.fal.18. 37
frater pro fratre testificari potest.cccl xxxij. 240
frater pro fratre non potest esse testis in criminalibus.383. ibi.
Nec in causa iniuriarum,aut in causa ciuili omnium bonorum vel maioris partis:& quę sit ratio.in j.& 2.amplia. ibi.
frarer in causa matrimoniali,non potest esse testis pro fratre pro illa parte quæ stat pro matrimonio,nisi inter illam partem & aliam disparitas in diuitiis, si honore, vel nobilitate. in prima limitatione. 241
Facit multipliciter. ibi.
frater quando admittitur pro fratre, non est omnino integer testis, nec facit tantam fidem sicut alius.in fine. 242
frater contra fratrem non cogitur testificari.384. ibi.
Fallit multipliciter. ibi.
frater in feudis nouis non succedit fratri : sed vasallo sine sobole mortuo,feudum ad dominum reuertitur.385. ibi.
fratri non cēfetur hæreditas quasi debita, sicut hereditas patris.365. in 8.limita. 224
fructus percepti per creditorem ex pignore, computantur in sortem. 388. 243
fructus beneficiorum percipiunt scholares dum sunt in studio, ac si residerent.386. ibi.
fructus restitui debent deductis expensis.387. ibi.
fructus percepti virtute inutilis decreti,debent in sortem computari. 186.in 2.amplia. 98
fructus beneficij curati non possunt percipi,si beneficiatus non residеat,& an valeat consuetudo in contrarium.134.in j.limi. 71
fuga an possit probari per iuramentum creditoris.175. in 3. ampliatione. 87
fuga non probat delictum.589. 248

fuga

fuga purgatur iuramento ipsius fugientis, dicentis ob aliquam fugisse causam. in 2. ampliatio. ibi.
fuga effractis carceribus probat delictum in 2. limita. & 392. ibi.
fuga vna cum fama publica probat delictum. ibi.
Et in casibus in quibus sola suspicio sufficit ad probationem criminis. in 4. & 6. limita. 244
fuga in mercatoribus seu cambiis probat delictum, & habentur pro confessis: & possunt torqueri vt indicent pecunias sibi datas vel depositas in 8. limita. ibi.
fuga in criminalibus facit indicium ad torturam 390. 245
Fallit quando auffugia propter sæuitiam iudicis, vel ante accusationem vel inquisitionem contra eum factam. in 6. & 7. limit. ibi.
fuga post accusationem non facit indicium ad toruram. 391. 246
Fallit quando alia indicia seu suspiciones laborant contra fugientē, vel quando delictum erat capitale. in 1. & 2. limi. ibi.
fuga ex carceribus facit fugientem haberi pro confesso. 392. 246
fuga illius qui prius reputabatur bonę vitæ ꝙ famę, non facit indicium ad torturam. 390. in 1. limit. 145
fugiens a familia potestatis si citatus venit ad potestatem, per talem comparationem purgatur fuga. in 4. limi. ibi.
fugiens ex aliqua camera vel ex palatio potestatis vbi detinebatur sub custodibus, facit eum haberi pro confesso. 392. in 4. ampliatione. 247
fugiens de carcere aperto, non habetur pro confesso. 392. in 1. limita. et 393. in 1. limita. ibi.
fugiens fractis carceribus punitur pœna capitis. 393. 248
fugiens de carcere animo reuertendi, si deinde sponte reuersus sit non habetur pro confesso. 392. in 2. limitatio. cccxciij. in 2. limi. ibi.
fugiens de carcere de licentia custodis non punitur, sed ipse custos. cccxciii. in v. fallen. 249
fugiens de carcere timore ignis aut aquæ, etiam si fregit carcerem, nō debet puniri. in 7. fallen. ibi.
fundare & construere ecclesiam pro iure patronatus acquirendo, non sufficit, sed requiritur eius perfectio. 394. 250
fundi parte apprehensa. cccxcv. ibi.
fundi pte apprehēsa, censetur totius fundi possessio apprehēsa. 395. ibi.
fundus datus in dotem filiæ spuriæ, vel pro alimentis, post eius mortem reuertitur ad patrem vel ad hæredes eius. cccxcvj. ibi.
fundus cui debetur seruitus aquæ ductus, si augeatur, non ex eo augetur ipsa seruitus. 184. 91
funeraria actio in multis priuilegiata est. 397. 251
Et quod requiruntur vt competat. 161
funeratoria actio an detur contra successores in beneficiis. in 8. requisitio. versi. an autem. ibi.
funeratoria actio datur merito contra hęredes vxoris. in octauo priuilegio. 252

funus ducens non potest in ius vocari. in 3. priuil. ibi.
furca suspendi non debet constituti in dignitate. 190. in 6. amplia. 97
furca in quibus casibus quis suspendi debeat. 369. vers. & circa hãc regulam. 253
furans rem suam quam aliter habere non potest, an sit tutus in foro conscientię. 88. in v. limita. 47
fur non sortitur forum ratione delicti. 378. in 5. limi. 237
furtiua condictio quæ ex variis figuris causarum oritur, datur contra hærede, etiam in id quod ad eum non peruenit. 13. in 9. limita. 6
furtum commissum a familia vnius domini, dominus soluendo pro vno liberatur quo ad alios. 398. 252
fur pro furto regulariter non punitur pœna mortis. 399. ibi.
furioso qualiter procurator detur 187. in 13. casu. 95
furiosus excusatur in delictis. & hī pro mortuo. 159. in 3. ampl. 142
Fallit quando commisit maximum & attrocissimum delictum vere sicu. quam ampliationem. ibi.
furiosus si quis efficiatur post commissum delictum, an debeat puniri. ver. & circa hanc amplia. ibi.
furiosus non potest facere testamentum. 400. 253

G

GRAVAMEN illatum per interlocutoriam, potest reparari quando appellatur a definitiua. 47. in 4. limita. 28
grauamen irreparabile quod dicatur. 52. in 3. limita. 29
grauamen licet possit reparari in definitiua, sed cum maxima difficultate, tunc poterit ab eo appellari. 52. in 13. limita. 30

H

HÆREDITAS est nomen iuris, & semper recipit augmentum. 219. in 4. amplia. 118
hęredes in foro conscientiæ possunt retinere relictum fratribus Minoribus. 381. in 5. amplia. 218
hæredes tenentur actione pœnali ex delicto defuncti, quatenus locupletiores facti sunt: & quando a lege imponitur pœna. 13. limitatione. 1. 2. 5
hęredes vsurarij, vsuras extortas per defunctum restituere compelluntur. in 11. limit. 6
hæres non tenetur seruare factum defuncti, nisi pro ea parte pro qua est hęres. 18. in 1. limita. 9
hæres heredis, testatoris est hæres. 39. in princ. 18
hęres si appellat conuictus super legato non obstante appellatione, debet cauere de eo restituendo. 42. in 2. limita. 22
hæres debitoris dilapidans bona obligata, potest capi a creditore propria authoritate. 175. in 2. amplia. 87
hęres vniuersalis tenetur stare colono. 240. in 1. limita. 138
hæres potest opponere exceptionem non numeratæ pecuniæ intra biennium. 260. in 10. amplia. 146
hęres quando habeat exceptionem inuentarij non confecti. 267. in 1. limita

limita. 151
hæres qui conficit inuentarium non tenetur vltra vires hereditarias. 277.in 7.limita. 159
hæres dicitur adire hereditatem quando incipit soluere creditoribus hæreditarijs.in fi. ibi.
heredis appellatione in materia feudali compręhenditur filius,& non extraneus.359. 221
hæres non tenetur scribere in inuentario impensas funeris, sed eas probare potest per testes.397.in 10.priuil. 252
hæres potest retinere dotem propter adulterium quod maritus viuens ignorauit,vel morte pręuentus non potuit accusare.12.in 3.limi. 5
hęresis crimen intra quod tempus accusari debeat.173.in fi. 86
hęreticus non sortitur forum ratione delicti.378.in 7.limita. 237
hosti publica fides seruanda est,licet in priuata secus.16.in 4.limi. 8
hostis ciuitatis impune potest occid.68. 35
hospes si deiiciat aliquid in via,non tenetur ipse,sed qui ei hospitium dedit.193.in fina.limita. 102
hypotheca generalis an sufficiat ad hoc vt colonus non possit expelli ab emptore de re conducta,late tractatur. 240.in 7.limita. versi. in quo notandum est. 134

I

IGNORANTIA crimine,neminem excusat.13.in limi.12. 6
Ignorantes quando constitutio vel dispositio ligat,late.129. 68
illustris debet citari in scriptis:alias citatio non valet.95.in 3.fall. 50
illustres personę possunt seruire per substitutum 103.in 12.limi. 59
impensa funeris debet fieri animo repetenti,ad hoc vt cõpetat actio funeraria. 397.in 3.requisito. 251
Imperator vel Rex si delinquit in territorio episcopi,poterit per episcopum puniri. 78.in 3.amplia. 225
Imperator potest donare Augustę.221.in 9.limita. 120
incestuosus non legitimatur per subsequens matrimonium. 350.in 6. limita. 212
infamatus non presumitur bonus,& debet infamiam purgare. 75.in 3.fallen. 41
infans penitus excusatur a delicto, etiam si dolo commiserit.249.in amplia. 142
Fallit si est doli capax:tamen si committat homicidium,mitius puniri debet quam maior.3.limita. 145
infirmus qui morbo impediente non potest interesse diuinis officiis, lucratur distributionis quotidianas 206.in 7.limita. 107
inimicitia capitalis oritur ex solis minis & verbis iniuriosis. 159.in 4.amplia.versi.secundo intelligo. 100
iniuriam non facit iudici qui ab eius sententia appellat. 45. 26
inquisitio facta quando valeat si nulla infamia precesserit: late. 298.in limita.

limita. 168
inquisitiones in crimine hęresis procedunt per inquisitionem, nulla præcedente infamia.in 9.limi. 169
instantia compromissi non transit ad hæredem 128.in j.amplia. 68
institutionem canonicam in beneficialibus vnusquisque probare tenetur.77. 42
Institutio facta filio spurio, quando valeat. 366.in prima.limita.& sequen. 227
instrumenta in causa criminali quando debent produci fisco, ab eo de cuius crimine agitur.4. 1
interrogatorium testium licet sit de actis, tamen non debet ędi alteri parti,ad euitandum subornationem testium.5.limita.5. 2
inuentarium qualiter fieri debeat per tutorem.187.in 15.casu. 95
inuentario facto per creditorem hæredem debitoris, durat actio & non confunditur.18.in 2.limita. 9
Inuestitura feudi noui ad hoc vt probetur,necessarium est ꝙ adhibeā tur pares Curię.326. 191
iracundia an excuset in delictis.292.in j.limi. 194
iudęus effectus Christianus,uiuo patre,statim potest petere legitimā patre viuente.356.in j.limitatio. 219
Iudex non potest cogere partes ad compromittendum.xxx. 13
iudex ordinarius a quo appellatum est, potest suam iurisdictionem exercere,si ignorat fuisse appellatum.42.in 4.limita. 23
iudex post appellationem potest tempus legis moderari: & cogere appellantem ad prosequendam appellationem intra certum tempus in 5.& 6.limita. ibi.
iudex a quo appellatum est,potest,non obstante appellatione,absoluere ab excommunicatione.in 8.limita. ibi.
Et an possit innouare,in fauorem appellantis.in 13. limita. 24
iudex a quo generaliter potest intentare omnia illa quæ tendunt in faciliorem exitum causę appellationis, & potest durante appellatione taxare expensas in quibus condemnauit.in 7.& 18.lim. ibi.
Et elapso termino dato ad prosequendam appellationem, potest sententia exequi,in 2.limi. ibi.
iudex qui facit donationem,an possit insinuatio coram se fieri.224.in 8.limi. 125
iudex appellationis non cognoscit,nisi de eo de quo cognouit iudex causæ principalis.48.in 2.limita. 28
iudex an possit dare licentiam ferendi arma.55.in 9.limitatio. 31
iudex facilius poterit de veritate causæ iudicare,& ipsam veritatem inquirere visis allegationibus vtriusq; partis.5. 2
iudex delegatus debet citare inserto tenore suę commissionis. 93. in prima limita. 50
iudex laicus in quibus casibus possit imponere manus in personas ecclesiasticas sine metu excommunicationis.99.in secunda limi.55
iudex quando interposuit decretum temporis momento quo fuit petitum,

titum, tunc decretum est nullum: cum propter temporis breuitatem dicantur omnia fuisse precipitanter gesta. 186. in j. ampli. 93
iudex debet sedere quando interponit decretum, & potest annullare decretum interpositum, in quo fuit pars decepta. 188. & in 3. & 8. casu. 96
iudex si est idiota, non est uerisimile q̃ ipse fecerit seruare solennitates iuris quas ignorat. 189. in iij. limi. 97
iudici male exequenti, violenter resisti potest, etiam per tertium cuius nihil interest. 190. in 8. amplia. 99
iudex an possit ex officio suo compellere procuratorem ad exhibendum mandatum, vel ad cauendum de rato, si dubitatur de mandato 164. in 4. limita. ver. & circa. 140
iudex potest inquirere ex necessitate officij, uel quando delictum est notorium. 298. in 5. & 16. limi. 170
iudex debet mittere delinquentem ad iudicem in cuius loco cõmissum fuit delictum. 378. in 2. ampli. 235
iudici incarceranti mulierem pro debito pecuniario, imponitur pœna capitalis. 312. in iij. amplia. 183
iurans obseruare statutum, si postea abrogetur non tenetur iuramentum obseruare, 79. in 3. ampli. 42
iuramentum de calumnia contumaciter nolens prestare, amittit causam. 152. in 4. limitatione. 78
iuramentum sufficit ad probationem suspitionis fugæ, vbi periculum est in mora. 175. in 3. ampliatio. 87
iuramentum factũ calore iracundiæ nõ obligat. ccxcij. in. j. amp. 164
iuramentum in quibus casibus non defert ur in supplementum probationis 300. in tertia amplia. 174
iurameutum perpetuat actionem. 306. in 2. limitatio. 177
iuramentum, hodie de iure regio non potest apponi per tabelliones in contractibus: alias contractus non valet, & tabellio punitur. 335 in 20. fallen. versi. est tamen notandum. 199
iuramentum filio spurio in supplementum probationis non defertur. 358. 221
ius accrescendi vbi locum habet, portio personæ deficientis transit ad alium successorem. 177. in 4. limita. 89

L

LAicvs si postquam commisit delictũ efficiatur clericus, an excusetur a potestate iudicis secularis 200. in 18. limita. 57
legatarius an teneatur stare colono. 240. prima amplia. 132
legatum non potest dispensare contra concilium. 248. 137
legatum factum per patrem filio spurio si ingrediatur monasterium, an valeat. 366. in iij. limi. 227
legatum factum scholari in auxilium studij, præstari debet in studio. 161. in 12. limi. 73

Pro

pro legato relicto in testamento competit hodie via executiua.15. in secunda limita. 7
leges quę permittunt vindictam,non valent,sed attenditur dispositio canonum 68.in 2.limita. 36
leges permittẽtes prescriptionem cum mala fide,an vendicent sibi locum in foro conscientiæ.6.in 2.limita. 3
legitima an debeatur filio viuo patre,quando pater dissipat bona.356. in j.amplia. 219
legitima viuo patre non venit in confiscatione pro delicto filij.in secunda amplia. ibi.
legitimare an possit princeps filium naturalem post mortem patris, non requisitis his de quorum prejudicio agitur. 43. in quinta fallentia. 25
legitimatus cum clausula expressa,vt possit succedere etiam ad feuda,an hoc sufficiat vt succedat in feudis.360.in 2.limi. 221
legitimati per subsequens matrimonium admittuntur ad retractum. 350.in 11. amplia. 210
Et dicuntur vere & proprie legitimi.in j.amplia. 208
Et non solum legitimantur quo ad patrem & matrem,verum etiam quo ad alios agnatos & cognatos.in 4.amplia. ibi.
Et possunt promoueri absque dispensatione ad ordines, beneficia, & honores:& etiam ad episcopatum.in quinta amplia. ibi.
Et infringunt donationem omnium vel maioris partis bonorum.in 13.amplia. 210
legitimatio per subsequens matrimonium,non reuocatur per superuenientiam filiorum legitimorum.in 12.amplia. ibi.
legitimatio per subsequens matrimonium facta in mortis in articulo, vel a sene decrepito,an valeat.in j. limita. 211
legitimatio per subsequens matrimonium,an tollant ius primogenitu rę iam nati,stante consuetudine, q̃ primogenitus succedat in maioratu.in 14.limita. 216
Et an requirat liberorum consensum.in 9.limi. 214
Et an ad hoc vt procedat requirantur instrumenta dotalia. in 10. limitatio. ibi.
l.2.C.de rescin.vendi.an habeat locum in venditione facta per subhastationem.189.in 10.casu. 94
l.fi.C.de præscrip.30.vel 40.anno.habet locum tam in actione reali quam in aliis,quę minori tempore durant.6. 2
lex correctoria stricte interpretanda est in j.amplia. 19
lex vel canon si non est recepta a subditis,vel est antiquata per desuetudinem,non debet seruari.in v.& vi.ampli. 42
lex quando liget ignorantes.129. 68
lex facta per verba generalia quando dicatur generalis.133. 71
lex quando reprobat consuetudinem,tunc non valet contraria consuetudo,nisi Principe sciente.141.in 2.limi. 73
lex edita in concilio generali, censetur habere clausulam derogatoriam

riam ad disposítiones contrarias.144.in 4. amplia. 75
lex quando non est recepta in obseruantia, licet deroget consuetudini, tamen contraria consuetudo valet, in 1. limi. ibi.
lex loquens in creditore non comprehendit debitorem.306. in xj. limitatio. 178
libelli oblatio sola absque litis contestatione facit transmissionem actionis pœnalis.13.in 7.limita. 6
libertus qui fuit manumissus, si fuit ingratus patrono, potest in seruitutem reuocari ipse, & filij qui post reuocationem nati, & concepti fuerint.345.in 4.fallen. 205
libertus non potest vocare patronum in ius sine venia.351. in xj. ampliatio 217
libri a patre empti filio scholari, an computentur in legitima.222. in 3. limitatio. 121
locatio facta per prelatum nomine proprio, finitur eius morte.240. in 3. amplia. 133
locatio decem annorum dicitur ad longum tempus. in 2. limita. ad fin. & 40.amplia.12. ibi.
locatio ad longum tempus parum distat ab alienatione.40.in 12. ampliatione. 20

M

MALA fides probatur per famam.299.in 22. fallen. 173
malitia supplet ætatem.259.in 3.limita. 142
maior pars consentiens contra libertatem, non prejudicat minori parti non consentienti.215.in 3.amplia. 113
mandatum speciale requiritur in 47. casibus.123.in fi. 66
maritus, & vxor litigantes an possint cogi ad compromittendum, si caueatur statuto quod affines cogantur compromittere.36.in.j.amplia. & an habeat locum in sponsos. ibi in 2.amplia. 17
maritus quando in matrimonio quod iure non valebat, habet possessionem copulæ carnalis, pendēte lite potest prohiberi ne ad inuicem rem agat 42.in j.limitatio. 22
maritus licet defendatur a pœna homicidij propter adulterium mulieris, non tamen excusatur a pœna æterna.68.in 2.limi. 36
maritus donans vxori propter seruitia, & benemerita, ei non creditur nisi aliter probetur.119.in 9.limi. 64
maritus si passus est se condemnari ab vxore ex falsa exceptione opposita, licet sententia valeat, adhuc tamen vir potest condicere pecuniam ab vxore, ac si non esset absoluta.121. in vij.amplia. 120
maritus quando possit donare vxori.221. in limi. ibi.
maritus qui confessus est se recepisse dotem ab vxore, vel a sorore, vel ab alio, potest opponere exceptionem non numeratæ pecuniæ intra biennium.260.in 9. amplia. 146
maritus quando tempore conceptionis filij non esset habilis ad coeū-dum, talis filius etiam si natus sit in domo, non præsumitur legitimatus.344.in j. amplia. 205

Maritus

maritus tenetur sepelire vxorem, si vxor non habet bona.197.in.8. priuileg. 252
mater secundo nubens, quę intra annum non petit tutorem filijs, excluditur ab eorum hæreditate.lxj. 34
mater excluditur a successione filij per substitutionem pupillarem, ei per patrem factam. in 7.limi. 43
mater potest cedere vel donare debitum filio scholastico.87.in vj.amplia. 36
mater potest facere donationem filio suo in potestate.223.in 6. limita. Et qualiter fieri debeat,ibi. 123
mater quando admittatur ad defensionem filij, vel pro eius liberate. cccxj.in 7.& 12.limi. 182
mater potest appellare pro filio condemnato in xiij. limi. ibi.
mater non debet vocari in ius sine venia.351.in 4.amplia. 217
matrimonium contrahens in gradu prohibito, ipso iure bona eorum confiscantur.cl. 77
matrimonium contrahens ignoranter in gradu prohibito, an debeat puniri.cl.in 2.limita. ibi.
matrimonium illicitum quãdo est consummatum,tunc mulier quę scit ius vel factum,vel alterum tantum,prohibetur dotẽ datam recipere,& applicatur fisco. ibi.
matrimonium contrahens incestum,hodie de iure regio amittunt medietatem bonorum. in 4.limi. ibi.
matrimonium contrahens viuentem prima vxore,qua pœna puniatur ccxc. in 3.limit. 163
matrimonium contrahi non potest ab eo qui generare minime valet. 350.in j.limi. 211
matrimonium contractum a clerico beneficiato in minoribus constituto cum concubina,valet & tenet.cccl.in 7. limi. ibi.
matrimonium contrahi debet in facie ecclesię,vt ex matrimonio subsequenti filij legitimentur.cccl.in xij.limita. ibi.
matrimonij impedimentum probatur per famam.ccxcix. in vj. limitatio. 171
matrimonium,& maritus,& vxor,dicuntur sponsi per verba de præsenti,sine carnali copula.ccxxj.in j.amplia. 119
matrimonium inter Iudęos verum est, quamuis non ratum. in 5. amplia. ibi.
Medicus non debet habere salarium ab infirmo,nisi cum sanus fuerit. lxiij.in j.amplia. 34
mente captus non punitur ratione delicti.259.in 9. amplia. 144
mente captus,& furiosus in quo differant. ibi.
mercatores,& campsores non habent beneficium excussionis. in 5.limita.cclx.in 9.limi. 335 196
Et fugientes,& cessantes soluere,an habeant beneficium immunitatis.189.in 8.limi.ver.& isti mercatores.
meretrix marita.a an possit pro debito incarcerari,cccxij. in prima limita.

limita. 11
Miles, & constitutus in dignitate non debent torqueri.cxc. in 2. ampliatio. 97
miles ad hoc vt quis dicatur, sex sunt necessaria. 55. in quinta, limitatio. 31
milites possunt arma portare, & eorum priuilegia. ibi.
militis fuga probat delictum. 389. in 5. limi. 244
militi nec in armis nec in equis potest fieri executio. cclxxv. in 3. limita. 155
minor potest occidi a minato. cxcij. in 3. amplia.
minor potest alienare aliquam rem pio loco, dum ibi custoditur professionis voluntariæ faciendæ causa. trigesimaprima, in nona limitatione. 14
minor non potest vendere rem immobilem, sine iudicis decreto. lxxxviij. in 5. amplia. 47
minor aduersus confessionem factam delicto, potest petere restitutionem. cclix. in 5. amplia. 144
minor an possit pro debito carcerari. vel torqueri, in 1. & 7. ampliatio. ibi.
minor si commisit delictum in minori ætate, an postea factus. maior possit de eo puniri. in 8. amplia. ibi.
minor si dolo commisit delictum, puniri debet. in 1. limi. 145
minorum fauore quilibet admittitur ad probandum pro pupillo, etiam si fuerit fœmina. 311. in 5. limi. 182
minor non potest donare seu vendere rem suam etiam consanguineo tutoris vel curatoris. 31. in 5. amplia. 13
missio facta in re tertij, intra annum summarie discutitur, postea vero ordinarie. 185. in 3. limi. 92
missus in possessionem sine causæ cognitione ex secundo decreto, non facit fructus suos. in 2. amplia. ibi.
missus in possessionem ex primo decreto, an propter nimiam contumaciam rei faciat fructus suos. 152 in x. limi. 79
Monachus æquiparatur filiofamilias, & seruo. 87. in 7. ampli. 47
monachus qui ex dispensatione Papæ factus est Comes, an succedat in feudum, 103. in 5. limita. 59
monachi si promoueantur ad episcopales dignitates, non efficiuntur capaces bonorum. 381. in 9. amplia. 239
monachus efficitur capax bonorum ex priuilegio Apostolico. in 2. limita. 240
monasteria debent exhibere episcopis seruitia consueta. lxxxix. in 2. fallen. 48
moniales vel mulieres quæ collegium faciunt possunt statuere, & consuetudinis inducere. cccx. in. 1. limita. 181
mors qualiter probetur. ccxcix. in 6. limi. 172
mulier quando agitur de fœdere matrimonij, sequestrata non potest contrahere cum custode, & quæ sit ratio. 31. nu. 7. ampliatione. 13

mulier quæ prohibetur contrahere sine licentia mariti, an possit facere contractum fauore ecclesiæ vel piæ causæ in 9. limita. 14
mulier prægnans etiam si sit bannita, non potest impune occidi, 68. in 7. limita. 37
mulier an propter stuprum viduitate durante, perdat dotem late. 12. in 3. limita. versi. circa quam. 5
mulier intra annum luctus secundo nubens solũ amittit ea quæ habuit a marito titulo lucratiuo. ibi.
mulier quando legat fundum dotalem, non transit dominium statim in legatarium. 110. in 3. limita. 110
mulier precise non tenetur stare locationi factę per maritum, sed causatiue. 240. in 5. limita. versi. contrariam tamen. 115
mulier quando confessa est se recepisse pecuniam vt pro mutuo intercederet, an possit opponere exceptionem non numeratæ pecuniæ. 260. in 6. fallen. 147
mulier quando possit esse procuratrix. 311. in limi. 181
mulier in casibus in quibus admittitur ad defendendum aliquem, an iuuetur beneficio Velleiani. post 14. limita. 182
mulier non potest carcerari, etiam pro debito fiscali. 312. & quando possit. in limi. 183
mulier in causa ciuili potest esse testis. 313. 185
mulier in testamentis non potest esse testis. 313. & quando possit. in limita. 186
mulier in casibus in quibus admittitur ad testimonium, debet ei minor fides adhiberi quam viro. 313. in 3. limita. 186
mulier non potest esse testis de iure canonico in causa criminali. 315. & quando possit. in limi. 315
mulier in causa matrimoniali an possit esse testis. in. j. amplia. ibi.
mulier, quę habet instrumentum confessionis dotis, potest agere contra tertios possessores bonorum. 337. in 4. amplia. 200
mulier fugiens de carcere causa euitandæ libidinis, non habetur pro confessa. 192. in 5. limita. 147
mulier nubendo viro alterius fori, mutat forũ suę originis. 377. 235
muri per sententiam destructi refici non possunt. 32. in 5. limi. 15

N

NATVRALES filij ad hoc vt legitimentur per subsequens matrimonium, an requiratur quod mulier sit in schemate concubinæ retenta. 350. in xj. limita. 214
naturales filius non potest vocare parentes in ius sine venia. 351. in j. limita. 216
nauigatores possunt portare arma. 55. in ij. limita. 131
negans in quibus casibus puniatur. 325. versi. & plures casus. 192
negans se esse socium, perdit beneficium societatis. 329. 192
nepos potest intentare querelam, licet filius exhæredatus approbet testamentum. 349. in 3. limita. 208
nepos legitimus, & naturalis ex filio spurio deficiente prole legitima potest

ma potest ab auo hęres institui.366.in 2.limit. 227
nepos ex filio incestuoso potest institui ab auo. versi.quę opi. ibi.
nepos ex filio clerici potest ab auo institui.ver.quid in nepote. ibi.
nepotes, & pronepotes alimenta debent habere durante lite, sicut & filij.365.in v.amplia. 212
nobiles non possunt torqueri,& si de facto torqueantur,& confessi fuerit delictum,talis confessio non valet.109.in 7.& 10.ampli. 97
nominatio filiationis in extraneo non probat filiationem.341. 202
nominatio filiationis per parentes quando probat filiationem.342 ibi.
notario asserenti in instrumento causæ cognitionem interueniſſe, non creditur.186.in 3. amplia. 93
Nouatio sententiæ impedit executionem.41.in 3.limi. 22
nouitius qui nullum ordinem habeat, an gaudeat priuilegio si c. quis suadent.99.in 9. amplia. 53
nuntiatio noui operis non habet locum contra facientē fossam vt mortuus sepeliatur,397. in 2.priuilegio. 251

O

OBLIGATIO extinguitur si creditor succedat debitori.18. 9
obligatio generalis, & hypotheca continet in se bona præsentia, & futura.76. 42
obligatio vel concessio non perijt mortua persona cui aliquid competit,vel fuit promissum: sed ius competens transit ad hæredes. 109. 60
obligatio quando diminuitur diminutis personis quibus debetur. 177 & 178. 89
obligatio antidoralis quos effectus habeat.224.in 4. limita.in fi. 124
obligatio personalis non sequitur singularem fundi possessorem. 377 in 3.limita. 158
occidentes, capientes,vel bannientes episcopum,vel qui contra ecclesiam delinquunt, & eorum posteri perdunt quicquid habent ab ecclesia,vsque ad quartam generationem 345.in 8.limi. 205
occidens aggressorem se defendendo, non incidit in irregularitatem. 191. in 9.amplia. 101
occidere non licet cuiquam aggressorem,quando non esset in periculo vitæ constitutus.in 1.limi. ibi.
occidere aliquem an liceat,quando imminet periculum iniurię personalis.in 3.amplia. 100
occultans fugientes a carceribus punitur pœna capitis.363. in.1. ampliatio. 248
offendere potest quis clericum pro defensione sua.192.in 2.ampliatione. ibi.
officiali exequenti an possit ei resisti.192.in 4.limi. ibi.
officialis notatus de barataria, si pendente causa aufugit. habetur pro confesso.389.in 1. limita. 244
officialis ex forma iuris communis debet stare in syndicatu post finitum officium quinquaginta dies,de iure autem regio sufficiunt tri-

ginta dies.in j.limita. ibi.
onus vel debitum cohærens personæ,extinguitur cum persona. 178.
in j.limita. 89

P

PACTVM nudum donationis,etiã præsumptę,non producit actionem.19.in j.& ii.limi. 10
pactum in ligis,& treugis non potest reuocari per successorem. 16.in j.amplia. 8
pactum quod licet alteri fœdera pacis rumpere,non valet.in iii.limitatio. ibi.
pactum nudum producit exceptionem de iure ciuili.265. 150
papa habet plenariam potestatem in beneficiis.71. 40
papa potest donare rem vnius ecclesię alteri ecclesiæ ex causa.120. in ii.limi. 119
papa solus potest deponere episcopum.ccxxxxviii.in iiii.limit.vers. restringe. 138
papa potest compellere Principes ad seruandam pacem inter eos con tractam.xvi.in ii.amplia. 8
papatus fuit institutus a iure diuino.lxxii.in iiij.limi. 41
parentes tẽpore mortis possunt relinquere alimẽta filijs spurijs. 367.in ii. amplia. 230
parentes succedunt filio ab intestato ac sine liberis vel fratribus defuncto.364. 213
paritas consanguinitatis tollit suspicionem: & pater idoneus testis est inter duos fratres etiam in causa criminali.ccclxxxiii. in v.& vi. limita. 241
pater an possit impune occidere filium bannitum,& econtra.68. in 8. amplia. 36
pater non potest reuocare cessionem debiti factam filio scholastico. lxxxvij. 45
pater,& filius sunt nomina naturalia.in j.amplia. 46
pater an possit donare filio spurio scholastico,vel emancipato.& in ii.iii.amplia. ibi.
pater spiritualis an possit cedere debitum filio studenti, quem de sacro fonte leuauit.in j.limi. ibi.
pater si ex vluris assignauit dotem filię. poterunt hi a quibus fuerunt extorta per hypothecariam auocare. in fine. 7
pater donans filię propter seruitia,& benemerita, non creditur ei nisi aliter probentur.119.in fin. 64
pater si interuenit pro filio,non habet beneficium excussionis.335.in xiii.limi. 197
pater pro delicto filij puniri non debet.345.in i.ampli. 104
pater si infamis sit,erit etiam filius eius infamis.in x.limi. 205
pater non potest renuntiare iuri,vt filius possit eumvocare in ius sine venia.ccclj.in nona. amplia. 217
pater non potest in ius sine venia vocari a filio, in casibus etiam in quibus

quibus cogitur emancipare filium.in v.limita. ibi.
pater in vita non tenetur pro legitima aliquid filio largiri.356.& quã. do compellatur.in limita. 219
pater in bonis feudalibus hãbet vsumfructum viuente filio.363. 222
pater si litigat cum filio suo,vel petit successionem filij,debet illi fieri promisio de alimentis.365.in 6.ampli. 223
pater non succedit filio spurio,sicut econuerso.366.in7.ampli. 226
pater tenetur dotare filiam spuriam.367.in 3.amplia. 230
pater vel mater pro anima filij spurij prẽmortui potest in vita donare.367.in 6.amplia. 231
pater non tenetur vltra quam facere potest.cccl xvij. in ii.limi. 232
pater tenetur soluere debitum factum per filium vt se aleret.cccl xx. in iiii.amplia. 233
pater tenetur soluere debitum filij scholastici quando est aptus ad studendum.in j.limi.vsque ad eam quantitatem quam pater solebat filio ministrare.& non vltra.in j. & ii.limi. ibi.
pater hodie de iure regio non tenetur soluere debita facta per filium scholasticum. in v.limi. ibi.
patris appellatione continetur auus.87.in iiii.ampli. 46
patris appellatione non venit vitricus.87.in iii.limi. 47
patrię potius quam parentibus tenemur obedire.68.in x. limi. 38
patronus ecclesiæ efficitur qui eam construit vel dotat.174. 174
patronus qui duos præsentat ad beneficium, si ille qui prius præsentatur appellauit ne præsentetur,alius potest nihilominus patronus alium præsentare pendente appellatione: & iudex a quo admittit talem præsentationem.42.in 8.limita. 23
patroni ecclesiis patronatis nõ possunt præsentare presbyteros aliun de venientes,nisi sint de illa diœcesi. ccij. 105
pecunia data a patre filio pro consequendis ordinibus, aut pro celebranda prima Missa, non computatur in legitima.ccxxij. in iii. limitatione. 121
pecunię verbum largissime accipitur.cclx.in vi.ampli. 146
pœna conuentionalis,& extraordinaria,tollit rei persequutoriam.vii. limita,j.& ii. 3
pœna apposita in pacto nudo in ligis, & treugis est efficax ad agendum.xvj. 8
pœna capitalis an sit pœna vltimi supplicij.393.in 9.limi. 249
pœna iudicis qui litem suam facit,licet non transeat in hæredem,transit in id quod ad eum peruenit.8.limi.4. 5
pœnitentia cessat in contractibus nominatis.cxj.in ii.fal. 61
pœnitentiæ sunt arbitrarię.248.in iii.limi. 138
periculum vel damnum non pertinet ad eum ad quem res pertinet. cciij. 105
percussus ab aliquo,si insequitur vulnerantem qui fugiebat,& eum occidit,licet non fit se defendendo,non debet puniri pœna mortis 292. in 5.amplia, 100

Percutiens clericos vel personas quæ regulariter viuunt, quando incidant in pœnam c. si quis suadente. 99. 52
Pignus ad hoc vt possit vendi per creditorem, quæ requirantur. 166 84
Plebeius vel rusticus si accipiat nobilem in vxorem, & constante matrimonio fatetur dotem quam non recipit, valet: & ratio ponitur. 221. in limita. 119
possessio quando iniuste & sine causa auferitur alicui, potest appellare. 44. in v. fallen. 26
Possessio seruitutis aut libertatis, vel quasi possessio, probatur per famam. 299. in 13. limita. 172
positionibus non respondens intra terminum sibi a iudice præfixum, habetur pro confesso. 152. in v. limita. 78
potestas si ante terminum decessit, an integrum salarium debeatur. 61. versi. hanc regulam. 34
prælatus cuius prædecessor deliquit nomine dignitatis tenetur actione pœnali. 13. in 8. limi. 6
prælato dicenti se donare seruitoribus propter benemerita, non creditur. 119. in 9. limita. 64
præscriptio decem annorum an habeat locum in actionibus realibus. 6. limita. 1. 3
præscriptio si interrumpatur per litis contestationem, actio decennalis perpetuatur in quadraginta annos. limita. 2. ibi.
præscriptionis interruptio facta per citationem vel litis contestationem cum reo principali, non interrumpit quo ad fideiussorem. in fine. ibi.
præsentatio pertinet ad patronum. 281. 160
principalis quando decessit postquam constitutus est in mora, potest exequutio fieri in eius fideiussorem. cccxxxv. in duadecima limitatio. 197
principalis si negauerit fideiussorem fideiussisse pro eo, qui cõtrarium probauerit, poterit recuperare a principali debitum duplicatum. cccxxxvij. in ij. amplia. 199
princeps sine causa non potest tollere defensionem, nec ius alterius & fatetur viuere secundum leges. xxxxiij. in prin. 24
princeps cum causa potest dominium rei alienę tollere. in prima fallen. ibi.
princeps de plenitudine potestatis potest tollere appellationem, & citationem. in v. fallen. 25
princeps si imponit collectam pro redemptione sua, omnes ecclesiastice persone tenentur contribuere. 100. in xiii. fallen. 56
princeps si ex certa scientia confirmat actum nullum, an talis confirmatio suppleat omnem defectum. cxxxj. in j. fallen. 70
princeps scientia non requiritur in consuetudine inducenda. cxxxxi. in limita. 73
principis consensus si interueniat in inducenda consuetudine valet talis

talis consuetudo.cxliiij.in 5. limit. 75
princeps si ex certa scientia confirmat donationem non insinuatam, valet.ccxxiiij. in 7.limit. 126
princeps inferiores an gaudeant priuilegio,l.Bene a Zenone. 238.in v.limitat. 131
Et illa l.bene a Zenone.quando habeat locum.late in d. reg. 130
principe attestante de fama seu infam a alicuius,an sufficiat ad verã probationem.299.in 18.limi. 173
princeps potest donare filiis suis spuriis, & filias dotare.cccl xvj.in 7.limita. 218
Priuilegium immunitatis clericorum quo ad tributa & collectas,non potest renuntiari per ipsum clericum.100. in j.ampli. 54
probationes in secunda instantia super eisdem articulis, vel directo contrariis,quando possunt fieri.xlviij. 28
procurator non potest confiteri delictum.clvj.in ij.limit. 80
procurator constitui potest in extraiudicialibus. cccxj. in prima limitatio. 181
professio facta per iracundiam,non valet.ccxcij.in 8.ampl. 164
prohibitio alienationis facta in personam hæredis, non comprehendit hęredem hæredis.xxxix. 18
promittens facere cessionem vel renuntiationem sub pœna, tenetur ire ad domum creditoris.clxj.in 7.limi. 83
protestari non potest coniunctus pro coniuncto sine mandato. 123.in 3.limita. 65
pubertati proximus dicitur qui annum decimum & dimidium peregerit,si sit masculus.cclix.in 3.limi 145
pueri deseruientes in choro ecclesię, deferentes habitum & tonsuram, gaudent priuilegio canonis, si quis suadente. xcix.in x.ampliatio. 53
pugionem vel sicam cum ense potest quis portare per totam diem et noctem,vsque ad certam horam.lv.in fin. 31
pupillus institutus,& grauatus restituere & hæreditatem tutori, non potest ipse tutori restituere,sine decreto 31,in j.ampl.
pupillus illustrium personarum datur tutor vel curator,cum decreto. 187.in 5.casu. 94
pupillus finita tutela an teneatur stare locationi factæ per turorem. ccxl,in iij.fall. 133

R

RAPTORES fugientes an possint vbiq; capi & puniri. 377.in 6.limi. 237
rapiens cadauer in via,tenetur pęna legis de vi publica.cccxcvij.in ix.priuilegio. 252
rector studij potest taxare pretium pro domibus scholarium. 213. in 2.amplia. 111

recusatio iudicis potest per principem tolli.43.ad finem. 26
relaxatus a carcere sub fideiussoribus,si aufugiat,fuga facit eum haberi pro confesso.391.in iiij.limit. 246
remissio seu renuntiatio simplex fideicommissi conditionalis, ipsum non tollit nec extinguit.338. 201
renuntiare an possit quis priuilegio quod habet, ne possit torqueri. 190.in iiij.limi. 99
renuntiatio futurę successionis facta filiæ,an valeat sine insinuatione. 224.in xiiij.limit. 126
repertus cū velit exire carceres,hētur pro cōfesso.392.iii.ampli. 247
res ciuitatis non possunt vendi sine interpositione decreti iudicis.in j. casu. 94
res ecclesiæ qualiter alienari possunt.in xix.casu. 95
res mobilis data ad vsumfructum, videtur donata proprietas. 319. in ij.limita. 189
rescriptum concessum alicui per principem ne intra annū possit molestari a suis creditoribus:intelligitur dummodo ille satisfaciat de soluendo post terminum.86.in fi. 45
rescriptum a principe datum committendo causam appellatione remota,solum videtur tollere friuolam appellationem.43.in iiij.limitatione. 25
restitutio in integrum quæ petitur incidenter debet concedi excommunicato.270.in iij.limi. 153
restitutio minori concessa prodest eius fideiussori, quando dolus aduersarij interuenit.330.in j.fall. 193
restitutionem in integrum officio iudicis nobilis filius aduersus patrē petere potest.354.in ij.limi. 220
rusticirati non parcitur quando filius vocat patrem in ius sine venia. 351.in viij.ampli. 127

S

SALARIVM vbi debetur pro mercede,in fine debet solui.63. 34
scholaris qui vult recedere de studio, potest compellere habētem equum,si illum consueuerat locare,ad sibi locandum.213. in vj.ampliatio. 111
scholaris qui est ignotus, an possit compellere dominum ad locandā sibi domum vel equum.in j.limi. ibi.
scholaris qui non studet nec intrat scholas,an gaudeat priuilegiis scholasticorum.in ij.limi. ibi.
scholaris si receperit libros cōmodatos,& postea moriatur,tenetur pater restituere.380.in j.ampl.
scholares percipiunt fructus beneficiorum dum sunt in studio ac si residerent.386. 243
senex præsumitur citius mori quam iuuenis.40.in 8.limi. 21
senes ratione delicti non debent torqueri.259.in vj. ampl.
senectutis priuilegia.259.in vj.ampl, 144
senex decrepitæ ætatis dicitur qui est maior septuaginta anno. ibi.

sententia absolutoria lata in fauorem debitoris contra creditorem, tollit obligationem principalem & hypothecariam.17.in j.limi. 88
sententia non potest ferri parte non citata.92.in vers.quam regulã. 50
sententia indiuidua est vnius capituli.185.in iiij.ampl. 92
sententia etiam iniusta facit ius inter partes.in vij.limi. ibi.
snia lata sine causæ cogniti one,est ipso iure nulla.186.in 8. ampl.94.
sententia lata a principe irato non debet statim executioni mandari, sed differri debet triginta dies..292.in vij.ampl. 164
sententia excommunicationis,licet lata sit calore iraundiæ, valet.in iiij.limi. 165
sententia lata contra aliquem famosum artificem,non mandatur illico executioni,sed populus poterit suspendere donec princeps consulatur 41.in fina.limi. 22
sententia matrimonialis non potest renuntiari a patre in cuius fauorem lata est. in iij.limi. ibi.
sententia lata contra possessorem beneficij in curia Romana, si fuerit ab ea appellatum, interim beneficium sequestratur per ordinarium loci.42.in xv.limi. 24
sententia lata contra officialem in synd catu, non suspenditur per appellationem.in xx.limi. ibi.
sententia in qua iudex pronuntiat actorem non esse mittendum in possessionem,a tali sententia potest appellari.44.in j.limi. 26
sententia iudicis fortior est quam statutum. 26.in ii.ampl. 27
sententia interlocutoria quæ habet vim definitiuæ, potest iustificari ex nouis actis.47.in iij.fall. 28
sententia interlocutoria quando tangit factum principale vel substantiam,dicitur continere irreparabile grauamen.52.in iij.limi. 29
sententia lata super declinatoria,licet interlocutoria sit,poterit tamen ab ea appellari.in xj.limi. ibi.
sententia arbitri lata secundum voluntatem & contra compromissum est nulla.57.in j.limi. 32
Idem si lata prætio vel dolo aduersarij, vel si continet errorem expressum,vel si lata cõtra cõsuetudinẽ,nõ valet.in ij.& iij.limi. ibi.
sententia arbitri lata de nocte quando valet.58. ibi.
sententia arbitri quando potest mutari.59 33
sententia lata post compromissum factum,si moriatur compromittens, hæres eius succedit in emolumentum vel damnum quod sententia contingit.128 in ii.limi. 63
sententia generalis non ligat ignorantes.129.in ii.ampl. 69
Secus si specialis.in viii.limi. ibi.
seruus an possit se defendere contra dominum.192.in iii.limi. 101
seruus quando est imposita per pactum in aliqua domo, dominus non potest ædificare.33.in i.limi. 15
seruitia famulorum præscribuntur triennio,vi.vers.sed posito.in fine. & 206. 177
sigillum principis falsantes,qua pœna dẽnt puniri.290.in i.limi. 165

ſocius ſi nomine communi domum refecerit, an ſumptus pro ratâ agere poterit, vel per quatuor menſes expectare, intra quos ſi ſumptus pro rata non fuerint redditi, dominium totius ſibi vendicare poterit. 152. in xj. limi. 79
ſodomicus de iure regio debet comburi. 113. verſicu. adde alium caſum. 62
ſoluiſſe retro præſumitur qui apocham oſtendit, in qua conſtat ſoluiſſe tribus annis proximis præteritis. 54. 30
ſolutio particularis non minima incommoda ſolet afferre. 158
ſucceſſores tenentur alimentare filios ſpurios. 367. in 14. amplia. 231
ſupplicatio admittitur de gratia a ſententia Regis vel eius magni conſilij. 43. in 3. limita. 25
ſpoliatus a iudice non poteſt petere reſtitutionem. 189. in ſecunda ampliatio. 96
ſpurius an comprendatur in ſtatuto, ℘ affines cogantur ad compromittendum. 36. in 9. limi. 17
ſpurius an ſuccedat in feudo. 386. in 14. amplia. 227
ſpurius fraude ceſſante per viam fideicommiſsi, poteſt inſtitui hæres a patre. 366. in 9. limita. 226
ſpurij an poſsint præſcribere ſibi relictum a patre. in v. ampli. 225
ſpurij de iure diuino non ſuccedunt parentibus. in 2. amplia. ibi.
ſpuriis non debet fieri prouiſio de alimentis, durante lite. 365. in 6. limitatio. 22
ſtatutum ℘ actio perſonalis extinguatur ſi debitor per decennium non petierit debitor, an valeat. 6. 2
ſtatutum odioſum debet ſtricte intelligi. in j. limita. ibi.
ſtatutum ℘ finita locatione domus conductæ a ſcholari non poſsit dominus alteri qui non ſit ſcholaris locare, valet. 213. in 3. ampliatione. 111
ſtatutum diſponens ℘ delictum probetur per ſolam famã, valet 299. in 14. limitatio. 172
ſtatutum epiſcopi ℘ per vnum teſtem de veritate, & tres de fama probetur delictum, valet. 300. in v. ampli. 174
ſtatutum diſponens ſpurios ex teſtamento vel alia vltima voluntate poſſe ſuccedere patri ſuo, an valeat. 366. in j. ampl. 225
ſtatutum ℘ fuga probet delictum, an valeat. 389. 244
ſtatutum vel conſuetudo ℘ quis teneatur ædificare vſque ad certam menſuràm, valet. 33. in 4. limita. 15
ſtatutum ℘ affines teneantur compromittere valeat. 36. 17
ſtatutum principis ſecularis non ligat clericos. in xviij. limi. 18
ſtatutum ℘ feudum poſsit alienari ſine conſenſu domini, valet 40. in v. limimi. 21
ſtatutum factum in odium vel prejudicium particularis perſonę, poteſt ab eo appellari. 46. 27
Et dici nullum. in 4. amplia. ibi.
ſtatutum factum in odium delinquentis, valet, quando delictum erat notorium.

notorium.in 4.fallen. ibi.
statuta & consuetudines sunt iura.46. ibi.
statutum ꝙ bannitus possit impune occidi non valet de iure canonico.68.in j.limita. 36
statutum ꝙ omnia prædia alicuius territorij essent tributaria, an valeat.100.in 9.limita. 55
statutum quando ligat ignorantes.129.in j.amplia.& 2.limi. 68
statutum permittens licentiam non residendi,an valeat.134.in prima amplia. 71
statutum quod possit inquiri de crimine contra non defamatum,non valet.298.in 2.amplia. 168
stupri crimen leuius est quam adulterii, quia leuius punitur.12. in 3. limita,versi,contrariam tamen. 5

T

TABELLIO non tenetur ædere instrumenta seu acta iudicij sine salario,& nec sine mandato iudicis.5.limit.j.3. 3
tabellio nihil recipere debet a pauperibus.in iij.limita. ibi.
tabellio torqueri potest vt aperiat veritatem quando dubitatur de fide alicuius scripturæ.cxc.in ij.limi. 98
talionis pœna quo iure fuit introducta.27. 12
Et consuetudine non seruatur,nisi in testibus ,versi. est tamen notandum. ibi.
thesaurarij non habent exceptionem non numerate pecuniæ. 260.in 8.limitatio. 147
tempus centum annorum dicitur esse antiquum.ccxcix.in 7.fall,ver. & dicitur. 171
tertius se opponens excusationi sententiæ, quando impedit executionem.late.274. 155
testamentum quando possit facere excommunicatus.late.272. 154
testamentum factum a minore in fauorem curatoris, valet. 31. in 6. ampliatio. 13
testator prohibens heredem alienare, quando afficiat hæredem heredis.xxxix. 18
testator si decesit sine confessione, heredes non tenetur nisi prout de iure ciuili statutum est.13.limi. 12. 6
testes inualidi quando possunt conualidari consensu partium. 23. 11
testes senes & valetudinarij possunt examinari a iudice a quo, etiam pendente appellatione ad perpetuam rei memoriam. 42.in fi. 24
testes in quibus casibus plus quam duo requirantur. 85.in fi. 44
testes quando requiruntur ad probandum confessionem contra instrumentum celebratum in scripris continens debitum.119.in 6.limitatio. 64
testificari quando possit frater pro fratre.cccl xxxiij.& seq. 242
test. singulari in quibus casibus credatur.84. 44

testificari

testificari quando coguntur fratres, & consanguinei contra fratres & cõsanguineos, tam in causa ciuili quam criminali. cccl xxxiiij. 242
testis dicens extra iudicium se falsum deposuisse in iudicio, propter hoc tollitur ei us depositio. cxix. in iij. limita. 64
testium nomina in iudicio productorum & examinandorum non tenetur pars ædere alteri parti, sed soli iudici nominare. v. limi. 4. 2
timor damni infecti probatur per iuramentum. clxxv. in iij. ampl. 87
torqueri quando debent decuriones & constituti in dignitate. 190. 97
torqueri non debent senes & minores. clix. in vij. ampl. 144
transactio super decimis quando potest fieri. cxxvij. 67
transuersales non priuantur feudo propter delictum transuersalium. cccxlvi. in j. limi. 206
tutor præstat alimenta consanguineis pupilli egentibus cum decreto. clxxxvij. in xiiij. casu. 95
tutor vel curator qualiter reuocari possunt. in 18. casu. ibi.
tutor qui confitetur se habuisse & recepisse pecuniam pupilli, non potest opponere exceptionem non nume. pecu. cclx. in ij. limi. 146
tutores & curatores quando possunt emere res minorum. xxxi. 13

V

VAGABVNDVS in quo loco puniri debeat cccl xxviij. in iiij. limi. 236
vasalli inuiti nõ possunt a dño alienari, & quando possit late. 215. 112
vasallus vel emphyteuta ecclesiæ immunis est a muneribus sordidis. 100. in iij. ampl. 54
vasallus effectus clericus, feudum retinere non potest. ciij. 58
vasallus contumax qui citatus dixit nolo venire, perdit statim feudũ. clij. in 9. limi. 79
vasallus non potest feudum alienare vel donare sine consensu domini. late. xl. 19
Nec filiæ suę in dotem dare. in 8. ampl. 20
vasallus infeudat alium vasallũ de feudo quod ipse habet, in j. lim. ibi. & potest transigere sine licentia domini. in j. & ij. limi. 22
vasallus potest renuntiare feudo inuito domino. in 4. limi. ibi.
vasallus litigans super re feudali, potest deferre iuramentum aduersario, & compromittere in arbitrum sine licentia domini. in vij. & ix. limita. ibi.
vasallus potest constituere in feudo seruitutem realem. in x. lim. ibi.
vasallus in quibus casibus priuetur feudo. in fi. limi. ibi.
vasallus 5. feudum.
vectigalium administratores non possunt opponere exceptionem nõ numeratę pecunię. 260. in 6. fall. 187
venditio facta per subhastationem, requirit iudicis decretum: & an tunc habeat locum remedium. l. ij. C. de rescin. vend. clxxxvij. in x. casu 94
verba narratiua quæ dicantur. ccxcix. in 18. limi. 173
verba contractus pignoris nullo modo ad venditionem adapta possunt.

sunt.ccxvij.in 1.limi. 114
verbum de iure,refertur ad priuilegia.lvj. 31
vicino non licet aliquid in publico facere,quin liceat alteri prohibere.xxxiij.in ij.limita. 14
vicinus quando presumitur scire facta vicini.125. 66
vidua luxuriose viuens patitur easdem pœnas quas mulier secundo nubens intra annum luctus de iure ciuili.xij.limi.iij.versi, contrariam tamen. 5
vis si inferratur,quando liceat r eficere.cxcj.& seq. 99
voluntas sola principis dicitur iusta causa.43.in v.fall. 25
votum factum calore iracundię,non obligat.cxcij.in ij.amplia. 164
vsurarum remissio futuri temporis,valet sine insinuatione.224.in 17 limita. 126
vsusfructus seruitutis personalis transit recta via in legatarium. ccx. in ij.amplia. 108
vulgo conceptus non legitimatur per subsequens matrimonium.359. in iij.fallen. 212
vxor non tenetur mittere alimenta marito bannito.68.in fi. 38
vxor non potest contrahere sine licentia viri.clj. 78
vxor soluto matrimonio an teneatur stare locationi factę per maritum.ccxl.in v.limi. 133
vxor putatiua non mutat forum suæ originis,etiam si nubat viro alterius iurisdictionis.ccclxxvij.in j.limi. 235

Finis repertorij tomi primi.

CANONES QVI PRINCIPALITER IN HOC LIBRO DECLARANTVR.

EX DECRETO.

C. in. xviij. distinct. reg. 171.
c. quia quorundam. xxiij. distin. 173.
c. hortamur. lxxj. din. 202.
c. maximiamus. & ibi gl. lxxxi. distin. 101
c. nemo. de consecra. distin. j. 225.
c. placuit. j. q. ij. 225.
c. si quis ratus. ij. q. iij. 293.
c. fi. §. si de possessione. ij. q. vj. 44.
c. omnes. c. ad Romanam. ead. q. 45.
c. j & ij. secunda q. iij. & c. j. ij. iij. quinta q. 6. & c. qui crimen. 2. quæst. 8. in regu. 27.
c. qui scit. ij. q. vj. 43.
c. ei qui. §. sunt etiam. ead. q.
c. si testis. §. sæpe etiam. iiij. q. iij. 299.
c. si testes. §. item lex Iulia. ead. q. 383.
c. licet ergo, cum simili. 8. q. 6. 236.
c. sine exceptione. vers. donare. xii. q. ij. 220
c. si quos. ead. q. ibi. in j. limi.
c. pię mentis. c. frigentius. cum simi. xvj. q. vij. 174.
c. monasterium, & c. seq. ead. q. 254
c. definiuit. cum aliis. xvij. q. iiij. 228
c. si quis suadente. cad. q. 99
c. quid culpatur xxiij. q. j. 55
c. reos. ead. causa. q. v. 228
c. mulierem. ead. q. 35
c. institutionis. xxv. q. ij. 250.
c. in lectum. xxxiiij. q. ij. 129.

Ex Decretali.

C. cum sit generale. cum simil. de foro compet. 21.
c. interposita. §. illi denique de appel. 49
c. cum cessante. eo. tit. 81
c. cleri. de vita & honest. cleri. 55
c. ij. de homicidio. in reg. 68. in ij. limit.
c. ad nostram. & c. cum dilecti. de empti. & venditio. lxviii. in ii. lim.
c. de multa. de præben. 71
c. vt præteritæ. de elect. 9.
c. querelam. de procurato. 95.
c. non minus. & c. aduersus. de immu. eccles. 100.
c. vestra. & c. fi. de cohabita. clerico, & mulie. 117.

c.si cautio.de fide instr.118.
c.nonnulli.de reser.123.
c.dudum.de præsump.75.
c.quanto.& c.quosdam.eod.ti.125.
c.cum cessante.eo.ti.81.
c.2.& c.dilecti.in fi.de transact.127.
c.fi.de arbi.128.
c.si vero.el.2.de senten.excom.129.
c.nouerit. & c.grauem.eo.ti.143.
c.parochiano.de sepult.13.limi.1.
c.tua nos.de vsu.13.in 2.limi.
c.quod translationem. de offi.dele.136.
c.fi.de consue.137.
c.j.de consuetu.143.
c.nuper.eo.tit.252.
c.cum causam. de re iudi.143.
c.sicut dignum.§.qui vero.& c.de cętero.de homicid.149.
c.j.de iudic.153.
c.constitutus.de procur.153.
c.quod super his. de maior.& obed.245.
c.ex ore.§.porro.de priuile.245.
c.vestras.de locato.249.
c.licet. de offi.iudi.ordi.251.
c.innotuit.de elect.251.
c.significantibus. de offi.dele.257.
c.2.de delictis puero.259.in 3.limi.
c.cum olim.el.ii.de priuile.262.
c.cum inter.de re iudi.263.
c.in nostra.de procu.264.
c.ex parte.de rescrip.ibi.
c.intelleximus. de iudi.268.
c.post cessionem.de proba.268.
c.quod super his.de maio.& obed.271.
c.peruenit. & c.causam quæ.el.2.qui filij sint legit.273.
c.nobis.de iure patron.174.& 231.
c.ad decorem.de institu.202.
c.j.de clericis non residen.206.
c.1.de donatto.220.
c.inter alia. de immu.eccle.228.
c.fi. de emptio.& vendi.242.
c.j.de fide instru.280.
c.consultationibus.in j.parte.de iure part.282.
c.cognoscitur. de his quę fiunt a prelat.283.
c.j.de his quæ fiunt a maio.par.cap.296.
c. cum oporteat, & c. qualiter, & quando.el.2. & c. inquisitionis. de accusationib.298.

c.cum dilecta.de confirma.vti.vel inu.311
c.quoniam.& c.tam literis.de testib.313
c.forus.de verbo.significa.315.
c.cæterum.de iudi.321.
c.ex transmissa.& c.verum.de foro compe.ibi.
c.fi.de fideiusso.336.
c.ex transmissę. qui filij sint legiti.342.
c.per tuas.de probat.ibi.& 344.
c.tanta.qui filij sint legiti.350
c.cum haberet.de eo qui duxit in matri.367
c.j.de sponsal.377.
c.postulasti. & c.fi.de foro compet.378
c.super specula.de magistris.386
c.cum contra.de pignori.388
c.peruenit.& c.non minus.de immu. ecclesia.100.limita.12.

Ex libro sexto Decretalium.

C.non solum.de appellat.42
c.statutum.de rescrip.8
c.quanquam de casib.100
c.quamuis pactum. de pact.130
c.vt animarum.§.j.de consti.146
c.tommissa.de electio.153
c.ii.§.statutum.de consti.251
c.decernimus.de senten. excom.268
c.beneficium.de regu.iur.77
c.qui prior.eo.ti.168
c.dolo.eo.titu.209.
c.quod semel.eo.tit.232
c.in alternatiuis.eo. tit.235
c.in pœnis. & c.odia.eo.tit.287
c.j.de accusat.298
c.vnicum.de religiosis domibus.381.
c.j.de priuilegiis.in 6.386
c.exiit.de verbo.signifi.& c.vnico.de excess.prælat.381
c.cum secundum leges. de hæreti.150

Ex Clementinis.

Clem.appellanti.de appella.47
clem.Gratiæ.de rescrip.71
clem.si furiosus.de homicid.259.& 192
clem.Exiui de Paradiso.§.proinde.de verbo.signi.381
clem.Pastoralis.§.cæterum.de re iudi.43.in 5.limi.
clem.fi. de præben.71.in 5.amplia.
clem.cum ex eo.de senten.excom.100.limi.13
clem.j.& ibi gl.de consan.& affinit.150

Ex Extrauagantibus.

Extrauagans, Vas electionis.in.§.præmissis quoque. de Censib.9

extra-

extrauagans Insuper ad euitanda.99.in f. amplia.
extrauagans Sancta Romana, & vniuersalis ecclesia. de religio. domi.100.limita.18.

LEGES IVRIS CIVILIS QVAE IN HOC OPERE DECLARANTVR.

Ex Digesto Veteri.

L. Sed & si.ff.de iudiciis.51
l.Sicut §.si debitori.ff.quibus modis.pig.vel hypo. solui.39
l.sicut §.venditionis. & §.si permiserit.eo.tit.239
l.si debitor.eo.ti.170
l.nam.& si parentibus.ff.de inoffi.testam.6.
l.j.ff.de procurato.95
l.si pecuniam.ff.de condictio.causa data.100
l.cum de indebito.in §.fi.ff.de probat. 118. & 119
l.Publia Mœuia.in fin.ff.depos.119
l.sed & hęc. & l.Pomponius.in §.fi.ff.de procurato.123
l.de Tutela.ff.de in integrum restitu.mino.125
l.diem proferre.in §.stati.ff.de arbi.57
l.diem proferre in §.j. eo.ti.128
l.si interpellauerit.ff.eo ti.ibi.
l.quod non ratione.ff.de legibus.136
l.in causæ. la secunda.in §. idem Pomponius.ff.de minori.148
l.item si pretio.in §.fi.ff.locati.148
l.si ignorans.eo.ti.129
l.non licet.ff.de contrahenda emptio.31
l.si seruum.ff.ad l. Aquilam.34.
l.ij.ff.de iudi.157
l.si per errorem.ff.de iurisdi.omni.iudi.ibi.
l.fi.eo.ti.146
l.cum de ætate.ff.de proba.158
l.iuris gentium.in §.sed cum nulla.ff.de pactis.165
l.is a quo.& l.sequens.ff.de rei vendica.174
l.cum idem.ff.de petitio, hæredi.ibi.
l.quidam existimauerunt.ff. si certum petatur.158
l.tutor.in §.Lucius.ff.de vsuris.ibi.
l.promissor.in §.fi.ff.de constituta pecunia.159
l.si hominem.in §.quoties.ff.depositi.162
l.si conuenerit.la.j.ff. de pigno.166
l.periculum.eo.ti.169
l.eleganter.in §.si vendiderit.ff.de pignora.actio.165
l.qui balneum. & l.potior.ff.qui potio.in pigno.habe.168
l.fi.ff.de vsu.& habita.171
l.quod te mihi.ff.si certum peta.176.

l.si Titius.ver.sed neque ipsius.ff.de prescriptis verbis.in reg.176.in limitatione.v.
l.si pactum.ff.de probatio,178.
l.mora.ff.de vsuris.181.
l.cum.ii.in §.si prætor.ff.de transactio.186.
l.j.in.§.cum arietes.ff.si quadru.paupe.fecis.dica.192.
l.vt vim.ff.de iusti.& iure.cum simil.192.
l.j.ff.de his qui deiecerunt vel effude,193.
l.merito.ff.pro socio.194.
l.j.ff,si quis cautio.196.
l.Lucius.ff.de euictio.203.
l.domum,ff.de contrahen.emptio.204.
l.id quod.eo.tit.205.
l.si in emptione.§.fi,eo.tit.cum simul.31.
l.Iulianus.in.§,si venditor.ver.per contrarium.ff.de actio.empt.204.
l.j,ii.& iii.ff.de donat.inter virum,& vxorem,221.
l.vsuras.eo.tit.in 7.limi.ibi.
l.plerunque.§.penul.ff.de iure dotium.235.
l.si venditione.ff.de euictionibus,224.
l.plerique.ff.de in ius vocan.288.
l.3.ff.de diuortiis.292.
l.& suum hæredem.§.hodie tamen.cum l.seq.ff.de pact.294.
l.per fundum.ff.de seruitu.rustico.prædio.595.
l.nulli.ff.quod cuiusque vniuersitatis nomine.296.
l.j.ff.ad velleianum.308.
l.2.& l.sciendum.ff.qui satisdare cogantur,228.
l.Lucius Titius.ff.mandati.336.
l.filium definimus.ff.de his qui sunt sui vel alie.iu.344.
l.si proponas.§.si hæreditatem,ff.de inoffi.test.349.
l.qui de inofficioso.eo.ti.365.
l.parentes.ff.de in ius vocand.351.
l.contra iuris.§,filius.ff.de pactis.353,
l.j.ff.ad Macedonianum.367.
l.sed Iulianus.§.proinde eod.titu.370
l.quod maior.ff.eo.titu.196.
l.quæ pater.ff.familiæ herciscunde.371.
l.domo pignorata.ff.de pignoratitia actione.376.
l.Paulus.§.domus.ff.de pignoribus.ibi.
l.cum quædam puella.ff.de iurisdict.omni.iudi.377.
l.si familia eod.tit.398.
l.exigere dotem.ff.de iudicijs.377.
l.non erit.§.dato.ff.de iureiur.379.
l.fideiussor.§.prætor ait.ff qui satisdare cog.ibi.
l.j §.j.ff.de testibus.382.
l.lege Iulia.ff.eo.tit,383.
l.3.§.eiusdem,290.

l.si fratres.ff.pro socio.3.

Ex infortiato.

L.in l.Falcidia.ff.ad l.Falcid.34
l.penulti.ff.de condi.& demon.177
l.cum tale legatum. in.§.rescriptum.ff.eo.tit.112
l.Mutianæ.eo.tit.18
l.si Titius.ff.de condi.institu.114
l.octaui.ff.vnde cognati.125
l.si hæres.la.j.ff. ad l. Falcidiam.148
l.quoties.in prin.ff.de hæred.instit.256
l.j.in.§.id quod natura.ff.ad l.Falcid.256
l.si pupillus alteri.ff.de administra.tuto.164
l.Seio amico in prin.ff.de annuis lega.177
l.magis puto.in §.si æs alienum.ff.de rebus cor.185
l.magis puto.in.§.non passim.eo.tit.186
l.Seie.ff.de tuto.& curato.185
l.si.ff.de curato.furio.186
l.libertis quos.in.§.manumissis.ff.de adimen.lega.207
l.legatum ita.ff.de leg.ii.cum similib.210
l.si ita relictum.eo.tit.235
l.si libertus.in.§.si quis plures, versi.magis.ff. de iure patrona.219
l.si ita scriptum.ff.de leg.j.227
l.serui electione in prin.ff.eod.ti.233
l.turpia §.si titiæ legatum.eo.ti.112
l.si quid in fundi vocabulo.eo.ti.156
l.si ex toto in prin.l.si grege. cum seq.l. qui in rerum.eo.ti.195
l.hæc verba.eo.tit.285
l.apud Ausidium.ff.de optione lega.233
l.Publius.ff.de conditio.& demon.234
l.ex eo tempore.cum simili.ff.de testam.mil.ibi.
l.filio familias. in.§.si vir in quinquennium.ff.solu.matrimo.240.in
l.non solum.eo.tit.124 (v.limi.ver.contrariam tamen.
l.fructus.eo.ti.387
l.si quis Sempronium.in fine. & l. iam dubita.ff.hæredi.insti.278
l.sub conditione.ff.de bonorum possess.contra tabu.ibi.
l.cum quidam.ff.de libe.& pos.287
l.& si perpecerit.in.§.pure.eo.tit.278
l.operæ in rerum.in fine.ff.de operis liberto.304
l.homines.& l.vxori in.§. Serapium.ff.de vsufructu lega.ibi.
l.qui testamento.§.mulier.ff.de testam.214
l.filiusfamilias.in.§.Marcellus.eo.tit.400
l.si ita scriptum.in.§.si sub conditione.ff.de legatis.ii.338
l.ex facta.in.§.si quis rogatus.ff.ad Trebellia.352
l.j.in.§.si impuberi.ff.de collatio.bono.356
l.ii.in.§.interdum.ff. de vulga, ibi.
l.j.ff.de iniusto rupto.368

l.Lucius.ff.de conditio.& demonstratio.ibi.
l.de bonis.in.§.non solum.ff.de Carbonia.edicto.372.
l.lege Cornelia.ff.ad Syllania.389.

Ex Digesto nouo.

L.Boues.in.§.hoc sermone.ff.de verb.signifi.24
l.continuus.ff.de verb.obli.25
l.stipulationes non diuiduntur eo.ti.cxxxv.& 291.
l.Impossibilis eo.ti.cxv.& 179
l.homo mortuus.l.Impossibilis.eo.tit.179
l.j.& totus titulus.ff.ad Turpilia. 27
l.denuntiasse in §.quod tamen.ff.de adul.28
l.fi.in.§.fi.ff.quod vi aut clam.53
l.j.in.§.diuus.ff.de sicariis.35
l.ab executore.ff.de appellatio.41
l.j.ff. nihil nouari appella. penden.42
l.iii.in §.falsus.ff.rem ratam haberi.51
l.diui fratres.in.§.j.ff.de liberali causa.152
l.non solum in.§.mandato.ff.de iniuriis.149
l.qui hominem. in §.gener.ff.de solutio.124
l.si se non obtulit.in.§.ait prætor.ff.de re iudicata.116. & 159
l.de vnoquoque.ff.de re iudic.cum similibus.92
l.ante sententiam.ff.de appellatio.recipien.52
l.nunquam in vsucap.in princ.& l.si fur.§.j.de vsucapio.255
l.iii.ff.de termino moto.249.
l.si maritus.in.§.præscriptiones.ff.de adulte.262
l.priuilegia.ff.de priuilegiis credito.162
l.Stichum.§.si creditori.164
l.ait prætor.in.§.si debitorem.ff.quæ in fraud.credi.175
l.qui in diem.ff.de solutio.& l.eum qui.in.§.fi.ff. de verbor.oblig.183
l.cum vero.in.§.subuentum.cum simil.ff. de fideico.libert.185
l.a Titio.ff.de furtis.210
l.vbi ita donatur.ff.de donatio.causa mortis.217
l.Seia.in.§.fi.eo.ti.218
l.omnes in §.Lucius.ff.quæ in frau.credito.219
l.ii.in.§.si filium.ff.de donatio.223
l.post contractum. eo.ti.226
l.j.in §. si pater filio.& l.pater filię.de vsucap.pro donatio.233
l.statu liberi a cæteris.in.§.Quintus.ff.de statu. libe.239
l.cuiusque.ff.ad l.Iuliam maiesta.281
l.in condemnatione.in.§.dolo.ff.de regulis iuris.209
l.nemo de domo: eo.ti.cclxxxviij.l.fere.eo.ti.159
l.quicquid calore.eo.tit.292.l.Creditor.eo.ti.170
l.fœmine.eo.ti.cccviii.& 311
l.sed hoc ita.in.§.j.ff.de re iudic329
l.Græce in.§.& post litem.ff. de fideiusso.338

l.inter fideinssores.& l.si plures.eod.tit.334.
l.miles.in.§.defuncto.ff.de adulte.344.
l.ii.in.§.nullum patris.ff.de decurio.345.
l.crimen.ff.de pœnis.ibi.
l.in eos.ff.de custodia reorum.392.
l.milites agrum.in .§.pen.ff.de re milita, ibi.
l.i.in princ.ff.de effractoribus.393.
l.possideri.ff.de acquir.poss.395.
l.vulgaris quæstio.ff.de furtis.ibi.
l.fina.eod.titu.399.
l.j.ff.si familia furtum feciſſe dicatur.ibidem.

Ex Codice Iustiniani.

L.debitori.C.de pactis.18.& 178.
l.si quis argentum in.§.sin autem.C.de donatio.15.
l.presenti.in.§.sane enim.C.de his qui ad eccle.confug.175.in 3.limi
l.non est nouum.& l.iustum.C.deæde ndo.20.
l.qui accusare.eod.ti.cum similib.22
l.iuris ordinem.C.de iurisd.omn.iud.21
l.in criminali.eod.titu. ibid.
l.fina.C.de accusatio.27
l.j.& per totnm titu.C.ad Turpillia.ibi.
l.j.& per totum titu.C.de calumniatoribus.ibi.
l.neganda.C.qui accusa.non possunt.29
l.cum ipse tutor.C.de contrahen.empt.31
l.j.C.de contractibus iudicium.ibi.
l.per prouincias.C.de ædificiis priuatis.32
l.altius.& l.si in ædibus.C.de seruitu.& aqua.33.
l.vnica C.de sententiis.34
l.is qui cum telo.C.de sicariis.35
l. si quis,non dicam rapere,cum simil.C.de episc.& cler.ibi.
l.maritus.C. vnde vir.& vxor.37.
l.ab executione.C.quorum appellan.non recipi.41.
l.appellatione.C.de appeliatio.42.
l.j.C.si de momentanea possessio.fue.appella.44.
l.per hanc.C.de tempo.appella.cp l.eos.in.§.si quid autem, C. de appellatio.48.
l.vnica.C.ne liceat tertio prouocare.50
l.ante sententiam.C.quorum appellat.non recipian.52.
l.si quis in tantam.C.vnde vi.67
l.i.& ii.C.quando liceat vnicui.sine iudice se vindi.68.in ii.limi.
l.i.& per totum.C.ne liceat potentiores.88.
l.nemmem.C.de exhib.reis.97.
l.placet.C.de sacrosanct.eccle.100.
l.si fratres,C.commu.vtriusque iudicij.105.

§.generaliter.in fin.C.de non nume.pecu.119.
l.in contractibus.C.de non numer.pecu.121.
l.exigendi.C.de procuratoribus.123.
l.si vicinis.C.de nuptiis.125
l.pactum quod dotale.C.de pact.130
l.ij.C.de consortibus eiusdem litis.132.
l.properandum.§.sin autem.C.de iudi.152
l.obseruare curabis.& l.abstinendum.C.quorum appel.non recip.156
l.irritam.C.de vsucap.pro donato.255
l.si Fortidianum.C.de legatis.256
l.cum te.C.de probatio.258
l.si minorem.C.de in integr.resti.ibi.
l.j.& ij.C.si aduersus delictum.259
l.j.C.de falsa moneta.ibi.
l.is apud quem.C.de ædendo.4
l.ij.C.de ædendo.5
l.in contractibus.C.de non nume.pecu.261
l.ij.C.sententiam rescindi non posse.262
l.fina.C.de exceptio.cum similibus.263
l.ita demum.C.de procurato.ibi.
l.licet.C.de procurato.264
l.fina.in §.donec.C.de iure deliberandi.267.
l.vnica.C.vt actio.ab hære..& contra hæredem.277.
l.acceptam.C.de vsuris.158
l.plane.C.familiæ ercis.ibi.
l.j.C.qui potentiores in pigno.habe.160.
l.creditori.C.de fideiusso.167
l.vnica.C.ob chirographariam pecu.ibi.
l.manifesta.C.de solutio.159
l.j.& ij.C.credito.euictio.pigno.non debe.169
l.fi.C.quæres pigno.obliga. poss.76
l.qualem. C.de arbitris.57
l. sicut.§.si voluntate.§.l. si probaueris.C.de remis.pign.170
l.nec creditoris.C.de nouatio.171
l.j.& per totum.C.si reus vel accusa.mortuus fue.193
l.incendium.C.si cert.peta.176
l.fina.C.de iure dominij.inpetrando.166
l.veteris.C.de contrahen.& committen.stipula.178
l.si debitori.C.de pactis.ibi.
l.pro hæreditariis.C.de hæredita.actio.ibi.
l.milites.& l.decuriones.C.de quæstio. 190
l.j.C.de dilatio.200
l.j.& l.cum inter.C.de pericu.& comm.rei vendi.205
l.vnica.in §.nouissime.C.de caducis tollen.210
l.in rebus.C.de iure dotium.212.
l.dotis actio.C.solu.matri.ibi

l.j.C.vt

l.j.C.vt actio.ab hæredi.& contrahere.219
l.j.& per totum. C.de donatio.inter vir.& vxo.221.
l.donationes quas parentes.eod.ti.223
l.si pater.C.de inoffic.donatio.ibi.
l.sancimus.C.de donatio.224
l.si quis pro redempti §.cæteris.eo.ti.ibi.
l.fina.C.de reuocan.donatio.ibi.in 4.limi.
l.penul.C.de condictio.indebi.235
l.ij.& l.bene a Zenone.C.de quadrien.prescriptio.238
l.emptorem.C.locati.240
l.emptor fundi.& l.non dubitatur.C.de euictio.242
l.curabit & l.fructus.C.de action.empti.244
l.addictos.C.de episc.& cler.281.
l.si quis in metallum.C.de pœnis.290
l.fina.C.qui bonis cedere possunt.294
l.fina.C.communia prædiorum.295
l.j.& ij.C.de episc.& cleri.305
l.fina.C.arbitrium tutelæ.308
l.qui absente.& l.qui alienam.C.de procurato.311
l.j.C.de offic.diuersor.iudi.312
l.j.& ij.C.de fideiusso.mino.330
l.blanditus.C.de fideiusso.332
l.si pro eo.C.mandati.336
l.si fideiussor.eod.titu.337
l.ij.C.de pactis.339
l.nonnudis.& l.non epistolis.C.de probatio.341.& 342
l.si vicinis.C.de nuptiis.344
l.sancimus.C.de pœnis.345
l.si quis suus.C.de repudian.hęre.347
l.parentibus.C.de inoffic.testa.349
l.fina.C.de in ius vocan.351
l.cum apud veteres.C.qui.& aduersus quos.357
l.in successione.C.ad Tertul.364
l.si pater.C.de insti.& substi.368
l.filiæ cuius.C. familiæ erciscun.371
l.multum interest.C.de commu.rerum alienatio.375
l.j.C.vbi de crimi.agi opor.378
l.parentes.C.de testib.383
l.si dominium.C.de pignorib.388
l.creditor.la j.& l.fi.C.de pign.actio.ibi.
l.j.in.§.sin autem post commissum.C.de rap.virgi.389
l.raptores.C.de episc.&cleric.ibi.
l.furiosum.C.qui testamen.face.poss.400
Auth.sed nouo iure.C.de adult.27
auth.hoc ius porrectum.eod.titu.187.in 19.casu.
authen.item nulla communitas.C.de episc.& cleric.100

authen.incestas.C.de incestis nup.150.
authen.sed hodie.C.de adulteriis.172.
authen.hoc si debitum.C.de pigno.159.
authen.si quis in aliquo.C.de edendo.280.
authen.quas actiones.C.de sacrosc.eccle.286.
authen.habita.C.ne filius pro patre.305.
authen.sed hodie nouo iure.C.de custod.reorum. 311.
auth.præsente.C.de fideiusso.335.
authen.hoc si debitor. C.de pignori.ibi.
auth.si quis liberos habens.C.de natura.libe.348.
authen. defuncto.C.ad Tertulia.364
auth.licet.C.de natura.libe.366.
authen.ex complexu.C.de incestis nu.ibi.
authen.qua in prouincia.C.vbi de crimi.agi opor.378
auth,sed nouo iure.C.de seruis fugi.399

Ex Institutionibus.

.§.j.Insti.de literarum obliga.121.& 261
.§.æque si agat.Insti.de actio.122
.§.ope insti, de obligatio.quę ex delicto.149.
.§.si quis in nomine. Insti.de legatis.256
.§.præterea.insti.de actio.281.
.§.item his quib.mod.re contrah.obliga.176
.§.quod vero Insti.de iure naturali.162
.§.cum autem.Institu.de emptio,& venditio.203
.§.fina.Institu.de vsucapio.238
.§.testes.Institu.de testamen.314.
.§.si plures.institu.de fideiusso.334
.§.si quid autem.Institu.eod.tit.337.
.§.quibus.versic.necnon de hærercdi.quæ ab intesta.350
.§.item furiosi.quibus non est permis.facere.testa.400.

Ex Authenticis.

au h n.de iudicibus.in.§.sedebunt.coll.6.58
authen. de hęred.ab intesta. venien.§.consequens.&.§.sequen.colla. ix.364
authen.quibus modis natura effician.in sui.in.§.fina.colla.7.366
auth.de exhibendis reis.colla.5.389
authen.de armis.colla.6.55
authen.vt non luxurie.homines contra natu.in.§. præcipimus colla. 6.113
authen.de incestis nuptiis.in.§.j.colla.2.150

Ex tribus libris Codicis.

L.j.C.de fide instrumen.lib.x.187.in.10.casu
l.quicunque.C.de apochis publicis.lib.10.54
l.j.& per totum.C.vt armorum vsus.lib.xj.55
l.generali.C.de decurio.lib.x.175.
l.vnica,C.de venditio,rerum fisca.lib.x.365

t.cum

l.cũ ex fola.& totus ti.C.de primipilo.li.xii. cccxxxxv.in vi.limit.

Ex Feudorum Libris.

C.imperialem.de prohi.aliena.feudi per frede.40
c.imperialem.in.§.præterea ducatus.eo.ti.ccxv.& 316
c.imperialem.in.§.præterea si inter duos.eo.ti.324
c.j.de natura succesionis feudi.62
c.qui clericus.si de feudo fuerit controuersia.103
c.j.in §.quia vidimus qui feudum dare possint.106
c.j.in.§.filij.nati.si de feudo defun.conte.sit inter domi. & agna.vasalli.172
c.j.in.§ si facta.eo.ti.214
c.j.in.§.fi.de noua forma fidelit.ibi.
c.i.in.§.ex eadem.de lege Corradi.215
c.si quis inuestitus.qui successores teneantur.293
c.j.in.§.& hoc autem. qui feudum dare poss.309
c.j.de succesione feudi.ibi.
c.j.in.§.item si quis. quibus mod.feud.amitta.320
c.j.de controuersia feudi apud pares terminan.321
c.j.in.§.omnes. si de feudo fue.contro. inter domi. & agna. vasal.322
c.j.de vasallo decrepitæ ætatis.323
c.j.quid sit inuestitura.326
c.vnico si vasallus feudo priuetur.346
c.j.in.§.naturales. si de feudo fue.contro.inter dom.& agna.vasal.360
c.j.in.§.adoptiuus. si de feudo defun.contentio sit inter domi.& agna, vasal.361
c.j.in fi.an agna.vel filius possit retine.feud.362
c.j.in.§.filia vero,in fine,de feudo Marchiæ.ibi.
c.j.& ii.de duobus fratribus a capitaneo inuestitis.ibi.

FINIS.

REGVLARVM VTRIVSQVE IVRIS SELECTARVM LIBER,

Cum suis Ampliationibus & Limitationibus vltra Bartholomæum Socinum, & Clarissimum atq; Reuerendissi. Præsulem, Dominum D. Ioan. Bern. Diaz de Luco, Episcopum Calaguri. nunc primùm æditus.

AVTORE

PETRO ADVENAS IVRIS PONTIficij Doctore, ac Iuris ciuilis Baccalaureo, in Gymnasio Salmãtino publicè Iura Canonica interpretante.

REGVLA PRIMA.

BSENTES in actibus Collegij, vel vniuersitatis, regulariter non sunt vocandi. Hanc Regulam ponit glo. in c. ij. in verb. ipsorum, de test. libro vj. nisi in tribus casibus ibi positis: quam gl. dicit communem Francis. de Ripa, in libro ij. Respon. cap. xxj. Catel. Cotta in Memoralibus iuris: in verbo, abientes. Hanc regulam ponit D. Ber. de Luco, in regula iij. vbi eam dupliciter limitat.

Limita tamen nouem modis, vt per Andream ab Exea in c. cum omnes. nu. 206. vsque ad nu. 218. de constit.

REGVLA II.

ACQVISITA, seu empta constante matrimonio inter virũ et vxorem, sunt communia: vt in l. j. tit. iij. lib iij. fori. & in l. j. tit. iiij.

libro. v. ordinamenti, quę leges declarantur & intelliguntur per l. ccxvij. ſtili: & vltra Montaluum in d. l. j. fori. ita tenet Palat. Ruui. in repet. rubr. de donatio. inter virum & vxo. §. lxij. per totum Bartho. de Chaſſa. in conſuetu. Burgun. in tit. {des droiz}. §. xiiij. in fine fol. 136. col. ij. nu. 1.

Limita hanc Regulam octo modis, vt per Rodericum Xuarez in d. l. j. titu. {de las ganancias.} lib. iij. fori. fo. 11. vſque ad fol. 21.

REGVLA III.

ACQVISITA per vnũ ex fratribus, ſimul poſt mortem patris habitantibus, præſumuntur acquiſita de communi, argum. text. in l. ſi fratres. ff. pro ſocio. Ita tenet Specul. in titu. de iudi. §. ſequitur videre de communibus iudicis. Hanc regulam ponit Barto. in l. Titium. §. altero. ff. de adminiſt. tut. nu. 5. Bal. in l. ſi patruus. C. commu. vtriu. iudi. Iaſ. in l. j. C. qui teſta. facere poſſ. vbi communiter concludunt. Quod ſi ſimul cum hęreditate indiuiſa poſt mortem patris vixerint, lucra communicauerint, de ſuperlucratis inuicem alter alteri rationem non reddiderint, præſumi ſocietatem.

Quam regulam & opinionem limita quatuor modis, vt per Andrę. Alcia. in tractat. preſump. in prima regula, præſump. xxv.

Limitatur quinto vltra Alciatum, quandocunque vnus ex fratribus emerit aliquem fundum palam & ſcientibus alijs fratribus, & receperit chartam pro ſe tantum, vt in l. itaque. ff. pro ſocio. & in l. j. in. §. magiſtratu. ff. de exerci. Ita determinat Bald. in l. ſi ſocius. ff. ſi cert. petat. & in l. j. C. ſi quis alte. vel ſibi. & in l. ſi vt proponis. ad fin. C. de rei vendi. Iaſ. in d. l. ſi ſocius. nume. 2. vbi dicit cp ſecundum prædicta debet intelligi & limitari illum dictum Bartol. in d §. altero. ſecus tamen eſt quando vnus ex fratribus emerit fundum alijs ignorantibus, quia tunc iure ſocietatis communicare tenetur, ſecundum Iaſ. ibi.

Alias limitationes ad hanc Regulam ponit Barth. de Chaſſa. vbi notabiliter tractat materiam, in rubrica 7. titulo. {des ſucceſsions}. §. v. nu. 17. cum ſeq. fol. 143. col. iiij. Et notabiliter, vbi per quatuor regulas declarat ſupradictam regulam cum aliquibus limitationibus & ampliationibus, Aymon Publicius, in gloſ. ad conſuetudines Alsernię, in tit. xv. artic. j. per totum.

REGVLA IIII.

ACTA criminalia, vel inſtrumenta in cauſa criminali non debent produci fiſco ab eo, de cuius crimine agitur. Hanc Regulam ponit Bar. per illum tex. in l. is apud quem. nu. 8. C. de æden. intelligendo glo. ibi, in verbo, exhibere. quem ſequitur ibi Iaſ. & alij Doctores, probatur etiam per tex. in l. nimis graue, C. de teſtib.

Limita

Limita primo secundum Barto.ibi,in casibus in quibus serui torquentur contra dominos , vt in l.j. & in l.interrogari. ff. de quæstio. quia in illis casibus compelluntur ædere instrumenta contra seipsos. Idem videtur dicendum , quando accusatus vel inquisitus est conuictus per indicia sufficientia ad torturam:quia ex quo tunc probationes extrahuntur de domo ipsius rei per cruciatum corporis sui, multo fortius per sua instrumenta:Ita est de mente Bart , in l.ij §.diuus.ff.de iure fisci ,

Secundo fallit , quando aliunde non possunt haberi probationes: Ita concludit Alex.in d.l.is apud quem.num. 10.Quod dictum puto procedere solum quando agitur de delicto,ex quo delinquens illicite lucrum consequeretur:per tex.in c.ex pœnitentibus.50. distin.per doctrinam Bar.in l.Marcellus.ff.rerum amota.Inno.& Cano. in c. inquisitionis,de accusa.Panor,in c.innotuit.in ij.col.de elect.

REGVLA V.

Acta omnia iudicialia,siue Ciuilia,siue Criminalia,debēt ędi litigantibus , vt probatur in l.ij.C. de ęden. in tantum quod si non ædantur,poterit pars appellare,vt in l.ij. C. vt lite penden. in c. G. perpetuus.de fide instru.Probatur etiam ista regula per tex.in l. j.§. ædenda.ff.de ęden.& in l.ix.in legibus de Madrid.ea ratione attęta.Quia actus iudiciarius eo ipso quod est factus, censetur communis alteri parti:& ideo potest petere copiam . Item etiam is qui iudice mandante non vult acta ædere,præsumitur in dolo,secundum Alex. in l.vbi.ff.de ęden. pro quo est tex.in l.non potest dolo . ff. de regu. iur.Potest etiam ad hanc Regulam assignari alia ratio : quia ędition actorum est species defensionis:quod patet,quia hoc fit ad effectum vt petēs possit deliberare an velit cedere,an cōētdere, vt l.j.in princip.ff.de eden.& Auth.offeratur . C.de litis contesta.Item etiam sit ad effectum veritatis inuestigandæ , d. l.is apud quem . nam habita copia facilius potest quis respondere,confitendo vel obijciendo , & sic merita causarum partium assertione panduntur, vt in l.fi.C.si per vim,vel alio modo.vnde iudex poterit de veritate causæ facilius iudicare,& ipsam veritatem inquirere visis allegationibus vtriusque partis.& circa hanc regulam vide Marcum de Mantua in lib. iij . Obseruationum,obserua.xxviij.& Pau.Pari.in c.quoniam contra. nu.29.& 79.de proba.

1 Limita primo hanc Regulam , dummodo talis ædition fiat iudice mandante , alias sine mandato iudicis non tenetur notarius actorum ædere acta: vt tenet Bal.per illum tex.in vers.iubebit.in d.l.is apud quem.col.j.& ibi Paul.de Cast.

2 Secundo limita , non procedere in attestationibus testium , quæ ante publicationem ædi non debent parti, sed debent esse sacræ penes iudicem & notarium actorum timore subornationi : vt est gloss. in d.l.is apud quem,per illum text, secundum quintam lecturam: &

ibi Bal.hoc expresse tenet nu.9.vbi allegat ad hoc tex.in §.quia vero.in auth.de testib.colla.7.

Tertio limita procedere, dum modo offeratur salarium tabellioni alias autem sine salario non tenetur ędere acta : vt est text. in l. argentarius . in princ.& ibi commu.doct.ff.de ęden . Quod tamen non habet locum in copia libelli, quę debet dari sumptibus actoris: vt est glo.in Clem.sępe.in.§.verum.quem ibi sequitur Cardi. nume. 17.de verbo.signi.& Barto.in l.j.ff.de æden.num. 3. est etiam gloss. in Clemen.ij.in verbo oblatos . de appella. Et idem est in causa pauperum,quod de iure notarius nihil ab eis recipere debet : ita tenet Ludo.Roma.in l.si vero.in.§.de viro.in fallentia , propter paupertatem.nume.48.ff.sol.matri.pro quo facit tex.in l.tam dementis. C.de epis.aud.quod dictum tanquam pium &; notabile sequitur Ias. in.§.tripli.num.55.Instit.de actio.& in l.nec quicquam.§.vbi decretum.nu.2.ff.de offi.proconsul.& lega.

4 Quarto limita , in nominibus testium in iudicio productorum & examinandorum:quia ante eorum publicationem non tenetur pars, ædere nomina eorum alteri parti , ne subducantur vel subornentur, sed soli iudici nominare tenetur : Ita tenet Specul. in titul. de teste. §.qualiter . nume. 3. Alexand. in l.j.in.§.æditione. in penult. col. ff. de eden.

5 Quinto fallit , in interrogatorijs testium , quę licet sint de actis, non tamen debent ædi alteri parti , ad euitandum subornationem testium: Ita tenet Abb.& doct.in c.per tuas,de testi. Alexan. in d. l.is apud quem .

6 Sexto fallit,in allegationibus iuris,quæ licet sint in actis productę,tamen non debent ædi alteri parti,ex quo fiunt ad meram instructionem iudicis: Ita tenet Inno.in c.per tuas.de testibus.quem sequitur Alex.in Auth.iubemus C.de iudi.Roma.singu. 266. Matthęus de Affict.in lib.j.constit.Neapol.rub.27.nu.29.in finalibus verbis.

Quod tamen intelligo verum , quando pars non prędentat illas in modum actorum in processu , sed dat illas iudici in manu propria & ita debet intelligi dictum Ias.reprobatum a Matth. de Affli. vbi supra:qui contrarium tenet in d.l.is apud quem.num. 6. & in d.l.j.§. ędenda.num. 6.ff.eod.titu. & illud dictum Iasonis reprobauit etiam Philip. Decius , in d.l.is apud quem,nu,20.& ibi Franciscus Purpura,nume,94.

REGVLA VI.

ACTIO personalis extinguitur,si debitor per decennium nõ petierit debitum, stante statuto quod in iure nostro validum est : Ita tenet Barto.in l.sequitur.in.§.si viam num.4.ff. de vsucap.& in l.cum notissimi.in prin.C.de prędscrip.xxx.vel xl.annor.& in l.si is cui §. Flauius.num.3.ff. de solut.& in l.legaui. ff. de libera. lega. & in l.j. nu.3.ff.de vsucap.&in l,ait prętor in.§.hi plane,ff.ex quibus causis

maio.

maio. & in l. cum mulier. ff. sol. matri. & in l. ambitiosa. num. 14. ff. de decre. ab ordine facie. & in l. nemo potest. ff. de leg. j. nume. 22. vbi in fortioribus terminis tenet, quod in tantum est verum de validitate istius statuti, quod non potest pacto renuntiari. quia est introductum in fauorem publicum & odium negligentis: & istam opinionem Bartol. sequitur Ias. in princ. Instit. de actio. nu. 100. vbi allegat pro ista opinione gl. in c. j. in. §. porro. in verbo, per restitutionem. & ibi Bald. quali. olim pote. seu. alien. in vsib. Feudo.

Contrarium, imo quod tale statutum non valeat in vtroque foro tanquam nutritiuum peccati, tenet idem Bart. contra morem suum sibimet contrarius, in repet. l. omnes populi. nu. 24. ff. de iustit. & iur. istam quæstionem latissime examinat Ioann. de Imola, in d §. si viam. vbi concludit veriorem esse opinionem istam. idem Ioan. de Imola dicit eam esse communem in consi. xvj. nu. 1. & in consi. xlvj. num. 2. Franci. Balb. in tract. præscrip. in ij. parte tertiæ partis princi. quæst. xiij. & 14. Philip. Prob. in Addi. ad Ioan. Monach. in c. j. num. 17. de præscrip. lib. vj. & quod ista sit communis opinio tale statutum non valere, firmat Ioann. Crotus de Monte Ferrato in d. l. omnes populi. col. xvj. & in d. l. nemo potest. col. xxx. versic. quærit etiam Bartol. & ibi hoc etiam tenet Franc. de Ripa, nume. 116. Ludou. Gomez. in d. prin. Instit. de actio. nu. 67. Matthę. de Aflic. in constitu. Neapol. lib. iij. rub. xxxj. nume. 4. Andræas Alciatus in l. quinque pedum. colum. vj. C. finium regun. Ludoui. Gozad. in consil. lvj. nu. 13. Stephanus Bertran. in consil clxxxiiij. nume. 5. in ij. volu. 2. impressionis. Felt. in c. fina. nu. 5. de prescript. quibus est addendus Adrianus in quolibeto. vj. articulo 3. Ex quibus omnibus supradictis apparet prędictum statutum non valere, tanquam nutritiuum peccati: pro qua opinione est text. in cap. si virgo. in versic. si autem scierit, nec ab aliena possessione recesserit 34. q. 1j. & in c. fin. cum simi. de prescrip.

Sed posito pro constanti quod prędictum statutum valeat, & sic regula nostra procedat, vt hodie est dispositum de iure nostro Regio: vt in l. iij. titu. xiij. lib. iij. ordina. in l. 63. Tauri. & in Pragmatica 157. de Madrid. anno Domini 1528. vbi dicit quod seruitia famulorum præscribuntur per triennium.

z Limita primo, (quia supradicta iura tantummodo loquuntur in actione personali) vt in actionibus realibus locum non habeat: Ita notabiliter concludit Ias. in d. prin. Instit. de actio. nu. 101. post Bald. & Areti. ibi, motus, quia cum istud statutum sit odiosum, debet stricte intelligi, l. iij. §. hęc verba, ff. de nego. gest. ita etiam determinat Petrus de Rauenna in Alphabeto suo, in verbo statutum. in ver. in statutis verba propria, pro qua opinione Ias. allegat gloss. in l. Aurelius. in §. Mœuia in verbo pupillę. ff. de libera. lega. per quam gloss. ita tenet Ludo. Roma. in consi. ccj. nu. 3. Francis. Curti. senior in cõsil. lxvj. nu. 8. licet contrarium velit tenere Gome. in d. prin. Instit. de actio. nu. 66.

2 Secundo limita supradictas leges Regni non procedere in foro cõ scientiæ: Ita notabiliter determinat R.P.Frater Alphõsus a Castro, in casu dictę Pragmaticę de Madrid: eam declarando in lib.ij.de po testate Legis pœnalis, c.x.fol.188.pag.2.cum fol.sequen.

Plures alias limitationes ponunt ad supradictam regulam & le- ges Regni Doctores in varijs locis, quas congerit Franc.Balb.in d. quæst.xiij.& xiiij.Gome.in d.prin.Instit.de actio.nu.68.Feli.in d. c.fi.nu.5.notabiliter Rodericus Xuarez in l.post rem iudicatam fo. 144.in iij.col.in vj.limit.ff.de re iudica. Vnum tamen non est prę termittendum circa supradictam regulam, & in casu dictarum legũ, quod si prescriptio interrumpatur per litis contestationẽ, actio quę erat decennalis perpetuabitur in quadraginta annos: ita notabiliter concludit Ioan.de Imol.in l.seruum.in.§.sequitur.ff.de verbo. obli. Ang.de Perus.in l.sicuti.C.de presc. xxx.vel xl. anno. quos sequi- tur Ias.in.§.pœnalis.nu.113.Instit.de actio.& in l.actione.§. si is qui temporali.nu.3.ff.de iureiu.& in l.ex hoc edicto.num.3.ff.de eo per quem factum erit, & ita expresse determinat Rodericus Xuarez in d.l.post rem iudicatam.fol.117.col.j.nu.4.per glo.quam dicit.singu. in l.fi.in verbo, finiendæ.C.de dolo.quæ gloss.dicit, qp generaliter omnis actio perpetuatur per litis contestationem, nisi due quas ibi gl. excipit: quam gloss.vltra Rodericum Xuarez sequitur Pirrhus En- glebermęus, vbi excipit quatuor actiones, & notabiliter tractat mate riam, in l.non solet.ff.de reg.iur.& sic supra dicta glo.generaliter in- telligitur qp l.fi. super parte extendimus.C.de præscri.xxx. vel xl. anno.habeat locum tam in actione reali, quam in alijs quæ minore tempore durant, quod perpetuabuntur in xl.annos per litis contesta tionem. Quod tamen intelligo habere locum inter creditorem & debitorem, non tamen extenditur ad personam fideiussoris: quia in- terruptio facta per citationem, vel litis contestationem cum reo prin cipali, non interrumpit, nec perpetuat quo ad fideiussorem: ista est gl. notabilis secundum Barto.ibi nu.5.in l.cum quis.§.siquis pro reo, in verbo, annus.ff.de solut.ita tenet idem Bar.etiam per illam glos.in l. si fideiussor.in.§.fi.ff.mandati.& illam glo.sequitur Alex.in l.mora rei.ff.de verbo.oblig.

REGVLA VII.

Actio pœnalis non tollit rei persequutoriam, nec ecõtra.tex. est in l.ancillæ.C.de furt.& in l.si pro fure.in §.i.ff.de condi. fur.& in l.si pigno.in.§ cum furti.ff.de furt.

1 Fallit primo, in pœna conuentionali.l. rescriptum.§. si pacto.ff. de pactis.

2 Secundo fallit, quando pœna esset extraordinaria. l.iiij. alias ter tia §.fi.ff.nautæ caupo.& stabu.

3 Tertio fallit, quando actio non esset pœnalis a sua origine: sed ex- post facto efficeretur pœnalis propter contumaciã rei, vt in actione,

quod

quod metus causa: nam si reus constituat rem, non condemnabitur ad quadruplum. l. si cum exceptione. §. si quis. & §. hęc autem actio. ff. de eo quod met. cau.

4 Quarto fallit, quando intentaretur contra diuersas personas. l. manifestissimi. §. tales. C. de furt.

5 Quinto fallit, quando resultaret contrarietas l. j. & ibi Doctor. C. de furt.

6 Sexto fallit, quando in pœna inesset persecutio. l. hoc edicto. ff. de publica. & vectiga.

REGVLA VIII.

ACTIO personalis non datur contra singularem rei successorẽ, vt in l. j. in §. si hæres. ff. ad Treb. & in l. fi. §. fi. ff. de contrah. empti. & in l. non aduersus C. si cert. pet.

Hanc Regulam limitat Socin. in regula 276. quem refert, licet corrupte, vbi ponit alias duas limitationes Paul. Paris. in consi. xxxij. nu. 117. in j. volu. Octo limitationes, vbi notabiliter tractat materiam, ponit Fran. de Ripa in d. §. si hæres. a nu. 2. vsque ad nu. 18.

REGVLA IX.

ACTIO pignoratitia directa non nascitur nisi prius soluto debito, vt in l. si rem. la j. in §. omnis. ff. de pig. actio.

Hanc Regulam limita quatuor modis, vt per Ant. Negusan. de Fano, in tract. de pig. in 2. membro septimæ part. prin. nu. 8.

REGVLA X.

ACTIO pignoratitia directa, soluto debito creditori, competit debitori ad repetendum pignus.

Hanc regulam probat tex. in l. si rẽ §. omnis. & in l. solutum. in. §. si in sortem. & in. §. solutam. & in l. debitor in. §. soluta. ff. de pig. act.

Hanc Regulam ampliat xv. modis, & limitat viij. modis Ant. Negusan. de Fano, in tract. de pignor. in 2. membro 7. par. prin. nume. 9. vsque ad finem.

REGVLA XI.

ACTIO ex pacto nudo non oritur. l. iuris gentium §. sed cum nulla. & §. quinimo &. §. Marcellus. ff. de pact. & l. legem. C. eod. titu. tex. cum glo. in §. in personam. instit. de actio. glo. in l. petens. C. de pactis. & in l. lecta. ff. si cert. peta. & in l. si vnus. in. §. pactus. ff. de pac. Circa quam Regulam vltra Socin. in regula ix. qui eam ampliat duobus modis, & limitat quatuordecim, vide Iaso. qui ponit supradictam regulam cum duabus ampliationibus, & decem & sex limitati

mitationibus, in d.§. sed cum nulla. a nu. 4. vsque ad nu. 27. eandē Regulam ponit idem Ias. in l. lecta. nu. 12. ff. si cert. pet. Fran. Purpur. in d. l. legem. nu. 48. cum seq. Feli. in c. j. nu. 3. de pact.

Amplia hanc Regulam quindecim modis, & limita lxvij. modis notab. per Andræam ab Exeo in libro pactorum, in 3. part. rubricę: a nu. 273. vsque ad finem. Sed hęc regula hodie de iure nostro regio locum non habet, vt probat tex. in l. iij. titulo viij. lib. iij. ordina. quę lex corrigit omnes leges probantes hanc regulæ opinionem: & concordat cum tex. in c. j. de pact.

REGVLA XII.

ACTIO non datur soluto matrimonio hæredi mariti, ex pacto facto per mulierem in contractu dotis, q̄ satisfaciat creditoribus habentibus hypothecata prędia data in dotem. Hanc regulam probat tex. & ibi Docto. in l. ex conuentione. C. de pact.

2 Amplia tur primo, etiam si prędia dotalia ab hęrede mariti possideantur soluto matrimonio: Ita Bal. in l. si cum tibi. C. qui potior. in pigno. habea. Phil. Dec. in l. dotis. C. de collat. Soc. in consi. lxxviij. in iij. volum.

2 Secundo amplia, etiam si iuramentum in pacto interueniisset: quia & si maius robur adiiciat, vt equidem stipulatio facit, tamen intelligitur secundum naturam actus: vt in l. fi. C. de non nume. pecu. Ita tenet Alex. in l. ij. in. §. voluntatem, in pen. col. ff. sol. matri. Deci. in cōsil. clxxx. nume. 3. & 4.

3 Tertio amplia, secundum Paul. de Ca. in d. l. ex cōuentione, quod non solum procedat, quando matrimonium est solutum morte mariti, verum etiam si sit solutum per diuortium. Pro quo facit: nam etiam isto casu militat ratio cessantis interesse, ergo militat legis dispositio, vt in l. illud cum vulg. ff. ad leg. Aquil.

4 Quarto ampliatur, supradicta regula, quę loquitur de pacto, vt habeat locum etiam si stipulatio interueniisset: vt expresse dicit tex. in d. l. ex conuentione.

5 Quinto ampliatur, vt hæres agens ex tali pacto repellatur, non tātum ex ceptione quod sua non interfit, sed tanquam agens de facto & sine actione, ita vt a iudice repe i debeat, etiam muliere quæ conuenitur non opponente: iuxta glo. in l. vbi pactum. C. de transa. quia cum tex. in d. l. ex conuentione. dicat actionem competere non posse, denotat quod ipso iure hęres actionem non habeat: vt patet ex his quæ dicit ibi Bar. col. pen. bene facit glo. in c. j. in verbo, non potest. de regu. iur. lib. vj. text. & quod ibi notat Iaso. in l. j. in princ. ff. de verbo. obliga.

1 Limita primo supradictam regulam, vt licet hęres non possit agere post matrimonium solutum ad obseruātiam pacti pro futuro tem-
2 pore, potest tamen agere pro prętcrito si quid est solutum: vt tenet gloss. in d. l. ex conuentione, in fine: in verbo, non potest. cum qua

transeunt,

transeunt Doctores communiter ibi.

2 Secundo limita, quando dos vel pars eius ex dispositione legis, & statuti, vel pacti, deberet remanere penes hæredes mariti, etiam præmorientis: quia tum certum est semper, quod interest mariti & hæredum quod soluatur creditoribus. Et quando valeat tale pactum, vel statutum colligitur ex l. Bebius Marcellus. ff. de pact. dotal, et ex dictis per Bal. Nouel. tract. de dote, in 7. parte. priuil. xxj.

Tertio limita, quando mulier adulterium viuente marito, vel eo mortuo stuprum viduitatis tempore commisisset: quia interest hæredi solui creditoribus habentibus hipotecam in fundo: & ita videtur cessare ratio d. l. ex conuentione, ex quo heres potest dotem retinere propter adulterium quod maritus viuens ignorauit, vel mortinere propter adulterium quod maritus viuens ignorauit, vel mortinere propter adulterium quod maritus viuens ignorauit, vel mort

& quia minor est iniuria quæ fit defuncto, quam illa quæ fit viuenti: vt notat Bart. in d. l. fideicõmissum. item pro hac opin. Alexand. facit: nam vidua luxuriose viuens patitur easdem pœnas, quas mulier secundo nubens infra annum luctus de iure Ciuili, vt in. §. fin. in Auth. de restitut. collat. iiij. & ita tenet d. glo. in Auth. sacramentum. in verbo, contractis. quam sequitur Dec. in l. j. colum. ij. C. de secun. nup. Hyppoli. in singu. cccccclxxxviij. quæ pœnæ enumerantur in d. l. j. C. de secun. nupt. sed inter illas non annumeratur amissio dotis: ergo dicendum est dotem amissam non esse. & hoc modo arguendi vtitur iurisc. in l. patre furioso. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. mulier enim infra annum luctus secundo nubens solum amittit ea, quæ habuit a marito titulo lucratiuo: sed dotem a marito non habet, ergo &c. pro qua opinione est text. expressus in d. l. iiij. titu. iiij. lib. v. ordina. quæ sic debet intelligi, licet allegetur a Cisuentes pro opinio. Paul. de Cast. vbi probat lex illa, quod mulier quæ commisit stuprũ post mortem viri, tantummodo debet amittere acquisita constante matrimonio, quæ aplicantur hæredibus mariti: sed lex illa de dote nihil dicit, & cum si pœnalis potius est restringenda quã amplianda, vt tantummodo loquatur in casu, in quo loquitur: & hæc opin. Alex. videtur mihi magis vera & æqua per supra dicta. Bene tamen verum est, quod And. Alcia. in tracta. prẽsum. in ij. regula prẽsump. ix. nu. 5. ponit concordiam inter has duas opiniones, scilicet, si mulier commisit stuprum infra annum luctus, tunc procedat opinio Paul. de Castr. alias post annum opinio. Alexand. quam opinionem sequitur Egregius D. Didacus de Couarruu. in sua Epitome quarti libri Decretal. in ij. par. c. vij. §. vj. nu. 10. eandem cõcordiã inter easdem opiniones posuit Ioann. Garronis in Auth. eisdem pœnis. nu. 18. C. de secund. nup. Quæ concordia non videtur necessaria, cum vt supra dixi, opinio Alex. sit magis vera, nisi tantummodo ad limitationem d. l. iiij. s. an mulier quæ commisit stuprum post annum luctus, d. l. iiij. in ea locum habeat.

REGVLA XIII.

ACTIO ex delicto pœnalis non transit in hæredem: Ita probat text. in l. pupillum. §. in hæredem. ff. de reg. iur. & in l. j. ff. de priua. delict. & in l. j. C. ne ex delict. defunc.

1 Limita primo, vt isti hæredes teneantur quatenus locupletiores facti sunt, vel in quantum ad eos peruenit. d. l. vnica: quia iniquissimũ est, ex delicto alterius alterum locupletari: facit etiam text. in l. si ipsa res. ff. quod met. cau.

2 Secundo fallit, quando a lege pœna imponitur: tunc enim transit in hæredem. l. iij. §. quod autem. ff. quod quis. iur. in primo intellectu glossæ magnæ.

3 Tertio fallit, vbi pro pœna delinquentis causatur exceptio: tunc transit ad hæredem etiam lite non contestata, d. §. quod autem ex

altero

altero intellectu glossæ: & ita tenet Zuarez in alleg. xxvj. in secundo dubio, in fine, vbi ponit exemplum.

4 Quarto fallit in quasi delictis, in id quod peruenit ad hæredem: quia quamuis pœna iudicis, qui litem suam fecit, non transeat in hæredem, transit in id quod peruenit. l. in hęredem. ff. de calumnia. l. seruo. §. cum prætor. ff. ad Trebellian.

5 Quinto fallit, quando actio pœnalis descendit ex contractu, & cõmissum est delictum extra contractum: vt in l. fi. ff. de nau. fœno. vbi hęres debitoris pœnæ ob traiectitiam tenetur: aliud est si delictũ circa contractum fieret, vt in l. ex contractibus. ff. de actio. & obligat.

6 Sexto fallit, quandocunque res esset consumpta per hæredem. vt in d. l. si ipsa. ff. quod met. cau.

7 Septimo fallit, etiam lite non contestata, sed vbi processum est cõtra contumacem ex primo decreto quod habet vim litis contestationis, vt faciat actionem transitoriam: arg. text. in l. vt perfectius. C. de anna. excep. & in l. si eum. in §. qui iniuriarum. ff. si quis caut. & in l. j. ff. ex quib. cau. maio. glo. sing. in. §. pœnales. Insti. de perpe. & tẽp. actio. vbi dicit solam libelli oblationem absque litis contestatione facere transmissionem actionis pœnalis. nec obstat text. in l. j. ff. de requi. reis. quia ibi loquitur in delictis publicis.

8 Fallit, in Prælato, cuius prædecessor deliquit, non suo nomine priuato, sed Prælati vel dignitatis: vt in c. cum delictis. & ibi Inno. de ordi. cogni. & in c. j. & ibi Doct. de solut. Bald. in d. l. j. C. ne ex delict. defunc. Anto. de Butr. in c. j. §. quibus. de priuil. Ioan. And. in c. j. vt lite non contest. cum simil.

9 Nono fallit in condictione furtiua, quæ ex variis figuris causarum oritur: nã datur in id qđ non peruenit. l. si pro fure. ff. de condict furt. & ibi glo. quæ reprobantur per Bart. in d. l. j. ff. de priuat. delic. nu. 2. dicentem illic esse speciale propter frequentiam delicti. sicut in simili dicitur in adulterio, vt in l. transigere. C. de transact.

10 Decimo fallit, in casu l. Caius. ff. ad Syllan. vbi secundum Bart. in d. l. j. ff. de priuat. delict. fuit ibi inflicta pœna ipso iure, ob non vindicatam mortem defuncti: quod apparet, quia possessor illic conuenitur petitione hæreditatis a fisco: vt in l. j. C. de his quib. vt indig. & in l. in cognitione. ff. ad Syll. & sic agitur illic non ad pœnam imponendam, sed ad impositam ipso iure exigendam: vt in l. commissa. ff. de publi. & vectig. & in d. §. quod autem.

11 Vndecimo fallit, in hæredibus vsurarii, qui non solum de iure canonico, vt in c. tua nos. & in c. Michael. de vsur. verum etiam de iure ciuili, ex communi omnium sententia, tenentur restituere in solidum: quia de iure ciuili non repetuntur per actionem ex delicto, sed per condictionem indebiti, vel sine causa: Ita tenet Inn. in d. c. Michael. Ioan. And. in addi. ad Spec. in tit. de confess. §. postremo. ver. sed nunquid confessus. Feder. de Senis in consi. xj. Bald. in d. l. j. C. ne ex delict. defun. & ibi Sali. nu. 8. idem in Auth. ad hæc. C. de vsur. Bar. in d. l. j. nu. 8. ff. de priua. delic. Anan. in c. tua nos. de vsur.

Duodecimo

12 Duodecimo fallit, de iure canonico. vt in c. parrochiano. de sepult. & in c. j. in fi. ibi, omnia plene emendent rectores. et in c. in literis. de raptorib. & in c. episcop. vj. q. vj. Quod tamen est verum si lis fuerit contestata cum defuncto, vel quatenus ab hæredes peruenit. ex quo Abb. in d. c. parrochiano. de sepult. tenuit, ꝙ vbi testator decessit sine confessione, hæredes eius non tenentur nisi prout de iure ciuili statutum est allegat pro sua opinione glo. in c. a nobis el ij. in fina. verbis, in versic. hæredes quoque de senten. excomm. hoc etiam voluit Inn. in d. c. parrochiano. Sed in hoc contra Abba. est communis opinio Canonistarum & Legistarum, imo ꝙ indistincte de iure Canonico hęredes teneantur ad satisfaciendum pro delicto defuncti, dato quod lis cum eo non fuerit contestata, nec aliquid ad hęredes peruenisset. & hanc opinionem tenet Bart. inter Legistas. in l. j. ff. de priuatione delict. hanc conclusionem indistincte tenet glo. fin. in c. fin. de sepul. & in c. in literis. de raptor. in gl. hæredes. & gl. intrepide hoc affirmat in c. episcopus qui filios. in glo. hęredes. in fin. xij. q. 2. & est casus ad literam in d. c. si episcopum. ibi, ab hærede eius quæ iniuste ab illo ablata sunt, sine excusatione reddantur. & ibi glo. fin. affirmat dictam opinionem. idem tenet glo. in summa 24. qō. 2. & in c. ecclesia. §. item peccato in glo. conquisita. j. quęst. 4. & ibi Arch. hoc tenet, dicens omnes doctores suos hoc tenuisse. hoc etiam tenet Fede. de Sen. in consi. xxj. Anton. de But. in c. quod clericis. de foro compe. hanc opinionem sequitur Ias. in l. si eum. in §. qui iniuriarum nu. 5. ff. si quis caution. Rodericus Xuarez in allega. 26. in 2. dubio. Pro qua opinione facit tex. in d. §. item peccato. el. 2. j. q. 4. vbi dicit tex. quod neminem excusat ignorantia criminis. maxime quando ex eo vtilitas defertur ignoranti, veluti si quispiam de latrocinio & rapina filio suo ignoranti diuitias congreget, non excusat eum ignorantia quin post mortem patris teneatur restituere male acquisita: & cū hæc opinio sit in fauorem animæ & conscientiæ, absque dubio tenenda est, vt in l. sunt personæ. ff. de relig. & sumpt. funer. notant Doct. in c. in nostra. de testi. & in c. fi. de re iud. tex. & ibi Doct. in c. fin. de præs. Manet igitur vera conclusio, ꝙ de iure Canonico hæredes tenentur ex delicto defuncti, dato quod lis non esset contestata cum defuncto, nec aliquid ad eos peruenisset, non seruata distinctione Abb. Et ratio huius limitationis est, vt anima defuncti a peccato valeat liberari; vt dicit text. in d. c. in literrs. in fin. ibi, condigne satisfaciant, vt sic a peccato valeat liberari. & sic solum in hoc attenditur vt anima defuncti a peccato liberetur, secundum Ancha. in consi. xlij. incipien. & prima facie. quam limitationem intelligo veram quoad interesse, damnum passo, non quo ad pœnam: ita tenet Flor. in l. inde Neratius. ff. ad legē Aquil. & sic vsque ad vires hæreditarias, & non vltra, secundum Bartol. in l. furti. C. de furt. facto inuentario, vel non facto, per text. in c. quanquam de vsur. l. j. vj. quia omnia bona defuncti sunt obligata pro satisfactione. d. c. parrochiano, cum aliis. hanc opinionem sequitur Bertach. in tracta. de Gabel.

bel. in 4. parte prin. nu. 31. Philip. Probus in addit. ad Ioann. Mona. in d. c. quanquam. nu. 15. Ex qua limitatione notabiliter infertur vnum satis quotidianum, quod si pater qui ex vsuraria prauitate multa acquisiuit, assignauit dotem filiæ suæ de bonis suis, cum bona ista transeant cum onere suo, vt in c. pastoralis. de deci. quod legitur & notatur in l. si tamen, & in l. si me & Titium. ff. si cert. peta. poterunt hi a quibus fuerunt extorta, a filia per hypothecariam auocare, secundum Bald. in l. penul. C. de ser. pign. dato, manu. quam opinionem tenet notab. Pala. Ruui. in repet. rubr. de dona. §. lxv. num. 23.

REGVLA XIIII.

ACTIONES contrariæ, quę electione tolluntur, nec in eodem, nec in diuersis libellis admittuntur. Probatur hęc regula in l. j. & ibi glo. C. de fur. & in l. quod in hęredem. §. eligere. ff. de tributa. in l. cum filiis. §. variis. ff. de leg. ij. & in c. sollicitudinem. el j. de appel. & in c. j. de postula. prelato. lib. vj. & in c. gesta. lxxiiij. dist. & in c. quemadmodum xxiij. q. vij. cum aliis simi. adductis per glo. in d. l. j.

Limita hanc regulam vndecim modis, vt per Marian. Socy, in c. dilecti. nu. 35. vsque ad nu. 45. de libel. oblat.

REGVLA XV.

ACTIO personalis ex testamento, regulariter competit pro legatis, etiam de iure digestorum. Hanc regulam probat text. in l. si res. ff. de lega. iij. & in l. si tibi homo. in prin. ff. de lega. j. cum aliis. Quæ actio personalis causatur ab additione hęreditatis, per quã quasi contrahitur cum legatariis & creditoribus. l. apud Iulianum. §. fin. ff. ex quibus cau. in posse. eatur. & §. hæres. institut. de obli. quæ ex quasi contract. gl. in l. vnica in. §. cum igitur. C. de cadu. toll. in verbo cedere.

1 Amplia primo, vt procedat ĉt pro legatis relictis in codicillis: nã si fiunt codicilli condito testamento, competit actio ex testamento directa: Ita tene. Sal. in l. ij. in fi. post glo. ibi. C. commu. delega. Ias. in l. fi. col. fi. C. de codi. pro quo videtur tex. in l. libertates directę. ff. de manumis. testa. vbi libertas directa dari non potest in codicillis testamento confirmatis, licet secus ab intestato: quod est verum, licet aliter teneat Niger in l. j. si autem codicilli fiunt sine testamento, pro legatis relictis in eis competit actio vtilis ex testamento. non directa gl. fina. & ibi Bartol. in l. j. ff. de testa. & in l. ij. in verbo, personalis. C. com. de lega.

2 Secundo amplia, vt procedat in legatis quæ conseruantur per tex. in Auth. ex causa. C. de libe. præte. Ita tenet Ias. in l. j. nu. 101. & ibi Franc. de Rip. nu. 41. ff. de leg. j. per tex. in l. j. ff. de hære. insti: Nec ad hoc obstat fundamentum Ioannis Ignei relatum per Nigrum

in

in d.l. j. post nu. 50. quod tunc debeat competere condictio ex lege, non actio ex testamento irritato: quia respondeo quod respectu legatorum non censetur irritatum, imo respectu legatorum perinde est ac si hæres legitimus scriptus esset in testamento, vt in d. l. fin. in fi.ff.de hæred.insti.

3 Tertio ampliatur, vt procedat etiam in legatis quæ conseruantur de iure speciali coniunctis personis, iuxta titulum. ff.de legat.præst. Ita tenent Bald. & Ang.in l. j.in fi.C.de bon.poss. contra tab. Ias. in d.l.j.nu.5, C. com. de lega. Et licet contrarium teneat idem Ias.in l. j.nu.102.ff.de lega.j.quem sequitur ibi Nig.in nu. 52. colũ. 29.versi.3.procedit,& in col.32.in fi.per dictum Bart. in l. in testamen.in vlt.q.ff. de condit. & demon. vbi quando conditio habetur pro impleta de iure speciali fauore libertatis,iuxta text.in l.si peculium.§.is cui seruus.ff.de statulibe. nõ competit actio ex trstamento, sed actio in factum,vel officium iudicis:tamẽ argumentum Ias.cõtra Bald.& Ange.non ob.quia arguit ex diuersis habentibus rationem diuersam & separatam: nam quando conditio habetur pro impleta de iure speciali quod tunc legatum conseruetur, illud est contra verba & mentem testatoris,nimirum si non competit actio ex testamento: secus in legatis quę conseruantur per titulum de legatis præstandis, & sic illa conseruatio fit secundum voluntatem ipsius testatoris qui voluit legata præstare; hinc videmus q̃ vbi habetur conditio pro impleta de iure communi, quia stat per hęredem quo minus impleatur,tunc actio competit ex testamento:quia habetur pro impleta,secundum voluntatem testatoris:ita tenet Bart,in l. in testamento. in vlt.q.quem sequitur Ias.in d.l.j.nu.107.ff.de leg.j.

1 Limita primo, vt non procedat quando conseruantur legata per titulum,si quis omissa causa testamenti, & hærede repudiante ex testamento in fraudem legatariorum, & adeunte ab intestato: nam cessat actio ex testamento,& competit actio in factum prætoria: Ita Bar.in l.si pecuniam.ff.si quis omis. cau. testa. per illum text. quem sequitur Ias.in d.l.j.num.108. & in l. si hæredis seruus. in ij. notab. ff.de legat.j.

2 Secundo limita, & intellige hanc Regu.vt hodie competat, via executiua pro legato relicto in testamento: Ista est gloss. notab.quã ibi sequitur Ange.nu.57 in Authen.de hæred. & falci. in §.illud.in verbo decreto.colla.j.quam opin.sequitur Ale. in l. fi. nu.3. & ibi Ias.nu.6. C.de edict.diui Adria. tollẽ. idem Iason in l. pactum inter hęredem.nu.7.ff.de pact. Segura in l.si ex legati cau.num. 66.ff.de verb.oblig.& hanc opinionem tenet etiam Rodericus Zuarez.in l. post rem iudicatam.fol.121.colum.ij.in fi.vers.6.casus.nu.1. cum seq. ff.de re iud,licet Alex. sibimet contrarius teneat contrariam opinionem in l. si cum dotem,in.§.eo autem tempore.nu.6.ff.solu. matr.& in l.ait prętor.in.§.j.nu.5.ff.de re iudic,quem sequitur Phi. Deci. in d.l.fi.nu. 16.C.de edict.diui Adria.tollen.

Alias limitationes ad hanc Regulam ponit Ias.in d.l.j.nu.4.C.cõ

munia.

munia.de lega.& in d.l.j.nu.110.ff.de lega.j.& ibi Francis.de Rip. nu.47.cum seq.Niger nu.47. quas referre non laboro cum facile inueniri possint. Effectus autem vtrum actio competat ex testamẽto vel in factum, ponit Ias.in locis supra allegatis.

REGVLA XVI.

ACTIO ex pacto nudo in ligis,& treugis bene oritur:& ideo omnis pœna in tali pacto apposita est efficax ad agendum, cum sit inducta ad non delinquendum, vt in l.non impossibile.ff.de pact.& quia pacta publice non eget fomento verborum, vt in l. conuentionum.ff.de pact. Ita tenet Bal.in c.j.nu.11.de pact.quem sequitur Ias. in l.iuris gentium.in.§.sed cum nulla.nu.23.ff. de pact.& in l.lecta. nu.12.ff.licet.peta facit tex.in c.noli existimare xxiij.q.ij.& in l. fidem rumpens. C. de infam.

1 Amplia primo,vt etiam talia pacta per successorem reuocari non possint: Ita tenet Alber. in l. conuentionum.ff.de pact.& in l.digna vox.C.de legib.

2 Amplia secundo, vt etiam Papa possit compellere principes ad seruandam pacem inter eos contractam, vt in cap.nouit de iudi. Ita concludit Marti.Laud.in tract. de confœderatione princ.notab.29. incipien.Papa potest.

3 Tertio amplia, vt non solum procedat in pactis pacis, sed etiam in pactis treugæ: Ita notabiliter tenet Corne. post alios doct.per eũ allegatos. in j.parte consi.clxxv.incip.presens consultatio. Dec.in consi.531.inci.accurate diligenter.

4 Quarto amplia.si durante tempore treugę aduersarius frangeret mihi fidem: quia tibi propter hoc non debeo frangere. Ita tenet Anto.de But.in c.peruenit.el ij.de iureiu.nu.4.Mart. Lauden. in tract. de confœd.princ.notab.xvj.incip.in treugis.

1 Limita primo, vt non procedat, quando alter ex contrahentibus efficeretur bannitus,quia tunc non esset sibi seruanda fides: Ita tenet Paris de Puteo in trac.de re mili.li.9.c.19.& hoc intelligo quando efficeretur bannitus post datam fidem:secus si tempore pacti erat iam bannitus: Ita tenet Albe.in d.l.conuentionum.ff.de pactis. vbi se remittit ad ea quæ dixit in l.presenti. C. de his qui ad eccles. confug.

2 Secundo limita, vt non procedat quando fides rumperetur ex noua causa. Ita tenent Bar.& Angel.per tex.ibi in l.aut facta.in §.causas.ff.de pœn.cum simil.quos sequitur Cor.in j. volu. consi.clj. & 4. volu.consi.ccxlviij.

3 Tertio limita, vt non procedat quando pactum esset resolutiuum pacis vel treugę: & ideo vt si in contractu pacis apponatur pactum, ꝙ liceat alteri fœdera pacis rumpere, tale pactum non valet: Ita tenet Bal.in Aut.sacramenta puberum.num.2.C.si aduer.vend. quem sequitur Corset.in d.tract.de priui.pacis.priuile.xcvij

4 Quarto

4 Quarto limita, vt non procedat in fide data hosti per priuatũ, quia illa non est seruanda: secus in fide data per Capitaneos & Duces belli: Ita tenet Corn. in d. cõs. 175. pro quo facit id quod tenet Mart. Laud. in tract. de confœde. prin. notab. 49. vbi dicit, ꝙ hosti publica fides seruanda est, licet priuata fides seruata non sit. allegat Bald. in l. paciſci. ff. de pact. 3 4

REGVLA XVII.

Actione pœnali sublata durat hypotecharia. Hanc regulam ponit text. in l. intelligere. C. de luitio. pigno.

1 Ampliatur primo, vt etiam procedat in prescriptione: quia sublata personali per prescriptionem triginta annorum, iuxta l. sicut C. de prescrip. xxx. vel xl. anno. hypotecharia quæ aliquando durat longiori tempore, durabit adhuc donec durat eius vita: iste est text. & ibi glo. in iij. exemplo, quam ibi sequuntur Bal. & Salic. in d. l. intelligere. Pau. de Ca. in l. eos q ui. nu. 2. C. de vsur.

2 Secundo amplia, vt procedat si personalis esset sublata confusione, s. si creditor successisset debitori, & esset grauatus per fideicommissum de restitnenda hæreditate alteri: quo casu actio personalis esset confusa per additionem, vt in l. debitori. C. de pact. tamen tunc hypotecaria remanet, vt in l. debitor. ff. ad Trebellia. & notat Ale. in d. l. debitori. & est tex. & ibi glo. in l. ex sextante. §. latinus. ff. de excep. rei iudi. gl. & Bal. & Sali. in d. l. intelligere. 1

3 Tertio amplia, vt procedat etiam sublata oblatione fideiussoria: quia durat etiam hypotecharia, vt fideiussor qui pro me interceſsit, & dedit etiam pignora meo creditori, instituit me hæredem: nam dũ ego succedo meo fideiussori, extinguitur dicta obligatio fideiussoria, ita quod creditor meus non poterit me hæredem fideiussoris mei conuenire obligatione fideiussoria, cum illa sit sublata per confusionem, sed obligatio hypotecharia qua res data est pignori a meo fieiussore adhuc durat, & creditor poterit agere contra me hypotecharia ad dictam rem, vt est text. in l. cum quis. §. fin. & ibi hoc declarat Bart. ff. de solut. Ratio est, quia obligatio fideiussoria, nec a principio, nec ex post facto stare non potest sine principali, ita notatur in l. si hæres pecuniam. ff. ad Trebell. sed hypotecaria potest stare sine principali ex post facto, licet a principio, vt in d. l. non intelligere. C. de luitio. pig. & ita tenet Pau. de Ca. in l. fi. C. de fi. instru. 2 3

1 Fallit primo, quando sententia absolutoria lata est in fauorem debitoris contra creditorem, quia per eam tollitur obligatio principalis & hypothecaria, vt in l. deferente. ij. responso. ff. quib. mod. pign. vel hypot. solui. 1

2 Secundo fallit, si creditor deferat iuramentum, & debitor iurat se non esse debitorem: quia tunc non solum non tollitur obligatio principalis, sed etiam hypothecaria: vt in d. l. deferente, & in l. soluitur. §. fi. ff. quib. mo. pig. vel hypo. solui.

3 Tertio

3 Tertio fallit, quando principalis actio, seu obligatio tollitur per pactum conuentionem, quia tunc intelligitur etiam sublata hypothecaria vna cum ea. l. soluitur. in prin. &. §. j. ff. qui. mo. pig. vel hypot. sol. & l. cum soluendę. ff. de distr. pign.

4 Quarto fallit si debitum solutū fuit creditori, vel etiam creditori creditoris, vel alio modo satisfactū de voluntate creditoris, vel si ad tempus fuit obligatum certum pignus, vel sub aliqua conditione quę postea non fuit verificata, nec euenit: istis enim casibus sicut tollitur obligatio principalis, ita hypothecaria: Vt est tex. iuncta glo. in l. itē liberatur, in prin. ff. quib. mod. pig. vel hypot. sol. habetur per glo. & Sali. in d. l. intelligere.

REGVLA XVIII.

ACTIO extinguitur si creditor succedat debitori. Ita ꝓbat tex. in l. debitori, & ibi gl. allegat concordantes. C. de pact. & in l. Mutianę, in fi. ff. de condit. & demonst. Ratio huius regulę secundum Bar. in d. l. debitori, in ij. opposi. sumitur a contrarietate: quia in eadem persona actiua, & passiua, obligatio esse non potest: ꝙ clarius explicat in l. si vxor. C. de bo. autho. iudi. possid.

2 Amplia primo non solum habere etiam in hærede, verum etiam in fideicommissario vniuersali: Ita Bal. in d. l. debitori. nu. 4. Et facit nam fideicommissarius talis ad actiones passiuas tenetur, l. j. in prin. ff. ad treb. ergo in eo militat ratio supradicta, & sic idem ius, c. translato. de constit.

2 Secundo amplia in Fisco hærede, l. Vranius, ff. de fideiusso.

3 Tertio amplia, vt nedum actio, sed & obligatio, non tantum ciuilis, sed & naturalis extinguatur aditione hæreditatis: Ita concludūt Doct. in d. l. debitori, & probatur in l. debitor. ff. ad Trebellia. quia cum ibi sit speciale, ergo in contrarium est ius commune, l. ius singulare. ff. de legib.

4 Quarto ampliatur, vt ne dum ope exceptionis, sed etiam ipso iure sit actio extincta: Ita Bar. in d. l. debitori, ver. ad primum, quod est propter ea quę habētur in l. eum qui ita, in §. qui ita. ff. de ver. oblig.

5 Quinto ampliatur, vt econtra procedat, si debitor succedit creditori: Ita tenet gl. in d. l. debitori, probatur etiam in l. Stichum. §. aditio. ff. de solutio. facit, quia creditor & debitor sunt correlatiua: ergo dispositum in vno, in alio dispositum videtur, vt in l. fi. de acceptila. & ita tenet Bal. in Rub. C. de reb. credi.

2 Limita primo, non procedere quando creditor fuit hęres pro parte: quia tunc pro ea parte tantum confunditur actio, vt in l. licet. C. ad l. fal. & in l. si ab eo. C. de nego. gest. facit, quia hęres non tenetur seruare factum defuncti, nisi pro ea parte pro qua est hęres, l. cum a matre, C. de rei vendica. Ratio horum est, quia licet hęres & defunctus dicantur vna & eadem persona, vt in Auth. de iureiuran. a morien, prę. §. j. coll. v, istud est verum pro ea parte pro qua est,

hæres, & non vltra: vt est gl. fi. in l. 2. C. de heredi. actio.

2 Secundo fallit quando hæres fecisset inuentarium. glo. 2. in d. l. de bitori. quã Bal. ibi sequitur. nu. 2. & in alijs locis adductis per Alex, ibi, col. 3. vult enim gl. illa, quod facto inuentario per creditorem. hæredem debitoris effectum, durat actio, et non confunditur: et illam gl. sequitur Paul. de. Castr. ibi, col. 1. mouetur gloss. per tex. in l. fin. §. & ipse. C. de iure deli. & ita gl. intelligit ibi Bart. quãuis cũ ea nõ teneat.

3 Tertio fallit, quando essemus in actione reali, quæ non confunditur: Ita Bald. vbi adducit rationem prædictæ limitationis, in d. l. fi xvor. quem sequuntur Alex. & Soci. in d. l. debitori. nu. 3.

4 Quarto prædicta Regula habet locum in creditore succedente effectualiter, qui addit: Ita probat text. cum concord. in d. l. debitori. quę additionem considerant, et actiones tunc competentes extinguuntur: secus in eis quę postea nascuntur, & si ex causa hereditaria, quia qualitas adiecta verbo, intelligitur secundum tempus verbi. l. indelictis. §. extraneus. ff. de noxal. & ita declarat Aret. in consi. 148.

REGVLA XIX.

ACTIO oritur ex pacto nudo donationis. l. si quis argentum. §. sin autem. C. de dona. Fortu. Garcia latissime in l. legitima nu. 6. ff. de pact. Soc. in cõs. 53. vol. 4. col. 3. incip. viso instrumento.

2 Amplia primo, vt procedat in donatione remuneratoria: Ita Ioan. de Imo. & Rom. in l. in hædibus. §. j. ff. de don. & in l. iuris gentiũ §. quinimo nu. 19. ff. de pact. vbi post alios per eũ allegatos tenet contrariũ. mouetur, quia tex. in d. l. si quis argẽtũ. est correctorius, & ideo strictę interpretandus. Sed opin. Imo. & Rom. videtur mihi verior: namille qui habet rem ex donatione propter benemerita, non dicitur illã habere ex titulo lucratiuo, sed potius ex oneroso. l. sed si l. §. consuluit. ff. de pet. hær. Ita tenet Panor. in c. cum ecclesia. nu. 4. de Simo. sed absurdum est melioris conditionis esse illum, qui habet rẽ ex titulo lucratiuo, quam qui habet titulum onerosum: iuxta gl. in. §. item si quis. in verbo, in fraudẽ. Instit. de actio. cogita tamen circa hoc: sed verior & tutior videtur mihi opinio Imol. & Rom. quam ante eos tenuit Abb. in l. ambitiosa. in prin. ff. de decre. ab ord. faciend.

2 Secundo amplia, vt procedat in donatione causa mortis, secundum glo. in l. cum pater. in. §. Mæuio, in verbo, donabat. ff. de lega. 2. quæ ab omnibus approbatur, secundum Corn. in consi. ccxxxvij. 1. colũ. versi. donatio causa mortis. volu. iiij. Roma. in sing. cccccxxij. Tiraquel. in legibus connubial. in gl. iij. nu. 75. Iaso. in. §. in personam. nu. 71. instit. de actio.

3 Amplia tertio, in pacto nudo donationis ob causam: Ita Ioan. Faber in. §. aliæ Instit. de action.

4 Amplia quarto, quod non solum procedat in fauorem donatarij, sed etiam in fauorem donatoris: Ita concludit Rip. in l. fi. q. xxx. C. de reuocand. dona.

5 Amplia

5 Amplia quinto, vt procedat in pacto nudo donationis propter nuptias. Ita Cyn. & Bal. in Authen. eo. decursum. C. de donat. ante nup. quos sequitur Ioann. Bapti. Caccialupus in tract. de pac. q. 13.

6 Amplia sexto, ꝙ in tantum procedat, ꝙ etiam donatio hodie est contractus nominatus, secundum gl. in l. in ædibus. in. §. e rebus. ff. de dona. Ita concludit Rip. in d. l. fl. q. xxxv.

7 Septimo amplia, vt nō solū, pcedat, qñ datio vel traditio interueniret in pacto, sed ēt si in illo pacto nudo donationis factū, pmittatur: Ita tenet Ale. in l. iuris gentiū. §. sed cū nulla. ff. de pactis reprobata opinione Bar. qui contrariū tenet in l. si vnus. in. §. pactus ne peteret nu. 12. ff. de pac. de quo vide Fortu. Garciā in c. j. nu. 38. de pac.

8 Octauo amplia, etiam si donatio sit mista cum cōstituto: exemplū potest poni, quando debens centum scienter constitueret ducenta: nā respectu centum prius debitorum erit constitutum, & respectu aliorū centum erit donatio, quæ etiam nudo pacto producit actionem. glos. & Bar. in l. hactenus §. si quis centum. ff. de constit. pecu.

1 Limita primo, vt non procedat in pacto de donando, quia tale pactum non produceret actionem, cum aliud sit donatio, aliud pactū de donando: Ita tenet Salt. in l. ij. ff. de condi. ob cau. Imo. in l. in hædibus. in. §. j. col. j. ff. de dona. Alex. in l. iuris gentium. col. pe. ff. de pac. Galiaula in Rubr. ff. de verb. obl. in 4. q. Aret. in cons. 28. Mathes. in notab. xlvj. Purpura. in l. j. nu. 65. ff. de iurisd. omn. iud. quę limitatio est tenenda, quanuis Fortu. Garcia in l. legitima. in ij. col. & in l. iuris gentium. nu. 31. ff. de pac, tenuerit contrarium.

2 Secundo limita, vt non procedat in pacto nudo donationis prę sumptæ. Ita tenet Bartol. in l. iuris gentium. in. §. quinimo. ff. de pact. Ale. in l. si aliquam rem. vbi Clau. de Seysello. nu. 5. dicit istam esse communem opin. ff. de acquiren. poss. Soci. in cons. 44. circa fi. vol. 4. Iacob. de Nigris videtur etiam tenere hanc opin. in l. j. in iij. fundamēto 4. limitationis ad Regulam, ꝙ dominium rei legatę transit recta via in legatarium. ff. de leg. j. Paul. de monte Pico in repet. l. in quartam. col. xxxj. ff. ad l. Falcid. Quam limitationem declara vt procedat de iure ciuili, non autem de iure canonico: Ita idem Galiaula, licet sub dubio firmat in d. R. ff. de verb. obl. quod audacius ante eum tenuit Corn. in cons. 228. vol. 3. nu. 15.

3 Tertio limita, vt non procedat in casu posito a Matthe. in sing. 27 incip. nota quod si promitto.

REGVLA XX.

ACTOR teneatur ædere reo instrumenta ad exceptionem fundandam. Hanc Regulam ponit Bar. in l. & quia diuo. nu. j. in j. lect. C. de æden. per tex. in l. non est nouum. & in l. iustum eo. titu. quem sequitur Alex. ibi. Hanc regulam dicit esse communem, & latissime eā examinat Franc. Purpur. in d. l. & quia diuo. vbi eam quadrupliciter limitat a nu. 8, vsque ad nu. 16.

REGVLA XXI.

ACTOR tenetur sequi forum rei: Ita probat text. in l. iuris ordinem. C. de iurisd. om. iud. in l. in criminali, eod. tit. in l. fi. vbi in rem actio. de iure Cano. tex. in c. cum sit generale, de foro comp. & in c. si clericus laicum, eo. ti. facit etiam tex. in l. iij. in prin. ff. de alie. iud. mut. cau. facti. ibi. quia si cum eo qui alterius prouincię est experiar, in illius prouincia experiri debeo.

Hanc regulam limitat octo modis Barth. Soc. in reg. x. vndecim modis limitat Maria. Soc. in d. c. cũ sit generale, a nu. 8. vsque ad nu. 18. de iure nostro Regio limitatur hęc reg. 14. modis, vt in l. xxxji. tit. 2. par. 3. & in l. iiij. tit. iij. ea. par. & in fi. Bartho. Soci. ponit mirabilẽ eautelã per quam fere nunquam actor sequeretur forum rei.

Amplia hanc reg. vltra eos duobus modis, vt per Alex. Losęũ in d. l. iuris ordinem, in nu. 8. vbi etiam ponit alias tres limitationes.

Limita etiam quinquaginta & duobus modis, vt per Specu. in tit. de compe. iudi. adit. in. §. generaliter, nu. 1. cum seq.

REGVLA XXII.

ACTORE non probante reus debet absolui: Ita ꝓbat tex. in l. q̃ accusare, C. de eden. De iure Regio. tex. in l. cccix. tit. 2. par. 3. & in l. j. ti. vj. l. ij. fori: etiam si reus nihil p̃stet ꝓbationis vel defensionis.

l. 23. C. de pbat. c. Actor 6. q. 5.

Hanc reg. ampliat 2. modis & limitat quindecim modis Hyppol. de Marsil. in l. de minore, in §. tormenta. ff. de quęstio. vltra quas limitationes, vide alias per Fran. Purpur. in d. l. qui accusare. â num. 8. vsque ad finem, vbi notabiliter declarat materiam huius regulę.

REGVLA XXIII.

ATTESTATIONES testium licet sint inualidę, de consensu tamen partium conualidari possunt. Hanc Regulam ponit Bal. per tex. ibi in l. fi. nu. 1. C. de testi. glo. in c. cum causam quæ inter Archiepiscopum, eo. tit. de testi.

2 Limita primo, nisi testes fuissent recepti ante litem contestatam, et sic in casu non permisso: quia regulariter non possunt recipi testes lite non contestata, vt per totum, vt lite non contestata, nam tunc tales attestationes inualidæ non possunt conualidari de consensu partium: Ita concludit Bal. in l. j. ff. de fœri. & in auth. si quis in aliquo, C. de æden. Ratio est, quia litis contestatio, & similes actus, qui sunt de substantialibus iudicij, non possunt tolli consensu partium: ita notabiliter concludit glo. in c. de causis. de offic. deleg. & sic iste defectus non potest suppleri consensu partium: alias autem secus, scilicet si testes non iurati deposuissent: nam tunc licet eorum dicta sint inualida, possunt tamen conualidari partium consensu: & ita debet intelligi glo. in d. c. cum causa.

Secundo

Secundo limita, in dictis testium qui corrupti depositi essent, nõ possunt conualidari consensu partium: Ita concludit Bar. in Auth. at qui semel, C. de prob. vbi ẽt dicit, q̃ illud quod solemus dicere, q̃ publicatis attestationibus non sunt alij testes recipiendi super eisdem articulis, debet intelligi & limitari, nisi interueniat consensus partium: Ita tenet Abb. in c. fraternitatis. de testi. quod dicit communiter teneri Paul. Pari. in d. c. fraternitatis. nu. 53.

Tertio limita, si attestationes essent nullæ, eo quia receptæ per iudicem incompetentem, non possunt conualidari consensu partiũ: per id quod habetur in toto tit. C. si a non compe. iudi. & in c. at si clerici. de iudi. Quod verum puto, nisi sua iurisdictio possit prorogari consensu partium: per id q̃ habetur in l. ij. ff. de iudi. & in l. si qui ex cõsensu. C. de episco. audien. tractat notabiliter Ias. in l. j. §. & post operis, nu. 11. cum alijs, ff. de noui ope. nuntia.

REGVLA XXIIII.

Actvs & dispositio verificantur in prima vice l. boues, in §. hoc sermone, ff. de verbor. sign. Hanc regulam ponit Bar. in l. j. ff. ad l. Iul. maiest. & in l. dotis, la ij. ff. de iur. do. Hanc regulam limitat quatuor modis Socin. in reg. 13. in posterioribus, duobus modis per D. Bernardum de Luc. in reg. Dcxiiij.

Amplia pluribus modis, & limita septem modis, vt per Feli. in c. innouamus. de treu. & pace, num. 3. cum seq. Alias limitationes ad hanc Regulam vide per Paulum Pari. in consi. 14. nu. 14. in 4. volu. per Carol. Ruin. in consi. lxij. nu. 7. volu. 3. & per Ias. in l. duobus, in §. ei qui nu. 2. & 19. & 20. ff. de iureiur. & in l. diuortio, in §. q̃ in anno. nu. 12. ff. solu. mat.

Addtio, vide And. tiraq. in d §. hoc sermone, vbi ponit xxxiij. limi.

REGVLA XXV.

Actvs intermedius vitiat stipulationem. Hanc Regulam probat tex. in l. continuus. ff. de verb. oblig.

Limita hanc regulam quatuor modis: vt per Rip. in l. stipulatio ista §. qui præsens, nu. 17. ff. de verb. oblig.

REGVLA XXVI.

Actvs nullus executioni mandatur, licet nullus remaneat. Hanc regulam ponit Prępositi. vbi etiam quadrupliciter limitat, in c. dilecto, nu. 85. de appella.

REGVLA XXVII.

Accvsans aliquem tenetur se inscribere ad pœnam talionis. Probatur hęc Regula in l. fi. C. de accusat. & in auth. sed nouo iure

C.de adul.per totum.C.& ff.ad Turpil. & de calum. De iure Canonico probatur in c.j.&ij.2.q.3.& in c.j.ij.&iij.& iiij.v.q.vj.in c. qui crimen.2.q.8. De iure Regio probatur in l.v.& vir.titu.20. li. 4.fori.& in l.xix.& xxvj.tit.j.Par.vij.& in l.92.ſtyli. & ita concludit Iaſ.in l.tranſigere.nu.3.C.de de tranſa.& in conſil.2.nu.11.vo. Iu.j.Alexandrin.conſil.xi.nu.7.vol.j.hanc dicit communem opinionem Matthæus de Afflictis in conſti.Neap.lib.j.rub.xiiij. nu.49.& in eod.lib.rub.xxj. nu. 5. Et dicitur ille calumniator qui falſa crimina ſcienter proponit,vt probat text.in c.ſi quem. in.§.notandum, 2.q.3.& in l.j.in.§.calumniari.ff. ad Turpil. ita concludit Felin. & Ioann.de Imo.in Rubri.de calum.& ibi Docto. Bart.in d.l.j. ff.ad Turpilia.Bernar.de Luco in pract.c.lix. & ſic proprie dicitur quis calumniari,quando ex certa ſcientia iniuſte agit, vel reſiſtit: Ita tenet Iacobus Spiegel in ſuo Lexico iuris.in verbo,calumnia. Alcia. in l.ſi calumnientur.ff.de verbo. ſignific. Et iſta pœna talionis fuit in l.veteri conſtituta.Exod. xxj.c.Deute.xix.& poſtea fuit translata ad ll.duodecim tabularum,vt patet in in tit.xj.de iniuriis.teſte ibi Spiegel.& Ioan.Oldendor.num.4.& ſic conſtat legislatores diligenter legiſſe tabulas Hebræorum: poſtea tamen fuit reuocata pretorij iuris clemẽtia,vt teſtatur Aulus Gellius lib.xix.Noctiũ Atticarum: vbi aſsignat duas rationes,ſcilicet incõmoditatẽ legis,& rependendę pœnæ, id eſt, retaliandę difficultatem: de qua pœna meminit Diuus Auguſtin.in c. pe.xiiij.q.j.ſed de iure Canonico,& Ciuili, vt ſupra patet, fuit introducta.

Quam regulam limita quatuor modis, vt per gloſſ. in l.iij.C.qui accuſar.non poſſ. in verbo, pagina. quas ampliori ſtylo ſequutus eſt Hoſtien.in c.ſuper his de accuſ. Lucas de Penna ponit alias limitationes ad hanc regulam in rub.C.de dela.lib.x.Et melius quam alibi limitat hanc regulam xviij.modis, vbi latiſsime proſequutus eſt hanc materiam,Ioan.Igneus in l.fideicommiſſum.nu. 119. vſque ad num.163.ff.ad Senatuſconſ.Syllani. Eſt tamen notandum quod de conſuetudine prædicta Regula non ſeruatur, & ſic valet conſuetudo per quam pœna talionis eſt ſublata: ita tenet Bart.in l.ſi cui ff.de accuſ.quem ſequuntur Ang.& Salic.in auth.ſed nouo iure. C.de adult. Hyppol.in pract.cri.§.ſequens.nu.21.Lancel.Dec.in l.tranſigere.C. de tranſa.Phil.Deci.eius frater in l.ſi fugitiui.nu.22. C.de ſer.fugitiu. Nicolaus Belon.in conſil.xliij.nu.12.Felin.in c.ſuper his. num.5.de accuſ.Alciat.in lib.viij.parergon.c.8. Ratio eſt, ne propter antiquum rigorem accuſatores retrahantur ab accuſando, & ſic delicta remanerent impunita,contra text.in l.ita vulneratus.§.penul.ff.ad l. Aquil.in c.vt famę.de ſenten.excom.& hanc opinionem firmat eſſe veram Matth.de Affl.in conſti.Neapol.libr.j.rub.lj.nu.1. & in libr. ij.rubr.xiij. nu.5. Quod tamen in teſtibus non habet locum, ſed procedit noſtra Regula:ita probat text.in l.j. in .§.præterea.ff.de ſicar.vbi probatur quod falſus teſtis in cauſa homicidij punituur tanquam homicida, ſi dolo malo deponat: & ita per illum text.tenet

Bald.

Bald.in c.j.in.§.iniuria de pace iur.fir.in Vsi.feu.& in l.ij.C.de reb. credi.Corset.in sing.incl.testis.el.12.Ias.in l.& si ll.nu.5.C.si contra ius vel vtili.publi.& in l.si duo patroni.§.fi.nu.5.ff. de iureiur. in §. item si quis postulante, nu.64.Insti. de actio. Barthol. Chas. in consue.Burgund. rub.j.in tit.{des iustices.}fol.14.col.iij.nu.15. pro quo est gloss.in c.rex debet furta.xxiij.q.v.probatur de iure nostro regio in l.xxvj.tit.xj.par.3. & in l.83.Tauri.

REGVLA XXVIII.

ACCVSATIO facta de crimine, vel inquisitio tanquã cõmissa certo tẽpore vel loco, si probetur de alio tẽpore, vel loco, debet sequi absolutio. Hæc regula probatur in l. denuntiasse. in §. quid tamen ff.de adult.ponitur per Docto.in l. si per alium. in.§.docere. ff. ne quis eũ,qui in ius vocat.est vi exi.Iaso.in l.interpositas.C.de transa. Flota.in l.si cui.ff.quẽadmo.seruit.amittã.Angelus in l.quid ergo.§. pœna grauior.ff.de infami.Canon.in c.licet causã.de probationibus.

1 Limita primo, quando locus vel tempus non esset variabile: quia esset impossibile quod sit nisi vnum: quia tunc licet non probetur locus vel tempus in accusatione deductum, debet sequi condemnatio.ex quo locus vel tempus non alterat ipsum factum vel pœnam: Ita tenet Ange.de Perus.in d.§. quid tamen nn. 4.

2 Secundo fallit, quando inquisitus esset confessus delictum: Ita tenet Angel.in l.si vacantia.col.33. versi. quæro si inquisitus. C. de bonis vacan.lib.x.de quo vide Bald.qui videtur aliter dicere in l.quoniam in fi.ff.de his qui not.infa.

3 Tertio limita, quando in inquisitione esset clausula, quæ communiter solet apponi, videlicet super quibus omnibus & singulis procedere intendit simul & diuisim.& omni meliori modo quo potest: Ita tenet Bal.in l.et si seuerior.C.de his qui not.inf.Flor.in l.in delictis.in §.si detracta.in fi.ff.de noxa.Ange.Aret.in tracta,maleficio,in parte,super quibus omnibus & singulis, nu.4.

REGVLA XXIX.

ACCVSATVS non potest reaccusare accusatorem suum post nomen rei receptum inter reos. Probatur hæc Reg.in l.is qui reus. ff.de pub.iud.in l.neganda.C.qui accusa,non poss.in.c.neganda.3.q. 3.de iure Regio.tex.in l.4.tit.j.par.6.

Limita hanc Regulam decem modis, vt per Maria. Soci.in c.ex literis.a nu.69.vsque ad nu.79.de mutuis petitio.vbi in nu.65.ponis quando dicatur nomen rei receptum inter eos.

REGVLA XXX.

AD cõpromissum faciendũ iudex partes litigantes cogere nõ po-

testamen. Ita probat glo. & ibi Bartol. in l. furt. in §. qui ius. ff. de his qui not. infa. tex. in §. fi. & ibi Ange. in Auth. vt litigãtes iurent. colla. 8. in c. fin. & ibi Bald. in iij. col. de rescrip. Bart. in l. congruit. ff. de offi. præsi. Bal. in præ. Decreta. nu. 28. glo. vbi doc. in l. j. in §. & post operis, ff. de nou ope. nuntia. quod etiam hodie est decisum, vt etiam inter consanguineos non habeat locum in pragma. 25. de Segouia, anni 1534.

Hanc Regulam limita tribus modis, vt per Ias. in l. quidam existi mauerunt. nu. 4. ff. si cer. pet. quas limitationes posuit Iacobi, de sancto Georgio in l. si vero, nu. 2. C. de iudic. Septem limitationes ad hanc Regulam posuit Feli. in rub. de treug. & pace. vbi notabiliter tractat materiam: quam regulam latius explicabimus infra, in Regu. incip. Affines.

REGVLA XXXI.

ADministratores seu officiales, vt sunt tutores, curatores, & similes, non possunt emere res illorum seu bona, cuius vel quorum administrant. Facit & probat tex. in l. si in emptione. §. fin. ff. de contrahen. emp. vbi dicit tex. q tutor non potest emere rem pupi. glo. in l. cum ipse, C. eo. tit. ibi, cum dicit, habet locum hęc in omni officio publico vel priuato. & si isti contrahunt puniuntur, vt in l. non licet, ff. eo. tit. vbi tex. dicit q amittunt rem, & condemnantur in quadruplum, facit etiam tex. in l. qui officij, ff. de contra. em. & in l. j. & ibi doc. C. de contrac. iudi. in l. plebiscito. ff. de offi. præsi. notatur in l. aufertur, in §. j. ff. de iure fisci. Hęc Regula probatur in tutoribus & curatoribus in l. j. tit. v. lib. v. ordina. & in l. xii ij. titu. vlti. lib. viij. ordina. & in l. iiij. tit. v. par. v. hanc Regulam ponit, Soci. in Regu. 278. vbi eam limitat septem modis.

Et quia Socinus tantummodo ponit regulam in officialibus administrantibus iustitiam, diuidam eam in duas partes. In prima parte ponam vltra eum Fallentias alias in istis officialibus qui iustitiam administrant. In secunda parte quid in curatoribus & tutoribus: quæ est magis necessaria.

8 Primo fallit vltra Socinum supradicta Regula, nisi officialis emit rem quę fuit patris vel antecessoris sui. Ita probatur in d. l. qui officij, & in l. milites, ff. de re milita. ff. de re milit. & notatur in d. l. principalibus, maxime per Roma. Ratio est, quia nihil proprium est filio quam patris successio. vt in Authen. quibus mod. natu. effi. legi. in §. igitur, colla. vi.

2 Secundo fallit, nisi contractus confirmetur silentio 30. annorum: Ita concludit Azo in Summa. C. de contracti. iudi. quã sequitur Matthæus de Afflic. in c. j §. si vero. nu. 18. de feud. Guar. atque Castal. in Vsib. feud.

3 Tertio fallit, nisi officialis emat finito officio, & sic tempore syndicatus, vt in d. l. C. de contract. iudi. & not. glo. in d. l. qui officij, & ita tenet Ias. in d. l. principalibus, nu. 4.

4 Quarto

4 Quarto fallit, vt non procedat in vltima voluntate: & ideo officialis durante officio potest hęres instituí, & sibi fieri legatum, vt in l.nõ dubiũ, in prin.ver.potestate.C.de testa.et ibi Bar.& Doc.quam opinionem sequitur Ias.in l.principalibus nu.2.in fi.ff.si cer. peta.

5 Quinto fallit in officiali, quia caperet donationem remunerationis causa, durante officio, vt in l. Aquilius Regulus, vbi Barto.in 3.oppo.nu.1.ff.de donatio.

6 Sexto fallit in officiali recipienti pignus: Ita tenet Bar.in l.in quorum.ff.de pigno.contra glo.ibi. quam doctrinam Barto. sequitur Bertachi. in tract.de gabellis.in 3.par.prin.nu.10.Ias.in d.l. principalibus.nu.3.Fran.Aret.in l. Gallus, in.§. & quid sit tantum.nu.19. ff.de libe.& posthu.

Secvnda conclusio huius regulę, scilicet quod tutores nõ possunt emere rẽ pupilli: & sic in consequentiã ꝙ non valet donatio, vel alia dispositio a minore facta ad vtilitatem tutoris, vel curatoris, seu alterius administratoris, vt probat iura supra alleg. Cuius Regulæ ratio est, quia tutores in hoc casu autoritatem pupillis prębere debent, & tanquam in re sua non possunt: vt in l.j.ff.de autho.tut. quia tutor datus est pupillo vt eum tueatur, non vt eum spoliet, vt in l.j.ff. de tut.& in.§.tutores. Inst.eod.titu. Secunda ratio est propter metum & reuerentiã quam pupilli habent tempore tutelę, ob ius tutelæ ipsius, vel administrationis, iste metus & reuerentia sufficit ad rescissionem contractus: tex.est iuncta glo.in l.j.§. quæ onerandæ, in verbo metu.ff.quar.rer.actio non dat. Tertia ratio est, quia alias tutores & alii administratores suos popillos, vt hos regerent spoliarent: Ita dicit Alberi.in .l.j.ff.de tutel.facit tex.in l.j.ff.de dona.inter virum & vxo. Quarta ratio est vt sit supradicta regula introducta in fauorem minorum, ne decipiantur, vt in l.j.ff.de mino.

1 Quam regulam amplia. Primo vt procedat etiam si pupillus si hæres institutus, & grauatus restituere hęreditatem tutori, non potest ipsi tutori restituere prędictam hęreditatem sine iudicis authoritate: quia non potest esse author in re sua, l.j.§.fuit quæsitũ.ff.ad Trebel, cum prædicta restitutio sit ad vtilitatem tutoris, cum in eum trãseant actiones: vt in d.l.j.& per totum, Instit.de fideico.hęredita. tenent Doct.in l.singularia.ff.si certum peta, ita concludit Nicol. Bello.in lib,iij,supputa.c.14.& 15.

2 Secundo amplia, vt in tantum procedat quod etiam non valet acceptilatio facta tutori vel curatori per pupillum, seu alteri administratori durante tutela, neque etiam quidem statim finita tutela: sed ex longo interuallo secus, quia tunc cessat ratio huius regulę, arg.l. si ventri.in fin.ff.de priuil.credit.& in l.j.in.§.quę onerandę, ibi, in summa si incontinenti impositum sit quid liberto, quod oneret eius libertatem, dicendum est exceptioni locum fore.ff. quarum rerum actio non datur. Sed ex interuallo post redditas rationes & reliqua, cum nemo videatur eum cogere, vt promittat, tum bene potest: quia qualitas iuncta verbo, debet intelligi secundum tempus verbi.l. in

deli-

delictis,.§.j.ff.denoxa.& ne officium sit alicui damnosum.l.si.quis.ff. si quis omissa cau.testamen.posset tamen minor læsus postea restitui, per l.j.ff.de mino.

3 Tertio amplia,vt etiam habeat locum in contractu donationis quæ donatio tutori per pupillum,fieri non potest:quod non solum est verum in donatione immobilium, verum etiam mobilium,vt in l.si ita.ff.de fideiuss.& in l.bonorum ff.de verb.sign.quod etiam intelligo non solum habere locum in tutoribus vel curatoribus,sed etiam in alijs:etiam si ipsos tutores vel curatores nihil tangat, non valet supradicta donatio: vt in l.tutor ad vtilitatem.ff.de admi. tuto.& in l. fin. C.si maior factus.imo etiam si tutor in hoc casu pupillo præstiterit authoritatem,tenetur: vt in l.j.in prin.ff.de tu.& ratio.distra. quia donare est perdere,vt in l.filius familias.ff.de donatio.

4 Quarto amplia,vt etiam procedat in cessione : quia cessio facta p pupillum tutori,non valet:quia donationis vicem plerunque habet, vt in l.penul.& fina.C.manda.

5 Quinto amplia,vt non solum habeat locum in persona tutoris & curatoris, verum etiã habet locum in persona consanguinei ipsius tutoris,Ratio est,quia fieret fraus de persona ad personam,vt in l.pupillus.in,§.sed et si per interpositã.ff.de admini.tuto.notatur in l.fraus ff.de legib.& in regu.quę in fraudem.de re.iur.lib.6.

6 Sexto amplia,vt etiam procedat in testamento facto ab adolescẽte in fauorem tutoris vel curatoris,vt etiam non ualet,quia non libere videtur factum ut decet:ut in l.j.C.de sacrosanc.eccl.et in l.j.& per totum.C.si quis aliquem testamen.prohi.quamuis si alius prohibitus fuisset institutus,ualeret.ut in l.qua ętate.ff.de testamen.

7 Septimo amplia,ut supradicta regula habeat locum in custode:de quo potest poni exemplum in c.cum locum.de sponsa.vbi dicitur qꝺ quando agitur de fœdere matrimonuij,debet custodiri mulier in loco tuto:quod si ita mulier esset minor,nõ posset contrahere cum custode, Ratio est,quia ratione metus uideretur facere,ut in d.§.quæ onerãdę.Idem est dicendum in minore qui est in carcere quod non possit contrahere cum Commentariensi,ut notatur in l.qui in carcerem,ff.qꝺ met.cau.

8 Octauo amplia,ut non procedat etiam si contractus fieret in præsentia amicorum:quia licet prędsentia amicorum tollat suspitionem, ut in l.trãsactionem.C.de transactio.tamen non tollit prohibitionem huius regulæ, licet cõtrarium teneat Bar.in repet.l.frater a fratre.nu. 51.ff.de condi.indebi.ubi expresse loquitur in casu huius regulæ,quẽ sequitur ibi Ias.in repet.nu.42.Alex.in d.l. transactionem.nu.4.Sed contra Bartol.& pro supradicta ampliatione facit tex.in L.14.ti.18 li.8.ord.in parte,concegeramente.quæ debet intelligi,id est publice, sicut est quando fit in præsentia amicorum , quod dicitur publice fieri.

9 Nono amplia,ut etiam hæc Regula habeat locum,si contractus inter tutorem & pupillum fieret in prędsentia iudicis cum iudex non

possit

possit legibus probantibus hanc Regulam derogare: quia inferior non tollit legem superioris, maxime prohibitiuam, ut in l.j.C.ne fideiuss.dot.dentur in Cle.ne Romani.de electio.alias nunquam haberent locum constitutiones uel ordinationes prohibentes aliquid fieri, cõtra l.nemo.vbi doct.ff.de lega.j.nisi iudex ex magna causa approbaret supradictum contractum, ut si nimis utile esset pupillo: uel alias, ut in l.si hominem.ff.manda. ita probat tex.maxima causa interueniente in l.4.titu.5. parte 5.

1. Fallit primo supradicta Regula.scilicet si tutor uel curator emat rem pupilli altero tutore authorizante.l.4.& 5.ff.de authoritate tuto. & l.non existimo.ff.de admini.tuto. Ratio est, quia isti tutores habent authoritatem diuiduam: quod tamen intelligo uerum, ut supra dixi quando fieret etiam cum magna causa, ut probat text.in l.4.tit. 5.parte 5.

2 Secundo fallit, quando tutor accepisset possessionem alicuius rei sibi debitæ antequam fuisset tutor: ut in l.fistulas.in.§.j. ff.de contrah. empt. Ratio est quia agitur de executione alterius contractus & vacuæ possessionis, in quibus non requiritur authoritas præsidis, ut in l.j.C.quando decre.opus non est.

3 Tertio fallit, quãdo pupillus esset debitor tutoris, quia tũc poterit sibi soluere, si debitum esset pecuniarum.l.quoties §.sicut.ff.de admi. tuto. sed si res essent immobiles, requirerentur solẽtitates positę in.l. magis puto.ff.de reb.eorũ.& in l.si prędiũ cũ alijs.C.de prę.d.mino. notant docto.in l.singularia.ff. si cer.pet. Et idem quod dictũ est de tutore, quod potest sibi soluere, habet etiam locum in excutore dato in testamento Ita tenet Ioan.And.in additionibus ad specu.in titu. de instrumen.ęditio.in.§.nunc aliqua.uer.29.nu.30.quẽ sequitur Bal. licet de Ioan.And.nullam mentionẽ faciat, in l.non est dubium.nu.4. C.de leg.allegat text.in d.l.fistulas.in.§.fundum.eandem opinionem tenet ibi Paulus de Cast.& Iason nu.4.in 2.limitatione.neque talis executor propter hoc incidit in pœnam.d.l.non est dubium.quã opin. sequitur Phil.Dec.in consi.243.nume.3.

4 Quarto fallit, quando pupillus factus maior approbauerit illum cõtractum l.fin.C.si maior fact.l.pupillus §.item ipse.ff.de admin.st.tutorum. Quod tamen intelligo uerum, quod ualebit supradictus contractus a tempore approbationis, & non ante, cum a principio nullus fuit, ob id non potest conualescere.l.quod in initio.ff. de regu. iur.

Quinto fallit, quandocunque ex contractu resultaret commodum pupillo. Ratio est, quia cũ hęc regula fuit introducta fauore pupillorum, ne decipiantur, & bonis suis priuentur: igitur in fauorem ipsorũ ualebit: ut in §.j.insti.de autho.tuto.in.l.non eo minus.C.de procu. gl.in l.2.ff.de acceptilatio.tex.est in l.3.ti.7.lib.3.fori.et in d.l.4.ti.5. parte.5.

6 Sexto fallit, in substitutionibus pupillaribus, quia non fiunt a pupillis tutoribus; & sic requiritur, ꝙ sint factæ ab ipsis pupillis quia ubi

verba

verba non conueniunt, neque dispositio, l.iiij.§.toties.ff. de damno infect. Et quia substitutio pupillaris potius est dispositio testatoris quã filij pupilli.l.Papinianus.§.sed neq; impuberis. ff. de inoffic. testa.& est prouisio patris magis, quam filij.l.patris & filij.ff.de vulga.& pupill.& sic substitutio valet, vt in c. si pater & ibi Doct. de testa.lib.6.

7 Septimo fallit, quandocunque fieret contractus cum anthoritate iudicis. Quod tamen intelligo verum, vt supra dixi in 9.amplia. scilicet, quod causa debet esse maxima, & iure conueniente: nam alias non potest minor etiam cum decreto facere talem contractum, vt in l.j.& ibi Bar. C.si maior fact.quem sequitur Barba.loquendo in donatione, in consi.40.col.17.vers.capio aliud dubium in 3.vol. vbi dicit, q̃ in tantum hoc procedit, etiam si minor iurauerit talem donationem, idem tenet in consii.xlj.in 4.volu.

8 Octauo fallit, quando pupillus esset ditissimus & cõtractus factus, vel donatio esset modicę quantitaris: quia de modicis non curat prętor.l.scio.ff.de restitut.in integ.l.cum plures in fine ff. de administr. tutor.

9 Nono fallit in minore, qui alenauerit aliquam rem pio loco, dum ibi custodiebatur professionis voluntarię faciendæ causa: probat gl.j. in l.si quis Titio.ff.de lega.ij. ita tenet Bald. in l.generali nu.3.C.de sacrosan.eccle.quã opinionem sequitur Pari.in c.in præsentia.nu.37. de proba.contra Abb.ibi.nu.10.Circa quã quæstionem, vbi eam latissime examinat, vide And. Tiquel.in legibus conubia. in gl.6. nn. 159.cum seq.& sic licet, vt supra dixi in 7. ampliari, q̃ hęc regula habet locum in custode, tamen quando aliquis custoditur professionis voluntarię faciendæ causa, non habet locum. Est tamen verum q̃ ibi Tiraquel.loquendo in muliere quę prohibetur contrahere sine licentia mariti, vt in l.55.Tauri, an possit facere contractum fauore ecclesię vel pię causæ, & concludit q̃ non, ibi. in nu.170. Ratio in qua se fundat est, quia talis prohibitio est in fauorem mariti introducta. Sed supradicta ratio cessat in casu nostrę regulæ: quia talis prohibitio vt minor, non possit contrahere cum tutore, tantummodo, vt supra dixi in prin. huius regulę, est introducta in fauorem ipsius minoris. & ideo procedit, & est vera nostra limitatio: ibi Tiraquel. pro vtraque parte refert plures doctores, quos propter prolixitatem non refero, cum ibi in promptu videri possint.

REGVLA XXXII.

Ædificare potest quis, aut reficere Fortalicium, vel Castra, & Ciuitates in suo. Hanc regulam probat text. in l. per prouincias. C. de hędifi. priua. eandem regulam ponit Bartol. in ex hoc iure. ff. de iustitia & iure. num. 7. & ibi Bald. & Angel. Ratio est, quia constructio ædificiorum est de iure gentium, d.l. ex hoc iure.

Limita

1 Limita primo, nisi talia ædificia fierent ad emulationem, vel iniuriam alterius. Ita probat tex. in l. opus nouum. ff. de ope. pub. & ibi Bart. & in l. fluminum. in. §. fi. ibi, nisi animo nocendi. ff. de dā. infect. glo. in l. per prouincias. in verbo sui dominij. C. de ædific. priui. & in l. qui cunq; castellorum. C. de fundis limitrop. lib. xij. in verbo, antiquitas. Bart. in l. j. in princ. ff. quod cuiusque vniuersi. nomi. & in l. fi. ff. de colleg. illic. nu. 3. Innoc. in c. Pisanis. de restitu. spoliat. Ang. in l. cum eo. ff. de seruit. vrba. præd. Ias. in d. l. ex hoc iure. nu. 8. vbi Claud. de Seysello. nu. 16.

2 Secundo limita, quando quis ædificaret in Limitibus Imperij Castrum vel Fortalicium. d. l. quicunque castellorum. iuncta glos. ibi Innoc. in d. c. Pisanis. Bartol. in d. l. fin. ff. de colle. illic. in d. nu. 5. Ange. in l. 12. tabularum. nu. 3. ff. ad l. Iul. maiest. Ias. in d. l. ex hoc iure nu. 11.

3 Tertio limita, quando ædificia præberent materiam seditionis & scandali. vt tenet glo. in d. l. per prouincias. quia tunc publica vtilitas præfertur priuatę. l. Lucius. ff. de euict. & l. item si verberatum cū sim. ff. de rei vend. Quod tamen intelligo esse verum, etiam si iste haberet licentiam Regis ad ædificandum Fortalicium: quia si talis ædificatio præberet seditionis materiam, tunc illud priuilegium, si est postfacto incipit nociuum esse, debet reuocari: Ita probat text. in c. suggestum. de decim. & in l. xlj. tit. 18. parte 3. & ita tenet Matth. de Affli. in const. Neap. lib. iij. Rub. 29. nu. 5.

4 Quarto limita vt procedat, ꝙ quis possit ædificare ad hoc, ꝙ officium sit licitum: sed ad hoc vt castrum vel locus habeat iurisdictionem, vel ius ciuitatis aut municipij, hoc non licet sine authoritate Regis. Ita tenet Bart. in d. l. fi. ff. de Colleg. illic nu. 15. & in l. fin. ff. quod cuiusq; vniuersi. nomi. quem sequitur Claud. de Seysel. in d. l. ex hoc iure nu. 14. & ita debet intelligi dictū Inno. in c. cum ab ecclesiarum. nu. 1. de offic. ordin.

5 Quinto limita, nisi per sententiam essent muri destructi: quia tunc non possunt refici, vel de nouo ædificari sine licentia regis. Ita tenet Ioan. Fab. in l. seruus. C. de pœn. quem sequitur Chassanę. in consuetud. Burgund. in titu. {De foreſtz}. §. ix. nu. 4. Matth. Affli. in d. rub. xxix. nu. 6. pro qua opinione est text. in l. sacra loca. in §. muros. ff. de rer. diuisio.

6 Sexto limita, nisi esset cōsuetudo, vt quis non posset ædificare Castrum vel Fortalicium: quia tunc illa consuetudo valet. Ita tenet Chassanæ in d. tit. {Des foreſtz}. §. ix nu. 4.

7 Septimo limita, vt ista regula non procedat de iure nostro regio: vt in l. vij. tit. 7. lib. 4. ordin. & in l. 47. Tauri, in fi. & in pragmatica lxx. in antiquis, fol. 57. vbi habetur neminem posse sine licentia principis ædificare, aut reficere Castella.

REGVLA XXXIII.

Ædificare, & elevare potest quis vsque ad cœlū domum suam.

ſuam. Hanc regulam ponit text.in l.altius.& in l.ſi hędibus. C.de ſerui.& aqua.in l. fin.in §.fi.ff.quod vi aut clam.cum aliis iuribus allega.in gloſſ.in d.l.altius. De iure noſtro regio text.in l.xxv.titu. 32.par.3. Hanc regulam ponit Soci.in regula cj.vbi eam quadrupliciter limitat.

1 Amplia primo vltra eum, ꝙ in tantum procedat regula noſtra, ꝙ etiam ſi domus mea ſteterit per mille annos iuxta domum tuam non ædificata, probe potero eam ædificare. Ita probat gl.in l.qui luminibus.in verbo, formam. in fi.ff.de ſer. vrb.præ.& gl.in c. Abb.in verbo.alciatenſem monachum.de verb.ſignifi. Ita tenet Iaſ in §.æque ſi agat.nu.41. Inſti.de actio.

2 Secundo amplia, etiam ſi eleuando quis domum ſuam officiat luminibus vicini: quia tunc poteſt prędictam domum eleuare. niſi ei debeatur ſeruitus altius non tollendi. Ita probat text.in d.l.altius. & in d.l.ſi in ędibus.& in l.cum eo.ff.de ſerui.vrba.prędio.etiam ſi vicinus eſſet minor vel pupillus: vt in l.altius.ff.ſi ſerui.vend.iuncta gl. ibi Dec.in l.nullus videtur.num.1.& ibi Cagnol. nn.4.ff.de reg.iur. Coraſ.in lib.3.Miſcellanæorum.c.24.nu.3. Aymon, conſi.84.num.2. vol.j.Bertrand.in conſi.xxix.nu.2.& in conſi.ccxxiiij.nu.1.vol.ij. & in conſi.lxvij.nu.1. vol.ij. primę impreſsionis.

3 Tertio amplia procedere, etiam ſi in totum obſcurarentur lumina ſeu ædes vicini.d.l. cum eo.& ibi hoc tenet Bald.& Paul.in l. binas ædes.nume.2.in lect.Auionen. ff.de ſeruitut.vrban. Ange.nu.1. in d. l.cum eo.& Cæpol.in tract.ſeru.vrban.prędio.c.39.nu.1. in fin. licet Soc.in d.reg.cx.in 4.fallen.teneat expreſſe contra. quę opinio falſiſsima mihi videtur, maxime cum text.in quo ſe fundat in iure non reperiatur.

1 Limita primo hanc regulam vltra Socin. quando ſeruitus eſſet impoſita per pactum: vt in l. inter ſeruitutes.cum ſequē. ff. de ſeruit. vrbanorum prædiorum, & ita tenet Coraſi. in l. j.num.27.cum aliis.ff. de ſeruitutibus.

2 Secundo fallit, quando ædes vicini haberent lumen ex publico: quia tum vicinus ædificando nocere non poteſt talibus luminibus: nam non licet vicino aliquid in publico facere, quin liceat alteri prohibere: vt.ff.ne quis in loco pub.per totum. Ita tenet glo.in l.fluminū, in.§.ſi. in verbo non teneri.ff.de dam. infe. & ita tenet Bartholom. Cæpol.vbi declarat iſtam limitationem, in tract.de ſeru.vrba. præd. cap.xxix.nu 2.

3 Tertio limita, quando quis habet plures domus, & legat vſumfructum vnius alicui: nam tunc hęres non poteſt obſcurare domum vſufructuariam in totum: ſed debet modicum lumen quod habitantibus ſufficiat relinquere. Ita probat tex.l.ſi is qui binas. ff. de vſufruct. & in l.binas hędes.& ibi gl.ff.de ſer.vrba.præd. ita tenet Iaſ.in d.l.ex hoc iure.nu. 15.ff.de iuſt.& iu. Hypp.in ſingu.154. Coraſi. in libr.3. Miſcella.c.24.nu.6.

4 Quarto fallit, quando eſſet ſtatutum, vel conſuetudo ædificandi

vſq;

vsq; ad certam mensuram: vt est glo. in l. j. C. de ædifi. priuatis. & in l. qui luminibus. ff. de ser. vrb. prędd. quas sequitur Cæpol. in trac. seru. vrb. præd. c. 27. nu. 5. Coras. in l. j. nu. 12. ff. de seru. & in lib. 3. Miscell. c. 24. nu. 8.

5 Quinto fallit, quando quis ędificaret super re communi ipsius laborantis, & eius cuius luminibus officit: quia tunc non potest obscurare lumina alterius domus quæ est propria dicti sui consocij, & iste talis ædificando tenetur formam antiquam seruare secundum quam erat ædificatum. & si nunquam fuit ędificatum super ipso pariete, melior est conditio prohibentis: vt in l. Sabinus. ff. commu. diuid. & in c. in re communi, & ibi Ioan. And. & Din. de reg. iur. lib. 6. & ita tenet Albe. in d. l. altius. quem sequitur Cæpol. de seruitu. vrba. prædi. c. 36. nu. 10. & c. 39. nu. 3.

6 Sexto fallit, quando area in qua fructus triturantur, & paleæ a fructibus discernuntur, non possit habere ventum nisi ab vna parte, quia tunc ipso iure prædio vicini seruitus imposita esse videtur, ne possit altius tollere, & ventum impedire. Ita probat tex. & ibi Docto. per eum. in l. fi. in §. j. C. de seruit. & aqua tex. & ibi gl. j. & Ange. in l. Imperatores. ff. de serui. vrb. prædi. & ita tenet Ioann. de Imo. in l. si prius. nu. 9. ff. de no. oper. nun. Ias. in l. ex hoc iure. nu. 14. ff. de iust. & iure Ioan. Coras. in l. 3. Miscel. c. 24. nu. 4.

7 Septimo falit. quando quis ædificaret animo nocendi vicino, & sibi non prodest: vt est text. iuncta glo. in l. j. in §. denique el 2. ff. de aqua plu. arcen. & in l. fluminum in §. fi. iuncta glo. ibi, in verbo, non teneri. ff. de dam. infect. & ita tenent Cin. Bald. & doct. in d. l. altius. per tex. in l. opus. ff. de oper. publ. facit etiam tex. in l. qui data opera. in prin. ibi, sine lucro hoc affectauit. ff. ex quib. cau. maio. & hanc opinionem tenet Paul. de Cast. in d. l. cum eo. Deci. in l. nullus. nu. 1. ff. de reg. iur. & ibi Hieroni. Cagno. nu. 4. Hippoly. in sing. 154. Fran. de Ripa, in l. de pupillo. in §. meminisse. nume. 34. per gloss. ibi. ff. de damn. infect. Alexand. in consi. clxxiij. nume. 4. vol. 2. Stephan. Beltran. consil. cccxxix. nume. 2. volum. 2. primę impressionis. Aymon. consil. 9 . nume. 1. volu. 1. Marian. Socin. Iun. in consil. lxxvj. vol. 2. Coras. in lib. 3. Miscellan. c. 24. nume. 5. Alc. in tract. præsumptio. iij. regula, præsumpt. 23. nume. j. Ias. in l. ex hoc iure nume. 8. ff. de iusti. & iu. Francisc. de Ripa in l. quo minus. nume. 26. ff. de flumin. De iure regio est text. pro ista opinione in l. xix. titu. 33. parte iij. & ibi gloss. Et ista opinio est vera & communis vt ex supradictis. Docto. patet: licet Alberic. teneat contrarium in d. l. altius. & Angel. in d. l. cum eo. num. 2. Florian. in l. Sabinus. nume. 2. ff. commu ni diuidund. quę opinio vt supra diximus communiter a Doctorib. reprobatur.

8 Octauo fallit in scalis: nam quis iuxta scalas ædificare non potest, ita quod luminibus earum officiatur, licet seruitus constituta non sit: Ita tenet Barth, Cæpol, in tract. seruit. vrbano. prædio, capi. xxxix. nume. 4.

Regula

REGVLA XXXIII.I.

AFFECTIO non petitur, nec eius ratione condemnatio augetur. Hanc regulam ponit tex.in l.si seruum.ff.ad leg.Aquil.& in l. prætia rerum,& in l.in lege Falcidia hoc esse.ff.ad l. Falci.in l.vnica,in versi.quod re vera.C.de senten.

1 Fallit primo,quando vtilitas est iuncta affectioni:vt in libris, in quibus diu studui,& multum scripsi:& sic habet vtilitatem iunctam cum affectione,vt in l.videamus.ff. de in litem iura. & ita tenet Alber.in l.j.eo.titu.secus si affectio sit sola.

2 Secundo limita, vt non procedat in casibus a iure expressis: Ita videtur tex.in l.non tantum,ff.de appella.& ibi est vtile, quia vita prorogatur.

3 Tertio limita,non habere locum in minore:ut in l.si in emptionem ff.de minor.& ita communiter tenent Docto.secundum Pyrrh. in l. quatenus in 2.regu.ff.de reg.iur.

4 Quarto fallit in casu. L. competit.§.i.& ibi Alberic.ff. quod vi aut clam.& in casu glo.in l.fina. in verbo, non habebitur.ff.de operis seruor.

5 Quinto limita,quo ad inducendam actionem quam affectionis ratio inducit in contractibus bonæ fidei,vt in l.cum seruus.ff.manda. quod intelligo si affectio fuerit honesta,secus si inhonesta, quia tunc non præbet actionem.nec auget condemnationem:Ita tenet Alberic. in d.l.j.col.ij.ff.de in litem iuran. secus tamen est in actionibus stricti iuris in quibus affectio non inducit actionem, etiam si fuerit causa honesta: ista est glo. in l.fideiussores.ff.de pac.in verbo,nec enim quam vltra Doct.ibi præcipue Iacob.de san.Geor. sequitur Iaf. in l. quidam cum filium.nu.7.ff.de verb.obliga,& in l. j.nu.7.ff. de in litem iuran.& in consi.41.volu.3.col.pen.

REGVLA XXXV.

AFFECTVS, licet non sequatur effectus,punitur. Hãc regulam probat tex.in l.j.§.diuus.ff.de sica. & in l.his qui cum telo.C. eo.tit.& in l.si quis,non dicam rapere.C.de episc.& cleri.canonizata in c. si quis.non dicam rapere. de pœniten.distinct.j. & in .l.j in fin.ff.quod quisque iur.& in c.fin.de spon. cum aliis glosis allegatis per Hyppo.in d.§.diuus.nu.3.& circa hanc regulam vide Feli.c.j.de præsump.& melius quam alibi Thom.grammati.decisio.ij.nu.2.cum aliis.

Hanc regulam ponit Socin.vbi eam octo modis limitat, in regula xxxj.Latius ponit hanc regulam,vbi eam limitat octo modis,Feli. in tractatu de conatu.col.ij.cum seq. quas limitationes ponit etiã Hippol.in .d.l.is qui cum telo.nn.24.& in l.qui falsam monetam.ff.de sicar.nume,2,cum sequẽ. Decem limitationes ad hanc regulam ponit

nit Matth.de Affli.in consti.Neapo.lib.j.rub.xj.nu.1.Circa quam regulã vide de iure regio l.ij.tit.3.par.vij Hodie tñ ad hoc vt incidat in pœnã,requiritur vulneratio,vt in l.ii.tit.13.lib.8.ordinamẽti.

REGVLA XXXVI.

AFFINES Ad compromittendũ de litibus cogi possunt,quãdocunq; cauetur per statutum:quod statutum in iure nostro validũ est,vt tenat Bal.in prima constitu.C. §.quibus.quem sequitur Ias. in l.j.nu.6.ff.de legib.& ita ẽt ꝙ prædictũ statutum valeat firmat Matth.de Afflic.in deci.Neapo.dec.xlvj.Cur. Iunior in l.fratris. nu.2.C.de transl.Iac.de sanct.Geor.in l.j.nu.7.in j lect.ff. de transl. & in 2.lect.nu. 6. vbi dicit, ꝙ istud statutum est fauorabile : quia est introductum in odium litium . quod ante eum tenet Bald in l. qui se patris.nu.16.C.vnde lib,Tiraq.no.in tract.de causa cessante. in j.par. in prin.nu.34.

ADDITIO. Vide pulchre Marc. Anto.Blancũ,in tract.de cõ promissis faciendis inter coniunctos,secundum statuta : vbi ample examinat infrascriptas ampliat.& limit.Et ex illius lectura possũt assumi plures aliæ ampliat.ac limit,vltra hic examinatas.

1 Amplia primo procedere,etiam inter maritum & vxorem: qui licet non sunt affines, sunt tamen principium & causa affinitatis. Ita Bal.in l.affinitatis.C.commu.de succes.nu.1.

2 Amplia secundo procedere inter sponsum,& sponsam: secundum Ias.in l.quod Seruius.ff.de condict.ob cau. nu.2.

3 Tertio amplia procedere inter consanguineos spurios,quãdo agitur inter coniunctos ex parte matris:secundum Alex.in l. ex facto in.§.si quis rogatus.ff.ad Trebel.nu.5.

4 Quarto amplia etiam inter minores: secundum Paulum de Cast. in l.nam & postea.in.§.si minor.ff.de iureiu.

5 Quinto amplia in tutore,& procuratore.nam licet alias istæ personę non possint compromittere sine speciali mandato. l. transact. & ibi doct.C.de transact.tamen quando eorum principales sunt cõiuncti,bene possunt compromittere:ex quo non faciunt hoc voluntarie.sed ex necessitate statuti.Ita tenet Ang.in l. non solum,§. interdum.ff.de procu.Bal.Pau.de Cast.& Alex. in l. si plures, ff. de pact.Ias.in d.l.transactionis.

6 Sexto amplius procedere,etiam si partes sint discordes in eligendis arbitris;quia tunc iudex solus eligit,& fit compromissum, vt in l.fi.§.electio.C.de iudi.Ita tenet Bar.in l.in venditione in §.fi.ff.de bonis autho.iudi.possiden.& in l.j.in.§.ex hoc rescripto.ff. de ventre inspicien. Alexand.in l.de die,in princip.in ij. notabili. ff. qui satisda.cogan.

7 Septimo amplia,non solum quando principalis litigator est coniunctus,sed etiam quando author est coniunctus, licet principalis sit extraneus:Ita tenet Bar,in sua 2.dispu.incip.Pisanæ ciuitatis.&

in l. procurator. la ij. ff. rem ratam habe.

2 Primo limita, dum tamen compromissum petatur ab vna ex p
tibus, alias si non petatur, iudex nõ debet compellere partes de p
se ad compromittendum, vt in l. iiij. in. §. hoc autem iudicium. ff.
dam. infe. & quando petitur ab vna parte debet alia pars citari: l
tenet Alex. in consi. lxxxij. vol. j.

2 Secundo limita procedere, quando staret aliqua scriptura iura
quia propter iuramentum non sit compromissum: Ita tenet Pau.
Cast. in consi. xiij. vol. ij. nu. 1. & 2. Alex. in cons. 37. vol. ij. nu.
Ias. vbi plures alleg. in l. fratris. C. de transa.

3 Tertio limita, procedere inter affines durante affinitate, secus
tem si affinitas sit dissoluta per mortem, quia licet remaneat vinc
lum quo ad impedimentum matrimonij, tamen nõ remanet quo
compromissum: Ita tenet Bar. in l. cui eorum. in. §. affinitates. &
Bal. & Doct. ff. de postu. glo. & ibi Alex. & doct. in l. sed hoc ita
de iud. Pau. de Ca. in l. re iudicatæ. §. fi. in fi. ff. solu. mat. Tiraquel
tract. de causa cessante, in prima parte, in prin. nu. 31. Et ex h
infero cessare dictum statutum inter priuignum & nouercam ma
tuo patre, ex quo est dissoluta affinitas, secundum Bal. in l. affinit
tes. C. com. de successio. Pau. in consi. 80. vol. ij.

4 Quarto limita in causa feudali: quia illa compromitti non pote
non obstante prædicto statuto: Ita determinat And. de Iser. in c. j.
§. si inter. de lege Corra. in vlib. feud.

5 Quinto limita, in causa in qua agitur de vita & malitia, in qua n
compromittitur: nam equiparatur feudali: Ita Matth. de Affict.
deci. xliij. per totam, & in consti. lib. iij. Regu. 18. Anton. Capitu
in decisi. ccxj.

6 Sexto limita, quando altera pars haberet aliquam exceptione
litis finitæ, seu impedientẽ litis ingressum, quia non potest ea inu
fieri compromissum: Ita Bal. Alex. & doct. in l. fratris. C. de transa
Bal. in l. si iudex. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. Iac. de S. Geor
in d. l. fratris. nu. 6. Ias. nu. 4.

7 Septimo limita, quando altera pars haberet scripturam publica
liquidam, puta instrumentũ, sententiam, vel obligationem. Ita con
cludit Soci. in consi. 4. nu. 1. vol. j. & in consi. ccc. nu. 5. in ij. vol. C
ne. in consi. 62. in iiij. vol. Bar. in l. eleganter. in prin. ff. de cond. ind
bi. Iacob. de Sanct. Georg. in l. j. in j. lect. num. 7. de transa
& ibi Ias. nu. 13.

8 Octauo limita, non procedere in spurio, qui litigans cum consa
guineo suo non potest petere compromissum, ex quo non dicitur
coniũctus. Ita Bal. in l. id quod pauperibus. nu. 36. C. de epis. & cle
& in l. cum acutissimi. nu. viij. C. de fideicom. glo. in clem. vnica
verbo, liberi. de baptis. quam sequitur Guliel. Bened. in c. Raim.
verbo, Rain. de Clera. nu. 23. Pau. Pari. in c. in præsentia. nu. 76.
probatio. Quod tamen intelligo vt supra dixi in iij. ampli
quando ageretur inter coniunctos ex parte patris: secus si ex pa

te matris.

te matris: quia tunc etiam spurius dicitur coniunctus, & petit compromissum: Ita concludit Alex. post doct. in l. ex facto. in §. si quis rogatus num. 50. ff. ad Trebellia. Alexand. in consi. 60. num. 8. in secundo volumine.

9 Nono limita, non procedere in causis criminalibus, quia in eis nõ fit compromissum. gl. in l. transigere. C. de transa. quam sequuntur ibi Bal. & Sali. Feli. in rub. nu. 2. de treu. & pace.

10 Decimo limita, non procedere in articulo iuris: quia vbicunque vertitur dubium, quod in mero iure consistit non debet cõpromitti, ex quo in iure omnia sunt certa & liquida. Ita tenet Bald. & Sali. in l. ancillę. in prin. C. de fur. Feli. in c. cum veniissem. in prin. de iud. Alex. in consi. lxij. nu. 6. vol ij. Ias. consi. xxvj. & xxxv. vol. j. Iac. de sanct. Georg. in l. j. in ij. lect. nu. 8. ff. de transact. Quod tamen declara, vt per Ias. in d. l. j. nu. 19.

11 Vndecimo limita, non procedere quando altera tantum ex partibus lederetur: vt notabiliter determinat Pau. de Cast. in cõs. cccxx. num. 3. & 4. vol. j.

12 Duodecimo limita, procedere inter affines coniunctos per legitimum matrimonium: secus per simplicem fornicationem. Ita tenet Ioan. And. in c. non debet. de consan. & affini.

13 Decimotertio limita, in causis mixti imperij: quia de iure non cõ promittuntur, non obstante prędicto statuto. Ita tenet Bar. in l. non distinguemus. in §. de libera. ff. de arbi. & in l. prętor. ff. de tutori. & curato. dat. ab eis. quem sequitur Franc. Cur. Iun. in l. fratris. nu. 4. C. de transact. Iac. de sanct. Geor. in d. l. j. in j. lect. nu. 8. & in ij. lect. nu. 8. ff. de transact.

14 Decimoquarto limita, in causa appellationis: quia in ea non potest peti compromissum non petitum in causa principali. Ita tenet Pau. de Cast. in d. consi. cccxx. nu. 1. vol. j. Iac. de sanct. Georg. in d. l. j. nu. 8. in ij. lect. ff. de transact.

15 Decimoquinto limita, non procedere in causa dandi tutelã, quia non potest compromitti: secundum Bar. & Bal. in l. prætor. ff. de tutor. & cura. datis ab his.

16 Decimosexto limita, quando coniunctus cederet suam actionem non coniuncto, quia licet compromissum fieret cum concedente, nõ tamen fiat cũ cessionario. Ita tenet Imo. & Alex. in l. si post diuortiũ. in fi. ff. sol. mat. Matth. de Affl. in deci. Neap. dec. 74. facit text. in l. Paulus respondit procuratorem. ff. de acqui. hær.

17 Decimoseptimo limita, non procedere inter consanguineos legitimatos. Ita tenet Alex. in consi. lx. nu. 7. vol. ij.

18 Decimooctauo limita, non procedere contra clericum coniunctum: quia cum sit statutum principis secularis, non potest ligare clericos. Ita tenet Bal. in c. cum veniissent. nu. 6. de eo qui mittitur in possessio. causa rei seruan. quem sequitur Soci. in consi. lxxj. num. 12. in iiij. volu. sed ipse clericus actiue posset petere compromissum contra laicum coniunctum, quia clericus gaudet statutis laicorum

rum pro se,non autem contra se, vt habetur per Abb.& Mod.in c. ecclesia sanctę Mariæ. de const.i.vbi Feli.nu.81.Bar. & doct.in l. cunctos populos.C.de sum.trini. & fide cathol.

REGVLA XXXVII.

AGNATIS vel cognatis deficientibus,coniuges succedunt in ter se.excluso fisco.Hæc regula probatur in l.maritus.C. vnde vir & vxo.circa quem tex.vide Maturinum Montanum in authen.de hæred.ab intest.ven.coll.ix.in regula xxx.pag.61.Ang. de Gab. in tract.de testa.in glo.iiij.nu.19.

Hanc regulã amplia duobus modis,& limita sex modis, vt per Phil.Dec.in d.l.maritus.nu.3.vsque ad nu.14. Hanc etiam Regu. cum sex ampliationibus diuersis ab aliis duabus, ponit Guliel.Be. ned.in c.Rayn.in verbo, & vxorem nomine Adelasiam, nu.231. vsq; ad nu.240.vbi etiam ponit quinque limitationes ex limitatio. nibus Decij,licet de eo mentionem non faciat.

REGVLA XXXVIII.

ALLEGANS pro se aliquam legem fori, incumbit onus pro. bandi illam esse vsitatam & obseruatam. Hanc regulamponit Ro dericus Xuarez,vbi eam dupliciter limitat,in proœmio fori,fol.3. pag.2,in medio,cum fol.seq.

REGVLA XXXIX.

ALIENATIONIS prohibitio facta hęredi, intelligitur facta hęredi hæredis. Hanc regulam ponit Bar.in l.filiusfamilias.in §. diui.ff.de leg.j.nu.21,per tex.in l,sicut.in §.si debitori.ff.quib.mo. pig. vel hypo.solu.qui licet loquatur in permissione,dicit idem esse in prohibitione:argumento l.pater filio.in §.fundum.ff.de leg.3. & licet post.maxime Imola,dicant in illo tex.opinionem Bar.proba ri non posse,communiter tamen approbatur opin.Bar. eo quia hæ. res hęredis & testatoris esse censetur.l.fin.& ibi doct.C. de hæred. instit.& est tex.clarus in l.hæredis appellatione.& ibi gloss.ff. de verb.signi.& istam opinionem Bar.sequitur Alexan.in consi.lvj. volum.j.And.Alcia.in d.§.diui.nu.43.Ias.in j.lect.nu.110.& in ij. lect.nume.148.

1 Limita primo,si prohibitio in personam hæredis nominatim fa. cta fuerit,puta Titium hęredem prohibeo, quia tunc non censetur facta hęredi hæredis .l. Lucius §.j.& ibi Bart.& doct.ff. de leg.1. quam opinionem sequitur Alcia.in d.§.diui.nu.41. & ibi Ias. in j. lect.nu.112.& in 2.lect.nu.159.Ioan.Guald.de arte testandi, fol.8. Cautela 2.nu.3. Quam limitationem intelligo veram, nisi testa. tor prius nomen appellatiuum quam proprium apposuisset: vt si

dicat, prohibeo hæredem Titium alienare, quo casu prohibitio de non alienãdo comprehendit hæredem hæredis. l. si seruus communis. ff. de stipu. seruo. faciunt notata per Bar. in l. cum ita. in §. fi. ff. de cond. & dem. per doct. in l. quoties. ff. ad Treb. & in l. j. C. de impube. per canonistas in c. quoniam Abbas. de offi. delegat. Secundo intelligo, quando testator adiecit, q̃ volebat talem rem in familia remanere, vel de nomine vel de genere, suo non exire: quia tũc cum ratio sit generalior, quæ ampliat & declarat ipsum dictum. l. cum pater. §. dulcissimus. ff. de leg. 2. & prohibitio nominatim sit facta, nihilominus ad hæredem hæredis est extendenda: Ita consuluit Roma. in consil. 457. nu. 1. Ias. in d. §. diui. in 2. lect. nu. 152. vbi dicit se ita in facti contingentia consuluisse, & ita iudicatum fuisse. Tertio intelligo, vt non procedat quando testator prohibuit hæredem nominatim, & sic nomine proprio expresso, s. domum quę erat maiorum suorum alienare ne posset: quia ex tali prohibitione apparet testator ad dictam rem affectionem habuisse: vt in l. si in emptione. ff. de mino. & in l. lex qnæ tutores. C. de administr. tutor. Hanc opinionem tenet Rom. quem refert, & sequitur Ioann. Crot. in d. §. diui. col. xxxv. in prin. Ferdin. Loazes in d. §. diui. num. 501. licet contrarium teneat Alexand. ibi num. 26. quia contra eum est communis opinio relata in proxima limitatione, quę quasi eadem videtur cum ista.

2 Secundo limita supradictum communem regulam, quando testator prohibuit bona extra familiam alienari sub pœna priuationis hereditatis: quia tunc cum sit apposita pœna, prohibitio apposita in personam heredis: non afficit heredem hæredis: Ita tenet Ioann. Crot. in d. §. diui. col. xxxv. ver. 3. sit conclu. argu. l. multa in prin. ff. de condit. & demon. per quem tex. ita ante eum tenuit Bald. in l. fi. nu. 42. C. de hered. instit.

3 Tertio fallit, quando testator prohibuerit heredes suos alienare: dicendo infrascriptos, seu suprascriptos hæredes meos: quo casu talis prohibitio non comprehendit heredem hæredis: quia illud dicitur scriptum in testamento, q̃ oculis corporis legi potest vt in l. j. in fi. ff. de his quæ testa. delen. facit etiam text. in l. cum filio impuberi. iuncta l. qui liberis. in. §. hęc verba. ff. de vulg. & pupil. vbi per ista verba, quisquis mihi hæres erit filio meo impuberi heres est. non admittitur heres heredis: eo quia non est scriptus in testamento: quod requiritur per dicta verba, quisquis. vt in d. l. cum filio. & l. ex illa parte. ff. de verb. sig. Hãc limitationem ponit Cro. in d. col. 35. quam declara et intellige. vt per Loaz. ibi. nu. 504.

4 Quarto limita, & intellige hanc regulam quod licet comprehendat hæredem heredis, non tamen extenditur vltra quartam generationem post testatorem. Iste est tex. sing. secundum Iac. de Bell. & Ang. in authen. de testi. & ea quæ parit. in §. j. colla. 4. & ita per illũ tex. tenet Ale. nu. 27. Ias. in j. lect. nu. 113. Fel. in cõs. 27. nu. 12.

Quod tamen est verum nisi testator in prohibitione adiecit, q̃

vult rem illam perpetuo transire ad omnes descendentes: tunc talis prohibitio extenditur vltra quartam generationem, et deinceps in infinitum. Ita tenet Iac. de Bell. in d. §. j. quē refert & sequitur Ale. in consil. lvj. nu. 2. in j. vol. Ias. in d. nu. 13 & in l. fi. C. de hęre. insti. Dec. in consil. dcxvj. nu. 16. Pau. Paris. in consil. lij. nu. 17. in 3. vol. Io. Gualden. in tract. de arte testan. titu. viij. caute. ij. nu. 3.

REGVLA XL.

ALIENATIO feudi non valet sine consensu domini. Hanc regulam probat text. in c. imperialem. de prohi. aliena. per Fede. & ita per illum tex. vltra Bal. & Doct. ibi, ita tenet Zasius in consi. xv. nu. 11. & 16. vol. 2. Mar. de Mantua in cōsi. ccxxiij. Car. Moli. in consue. Paris. §. xiij. glo. v. nu. 1. cum aliis.

1 Primo amplia, vt procedat etiam inter conuasallos: secundum Bald. in d. c. imperialem. nu. 9. quem sequitur Socin. in consil. xix. vol. j. Curt. Iun. in trac. de feud. in 4. par. nu. 82.

2 Secundo amplia, quod in tantum procedat nostra conclusio, vt talis alienatio non possit præscribi, etiam longissimo tempore. Ita tenet And. de Iser. in d. c. imperialem. per illum text. in verb. nullius temporis præscriptione. quem sequuntur docto. ibi, Bar. Socin. in consil. lxxxvj. nu. 8. vol. 1. Maria. Soci. Iun. in consil. cxv. num. 4. vol. 2. Chassa. in consil. xj. nu. 91. Cardin. Parisius in cons. xxiij. vol. j. nu. 196. vbi hoc not. declarat.

3 Tertio amplia, vt etiam procedat in pignoribuss et hypothecis, quæ pignorari nec hypotecari possunt sine consensu domini: vt probat text. in d. c. imperialem. ibi, pignorare: vt in c. j. §. itē si quis. quibus mod. feu. amitta. per illum text. tenet Soci. in consi. xix. nu. 12. vol. j. August. Bero. deci. xciiij. nu. 11. Chassa. in consuetu. Burgund. in tit. {des fiefz.} Regu. iij. §. viij. nu. 11. fol. 118. colū. iiij. vbi hanc ampliationem quadrupliciter limitat vsque ad nu. 21. & quinque limitationes ad hanc ampliationem ponit Matthę. de Affli. in d. c. Imperialem. nu. 4.

4 Quarto amplia, ꝙ non solum alienatio non valeat, sed feudatarius alienans amittit feudum ipso iure: vt in c. j. in §. si Vasallus quæ fuit prima causa benefi. amitte. in vsibus feud. & ita per illum text. tenet Hiero. Gratus in consil. ix. nu. 134. volu. j. & sic talis alienatio cum sit de facto facta, de facto per dominum debet reuocari, secundum Alber. Bru. in consil. viij. nu. 6. Quod tamen intellige, vt ꝑ Pari. de Puteo in tracta. de integratione feudi. in c. an ipso iure perdatur feudum. fol. 20. nu. 1. per totum. & Matth. de Affli. in d. c. Imperialem. §. xiij. nota. nu. 5. & nu. 59. Ias. in l. fin. nu. 103. C. de re emphy. Felin. in c. Rodulphus. nu. 36. de rescript.

5 Quinto amplia, non solum procedere in toto feudo: sed etiam in parte feudi: nam si pars feudi alienatur, pro illa parte perditur feudum & reuertitur ad dominum, Ita probat tex. in d. c. Imperialem.

& ita

& ita tenet Bal. in c.j. in §. hoc quoq; de succes. feu. nu. 13. Matth. de Affic. in d.c. imperialem. nu. 28. Tho. Gramma. in deci. xlix. nu. 2. Pau. Paris. in consi. xiiij. nu. 2. vol. j. & in consil. vj. nu. 19. vol. iiij. & And. Tiraq. in l. si vnquã in verb. omnia. vel parte aliqua n. 14.

6 Sexto amplia, ꝙ etiam pro anima feudum sine consensu domini non potest relinqui. vt in d.c. Imperialem. & ita tenet Cur. in tracta feud. in iij. par. nu. 125. Lud. Gozad. consi. viij. nu. 21. ꝙ de iure canonico dicit non procedere, Roma. in sing. dxxxiij.

7 Septimo amplia, procedere etiam in donatione: nam Vasallus non potest feudum donare sine consensu domini: ita probat text. in d.c. Imperialem. versi. distrahere, vel alienare, quod comprehendit donationem: vt in l. ff. C. de reb. alie. non alienan.

8 Octauo amplia, procedere etiã in dote: nã Vasallus filię suæ non põt feudũ in dotẽ dare sine cõsensu domini: vt in c.j. §. donare. & ibi Bal. quali. olim feu. pote. alie. & in c.j. de eo qui sibi et hæredib. suis. & in c.j. an maritus succe. vxo. in vsi. feud. & in c. nuper de donatio. inter vir. et vxo. Ita cõcludit Soc. in d. cõs. xix. nu. 13. volu. j. Chassa. in d. rub. 3. nu. 29. Ias. in l. ff. nu. 109. C. de iure emphy. et in cõsil. lxxxix. vol. j. & ccxxj. vol. ij. Maria. Soc. Iun. consil. lxxij nu. 74. vol. j. Pau. Pari. consi. xvj. nu. 31. & cõs. iiij. nu. 47. vol. j. & dicit comunẽ opinionẽ Iacob. de Leonardis. in consil. cxiiii. num. 86. inter consilia Bruni. Sigismundus Goffredus consi. lij. nu. 60.

9 Nono amplia, procedere etiam in emphyteusi perpetua: quia feudatarius non potest dare feudum in emphyteusim perpetuam, vel in eo constituti vsusfructus. Ita tenet And. de Isern. in d.c. Imperialem. & ibi Bal. nu. 7. facit tex. in l. arboribus. in §. j. ff. de vsufru. & an l. ff. C. de reb. alie. nõ alienan. & istam opin. tenet gl. in d.c. imperialem. in princ. quam opin. tenet Francis. Cur. Iun. in trac. feu. iiij. parte. nume. 91.

10 Decimo amplia, non solum procedere in feudatario, verũ etiam in emphyteota. cum validum sit argumentum de vno ad alium, maxime quando dispositio feudalis non est contra regulas iuris communis, vt probat gl. in c.j. in verbo vtrũq; an agna. vel filius, quam sequitur Alex. in cõs. v. nu. 2. volu. v. Caro. Molin. in consue. Paris. in §. j. glo. v. nu. 71. Tiraque. in trac. mort. in 4. par. declar. vj. nu. 2. Euerar. in loco xij. Et sic emphyteota non potest ius suum emphiteoticum alienare, vel suas meliorationes, sed tenetur domino denuntiare, & expectare voluntatẽ ipsius per duos menses, alias amittit rem ipso iure, vt in l. fin. & ibi docto. C. de iure emphyteoti. & contractus factus ab emphyteuta non tenet, cum factus sit contra formam illius. l. ita tenet Sali. ibi, quem sequitur Iason nu. 105.

11 Vndecimo amplia procedere in omnibus casibus in quibus domiñiũ transfertur, quia in illis est prohibita alienatio feudi. argu. text. in l. j. C. de fundo dota. & in l. ex hoc edicto. in §. ij. ff. de alienatione iudic. vt in l. alienationis. ff. de verb. signifi. notatur in l. fin. C. de reb. alie. & ita tenet Matt. de Affl. in d.c. imperialem. nu. 6.

22 Duodecimo amplia, procedere etiam in locatione ad longum tempus: nam feudatarius non potest rem feudalem locare ad longum tempus, Ita tenet Matt. de Affli. in d. c. imperialem. nume. 61. Ias. in l. fi. nu. 8. C. de iure emphy. Paris de Pute. in libr. de reintegra. feudi. c. an possit reuocari locatio. fol. 140. colũ. j. Pro quo facit, nam locatio ad longum tempus parum distat ab alienatione: ideo prohibita alienatione, censetur etiam locatio ad longum tempus prohibita. Ratio est, quia talis conductor dicitur naturaliter possidere, vt est glos. magna. in l. si vt certo. §. si duobus vehiculum. ff. commoda. & in l. si quis antea, in glo. 3. ff. de acquir. possess. & in l. sciendum. §. j. in gl. j. ff. qui satis. cog. & in l. j. C. de pat. potesta. & in l. j. in verbo, conduxerit. ff. de loco publ. fruendo. & in l. j. in verbo, superficiem. ff. de superfi. & in l. quæro. §. inter locatorem, in verbo, biennij. ff. de loca. & quia talis conductor habet vtile dominium in re conducta. d. l. j. §. j. ff. de superfi. & l. j. §. fin. cum l. seq. ff. si agr vectiga. vel emphy. peta. Et dicitur longum tempus secundum supradictas gloss. spatio decem annorum: quas glos. sequitur Bar. in l. j. in. §. j. ff. de superfi. Ange. & Imo. in l. si domus in. §. fin. ff. de leg. j. Ias. in. l. manumissiones. nu. 7. ff. de iusti. & iur. & in l. 3. in. §. ex contratio. nu. 48. ff. de acqui. posse. Felin. in c. quæ in ecclesiarum, nu. 86. de constitu. Matth de Affli. in tracta. de iure proto. in. 8. not. nu. 25. Nicol. Boer. in decis. 255. Zasius in sua Epitome feudo in 9. par. nu. 13. licet contrarium teneat glos. quæ communiter reprobatur secundum supradictos doctor. & secundum Bar. ibi in l. codicillis. §. instituta. in glo. fi. ff. de leg. 2.

23 Decimoterrio amplia procedere, etiam si Vasallus post alienationem recuperauerit feudum, nihilominus non euitat pœnam. c. j. quid iuris sit, si Vasallus post aliena factam recupera. vbi text. & communiter docto. tenent istam opinionem. Quam tamen intelligo veram quando recuperauit feudum postquam fuit traditum, secus si recuperasset feudum antequã tradidisset possessionem ipsius feudi: quia tunc excusatur, & non procederet prędicta regula: Ita cõcludit Aluaro. in d. c. ij. in. ij. col. vbi sic intelligit illum text. quem sequitur Curt. Iun. in tracta. feudo. in 4. par. nu. 13. Tiraquel. in tract. de iure consti. in 2. par. Ampliat. 26. nu. 1.

24 Decimoquarto amplia procedere, etiam si Vasallus alienet feudũ propter aliquam necessitatem. Ita tenet Bald. in c. j. in prin. per illum text. qualiter olim feudum potent aliena. & ibi communiter doct. idem Bald. in c. j. in. §. aut si libellario. quibus modis feudum amittatur. quam opinio. sequitur Cur. vbi notabiliter eam examinat. in tracta. feudo. in 4. par. nu. 107.

25 Limita primo, vt non procedat quando vnus vasallus infeudat alium vasallum de feudo, quod ipse habet et recognoscit a domino. Ista est glo. commu. approbata in c. j. in. §. præterea. de cap. Corradi. & in c. j. in. §. j. qualiter olim feudum pote. aliena. et in c. j. §. similiter, & in. §. seq. de l. Corra. text. & ibi glo. & omnes doct. in c. Imperialem

rialem.in.§.de prohibi.feudi.aliena.per Fed. glo.in c.cum ecclesiarum in verbo,alienandi.de constitu.bonus text.in c.ex transmissa. & ibi Panor.& alij de foro compe. quam opinionem tenet Ioann. Bar.de Scarampis in consi.111.nu.j.inter consilia Alber. Bruni.& Ludo.Gozad.consi.62.nu.5.& dicit esse communem Franc. Curt. Iun.in tract.feudor.in 4.par. nu. 83. quam limitationem sublimitat idem Curt.ibi,vsque ad nu. 91.

2 Secundo limita, non procedere in transactionibus. nam Vasallus potest supra feuda transigere sine consensu domini, quando est mota sibi quæstio.cap.j. §. si Vasallus de beneficio suo. si de feu.fue.contro.& c.j.de contro. feu. inter Vasal. & alium. in Vsibus feudo.

3 Tertio limita, quandocunque Vasallus vendit feudum, sed non tradidit:quia non priuatur feudo.Ita tenet Bal.in c.j. in .§.aut si libellario.quib.mod.feud.amitta.& in c.j. in §.calidis.de prohi.feudi aliena.per Federi.in vers.vendunt & in alios transferunt. Hanc opinio.tenet Matth.de Affli.in d.c.Imperialem.nu.46.Caro.Molinæ.in consuetu.Parisien.§.13.in gl.5.nu.3.hanc opinionem notabiliter examinat Andreas Tiraquel.in tract.de iure constituti.in 3. par.ampliatione 27.nu.1.2.

4 Quarto limita in renuntiatione:nam Vasallus potest renuntiare feudo,inuito domino. Vt in c.j.de vasallo qui contra constitutionē Lotharij, vbi hoc expresse determinatur. Ratio est, quia cum feudum principaliter concedatur in fauorem Vasalli, potest ipse fauore suo renuntiare,ad apostolicam de regula. Ita tenet Matth. de Afflictis.in d.c. Imperialem.versi.16.quero nu. 35.

5 Quinto limita,nisi esset statutum, vt feudum possit alienari sine consensu domini.Ita determinat Iacobus Aluarotus in cap.j. quali. olim feu.pote.aliena.quem sequitur Franc.Curtius,vbi hoc notabiliter declarat.in in tracta.feudorum.in 4.par,nu.109.Lauren.Syluanus in consi.15.nu.41.& 43.

6 Sexto limita,non procedere in pignore iudiciali: nam sine consensu domini potest contrahi de feudo,vel in causam iudicati. capi. Ita tenet Aluaro.post Iacob.de Ardizo.in.d.c.Imperialem.vbi cōcludit,q̄ licet voluntarie.vel ex consensu prędicta fieri non possint tamen ex necessitate si Vasallus aliud non habet, ex quo satisfieri possit creditoribus,prædicta fieri possunt:argu.tex.in l.alienationis.& in l.cum pntarem.ff.famil.hercis.& in l.cum postulassem.in fin.ff.de dam. infect. & ille ad quem est dicta causa peruenerit feudum poterit illud retinere donec viuat Vasallus:arg.l.peto.in.§.prędium.ff.de lega.2.& in l.fundus.ff.de acti. empti. quam opinionem sequitur Curtius in d.iiij.par. nu.102.Albertus Bru. consi.xxxvij. nume.1.

7 Septimo limita,in iuramento:nam Vasallus, litigans potest deferre iuramentum aduersario super re feudali sine consensu domini: Ita tenet Romanus,in l, iusiurandum ex conuentione §.j. ff. de

iureiuran.

iureiur. reprobando ibi Gulielmum de Cuneo. Ratio est, nam iuramentum & transactio æquiparantur. l. 4. ff. de iureiur. sed vasallus potest transigere. vt supra dixi, ergo deferre iuramentum. Quod tamen intellige per Curtium in d. 4. par. nu. 100

8 Octauo limita, quando feudum alienatur in augmentum ipsius feudi, & ad vtilitatem domini, tunc potest alienare sine consensu domini: vt si feudatarius habens filios vendat feudum non habenti filios, & sic cito recusatum est feudum domino, tunc valet vēditio: vel iuuenis vendidit feudum seni, cum senes præsumātur citius mori, quā iuuenes, vt in l. hereditatum. ff. ad legem Falcid. & sic in similibus casibus. Ita tenet Andr. de Iser. in c. j. §. econtrario. de inuestitura de re aliena facta. & in c. j. an ille qui interfecit fratrem domini sui. & in d. c. imperialem. in princip. quam opinionem sequitur Matthæus de Afflictis. in d. c. imperialem. in 6. notab. nu. 55. & in §. præterea ducatus. num. 69. & in decis. Neapoli, 232. nu. 6. Pau. Parisius in consil. 2. nu. 10. vol. 1. Thom. Grammat. in consil. 10. nu. 6. 8. & 9. & in consil. 149. nu. 4. in consiliis ciuil.

Pro qua opinione facit. tex. in l. 3. ff. de nouā. vbi in augmentum & vtilitatem suam, ille cui bonis est interdictum potest alienari. Bonus textus in l. si quis in graui. §. cum hi. ff. ad Sillania. vbi si seruus probetur distrahi, talis prohibitio non extenditur ad alienationem, quę expediens est communi vtilitati. Facit etiam pro hoc, quia prohibitio alienationis feudi fuit inducta, ne feuda diminuantur, ergo vbi augmentantur non est prohibita talis alienatio, per regulam, l. quod fauore. C. de legib. Quod tamen intelligo verum dummodo sit euidens augmentum domini directi. Ita tenet Matth. de Affl. in dicto notabili xvj. nu. 57.

9 Nono limita, non procedere in arbitrio, nam Vasallus potest compromittere in arbitrū de re feudali sine licentia domini. c. j. §. si inter de lege Corradi. & c. j. an apud iudi. vel domi. quęst. feuda. terminari debeat. & in c. j. de inuesti. in maritum facta. & ita per illa iura tenet Curt. in d. 4. par. nu. 98.

10 Decimo limita, non procedere in seruitute reali: nam Vasallus sine consensu domini potest constituere in feudo seruitutem realem. c. j. §. quid ergo de inuestit. de re aliena fact. Quod tamen intelligo verum in prędudicium ipsius vasalli, nam resoluto iure ipsius & reuerso feudo ad dominum, nullum prædudicium affert domino talis constitutio. facit etiam gl. in c. j. in. §. præterea. de captu. Corra.

Et quia in supradicta regula tractatur, q̄ Vasallus alienans feudum sine consensu domini priuatur feudo, alias quadraginta causas, in quibus Vasallus potest priuari feudo, ponit Francis. Cur. Iun. in tract. feudorum, in 4. par. a nu. 4. vsque ad nu. 82. Septuaginta & duas causas ponit Matthæus de Affl. in c. j. §. item si quis feudum. a nu. 22. vsque ad finem.

REGVLA

REGVLA XLI.

APPELLARE ab exequutore permissum non est. l. ab exequutione. C. quorum appella. non recipi. & l. ab exequutore. ff. de appella. De iure regio est tex. in l. 52. in fin. titu. 18. par. 3. & in l. 161. Styli. Circa hanc regulam vide Spec. in tit. de appella. §. in quibus nu. 5. Hieron. Gratum in consil. 16. vol. 2. Aug. Beroum. q. cxxxj. Alexand. in consi. cxiij. vol. v. nu. 10. Carol. Ruinum in cõ sil. 80. volu. v. Hanc regulam ponit Socin. in regula xxvj. vbi eam limitat quinque modis.

1 Limita primo vltra eum. nisi exequutor excederet modũ. c. nouit de appel. vbi ponitur eadem regula cum supradicta limitatione. idem probat tex. in d. l. 52. in fi. glo. in c. ad nostram. de appell. & in c. super quęstionem, in. §. j. de offi. delega. in verbo, exequutorem. & gl. in d. l. ab exequutione. Et quãdo dicatur excedere ponit glo. & ibi doct. in c. qđ ad consultationẽ. in glo. fi. de re iudic.

2 Secundo limita, quando exequutor quicquã dolo egit, vel si pars dolo obtinuerit sententiam. vt in l. 3. in §. si exequutor. ff. de negot. gestis. & ita tenet Spec. in d. nu. 5. Et quamuis in d. §. si exequutor dicatur agi posse de dolo, tamen tutius est appellare.

3 Tertio limita, quando pars allegaret transactionem factam post sententiam. & illam statim probaret, tunc exequutor non potest exequi, alioquin is ipse grauat, ideo ab eo appellari poterit: arg. tex. in l. neque. §. fi. ff. de in ius voca. & in l. 2. ff. si quis cautio. vel si quis probet sententiam nouatã, vt in l. 4. in §. ex conuentione. ff. de re iudica. glo. in d. c. quod ad consultationem. quæ nouatio hodie non fit, nisi hoc expresse agatur. l. fin. C. de noua. Vel quando pars, in cuius vtilitatem est prolata, illi sententiæ renuntiasset, quod non potest facere si in causa matrimoniali lata sit, secundum Roman. in consil. 367. nu. 1. quia de periculo animæ agitur, vt in c. lator. & ibi glo. fin. de re iudicata.

4 Quarto fallit, quando exequutor missus sententiam male interpretatus esset, vt in d. l. ab exequutore. Ita tenet Petrus de Ferra. in pract. in forma exequu. sententiæ difinitiuæ in verbo, publico nuntio. num. 10. vbi declarat qualem interpretationem possit exetor facere.

5 Quinto fallit, quando sententia lata fuerit contra absentem ex iusta causa, quia non potest ei imputari, cur non antea appellauerit & ob id ab exequutore iuste appellatur, vt in l. si prætor. in §. fi. ff. de iud. c. cum Bertoldus. de re iudic. Spec. in d. nu. 5.

6 Sexto fallit, quando pendet restitutio in integrum post sentẽtiã, vel literis super supplicatione ciuili impetratis durante earum probatione, si vellet exequutor exequi, tunc ab eo licite appellatur vt in l. j. C. de in integ. restit. postu.

7 Septimo fallit, quãdo exequutor aliquid iniuriose egerit, vt si le-

ctos captos vel dolia capta causa executionis, malitiose fregerit: vt in l. si quis prouocatione C. de appell. & in l. lectos. ff. de peri. & commo. rei vendi. & in c. quia suspecti. iij. q. v.

8 Octauo limita, quandocunque sententia lata est contra aliquem famosum artificem: nam propter artificium ipsius poterit populus suspendere exequutionem, & tunc potestas tenetur suspendere exequutionem, donec principem, vel dominos, vel superiorem consulat. iste est mirabilis casus in l. ad bestias. ff. de pœn. & ita tenet Roma. in sing. dccxvij. quem sequitur Cępol. in l. mercis appellatione. nu. 15. ff. de verb. signifi. & in Caut. nu. 1. facit text. in l. qui cædem in vers. facilius. ff. de sicar. & idem Cępol. in l. si contra. nu. 18. C. de vsucap. pro empt.

REGVLA XLII.

APPELLATIONE pendente suspenditur iurisdictio iudicis a quo, & sic interim nihil est innouandum. l. appellatione. C. de appella. & l. j. in princ. ff. nihil noua. appella. penden. & c. non solū. de appella. li. vj. & c. post appellationem. § ante appellationem. ij. q. vj. & in l. xxvj. in fine, titu. xxiij. par. 3. & in l. iiij. tit. xv. li. ij. fori. Hanc regulam ponit Socin. cum vij. limita. in regula xxj. Vltra quem vide circa istam regulam Anto. Corset in singul. inci. appellatio. vbi ponit alias septem limitationes, ex quibus quinque sunt diuersę ad limit. Socin. quas ad literam ponit Ioannes Constantinus. licet de Corseto mentionem non facit, in glo. ad constitutiones regias Galliæ. artic. xxix. pagi. 66. Aliam limitationem ad hanc regulam ponit Ludo. Rom. in singu. clxiij. quas limitationes Corset. & Roma. refert Catel. Cotta. in memora. iuris, in verbo appellatione. Et circa materiam huius regulæ vide, vbi notabiliter eam prosequitur, Octauia. in pract. Romanæ Curię, fol. 199. pagi. 2. cum aliis. Fran. Nicon. in repet. c. quoniam contra. in glo. fin. nu. 12. cum aliis. Matth. de Afflict. in c. fi. nu. 35. quo tempo. miles in Vsib. feud. Paris. in consi. xxviij. vol. iiij. nu. 22. & 23.

Limita decimoquarto, & j. vltra eos, quando maritus in matrimonio, quod iure nō valebat, possessionē copulę carnalis habebat, pendente lite potest prohiberi ne ad inuicem rem agat, post litem contestatam, & testium publicationem seu probationem. Iste est casus singularis secundum Antonium ibi nu. 5. in c. laudabilem, vt lite pend. quem sequitur Roma. in sing. ccccxvj.

2 Secundo limita, cum hęres conuictus super legato appellat: quia non obstante appellatione debet cauere de eo restituendo. l. postq̄ § Imperator. ff. vt legat. nomi. cauea.

3 Tertio limita, si agatur actione personali, puta exempto: nā si res petita alienetur, tenet alienatio. Nec obstat supradicta nostra regula, vbi status causæ non debet mutari: quia respōdeo quod non mutatur, nec alienationi præiudicatur, quia perinde condēnabitur reus

si res

si res petita alienetur. ac si non esset alienata. Ita tenet Spec. in tit. de interroga. in §. nunc de interrogatione. nu. 8. Nec etiam obstat tex. in Auth. vt nulli iudicium. in §. & hoc collat. ix. vbi prohibetur iudex transferre possessionem rei petitę ab vno litigantium in alterum: quia ibi non prohibetur, ꝙ pars possit transferre in extraneum, licet iudex sic, & sic regula nostra debet intelligi in iudice, non in parte in hoc casu, licet in aliis secus, secundum Paris. in c. dilectę. nu. 11. de exceptio. nam pars non obstante appellatione potest vti iure suo quando agitur personali actione: sed si ageretur rea li, tunc fateor ꝙ non possit alienari: non per generalitatem nostræ regule, sed quia res erat litigiosa. & ita tenet Paris. in d. c. dilectæ. nume. 13. de exceptioni.

4 Quarto limita, vbi ordinarius ignorat fuisse appellatum ad superiorem. c. si duobus. de appella.

5 Quinto limita, nam iudex post appellationem potest tempus legis moderari. c. cum sit Romana. in j. respon. de appella.

6 Sexto limita, non habere. locom in casu. c. consuluit. el j. & c. reprehensibilis. de appella. vbi iudex post appellationem potest cogere appellantem ad prosequendam appellationem propriam infra certum terminum.

7 Septimo fallit, in patrono præsentante duos in beneficio: nam si prius præsentauit vnum, & ille appellauit ne præsentetur alius, potest nihilominus patronus alium præsentare appellatione pendente, & iudex a quo, admittit talem præsentationem. Ratio est, quia ante appellationem permittebatur sibi huiusmodi præsentatio, & non debet hac facultate priuari per dictam appellationem. Ita tenet Abb. in c. pastoralis, nu. 3. de iure patro.

8 Octauo fallit, in sententia excommunicationis: quia ea nō stante potest iudex a quo denuntiare, & publicare excomunicatum vt ab oībus euitetur. Ita probat tex. in c. pastoralis. in §. verum, & ibi Abb. & Philip. Fran. in j. notab. de appel. Ioan. And. in c. venerabilibus. in §. attamen. de sent. excom. lib. vj. Angel. in l. per hanc. C. de tempo. appel. & in d. l. j. ff. nihil. noua. appel. penden. Itē etiā iudex potest interim priuare excōmunicatum fructibus sui beneficii, & distributionibus quotidianis. ita tenet Abba. in d. §. verum. nu. 17. quē sequuntur ibi Io. de Imo. & Philip. Fran. Quod tamen est verum quando appellatur ab ipsa sententia excōmunicationis: secus si appelletur declaratoria iudicis, per quam declarat aliquē incidisse in sententiam excommunicationis: quia tunc appellatio suspendit, & iudex nihil poterit interim innouare. Ita cōcludit Feli. in c. cum non ab homine. nu. xij. de iudi. vbi allegat aliquos Doct. idē tenētes. Item potest innouare iudex absoluendo ab excōicatione, non obstante appellatione: secundum Abb. in c. qua fronte. nu. 5. & in c. quęstioni. nu. 6. eo. tit. etiam si appellatus non renūtiet appellationi, vt ibi habetur. Quę omnia supradicta intelligo quādo quis appellat ab excommunicatione iam lata; secus quando appellat

pellat a futuro grauamine, & sic a censura futura. quia tunc excommunicatio postea lata est ipso iure nulla: vt est tex. & ibi D. Abb. & Philip. Franc. in j. notab. in c. dilecti. el ij. de appella. & in c. solet. de sentent. excommu. lib. vj. & ita concludit Angel. in consil. clxxxviij. & Paul. Paris. in consi. xxviij. vol. iiij. & in c. Apostolicæ. nu. 30. de exceptio. Quod procedit etiam in appellatione extraiudiciali. d. c. dilecti.

9 Nono limita, quando debitor qui appellauit, fuit ex noua causa factus suspectus de fuga: quia etiam appellatione pendente potest capi per creditorem sicut antea poterat. Ita tenet Ang. in repe. l. nemo carcerem. versi. item quæro quid si lite pend. C. de exacto. tribu. li. x. quē sequitur Ias. in l. si ab arbitro. nu. 6. ff. qui satis. cog. Ale. in cōs. cv. nu. 11. in 3. vol. pro qua opi. allegant glo. in l. fin. in verb. fideiussioris. C. de fęriis. recte intellecta: vbi secundum eos lis pendebat, & ita dicunt quod debet obseruari. quam opinionē tenet etiā Philip. Franc. in c. cum teneamur. nu. 13. de appella.

10 Decimo fallit, in omnibus casibus in quibus de iure appellare nō licet: quia tunc appellatio non suspendit effectum sententiæ, & potest iudex a quo innouare: secundum Inno. in c. pastoralis. nu. 3. de offi. deleg. glo. in c. non solum. in verbo, casibus, de appella. lib. vj. & per totum. C. quorum appella. nō recip. Bal. in c. sancimus. j. col. quo tempo. mil. in vsib. feud. Quod tamen intelligo, nisi in talibus casibus prohibitis appellans allegasset aliquam iustam causam, ex qua deberet admitti eius appellatio: quia tunc iudex tenetur eius appellationi deferre, & non debet interim innouare: gl. est in c. Romana. in §. si autem. & ibi Domi. in fi. de appella. lib. vj. Abb. in c. consuluit. el iij. in j. notab. de appella.

11 Vndecimo fallit in eo, qui detinetur in carcere pro crimine in quo fuit condemnatus: quia licet appellet a sententia, tamen adhuc potest detineri. Ita tenet Bal. in l. si clericus. nu. 6. C. de episc. au. Spe. in tit. de appel. in §. nouissime. nu. 1. Alex. in addi. Ad Bar. in l. j. ff. de cust. reo. Bar. in l. ab exequutione. C. quorū appel. nō reci. nu. 3. Et iste carceratus est remittendus ad iudicē appellationis, & debet mitti cum custodibus & expensis ipsius carcerati: ita tenet Bal. in l. generaliter. in §. is de præsentibus. nu. 4. C. de reb. cred. & iureiur.

Et licet pēdente appellatione exequutio corporalis nō debet fieri, vt tenet Bar. in l. qui vltimo. nu. 5. ff. de pœn. hodie tamen de iure regio bene potest, vt in l. cj. & in l. clxiij. in legib. Styl.

12 Duodecimo limita, in factis notoriis: nam in talibus appellatio nō suspendit exequutionem sententię: secundum Doct. in c. cum sit Romana. in §. prętera. de appella. glo. in c. Romana. in §. si autem. in verbo, notorio. de appella. lib. vj. hinc dicimus qp notorie criminosus non auditur appellans, & eius appellatio non suspendit, vt habetur in c. proposuit. de appella. Dec. post Abb. in c. consuluit. nu. 5. eo. tit. Ant. de Butr. in tracta. de notorio, artic. iiij. nu. 53. Bald. in l. j. nu. 10. C. ne ex delict. defuncto.

Decimotertio

13 Decimotertio fallit,nam iudex in fauorem appellantis potest innouare:secundum Inno.in c.quia propter.de elect. nu. 13. quem sequitur Soci.consi.xlv.nu.6.in j.vol.

14 Decimoquarto fallit,quo ad impediendam absolutienem ab excõmunicatione.c.qua fronte.& ibi Abb.& Doct.de appella.

15 Decimoquinto,quando sententia fuit lata contra possessorem beneficij in curia Romana:quia tunc interim si fuerit appellatum, interim beneficium sequestratur per ordinariũ loci:iuxta tex.in Cle. j.de sequestra.possess.& fruct.nam tunc interim si ab ordinario appelletur,potest procedere ad sequestrum non obstante appellatione,secundum Cardinalem in d.clem.j.nu.17.

16 Decimosexto fallit, quando appellatus attentaret aliquid in prę iudicium appellationis: nam potest iudex a quo, se intromittere, non obstante appellatione (puta, si appellans turbaret aduersario possessionem) & reformare sibi possessionem: vt in c. cum teneamur.de appella.& ibi Abb.nu.5.

17 Decimoseptimo fallit,nam iudex a quo,generaliter potest intentare omnia illa quæ tendunt in faciliorem exitum causę appellationis:nõ tamen cognoscendo de viribus appellationis: Vt tenet Abb. per illum tex. in c.ex literis.nu.4. de matrim. contract. contra interdict. eccles. & in d. c. cum teneamur. in j. nota. Felin. in consil. xiij. num. 3.

18 Decimooctauo fallit,quo ad taxationem expensarum:qui iudex a quo,potest pendente appellatione taxare expensas in quibus cõdemnauit:quia tunc non dicitur innouare,sed potius declarare pronuntiatum. Ita tenet Lapus in alleg.lxxij. incip.in causa matrimoniali.Felin.in consi.13.nu.2

19 Decimonono fallit in eo,cui factum est mandatum vt veniat ad residendum in loco beneficij:quia si interim appellat,potest iudex a quo, pendente appellatione ponere substitutum in dicto beneficio, qui interim nutriatur de fructibus illius beneficii : vt est text. in c. peruenit. [illegible] i.de appella.

20 Vigesimo limita,in sententia lata contra officialem in syndicatu,quia nõ suspenditur per appellationem: vt est lex nostra regia in Pragmatica 57.ver.lxvj.in volu.Pragmaticorum.idem habetur in petitione.xv. Toletana, Anni 1539.Quod tamen intellige,dummodo sententia non excedat quantitatem ibi positam.

21 Vigesimoprimo fallit, contra administratorem alicuius loci pij: quia si fuit condemnatus ad reddendum rationes,& appellauit, potest interim iudex a quo ipsũ constringere,non obstante appellatione. Ita notabiliter tenet Ang. in auth.de sanctis.epis.in.§. œconomos.nu.28.colla.ix.

22 Vigesimosecũdo fallit,qñ fuit a iudice terminus præfixus ad prosequendam appellationem,vel ad se presentãdum coram iudice ad quē:nam licet pendente appellatione censeantur ligatę manus iudicis,non tamen censentur ligatæ quo ad hoc, vt post illud tempus,

cum

cum appellatio remaneat deserta, possit ipse iudex sententiam exequi, vel in causa ipsa procedere. c. personas. & ibi Abb. & Præpos. in c. oblatæ, & in c. reprehensibilis. & in c. sępe, & in c. cum sit Romana, versi. ꝙ si is. de appellat. Et ita tenet Spec. in tit. de appella. in §. nouissime. nu. 1. ver. xv. & xvj. Card. in Clem. nu. 119. q. xxij. de appella. Bar. in l. prędes. C. de appell. Paul. Parisi. in consi. cviij. nu. 52. volum. iiij.

23 Vigesimotertio fallit, nam pendente appellatione potest iudex a quo, examinare testes senes vel valetudinarios, ad perpetuam rei memoriam: & non dicitur innouare. Ita per plura fundamenta concludit Matthę. de Afflict. in consti. Neapolita. lib. ij. Rub. xxxij. nu 1. cum aliis.

REGVLA XLIII.

Appellatio iusta, & licita non tollitur a Principe sine causa. Ita probat tex. in c. qui scit. ij. quæstio. vi. vbi colligitur, ꝙ appellatio est permissa de iure diuino: de cuius intellectu vide S. Thom. 2. 2. quæst. lxix. articul. iij. Secundo probatur hęc regula: nam iusta appellatio est defensio innocentis, c. cum speciali. de appellatio. quę est de iure naturali, l. vt vim. cum simil. ff. de iusti. & iur. & Clemen. pastoralis de re iudica. & Princeps sine causa non potest tollere defensionem: vt notatur in dict. Clemen. pastoralis: ita eodem modo non potest tollere appellationē. Tertio probatur hæc regula; quia per appellationem reparatur ius illius qui habet sententiam contra se: quia si apparebit, iuste appellasse, extinguit pronuntiatum l. j. in fin. ff. ad Turpil. sed Princeps sine causa non tollit ius alterius. l. quoties. C. de preci. Impera. offeren. & l. fin. C. si contra ius vel vtil ta. pub. Et ideo dixi ꝙ sine causa non potest Princeps ius alterius præiudicare, cum ipse fateatur secundum leges viuere. l. digna vox. C. de legib.

1 Fallit primo, nisi iusta causa subsistente, scilicet quando alias tumultum sedare non posset: quia tunc princeps posset tollere appellationem. Argumento tex. in l. qui cędem. ff. de siccar. Pro quo facit, quia Princeps cum causa potest dominium rei alienę tollere, & dispensare contra ius gentium, naturale. & diuinum; vt copiose congerit Feli. in c. quæ in ecclesiarum. nu. 2. cum aliis, de consti. Ferdinan. Loazes in tract. de matrimonio Regis Anglię, in 2. dubitat. in solut. ad fundamentum 2. partis negatiuæ, nu. 4. latissime Nicol. Belo. in consi. ij. per totum.

2 Secundo limita, quando sumus in casibus in quibus non admittitur appellatio; de quibus per Azon. in titu. quorum appellatio non recipian.

Est tamen notandum, ꝙ in casibus in quibus non admittitur appellatio ab aliena sententia, poterit pars querulari: vt est glo. in c. querelam. in gloss. j. de procur. quam vltra Doct. ibi sequitur Ioan. Costan.

Costan.in glo.ad constitū.regias Galliæ,articul.cxxxv.colū.2.& l.xj.tit.xvj.lib.iij.ordinamenti.

3 Tertio limita,quando appellatur a sententia Regis,vel eius magni consilij,tunc non admittitur appellatio: vt in l.j.in prin.ff.a quibus appe.non licet.& in l.j.ff.de senten.prefect.prēto.in quo est notandum q̄ solum de gratia admittitur supplicatio,vt in Auth.quæ supplicatio.C.de præci.Impera.offere.& in Auth. vt sponsa.largi. in.§.ad hæc collat.ix. Et ita notab. tenet Hyppol. de Marsil.in l. vni.nu.16.C.de raptu virg.Paul.Paris.in j.vol.consi.cxviij.nu.4. & in 3.vol.consi.54.nu.39. De iure regio est tex.in l.xij.titu.24. par.3.in l.clxxiij.Styli.& in l.21.de Madrid.

4 Quarto limita, quando Princeps scribit rescriptum committendo causam appellatione remota: quia tunc solum videtur tollere frivolam appellationem.Secundum Bar.in l.j.in.§.interdum.ff.a quibus appe.non licet.nu.3.habetur in c.pastoralis.& in c.vt debitus. de appella.& in c.licet in corrigendis.de officio ordina.per Ioan. Andræ.in c.si de appella.lib.6.

6 Quinto fallit,de plenitudine potestatis. Ita tenet Bald in proœ. Grego.nu.4.vbi dicit, quod in principe est plenitudo potestatis, quod quando aliquid vult ex certa scientia,non potest ei dici, cur ita facis?idem tenet idem Bald.in prælud.feudo.nu.34.& in l.fin. col.j.C.senten.rescinden.non pos.sed ante Bald. istud fuit notabile verbum.Specu.in titu.de locato.in .§.nunc ostendendum.versicu. lxxxix.pro qua opinione est text. in c.in memoria. xx. distinct. facit quod notat idem Bald.in c.cum super nu.1. de causa possess. & propri.quod Princeps ex certa scientia super ius.& contra ius, & extra ius omnia potest:quem sequitur Ias.in l.j.nu.2.ff. de constit. princip.pro qua opinione est text.in l.qui in prouincia. in §.diuus. ff.de ritu nuptia. Ex quo apparet verum esse dictum Angel, in l.item si verberatum.in §.j. ff. de rei vendicat. vbi dicit, q̄ Princeps potest mihi auferre dominium rei meæ,etiam nulla causa subsistente,& qui contrarium dicunt,mentiuntur,idem tenet idem Angel.in l.iij.in.§.si is ,p quo.ff.quod qnisque iur.& in l. ij. C.de quadrien.prescript.Bald.in l.rescripta.colum.fina. C.de precibus Impera.offere.& in l.ij.colum.vij.C. de seruitut. & aqua. quam opinionem sequitur latius comprobando Philipp.Deci. in consil.191. nu.4.& in cōs.198.nu.2.& in consi.cclxij.nu.12.& in consi.269. num.7. Barba.in c.quæ in ecclesiarum penulti.colum. de constitut. & in iiij. volu.consil.lxiiij.Curt.Iun.in consil. j. num.19. Nicola. Belon.in d. consil.ij.num.7.& Iacob.de Leona. in consil.cxiiij. nume. 43. inter consilia Alberti Bruni, vbi nota. in materia.

Et facit etiam in fauorem huius limitationis: nam Princeps si vult potest legitimare post mortem patris filium naturalem, non requisitis his de quorum præiudicio agitur. Ita probat text. in l. ij. in fin.ff.de nata. restituend. inquantum enim dicit,quod Imperatores non facile solent quenquam notabilis restituere, nisi cōsentien-

te patrono: innuit, quod si Imperator vult, potest: licet cum diffi
cultate hoc faciat. & ita per illum tex. notabiliter tenet Barto. in
l.Gallus.in §. & quid si tantum.ff.de libe.& posthu.num.14.quem
sequuntur ibi Docto. præcipue Ias. in j. lectu.nu.140.eandem opi
nionem tenet Bald.in l.nam ita diuus in j.col.ff. de adopti. & in l.
ij.nu.39.C.de seruitu.& aqua. & in l.fin. C. quibus res iudic. non
nocet. Abb.vbi refert se ita consuluisse,in c.cum olim.num.16.de
re iud.& ita consuluit in j.vol.consi.lxxxiiij.nu.6.Alex.de Imo.
in j.vol.cons.ij.nu.14.Soci.consi.cxx.nu.8.in iij.volu.& alij Do
cto.relati per Felin.in c.cum olim.nu.16.Pro qua opinione est tex.
in l.ij.in.§. si quis a Principe.ff.ne quid in loco publi.vbi probatur
quod licet princeps non possit aliquid concedere in præiudicium iu
ris alterius,tamen si concesserit,valet.Facit etiam text. in c.quam
uis.de rescript.libr.vj.vbi probatur quod restitutio Principis, vbi
aliud non exprimitur,intelligitur fieri sine præiudicio iuris alieni:
ergo si aliud exprimitur potest fieri cum præiudicio iuris alieni.
Pro qua opinione est gl.not.in l.relegati.in glos.fin.ff.de pœn. vbi
probatur,quod sola voluntas Principis dicitur iusta causa,quam gl.
sequitur ibi Bart.Iason in l.testamentum. nu.2. C.de testament.&
in l.quo minus.nu.6.de flumini. Ale.de Imo.in l. quidam consule
bant.ff.de re iudi.nu.11.& sim.glo.de iure Canonico.in c.si gratio
se in verbo,a Romano Pōtifice,de rescript.lib.vj.& in c.si eo tem
pore in verbo & quāuis de elect.eod.libr.Facit etiam vltra omnia
supradicta tex.expressus in d.l.quo minus.ff.de flumi.vbi probatur
quod cuilibet est licitum aquam ducere de flumine publico. Ratio
est, quia licet hoc facere authoritate iuris gentium, quo iure flumi
na & eorum vsus & iura sunt publica & vsui publico cuilibet: vt
in.§.flumina.& in.§.riparum. Institu. de rerum diuisio. & in l.flu
minum.in princ.ff.de damn.infect.Sed tex.in d.l. quominus. dicit
hoc esse verum nisi Imperator vel Senatus vetet: & sic expresse
probat hanc limitationem.

Et idem quod dictum est de appellatione, extendo etiam habe
re locum in citatione:nam licet citatio sit de iure diuino. Gene.c.
iij.& etiam de iure naturali. Clem.pastoralis.§.cæterum. de re iu
dicata. tamen Princeps potest tollere citationem: & sic actus
vel processus factus a Principe sine citatione valet.Ita tenet Bald.
in l.cum cessante.in princip.C. quomodo, & quando iud. quem se
quitur Alexand.in consi.ij.nu.9.vol.j.Petrus Belluga in suo Spec.
Principium in rubr. xj.§. restat. nu. 4. facit gloss. in c. apostolicæ.
xxxj.q.9.ex quo apparet male dixisse Felin.in d.c.cum olim,nu.
13.de re iudi.vbi tenet. q̄ Princeps de plenitudine potestatis non
potest procedere parte non citata. Et ratio quare Princeps po
test procedere sine citatione est, quia in principe semper præsumi
tur causa:vt supra dixi.& hoc etiam tenet Cin.& Bald.in l.rescri
pta.in iij.col.C.de prēci.Impera.offeren. & in l.fi. C. si contra ius
vel uti.public.Anto.& Imol.in c.cum iuter.de renuntia. Floria.in
l.si

l.'si irruptione.§.ad officium.nu.6.ff.finium regundo.& alij Doct. relati per Ias.in l.si testamentum.nu.3.C.de testament.& per Hippol.in sing.vj.Ex quo Cinus in d.l.rescripta dicit, ꝙ si Princeps sine causę cognitione mandat alicui vt aliquem suspendat, potest ille sine peccato exequi, quia præsumitur, pro Principe ꝙ iuste procedat: facit tex.in l.si vendicari.C.de pœnis.& in c.cū apud Thessalonicam.xj.q.iij.& istud dictum Cini dicit esse notandum Abb. in c.cum olim.nu.23.de re iudic. Secunda ratio est, quia quando Princeps facit actum sine citatione partis simpliciter, debet valere & tenere omnino. Ratio rationis est, quia si Princeps facit actū, qui non possit valere nisi fiat de plenitudine potestatis, semper intelligitur fieri de plenitudine potestatis, vt actus magis valeat quā pereat. Ita notab.reperio consuluisse Pau.de Cast.in cōsil.cclxxxiij. nu.2.volum.j. & in l. ex imperfecto.C.de testamen. quem sequitur Alexand.in l.quanquam.nu.j.C.de testamen. mili. Felin.in c.j. nu.27.de constit.& in c.cum inter.nu.7.de excep. & in c. in causis.nu.2.in fin.de re ind.Hippo.in l.de vnoquoque.num.20.ff.de re iudi.& in sing. lxxxiij.

Et hanc limitationem secundo extendo, vt habeat locum etiam in recusatione: nam licet recusatio iudicis sit de iure naturali.c.quia suspecti. iij. q. ix. Princeps tamen de plenitudine potestatis potest tollere recusationem. Hoc fuit notab.verbum Inn. in c. transmissæ. de fo.comper.quem sequitur Specula.in titul. de recusation. in.§. j. Lapus in c.iudex ab Apostolica.de offi.deleg.lib.vj.Bald.in l. fi. C.de senten.& interloq.omn.Ang.& Imo.in l.j.in.§. interdum. ff. a quibus appell.non licet.Hip.in sing.ccxcij.

REGVLA XLIIII.

Appellare a sententia lata super possessorio non permittitur.l.j.C.si de mome.posse.fue.appella.& c. vlti..§. de possessione.ij.q.vj. Quę regu.habet locum in omni possessorio, siue adipiscendę, siue retinendę, siue recuperādæ, scđm Bart. ibi notatur in l. quisquis.C.quorum appella.non recipi. plene per eundem Bartol. in l.ij.nu.3.ff.de appella.recipi.text. in c. ex conquestione.& ibi Bald.de restitu.spolia.& in c.super eo.el.ij.eod.tit.gl.in.cum ad sedem.in verbo interdictum. in versicu.& nota per hanc Decretalem.eodem tit.Et hęc est vera regula & communis opinio secundum Augustin.Bero.in q.lij.nu.8.& ex adductis per Tiraquell. in tracta.de morte, in vj.par.declaratio.vj.nu.5. Catell. Cotta in memoralibus iur. in verb.appellari.el j. Sebastia. Vant. in tract. de nullitate sentent. rubri. iiij.quis possit dicere de nullitate nume.34. Ioann. Constant. in gloss. ad constitutiones Regis Galliæ. articul. lxij. licet contra eam tenet Ioannes Corasius in Paraphrasi

ad text. in l. naturaliter in §. nihil commune. nu. 8. ff. de acquirenda possessione. Hanc regulam cum quinque limitationibus posuit Socin. in regu. xviij. & cum tribus aliis limitationibus ponit Bernar. de Luco in regu. xxxvj. & ibi refert Antonium Nicellum in concordantiis glossarum, in concordantia vj. nu. 26. vbi limita hanc regulam vno & viginti modis.

1 Primo limita vltra eos, nisi sentētia feratur per verba negatiua, in casu. l. fina. C. de edict. diui Adriani tollen. nam licet a sententia lata in casu illius. l. in iudicio possessorio adipiscendæ, (vt est gloss. ibi in verbo. missus est post principium) non possit appellari per l. quisquis C. quo. appellat. non recip. tñ, vt supra dixi, quando sententia lata est per verba negatiua in isto possessorio, vt quia iudex pronuntiauit actorem non esse mittendum in possessionem: ab hac sententia bene poterit appellari. Istud fuit notabile verbum Ange. vbi dicit se ita multoties practicasse, in d. l. quisquis. num. 3. quod dictum tanquam notabile & stupendum, vbi etiam dicit se ita practicasse, refert & sequitur Iacob. de sancto Geor. in d. l. fin. nu. 56. & illud ēt tanquam notabile, & menti tenendum refert Andræ. Tiraquel. in tracta. de morte. in vj. par. declar. vj. nu. 3.

2 Secundo limita, in sententia sequestri faciendi: quia licet sit super possessione, potest tamen ab ea appellari. Ita notabiliter concludit Angel. in consil. cvij. nu. 3.

3 Tertio limita, in sententia definitiua, secus in interloquutoria: quia ab omni interloquutoria, lata in possessorio ante sententiam, potest appellari. Secūdū Ange. in consi. xlvj. nu. 4. & in consi. cxxxviij. Riminal. in l. j. nu. 2. C. de bono. posses. secun. tabu.

4 Quarto fallit, quando possessorium tractaretur per viam contractus, & non per momentaneum iudicium: quia tunc potest appellari. Ita notab. concludit Bald. in consi. ccx. nu. 5. in 5. vol.

5 Quinto fallit, quando iniuste & sine causa aufertur alicui possessio; quia tunc potest appellari. Ita concludit Abb. in cons. 55. in princi. in ij. volu. plures limitationes vide apud Marant. de ord. iudic. part. 6. de appell. n. 300. et precedd. et seqq.

REGVLA XLV.

Appellari ab omnibus iudicibus, tam ordinariis, quam delegatis, regulariter potest. Hanc reg. probat text. in c. omnes. et in c. an Romanam. ij. q. 6. ita tenet Specu. in tit. de appel. in §. videndū in princ. Non. n. iudici iniuriam facit is qui ab eius sententia appellat. l. et in maioribus. C. de appellat. cum enim appellatio sit quędam defensio. quę datur oppressis contra iniuriam iudicis. l. j. ff. de appel. & in d. c. ad Romanam, & sic debet regulariter omnibus censeri permissa. & quod sit defensio probat text. in c. cum speciali. in §. porro, de appell. Circa quam regulam vide Socin. in consil.

495,nu.1.cum seq.in 2.volu.Ias.in l.j.num.17.ff. quis caut. Octau. in prædicta Roma,Curiæ. lib.7.fo.151.Tiraquel.in tracta.de morte,in 7.par.declara.7,nu.9.Pau.Pari.in consi.xxviij.nu.11.vol.4.

Hanc regulã limita.cxxj.modis, vt per Anto. Nicellum in tracta.de concord.glo.in concord.6.a nu. 15.usq; ad fin. Quam regulam cum supradictis limitationib.ponit Bernard. de Luco.in regu. xxxv.& circa istam regu.vltra eum vide Matth.de Afflict.constitu.Neapo.in præludijs,in q.xxv.per totam.& circa hanc regulam vide notab.Robe. Marran.in tract.de ordine iudiciorum,in 6.parte,in actu.2.nu.255.cum seq.fo.278.colũ. 3. vbi etiam eam limitat pluribus modis.

REGVLA XLVI.

APPELLARI a statuto facto in odium vel præiudicium particularis personæ potest. Hanc regul. ponit Bart. in repetit. l.omnes populi.nu.53.ff.de iust.& iur. Deci.in c.cum omnes. in j.lectu. nu.15.de constitut. Ias. in l.j.nu.3.cum seq.ff.de legib. Fran.de Ripa in lib.j.respon.c.xxij.nu.4.Facit quod notant Abb.& Doct.in c.vestra.de loca.Bartol.& Doct.in l.j.ff.quando appellan.sit.

2 Ampliatur primo,etiam si statutum sit conditum per verba generalia.Ita tenet Bart.in d.l.omnes populi.nu.53.& in l.si res. nu.3.ff. de appella.reci.Felin.in d.c. cum omnes num.5.de constitut.Ias.& Claudi.de Seysell. in d.l.j.ff.de legib. Io. Crot.in repe. d.l. omnes populi.col.xv.versi.decima conclusio.Ias.in consi.clxi. col.4.versi.cõfirmantur prædicta.volu.2.& in cõsi.cxx.in fi.vol. 4.Ange. Aret.in §.ius ciuile.nu.15.Institu.de iure natu.gen.& ciui.Pro quo facit,nã genus cp in vna tantũ specie verificari potest, habetur pro specie & non pro genere.l.j.& 2.vbi Doct.ff.de libe. & post.

3 Amplia secundo procedere, si statutum fiat in odium vel grauamen vnius quarterij ciuitatis.Ita tenet. Ias.in d. l. j. ff. de legi. Stepha.Bertran.nota in consi.j.incip. viso cõsultationis themate.in respon.ad 7.dubium.nu.25.in 3.vol.primæ impressionis.

4 Ampliatur tertio, vt non solum a tali statuto possit appellari, sed etiam per viam querelæ habeat recursum ad superiorem. Ita Panor.in c.cũ omnes.& ibi Deci.in d.nn.15.& hoc est quod voluit dicere Bald.in l. j.§. similiq; modo.nu.2. C.de latina libert.tollend. dum dicit,cp fortior est sententia iudicis quam statutũ: quia sententia iudicis,si ab ea non appellatur, transit in rem iudicatam. Est tamen notandum quod talis facultas reclamandi non est perpetua, sed tantum durat per annum.l.qui grauatos.C.de censi.lib. 11.tenet Bart.in l.ambitiosa.nu.31. ff.de decre.ab ord.fac.Phi. Deci.in.d.c. cum omnes.& in c.consuluit.el.3.nu.39.de appell.

5 Amplia quarto,vt etiam tale statutum possit dici nullum. Secun-

dū Abb.in d.c.cum omnes.nu.2.& in c.consuluit.el.3.nu. 4.de appel.facit tex.in l.si constat.ff.de appel.idem sentit Bart. in l.fi. C.si contra ius vel vtili.pub.Cōtrarium tñ tenet Philip.Deci.in d.c.cū omnes.& in d.c.consuluit.nu.12.vbi dicit,quod cōtra Abb.est cōmunis opinio. sequitur Franc.Cur.Iun.in l.fin.nu.25.C.de edi.diui Adria.tollen.& in l.2.nu.7.ff.quod quisque iur. Sed hæ opiniones possūt cōcordari ex mēte Are.in rub.nu.7.de cōsti.q opinio Pau. procedat,quando statutū esset factum in odium alicuius de Collegio,qui tempore conditi statuti contradixisset: tunc enim statutum est nullum,quia cum contradicens sit sanior pars capituli, in eo videtur ius residere capituli: vt notatur in c.scriptum. de electio, & hac ratione idem videtur dicendum si statutum fiat in odium alicuius qui non sit de collegio sed tantum vnus de collegio contradicit:quia semper contradicens est sanior pars capituli.

5 Amplia quinto,vt non solum a tali statuto possit appellari, sed etiam a sententia lata secundum tale statutum ? Ita tenet Bal.in l. quisquis.nu.2.C. quorum appel. non reci.

6 Amplia sexto,vt etiam grauatus ex tali statuto possit contra agentem opponere exceptionem doli: vt in l.j.in fi.ff.de doli exceptio.Franc.de Rip.in d.c.23. & hoc verum si actor participauerit dolum,alias secus,vt in l.2.in.§.j.ff.de dolo. Quod tamen declara, vt per Are.in.§.j.nu.9. Insti. de excep.

1 Fallit primo,quando statutum re & nomine esset generale: quia tunc a tali statuto non poterit appellari.l.2.§.exactis ibi,neque prouocatio ex eis.ff.de orig. iu. & l.si qua pęna.ff.de verbo.sign.& l. fi.ff.de appel.reci.& c. quia nos.de appel.& ita fuit de mente Bar. in d.l. omnes populi.& in d. l.si res. Deci.in.d. c. consuluit.el 3.de appel.Feli.in d.c.cum omnes.

2 Fallit secundo,quando statuentibus datum esset arbitrium procedendi appellatione remota. Ita Bal.in l.2 §.postea ne diutius.ff. de origin.iur.quem sequitur ibi Hieron.Cagnol. nume. 69. de quo vide Iaso.in l.quo minus.nu.155.ff.de flumi.plene Barto. in l. fi.ff. de appell.recip.

3 Fallit tertio quando illi,in cuius prędiudicium statutum tendit,cōsensissent? Secundum Inno.in c.vestra,de loca.quem sequitur.Feli. in c.quæ in ecclesiarum.de constit.nu.54.vbi plura ad hoc alleg.

4 Fallit quarto,quando persona quæ ex tali statuto lædereturesset notoriæ delinquens: quia valet statutum factum in odium delinquentis,si delictum erat notorium. Ita Bal.in l.amissione.§. j. ff. de capit.dimin. & in Aut.habita.nu.18.C.ne filius pro pat. Sic etiam fuit factum vnicum,de schisma. lib. 6. in confusionem Domus, de Columna,de ecclesia male merentis.quod postea ob eius emendationem fuit solemniter annullatum per Benedictum xi. in Extrauag.inci.dudum bonæ memoriæ.in tit.de schism.de quo vide Feli. in c.si quando.nu.7.de rescrip.

5 Fallit quinto,si non fuerit appellatum intra decem dies: nam la-

psis

pśis decem diebus, non est amplius recipienda appellatio. l. qui grauatos. C. de cēsi. lib. xj. Ita Bar. in d. l. ambitiosa. nu. 31. facit tex. in c. concertationi de appel. lib. 6.

6 Fallit sexto. vbicunq; subsisteret aliqua iusta causa taliter statuē di contra priuatam personā. Ita Feli. in d. c. cum omnes. Ias. in l. omnes populi. in 2. dect. nu. 13. ff. de iusti. & iur. Hiero. Cagno. in proœmio Digest. un. 36. plene Clau. de Seyse. in l. j. nu. 3. cum seq. vbi enumerat aliquas causa ex quibus tale statutum sustineri potest. ff. de legib. Et hanc limitationem ponit Bernar. de Luco, vbi eam triplicitер sublimitat, in regu. 692.

REGVLA XLVII.

Appellatio ab interlocutoria non potest iustificari ex nouis actis, nisi ex primis. Hanc regulam probat tex. in Clem. appellanti. de appell. Barto. in l. eius qui. nu. 8. ff. de appell. recip. in l. ait prætor. nu. 4. vbi assignat rationem huius regu. ff. de minori. idem Bart. in l. eos. §. si quid autem. C. de appell. & in l. per hanc. nu. 2. de tempo. appell. Matth. de Afflict. in decisione. 79. Rem. in sing. 404. & 278. Hanc regulam ponit Soci. in reg. xxij. vbi etiam quatuor modis limitat.

1 Limita primo vltra eum, vt non procedat, quando quis vellet producere nouas probationes super causa antiqua expressa in appellatione quando illa causa requirit probationes in facto: vnde dispositio l. per hanc C. de tempo. appel. habet locum etiam in appellatione ab interloquutoria quo ad probandum causas deductas. Ita tenet Cy. in d. l. per hanc. in j. & 2. q. Phil. Deci. in c. cū ecclesia. de appel. gl. in d. Clem. appellanti de appel. in verbo, probandis.

2 Fallit secundo, nisi causa superueniat de nouo, in qua nulla potest imputari culpa appellanti, quare ipsam non deduxit in appellatione: nam potest tunc interloquutoria iustificari ex ista noua causa. Secundum Oldr. in consi. cxxx. nu. 13. Bald. in l. inuitus. C. de procuratori. nu. vj. & in l. per hanc C. de tempor. appeli. nu. 29. Roma. in singu. 282.

3 Tertio fallit, si essent interloquutoria quæ haberet vim definitiuę: quia potest iustificari ex nouis actis? Ita Card. in d. Clemen. appellanti. nu. 9. in ix. quæst. vbi ponit exemplum in interloquutoria lata super attentatis. idem tenet Bald. in l. minoribus nu. 8. C. de his quib. vt indig. facit quod notat idem Bal. in l. j. nume. 25. C. quando prouoca. non est necesse.

4 Quarto fallit, quando appellatur a definitiua: nam in ea postea reparari grauamen, etiam illatum per interloquutoriam ex nouis causis & probationibus, ex quo non directo appellatur ab interloquutoria. Ita Bald. in l. generaliter. in §. sed iuramento nu. 5. C. de reb. cred. & iureiu. Inno. in c. quo ad cōsultationem, nu. 4. de re iudi. facit text. in c. fi. de appel. lib. vj.

5 Fallit quinto quando iniquitas interloquutoriæ sententiæ detegatur per allegationem iuris & non facti: tunc enim non est necesse declarare causas in appellatione. Ita Bald. in l. minoris. nu. 7. C. de his quibus vt indi.

6 Fallit sexto secundū Bal. in l. hi qui ad ciuilia. nu. 2. C. de appel. scilicet quando precedit causæ cognitio, & tunc habet locum: secus vbi non præcedit sed sequitur. Exemplum: si aliquis esset nominatus ad officia publica & appellasset, vel nuntiatione noui operis quæ fit per prætorem, venit iustificanda ex nouis actis postea probandis, vt in l. de pupillo. in §. meminisse. ff. de no. ope. nun. idem dicit in præcepto facto a iudice cum causæ cognitione: quia potest iustificari ex iam dictis postea probandis, secundum eum: quia magis accedit definitiue quam interlocutorie.

7 Fallit septimo quando iudex a quo appellatur non fuisset passus acta facta coram se scribi, vel appellāti copiā dari, poterit pars appellans per testes coram iudice appellationis hoc probare, argu. l. 2. C. vt lite penden. et ita expresse tenet Bar. in l. eius qui nu. 8. in fi. ff. de appella. recip.

REGVLA XLVIII.

APPELLATIO a definitiua pōt iustificari ex nouis causis et ex nouis probation. Hanc regulam probat text. in l. per hanc & ibi doctor. C. de tempor. appella. & in l. eos. in §. si quid autem. C. de appella. Bart. in l. eum qui. ff. de appell. nu. 7. habetur in c. fraternitatis. de testib.

1 Primo fallit dummodo nouæ probationes quæ producuntur per testes non sint super eisdem articulis vel directo contrariis propter timorem subornationis, sed super nouis articulis dependentibus a veteribus facientibus ad cām, vt est tex. in Cle. 2. de testib. ita Bar. in d. l. per hāc C. de tempor. appel nu. 4. idem Bar. & Doct. in Authē. qui semel. C. de proba. Abb. & Feli. in d. c. fraternitatis.

2 Secundo limita dummodo nouæ probationes recipiantur & producantur super repetita & deducta in causa principali, & non super nouare & nouo libello, nam si in causa principali petij bouem, nō possum in causa appellationis petere equum, & producere probationes super equo. Phil. Franc. in c. cum ecclesia. nu. 13. de app. Nam iudex causæ appellationis nō cognoscit nisi de eo de quo cognouit iudex causę principalis, vt tenet Bar. in l. j. C. si aduer. liber. Quod tamen intellige nisi aliquis egisset ex testamento, vt hæres: quod testamentum fuit pronuntiatum inualidum, quia potest in causa appellationis agere & idem ab intestato, quia iuri quod ignorat sibi competere non videtur renuntiasse, vt in l. mater. ff. de inoffi. testa. ita Matth. de Afflict. in deci. Neap. deci. liij.

3 Tertio fallit in exceptione dilatoria, quæ si non fuit apposita in tempore in cā principali, non potest postea apponi in causa appellationis,

lationis, vt in l. ita demum. & ibi Bal. & Alex. C. de procur. vbi dicũt quod illa lex non est alibi in iure ad limitationem huius regulę & sic per illum tex. tenet. Ias. in l. si arrogator. nu. 59. ff. de adopt. Felin. in c. ad audientiam. el. 2. nu. 13. de rescript.

4 Quarto limita quando scienter & per negligentiam fuit aliquid omissum in prima instantia. Vt tenet Anto. de Butr. in cap. ad audientiã. el 2. nume. 12. de rescript. & ibi Feli. nume. 14. & idem in simili dixit Barto. in Authent. at qui semel. nu. 12. C. de probat. Hippol. in sing. cccix.

REGVLA XLIX.

Appellans potest renuntiare appellationi, & reuerti ad iudicem a quo. c. interposita §. ille denique. & ibi glo. in uerbo, contradictione partis de appel.

Hanc regulam limita decem modis, vt per Præpos. in d. §. ille denique. nu. 7. usque ad finem.

REGVLA L.

Appellare tertio non licet, iuxta text. in l. vna. C. ne liceat in vna ead. cau. Circa quam regulam vide Hippol. in l. extra territorium nu. 49. ff. de iurisd. om. iudic. & in l. vnica. nu. 160. C. de rapt. virg. Pau. Paris. in consil. 109. nu. 15. volu. 4.

Hanc regulam amplia dupliciter, & limita quinque modis, vt per Philip. Deci. in c. sua nobis. nu. 13. de appel.

6 Limita sexto ultra eum, vt non procedat in supplicatione: nam poterit quis supplicare, vt supra dixi in regula xliij. & Bernar. de Luco in regula dccxix. ponit hanc limitationem.

REGVLA LI.

Appellationi renuntiare videtur, qui post appellationem coram iudice a quo, aliquid agitauerit. l. sed si. ff. de iudic. & l. 3. §. falsus. ff. rem rat. hab. & c. gratum. de offic. delega. Hanc regulam cũ quinque fallen. ponit Soc. in reg. 25.

Limita eam quindecim modis, vt per Præpo. in solitudinem. nu. 18. de appel.

REGVLA LII.

Appellari a sententia interlocutoria, de iure ciuili non potest. Hanc regu. probat text. in l. ante sententiam. ff. de appella. recipie. & in l. ante sententiam. C. quorum appel. reci. Regia. l. iiij. titul. xvi. libr. iij. ord.

Limita primo, quando appellatur super carcere vel tortura, tunc admit.

admittitur appellatio. Ratio est, quia grauamen in definitiua repa- 13
rari non potest. l. 2. ff. de appel. recipien. gloss. in Clem. j. verb. se
ipso iure de hæreti. text. de iure Regio. in l. 13. tit. 24. in 3. par Et di- p
citur grauamen irreparabile, quando continet factum: quia cum fa- p
ctum infectum esse non possit. l. in bello .§. facta. ff. de capti. ideo n
grauamen illud irreparabile cẽsetur. Ita tenent Doct. in l. quod ius- 14
sit. ff. de re iu.

2 Secundo fallit, in sententia excommunicationis, quia etiam dici- 1
tur continere irreparabile grauamen, cum habeat exequutionem. vt
in c. pastoralis. de appell. Bernar. de Luco in reg. 39.

3 Tertio fallit quando sententia interlocutoria tangit factum prin-
cipale, vel substantiam negotij: vt in l. intra vtilem. ff. de minori. vt
pote si pronuntietur quis minor, vel maior prodigus, vel alias inha
bilis, quia ex hoc totus annullatur actus, vt tradunt Doct. in l. is qui
ff. de verb. oblig.

4 Quarto fallit, quando iudex per sententiam denegat copiam acto
rum: vt in l. 2. C. vt lite penden. & dixi in Regu. 5.

5 Quinto fallit, quando iudex iustam excusationem tutoris repel-
lit: vt in l. j. in. §. si quis tutor. ff. quando appellan. sit.

6 Sexto fallit, quando sententia lata est super legitimatione perso-
næ. Ita Bal. in sua Margarita. q. 8.

7 Septimo fallit, quãdo iudex pronuntiat fideiussorem esse idoneũ,
quia tunc poterit a tali sententia appellari. l. si ab arbitro. ff. qui sa-
tis. cogan.

8 Octauo fallit, quando iudex mandat solui pecuniam minori sine
curatoribus: vt in l. ait prætor in. §. permittitur. ff. de minori.

9 Nono fallit, quando iudex pronunciat testes admittendos esse,
vel non, vel probationes admittendas, vel non: vt notab. concludit
Corne. in consi. 35. nu. 1. volu. j.

10 Decimo fallit, quando interloquutoria meretur exequutionem:
vt si partes per eam cogantur facere compromissum. Ita consuluit
Barba. in consil. 305. incip. illud in medio. col. pen. volu. 3. vel quan- 1
do generatur præiudicium circa exequutionem: vt in d. l. ab arbi-
tro & ita tenet Sali. in d. l. ante sententiam. C. quorum appel. recip.

11 Vndecimo fallit, quando alia non spectatur sententia: vt pote si 2
quis pronuntiet se iudicem competentem vel incompetentem. Vt
in. c. significantibus. de offic. deleg. & in l. ait prætor. in. §. permit-
titur. ff. de mino. glo. in Authen. habita. in fin. C. ne filius pro patre.
tenet Abb. in. c. super eo. el. 2. notab. j. de appel. Salic. in l. penult.
C. quorum appel. recip. circa quam limita. vide Bernar. de Luco in
regu. 354.

12 Duodecimo fallit, quando perfecte grauamen reparari non pos-
sit in definitiua, quin aliquod faciat præiudicium, tunc enim bene
poterit appellari. l. j §. quæsitum. ff. de appel. vbi permittitur ap-
pellare a mendacis relatione, notat Bart. in d. l. ante sententiam.
ff. de appel. recip.

13 Decimo-

13 Decimotertio fallit, quandocunquæ grauamen possit reparari, sed cum maxima difficultate: tunc poterit appellari, & iudex non poterit postea procedere. Ita Bart. in d.l.j.in.§. quęsitum.ff.de appel. & in l.2.C. de Appella.recip.quem sequitur Feli. in c.accepimus,nu.5. de fide instru.

14 Decimoquarto fallit,in sententia lata in causa momentaneę possessionis, quando per istam sententiam pateretur peæiudicium, cui non sit alio modo consultum quam per appellationem, Ita Bart. in d.l,ante sententiam.nu 3.ff de appel,recip.

REGVLA LIII.

APPELLANTI propter exceptionem non admissam, cuius probationem incontinenti obtulerat,non est necesse ad iustificandū appellationem,probare veritatem exceptionis: sed sufficit q̄ probet se opposuisse exceptionem, & obtulisse probationem incontinenti.Ita probatur in c.interposita.ibi,nisi exceptionem.de appel. Hanc regulam,(ubi ponit rationem eius) ponit Prępos.cum 16.limitationibus,in d.c.interposita. nu.4. de appel.

REGVLA LIIII.

APOCHA in qua quis ostendit se tribus annis proximis solui-sse,retro soluisse præsumitur, nisi contrarium probetur. Hanc regulam probat tex.in l.quicunque. C. de apochis publi.li. x. & ibi Bar.per illū tex.& Doct.in gl.in l.2.in uerbo,reppellere.C. de iure emphy.& in c.cum ecclesia Sutrina.de causa pos.& proprie. Phil. dec.in l.si certis annis.nu.6. C. de pact.

1 Amplia primo procedere,tam in censu emphy. quam tributario. Ita tenet Domi.de Rota in decisio. 304. in tit. de locato. in nouis. quos sequitur Alex.in Additio.ad Bar.in d.l.quicunque,Iacobi.de S.Geor.in l.non est necesse.nu.3.ff.de probatio.

2 Secundo amplia,habere locum in simplici colono,uel conductore:quia probando se soluisse tribus proximis annis,præsumitur semper retro soluisse.Secundum Ang.in Auth.de non alienan. in.§.scire.nu.25.colla.2.vbi dicit se nescire legem.de hoc.Hanc.etiam opinionem tenet Bal.post Io.And.in c.literæ.nu.7.de dilatio,vbi dicit quod conclusio huius regulæ procedit in emphy.siue in simplci colono,siue in censuario, siue in illo qui soluit collectas in communi per triennium. quam etiam opinionem sequitur Ias. in d.l. ij. num. 137.C. de iure emphyt.

Limita primo,quando illa solutio trium annorum esset facta quęlibet de per se, vna quæque singulo anno, secus si simul & semel soluisset

soluisset vno anno pro tribus annis, quia tunc regula non procedit. Hãc limitationẽ ponit Cinus in l.2.C.de dotis promissio.quã sequitur Bal.ibi.nu.2.Ang.in d.l.quicunque.nu.3.& ibi Pyrrhus Engelber.in princi.& eam dicit semper mẽti tenendã, Iacobi.de S. Geor. in d.l.non est necesse.nu.3. ff. de prob.

2 Fallit secundo singulariter, vt per Hostien. in Summa, in titu.de locato.nu. 13. ubi tenet, quod hæc regula procedat tantummodo in causis secularibus, sed in ecclesiasticis dicit sufficere quod emphyteota probet per duos annos proxime præteritos soluisse. Quæ limitatio non est vera, & eam expresse reprobat. Ioan. An. in Additio. ad Specul. in titu. de locato. in §. nunc aliqua. versicu. 27. nu. 38. & sequitur Iason in l.2.nu.136. C.de iure emphy.

REGVLA LV.

ARMA portare regulariter prohibitum est: vt per totum in rubro & nigro. C. vt armo. usus inscio Principe interp. sit. lib. 11. & in c. quid culpatur. 23. q. 1. in c. clerici. de uita & honest. cler. & in auth. de armis. colla. 6. Circa quam reg. ultra Cæpol. in verbo armorũ, Appellatione. ff. de verb. sig. vide Catell. Cott. in Memora. iuris, in verbo, armorum usus. Roma. in sing. 267. Pau. Pari. in consi. 171. volu. 4. nu. 17. Ang. Aret. in tract. malefici. in par. vno stoco ferreo. per totum. Petr. Bellug. in suo Spec. Principium. rubr. 27. §. milites. nu. 3. cum sequentibus. Hanc regulam cum septem limitationibus ponit Soc. in reg. 30.

1 Hanc regulam vltra eum amplia primo, non solum habere locum in armis offensibilibus, verum etiam defensibilibus: cum de iure Codicis dicatur regulariter non licere arma portare, nisi de Principis licentia. d.l. vnica. sed appellatione armorum, etiam defensibilia veniunt. d.l. armorum. ff. de verbo. sig. licet de iure Digest. arma defensibilia non erant prohibita portari: vt tenet Bart. in d. l. 1. ff. ad legem Iuliam. de vi. & pro ista opinione est text. de iure Authenticorũ in. §. pe. in d. Auth. de armis. & ita per illũ tex. tenet Barba. in tracta. de Cardinal. legatis a latere in 5. q. nu. 23. Fel. in c. ita quorundam. nume. 2. de Iudæ. Marcus Man. in lib. 6. obserua. 54. per totam, maxime in fin. Ioan. Igneus in l. 1. in §. occisorum, nume. 42. ff. ad Syllania.

2 Amplia secundo, vt non solum liceat arma portare, verum etiam est prohibitum magistris armorum vendere arma priuatis personis: & nullus potest esse faber ad arma facienda, nisi deputati a publico. Ita probat text in d. Authen. de armis in princ.

3 Tertio amplia, etiam si quis habeat arma in domo. l. 1. & ibi glo. ff. ad. l. Iul. de vi. & in d. Auth. de armis.

Limita primo, vltra Socinum, vt hæc regula non habeat locum quando quis portat arma causa venationis. Ita probat. text. in d. l. 1. ff. ad leg. Iul. de vi. publi. vbi tex. dicit, ꝙ licet tenere arma causa

vena-

venationis in domo. ergo licet ea portare. & miror q̄ text. in l. j. & ij. C. de vena. ferarum. lib. xj. de armis nihil dicant.

2 Secundo limita, non procedere in nauigatione: quia tunc licet portare arma. d. l. j. ff. ad l. Iul. de vi.

3 Tertio limita, in familiaribus & seruitoribus inquisitorum hæreticæ prauitatis: quia possunt portare arma. & si prohibeātur a iudicibus secularibus, puniuntur tanquam turbatores inquisitionis hæreticæ prauitatis: vt est tex. & ibi Docto. in cle. 2. §. fi. de hęre.

4 Quarto limita, non habere locum in fratribus Hierosolymitanis: quia bene possunt portare arma: vt sunt hodie Commendatari sancti Ioannis. vt est glo. in c. duo sunt. in gl. j. in. fi. xj. q. j.

5 Quinto limita, non habere locum in militibus. vt est tex. secundū vnū intellectū, in l. iubemus. la j. C. de præpo. sacri cubicu. lib. xij. Quod tamen intelligo verum in veris militibus, qui sunt in expeditione libelli, vel fuerint veri milites. Ita Tiraquel. de nobilitate. c. 20. nu. 69. & 72. Et ratio supradictæ limitationis est, quia miles arma portando non facit rem illicitam, ex quo portat id de quo est inuestitus vt miles. ita tenet Bal. in c. j. quid sit inuesti. nu. 50. d vsi. fe. Porro ad hoc vt quis dicatur miles, sunt sex necessaria. Primo q̄ non sit negotiator. l. j. C. negotia. ne militent. libr. 12. Secundo, q̄ examinetur si sit aptus ad militiam. l. j. C. qui mili. non poss. lib. 12. Tertio requiritur, quod præstet sacramentum quod mortem pro republica non euitabit. l. milites. ff. ex quib. cau. maio. Quarto requiritur, quod in brachiis signetur. l. iij. C. de fabricen. lib. xj. Quinto requiritur quod ei ensis accingatur: argu. text. in l. filius-familias. ff. de testa. mili. Sexto requiritur, quod scribatur in libro, in quo sunt scripti alij milites. l. ex eo. ff. eod. titul. & ita tenet gloss. in d. l. milites. Et de istis militibus, vt supra dixi, loquitur ista quinta fallentia: quia isti sunt proprie qui habent priuilegia militum, secundum gl. in d. l. milites. & est similis gloss. in Authen. de manda. princ. in. §. fi. in verbo, siquidem. colla. 3. & ita Lancel. Galiaula in rep. l. Centurio. nu. 16. cum allis. ff. de vulga. & pupilla. Et circa hanc limitationem, vide quinquaginta priuilegia militum, per Marc. Mant. post repeti. l. præcibus. C. de impu. & aliis in nu. 230. vbi per modum tractatus posuit supradicta priuilegia, quę etiā ponuntur in 12. volu. tractatuum, in tractatu de priuilegiis militaribus, eiusdem Marci de Mantua.

6 Limita sexto, in Curialibus commorantibus in Curia Regis, & eorum seruitoribus: vt in d. l. fi. C. de præpo. sacri cubi. lib. 12. Porro Curiales dicuntur qui aliquo modo sunt Curiæ obligati, vt milites, siue aduocati, siue iudices, siue officiales, siue histriones, vt dicit glo. in c. j. 51. distinct.

7 Septimo limita, non procedere in Doctoribus. Ita notabiliter tenet Bar. in l. Medicos. C. de profes. & medi. libr. x. vbi tenet, q̄ Doctores nō debent a familia potestatis scrutari de armis. Pro qua opinione, quia nihil allegat, facit: nam Docto. dicuntur milites, & milites

lites excusantur, vt supra dixi. & illud dictum Bart. sequitur Ioan Lesnauderius in tracta. de Doct. in 2. par §. 8. Ludo. Bologni. in n pet. Auth. habita. col. 1. fo. 6. C. ne filius p patr. And. Barb. in proo Clemen. in x. priuil. Docto. Lancelo. Galiau. in Rep. l. Centurio nu. 14. ff. de vulga. Quam limitationem veram intelligo in Doctoribus, qui sunt re ipsa possessores. cum isti proprie militare dicantur, per ea quæ dixi supra de militibus, in quinta limitatione.

Idem videtur dicendum in Aduocatis, cum militare dicantur. l aduocati. C. de aduoca. diuers. iudic. de quo vide Galiaul. in d. l. Centurio. nu. 43. ibi not. Ludoui. Canetus, pag. xxxix. Ias. in l. ad egregias. nu. 10. ff. de iureiur.

8 Octauo limita, quando quis portat arma ad sui defensionem: nam tunc videtur portare causæ suę salutis. l. j. & penult. ff. ad legem Iuliam de vi.

9 Nono limita, quando officialis dat licentiam ferendi arma: quia tunc non punitur ferens pœna portationis armorum. Quam licentiã non potest expresse concedere, sed sub dissimulatione tantum: vt in l. fina. C. de fabricen. lib. x.

10 Decimo limita, non procedere in Curialibus filij Regis primogeniti. l. bene a Zenone. C. de quadrien. prescrip. ibi, siue ab his qui postea digni fuerunt nomine imperiali. & sic priuilegium quod habent Curiales Regis, attribuitur etiam Curialibus filij primogeniti Regis: quia filius primogenitus dicitur Rex in vita patris. vt in c. cœpit. 24. quæst. j. & ita tenet Andr. de Isern in c. j. de feud. Marchiæ. in Vsibus feudo.

11 Vndecimo limita, non procedere de iure Regio: quia de iure regio, nisi conuersi nouiter in Regno Granatensi, omnes alij possunt ensem secum ferre: vt est pragma. lv. ædita in curiis de Valladolid, Anno Domini 1523. postea autem fuit statutum in Pragmatica 72. Toleti Anno Domini 1525. vt etiam pugnionem vel sicam cum ense possit quis portare per totum diem, & noctẽ vsq; ad certam horam ibi positam. Postea autem fuit promulgata alia Pragmatica 77. de Madrid, Anno Domini 1534. in qua fuit statutum, q̃ omnes illi qui portauerit ensem cum pugione de nocte post horam prohibitam, si lumen secum portauerint, non possit familia eius arma auferre. idem etiam fuit statutum in omnibus illis qui de mane vadunt ad laborandum.

REGVLA LVI.

ARBITER ad pronuntiandum secundum iura, potest, & debet pronuntiare secundum statuta & consuetudines. Pro quo est tex. in c. j. vt lite pend. vbi archiepiscopo ex priuilegio competebat deferre crucem ante se per totam Angliam: vnde cum super illo priuilegio esset contentio, committitur per Pontificem, et mandat vt deferat crucem donec de iure fuerit cognitum, & sic verbum de iure, referitur

refertur ad priuilegia, et per consequens debet posse referri ad statuta & consuetudines. Facit etiam text. in c. licet causam. in princ. de probatio. inducto eo modo quod. c. j. Facit etiam gloss. in proœmio Clement. in princ. nam dum dicit tex. nulla iuris sanctio. gloss. in verbo, iuris, dicit, humani positiui: sicut canonicum, vel ciuile, synodale vel municipale, naturale vel diuinum. & sic glos. sub nomine iuris comprehendit quodcunque, tam statuarium, quã alterius speciei. Præterta facit, nam iura mandant iudicari secundum statuta & consuetudines locorum. c. iij. de eo. qui mit. in posses. c. illa. xij. distinct. c. citatus. de rescrip. cum statuta & consuetudines sint iura: vt patet in definitione cõsuetudinis. per Bar. in l. de quibus. in prin. ff. de legib. & de statutis in l. omnes populi in princ. ff. de iust. & iu. ergo veniunt appellatione iuris. Hanc opinionem tenet Anto. de Butr. in c. quintauallis. nu. 49. de iureiu. Paul. de Cast. in l. ius pluribus. nu. 3. de iust. & iu. & in l. prescriptione. num. 11. C. si contra ius vel vtili. public. Ludouic. Roma. in l. post dotem nu. 43. ff. solu. matrimo. & in consi. cclj. nu. 5. ita tenet Abb. in proœ. Clem. in princ. & in c. Cumana. nu. 11. de electio. & in c. cum venissent. nu. 4. de eo qui mit. in possess. & in c. licet causam. nu. 2. de proba. Præposi. in c. ius generale. j. distinct. nu. 8. Alexand. in d. l. post dotem. nume. 26. Felinus in d. c. ius generale. j. distinctio. in j. & ij. col. & in d. c. licet causa nu. 3. & in c. j. nu. j. de sponsal. Ias. in l. omnes populi. in j. lect. nu. 3. & in ij. lectu. nu. 19. ff. de iust. & iur. & in l. prescriptione. num. 24. C. si contra ius vel vtilit. public. & in nu. 18. vbi in nu. 20. dicit istam esse communem opinionem Philip. Deci. in d. c. licet causam. nu. 20. Hanc etiam dicit communem Crot. in d. L. omnes populi in j. not. & ibi Bapti. de sanct. Seueri. in j. col. & Claud. de Seyssel. in d. l. ius pluribus. num. 4. eandem opinionem tenet Rochus de Curte in rub. de consuetudine. in vj. quæst. nu. 50. licet aliqui Doctores, quos ipsi referunt, teneant contrariam opinionem.

Hanc regulam ampliat vno modo, & limitat quinque modis Rochus de Curte in d. rub. de consuet. & d. nu. 50.

REGVLA LVII.

Arbitri sententia, etiam si sit iniqua, standum est. l. diem proferre. §. stare. ff. de arbit. & l. qualem. eod. titu.

2 Limita primo, quando sententia arbitri fuisset lata secundum voluntatem, & contra compromissum: nam tunc esset nulla. Per notata in c. dilecta de rescrip. & in c. Pisanis. de restit. spolia. & in l. non distinguemos in. §. de officio. ff. de arbitris. quia omnis potestas arbitrij, dependet a compromisso, in tantum, ꝙ si esset compromissum de iure, & processum de facto, non teneret sententia, vt ibi facit. l. diligenter, ff. manda, cum aliis,

Secundo

2 Secundo fallit, si arbiter ferat sententiam prætio, vel dolo aduer sarij: nam tunc non valet nec ei standum est, sed ope exceptionis infringitur. Ita notabiliter tenet Spe. in tit. de arbit. et arbitra. in §. excipitur. nu. 4. versi. item quod corruptus. per text. in l. iij. in §. & l. ita demum. ff de arbit. & in l. sed & si seruum. in §. sunt & alij eod. tit. & in c. 2. de arbitr. & in c. cum æternæ. de re iudic. lib. vj & in c. accusatores. 3. q. 5. facit text. in l. nõ distinguemus. in §. cum quidam. eod. titu.

3 Tertio fallit, quando ius est clarum, & sententia arbitri continet errorem expressum. Per notata in l. 2. C. quando prouoca. nõ est ne cess. in c. per tuas. de senten. excom. per Bart. & Alex. & Iaso. in l. cum prolatis. ff. de re iudic. Fel. in c. j. nu. 6. de re iudic. Moderni in l. qui Romæ. §. duo fratres. ff. de verb. obli. Anto. de But. in c. quintauallis. nu. 42. de iureiur. Et intelligitur expresse. s. in ipsa sententia: vt si pronuntiauit quod minor non potuit testari contra tex. in l. qua ætate. ff. de testam. nam si non est expressus error, non dicitur arbiter iudicasse contra ius commune, sed contra ius partis: vt in c. cum inter. de re iudic. facit text. & quod ibi notat. Bart. in l. ii cui bonus. ff. de verb. oblig. ita tenet Felin. in d. c. j. de re iudic. nu. 9.

Quam limitationẽ amplio procedere quando arbiter fert sententiam contra consuetudinem: nam sicut non valet contra ius, ita neque contra consuetudinem: cum a pari procedant. Ita notatur in d. c. j. de re iudic. & per Bal. in l. ij. C. quan. prouo. non est nece. faciunt notata per eundem Bald. in rubric. de concess. recti feu. & ita tenet Ange. Aret. in §. j. Instit. de offic. iud. de quo vltra eum ibi, & Feli. in d. c. j. de re iud. vide Doct. in d. l. cũ prolatis. et in d. §. duo fratres.

Quam supra dictam regulam intelligo habere locum in arbitrio voluntario: secus est in arbitrio statuario: nam ab eius sententia appellatur ex dispositione iuris. Ita tenet Bar. in l. fi. C. de iudi. p qua opinione est glo. in c. a iudicibus. 2. q. 6. & in c. ab arbitris. de of. de leg. lib. 6. quarum opinio, vltra Barto. ibi sequuntur Salic. & Ias. & Iacobi de sanc. Geo. in d. l. fi. C. de iudic. & ibi Are. qui dicit q̃ ista est verior & cõmunis opin. Hanc opinio. tenet idẽ Bart. in l. j. in fi. ff. a quib. appella. non licet Ias. in §. omnium nu. 11. instit. de actio. & ista est verissima opinio, licet contrarium teneat idem Barto. in prima constitu. C. nu. 4. quem sequitur Anto. de But. in d. c. quintauallis. nu. 33. & in c. cũ dilectus de arb. Dominic. in d. c. ab arbitris.

REGVLA LVIII.

Arbiter sententiam non potest ferre de nocte. Hanc regulã probat text. in Auth. de iudicib. in §. sedebunt collat. vj. dum dicit, quod vsq; ad vesperas potest iudicium reddi. Ita tenet Bald. in l. in eos in fi. C. de appella. glo. in §. ij. institu. de ver. obl. ita concludũt Roma. & Ias. in l. more Romano. nu. 12. in fi. ff. de fẽri. dicentes, q̃ arbiter nisi ex causa necessitatis non potest dicere sententiã de nocte per l. si de meis, in fi, et l. si fẽriatis, secundum vnũ intellec. ff. de

arbit.

arbit,idem tenet Alex.& Riminal.in l.non minorem. C.de transactio,reprobato Pau.de Cast.ibi,qui facit differentiam inter ordinarium,& delegatum,& arbitrum.Sed quantum ad arbitros, sic distinguendum puto:aut loquimur in arbitrio compromissario,& tũc dico sententiam per eum latam de nocte valere: per text.in l.diem proferre.in.§.stati.& in l.qualem.ff.de arbitr.nam sicut eidem standum est quando est iniqua ratione rei,vel alterius causa,vt in iuribus supra allegatis, vt posui supra in præcedenti regula : ita & ratione temporis,argu.tex.in c.j.de plus petitio.& in.§.plus autem. Institu.de actio.cum aliis notatis.in l.j. C.de plus petitio. Si vero loquimur in arbitro electo secundum formam statuti, cum multum assimiletur iudici,siue ordinario,siue delegato,vt tenent Doct. in l.fi.C.de iudi.& dixi supra in precedenti regula: crederem ꝙ sicut iudex non potest sententiam de nocte dicere.d.§.sedebunt.et notatur in c.consuluit de offic.deleg.& in d.l.non minorem. & tenet Soc. in regula cccIx.ita nec arbiter:& sic nostram regulam secũdum supra dicta dico debere intelligi in arbitrio statuario. & Soc. ibi ponit quinque fallentias, quæ possint huic regulæ conuenire, ideo vltra eum.

1 Limita primo, non habere locum quãdocunque arbiter dedit interlocutoriam sententiam:nam tunc,licet sit lata de nocte,tenet:per notata per Bal.in d.l.non minorem.Imol.in l.quod iussit. ff. de re iudic.notatur in c.auditis de procur.

2 Secundo limita,quando arbitri assumuntur de iure, & de facto : nam tunc cũ talis sententia habeat vim transactionis,vt dicit Pau. de Cast.in d.l.more.in fi.dicendum est,ꝙ sicut transactio potest fieri de nocte.d.l.non minorem.ita & sententia debeat valere. facit quod notat Ias. in d.l. more.nu.12.in vij.fallen.

3 Limita tertio,quando lata est sententia de nocte ex consensu partium:per notata per Ioan.And.in additio.Specu.in tit.de arbitr.& arbitra.§.differt.Ias.& alij in d.l.more.& in d.l.non minorem.Fel. in d.c.consuluit.notatur in l.pen.C.de pact.Quod procedit,siue expresse,siue tacite esset consensum: vt tenet Ias.in d.l.non minorem. in limita.

REGVLA LIX.

Arbiter postquam tulit sententiam, non potest amplius eã retractare.Hanc regulam ponit Spec.in tit.de arbitro, & arbitratore.§.sequitur.nu.62.Cyn.in l.diuersa.C.de transact.Bal. & Albẽri.in l.dicere.in .§.vnde videndum.& in l.quid tamen.ff. de arbitr. Angel.in consi.clij.

1 Limita primo,non habere locum in sententia interlocutoria:Per notata in l.quod iussit.ff.de re iudic.& in l.post sententiam. C. de sentent.& interlo.om.iudic.& in l.j.C.senten.rescin.non pos. & in l,si opus nouum,ff.de noui oper.nunt.et in l.fin.in fi.ff.de præto.sti-

pu.Innoc.in c.in literis.de offic.delega.et in c. auditis.nu.2.de p
cur.& in c.quod ad consultationem.nu.1.de re iud. Bal.in d.§.
de videndum.nu.1.Abb.& Felin.in c.qualiter & quando.el j.nu
de accusa.& in c.cum cessante.nu.3.& ibi in additio.de appella.

2 Secundo limita quandocunque arbiter mutat sententiam in co
tinenti.nam tunc valet illa iterata pronuntiatio.l. si ita.la ij. ff.
hæred.instit.in c.præterea.de testib.cogen.ita tenet Spec.in d.§.
quitur.nu.62.quod tamen intelligo verum, quandocunque non s
teruenerit in mutatione sententiæ aliquod spatium, ex quo decer
posit ius esse quæsitum parti: & ita intelligo dictum Bald. qui co
tra hanc limitationem tenet in l.quia arbiter.in 2.lectu.nu.1. ff.
arbitr.dum quærit,an definitiua possit statim corrigi? pro qua op
nione est tex.in l.ij.C.de senten. ex breui.recita.vbi probatur,
statim lata sententia ius quæsitum est parti, & sic mutari nõ potes
& quia post latam sententiam functus ex officio suo: vt in l.iuden
ff.de re iudic.

3 Limita tertio,quando arbiter pronuntiasset contra formam com
promissi. Ita probat tex.in d.l.quid tamen.in.§.j.vbi hoc expres
tenet Lud,Roma,in nu.1,notatur in d.l.dicere.ff.de arbitr.

REGVLA LX.

ARBITER debet arbitrium suum ferre partibus citatis
Hanc regulam probat tex.in l.nam ita diuus.ff.de adoptio.& in
de vnoquoque.ff.de re iud.& in l.si enim tres.cum l.seq.ff. de arbi
in c.ex ratione.de appella.text.& ibi Bart.& Doct.in l.si arbitra
tu.ff.de verb.oblig.

Hanc regulam limita septem modis,vt per Vdalr.Zasium,in d
l,si arbitratu.nu.33.

REGVLA LXI.

ASCENDENTES succedunt descendentibus. Hanc regulã
probat text.in l.nam & si parentibus.ff.de inofficioso testamẽ.tex
De iure regio in l.vj.& vij.in ll.Tauri:per quas est correcta l.iij.
tit.xij.par.vj.& lex x.tit.vj.lib.iij. fori. Circa quam regulã vi
de notabiliter Arnol.Ferron.in gl.ad consuetud.Burdegalen. in ij.
par.in tit.de testamentis.§.iiij.& .§. xj. Hanc regulam ponit Ni
col. de Vbal.in tract.de successio.ab intesta..in ij.par.in iij.q. nu
7.cum sequen.vbi eam limitat quinque modis. Eandem regulã ci
sex limitationibus ponit Bartho.de Chass.in consuetu. Burgun. in
titu.{des successions.}rub.vij.§.vj.nu.1.cũ aliis.fol.248.col.iiij.

Secundam vero limitationem quam ponit ibi Chassa. scilicet si
matre quæ intra annum non petit tutorem, sublimitat sex modi

Nicola.

Nicola.de Vbal.vbi supra,nu.14.Eandem ipsam limitationem amplıat vndecim modis & sublimitat quatuordecim, Ioannes de Neuiza.in sylua nuptia.lib.ij.nu.53.quas refert,& ponit easdem Ampliatio. & limita Bernar.de Luco in regula ccccl viij.

7 Limita septimo,& primo vltra Chassa. quando pater fecit substitutionem pupillarem filio suo: nam tunc mater priuatur eius successione. Ita probat text.in l.Papinianus.in.§. sed nec impuberi.ff. de inoffic.testa.& in c.si pater.de testa.lib.vj.& vltra Docto. vbique, hæc est vera limitatio secundum Tiraq.vbi refert alios Doct. in legibus Connubia.in gl.v.nu.60. Arnoldus Ferronius in d.§.xj. Iacob.de S.Geor.in l.fi.nu.37.C.de edic.diui Ad. tol.licet contrarium,& male, teneat Ioan.Coras.in l.precibus.nu.19.C.de impub. & aliis substitut.

8 Octauo limita in feudalibus: vt in c.j. de natura succes. feud.in vsib.feud.& quæ dicam in sequenti regula.

REGVLA LXII.

ASCENDENTES in feudalibus non succedunt descendentibus. Hanc regulam probat text.in c.j.in princ.de natura succes. fud. De iure regio text.in l.vj.tit.xxvj.par.iiij.Circa quam regulam vide notab.Maturinum Montanum in auth.de hered. ab intesta.venien.colla.ix.pag.64.cum duabus seq.

Hanc regulam,vbi eam quadrupliciter limitat,ponit Bartholo. de Chassa.in tit.{des successions}Rub.vij.§.vj.fol.251.col.iij.nu. 3. cum aliis. quas limitationes ad literam ante eum posuit Francis. Cur.Iun.in tract.feudo.in ij.par.iij.partis prin.q.xvij. nu.42. cum seq.pag.278.

REGVLA LXIII.

ASSESSORI ante finem officij salarium non debet solui. Hanc regulam ponunt Bald.Paul.de Cast.Alexã.in ij.notab. in l. diem functo.per text.ibi.ff. de offic.assesso. facit etiam text. in l.si seruus communis meus & castrensis.ff.de stipula.seruo.vbi probatur, ꝙ ibi salarium debetur pro mercede laboris, tunc in fine tantum debet solui.

1 Amplia primo,idem esse in Medico.Ita probat glo.in l. vnic.in verbo,consequantur.C.de suffrag.& ibi Bald.in 8.q.vbi probatur. ꝙ Medicus non debet habere salarium ab infirmo, nisi cum sanus fuerit.idem tenet Bar.in l.j.in.§.diuus.nu.16.ff.de var. & extraordi. cognit.pro qua opinione est text.expressus & ibi Bar. expresse eum ad hoc notat.in l.archiatri. C.de profess.& medic.lib.x. ita tenet Ias.in §.tripli.nu.56.Institu.de actio.et vide Fel.in c.præsbyterum.nu.4.de homici.

2 Amplia secundo,idem esse in Aduocato.Ita ponunt Doc.in locis

supradictis, in prima amplia. facit text. in l. quisquis. C. de postula. quod etiam tenet Ias. in d. l. diem. functo. nu. 11.

Han regulam limita quatuor modis, vt per Francis. Purpura. in Rubr. ff. de officio assesso. nu. 189.

Et circa quartam fallentiam ibi positam per eum, scilicet, quod si ante terminum potestas decessit, & per accessorem non stetit, ille casu integrum salarium assessori debetur. Ita probat text. & ibi Paul. de Cast. & Ias. in 3. notab. in diem functo. & quia ista est quæstio necessaria, & difficilis, omissis fundamentis quę in hac opinione dici possent pro vtraque parte adduci, Dico ei salarium deberi si est promissum, & si datum est, non cõpetere repetitionem. Ita probat text. in l. qui operas. ff. loca. vbi qui operas locauit, totius temporis mercedem debet habere, si per ipsum non sterit quo minus operas præstet. idem probat tex. in l. j. §. diuus. ff. de variis & extraord. cogni. & in l. penul. & fin. ff. de condict. ob caus. & in l. iiij. & in l. si quis. C. de princi. agen. in reb. lib. xij. & in l. fin. C. de domest. et pro præto. lib. xij. Et vltra Bar. in d. §. diuus. nu. 13. ita tenet Innoc. in c. propter sterilitatem. & ibi Ioan. de Imo. nu. 13. vbi dicit communiter Legistas ita tenere. Eandem opinionem dicit esse communem Ias. in d. l. diem functo. nu. 36. Philip. Dec. in cons. lxx. nu. 2. Guido Papa in decis. cxij. Ludo. Bologni. notab. in consi. lxxj. Eandem opinionem dicit etiam esse communem Franc. de Ripa in tracta. de peste: in parte, de priuilegiis contractis in causa pestis. nu. 114. Eandem opinionem dicit etiam communem, vbi latissime eam examinat Lauren. Sylua. in consil. xxviij. nu. 17. & 18. & 20. quæ opinio approbatur hodie de iure regio per text. in l. iiij. tit. xxj. partita secunda. Et est etiam pro ista opinione glossa expressa & communiter approbata in §. diuus. in verbo. repeti. in medio.

REGVLA LXIIII.

AVDIENDVS non est qui sine exceptione experitur, reo repugnante & inuito. Hanc regulam probat text. in l. si pupilli. in §. videamus. ff. de nego. gest. & in l. si quis possessor. in §. penulti. ff. de petitio. hæredita. & in l. quoties. in. §. j. ff. de adminis. tutor.

Hanc regulam per supra dicta iura, vbi eam limitat quinque modis, ponit Zasius in l. si Titius. nu. 7. cum seq. ff. de uerb. oblig.

REGVLA LXV.

AVTHORITAS quando requiritur non sufficit simpliciter consentire, sed sicut verbum sonat, debet expresse authoritas præstari. Hanc regulam probat text. in l. j. in. §. mutus. ff. de tutel. vbi mutus tutor dari non potest. Rationem reddit ibi text. quia authoritatem præbere non potest. idem probat gl. in l. iij. & ibi Bartol. & alij. ff. de autho. tuto. Hanc opinionem regulę dicit esse communem

Franc.

Francis. Are. in. l. gerit nu. 7. ff. de acquir. hæredit. & circa eandem regulam vide notabiliter Sylvestrum, in. §. tutor autem per totum. Institu. de autho. tuto.

Hanc regulam, vbi eam notabiliter examinat. ponit Tiraqnel. in legibus connubia. in glo. 3. in prin. vsq; ad nu. 16. & a nu. 16. vsq; ad nu. 39. eam limitat octo modis.

REGVLA XLVI.

AVTHORITAS Doctoris, solum est probabilis, & non necessaria. Hanc regulam ponit Bar. in l. j. nu. 2. ff. si cert. peta. per text. in l. j. C. de profess. & med. qui in vrbe Costantino. libro. xij. & per notata in. l. j. & in l. si de interpretatione. ff. de legib. quam opinionem Bart. dicit esse communem Francis. Curt. Iun. in consil. 136. nu. 8. & in consi. clx. nu. 4.

Hanc regulam amplia tripliciter, & limita duobus modis, vt per Franciscus Purpu. in d. l. j. a nume. 134. vsque ad nume. 140. ff. si certum peta.

REGVLA XLVII.

AVTHORITATE propria nulli subdito Regis competit ius sibi dicere. Hãc regulam probat text. in l. si quis in tantam. C. vnde vi. in l. extat. ff. quod metus cau. in l. nullus. & ibi glo. C. de Iudę. in l. vnica. C. ne quis in sua causa ius sibi dicat. & in l. Iulianus. ff. de iud. ¶ De iure Regio est tex. in l. x. tit. 4. par. 3 & in l. 2. tit. 14. lib. 3. ordinamenti. Circa quam regulam vide Franciscum de Ripa in c. fæpe. nu. 68. de resti. spoliato. Hippoli. de Marsi. in singu. clxvij. Hieron. Cagnol. in l. non est singulis. nu. 2. cum seq. ff. de regu. iur. Deci. in c. cum venissent. nu. 45. de iudi. Hanc regulam, vbi eam limitat septem modis ponit Socin. in regu. 34. Limita xx. modis, vt p Ant. de Tremoliis in additionibus ad practicã Vberti de Bonacurso, in Rub. ix. quibus modis examen ordinarij iudicis declinatur, fol. 54. colũ. j. in fine, in additione ad nu. 3. cum seq. Eandem regulam ponit, vbi eam limitat vno et viginti modis Matth. de Afflict. in constitut. Neapol. libro. j. Rubri. viij. nu. 14. vsque ad nu. 47. Eandem regulam ponit idem Matth. de Afflict. vbi eam limitat octo & triginta modis, in c. j. nu. 43. vsque ad nu. 93. de pace iuram. firmã. in Visibns feudor.

SEQVITVR LITERA B.

REGVLA LXVIII.

BANNITVS ex forma ſtatuti poteſt impune occidi. Hanc regulam ponit Barto. Bald. Iaſ. & Phl. Deci. in l. vt vim. ff. de iuſtit. & iu. Ratio eſt quia bãnitus eſt transfuga & hoſtis ciuitatis. l. amiſsione §. j. ff. de cap. dimi. Hoſtis autem ciuitatis poteſt impune occidi. l. j. ff. de ſicariis & l. minime. ff. de religio. & ſump. fune. Hanc opinionem tenet. Bart. in l. vbi pactum. C. de tranſact. & in l. j. C quando liceat vnicui. ſine iudice ſe vindicat. Abb. in c. fi. de conſuetu. Fe lin. in c. quæ in eccleſiarum. nu. 5. de conſti. Iaſ. in l omnes populi. in repe. nu. 46. ff. de iuſti. & iu. Hippol. in l. j. ff. de ſicar. & in ſing. cl. Marc. Mant. in conſi. ccvj. nu. 1. Matth. de afflict in conſti. Neapo. lib. 2. Rub. 3. per totum. Catellia. Cotta in Memor. in verbo, ſtatura q̃ bannitus. circa quã regulam vide etiam notab. Io. Igne. in l. 3 in §. ſi ex ſtipulatore. nu. 70. ff. ad Senatuſcon. Syllan. Hanc regulã ponit Bernar. de Luco in regu. lviij. vbi refert Iaſ. qui eam limitat quinq; modis, in d. l. omnes populi. & Feli. qui eam limitat nouem modis, in d. c. quæ in eccleſiarum.

1 Quam regulam vltra eos amplia primo, procedere in occidente bannitum ignoranter: quia ignorabat eum bannitum eſſe. Ita tenet Bart. in l. inter omnes in §. recte. nu. 4. ff. de fur. & in l. genero per illum text. ff. de infam. Alexand. in j. volu. conſil. cxiiij. num. 4. Hippoly. in pract. crimi. nu. 3. & in l. j. nu. 69. ff. de ſica. & in cõſi. lv. nu. 6. Nellus in 2. par. 2. tempo. q. 25. nu. 25. in tract. bannit.

2 Amplia ſecundo, in occidente bannitum qui erat re bannitus, nõ tamen adhuc erat cancellatus de banno: nam occidendo eum non punitur. Ita tenet Pau. de Ca. in l. ſi de eo. ff. de acq. poſ. Bal. in l. Labeo. in fi. ff. de pact. Alexan. in d. conſi. 214. num. 5. Hippoly. de Marſi. in l. i. nu. 70. ff. de ſicar. & in pract. crimi. in §. aggredior. nu. 4. & in conſi. lv. nu. 7.

3 Tertio amplia, ſi bãnitus fuiſſet indebite cãcellatus a bãno. nã occidẽs eũ nõ punit, ſicut ſi nõ fuiſſet cancellatus: Ita tenet Bal. in c. j. in prin. hic finitur lex Corr. in vſib. feu. Bar. poſt Ray. i l. ſi eũ ſet

uũ.ff.de dona.inter vi.et vxo.Cæpo.notab.in cõsi.7.nu.1.cũ seq.in consi.crim.Nellus in tract.banni.in 1.par.3.tempo.q.3.nu.3. Hipp. in l.1.nu.71.ff.de sica.et in sing.340.et i.prac.cri.§.aggredior.nu.5. vbi dicit q dicitur iniuste cancellatus si non apparet cã cancellationis,secundum Bal.in c.cũ super.nu.18.de re iudi. & in l.si non sortem.in.§.adeo.ff.de condi.indeb.& in l.si præsens.in fi.C.quomodo.& quando iudex.idem Hipp.in d.consi.lv.nu.5.

4 Quarto amplia,vt ẽt ꝓcedat si statutũ dicat simpliciter Bannitũ offendi posse,licet nõ dicat occidi,nã occidi põt.Ita tenet Io.And. in addi.ad Spec.in ti.de consti.in addi.fi.in fi.Ray. & Bar.in l.3.in §.fi.ff.de alı.et cib.leg.Alb.in.1.par.statu.q.v.et 8.Nellus de sanc. Gemi.in trac.bã.in 2.par.2.tẽp.q.7.ver.examinatis qõnib.Pau.de Ca.& ibi Flo.in l.binas ædes.nu.4.ff.de ser.vrb.præ. Pau.Ale.& Iaſ.in l.in suis.ff.de lib.& posth.Hipp.in l.1.nu.37.C.de rap. virg.

5 Quinto amplia,etiam si bãnitus notificasset occitori cancellationem factam ab anno:nam non teneretur credere ipsi bannito, nisi ostenderet publicum instrumentum cancellationis & gratiæ. Ita Bar.quem sequitur Iaſ.ibi in l.non solum.§. morte. ff. de noui ope. & ibi Ant.Rub.nu.64. Maria.Socin.Iun.in consi.lviij.nu.12.vol. 1.Hippo.in l.1.nu.72. ff.de sica.

6 Sexto amplia,in bannito occidente alium bannitum:nã potest impune occidi.Ita Bal.in l.cũ mulier.nu.4. ver. statuto cauetur. ff. solu. mat. & ibi Alex. Hipp.in practi.crim. in.§.aggredior.nu.53. Felin.in c.cum duobus.de senten. excom.

7 Septimo amplia,in occidente bannitũ qui iniuste bannitus erat:nã propter bannũ,etiam si esset innustũ,excusatur. Ita tenet Dinus in l.pen.ff.de adult.Bar.in l.ex hoc rescripto.ff. de ventre inspi.& in l.siue vxor.ff.de dona.inter vir.& vxo.& in l.3.§.si seruus.ff.de acqui.pos.Cin.in Auth. si vxor.C.de repu.Bal.in l.1.C.de pœn.& in l.1.ff.sol.matri.Ang.in l.quis sit fugitiuus. in.§. itẽ apud Labeonẽ.ff.de edili.edic.Bar.in l.2.in §.hæc actio.ff.vi bono. rapto. idẽ Bar.Ale.& Iaſ.in l.4 in §.condemnatũ.nu.34.ff.de re iudic.& in l.3.in §.si seruus.nu.8.ff.de acqui.pos.Cæpol.in consi.7.nu.7.in cõ si.crimin.Sebast.Vantius in tract.de nullit.sententiarum rub.8.quoties & intra quod tempus de nullita.agi possit.nu.44.

8 Octauo amplia,etiam si quis occidat filiũ,aut patrem,aut domi num bannitũ,vel fratrem,non punitur.Ita Bar.et Alex.ibi,in addi. in l.si adultertum cum incestu.§.liberto.ff.de adul-Feli.in c. quę in ecclesiarũ.nu.5.de constit.Hippol.in l.vnica nu.20. C. de rap.vir. idem Hipp.in consi.cxix.num.18.Iaſ.in d.l.omnes populi. nu.47. Hipp.in l.1.in §.præterea.ff.de quęst.Eandem opinionem sequitur Gerar.de Petra Sancta in sing.ij.pro qua opinione facit quod notat Marc.de Man.in l.veluti.ff.de iusti.& iure. Contrariã tamẽ opinionem tenet Angel.in.d.§. liberto. & in Authẽ.de incest.nuptiis. in princ.num.1. colla. secunda. Eandem opinionem notab. examinat & tenet contra Bartol, Ludouic, Gomez. in d.§. rursus.

nu.22.quam opinionem sequitur & allegat plures docto.eam tenentes tanquam humaniorem & tutiorem. Bartholo. Cæpola.in consil.5.nu.26.in consi.crimina.Nellus in tracta.banni.in ij.par.secundi tempor.quæst.x.nu.10.Quam intellige & declara, vt in fina.limitatione huius regulæ.

9 Amplia nono,non occidendo bannitum, sed etiam non bannit Verum de proximo banniendum.Ita.Ias.in l.quamuis.nu.7. C.de inoffi.testa.& in Authē.si qua mulier.C.de sacro san. eccle.nu.2 Hippol.in l.j.nu.74.C.de rap.virg.& in consil. 97.

Hanc regulam sic ampliatam vltra Ias.in d.l.omnes populi.nu. 45.vbi limitat eam quinque modis:& Feli,in d. c, quæ in ecclesiarum.vbi limitat eam nouem modis.

1 Limita primo,secundum Ias.in d.l.omnes populi.nu. 46. quod tale statutum non valet de iure Canonico,nec procedit, dato q de iure ciuili valeat.Ita tenet Hostin. & cæteri Cano. in c. fi.de consuetud.quem refert & sequitur Bal.in l.j.num.9. C.si a non compe ten.iudi.iudica.esse dicatur.

2 Limita secundo, non procedere in foro conscientiæ, quia iste occidens bannitum, etiam si faciat ex forma statuti, peccat: & in foro poli non est excusatus, maxime si hoc non facit respectu reipublicæ & animo exequendi statutum, sed animo fundendi sanguinē humanū. Ita tenet Ioan.An.in rubri.de constitut.S.Thoma ij.ij.quæstio.lxiiij.Bald.in l.vt vim.ff.de iustit. & iur. Alber. in iiij.par.statutorum.q. xix. Felin. in c.qui in ecclesiarum. nu. xiiij. de constitutio. Pro qua opinione est gloss. in c. inter hæc. xxxiij.q.ij.vbi licet maritus defendatur a pœna homicidij ,ppter adulterium vxoris. Gracchus.C. de adulte. non tamen defenditur a pœna æterna.d.c.inter hæc.& ita per illum text. tenet. Abb. in repetit.c.cum esses. num.16.de testamen.Felin.in c. 1. num. 2. de præscrpt. Fortu. Garcia in tracta. de vltimo fine iuris canonici & ciuilis. illatione 11.Iaso.in l. vbi pactum nume. 16. C. de transact. copiosissime Ioann. de Neuiza. in sua Sylua nuptiali, lib. 1. nu. 85.Ludoui.Gomez.in.§.fuerat.nu.52. Institu. de actio. Andræas Tiraquel.in ix.lege concubinali.nu.4.Et ex Theologis idem voluit diuus Thomas in quarto.sententiarum,distinct.xxxvij.quæst. 2.artic.1.& ibi Richardus,omnes doct. Astensis in libro octauo summæ summæ, titu.2. articu.4.Robertus Holcot in commentariis in Sapientiam Salamonis,lectione lxij.Angelus in Summa, in verbo,homicidium.el primo.§.6& in verbo. vxo. in.§.4. & ante eos hoc tenuit diuus Augustin. in lib. 2.de adulterinis coniugibus.cap. 24.& sequen. Imo fortius etiam in foro fori non excusatur, secundum Feli.in c. ecclesiæ sanctæ Mariæ. nu.42.de constit. Gomez.in d.nu.62.& sic supra dictum statutum,& leges quæ permittūt vindictam,cum agatur de peccato in eis,non valent nec tenent sed attenditur dispositio Canonum.c. fina. de consuetu. c. nouit de iudic,c.per venerabilem,qui filij sint legiti,et ita notabiliter,cōclu-

dit

dit Rochus de Curte in tracta. de consuetu. nu. 149. vbi vult. quod dispositio l. j. & 2. C. quando liceat vnicuique sine iudi. se vindicare non procedat in foro ecclesiæ, nec Cæsaris, tanquam nutritiua peccati. Nec ad hoc obstat text. in c. 2. de homici. vbi est dispositio iuris canonici, & permittitur fur nocturnus occidi: quia dico, quod non est verum, dato quod sit dispositio Canonica, ac procedat in foro conscientiæ imo non procedit. ita probatur in c. cum dilecti. & in c. ad nostram. de empt. & vendit. vbi sunt iura canonica, & per illorum dispositionem permittitur contrahentibus se inuicem decipere vsque ad dimidiam. tamen illa dispositio canonica non procedit in foro conscientiæ. ita tenet Antonius de Butr. ibi allegando diuum Thomam, & Ioannes Crot. vbi plura refert, in repeti. c. ij. in j. notab. de constitut. lib. vj. Gomezius in d. § superest. nu. 54. Gerardus de Petra sancta in singu. xxij. Iason in. §. sed istæ quidem nu. 104. Institutio. de actio. Gomezius, vbi dicit istam esse communem opinionem, & eam latissime examinat, in c. 2. nu. 7. de constitut. li. 6. Et in dubio præsumitur bannitus potius occisus causa odij particularis, quam reipublicæ. vt in c. omnes. 6. q. 1. & ita tenet Antonius Rubeus in repe. §. morte. l. non solum nume. 647. ff. de noui oper. nunt.

3 Limita tertio, quandocunque bannitus esset de proximo rebanniendus: nam tunc impune occidi non potest. Ita Bald. in l. j. in. §. serui. ff. ad Syllani. Cæpol. in consil. 39. in crimina. Hippolit. in singu. 106. & in practica criminali in. §. aggredior. nume. 27. & 30. & in consil 10. & 61. & 94. Quod tamen intelligo si sciebat rebanniendū esse de proximo, alias mitiori pœna punitur, vt ex supra dict. patet.

4 Quarto limita, in occidente bannitum qui communi exstimatione reputabatur pro nō bannito. Ita Angel. in l. si duo. ff. de acqui. hę redi. Hippol. in l. j. nu. 11. ff. de sicar. & in d. §. aggredior. nu. 34.

5 Quinto limita, in bannito condemnato, qui ducitur ad suppliciū: nam non potest occidi ab aliquo priuato, nec a familia potestatis. Ita tenet Bald. in l. addictos. nu. 3. C. de epis. audiē. & in l. fideicōmissa. in §. si quis. ff. de leg. 3. et in l. fi. C. de malefi. et mathem. Bar. in l. cuiusque. nu. 4. ff. ad l. Iul. maiest. Hippol. in d. §. aggredior. nu. 40. & in l. j. nu. 13. ff. de sicariis.

6 Sexto limita, quando bannitus est captus & carceratus. quia talis bannitus incarceratus non potest impune offendi, quia carcerati sunt sub protectione Curiæ. l. fina. C. de custodia reorum. Ita notab. dixit Bart. in l. in laqueum. ff. de acquiren. rerum dom. & in l. eiusdem. in §. transfugas. §. de sicariis & in l. legis Iuliæ. ff. ad leg. Iuliam. de ui priua. Bal. in l. libertus. ff. de statu homi. Ioan. de Ana. in c. cum iuramento. de homici. nume. 6. & ibi etiam Fel. Hippoly. in singu. 150. & in pract. in. §. aggredior. num. 24. & in l. j. nu. 3. ff. de sicar.

Septimo

Septimo limita, in femina prægnante: nam licet fœmina bannita possit occidi, tamen si est pregnans non potest. Ita tenet Nellus. in tracta. Banni. in j. parte secundi temporis. q. 56. & 45. Ioan. de Ana. in c. intelleximus numero 7. de his qui filium occiderunt. Angel. in tracta. maleficiorum, in parte, fama publica. nume. 102. Ioan. de Neuixa. in Sylua nupti. lib. j. nume. 92 pro qua opinione est text. in l. Imperator. ff. de statu homi. & in l. prægnantis ff. de pœnis. l. 2. titu. xxx. parte 6. & Ioan. de Anan. supra extēdit hoc etiam si partus esset adulterinus, vel in carcere conceptus, & etiam si esset prægnans decem vel viginti dierum. quod etiam tenet Alexander in Additionibus ad Bartol. in dict. l. prçgnantis. Hippolytus in practica criminali, in §. nunc videndum. num. 50. & in l. 2. in princ. nu. 4 ff. de quæstio.

8 Octauo limita nisi proditorie occidat, vel veneno, cum tunc etiā proditorie occidere dicatur. Ita tenet Angel. in additio. ad Bar. in l. fi. per illum tex. C. de delato. li. x quem sequitur Hippol. in rub. nu. 14. ff. de sicar. & in singul. 16. in consi. j. in prin. & in consi. 132 nu. 16. & in cōsi. 131. Cæpola in cōsi. 34. in consi. cri. nu. 6.

9 Limita nono, quandocunque aliquis occidit bannitum, cum quo habebat capitales inimicitias: nam tunc non iuuatur prædicto statuto, cum potius præsumatur offendisse propter vindictam priuatam quam publicam. Ita tenet Bar in l. nulla. C. de delatori. lib. x. quē sequuntur Lud. Rom. in l. si quis in graui §. vtrum. ff. ad Syllania. nu. 3. et ibi Alex. in addi. ad Bar. quę per plura cōcludit Pau. Parisi. in c. dilecti. nu. 25 de except.

10 Decimo pro limitatione facit, nam licet denegare alimenta alicui sit eum necare. l. necare. ff de liber. agnosc. tamen bannitus etiā stante supradicto statuto potest petere alimenta ab eis qui ante bannum eum alere debebant. Probat text. in l. mutus. in. §. manente. ff. de iure dot. Et ita in vxore quæ teneatur alere virum bannitum, tenet Bartol. in l. si costante. nu. 22. ff. solu. matri. facit etiam tex. in Authen. de incest. nupt. in §. si vero contigerit. colla. 2. Idem etiam est in filio qui debet alere patrem bannitum, vt tenet Bartol. in l. si quis a liberis. in §. sed vtrum. ff. de liber. agnosc. allegat ad hoc supradicta iura. & in Authē. vt cum de appellatio. cogno. in §. nunc de prædictis. colla. 8. gloss. in d. §. si vero contigerit. in verbo, alia necessaria. Idem est in patre qui tenetur alere filium bannitum, vt tenet Rayne. de Forli. in d. §. sed vtrum. Pro quo facit: nam bannitis interdicuntur ea, quæ sunt de iure ciuili. l. quidam. in fi. ff. de pœnis. non autem ea que sunt de iure naturali vel gentium. Ita tenent Gome. in. §. supereſt. num. 12. Institu. de actio. In contrarium tamen facit, quia cum iste bannitus sit hostis ciuitatis, licitum est cuique, etiam filio, eum occidere. vt in l. minime. ff. de relig. & sump. fune. de quo vide supra in 8. amplia. ergo possunt ei alimenta denegari. d. l. necare. & in l. nihil. ff. de sicariis.

Pro

Pro qua opinione est casus expressus in x. colla. in c. de pace tenen. & eius viola. vbi Bald. ibi nu. 7. per illum text. dicit, quod filius non tenetur alere patrem Bannitum: & ibi hoc est introductum de nouo, & hoc etiam tenet Marth. de Afflict. in d. c. j. per illum text. in 11. notab. nume. 22. Sed nihilominus dico primam opinionem esse veram & tenendam, quod filius tenetur alere patrem bannitum, quia licet bannitus sit, nihilominus pater est. d. §. si vero contigerit. & l. eas & l. legatum. ff. de capi. dimin. & l. si adulterium cum incestu. n. §. liberto. ff. de adulte. Hanc. opinionem tenet Angel. in d. Authen. incest. nup. num. 1. Nellus in tracta. bannitorum, in prima par. 2. temp. nume. 48. Quam opinionem probat text. in l. si in metallum. ff. de his quæ pro non scrip. haben. vbi probatur, quod licet aliquis sit incapax, ita quod de iure nihil possit habere, tamen legatum alimentorum, & sic alimenta habere potest, ita per illum text. tenet. Ioann. de Imo. in l. si vicium. nume. 3. ff. de re iudica. Ias. in l. j. nume. 1. C. de hæred. institu. & in l. ex hoc iure. nume. 49. ff. de iustitia & iu. Alcia. in l. nihil aliud. col. 1. fi. ff de verbo. signific. Pro hac opinione etiam facit: nam filius tenetur alere patrem excommunicatum, etiam si iuste excommunicatus sit. c. inter alia. de senten. excommunic. facit gloss. fi. in c. Pastoralis. in. §. verũ, & ibi docto. præcipue Philippus Decius. Imo etiam hæreticum patrem filius alere tenetur. cap. non satis. & ibi expresse Archidiaconus. lxxxvj. distinctio. facit etiam text. in l. qui cum uno. in. §. fin. ff. de re militari. vbi per illum text. ibi Raynerius de Forliuio, allegando S. Thomam tenet, quod frater existens in religione potest illam exire pro alendo fratre: ergo a fortiori dicendum est posse exire pro alendo patre.

Et non obstat text. in. l. minime. ff. de religio. & sump. sune. quia ille text. loquitur in patre contra patriam veniente: quo casu procedit alia opinio secundum Angel. in d. §. si uero facit etiam text. in l. veluti. ff. de iusti. & iure. vbi probatur, nos primum patriæ nasci, & potius patriæ quam parentibus tenemur obedire ergo si pater alias deliquerit, licet patria eum hostem iudicauerit, si non uenerit contra patriam, non licet filio eum interficere. Ita Fortu. Garcia in d. l. veluti. numero. 17. & 18. ff. de iustitia & iure. Gome. in. §. rursus, numero. 22. Institu. de actio. & ita debent concordari opiniones adductæ in 8. ampliatione huius regulæ. Nec obstat text. in d. capitu. j. de pace tenen. quia ibi ponitur ius speciale. & sic ad consequentiam trahi non debet. l. ius singulare. ff. de legibus.

Ex quo apparet veram non esse opinionem Ioann. Crot. in l. si costante. col. xxij. ff. sol matri. vbi dicit, quod licet alias vxor marito absenti teneatur mittere alimenta, non tamen tenetur si sit bannitus, allegat te: in l. amissione. in §. qui defficiũ. ff. de capitis. diminutio.

Quem

Quem sequitur Marcus Mantua, in d l. veluti. in j. col. cum contrarium, ut supra dixi, teneat expresse Bartol. in d. l. si constante. Et sic ex supradictis omnibus concludunt, quod licet aliquis sit bannitus, nihilominus alimenta petere potest ab his, qui de iure, maxime naturali, eum alimentare tenẽtur, & ultra supra dicta, hanc opinionem tenet Ioan. Iacobus de Leonardis, in consi. cxiiij. nu. 417. inter consilia Alberti Bruni Pala. Ru. in l. iiij. Tauri. nume. 14. Hodie autem de iure nostro regio quis dicatur bannitus, & qua pœna debeat puniri, vide l. j. titu. xvij. lib. iiij. fori. & l. iiij. titu. xiij. libro viij. ordi. & in l. xlviij. styli. quod tamen intellige seruata forma. l. lxxvij. Tauri.

REGVLA LXIX.

BASTARDI non dicuntur nobiles, nec notabilitas patris in eos descendit. Hanc regulam ponit Bartol. in l. j. nu. 50. C. de dignitа. lib. 12. Bald. in l. cum legitimæ. ff. de statu homi. vbi dicit, quod bastardi nobilium, etiam ex persona matrum non sunt nobiles. idem tenet idem Bald. in c. innotuit num. 15. de electio. & in l. cum antiquioribus. num. 8. in 8. quæstio. C. de iure deliber. Antonius de Butr. & ibi. Præpo. in 3. notab. in c. per venerabilem, qui filij sunt legitimi. Eandem opinionẽ tenet Bartol. in l. pronuntiatio. in. §. familiæ. ff. de verbo. signifi. & in l. tutelas ff. de capitis diminu. Floria. in l. qui testamentum. num. 11. ff. de probationib. Francis. Aret. in c. super eo. el 2. num. 11. de testib. & ibi Felin. nu. 5. idem Felin. in c. in præsẽtia. nu. 23 de proba. Guido Papa decis. ccccclxxx. Carol. Ruinus in consil. lxxvij. num. 7. volu. 3. text. & ibi gloss. in c. vnico, & ibi gloss. in verbo, liberi. in fine, de baptis. Circa quam regulam vide notabiliter Guliel. Bened. in repet. c. Raynutius. in verbo, Raynutius de clera. nu. 30. cum seq. Idem disponitur da iure nostro regio in l. 3. tit. 15. parte 4.

Hanc regulam ponit Andræas Tiraqu. in tract. de nobiltate. c. 15. nu. 10. vbi notabiliter tractat materiam: & ibi in nu. 17. vsque ad nu. 31. ampliat eam dupliciter, & limitat etiam dupliciter. In quo est notandum. quod in j. ampliatione quam ibi ponit, dicit supra dictam regulam procedere etiam si filius sit legitimatus, quia nihilominus non dicuntur nobiles, quod de iure nostro regio hodie est correctum, imo si filius fuerit legitimatus gaudet nobilitate parentum: ita probatur in l. 9. in fin. titu. 15. parte 4. & in l. 14. Tauri, in fine. Quod tamen intelligo verum in filiis spuriis vel adulterinis, quia filii naturales tantum, etiam sine legitimatione, hodie gaudent notabilitate parentum. ita probatur in l. j. titu. 11. parte. 7. & in l. vij. in fine, titu. xxij. libro 4. fori. Est tamen notandum, quod supra dicta prima ampliatio Tiraquelli, quæ,

vt supra dixi, est correcta, per tex. in l. ix. in fi. tit. xv. par. 4. & per tex. in d. l. xij. Tauri. approbatur hodie & procedit non obstãtibus supra dictis legibus, per prag. ix. anni. 1554. in qua dispositum fuit, q̃ quandocunque aliquis filius natus fuerit ex damnato coitu, tam ex parte patris, quã ex parte matris, etiam si sint legitimati, non gaudeant nobilitate parentum, sed tenentur contribuere sicut si legitimati non essent.

REGVLA LXX.

BENEFICIVM ecclesiasticum pacifice per triennium possidens, non potest molestari in possessorio neq; in petitorio. Tex. est, qui hoc probat. in Clem. j. de sequestr. possess. & fruct. & ibj gloss. in verbo, triennio. & in regula Cãcella. de triennali possessore. Circa quã regulã vltra Gome. ibi, vide Boer in decis. xxiiij. Ioã. Igne. in repet. l. necessarius. in §. nõ alias. nu. 286. cũ seq. ff. ad senatusc. Syll.

Quam regulam amplia xxiij. modis, & limita xx. modis, vt per Pet. Rebuff. in tractatu de pacificis possesso. a nu. 3. vsque ad finẽ.

REGVLA LXXI.

BENEFICIA plura quis non potest habere, & per ademptionem secundi vacat primum. Hanc regulã probat tex. in clem. gratię. de rescrip. in c. de multa. de prẽb. & in c. j. & ij. xxj. q. j. & in c. sãctorũ. dxx. dist. & in c. quia in tantũ. & in c. ad hæc. & in c. præterea. de præb. & in c. vnic. in §. sed. & hoc. x. q. iij. Probatur de iure regio in l. iij. tit. xvj. par. j. Circa quam regulam vide Ioan. de Lignano in tract. de pluralitate benefic. nu. 1. Curiel. in tract. de pluralitate beneficiorũ, per totum. notabiliter Bern. de Luco in pract. sua crimi. c. xlij. Lamberti. in tracta iuris patr. in j. par. ij. lib. in vj. q. prin. ar. xv. August. Berous in q. lxxx. nu. 1. cum aliis. Aluarus Pelagius in lib. suo de planctu ecclesiæ. art. ix. in fi. Pau. Paris. in c. cum ecclesiasticę. nu. 5. de except. cum seq. & notab. Io. Nicol. Gimonceus in tract. de pluralitate benefic. a nu. 1. vsque ad nu. 22.

1 Amplia primo, non solum vacare beneficium, sed etiam ipso iure vacat per additionem secundi. Ita probat tex. in extrauag. Ioã. 21. quę incipit, execrabilis. in §. quia vero & ibi glo. in verbo, ipso iure. in Extrauag. communibus. in tit. de prẽben.

2 Amplia secundo, procedere etiam in dignitatibus supremis. vt in episcopatibus. c. cum in cunctis. §. cum vero de electio. & c. sicut. de excessio. prælat. & per totũ de transactione episcopi. Ita tenet Ioã. Nicol. Gimon. in d. tract. nu. 2. & notab. Lamberti. in tracta. iur. patronat. in j. par. ij. lib. in vj. q. prin. arti. 15. nu. 5. cum aliis.

3 Amplia tertio, vt procedat hęc regula in Cardinalibus. Ita tenet Abb. in c. ecclesia. el ij. nu 3. de elect. sequitur Felin. in c. ad aures. nu. 11. de rescrip. & in c. quod super his. de fide instrumen. quam opi-

nionem

nionem per plura tenet Gome.in prooemio regularum Cancella.q. 4.vers..ex quo infertur. & in regula de impetrando beneficia vacantia per obitum Cardinalis.q.12.

4 Amplia quarto,procedere etiam in aliis inferioribus dignitatibus,vt in diaconatu & archidiaconatu,& similibus:vt in c.sicut de excess.pręla.et in d.c.de multa.de præben.& in d.extraua. Ioā. 22.in §.quibus.& in Clem.quia regulares.de supplen.negli. pręla. & ita tenent doct. in c.cum singul.de præb.domi.in c.gratia quam. de rescrip.lib.vj. Ioā.de Im.in d.Cle.gratię.nu.12.de rescript.Abbas in repet.c.extirpandę.§.quia vero.nu.30.de præben. Lapus in alleg.116.nu.2.Feder.de Senis,consi.120.& cxxxv. & clv. Bernar.de Luco in d.c.42.pag.73.Ioan. Coras. in trastatu de sacerdotibus in 1.par.c.x.nu.5.

5 Amplia quinto, procedere in beneficiis simplicibus, vniformibus sub vno, eodemq; tecto: nam & in his est prohibita pluralitas. c.literas.de concessio.pręben. & Clem. fin. de præbend. vt si quis velit habere duos canonicatus.vel duas præbendas in vna ecclesia,non potest per dicta iura:etiam si vna illarum sit connexa dignitati:per text.cum gloss.in d.Clem.fin. Neque episcopus in hoc casu potest dispensare,scdm eandem gloss.oommuniter approbatā, iunctis quę ponit Abb.in c.literas.de concessio.pręben.nu.2.& 3. & in c. cum iam dudum.nu.9.de præben. etiam si de hoc sit consuetudo:vt tenet Cardina.in consi.53.incipiē.casus talis est.in prin. & nu.4.& in clem.vt hic in.§.illi.vero.nu.18. de ætat. & qualita. & ibi Ioan.de Imo.nu.33. Quod tñ intelligo verum in duobus canonicatibus,vel dignitatib.quę in vna ecclesia quis non potest habere,nec valet consuetudo: sed hodie de consuetudine, potest quis habere in vna ecclesia duo beneficia simplicia,scilicet,dignitatem & canonicatum: quę quidem consuetudo valet.tex. & ibi gl.in c. j.in verbo,nisi vnicum.de consuetu.lib.vj.& in c.super eo. in glo. fi.de præb.lib.vj.facit text.in c.eam te.de rescri.& ita tenet Paul. Paris.in 4.vol.consi.4.nu.15.notabiliter Lamber.in tracta.iuris patro.in j.par.2.lib.artic.xv.7.q.prin.nu.5. In quo tamen est notandum,ꝙ licet text.in d.Extrauag.execrabilis dicat,ꝙ quando quis obtinet plura beneficia ex ipso iure priuatus ab ambobus,hoc debet intelligi in beneficiis curatis:sed quando quis habet beneficium simplex,& obtinet aliud beneficium simplex,tantummodo est priuatus secundo beneficio,& potest habere primum: & sic in beneficiis simplicibus prędicta Extrauagans non habet locum. Ita notabiliter determinat Cassiador.vbi dicit, ꝙ ita in curia Romana seruatur,in decis.j.in tit.de constitut.nu.2.

6 Amplia sexto,habere locum etiam in beneficiis simplicibus, si tamen requirunt continuam residentiam de iure,vel de consuetudine,vel ex aliquo alio iure speciali: nam tunc est prohibita pluralitas beneficiorum propter possibilitatem residendi.Secnndū Innoc. in c,cum iam dudum,& in c,cum super ordinata,de pręb,ita Dom.

in c,

in c.gratia quam nu.8.de rescriptis.libr.vj.Imol.in d.Clem.gratię. nu. 12.Abb.in d.§.quia vero.nu.34.Ioan.Corasi.in tracta. sacerd. in j.par.c.v.nu.2.

Hanc regulam sic ampliatam limita vj.modis,vt per glo.in Sum ma.xxj.q.j.quam sequitur Abb.in d.§.quia vero.nu.27. quas limitationes refert Ioan.Lignia.in tract.de pluralitate benefi.nu.2.Specul.in tit.de legato.in §.dicendum.nu.7.easdem limitationes ponit l.iiij.titu.vj.par.j.

1 Vltra quas limitationes fallit primo, quando vnum beneficium non sufficit habenti:quia tunc licet ei habere plura beneficia. Arg. tex.in c.postulasti.& in c.cum adeo.de rescrip.et in c.si cui.de præben.lib.vj.& in hoc attendenda est qualitas personę: nam nobiles literati.& virtute magna præditi pluribus essent,quam alij inferioris conditionis:vt in d.c.de multa.& in d.c.sanctorum.lxx.distinc. vel quia forte habent parentes,aut consanguineos suis expensis alimentandos:quia isti pluribus ægent quã alij.Caieta.in ij.ij.q.x.art. 4.pro qua videtur tex.in c.studeat.50.distinc.glo.in c.cum adeo.in verbo,sufficientem. de rescript. dicens, ꝙ beneficium dicitur sufficiens,quando sufficit sibi & suis,id est omnibus quos quis secum habere debet necessario,secundum Abba.ibi: vel quibus iure naturę prouidere tenetur:vel quando requiritur ad suam decentiam vel honorem tot habere.argu.tex.& ibi notatorum in d.c.de mult. & ita notab. tenet Ludo.Gome.in trac.de gratiis expecta.nu.107. Chassa.in Catalo.gloriæ mundi,consideratione 39.And.Tiraq.in tract. de nobilitate.c.20.nu.10.cum aliis.Ioan.de Selua in tracta. de benefic.in j.par.q.v.nu.211.cum aliis Ioan.Nicola.Gimon.notabi.in supradicto Enchi idio sacerdotiorum,in d.tit.3. de pluralitate benefic.nu.46.cum alijs.

2 Secundo fallit,quando ex dispensatione quis habet:nam tunc potest habere plura beneficia.Tenet glo.in c.quia tantum de præben. per tex.in c.dudum.el ij.de electio.& ibi glo.in verbo retinere,& in d.c.de multa.in fin.ita etiam tenet Lambert.vbi notabi.hoc declarat,in d.j.par.ij.lib.arti.xv.q.7.prin. Albertus Trotius.in trac. de vero & perfecto clerico,in 2.par.c.xlv.requisito.vj.Villadiego.in tract.de lega.q.14.nu.117.

3 Tertio limita,quando non reperiuntur alii idonei in tota diœcesi quia tunc potest quis habere beneficia illius diœcesis quę aliis erãt conferenda.Ita tenet Hostien. quem sequuntur ibi Docto.in c.graue de præben.

4 Quarto fallit, quando vnum beneficium est curatum in habitu & potentia,et aliud est curatum in actu:quia tunc ex quo non sunt ambo in actu curata,potest quis retinere duo beneficia donec alterũ reducatur ad actum.Ita tenet Abb.vbi allegat alios doc.in c de multa.nu.24.de præb. Pro qua opinione est gl.in c.licet Canon.in verbo,parrochialis.de electio.lib.vj.volens, ꝙ dispositio loquens in ecclesia curata,non habeat locum in illa quæ aliquando habuit

parrochianos,

parrochianos, nunc autem desinit habere. idem vult glo. in verbo collegiatas. in c. statutum de electio. lib. vj. pro qua opin. est text. in c. pastoralis. vij. q. j. licet Inno. in d. c. de multa. quē sequitur ibi Card. in princ. nu. 2. vers. iij. quæro. contrarium teneat.

Quinto limita, non habere locum in beneficio simul cum præstimonio, vel pensione non concessa in titulum, quæ potest simul reneri; Secundum Imol. in d. Clem. gratiæ. de rescript. nu. 20. Curiel in tract. de plurali. benefic. in fi. in v. cōclusione arg. tex. in c. postulasti. de rescrip. Et circa hanc regulam vltra supradictum casum, alios in quibus beneficium in iure nostro vacare dicitur. vltra Ioā. Corasi. in allega. tract. sacerdotiorum. in iij. par. c. vj. & Ioā. Franc. de Paulnis in tract. de offi. & potesta. c. sede vacan. in vij. prælud. xxxiij. casus per Petr. Rebuff. in glo. ad concorda. in Rubrica de Regia ad prælaturas nominatione facienda. in §. monasteriis. pag. 106. col. ij. in glo. in verbo, vacantibus cum tribus seq.

REGVLA LXXII.

BENEFICIA sunt instituta, et ordinata a iure positiuo, & nō a iure diuino. Probatur in c. j. iuncta gl. in xiij. q. j. vbi Dionysius Papa fuit inuentor, & diuisor ecclesiarum parrochialium, facit text. in c. pastoralis. de his quæ fiunt a præla. & probatur in c. ij. de præben. lib. vj. & in c. j. vt lite pendē. vbi dicitur, q̄ Papa habet plenariam potestatem in beneficiis. per text. in c. proposuit de concess. præben. secus esset si essent ordinata de iure diuino: quia tunc non haberet ordinariam potestatem. c. sunt quidam. xxv. q. j. Hanc opinionem tenet Abb. in c. cum olim. per illum text. de constitu. in repeti. c. extirpandę. in §. quia vero, de præbend. nu. 2. & in c. constitutus. nu. 13. de religio. domi. & in disput. incip. episcopus. col. ij. per text. in c. j. xxij. dist. vbi Papa instituit archiepiscopos, & alios in dignitate constitutos. facit etiam text. in c. in illis. lxxx. distinct. Hanc opinionem tenet Ioan. de Selua, in trac. de beneficio. in j. par. q. iiij. nu. 22. Petrus Rebuff. in gl. ad concordata, in Rubr. de constitutio. pag. 34. col. ij. in gl. in verbo, parrochias. & ita communiter teneri dicit Christo. Iacobatius, in suo lib. 4. de concilio. artic. 4. pag. ccxxix. col. 2.

1 Amplia primo, habere locum in beneficiis regularibus: quia beneficia regularia habuerunt ortum & originem a iure positiuo. Per text. in c. cum de beneficio. de præbē. li. vj. facit etiam text. in c. ad monesterium. de stat. monacho. vers. nec alicui & in Clem. ne in agro §. cæterum. eo. tit. tex. in c. inter quatuor. de reli. domi. inductis vt per Seluam in d. 4. par. nu. 28. qui tenet hanc opin.

1 Fallit in dignitate Episcopali, quæ dicitur instituta & ordinata de iure diuino: quia Episcopi successerunt in locum Apostolorum vt in c. in nouo. vers. ipsis quoque xxj. distin. et in Clem. si quis suadente. §. nec super vers. Episcopi enim dicuntur sanctissimi Christi legati

legati.de pœn.& episcopatus ante Christi aduẽtum erat ordinatus: vt in psalmo 118.fiaut eius dies pauci,& episcopatum.etc. Et hanc opin.per plura tenet Barb.in ttact.de prestã.Cardina.in j.part.q.j. nu.8.Selua in trac.de beneficio in d.iiij,par.nu.29.facit gl.in procæ. Sexti.in verb.episcopus. vbi dicit, quod in ecclesia Dei nullus est maior ordo.quã sequitur Chassa.in Cata.Gloriæ mundi.in iiij.par. considerat xxv.

2 Secundo limita, non habere locũ in Archiepiscopatibus,& aliis superioribus dignitatibus quæ sunt institutę de iure diuino, non autem de iure positiuo.c.j.lxxx.distinct.& c.j.xcix.distinc. Facit, quia Archiepiscopatus est maior drgnitas quam Episcopatus.c.placuit.xxix.distin.& sic dicitur Archiepiscopus, ab archos,quod est princeps, quasi princeps apostolorum, vt concludit Iacoba. in suo lib.de concilio:artic.xxij.pagi.xxxj.colũ.ij.facit tex.in c.cleros. 22.distinct.

3 Tertio limita, non habere locum in Cardinalatu quia est de iure diuino,non autem positiuo.c.per venerabilem.§.rationibus. qui filij sunt)legit.& ita cõcludit Barba.vbi supra in prin.& in nu.35. & notab.Iacobatius in suo lib.de concilio,lib.j.artı.xij.pag.xxxiij. cum seq.vbi in pag,39.enumerat priuilegia Cardinalium.

4 Quarto limita, non habere locum in papatu, quia est de iure diuino,non autem de iure positiuo. Patet, quia cum Redemptor noster a nobis sua corporali prętentia decedere decreuisset,suum vicarium,& ecclesię pastorem Beatum Petrum summum Pontificem, & post eum quemcunque successorem dimisit, vt gregis periculis occurrere posset:quia Christus ante mortem suam dixit Petro, Tu es Petrus & super hanc Petram ædificabo ecclesiam meam, & tibi dabo claues regni cœlorum: & quodcunque ligaueris, &c. vt habetur Matthei 16.c.& in c.in nouo.xxj. dist. & in c. quodcunque.xxiiij.q.j.& in c.solitæ. de maior. & obedien. & ipse est qui tenet vices Christi.c.ad apostolicæ.de re iudic. cap.pro humani. de homic.lib.vj.& sic non puri hominis,sed veri Dei vices in terris gerit.c.licet,& ibi Doct.de transla.episco.& c.fœlicio.l.distin. glo.in c.ita Dominus.xix.distin. Circa quam limitationem vide notab.Iacobatium in lib.suo vij.de concilio.ar.v.pag.463. Ferdinan.Loaz.in tract. de matrimonio Regis Angliæ.in ij. dubio, in primo fundamento pro parte affirmatiua:nu. 9. Chassanę. in Catalog.Glorię mundi:in iiij.par.consideration.

REGVLA LXXIII.

Beneficivm concessum principali,trahitur ad augmentũ: vt in decimis ecclesiæ concessis, & in aliis multis. Hęc regula probatur in c.quia circa de priuileg. vbi priuilegium concessum ecclesię super decimis Episcopalibus retinẽdis,extenditur ad prędia post concessionem priuilegij quęsita, & superaddita.

Hanc regulam, vbi tractat eius materiam, ponit Albertus B
nus in tract.de augmento, in concluſ.ix.nu.j.cum aliis. et in nu
cum ſeq. limitat eam tripliciter. & in concluſione xiij.poſſunt co
gi aliæ limitatio, ad hanc regulam, & alia circa eius materiam.

REGVLA LXXIIII.

BONA poſsidens in alieno territorio, & non ſub eadem iuri
dictione ſub qua conuenitur, non relenatur a ſatiſdatione. Ha
regulam ponit gl.in l.multis.in verbo, at iuratorum cautione in l
C.de princip.egen.in reb.lib.xij.Quam gl.ſequitur Bal.in l.ſcie
dum.nu.2.in fi.ff.qui ſatiſdatio.cogan. & ibi Iaſ.in nume.2.in ver
fallen.idem Iaſ. in d.l.ſciendum.in §.j.nu.1. & in l.filius familia
nu.7.eod.tit.pro qua opinione eſt text.in d. l. ſciendum. in §. po
ſeſſor.el j.innċta gl.ibi, vbi tex.dicit, qui in agro, vel ciuitate rē ſi
poſsidet. & ibi gl.dicit, in agro, ſcilicet in villa. Hanc regu. vi
notabiliter eam declarat, ponit Roderi. Xuarez in l.ij.titu. {de lo
emplazamientos.} lib. ij.fori.fol.176.col.iij.verſi. vlterius quæri
tur, nu.1, vbi in nu.6.cum ſeq. limitat eam quinque modis.

REGVLA LXXVI.

BONVS quilibet præſumitur. Hanc regulam probat text.i
c.dudum.de præſumpt.gl.in c.j. in verbo exiſtimare.de ſcrutt.in
l.cum pater.in §. rogo.ff.de legat.ij. & hęc eſt preſumptio naturæ
quia naturaliter quilibet eſt bonus, ſecundum gl.in l.fi.C.quod me
cau.ita tenet Iaco.de Belloui.per illum tex.in l. omni modo.C. de
inoffic.teſtam.Ang.in l.ſciendum.in fi.ff.de verbor.oblig. Hippol
in l.j.nu.67, C.de ſica. Hanc regulam ponit Soc.cum vnica am
pliatione in reg.xxxix.& Bernar.de Luco.in regu.lxiiij. cū 4.l
mita.referens ſe ad Fel.in d.c.dudum.a nu.11. vſq; ad nu.16.

1 Limita primo hanc regulam vltra eum, quãdo agitur de aliqua
promouendo, quia tunc integritas non præſumitur, ſed debet adhi
beri aliqualis informatio. Ita tenet Card.in cle.j.in ij.notab.de con
ceſsio.præben.quęm ſequitur Felin.in c.cum in iure nu.3. de offic.
delegat. circa quam limitationem vide And. Alciat. in tract. de
præſumpt.in iij.regu.preſumpt.ij.

2 Secundo limita, non habere locum quo ad facultates. Secundum
glo.communiter approbatam, in l.ſi vero. in §. qui pro rei qualita
te.in verbo, dubitetur.ff.qui ſatiſd.cog.& ibi Iaſ.nu.15.

3 Tertio fallit, quando contra eum eſſet aliqua infamia vel præ
ſumptio: quia tunc oportet illam purgare. Vt per totum.ij.q.v.&
per totum.de purga.canoni. Facit ad hoc quod notatur in l. qui ha
raſſe.in §.quid tamen.ff.de iureiurand.quod notat Bernard.de Lu
co in regu. cxl.

4 Quarto limita, nam licet ſit verum q̃ quis preſumatur bonus, ni
tamen præſumitur optimus: & propterea ſi ſtatutum requirat al
probatio-

probationem alicuius negotij testes optimos seu optimæ opinionis, debet illa qualitas articulari & probari. Secundum Angel. in l. ij. in .§. diem. ff. quemad. testa. aperian. quam opinionem sequitur Hippol. in sing. clxxxvij. & hanc dicit veram & communem Alciat. in d. præsumpt. ij. nu. 9.

REGVLA LXXVI.

BONA præsentia & futura, in generali obligatione, & hypotheca bonorum continentur. Hanc regulam probat text. in l. fin. C. quæ res pigno. obliga. possunt.

Amplia hanc regulam vij. modis, & limita ix. modis: vt per Anto de Fano in tracta. de pignori. in ij. par. princ. in ij. membro: a nu. 1. vsque ad nume. fin.

INCIPIT LITERA C.

REGVLA LXXVII.

CANONICAM institutionem in beneficialibus vnusquisque probare tenetur. Hanc regulam probat gloss. in c. ex insinuatione. in glo. fin. de procurato. Ratio est, quia beneficium non est tenendum sine canonica institutione: vt in c. vni. vt eccles. benefi. & in regula beneficium. de regu. iur. lib. 6. Et licet quis non teneatur docere titulum suæ possessionis. l. cogi. C. de petitione hæredita. tamen in beneficialibus hoc locum non habet. c. ordinarij. de offic. ord. lib. vj. per quem text. ita tenet Abb. in c. licet heli. de Simo. nu. 22. quem sequitur Iacobi. de S. Ceorg. in l. quidam quasi. nu. 6. ff. de probatio. & quia sola possessio in beneficialibus non sufficit, nisi adsit canonica institutio. c. ex frequentibus. de institu. & debet habere literas suæ institutionis: vt in c. legum. ij. q. j. Et circa istam regulam vide Gome. in regula de triennali possessore. q. xlij. Lamberti. in tracta. iuris patro. in iij. par. ij. lib. arti. ij. q. iij.

Hanc regulam limita quinque modis, vt per Ioann. de Selua tracta. de beneficio: in iij. par. q. xxv. per totum.

REGVLA LXXVIII.

CANONICVS regularis non potest esse delegatus Papæ. Hanc regulam ponit Archidiaco. et Ioan. And. in c. statutum. de rescript. lib. vj. & ibi Domi. in j. q. Ratio est, quia talis canonicus de iure antiquo prohibetur esse iudex. c. de præsentium. & ibi glo. xvj. q. j. Facit ratio c. j. de syndico. & c. ij. de postula. quam opinionem dicit esse communem Gome. in d. c. statutum. nu. 32. licet Abb. in c. causam quę el j. de iudic. teneat contrarium, cum quo ipse Gome. ibi tenet.

Hãc regulam amplia vno modo: vt per Gome. in d. c. statutum. nu. 32. & limita vj. modis, vt per eundem ibi, a nume. 48. vsque ad nume. 57.

REGVLA LXXIX.

CANONES abrogati obseruandi non sunt. Hanc regulam ponit glo. in c. j. in verbo, statuta. de constitu. & ibi glo. allegat iura hanc regulam probantia.

1 Amplia primo, vt etiam procedat in statuto correcto. Tenet Bal. in j. constitu. C. in. §. quibus. nu. 2. Bart. in l. omnes populi. nu. 68. ff. de iustit. & iur. quos sequitur Gome. in. §. in personam. nu. 17. Insti. de actioni.

2 Amplia secundo, ꝙ tales leges vel canones correcti non debẽt inferri in corpore Iuris. Ita tenet Christopho. Porc. per illum text. in. §. sed neque nu. 1. Insti. de testa. Quod tamen intellige, & declara vt per Marc. Anto. Baueri. ibi. nu. 5.

3 Tertio amplia, etiam si quis iurauerit seruare illud statutũ: quia si postea abrogetur nõ tenebitur illud obseruare. Tenet. Bal. in prę lu. feud. nu. 15. cum statutum correctum non sit amplius statutum.

4 Quarto amplia, vt non solum non debeat obseruari talis lex correcta, sed neq etiam reformationes circa eas factę obseruari debẽt, vt tenet Barba. in d. c. j. de constitu. per text. in l. vni. in princ. C. de latina liber. tollen.

5 Quinto amplia, etiam si Canon, vel lex non esset correcta: sed si non esset recepta a subditis. Ita tenet Aret. in con. liiij. quẽ sequitur Anto Baueria, in rubr. Insti. de testam. nu. 11.

6 Amplia sexto, vt non solum procedat in canone, vel in L. correcta: sed etiam in Canone, vel in Lege antiqua per desuetudinem antiquata: Ita per plura fundamenta concludit Io. Igne. in Repe. l. necessarius. in §. non alias. nu. 122. ff. ad Syl. Et intra quantum tẽpus pręscribatur contra legem per contrarium vsum, vide Docto. in c. j. de treuga & pace. cum aliis allegatis per Bald. in tracta. prę-

scriptio.

scriptio.in 5.par.v.partis princip.quæst.x.Anto. Baueriam in d.rubri.de testam.num.11.Et quando lex tollatur per non vsum, vide vltra loca ordinaria Matth.de Afflict.in tract.de iure protomiseos, c.j.§.scriptum.in j.notab. ad finem.

7 Amplia septimo,vt non solum non debeant obseruari, verum ēt quod allegari non debeant, nec ex eis arguendum sit.l. fin. & ibi Bar.ff.de fur.Arch.in c.frequens.de rest.spoli.in 6.gl.in c. nouit.in verbo quicunqne. de iudi. & ibi docto. Quam ampliationē limita 7.modis, vt per Socin.in regu.ccxxx. Alias 7.limitationes ponit Mar.Anto.Baueria in allegata ru.Inst.de testa.nu.9. Alias ponit Feli.in c.j.de constit.& in c.fraternitatis.de hære.nu. 2. vbi ponit 4.limit.ad hanc ampliationem.Iaf.etiam in.§.in personam nu.18. Institu.de act.& ibi Gomez.nu.17.

8 Amplia octauo,vt procedat in tantum quod illa qui vtitur cōstitutione abrogata vel lege incidat in pœnam falsi. Probat text.in l.ff.iuncta gl.j.ibi,& ibi Bart.ff.de falsi.

Quam octauam ampliationem limita primo, quando ex talī allegatione legis nemini fieret præiudicium.Ita declarat Gome.in d.§.in personam.nu.17.Instit.de act.facit tex.in l. damnus. C. de falsi.qui ,pbat,q falsū nemini nocens nō est punibile. Circa quam l.vide eundem Gome.in §.ex maleficiis nu.18. instit. de actio.

Secundo fallit supra dicta ampliatio,vt non procedat quando talis allegatio fieret sine dolo, quia ex ea quis non punitur crimine falsi.Tenet. Gome.in d.§.ex maleficiis. nu. 19. facit tex.in l.neq; exemplum C.de fal.vbi probatur,q falsum quod committitur sine dolo non est punibile.& ita tenet Bar.in l.quid sit falsum,ff.de fal. Io.de Imo.in consi.31,nu.2. & in consi. 104. nu. 1.

9 Porro supradictam principalem regulā limita primo, quandocū quæ lex vel Canon.correctus,esset correctus in parte, & non in totum:quia in parte non correcta seruari debet. Ira concludit. Deci. in c.j.in j.lect. nu. 37. de constitu.

REGVLA LXXX.

Canonici ecclesiarum Cathedralium ad Synodum Epī scopi non tenentur venire: quia Canonicatus dicitur simplex beneficium,& Canonicus dicitur simpliciter beneficiatus,ut no.Panor. in c.nouum genus.nu.8.de decim. Hanc regulam ponit Henr. Bothæus.in tract.de Synodo episcopi,in 2.par.nu.22. Pro qua regula facit,quod no.gl.ibi Card.in 3.nota.nu.2.& Abb. notab. j. Fel. nu.1.in c.quod super his,de maio.& obed.

1 Amplia primo,non solum procedere in Canonicis ecclesiarū cathedralium,verū ēt in canonicis ecclesiarū collegialium,cum non solū isti canonici ecclesiarū collegialiū dicātur habere sīplicia beneficia,sed etiā dicuntur clerici secundi gradus.Secūdum Domi.de S.Gemin.& Car.Alex.in c.episi,17,dist,nu,3,cū valeat argumen-

tum.de maiori ad minus negatiue.vt in gl.in verbo,fortius in c.ei in cunctis.& ibi doct.de elect.& in Auth. multo magis. C. de sac. san.eccle.Facit,quia canonici ecclesiarum collegialium nõ vocan tur ad cõciliũ prouinciale.vt not.Car.in c.fi.in.j.nota. de his que fiunt a prela.Canonici vero ecclesiarũ cathedralũ vocãtur,vt ibi.

Hanc regulam limita 7.modis,vt per Henr.Bothæum in d,tract. de Synodo Episcopi,in 2.par.a nu.23.vsq; ad nu.30.

REGVLA LXXXI.

CARDINALES ex consuetudine habent priuilegium, vt possint liberare damnatũ ad mortem, dum ducitur ad supplicium.

Hanc regu.ponit Bal.in l.addictos.in fi.C.de appell.quem sequi tur ibi Pau.& Sali.eandem opinionem Bal.sequitur Cæpo.in cas. j.in prin.Chassa.in cõsue.Burgun.in tit.{Des iustices}. rub.j.§.v. nu.101,col.3.fo.51.Catellia.Cotta in memorali.iuris,in verbo,Car din.Corsettus in sing.incip.Car.Hippol.in sing.272. Ludo.Gom. in.§.pænales nu.50.Insti.de act. Ias.in l.j.nu.2.C. ne liceat potes tio.Fel.in c.quærenti.nu.6.de offi.deleg.

Hanc regulam limitat. vi. modis And. Barb. in tracta. de prę stant,Cardi.in j.par.quæst.ix.nu.1. cum aliis.

REGVLA LXXXII.

CAVSA cessante cessat effectus. c. cum cessante.de appell. c. magne in princ.de voto.l.generaliter.C.de epis.& cleri.l. adigere §.quamuis.ff.de iure patro.Circa quam regu.vide Alc.in l.j. ff.de verb.signifi.fol.7.in fi. Deci.in consil. xxiiij. nu.1. Ias.in l. quod dictum nu.2.ff.de pact.& notab.in l.j.nu.6.ff.de officio eius.

Hanc regulam ponit cum quinq; limitationib.Deci.in d. c. cum cessante nu.1.eandemmet regulam.ponit. And. Tiraquel.in tract.de cau.cess.vbi in j.par.tract.notab.materiam:& in 2.par,a prin,vsq; ad finem limitat eam xl.modis.

REGVLA LXXXIII.

CAVSAE a sede Apostolica debent cõmitti personis existẽ tibus in dignitate.Hanc regulam probat tex.in c.statutum.in prin. de rescript.lib.6.& ibi glo.& in Cle.2.de rescr.et ita tenet Abb.in c.suspitionis.nu.9.de offi.deleg. Alex.in consi.77. nu.5. vol. 2.& in rub.ff.de offi.eius.nu.3.& ibi Ias.nu.5.Sebast. Vantius.in tract. de nullita.senten.in rubri.x.de nullita.ex defect.iurisd.deleg.pag. 177.nu.66 cum sequen.

Hanc regulã ponit Ludo.Gome.in d.c.statutũ.nu. 60.in fi.vbi vsq; ad nu.78.eam ampliat nouẽ modis,Et a nu.78.vsq; ad nu.85. limitat

limitat eã 4.modis, posteaponit alias xcix, in proposito, vsq; ad nume.89.

REGVLA LXXXIIII.

CAVSA, quæ terminatur per testimonium vnius, est nulla, quamuis testimonium sit legitimum. Hanc regu.ponit tex.in c.licet vniuersis.& in c.licet ex quadam.de testib.& tex.in l. iurisiurandi.C.eo.tit.De iure regio.l.32.ti.16.par.3. Circa hanc regu.vide gl.in c.tanta in verbo.filius. lxxxvj.dest in. Abb.& doct.in c. proposuisti nu.1.de prob. Ant.& Cano.in c.veniens el j.de testib. Ias. in l.j.§.si absens nu.9.ff.si ex noxa.causa aga. Hippo.in.sing.cxij. Lud Gom.in.§.in personã nu.23.&.24.Instit.de act.Bar.de Chass. in consue.Burgun.in ti.{ Des iustices }Reg.j.§. vi.fol. 69. col.1. nu.1.cum aliis.

Hanc regu.vbi eam duplicit er limitat. ponit Soc. in Reg. 423. Et circa primã limitationẽ per eũ ibi positamvide Bern.de Luco qui cũ ea dicit esse com. opi. & sublimitat vno modo in reg. 747.

Hanc regu.limitat sex.modis,vt per Io.de Pla. in l.semel.nu.3. C.de re milit.lib.xij. Viginti duas fallentias ad hanc regulã ponit Bonifa.de Vitali.in tract.maleficio.in tit.de probatio & quod sunt genera probat.nu.18.Et triginta fallentias ad hanc regulam ponit Spec.in tit.de teste.§.restat.nu.7.vsq; ad nu.12.& in princi.vsque ad nu.7.ponit.viginti casus in quibus requiruntur plures quam duo testes. Alios quam plures casus, in quibus vni testi creditur, vide per Iaso,in repet.l.admonendi nu.187.cũ aliis.ff.de iureiuran.

REGVLA LXXXV.

CAVSAE de partibus,in quibus extitit appellatum ad Papam non dicuntur ad Curiam deuolute, nec in ea necessario tractãdæ,sed in partibus remittendæ sunt. Hæc reg.probator in c.interposita.& in c.cordi.§.post. hæc. de appella. Hanc eandem regulam per tex.ibi,ponit Francus in c.sæpe nume.25.de appell.& in c.Nicolao.nu.5.eo.ti prepost.in d.c.sæpe nu.1.& 15.& Rota in deci.1. in nu.2.titu.de elect.in nou. secundum nouam impressionem, & secundum antiquam in deci.38.

1 Limita primo, vt non procedat in causis maioribus. de quibus in c. quod translationem. de offi. lega. & in causis beneficialibus ac spiritualibus,quæ de sui natura in Romana Curia tractãdæ sunt,in quibus siue appalletur in partibus,siue a principio causę huiusmodi inchoentur,in Curiam dicũtur in bene deuolutæ,& ad partes non sunt vllo modo remittendæ. Probatur in c.quamuis. & in c.i.& in c.cupiẽtes.de elect.lib.6.& in Clem.causam eo.ti.& in c. vt debitus.de appell.in fi.glo.in cap.1.in verb.deuoluta de supplẽ. negli.prelat.lib.6.Hanc limita.ponunt Rota,in decisio.1.nume.2.

Franſc. in d.c.ſæpe.nu.25.& ibi Præpoſi. nume.16.

2 Limita ſecundo, in cauſis clericorum, & aliarum perſonarum ec-
cleſiaſticarum: quia tales per viam appellationis ad Papam cũ ne-
gocio principali & acceſſorio de facili, & quaſi naturaliter deuol-
uuntur: vt eſt tex. in c. dilectis filiis. circa fin. ibi, ex parte decani,
cui etiam officialis duxerat deferendum &c. de appell. & non lo-
quitur in cauſa beneficiali.

3 Tertio limita non procedere, quando appellatum fuit a grauami-
ne, & cauſa commiſſa in Curia cõſtitit. legitime appellatum, quia
tunc cognitio totius principalis negocij cẽſetur deuoluta, & in Cu-
ria eſt tractanda. c. vt debitus. de appella. Imo etiam quod pronun-
tiaretur male appellatũ, nihilominus cauſa huiuſmodi quo ad prin-
cipale negotium in Curia remanet: quia propter appoſitionem ma-
nus Papæ, & ex antiquo ſtylo ipſius Curiæ cauſa ſemel in ea com-
miſſa non exiit. nec vlterius ad partes remittitur: vt inquit Rota
in deciſi. 3. & in deciſi. 43. in titu. de appellatio. in nouis, ſecundum
nouam impreſsionem, & ſecundum antiquam in deciſi. xj. & in de-
ciſi. cccxxj. & in d. deciſi. j. in tit. de elec. Bal. in l. ſi vt proponis nu.
16. C. quomo. & quando iud. Feli. in. c. quoniam Abbas. nu. fina. in
fine, de offi. de leg. Abb. in c. Nicolao. nu. 6. de appell. Deci. in cõſi.
689. nume. 13. Et propterea licet appellatio deferetur, nihilominus
negotium ſemel deuolutum non tollitur, nec reuocatur per defer-
tionem. ita Rota in deciſio. 17. in titu. de appella. in nou. ſecundum
nouam impreſsionem: & ſecundum antiquam in deciſi. 114. Aegi-
dius. Bellam. in deciſio. 520. quamuis ad effectum, ut Auditor appel-
latione deſerta in negotio principali cognoſcere poſsit, foret ne-
ceſſaria ſpecialis commiſsio, ſecundum Domin. de Rot. in d. deciſi.
xvij. & in deciſio. ſecunda, & in deciſio. lxj. in titu. de appella. in
antiquis ſecundum nouam impreſsionem, & ſecundum antiquam in
deciſio. quinta, & deciſio. 604. Gome. in regula de trienn. poſſeſſ.
qõ. liiij. Quod intellige niſi ex aliqua rationabili cauſa ipſi Pa-
pæ aliter viſum fuerit, ſcilicet ſi cauſa modici momenti fuerit, ſeu
Pauperum vel miſerabiliũ perſonarũ quę expenſas quę fiunt. in Cu-
ria pati non poſſent: nam is natura mouetur ad miſerendum, vt
iuquit Io. And. in c. ſignificantibus. de officio dele. facit tex. ſin c. j.
in fi. de poſtul. quæ in præpoſito notabiliter adducit Ioan. Staphi-
læus in tract. da. gratiis expectati. in c. de reſcrip. in forma breuiũ,
incip. poſt commiſsione. nu. 55.

4 Quarto limita, ſi ligatores fuerint in Romana Curia præſentes,
quia tunc altero ex ipſis litem mouente, dubitandum non eſt quin
cauſa ſit in Romana Curia tractanda, quia Roma eſt commu-
nis patria, vt in l. Roma. ff. ad municipa. Ita tenet. Rot. in deciſi.
xix. & in deciſi. 21. in deciſi. de Biſigne, ſub ti. de appel. facit gl. in
c. j. de appel. in vj.

5 Quinto limita, in cauſis in Romana Curia ex ſpeciali mandato
Papæ commiſsis, cũ iſto caſu de deuolutione minus ſit dubitandũ,

&

& nunquid causa sit in Curia tractanda post quam de speciali mandato Papæ constat, quia huiusmodi specialis commissio saris deuoluit. Vt est decisio. Domi. de Rota 6. in titu. de dolo & contu. in nouis secundum nouam impressionem, & secundum anti. 169. Aegid. de Bella. in deci. 676. de quo vide Cassiadorum in deci. 2. in fin. titu. de procura.

6 Sexto limita, si a sententia definitiua fuerit ad Papam appellatum cum isto casu, si iudex non defert. deferant iura l. quoniam iudices. C. de appella. l. si cuius. C. de appella. recipien. & in Auth. de iudici. in §. nostros. colla. 6. nam ob eius reuerentiam deferenda erat. c. veniens. de iureiur. etiam si interponeretur a laicis Papæ temporaliter non subiectis, vt in c. si duobus. de appel. in fi. imo iudex non deferens puniri debet, vt in c. de priore. eod. tit. Ita tenēt Do. de Rota in deci. 50. in titu. de appel. in nouis, secuudum nouam impressi. & secundnm antiquam in decisio. 366. & in decisio. 61. in titu. de appella. in antiquis, secundum nouam impressionem, & secundum antiquam in decisio. dcv. Cassiadorus, in deeisio. viij. in titu. de appella.

7 Septimo fallit, si appellatio in grauamine, vel alias quomodocūque ad Papam interposita fuisset a iudice acceptata, quia tunc per delationem, seu acceptationem huiusmodi omnis cognitio trāfundi tur in papam, & iudici taliter deferendi non est ulterius remittēda. d. c. cum appellatio ibus. de appella. in 6. licet Specul. in d. titu. de appell. in §. qualiter. nu. 15. super hoc variauerit. Istā opinionē tenet Rota in decisio. 49. eod. titu. in antiquis, secundum nouam impressionem: & secundum antiquam in decisio. 538. idem de Rota in decisio. 16. & 21. in titu. de appellat. de Bisigne. Et sufficit, quod vnus ex pluribus iudicibus deferat ad effectū illum deuoluendi, vt tenēt Rota in decisione ix. in titul. de appellatio. in illis de Bisigneto. & in decisi. lv. in titu. de appellatio. in antiquis secundum nouam impressionem, & secundum antiquam in decisio. ccccclxix.

REGVLA LXXXVI.

CAVTIO prolata a lege, intelligitur de nuda. Hanc regulam probat tex. & ibi doct. per eum, præcipue Iason in princip. in l. sancimus. C. de verb. significa. Paul. & Alexan. & idem Iason in l. diuortio. in §. interdum. nume. 8. solut. matrimo. Hierony. Cagnol. in l. plus cautionis. nume. 7. ff. de reg. iur. Ant. Corset. in sing. incipien. cautio.

1 Amplia primo hanc regulam, vt habeat locum etiam si a testatore proferatur. d. l. sancimus. & ibi doct.

2 Amplia secundo, etiam inter contrahentes habete locum. Secundum Salic. in d. l. sancimus. notatur in l. j. C. de procur.

3 Limita primo, vbi persona esset suspecta, ut in l. diuus. & in l. cū

idem

idem.ff.de petitio.hered. & in l.fideiussor, & in l.sciendum. ff.qui satisda coga. Ita tenet Guliel.Mayne.in d. l. plus cautionis.nu.1,

2 Secundo fallit,quando lex dicit quod idonee caueatur,vel sufficienter: nam talia verba important quod cum fideiussore, vel pignore caueatur, vt in l.si mandato Titij.§.fi. ff.manda.& in l.4. §.si sub conditione.in versicui. adicij.ff.de fideicom.liberta. & in l.si debitori.ff.de iudi. Ita notabiliter tenet Iason in d. l. sancimus. nu.3.vbi sublimitat hanc limitationem 6.modis: quem refert Bernard.de Luco in rg.lxxiij.

3 Tertio limita, quando lex hoc onus iniungens esset prætoria: quia tunc intelligitur cum fideiussoribus vel pignoribus. l. j. §.iubet.ff.de colla.bonorum. & l.prætoriæ. & ibi Bartol. ff. de præto. stipulat.& ita tenet Paul.de Castr.in d.§.interdum.Salicet.in.d.l. sancimus.

4 Quarto fallit,in quadrimestri quod datur condemnatis miserationis causa, nam intelligitur datis pignoribus, vel fideiussoribus quia talis dilatio non debet esse nociua creditori, quin debeat esse cautus & securus quod ad veniente tempore sibi satisfiat.Ita notabiliter tenet Ang.de Peru.in l.debitori.nu. 2. ff. de iudi. vbi dicit ita se vidisse practicari.Eandem opinionem, licet de eo mentionē non faciat,tenet ibi Iacobi de S.Georg.nu.8.istam opionionem tenet idem Angel.in l.in omnibus. nu.2. eo.tit. de iudi. quē sequitur Guliel.Mayneri.in d.l.plus cautionis.nu.2.

5 Quinto fallit,in principe dante rescriptum. vt in l. vniuersa. C. de præci.Impera.offeren. Nam si princeps dat alicui priuilegium, ne possit molestari intra annum a suis creditoribus, debet intelligi, dummodo ille cui est concessum satisdet de soluendo post terminum tenet Bald.in d.§.interdum. Paul.de Castr. in d.l. in omnibus. Abb.in c quod ad consultationem. nu.22. de re iud.Hanc opi. tenet Iacob.de S.Geor.vbi dicit se ita in quæstione facti practicari fecisse in d.l. debitori.nu.11.Quod tamen intelligo verum, quandocunque talis satisdatio petitur a parte, alias ipse non tenetur.ista est glo.notabi.quam ibi sequitur Paul.de Castr. vbi dicit ita secundum eam practicasse in Ciuitate Paduæ,in d.l. vniuersa. Eandem gloss.sequitur ibi Ias. & Aene. Fal. in addi. ab Abb. in d. c. quod ad consultationem.nu.22.

REGVLA LXXXVII.

Cessio debiti potest a patre in filio scolastico fieri. Hanc regu.ponit Angel.in l. j. nu.22.in fi. ff. de solu. matri. & ibi Bald. nu.8.in 5.col.& Raph.Cuma.nu.14.Ludo.Rom.in l. donationis; in.§.pater,nume.4.ff.de dona. & in l. si donatione.nu.8. C.de collat.Ioannes de Grasis in tract.de cessione iu,& actio.§.3. nu.3.Iacobi,

cobi.de Sancto Georgio.in repeti.L.frater a fratre. nume. 33.ff.de condi.indebi.& in l.j.nu.62. C.ne liceat potentio. Socin. in regu. ciij.Falen.ij.Ioan Crot.in repeti.d.l.frater a fratre.col. xxiiij.fall. ix.Eandem opinionem dicit esse communem Ias.in l. j. nu. 52. ff. sol.matri.& Petrus Rebu.in tracta.de priuileg.schola.in priuil.lx. nu.2.& in priuil.lxi.dicit quod in tantum valet,quod a patre reuocari non potest.Eadem opinio approbatur hodie de iure nostro Regio in Pragma.xxv.in Pragmaticis antiquis,in vo.Pragmaticarū, fo.18.col.j.Licet contrariam opinionem teneat Ioan. de Imo.in d. l.j.nu.15.ff. solu.matri.& ibi Alex.nu.55.Bart.in l.j.in.§.neque castrense nu.3.ff.de coll.bono.Bar.Bal.& Salic,in l. filiæ cuius. C.famil.erciscun.Aret.in consil.xvij.nu.6.Ias.in l.filię licet. in princ. C.de colla.eandem opinionē tenet Guliel.Ponta.in l.j.nu.88.et ibi Franc.de Rip.nu.140.vbi dicit istā esse magis communē opinionē post.Alex.in l.in quartam.nu.22.ff.ad leg. falcid.

1 Amplia primo procedere, siue pater fuerit naturalis, & legitimus,siue naturalis tantum: quia filius et pater sunt nomina naturalia,vt in l.tutelas.ff.de capi.diminu.in l.parentes.ff.de in ius vocā. Bart.in l. pronuntiatio.in .§.familiæ.ff.de verbo.signifi.nam sicut naturalis filius admittitur ad accusandum et vindicandum mortem patris naturalis occisi,vt tenet Bar.per illum tex. in l.certis. nu.3. & in l.hos accusari.§.omnibus.nu.8.ff.de accusat.Bald. in c.de cætero.nu.2.de testib.ita cessio naturali filio fieri potest. facit tex. in l.Lucius.§.fi.ff.de le.ii.et ita tenet Alex.in l.ex facto.§.si quis rogatus..nu.16.ff.ad Trebel.Quod tamē intelligo verum,dum tamē prædicta cessio non excedat quintam partem bonorum patris,si habet alios filios legitimos:vt l. ix.& x. Tauri.

2 Amplia secūdo,procedere in filiis spuriis,ideo sacerdos pater potest filiis suis cedere,quia naturali vocabulo sunt pater et filius, et in vocabulis naturalibus non debet attendi rigor iuris ciuilis, nam hos etiam ius Canonicum recipit,& alere disponit,postquam in lucem emissi sunt,vt in c.cum haberet. de eo qui duxit in matrimo. quam pollu.per adulte.Et de iure Regio est hodie dispositum in l. viij.tit.xij.par.iij& in d.l.ix.& x.Tauri.& quia filiorum appellatione veniunt a nobis progeniti etiā sine nuptiis,vt in l.j.in.§.ius naturale.ff.de iusti.& iu.& in .§.j.Instit.de iu.natur.licet de iure ciuili aliter sit dispositum.vt in Anth.ex complexu. C. de incest.& inuti.nupti.& in Authent.licet.C.de natura.lib.qui tam de iure Canonico quam Regio rigor.earum non seruatur. Et quia fauor studij hoc adiuuat,qui potest etiam esse in naturali & spurio, & publice vtile est vt ipsi studeant,ne vitia parentum sectentur,vt in c.vnde cunque.& in c.nasci.lvij.distin.Quod tamen etiam intelligo,vt dixi supra in prima ampliatione,

3 Tertio amplia,non solum in patre & filio in potestate, sed etiā in emancipato,quia vterque filius pater est, & naturalia iura immutari non possunt.§.sed naturalia ; Instit.de iure naturali Et do-

natio

matio facta filio studenti, ualet, siue sit in potestate, siue emancipatur: vt tenet Ang. & Iaſ. in d. l. j. ff. ſoluto matri. ergo cum donatio valeat, ceſſio etiam in facta valebit.

4 Quarto amplia, habere locum in Auo: nam patris appellatione, Auus continetur. l. iuxta. ff. de verb. ſignifi. maxime in fauorabilibus, vt hic, ſecundum Bar. in l. liberorum. nu. 2. ff. de verb. ſign. & hoc eſt fauorabile reſpectu nepotum, ergo valebit.

5 Quinto amplia, idem habere locum in Auia, cum idem ſit iudicium: & Aui nomine Auia continetur. l. j. ff. de verbo. ſignifica. Ita tenet Bal. in l. Neſennius, col. 1. ff. de nego. geſt. Bar. in l. 2. in. §. videndum. ff. ad Tertul. Alex. in conſi. 198. nu. 4. vol. 7. Deci. notabiliter in conſi. dclvi. per totum.

6 Sexto amplia, procedere etiam in matre, vt in filio ſtudenti cedere poſsit: cum ſit eadem ratio in matre, quæ in patre, & diſpoſitio loquēs in matre, eadem in patre procedit: vt in l. j. C. de reſcin. vendit. & in l. ſi pater. C. de curato. furio. Et ſicut fratris nomine venit ſoror l. tres fratres. ff. de pact. ſic & patris nomine mater, de quo vide Bal. poſt glo. ibi, in verbo, minus. in l. quiſquis. nu. 2. C. ad. legē Iuliam maieſta. Ang. in §. interdum. nu. 16. Inſtit. de hæred. quæ ab inteſta. defer. Alber. Bru. in tractatu Statu. in 5. artic. princ. q. 13. nu. 17. Iaſ. in l. ſi. quis id quod. nu. 1. ff. de iuriſ. omni. iudi.

7 Septimo amplia procedere regulam hanc econtrario, ſcilicet, q. filius poſsit cedere filio ſcholaſtico debitum. Ratio eſt, quia boni eſt argumentum a correlatiuis: vt in l. fin. C. de indict. vid. tollend. quod eſt ſtatutum in vno correlatiuorum, etiam in alio locum habet: vt in l. 1. & 2. ff. de cupreſ. lib. xi.

8 Octauo amplia, habere, locū in Monacho: nam Abb. & Cōuentus poſſunt cedere debitum religioſo ſi eſt: ſcholaris illius Conuentus vel monaſterij, & tunc pater dicitur cedere filio: nā monachus in iure noſtro æquiparatur filio familias. Ita tenet Bartol. in l. j. ff. de vulga. & pupilla. Et licet Innocen. in c. cum olim. nu. 4. de priuil. dicat æquiparari ſeruo: dico debere intelligi, quod debeat æquiparari filio, vel ſeruo, prout fauorabilius fuerit monaſterio. Ita notabiliter tenet Bald. in l. 1. nu. 42. C. qui ad mit. quem ſequitur Iaſon in l. 1. nu. 42. ff. de vulgari & pupil. in l. cum fundus. §. 1. nu 17. ff. ſi cert. peta. Romanus in l. is qui hæres. in §. neque filius. nu. 11. ff. de acqui. hæredi. facit quod notat Cardinalis Pariſius in c. in præſentia, nume. 206. in fin. de probatio.

1 Primo limita, non procedere in patre ſpirituali, quem patrinum uulgus vocat, is enim non cedit filio ſtudenti quem de ſacro fonte leuauit: quia verbū hoc, pater, intelligit de naturali, nō autē de ſpirituali, vt in l. patre furioſo. ff. de his qui ſunt ſui vel alieni iuris. Doct. in Rubri. de cogna. ſpiritua. facit q. not. Guliel Benedc. in repet. c. Rainutius. in verbo, & vxorē nomine Adelaxā. nu. 76.

2 Secundo limitat, in patre adoptiuo. filii enim adoptiui nō ſunt ſui, nec inter ſuos computantur. §. cum autem. &. §. at ij. & ſeq. Inſtit. de

de hæredit. quæ ab intest. defer. & l. adoptiuum: vbi Doct. ff. de in ius vocan. & iura loquentia in patribus & filiis, non extenduntur ad adoptiuos.

3 Tertio fallit in vitrico, id est in marito matris: nec in nouerca: tū quia nec vnus est pater, nec altera mater, de quibus loquitur hęc regula: nec patris nomine venit vitricus: per text. in l. j. in fi. ff. depos. vbi sub generali parentum nomine non compræhenduntur.

4 Quarto fallit, in patre scientię, scilicet, pręceptore: quia nō potest cedere suo discipulo, licet pater & filius inuicem vocentur: vt in l. j. C. de excu. artif. lib. x. quia hæc reg. intelligit in patre naturali, tūc quia est quasi dominus bonorum paternorum. l. in suis. ff. de libe. & posthu. l. fi. C. de impub. & aliis substit. Marc. Anto. Bauer. in §. pater. nu. 3. & 13. Institu. de testamen.

5 Quinto limita, in patre non habere locum qui vult filio suo priuī legiari, non tamen studenti: cum hęc regula loquatur in scholasticos: ergo secus est in alio: arg. tex. in l. cum prętor. ff. de iudi.

REGVLA LXXXVIII.

Cessio regulariter in potentiorem facta est nulla. Vt in rubri. ff. de aliena. iudic. mut. causa fact. & per totum. C. ne liceat potentio. & cedens actionem punitur pœna contenta ibi. s. pœna arbitraria, & iactura causę: vt in dict. iuribus. Et vide circa hanc regulam Mar. de Man. in lib. x. obser. obseruatione xcviij. & Socin. in regu xlviij. Lud. Gozad. in consi. iij. nu. 24. & de iure Regio in l. xiij. cum seq. tit. vij. par. 3.

1 Amplia primo, habere locum hanc regulam, tam in Actore, quā in Reo. Ita tenet Alber. & alij in l. j. C. ne lice. potent. Dec. in c. j. nu. 25. de offic. deleg. Ias. in d. l. j. nu. 1. reprobata glo. in l. penu. in fi. ff. de aliena. iudi. & in rubr. C. de his qui poten. nomi. & pro opinione Docto. contra glo. est glo. in l. non solum, in verbo, in eos. ff. de aliena. iudic.

2 Amplia secundo, procedere post sententiam durante appellatione vel exequutione, cum ibi cessio generaliter prohibeatur: & quia integer debet esse status appellationis: vt in l. j. ff. nil noua. appel. penden. Ita tenet Alberic. in l. j. nu. 4. C. ne liceat potenti. licet contrarium teneat Ludo. Gomez in gloss. ad regulas Cancellariæ, in regula de subrog. colli. q. j. in versicu. & ista quæ dicta sunt, vbi allegat dictum Abbatem post Spec. in c. ij. nume. 4. de aliena. iudi. quæ opinio Abbatis magis facit pro opinione Alberici quam ipsius.

3 Amplia tertio procedere, tam ante litem contestatam, quā post: vt in l. ex hoc dicto. in §. ait prętor. & ibi glo. ff. de alien. iudi. mut. causa. Ita concludit Pau. Paris. vbi hoc notabiliter declarat in c. aduersario.

aduersario. num.5. & 6.de exceptio.

4 Amplia quarto,procedere quãdocunque cesio facta est in cleri cum:nam tunc dicitur facta in potentiorem. vt est glo.in c.fina.d aliena.iud.in glo.j.quam sequitur ibi collecta.num. j. Sed illa g communiter reprobatur secundum Docto. ibi,prꝯcipue Abb.nu Ludo.Gomez.in d.regula de subrogan.collitigan. q. j. in versic dicitur etiam. eandem gloss. dicit communiter reprobari Iacobin de sancto Georgio in d.l.j.nu.13. Quę gloss. potest saluari secun dum Abba.& Iacobi.& Gomez.ibi,vt procedat in episcopis,vel in clericis habentibus iurisdictionem super laicos: nam tunc dici tur potentior,quod ante eos tenuit Inn.ibi,nu.5.& vide Xuarez i alleg.xix.in princ.

5 Amplia quinto,procedere in minore: nam quis non potest face re cesionem minori de re immobili. Ratio est, quia non põt minor alienare rem immobilem sine iudicis decreto: vt in toto titul.C.de prꝯd.mino. vt est glo.in l.potest.ff. de autho.tut.& ibi Bar.Istam ampliationem ponit Iacobin.de S.Georgio per supradictam ratio nem in d.l.j.C.ne liceat potentio.nu.18.Facit vltra eum: nam mi nori in iure nostro competunt multa priuilegia, & ideo dicitur po tentior. Quam ampliationem etiam in vidua habere locum,in v dua tanquam priuilegiata, concludit Aegid.de Bellamera in d.c.j de alienatione iudic.nu.19.

6 Amplia sexto,quandocunque cesio est facta in personam tuto ris contra personam pupilli nam tunc hæc talis cesio facta in tu torem dicitur in potentiorem facta:quia iste tutor potest se ostende re minacem vel terribilem pupillo. Vt notabiliter concludit Inno in d.c.ex parte.nu.5.de aliena.iudic.mutan.causa fact.Pro qua op nione est text.expressus in Auth.minoris debitor.C.qui dare tuto vel curato.pos. & in Auth.vt hi qui obliga. se habe.perhi.res mi no.in.§.si quis.colla.6.quam opinionem tenet notab.Maria.Socin iun.in consi.148.nu.13. & 14.vol.j.

7 Limita primo,non habere locum quando quis solueret quod de bet.l.nam & si obligatus soluero quod a me petere velles,huic edi cto locus non erit.ff.de alie.iud.mut.causa fact.

8 Secundo fallit,quando quis rehabuisset rem alienatam. l.ex hoc edicto.in fi.cum l.seq.ff.de aliena.iudicij.

9 Tertio limita,quando quis instituendo vel legando rem aliena uerit.l.ex hoc edicto.§.alienare.ff.de alien.iudic. Ratio est,quia alienatio est necessaria,& non prohibetur.& l.fin.tit.7. par.j.

10 Quarto fallit,quando res aliena periret sine culpa. l.non solum ff.de aliena.iudicij.

11 Quinto limita,quando quis rem suam possit recuperare: tunc enim permittitur in potentiorem cedere. Ita tenet Barba.in Rubr. de rescrip.col.19.& 20. versi. idem dicendum erit, quia tunc licet rem alienam furari æquiualentem,quando rem meam aliter habere non possum propter opulentiam vel potentiam aduersarij detinen

tis eandem

tis eandem rem: vt est glo. in c. ius gentium. j. distin. Ita tenet Inno. in c. olim. el j. nu. 8. de restitu. spolia. facit text. in c. Dominus noster. xxiij. q. ij. ita notabilter tenet Alex. in con. cxxxv. nu. 1. vol. j. Felin. in c. quoniam, nu. 13. de Simo. & in c. ij. nu. 36. de sponsal. in fi. Chassanæ in consuetud. Burgund. in tit. {des iustices.} Rubri. j §. v. fol. 48. colũ. ij. nu. 32. Hippolyt. de Marsil. in sing. clxxvij. Matthæus de Afflic. in constitu. Neapolit. lib. j. Rub. viij. nu. 36. Et in tantum hoc est verum, & procedit, vt etiam ille, qui huiusmodi rem furatus est, sit tutus in foro conscientiæ. Archidiaco. in c. non sane. nu. 4. xiiij. q. v. quam opinionem ante eum tenuit Innocent. vbi supra. & in c. quia plerique. de immunit. eccles. quem sequuntur omnes supradicti Docto. Floria. in l. itaque. nu. 6. ff. ad l. Aquil. Hippoli. in consil. liij. nu. 19. Abb. in c. j. nu. 10. de dolo & contum. Ias. in l. j. nume. 7. C. de testament. Pala. Ruui. in repet. Rub. de donat. §. lxv. nu. 5.

6 Sexto fallit, quando quis rem quę a me petere volebat pro derelicto habuit: nam factum eius non improbat prętor. l. item. §. potest. in fi. ff. de aliena, iudicij.

7 Septimo limita, quando cessio fuit inutilis: vt in l. non putauit. in §. non quæuis. ff. de bono. posses. contra tabul. & in l. continuus. in §. cum quis. ff. de verbo. obliga. tenet Bal. in l. quid ergo. in. §. eum autem. in fi. ff. de his qui nota. infa. quem sequitur Ias. in l. cum dubitabatur. nu. 140. C. de iure emphyteu.

8 Octauo limita, quando alienãs paratus est se defendere ac si possideret. vt in l. quia etiam. in. §. quid ergo. ff. de alieua. iudic. & ita tenet Spec. in tit. de cessione. in §. j. vers. cessat autem. nu. 17.

9 Nono fallit, quando talis cessio fieret bona fide, & non malitiose ad opprimendum aduersarium, tunc enim bene valet: vt in l. qui stipendia. C. de procurato. tenet Spec. in tit. de cessione actionis. in §. j. nu. 4. quem sequitur Iacob. de S. Geor. in l. j. nu. 13. C. ne lice. poten. Abb. in c. ex parte. nu. 4. de aliena, iudicij. vbi declarat quando dicatur cessio bona fide fieri.

10 Decimo & vltimo limita, & declara supradictam regulam, vt prædicta actio competat tantummodo contra alienantem: sed contra hæredem, vel bonorum possessorem non datur. l. non solum. §. fi. cum l. seq. ff. de aliena, iudi. nec post annum datur. l. vel post annum, ff. eodem titulo.

REGVLA LXXXIX.

Charitativvm subsidium Episcopus non potest exigere a subditis pro expeditione Bullarũ suę promotionis. Hanc regulam probat text. in c. vt præteritę. de elect. scdm verũ intellectũ: nam tex. ibi dicit, ꝙ expensæ factæ pro negotio electionis, de bonis patriarchatus fiant totaliter. & verbũ patriarchatus, exponitur, id est, de bonis spectantibus ad cameram Patriarchæ futuri: secundum

dum Goffre.ibi,& est vera expositio secundum Car.nu.2.q.ix.cō tra Hostien.Pro qua opinione facit tex.in c.cupiētes.in.§. ad hæc & in.§.fi.iuncta glo.ibi in verbo,indicauit.de elect.lib.vj. Hanc etiam regulam ponit Boeri.in decis.cxxxiiij.nu.6.

1 Fallit primo,quando fructus prælaturæ non sufficerent pro dictis expensis,& immineret necessitas pro eis soluendis : quia tunc posset episcopus petere charitatiuum subsidium, iuxta text.in c.cū Apostolus.de censi.& ita debet intelligi dictum Cassa.in consuet. Burgun.in tit.{des iustices.}rub.in §.iiij.fol.35.col.4.nu.36.

2 Secundo limita, quando esset consuetudo q̄ pro sumptibus seu expēsis prædictis sit contributio facienda per omnes subditos : vt tenet Hostien. Anto. de Butr. Ancha. Card. & Panor.in d. c.vt præteritę Calde.in consi.iij.in tit.de censib.per text.in c. conquestus.ix.q.iij.vbi dicit text.iuncta gl.in verbo,consuetudo. quod ratione consuetudinis potest aliquid peti.Facit tex.in c.fi.xviij.q.ij. vbi tex.dicit, q̄ monasteria debent exhibere episcopis consueta seruitia,& ibi glo.ij.dicit, q̄ consuetudo inducit annuas præstationes:& sic omnes Docto.supradicti dicunt, q̄ si apparet de consuetudine,illa est seruanda,quē est optima legum iuterpres.c. cum dilectus.de consu.quam limit.sequitur Boeri.in d.decisio. 134.nu.7. Remigius de Conny.in tract.de charitati. subsidio.q.vj.pag.39.cū duabus sequen.

REGVLA XC.

CHARITATIVVM subsidium exigi non potest vltrā taxā, nec valet consuetudo contraria. & hodie est taxatum charitatiuum subsidium per Extra.Vas electionis in tit.de censib.in Extrauag. commu.in.§. præmissis quoque , de qua facit mentionem Boeri. in decis.cxxxiiij.nu.10. Remigius de Conny in tracta. de Charita. subsi.q.xvj. Circa quam regulam vide Matthæ. de Afflict.in de cis.Neapoli.cxxxvj. Thoma. Gramm. in decis.lxxxviij. Hanc regulam ponit Barthol.de Belencinis in tracta.de Charitati. subsidio.q.lxij.Facit pro ea glo.in d.§.præmissis. in verbo,vel consuetudine,vbi Papa videtur reuocare & improbare talem consuetudinem facit text.cum glo.in verbo consuetudinis.in c.dilecti.& ibi Hostien.& alij de maiori.& obedien.

1 Fallit primo,nisi talis consuetudo esset antiqua, & tanti temporis cuius initij memoria non sit in contrarium : quia talis consuetudo inueterata habet vim priuilegij a principe concessi. capit. super quibusdam.§.præterea de verb. signific. & l. ex hoc iure.§. ductus aquæ.ff.de aqua quotidi.& æsti. & ita tenet Abb.in consil.lxxxj. volu.ij. Et hanc limitationem quod consuetudo inueterata habeat vim priuilegij,intelligo veram in capaci:secus tamen in incapaci:vt declarat Hippo.in sing.lxxx.Pet.Rebuff.in tracta.de decim.q.xiij.nu.68.Feli.in c.accedētes.nu.6.in 2.limita.et in c.causam

quæ

quæ.nu.2.de præscrip.& ibi Abb.idem Abb.in c.quanto. notab.j. de consuetu.Hiero Grat.in consi.vj.nu.20.col.j. Fran.Balb.in rep. l.Celsus.in iij.par.nu.10.ff.de vsucap. Et supradicta consuetudo nõ solum habet vim priuilegij,sed habet vim legis.l.j.§.fin. ibi, vetustatem legis obtinere. & l.in summa.in prin.ibi,vbi, vetustas quæ semper pro lege habetur.ff.de aqua plu.arcend. Circa quam limitatio.est notandum, q̃ dicatur spatium tanti temporis cuius initij memoria non stat in contrarium? Cin.in l.ij.C.de seru.et aqu.nu.9. in ix.q.dicit, q̃ spatium tanti temporis cuius initii memoria non extat dicitur spatium centum annorum:quam opin.sequitur Cẽpol. in tracta.Seruit.vrba.prẽd.c.xix.in prin.Rebuff.in tracta.de decimis.q.xiij.nu.94.Bertachi.in suo repert.in verbo,prẽscriptio.el ij. col.iiij.Chassa.in consuetu.Burgun.in ti.{des iustices.}Rub.j.§.ij. nu.8.fol.68.nu.1. licet contrarium teneat Felin. & forte male. per supradictas authoritates in c.ad audientiam.nu.27. de prẽscrip.

2 Secundo limita,nisi esset consuetudo generalis, q̃ prẽlati exigerent,seu reciperent charitatiuum subsidium a subditis vltra taxã dictæ Extrauagãtis. Quod intelligo de consuetudine generali vniuersalis ecclesiæ,per text.in c.contra morem.c.dist.quam Papa scit & tolerat.vt per Oldra.in consi.cclviij.nu. 8. & 26. ita etiam tenet Bartholo.de Belenci.in d.q.lxij. Remig.de Gonny in allegato tracta,de charita,subsi.q.xvj.in fin,& in q.xviij.in fine.

REGVLA XCI.

Charitativvm subsidium non possunt petere inferiores Episcopis. Hanc regulam originaliter tenuit expresse Abb. antiquus in c.cum Apostolus.de censi, per text. ibi, in.§. prohibemus.in fin.ibi,archidiaconi, siue decani nullas exactiones, siue talias in præsbyteros exercere prẽsumant.reprobata glo.ibi, in verbo exactiones.Hanc opinionem tenet etiam Archidiaco.in c.iuxta sanctionẽ.xvj.q.j.nu.1.Host.in d.§.prohibemus. Abb. in d.c.cũ Apostolus.nu.6.Belenci.in allegato tractat.de charitati.subsi. q.4. Hanc opinionem dicit esse communem Nicol. Boer.in decisio.133. nu.2.& Chassa.in consuetu.Burgun.in tit.{des iustices.}Rubr.j.§. 4.fol.35.col.2.nu.6. eandem opi.tenet Io.Mauritius in repet.l.vnicæ.pag.100.C.quo loco mulier.mune.subi.sole.lib.x. Quæ opinio approbatur hodie de iure regio in l.iij.in fi. tit.23.par.1.

1 Fallit primo,in casu vbi laicus domino suo subuenire tenetur. Secundum Collectarium in c.conquerente.nu.5.de offi.ordi. quem sequitur Remig.de Gonny in trac,de charitati.subsid.q.28.pag.31.

2 Secundo limita,nisi in hoc sit priuilegiatus,vel habeat consuetudo. Ita tenet Hostien.in d.c.cum Apostolus. & ibi Henricus Bohic,nu.5.& Abb.nu.6,Boerius in d,decis,133,nu.2. Ioann.Mauritius vbi supra,

3 Tertio fallit, nisi isti essent superiores & capita alicuius ord
ri: Priores generales totius ordinis. Tenet id Calder. in consi
tit. de censib. quem sequitur Chassa. vbi supra. nu. 28. Boer. in
cis. cxxxiij. nu. 3. et sic si fecit magnas expensas in promotione
communi vtilitate religionis, poterit exigere charitatiuum su
dium a tota religione, si non potest soluere de bonis prælatur
4 Quarto fallit, in ecclesiis patronatis: nam debent subuenire
minis suis: & sic possunt petere charitatiuum subsidium. Ita
Innoc. in c. cum & plantare. de priuileg. nu. 2. Quod est verum in
ueniente episcopi consensu: quod etiam sequitur Anto. de Burno
nu. 19. & ibi etiam Ancha. nu. 12.

REGVLA XCII.

CITARI debet qui prętendit interesse, & sic pars quæ
actu potest pręiudicari ad validitatem processus & pro ordine iu
stantiali: alias actus non valet. Hanc regulam probat text.
nam ita diuus. ff. de adoptio. in l. de vnoquoque. ff. de re iudi. in l.
na. C. de legiti. heredi. in l. tres denuntiationes. C. quo. & quan.
dex. in l. si quando. C. de testibus in c. ij. & in c. dilecti. eo. titu. in
dilecta. de senten. excommu. in c. Romana. in c. constitutionum.
sentent. excommu. in Clem. sæpe. de verbor. significa. in Clem
pastoralis. de re iudic. in c. porro. de diuor. & ibi gio. in c. eccles
sanctę Mariæ de constitu. & ibi gl. in c. j. de causa possess. & prop
in c. quoniam contra. de probation. in c. nos in quenquam. & in
Deus omnipotens. ij. q. j. et sic ille qui vult litigare contra aliquem
ante omnia debet citare suum aduersarium, alias processus non
let: quia citatio est inuęta de iure naturali, et est species defensio
& nullo modo potest omitti, etiam per principem, vt est tex. in
men. Pastoralis in §. cęterum de re iudic. ita tenet Bal. in l. cum
trem. in fin. C. de his quib. vt indig. Ale. in consi. 5. vol. 2. nu. 1.
in l. ij. quam legit cum l. j. C. quando libel. princi. dat. & in l. rescr
ptum. in ij. notab. ff. de pact. pro quo facit quod dixi in Regu. x
Circa hanc regulam vide Tho. Gramma. in decis. lxv. Fran.
coni. in repet. c. quoniam contra. in verbo, citationes. nu. 49. Pau
Paris. in consil. j. nu. 12. vol. j. & melius quam aliqui Sebastia. V
tium in tract. de nullitate sententię, in rub. xij. de nullitate ex defe
ctu citationis: per totam.

Hanc regulam cum xj. limitationibus ponit Socin. in reg. xx.
posterioribus. Hanc etiã ponit Zasius cum vna ampliatione &
limitationib. in l. de vnoquoque. nu. 10. cum aliis. ff. de re iudi. quem
refert Bernar. de Luco cum illis limitationibus in regu. lxxvij. Hi
regulam cum xij. ampliatio. & lx. limitatio. ponit Hippol. in d. l.
vnoquoque. nu. 8. vsque ad nu. 113. Hanc etiam regulam cum
limita. ponit Catel. Cotta. in Memora. iur. in verbo, citatio. Ha
etiam regulam cum xlvij. ampliatio. & xxxv. limitat. ponit
nu.

tia.Soci.in tract.de citatione.arti.vij.per totum.

Quam regulam in sententiis etiam habere locum ponit Bernar. de Luco in regula delxxiij.per text.in d.c.nos in quenquam.& in d.c.Deus omnipotens.& in d.c.j.de causa possess.& proprie. Quã limitat secundum eum ibi Ias.xix.modis.in l. nec quicquam. in §. vbi decretum. nu.23. ff.de offi.procon.& legati.eãdem regulam limitat alius xix.modis Francis.Nicon.in repeti.c. quoniam contra. in gl.in verbo citationes.nu.54.vsque ad nu.67. Eandemmet regulam limitat cxv.modis Anto.Nice.in concord.gl. concord.lij.nu. 214.vsque ad nu.371.& in repet.testium, vt in c.ij.de testib. Ponit regulam cum vj.limita, Roma.in singula. cccIxiiij. Socin.cum ix.in regul.cccvij.

REGVLA XCIII.

CITATIO regulariter in scriptis fieri non debet: quia est in arbitrio iudicis citare viua voce, vel in scriptis, debet tamen in actis scribi vt ex eis appareat. Hanc regulam probat text. in c. cum dilecti.in versic.spectantibus.in verbo, viua voce.de dolo, & contuma.

1 Limita primo,non procedere in Iudice delegato,qui debet citare inferto tenore suę commissionis: qui tenor non potest apparere nisi in scriptis: vt in c.præterea. & ibi Abb. & Docto. de dilatio. Bar.in auth.qui semel.C.quomo.& quan.iud. Alex. & Ias.in l.ex quacunque.ff.si quis in ius voca. non ierit.

2 Secundo fallit, quando Nuntius vellet citare realiter, faciendo capturam in bonis vel in personam: quia debet ostendere commissionem in scriptis.Secundum Barto.in l.palatinos.C.de collat.fundo.fisca.lib.xj.nu.1.& 2.Philip.Franc.in c.cum parati.num.30.de appella.De iure regio est tex.in l.iij.tit.xiiij.lib.5.Ordina.

3 Tertio fallit, quando citatur aliqua persona illustris, vel clarissima:quia debet citari in scriptis: alias citatio non valet. Ita notab. tenet Bar.per tex.ibi,iuncta gl.in l.quoties.C.de dignit.lib.x.nu. 7.quem sequitur Ias.in §.quadrupli.nu.24.Insti. de actio.

4 Quarto fallit, quando destinatur nuntius ad capienda bona Fisco delata:nam non creditur ei sine literis. l. prohibitum in fine.C. de iure Fisci. lib. x. Similiter quando aliquis mittitur ad exigendas pecunias Fiscales, d, l, palatinos, tenent Doctores in d.c.cum parati.

5 Quinto fallit,quando citatio fit in domo,& non personaliter:nam non valet ad effectum reddendi citatum contumacem nisi fiat cum literis. Secundum Bal.& Ang.in l.vt perfectius.C.de ann.excep. col.ij.Alex.in addi.ad Bar.in d.l.palatinos.nu.3.

6 Sexto limita,in nuntio electo specialiter,qui non est nuntius consuetus:nam sibi non creditur,nec valet eius citatio sine literis. Tenet Bald,in d,l,vt perfectius,num.18.& Barto.per illum text.in l.

eum qui.in.§.si epistola.ff.de furt.& l.iuste possidet.ff.de acqui. sess.& ibi Alex.nu.30 idem Bar.in extrauag. ad reprimendum verſi.per literas.facit tex.in c.prudentiam.in princ.ibi, per cen. nuntium.de offi.deleg.tenet Fran.in d.c.cum parati.nu.29.

7 Septimo fallit,quando citatio fieret extra prouinciam, quia non valet nisi fiat in scriptis.Secundum Bar.in d.Extrauag.ad repri dum.in gl.in verbo,per nuntium.in medio.qui sint rebel.in Vsib feud.per text. in auth.de collato §.eos.collat.ix, quod etiam te Francus in d.c.cum parati.nu.31.

REGVLA XCIIII.

CITATIO partis requiritur in exequntione sententiæ.l.j.ib si cœperis ex sententia conueniri.C.de iur.& facti igno.& l.me nerint. C.vnde vi. Pro hac regula allegatur text. licet parum ci ciat.in l.defendente.ff.de autho.tuto. vbi iudex debet interroga partem,an velit satisfacere. Hanc regulam ponit Barto.licet cu distinctione.in l.a diuo Pio.§.in venditione.num.2.ff. de re iudic idem Bar.in d. l. meminerint. & in extrauag.ad reprimendum. verbo exequutionem.qui sint rebell.quem sequitur Alex. in d.§. venditione.nu.35.& ibi Iaſ.nu.9.& ibi Vinc.de Hercula.nu.32.

Prima ratio huius regulæ est, quia aliter pars ledi poterit pro pter multas exceptiones quas opponere poterit, scilicet, incompe tentiam iudicis qui sententiam protulit,iuxta gl.fi.in Clem.vnic. de sequestr.possess.& fruct.& in l.fin.C.si a non compe.iudi. & si alias exceptiones quas scribit Petr. de Ferra.in pract. in form exequut.senten.glos.& Docto.in d.l.j.C.de iur.& fact.ignoran.& Matth.de Afflict.in constitu.Neap.lib.2.ru.17.nu.15.

2 Amplia primo, siue exequutio fiat in actione personali, siue in reali,cum sit eadem ratio.Secundum Cin. in l.ab exequutione.C. quorum appel.non recip.quem sequitur Ioan.de Im.in d.§.in ven dit.& ibi Alex.vbi dicit, ꝙ hæc opinio est verior in iure: & ibi Iaſ.nu.9.licet Bart. teneat contrarium in d.§. in vendit. & in alis locis,supra allegatis.quę opinio est communior secundum Iaſ. ibi. Sed opin.Cin.approbatur de iure regio in l.ij.tit. 14.lib.5.Ordi.

2 Secundo amplia procedere, etiam si in illa in qua fuit condem natus fieret exequutio,cum etiam pars in hoc ledi possit,forte pro pter hypotecam,vel aliud ius quod in illa re habet,& ideo ad hoc debet citari,vt in l.de vnoquoq; ff.de re iudi. & ita tenet Iòann.de Imo.in d.§.in venditione.nu 13.quem vltra Iaſ.vbi supra,& Alex. sequitur Vinc.de Hercu.nu.35.

3 Amplia tertio,etiam si iudex qui eam protulit exequeretur,cum exceptiones possint allegari in executione: quod fieri non posset si pars non citaretur.Secundum Alex.in d.§.in venditione.Car.in

Clem.

Cle. sicut q. 2. de appel. Philip. Franc. in c. ex ratione. nu. 83. de appell. Deci. in consil. 97. num. 2.

4 Amplia quarto, etiam si executio fieret contra eundem condēnatum: & sic in omni executione tutius est quod fiat citatio. Secundum Soci. in tract. de dilation. articu. 7. quæst. xix. Alexan. & Iaso. in d. §. in venditione.

5 Amplia quinto, etiam post desertionem appellationis: scilicet si pars intra tempus non fuit prosequuta appellationem, & sic remansit deserta. Secundū Bar. in l. j. in fi. ff. nihil noua. appel. penden. quē sequitur. Deci. in d. consi. xcvij. nu. 2. Matth. de Affic. in constitu. Neap. lib. 2. rub. 17. nu. 20. Alex. in d. §. in venditione nu. 32.

1 Limita primo, nisi constaret notorie nullam absenti competere defensionem. Vt est gl. in. c. ad nostram. el. 2. & ibi docto. de iure iuran. & in c. cum sit de appella. Facit tex. in l. si cum seruum. in §. si quis seruum, ibi, vt si præsens esset. & in §. iusta. ibi, non est necesse vocare. ff. de fideicomm. liberta. in l. recusare in princ. ff. ad Trebel. in cap. cum olim. secundum unam lecturam glo. de re iudi. Inno. in c. tua. de cohabita. cleri. & muli. quem sequitur Matthę. de Afflict. in constitu. Neapol. in d. rub. xvij. nu. 21. Nico. Bello. in cōsil. lxx. nu. 16. Pau. Pari. in consi. j. nu. 33. volu. 1. Vin. de Hercu. in d. §. in venditione. nu. 36. & Ioan. de Aima Vaionensis in proœmio concordatarum, fo. 49. col. 1.

2 Limita secundo, quando præcessisset cognitio super executione, & non restaret nisi executio facti, tunc enim non est necessaria citatio: vnde tunc iudex potest committere ad petitionem partis nuntio vt executor, nulla facta partis citatione, & tunc executor poterit manu militari exequi sententiam: per tex. in l. qui restituere. ff. de rei. vendi. Ita eleganter tenet Matthę. de Afflict. in. d. rub. xvij. nu. 17. Bar. in d. §. in vendit. num. 2

3 Tertio fallit, quādo prius citato aduersario esset facta executio de parte, tunc si in alia parte fiat, non requiritur citatio Secundum Deci. in c. ex ratione. nu. 72. de appel.

4 Limita quarto, non procedere de iure regio: nam absq; citatione sententia mādatur executioni: vt in l. v. tit. 8. lib. 3. Ord. vbi ponitur tempus x. dierum, intra quem terminum debet reus comparere coram iudice ad opponendam executionem. & hanc practicā cōmuniter seruari tenet. Roderi. Xuarez in repeti. l. post rem iudicatā. in duodecima limitat. fo. 148. col. 3. nu. 2. & decem dies enumerantur a die factę oppositionis, vt in l. ix. in regib. de Madrid. quę l. trās sumptiue habetur in l. lxiiij in regib. Taur.

REGVLA XCV.

CITARI quis non potest, vt personaliter compareat: quoniā liberum eē videtur citato comparere per se, vel per procuratorem:

vt in c. querelam. de procu. & in l. j. ff. eod. tit. & no. in c. j. de iud. 6. et in l. fi. C. de procur. Circa. quā [illegible] de Ber. de Luco in pra. c. cxiij. Matt. de Affli. in cons. Neap. li. 1. rub. 96. nu. 14. & 50. Pa. Pari. vbi limitat. 4. modis, in consil. cxx. nu. 1.

Hanc regulam amplia. 4. modis, & limitat 8. modis, vt per Maria. Soci. in tract. de citatio. articu. xx. nu. 25. vsq; ad nu. 39.

REGVLA XCVI.

CITATIO, ad hoc vt valeat, requiritur requisitio partis. Hanc regulam ponit Abb. in c. j. nu. 4. de iudi. & in nu. 33. Ale. in l. si finita §. Iulianus. ff. de dam. infect. facit tex. in l. ad peremptorii. ff. de iudi. & in c. licet de accusati. & in l. fi. C. de bonis authorit. iu. di. possiden. & in l. properandum. §. & si quidem in verb. requirente parte. C. de iudi. gloss. in l. sancimus. in verb. per contumaciam. C. ad Trebellian. melior tex. de iure in c. proposuisti. in verb. ad petitionem cuiusdam aduersarij. de foro competen. & ibi. Abb. Fo. li. in d. c. j. nu. 1. de iudi. Deci. in j. lect. nu. 25. & in 2. lect. nu. 14. & ibi Frāc. Are. nu. 10. Sebastia. Vant. in tracta. de Nullitat. sententiarū, in rub. xij. de nullitate ex defectu citationis. nu. 44. pag. 256.

Hanc regulam limitat quinque modis Francis. de Ripa in d. c. j. nume. 20. de iudi.

REGVLA XCVII.

CITATIO ad hoc vt valeat, requiritur authoritas iudicis & commissio. Hanc regulam probat tex. in l. neminem. C. de exhibereis & in. §. si vero quidam iuran. in Auth. eo. tit. coll. v. tex. in c. ex parte. de rescrip. Hanc regulam vltra Abb. ponit Felin. vbi ponderationem eius. in c. j. nu. 1. de iud. & ibi Deci. in 2. lect. nu. 92. Are. in nu. 41. vbi dicit, cp opi. Bar. qui ita tenet in d. l. neminem, communiter a doctoribus approbatur. Hanc etiam regul. ponit Francis. Ni. coni. in repe. c. quoniam contra in glo. in verb. citatione. nu. 5. eandem opinionem tenet etiam Ias. in §. quadrupli. nu. 12. Inst. de act. Chassa. in cōsue. Burg. in tit. {Des iustices.} rub. j. §. vj. fo. 66. col. 1a. 4. nu. 61. Sebastia. Vant. in tract. de nullita. senten. rub. 12. de nullitate ex defectu citationis. nu. 32. pag. 253. Pau. Pari. in c. quoniam contra. nu. 43. de probat. Matth. de Affict. in consti. Neap. li. j. rub. 90. nu. 2. Hanc regulam cum tribus ampliationibus, & duabus limitationibus ponit Francis. de Ripa in d. c. j. nu. 85. de iudi.

Amplio hanc regulam vltra eum, vt procedat siue causa sit ciuilis, siue criminalis. In ciuilibus probat text. in d. c. proposuisti. de foro compe. & in c. ex parte el 2. de rescrip. cum aliis iuribus supra adductis. & in criminali probat tex. in c. j. de iud. scdm communē intellect. facit quod notat. Bal. in. d. l. neminem nu. 4. facit etiam tex. in l. absentem, ff. de pœnis.

Limita

1 Limita primo vltra ripam. vt non procedat in citatione, de nouo reiteranda propter nullitatem primæ: quia vbi prima citatio sit facta authoritate iudicis, licet nulliter ex aliqua causa, poterit per nuntium alia de nouo fieri sine alia authoritate. Ita tenet Roma. in l. qui per salutem. ff. de iureiu. per tex. ibi facit tex. in c. ex literis. de offi. deleg. quem sequitur Ias. in d. l. qui per salutem. nu. 4.

2 Secundo limita, quando aliqua causæ cognitio requiritur in citatione, alias secus, vnde simplex citatio ad comparendum potest fieri per nuntium absque alia speciali commissione iudicis. Ita tenet Phil. Dec. in d. c. j. de iudi. in 2. l. et. nu. 95. vbi dicit, quod ita Florentiæ practicatur, & ibi Aret. nu. 11. Bal. in l. si quando nume. 12. C. de testib. Philip. Franc. in c. cum parati. nume. 14. de appellatio. Ias. in § quadrupli. nume. 35. Instit. de actio. Quod notabi. declarat Sebastianus Vantius. vbi tenet hanc opinionem, in tractatu de nullitatibus sententiarum rubr. 12. de nullitate ex defectu citationis nume. 38. pag. 254.

REGVLA XCVIII.

Clerici non habentes curam animarum, sed beneficia simplicia, non tenentur ire ad Synodum episcopi. Hanc regulam ponit glo. & ibi Card. in 3. nota. nu. 2. & Abb. in j. notabi. Felin. nu. 2. in c. quod super his. de maiori. & obed. Hanc opinionem sequitur Henri. Bothæus in tracta. de Synodo episcopi. in 2. par. nu. 18.

1 Limita primo quando episcopus aliquid vellet statuere concernens totum clerum, vel procedere ad reformationem morum. Ita Abb. post Io. And. & Host. in d. notab. j. quos sequitur Hen. Both. in d. 2. par. nu. 17. & 20.

2 Secũdo limita, quando episcopus in sua Synodo notificaturus & publicaturus est statuta, & ita in Synodo prouinciali seu archiepiscopali, vt in c. fi. ibi, diaconos, & clericos. 18. dist. & ibi hoc tenet Vgutius, & vterq; Cardi. pro quo facit, quia tunc etiam laici tenentur venire: secundum Archid. in d. c. fi. & Abb. in d. j. notab. quos sequitur. Henr. Both. in d. ij. par. nu. 3.

REGVLA XCIX.

Clericvm percutiens est excommunicatus, & non nisi a Romano Pontifice debet absolui. Hanc regulam probat text. in c. si quis suadẽte. xvij. q. 4. & in c. j. & in c. non dubium. & in c. ex tenore. de senten. excõ. in c. religioso eo. ti. li. vj. De iure regio text. in l. 3. tit. 9. par. j. Hanc regu. ponit Nico. Plotius in tracta. de excom. in prin. nu. 23. vsque ad fi. vbi eam limitat 14. modis. eandẽ regulam ẽt cum alijs. 14. limitat. ponit. Io. de Lignano in trac. de censura ecclesiastica. §. 6. nu. 1 Alias 14. limita. ad hãc reg. ponit tex. in l. 3. tit. 9. par. j. & x. limitatio ponit gl. in d. c. si quis suadente. in ver-

bo, violentas: et vij. limitationes ponit Bernardus Laurentius in tr
cta. in quibus casibus iudex secularis possit imponere manus in pe
sonas ecclesiasticas nume. 7. Hanc regul. cum xx. ampliat. licet
tantum videatur) & xxij. limitatio. ponit Stepha. Aufred. in tr
ctat. de potestate seculari super ecclesiast. personas. in 3. regu. per
tan. vbi dicit tantummodo ponat. xij. limitatio, sunt xxij. vt supra
dixi in effectu.

1 Vltra quas ampliationes, & limitationes, amplia Primo hāc re
gulam, vt non solum percutiens sit excommunicatus, uerum etiam
ipso iure sine aliqua denuntiatione. Vt est tex. in extrauag. Marti
ni. v. quæ incip. insuper ad euitanda. Vbi probatur quod ad hoc vt
quis sit excommunicatus, requiritur quod denuntietur. Sed extra
uag. illa excipit supra dictum casum, nisi fuerit excommunicatus
pro violenta manuum iniectione in clericum: quia tunc nō requiri
tur denuntiatio. & Ex trauag. illam ponit ad literā Archiepis. Flo.
in tracta. de excomm. num. 16. & in Summa in 3. part. ti. xxvi. ca.
vlt. vbi ponit etiam approbationem illius extrauagantis: & illam
refert Fel. in c. Rodulphus. nu. 39. de rescript. Ang. in Sūma, in ver
bo, excommunicatio. el S. Philip. Dec. in c. a nobis. nu. 20. & ibi
Pau. Pari. nu. 13. de exceptio.

2 Amplia secundo habere locum, etiā si percussus sit primę tonsu
rę. Vt in c. quisquis. xvij. q. 4. in c. de persona. xi. q. i. in c. clericos
xi. distin. in c. cum non ab homine. ibi, quocunq; ordine. de. iudi. in
c. 1. de cleri. coniuga. lib. 6. gl. in Clem. 2. in verbo, clericos. de vita
& hone. cler. & in c. ij. in verbo. clericos. de præb. & ita expresse
tenet Ioan. Lupus Segouiensis in tract. de censu ecclesia. qō. 2. & 5.
Thom. Grā. in decisi. x. nu. 1. Matthæ. de Afflict. in consti. Neap.
lib. j. Rub. xix. nu. 21. Ioan. de Imo in c. ex. literis. nu. 6. de vita, et
honest. cler. Lamber. in tract. iuris patro. in 1. par. 2. lib. in 2. artic. in
7. q. nume. 6. Hanc opinionem tenet etiam Ioan. Mauri. in repeti. l.
vnicæ, pag. 75. C. quo loco mulie. mune. subi. sole. lib. x. eādem opi
nionem dicit esse communē Alber. Trotius in trac. de vero, & per
fecto clerico. in 1. lib. dub. 2.

3 Amplia tertio. habere locum in personis quæ regulariter viuunt,
licet non faciant professionē: nam isti gaudent priuilegiis clerico,
rū: et manus iniicientes in eos violentas, incurrunt sententiam ex
communicationis. Ita Anto. de Butr. quem sequuntur alij Doct. in
c. 2. nu. 6. de foro compe. Quam opinionem dicit esse communem
Nicolao. Boer. in tracta. de vita & honesta. Eremitarum. nume. 14.
Lamber. in tracta. iur. patron. in j. par. 2. lib. in vij. q. artic. 4. num. 2.
Idem est in mulieribus, quæ vt deo seruiāt se recludūt in una domo
ad ieiunandum & orandum, quæ tamen habent priuilegium mona
chorum ita ut eas percutientes incidāt in penam huius regulæ, &
sub iudice seculari conueniri non possunt. Ita probat tex. in c. indē
nitatibus. in. §. supradicta. de elect. lib. 6. ita tenet Ang. in Authen.
apud quos oporteat causas dicere monachos, in prin. nume. 4. col

la, 6.

la.6.Ant.de But.in d.nu.6.Cardina.de Turre Crema.in c.qui vere.in vlti.q.16.q.1.sequitur Nicol.Boerius in d.trac. de statu.et vita Eremita. nu.15.licet contrarium teneat Rota in decisio. clxvij. in antiq.secundum veterem impressionem,& secundum nouam in tit.de regularibus,in decisi.j.de qua decisione facit mentionem Cęsar Lamberti.in d.tracta.in 1.par.2.lib.in 7.q.prin.artic.6.nu.4.

4 Amplia quarto,etiam si clericus sit degradatus, non tamen potest percuti,& percutiens eum incidit in d. c.si quis suadente. Tenet Bald.in c.sedes apostolica.de refcrip.nu.4.& allegat Inno.ibi Ratio est quia priuilegium dignitatis durat finita dignitate. glo.est expressa in c.accedens.in glo.j.l.dist.& est gloss.fin.expressa,quę hoc probat, in c. dictum. 81. distin. Pro quibus gloss. est tex.in l. vnius.in.§.seruum.ff.de quęstio.& in c.ostenditur.de consecra.dist. 4.tex.notabi.in l.fin. in versi. non esset torquendum in memoriam pristinæ dignitatis.ff.de decurio.Facit etiam gloss.in c.contingit. el 1.de senten.excom.& in c.ad abolendam.de hæreti.in verbo,prærogatiua.& hanc opinionem tenet Hippol.in singul. 107. & in l. eiusdem.in prin.nu.7.ff.ad l.Corn.de Sica. & in l.etiam si redhibitus.nu.2.ff.de quæstio. Andr. Tiraquel. in tracta. de causa cessante in 2.parte,limita.15.nume.4.

5 Amplia quinto , etiam si percussus sit coniugatus , dum tamen contraxerit cum virgine semel,& non bis, & deferat tonsuram.& vestes honestas. Vt in c.j.de cleri.coniuga.lib.6.& est l. 45. titu. 6.par.j.l.11.titu.3.lib.1.Ordi.& est Pragmatica.27.in vol.Pragmaticarum,vbi taxatur habitus clericalis. Ita tenet Matthæ. de Affictis in constitut.Neapol.Rubr.3.nume.21.Quod tamen intelligo verũ,in percutiente ipsum clericum coniugatum, non tamen in persona vxoris eius.Ita Ioan.Andr.& ibi Domi.in c.j.de cleri.coniuga.lib.6.Ioan.de Imol.in c.2. de fo. compe. Tiraq. in gl.j. post leges connubia.nu.59.

6 Amplia sexto, etiã si clericus percussus sit mortuus: durat enim priuilegium,in cadauere, vt percutiens iniurioſe,incidat in pœnam huius regulæ.Ita tenet Feli.in c.a nobis.el 2.nume. 4. de sententia excomm.Alber.Brunus in tractat.de augmento.nu.95. Hippol.in l.vnica.nu.53.C.de raptu.virgi.& in l. fina.nu. 56.ff. de quęstio. pro qua opinione est tex.in c. quod in te. de pœniten. & remissio, vbi clericus qui potest tempore interdicti ingredi ecclesiam viuus potest in ea sepeliri mortuus.facit etiam text.in l. 2. ff. de cadaue. puni. gl.in c.licite.32. q.7.

7 Amplia septimo,etiam si percutiens sit clericus.c.cum pro causa & c.porro.& c.monachi.de sentẽ. excom.

8 Amplia octauo,etiam si clericus percussus sit excommunicatus. Ita Innoc.in nu.3.& communis opinio in c.si vere nu.1.de senten. excom.& est tex.p ista opinione in c.i.& in c.de Monialibus.eo. tit.facit glo.in c.si quis deinceps.17.q.4.& in c.si quis vestrum.23. q.5.& in c.2.ne cleri.vel mona.lib.6.Feli.in c.j. de sentẽ. excom.

Ratio;

Ratio est, quia priuilegium hoc ordini, non clerico conceditur.c. contingit.el.1. de senten.excommu.

9 Amplia nono, in percutiēte nouitium ingressum religionem, et si nullum ordinem habeat. Vt in c.religioso.de sent.excō.lib.6.sunt enim de foro ecclesiæ, & personæ ecclesisticæ .c. duo sunt 12. q.1.Ita concludit Anchara.in consi.68. Andr. Tiraquellus in tracta.de vtroque retra.in titu. {de retrait lignagier.} in.§.1 .gloss.8. nume.22.& nume.30.

10 Decimo amplia, etiam si non sit vere clericus, sed destinatus clericatui, & sic gerat se pro clerico, vt sunt pueri deseruientes in choro, deferentes habitum & tonsuram, quia percutiens eos est excōmunicatus. Ita concludit Archidia.in d.c.si quis suadente. nume.8. Felin.c.cum adeo.de rescrip.faciunt cumulata per Ias. in l.diuortio .§.interdum.ff.soluto matri.Pala. Ruuios in repe.Rubr.de donatio .§.xxxviij.

11 Amplia vndecimo, nō solum si percutiat clericum, sed cōsanguineum clerici causa eiusdem clerici.vt in c.sciant cuncti.de elect.li. 6.gl.in Clemen.2.in verbo, quomodolibet.de sentē.excō.facit etiā tex.in c.quicunque, de senten.excommu.lib.6.tenet Matth.de Afflict.in tracta.de iure protomi.in Rubr.nume.27.quod intellige solum in casibus specialibus in illis iuribus, secundum Syluestrum in sua Summa, in verb.excommunicatio.el 9. Caieta. in eod. verb.c. xxxiiij. Iason in l.de pupillo.§. si quis ipsi prætori. nu. 12. ff. de noui oper.nunt.

1 Limita primo, non habere locum quando quis insequitur clericum, sed non percussit. Vt est gloss.in cap.fœlicis.in verb.insequutione.de pœnis.libr.6.quam sequuntur ibi Ioan. Andr.& communiter Doct.Innocen.Abb.& Doct.in cap.nuper.de senten.excom. licet contrarium tenet gloss. in cap. si quis pulsatus. de pœniten. distinc.j.

2 Fallit secundo, in eo qui capit clericum, vt obuietur delicto committēdo. Tenet Abb.in c.si vero.el j.de senten.excom.idem Abb. & Philip.Deci.nu.36.in c.cum non ab homine.de iud. facit gl.notab.in c.2.de hęreti.vbi probatur, quod quilibet tenetur alium corrigere in delicto committendo. Et ex hoc patet quod familia potestatis potest capere clericum incedentem de nocte cum armis, sine metu excōicationis.tenet Abb. in c.vt in famæ. de senten.excommu.in c.j.nume. 7. de deposi. Bald. in l.si qua per calumniam. C. de episco.& cleri.Dec.in d.c.cum non ab homine. nu.40. Montaluus in l.51.tit.6.parte.2.quæ opinio hodie approbatur per l.15. titu.3.lib.j.Ord.Et xx.casus, in quibus iudex secularis potest imponere manus in ecclesiasticas personas, sine metu excommunicationis, ponit Bernar.Lauren.in tracta.quibus casibus iudex secularis possit imponere manus in ecclesiasticas personas.in 14.volumi. Tractatuum.

3 Limita tertio, quando clericus primæ tonsuræ exercens officiū

carnificum

carnificum, seu macellariorum, aut tabernarij publici, & personaliter tertio monitus propriis nominibus expressis a diœcesano non dimiserit illud officium, nam isti tales non gaudet priuilegio clericali. Vt est text. & ibi glo. in verb. publice. & in verb. nominatim in Clemen. j. de vit. & honest. cleri. sed hodie sufficit si in genere moueantur. vt in Extrauagan. Leonis x. quam refert. Boer. vbi eã ad literam ponit, in decisio. 69. nu. 36. & ideo si fuerit tertio monitus & non destiterit tali officio, si est coniugatus perdit statim priuilegium, & percutiens nõ incidit in Canonem. & si non est coniugatus, tantummodo perdit priuilegium clericale. scilicet, in rebus suis vt ibi dicit Clement. quam declarat Bernar. de Luco in pract. c. 67. Cęsar Lambert. in trct. iuris patrona. in j. par. 2. lib. in arti. 26. 9. q. prin. nu. 3. fol. 250. col. 1. & circa hãc regulam vide tex. in l. 4. tit. 9. par. 1. quæ ponit casus in quibus percutiens clericum possit absolui ab alio quam a Romano Pontifice.

REGVLA C.

Clerici, & personæ ecclesiasticę, & ecclesię non debẽt subire munera p̃sonalia, sed sunt immunes, et sic non tenẽtur soluere collectas, neque aliud tributum. Hæc reg. pbatur primo de iure diuino. Nume. cap. 3. & cap. 7. Secundo de iure naturali: vt testatur Caius Cęsar in lib. 6. suorum Commẽta. Tertio probatur de iure Canonico. in c. non minus. & in c. aduersus. de immunit. eccles. & in c. quenit. 86. distin. et in c. quanquã. de censib. lib. 6. Quarto probatur de iure ciuili, in l. placet. C. de sacrosanc. eccle. canonizata in c. generaliter. in §. placet. 16. q. 1. facit etiam tex. in Auth. itẽ nulla communitas. C. de epis. & cle. Probatur etiam de iure regio, in l. j. titu. 3. lib. 1. Ordina. & in l. 3. in quaterno Gabellarum. & in l. 51. tit. 6. par. 1. Hanc regulã ponit Bar. in l. vnica. nu. 32. C. quo loco mulier munera subi. debe. lib. x. idem Barto. in consi. clxxx. & in l. j. in. §. fin. ff. de muneri. & honori. Panor. & alij. in d. c. nõ minus. nu. 2. & 17. Ias. in l. placet in 2. lectu. nu. 10. C. de sacrosan. eccle. Ioan. de Platea in l. fi. C. de exactoribus tributo. lib. x. Guido Papa. q. cclxxij. Franc. Cur. Iun. in consi. lxj. nu. 2 Matthæus de Afflictis in c. j. nu. 32. quę sint regal. in Vsibus feud. Thomas Gram. in decis. 29. nu. 14. & in consi. 1. posito post decisiones nu. 32. & 33. Io. Mautitius in repe. d. l. vnicę. pagi. 51. cum sequen. C. quo loco mulier munera subire debeat. Ioan. Bassianus in consuetudi. Auerniæ. c. 25. artic. 8. Petrus Antibolus in tract. de muneribus. §. 4. nu. 26. cum sequen. Franc. de Platea in tracta. de excommunicatione. §. xxxvj. Chassanæ. in consuet. Burgund. in titu. {Des iustices.} Rubr. 1. §. 5. nume. 4. fol. 49. & in §. 4. Rubric. 5. nu. 17. fol. 29. Cardina. in repe. c. perpendimus. nu. 9. de senten. excom.

§ Amplia primo, etiam si clericus vellet sponte soluere dictam collectam; nam non posset, nec communitas debet recipere. Ita tenet

Thomas

Thomas Parpalia,in rep.d.l.placet.ver.& tertium.C.de sacrosa cle.Ratio est quia,hoc priuilegium est inductum in fauorem totius cleri,prout in dubio præsumitur,& sic illi non potest renuntiare,v m c.si diligenti.cum aliis,de foro compe.Facit quod no.Ias.in l.a egregias.nu.2.ff.de iureiur.& in l.j.§.& post operis.nu.12.ff.de n ui ope.nuntia.pro qua limitatione est tex.in cap. exigit. de cens bus.lib.6. licet contra eam velit tenere Ioan Mauri. in repet.d.l. vnicæ,pagi.82.

2 Amplia secundo,habere locum etiam in colonis, & vxoribus & filiis clericorum:nam eis non possunt imponi collectæ propter bona,quæ habent a clericis vel ecclesiis. Vt in d.c.generaliter.in §.nouarum.16.q.j. Bal.in l.j.C. de episco. & cleri. & in l. hiperines per illum tex.C.de agrico.& censi.lib.11.vbi tex. dicit,quod domini,non coloni, vel censiti pro eorũ prædiis tributa soluere tenẽ tur.Circa quã limitationẽ vide Maurit.in d.repe.l.vnicæ.pag.46.

3 Amplia tertio,in Emphiteutis,vel vasallis ecclesiæ, seu ecclesiarũ:nam sunt exempti a muneribus sordidis. Tenet Bart. in l.senatoribus.C.de dignita.lib.12.vbi expresse dicit,quod vasallus ecclesiæ est exemptus.& non dicit a quibus,sed de necessitate intelligendum est a sordibus.& de emphyteuta idem tenet Bal. in l.quæro.ff.de vsufruct.lega.Bar.per illum text.in l. priuatæ de excusa. muné.C.nu.2.quem sequitur Thomas Parpalia in repeti. l. placet. in princ.quod etiam sequitur Ioan.Maurit,vbi allegat alios Doct. in d.rep.pag.287.

4 Amplia quarto,in oblato qui se & sua obtulit religioni: quia tũc tam persona ipsius oblati,quam eius bona monasterio collecta sũt libera & exempta ab omnibus oneribus secularibus,sicut sunt reli qua bona ecclesiastica & personę ecclesiasticæ:vt in c.j.& ibi glo. de decimis.tenet Abb.in consil.54.nu.2.volu.1

5 Amplia quinto,in fratribus Hierosolymitanis,quos Rhodianos vulgus nominat: nam ipsi sunt immunes, & non tenentur soluere collectas:cum pro Christianæ fidei incolumitate eos passim videamus militantes,nam sunt de ordine clericali,et separati a lege matrimoni,& obligati ad horas dicendas,& habent certum & limitatũ ordinem viuendi a Põtificibus institutũ. Vt in Clem.j.de religio. domi: nam computantur inter personas ecclesiasticas. c. duo sunt genera. & ibi glo. j.12. q.j. Bart.in l.semper in.§. quibusdam.nu. 1.ff.de iure immunita.tenet Ioan.Mauri.in repe.d.l.vnicę.pag.96 in fin.cum sequen.Quod intelligo in fratribus,quos assidue pro divini cultus augumento & salute operam dare agnoscimus, vt per Alexan.in l.ne quidam.C.de milita.testamen.Doct.in Clem.cum ex eo.de senten. excommu. & in Clemen. 2. de foro competen.q hodie est derogatum,quantum ad collectas. in omnibus Commendatariis,tam sancti Ioannis,quam sancti Iacobi.& aliis in l.j in fi in quaterno Gabellarum.

1 Fallit primo,nisi aliud habeat consuetudo:nam si consuetudo est

quod

quod clerici consueuerunt soluere collectas pro certis bonis ad eos translatis, valeret consuetudo. Hoc voluit sentire Bar. in l. ad collationem. C. de auro corona. lib. x. Ale. in additio. ad Bar. in l. rescriptum. in §. sciendum. ff. de muneri. & honor. Bal. in consi. 112. nu. 4. volu. 2. Specu. in tit. de cleri. coniuga. nu. 5. Rochus de Curte in tracta. de consuetu. nu. 511. vbi tenet, ꝙ in conflictu opinionum illa est tenenda quam sequitur consuetudo. etiam si sit contra ecclesiam. qđ ante eum tenuit Abb. post Ioann. Andr. in c. at si clerici. de iudic. Hanc opinionem sequitur Remigius de Conny. in tracta. de charita. subsi. pag. 238. cum seq. Paul. parisi. consi. 27. nu. 27. volu. j. & in nu. 32. licet contrarium teneat Abb. in c. non minus. nu. 17. de immuni. eccle.

2 Limita secundo, quando aliqua possessio æstimata, seu ascripta, et appretiata, & registrata in libro communi seu communitatis, deueniat ad clericum, seu ecclesiam ex quocunque titulo: nam tunc tenetur clericus vel ecclesia, penes quam est dicta possessio, ad collectas soluendas per laicos imponendas, sicut sui antecessores debeant. Ita tenet Spec. in tit. de cleri. coniuga. nu. 11 vers. alij. dicunt. Lucas de Penna in l. fin. C. de exacto. tributo. lib. x. Guido Papa in decisio. 79. Contra quam fallentiam dicit esse communem opinionem Remig. de Gonny in tract. de charita. subsi. pag. 246. vbi eam notabiliter examinat vsque ad pag. 253. Sed pro hac limita. est text. in l. j. tit. 3. lib. j. Ord. & videtur etiam l. 55. tit. 6. pàr. 1.

3 Fallit tertio, quando ex vetusta consuetudine, seu antiqua prescriptione debetur domino per vasallos terrarum suarum annis singulis quædam prestatio vocata collecta, pro qua soluenda omnia bona immobilia ipsius terræ sunt taxata & appretiata in certa summa præstanda pro ipsis collectis, si possessiones illorum bonorum ex aliquo titulo inter viuos vel in vltima voluntate transferantur in ecclesias vel clericos, aut alias ipsi clerici in eis legitimo iure succedant, pro bonis eisdem tenentur clerici vel ecclesiæ ad soluendam taxationem pro rata illorum bonorum, prout prædecessores laici pro illis bonis antea persoluebant. Hanc fallentiam in eisdem propriis terminis ponit Lucas de Penna in l. fin. in princ. C. de exactori. tributo. lib. x. quem sequitur Remi. de Gonny, vbi beatissime eam examinat, in tracta. de charita. subsi. pag. 254. cum sequen.

4 Fallit quarto, quando clerici possedissent de facto, & non de iure: nam tunc non excusantur ab istis muneribus, vt sunt fratres Minores, si possiderent immobilia quæ sunt eis prohibita: vt in clemen. exiui de verb. signifi. facit text. in c. recolentes. in fi. de statu mona. Ita tenet Anchar. in consi. 109. nu. 2. quem sequitur Iaſ. in l. vbi pactum. nu. 30. C. de transact. Thomas Parpa. in repe. l. placet. C. de sacrosanc. eccle. Ioan. Maurit. in repe. l. vnicę. pag. 92. C. de mulie. & in quo loco munera subire debeant. lib. x.

5 Limita quinto, quando fraudulenter fieret translatio bonorũ per laicum in clericum vel ecclesiam. Tenet Specul. in titul. de cleri. coniuga.

coniuga.nu.16,quem sequitur Thom.Parpalia in repe. d.l. placet. versi..item limites.Ioan.Mari.in d.rep.l.vnicæ.C.de mulie. & in quo loco,pag.78. De iure regio est tex.in l.lix.tit.v. par.v.

6 Fallit sexto, quando alienans vel donans, seu legans tempore contractus apponit conditionem,q̃ ecclesia soluat onera seu collectas:tunc si ecclesia vult acceptare,debet cum onere suo. Ita tenet Anchar.in cons.ccxvij.nu.1. quem sequitur Feli.in c.ecclesiæ sanctæ Mariç.nu.77,de constitu.quam opin.sequitur Thom.Parpalia in allega.l.placet.in ver.sextam limta.pro qua opinio. alleg.text. in l.si ista stipulatio.in fi.ff. de operis liber. vbi acceptans contractum debet in totum illud ratificare.quem sequitur Bellon.in cons. xl.nu.4.licet Mauri.contra eam teneat in d.l. vnic. pag.81.

7 Fallit septimo,quando communitas imponeret collectas pro certis annis successiuis, si interea medio tempore transeat ad ecclesiam tenebitur ecclesia soluere.Tenet Ang.in cons.ccvj.& in consil.24.quem sequitur Felin.in c.ecclesiæ sanctæ Mariæ. nu.77.de consti.Thom.Parpa.in d.l.placet.vers.aliam & septimam limitationem Nicola.Bellon.in d.consi.xl. nu.4.

9 Fallit octauo, quando princeps indicit collectam vasallis suis: nam si ecclesia tenet feudum ab eo siue mediate siue immediate,ecclesia tenetur ad talem collectam soluendam. Tenet Ioann.Faber nu.8.in d.l. placet.C.de sacrosan.eccle.Pro qua opinio. facit text. & ibi Docto.in c.nimis. de iureiur. de quo vide Carol.de Grassalio in suo lib.Regalium Franciæ.lib.2.ius. 11. Francis.de Platea in tract.de excommunica.§.xxxvj. nu.6.

9 Fallit nono,quando esset statutum q̃ omnia prędia alicuius territorij essent tributaria, scilicet q̃ soluant annuatim certum quid communitati.Tenet Bar.in l.rescriptum.in.§.fin.ff. de mune.& honor.nu.5.& ibi Alex.in eius additio.idem Bar.in l.fina.C.de exactori.tributo.lib.x. Ancha.in c.j.de Immunita.eccle.lib.vj.idem tenet Bal.in l.fi.C.sine censu vel reliquis.nu.7. & hoc vult dicere glo.in l.munerum.in §.patrimoniorum.in vurbo,Pontifex.ff.de mune.& hono.idem tenet idem Bal.in consil. cclxxx. vol.ij.vbi tenet, q̃ opinio Bartol. propter publicam vtilitatem & necessitatem est in vsu:alias esset damnare totum mundum.et hanc opinionem Bar.sequuntur alij Doct.relati per Philip. Deci. in c.ecclesia sanctæ Mariæ.nu.214.de constit.quam opi. latissime defendit Ioā. Mauri.in rub.l.vnicæ,pag.57. C. de mulie. & in quo loco.lib.x. Contrariam opinionem tenet Iacobus Butr.in authent. item nulla communitas.C.de Episcop. & cleric. quam dicit esse communem Iaso.in d.l.placet.in ij.lectu.num.21.Felin.vbi latissime eam examinat,in d.c.ecclesiæ sanctę Mariæ.num.76.& eam dicit esse falsam Bald.in d.l.placet.& in l.neminem.C.de sacrosan.eccles.& in d.Auth.item nulla communitas.& in d.l.fi.C.sine cens. vel reliq. et d.cōs.cclxxx.vbi dicit, q̃ hęc est tutior opinio.Ludo.Rom.in l.fl publicanus.§.j.nu.7.ff.de publi.& vectig. Abb.nu.13.& Ioan.

de

de Imo.nu.16.vers.an autem.in c.fi.de vi.& honest.cler. pro qua opin.contra Bart.est text.in l.ij.titu.3. lib.1. Ordi.

10 Decimo fallit,in clericis coniugatis.c.j.de cleric.coniuga. lib.6. qp tantum excipit eos in duobus casibus,de quibus ibi. & ibi: glo. in verb.ceteris. Hanc opin.tenuit Abb.antiquus in c.ex parte. in princ.de cleric.congatis.& ibi Panor.not.j. Ang.in Authen.de monachis.§.penul.collā.j.nu.1c. Bald.in sua Margarita.in verb. clericus.Guido Papa in decis.lxxiij.& cclxxxij.Bertachi.in trac. de Gabellis,in vij.par.princ.nu.19.Ioan.Mauri.in repet.l.vnicæ. C.de mulierib.& in quo loco,lib.x.Quæ opin.approbatur de iure regio per text.in l.xiij.tit.iij.lib.j.Ord.& l.xxiij.tit.4.li.4.Ordi.

11 Fallit vndecimo,in clericis negotiatoribus.Ita tenet Fed.de Senis in consi.ccvij.facit tex.in c.quanquā a cōtrario sensu.de censi. lib.vj.& in clem.fi.eod.tit.& ibi glo.tenet Panor.in cons.vj.vol. j.Bertachi.in .tract.de Gabellis.in vj.q.septimę partis princi.num. 10.idem in ij.q.tertię part.princ.Spec.tit.de immunit. eccles.num. 9.text.in l.iij.in quaterno Gabellarum Ratio est,quia est prohibita negotiatio in clericis,cum distrahat a diuinis. d.c.quanquam, & c.fi.& ibi Doctor.de vita & honesta.cler.& in summa.xiiij.q. iiij.& in c.j. lxxxviij. distinct.

Porro dicitur quis negotiari,quando rem emit.,& integram lucrando reuendit,non mutata forma: non qui emit vt sibi sit materia operandi cum ea,etiam si in venditione lucretur.vt in c.eiiciēs lxxxviij.dist.Ita firmat Domin.in d.c.quanquam.Cardinal.in d. Clem.presenti.in 3.notab..Bertachin.in d.7.par.nu.11. Quod tamen intelligo verum quando clericus portat res proprias causa negotiandi:quia talis tenetur soluere Gabellam: non si ex dicta causa portaret res ecclesiæ.ita tenet Ancha.Imol. & Panormi.in d, c.fi. de vita & honesta.cleric.Bertachi.vbi supra.

12 Limita duodecimo,ratione belli imminentis.vt in c.peruenit.de immunita.ecclesiarum. in c.non minus.in versicul.nisi episcopus. eo.tit.et. inl. reminem.C de sacrosan.eccle.De iure regio est tex. in l.22.tit.6.par.prima.facit etiam tex.in c. aduersus eod. titul.de immu.ecclesia. Pro quo etiam facit quod habetur 4. libro Regum. capitu. 12. vbi Ioas Rex Israel pro necessitate tulit omne aurum & argentum,et vniuersa Vasa,quæ inuenta sunt in domo Domini, & c. 16. vbi similiter Ezechias Rex Israel dedit omne aurum & argentum quod repertum fuerat in domo Domini pro necessitate patriæ,& vt eius subueniretur.Facit pro hoc,nam bona ecclesiæ,et facultates sunt deputatæ vt oppressos & captiuos redimant.c.sacrorum.& c.sicut.& c.aurum.& capi.gloria episcopi.xij. q. ij. Hanc opinionem tenet Nicola.Bellon.in consil.j.nume.1.Ioann.Mauritius in d.l.vnica.pagi.63.Chassa.in consil.lxiiij.nu.2. Curtius Iunior in consi.lxj.nu.14.vbi dicit hanc esse communem opinionem Socin.& Doct.in l.si ex toto.ff.de leg.j.Matthę.de Affict.in c.j. 22.§.similiter,de Capita.qui curi,vendi.in vsib.feud,Paul.Paris.in consi.

consi.78.nu.14.& 17.vol.j.Ioan.Iacob.de Leonar.in consi.cxvij. nu.26.inter consilia Alber. Bru. Pro qua limitatione facit tex. in c. in omni timore.& in c.si nulla necessitas 23.q.8. text. expressus de iure ciuili in l.nullus penitus.C.de cursu publico.lib.12.vbi probatur, ꝙ tempore expeditionis nullus cuiuscunque ordinis vel dignitatis,vel sacrosanc.ecclesia,vel domus regia excusationē angariarum seu perangariarum habeat: & sic non solum tenentur contribuere,verum etiam custodire muros ciuitatis,et eandem defendere.

Sed cōtra,supradictā limitationē est tex. expressus in c.reprehensibile.23.q.8.vbi dicit text. ꝙ clerici nō tenētur ad custodiā ciuitatis,etiam contra piratas maris:quia cum sint milites Christi,debent Christo in diuinis seruire. In quo est distinguendum,aut quæritur vtrum clerici debeant ire ad belligerandum,ita vt velint alios impugnare:& dico ꝙ non,etiam si ageretur pro recuperatione terræ sanctæ:cum clericalis ordo reddat eos inhabiles ad pugnandum, etiam contra Sarracenos.ita probatur in c.ex multa.in.§. fin.de voto. Aut quæritur vtrum teneantur ad custodiam ciuitatis seu opidi vbi morantur,vt in casu nostræ limitationis, & tunc si maxima necessitas non subest excusantur:quia non debent auocari ab officiis diuinis,d.c.reprehensibile.facit etiam text.in c.Cyprianus.11. q.3. Aut imminet magna necessitas,ita vt sine eis non possit commode ciuitas ab oppressione & inuasione custodiri,& tunc eos puto teneri:vt in d.c.peruenit.& in d.l.nullus.quę debet intelligi propter necessitatem instantem,ne aliis iuribus contradicant.Pro quo facit text.in c.penult.de homicid.

Hanc opinionem tenet Abb.in d.c. peruenit.& in c.sicut nu.fin. de iureiur.Ange.de Claua.in Summa, in verbo, immunitas.§.34. Ias.in l.si ex toto.nu.15.ff. de leg.j. Carol. Ruin. in consil. ccix. vol.j.nu.12.& Maritius in repet.l.vnicę,pagi.55. C.de mulier. & in quo loco.lib.x. Pro quo facit, nam quilibet tenetur defendere patriam suam, præsertim cum ex ipsius defensione protegantur orphani,& viduę,& miserabiles personæ, pro quibus episcopi & clerici debent summopere laborare.vt in c.j. 87.dist. facit etiam text. in c.j.& fina.de postulan.

13 Fallit decimotertio, quandocunque princeps imponit collectam pro redēptione sua:nam omnes etiam ecclesiastici debēt contribuere: quia ecclesia est mater captiuorum:vt in precedente limitat.dixi.Ita notab.concludit Nico.Boer.in decis.cxxvj.nu.9.

14 Fallit decimoquarto,in tributis, seu collectis præteritis: nam si possessor non soluit tributum seu collectam,potest pro præterito anno exigi ab ecclesia. Tenet Bar.in l.incola.la ij.nu.5.ff.ad municipa.Ias.in d.l.placet in ij.lect.nu.21. & ibi Thomas Parpa.in vers. aliam limitationem.Anto.de Butr.Panor.& Ioan.de Imo.in d.c. fin.de vita & hone.cleri.facit text.in l.Imperatores.ff.de publicā.

15 Fallit decimoquinto,quoties ecclesia transiret iterato ad priuatos. Ita tenet Dyn,quem sequitur ibi Bar,nu,3,in l.Paulus,ff.de acquir. hæred.

hæred.vbi ponit regulam, ꝙ licet statim ex quo res est apud ecclesiam sit priuilegiata, statim ex quo recidit ab ecclesia, desinit esse priuilegiata, quem sequitur Tho.Parpa.in d.l.placet, in versic.nonam limitationem.

16 Fallit decimosexto, in oneribus in quibus est pietas, vel publica versatur vtilitas, vt in viis, & itineribus instruendis, vt in l. ad instructionem, C.de sac.sanct.eccl.& in l.ad portus, C.de operi.publ. & in l.absit, C.de priuile.domus Augu.lib.11.& in l.fi. C. de quibus mune.nemi.liceat se excusa.lib.10.glo.in c.non minus, in verbo, releuandas, de immuni.eccles. De iure regio tex.in l.54.tit. vj.par.j.& l.20.titu.xxxii.par. iii.& in l.i.titu.iii, lib. i. Ordi.

Hanc limitationem ponit Lucas de Penna in l.fina.in fine, C.de exactio.tribu.lib.10.Fran.de Ripa in lib.ij.respon.cap.20 nu.5.& 6.& eam tenent Barto.& Doctor.in d.l.ad instructiones, de quo latissime & notab.per Aegidium Bella.in consi.45.incip. Consu. ciuitatis Aluinię. Guido Papa in quęst. lxxviij. Contrarium tamen consuluit Abb.in consi.iii.in i.volu. pro qua opinione est glo. in d.l.ad instructiones. Et ideo pro concordia est distinguendũ, aut mœnia fiunt, seu reparantur ad ornatum ciuitatis, & tunc procedit opinio illa ꝙ ecclesia non tenetur: Aut vero propter necessitatem belli, & tunc secus, ita videtur sentire Cinus, & Bald.in d.l.ad instructiones, vbi dicunt quo tunc sunt compellendi clerici per episcopum, allegant c.j.de immunita.eccle.lib.6.& ita notab.concludit Carolus de Grassalis in suo Regal.Francię, libr. ij.ius vi. pag. 255.in versi.cogi.

17 Fallit decimoseptimo, in collecta imposita pro liberanda ciuitate a peste, quia talis collecta propter communem clericorum & laicorum vtilitatem videtur esse imposita, & quia pietatem respicit, nam nulla est maior pietas, quam pauperes, & debiles, infirmusq; tueri, & patriam subleuare.c.fortitudo, c.non inferenda, 22.quæstio.3. Ratio est, quia ibi concurrit pietas & communis vtilitas: Ita cõcludit Panor.in d.consi.3.vol.1.nu.1.quem sequitur Ripa in d.ij.lib.responso cap.20.nu.8.

18 Limita decimooctauo, non habere locum in fratribus tertij ordinis Sancti Francisci, nam isti non excusantur a collectis. Ita notabi.tenet Petrus de Ancha.in c.j.de immunita.eccles.lib.6. vbi tenet, quod isti non sunt personę ecclesiasticę, & ideo non sunt exempti a datiis seu collectis, quia isti licet dicantur fratres, vt in Clem. cum ex eo, de sen.excom, tamen non sunt proprie, atque stricte religiosi, sed fratres de pœnitentia, neque proprie dicuntur habere regulam, sed potius quendam modum viuendi, vt est gloss. notab.in Clem.prima, de religio.domi.& in dicta Clemen.cum ex eo. Barto.tamen in l.semper in §.quibusdam, ff.de iure immu.dicit se vidisse consilia plurimorum Doctorum Iuris Canonici & ciuilis, asserentium quod isti a talibus exactionibus sunt exempti, nam sunt Deo deuoti, cap.duo sunt genera, xij.quęst.i.Pro qua opinione est tex.

in c.i.de immu.ecclesi.lib.6.dum dicit personis ecclesiasticis, nam non potest negari ꝙ prædicti non sunt personę ecclesiasticę licet non sint clerici, quam opinionem Bart. vltra alios Docto. sequitur Franc.de Platea in tracta.de excommuni.§.xxxvi.nu.3.& Abb. in c.vnico, nu.6.de obliga.ad ratioci. Est tamen verum quod Bart. notabi.in d.§.quibusdam, in fine, in versi.puto tamen dicit, ꝙ quodcunque appareret prędictos assumpsisse habitum seu ordinem in fraudem onerum, ꝙ eis non prodesse, & sic procedit nostra limitatio, quem sequitur Corne.in consi.220.nu.10.vol.iij.& in cõsi.10. num.1.cum sequenti.volu.j.Pro qua opinione ex tex. ibi glo.in l. cura.in.§.qui obnoxius.ff.de muneri.& honori.& in Extraua.Ioan. 22.quæ incip.Sancta Romana & vniuersalis ecclesia, sub tit.de religio.domi.& hanc opinionem tenet Nico.Boer.in tractatu de vita & statu Eremita.nu.15.pro qua opinione est tex.in l.xix.titu.4. lib.4.Ordina.

Ex quo confirmatur notab.dictum Federi.de Senis in consi.57. nume.4.in fine, nam cum verum sit, quod quandocunque aliquis laicus commisit aliquod delictum, si formata est contra eum inquisitio, & sequuta condemnatio, efficiturque clericus vel religiosus, per talem mutationem fori non excusatur a potestate secularis iudicis quin possit eum punire. Ita notabil. tenet Bartol. in l.cum quædam puellam, ff. de iurisdictio. omnium iudicum & in l.j. ff. de pœnis, Abb. & Canonistę in c.vnico, de obliga. ad ratiocin.nume. 4. pro qua opinione est tex.in l.si quis decurio.C. de fal. Quod tamen intelligo, facta prius degradatione a iudice ecclesiastico, secundum Docto.vbi supra, quod indubitanter procedere dicit Ias.in d.l.cum quędam puella, nume.10. Item verum intelligo nisi ille qui commisit delictum, antequam id commiserit fecisset votum clericale, vel intrandi religionem: quia tunc non punitur per iudicem secularem, quasi votum trahatur retro, hoc tenet notab. Bald. in l.j. in fine, C. an seruus ex suo facto post manumi. tenea. quem vltra multos Doctores antiquos sequitur Iacobi.in d.l.cum quædã puella, & in l.si quis postea, nume.10.ff.de iudi. Thomas Ferra. in cante.xxiij.Gerar.de Petra sanct.in sing.51.Ioan.de Neuiza. in Sylua nuptia, lib.j.nume.62.Chassa.in consuetu.Burg.in tit.{des iuustices.} Rubr.i.§.v.fol.51.nu.67.maxime quia in hoc casu statur iuramento suo, an votum emiserit ante commissum delictum, sicut stari debet iuramento in his quæ dependent a voluntate & cõscientia nostra, vt est gloss. notab.quam ibi sequitur Ias.nume.100.in.§. sed iste quidem.Instit.de actio.& in c.significasti el ii. de homici. sed Federic.de Senis, vt supra dixi, tenet hoc esse verum, nisi talis delinquens efficeretur de fratribus tertii ordinis: nam si assumpsit habitum tertii ordinis.non obstantibus supradictis, puniri poterit a seculari iudice, quam opinionem Federi.de Senis in consi.xcvii. nume.4.in fine, sequuntur Doct.Canon.pręcipue Cardinal. in repetit. cap.perpendimus, nume.8. de sententia excommu. Iason in

d.l.

d.l.cum quędam puella.nu.13.Hippo.in sing.dxxxiiij.

REGVLA CI.

Clerici propter fornicationem, aut concubinatum deponendi non sunt. Hanc regulę probat tex.& ibi glo. in c. Maximianus.lxxxi.distinc.& in c.lator.ij.quęst.v.in verb.in corporali.est similis glos. secundum Cors.in singu. incip. Fornicatio.vbi ponit hanc regul. in c. præsbyter. lxxxii. distinct. pro quibus gloss. est tex.in d.c.presbyter. Hanc etiã regul. ponit Ioan. de Imo. & ibi Doct.in c.vt clericorũ mores.de vita & honesta.cleric.& eã dicit esse communem opinionem post Doct.ibi,Felin.nu.8.in cap. at si clerici.de iudi.& Bernard. de Luco in practica. cap.lxxii. circa quam regulam vide notabiliter Cæsa. Lamberti.in tracta.iuris patronar.in j.par.ii.libri:in arti.xx.ix.q.princ. nu. 14. Bemondum, vbi hanc dicit esse commnnem opinionem,in tracta.de publi.concubi.pagina 251.nu.10.cum aliis. Hanc regulam ponit, vbi eam limitat tribus modis Ioannes de Selua in tractat. de beneficio,in iii.parte.q.iij.nume.16.

1 Vltra quas limitationes limita primo,non habere locum si clericus fornicatus fuerit cum Moniali. Vt est glos.in c. virginibus. & in c.si episcopus.& in c. si quis rapuerit.& in c. si quat monacharum.xxvii.quæstio.j.& ita per illas gloss.tenet Bernard. de Luco in practica, cap.lxxv.Paul.Grillan.in tracta.de pœn.ob neta.coitus.q.j.num.17.

2 Limita secundo,non procedere in virgine,& in nupta propter stuprum & adulterium. Vt in c.si quis clericus. lxxxi.distinct. & in c.lator.ij.quęst.vii.& ibi glo.j.quam ibi sequuntur Archidia. & Doctor.& hanc esse communem opinionem tenet Bernar. de Luco in pract.crimi.cap.xcix.vbi latissime eam examinat.eam etiã dicit communem opinionem Paul.Grillan.in d.tracta.quæstio.vii. nume.1.

3 Limita tertio,si cum soluta & virgine de facto contraxerit matrimonium, Vt in c.fraternitatis. xxxiij.dist.& in c. si quis amodo.lxxxi.distinctio.

4 Limita quarto, quando fornicatio est notoria & scandalosa, & continuata,quæ digna est depositione. Vt in c. quam sit.de excess. præl.in c.ex parte.de testi.glos.j.in d.c.præsbyter.lxxii. distinct. Facit etiam tex.in c.fin.& ibi Doct.de cohabita. cleric.& mulie. & ita expresse tenet Mart.Nauarrus in c.cõsideret.nu. 121.de pœniten.distinct.v.

5 Limita quinto,quandocunque clericus commisit incestum, scilicet cũ consanguinea,quia tũc deponitur.Arg.tex.in c.tuę.de pœn. gl.in d.c.Maximianus.& in d.c.lator.quas sequitur Ioan.de Imol. in d.c.vt clericorum.de vita & home.cleri.Abb.& cæteri scribentes in c.at si clerici, in.§.de adulteriis, de iudic, & ibi gloss. Ra-

tio est, quia grauior est crimine adulterii: c. adulterii malum. xxx q. vij. sed pro adulterio imponitur suspensio. c. significauit. de ad & etiam deponitur, vt supra dixi in ij. limit. ergo pro isto, qu maior, a fortiori debet deponi. Ita concludit Paul. Grillan. in d cta. de pœnis ob nefariam coitus. in iij. q. nu. 3. & in x. quæst. nu.

6 Limita sexto in nouerca socru. nuru, priuigna. Vt in c. quali & in c. hoc quoque. xxxv. q. iij. in c. i. in §. inquisita. de consan affin. Ita tenet Paul. Grillan. in d. tract. q. ii. nu. 2.

7 Limita septimo, quandocunque clericus contra naturam form retur: vt in c. vt clericorum. de vita & honesta. cleric. & ita pro tex. in c. clerici. de excess. prel. & a cœtu fidelium omnino debet pelli: vt in d. c. clerici. Ita tenet Pau. Grillan. in d. tract. de pœn nefa. coi. q. viij. nu. 3.

REGVLA CII.

CLERICVS in causa ciuili potest reconueniri coram iud secular. Hanc regulam probat glo. in c. j. in verbo, super suis mutu. petitio. & in c. at si clerici. in verbo, non tenet. de iudi. & c. multi. in verbo, secular. ij. q. j. & in summa. xi. q. j. & in l. cum pinianus. C. de senten. & interlo. om. iudic. De iure Regio cõ dat tex. in l. lvij. titu. vj. par. i. Circa quam regulam vide Philp Dec. in c. at si clerici. nu. 25. de iudic. Hanc opinionem dicit esse munem Iac. de S. Georg. in l. ij. in §. sed si agat. nu. 4. ff. de iudic. in l. qui non cogitur. nu. 1. eo. tit.

Hanc regulam posuit Maria. Soci. in d. c. j. de mutu. petitio. nu. 24. vbi in nu. 28, cum sequent. eam limitat decem modis.

REGVLA CIII.

CLERICVS non succedit in feudum. Hanc regulam pro bat tex. in c. j. in §. qui clericus. si de feu. fuerit controuers. in vs feud. vbi dicit tex. q eo ipso q quis est clericus, vel votum reli gionis affidat, priuatus sit feudo. Faciunt etiam text. in c. j. de mu te vasa. qui arma bellica depos. vbi miles assumens habitum reli gionis priuatur feudo. & tex. in c. j. an mutus vel surdus. vbi pro batur, quod vasallus effectus clericus feudum retinere non potes & tex. in c. j. de feu. fœmi. vbi ille qui efficitur clericus vel con uersus, aut aliquo modo habitum religionis assumit, in feudum p ternum non succedit: & si illud habeat, perdit ipsum. De iure Re gio est tex. in l. vi. titu. xxvi. par. iiij. Hanc regulã per multas alia rationes posuit Præp. in c. i. in. §. & quia vidimus. col. iij. qui feu dare pos. Barba. in Rub. de feudis. nu. 1. cũ seq. Ale. in cons. xv

lu.v.nu.1.Abb.& Canonist.in c.in presentia de probat.vbi notab. Pau.Pari.nu.192.Chassa.in consue.Burgun.in rit{Des siedz.}rub. 3.in.§.v.fo.114.col.3.nu.1.cum seq.Franc.Cur.iun. in tract. feudo. in 3.par.in x. q. nu.13. vbi vsque ad nu.19. examinat quæstionem hanc pro vtraque parte,& finaliter concludit cum hac opinione,allegans ibi quamplures alios Docto.idem tenentes. eandem opinio. tenet Matth.de Affl. in c.j.in.§.præterea si vasallus.in glos. iij.nu. 92.quæ sunt prima cau.benefi.amitt.& in c.j.nu.9.de milite vasallo qui arma bel.depo.& in c.j.nu.32.an mutus vel alias imperfectus, ī vsib.feudo.idem Matth.de Affflict.in constitu.Neapo.lib.1. Rub.5. nu.5.Ias.in consi.117.vol.3.nu.1.& in consi.cxiij.nu.2.vol.j. Anto. Capitius in decis.Neapol.deci.31.nu.2.

1 Limita primo, vt procedat in feudo vero & proprio, pro quo debetur seruitium personale: secus autem in eo, in quo debetur seruitium reale.Ita colligitur ex dictis Abb.in d.c.in præsentia. col.pe. de probat.& ibi Feli.nu.46.Pau.Parisi.ibi,nu.193. Hanc opinionē tenet Carol.Ruin.in consi.xlij.nu.9.vol.j.

2 Limita secundo, quando clericus non esset in sacris constitutus, sed esset primæ tonsuræ.Ita Bald.quem sequuntur alij docto.in d.c. qui clericus.si de feu.fuerit contro.Præpo.Alex.in d.§.& quia vidi mus Calder.in consi.ij.in titu.de feu.Curt.Senior in consi.62.in ij. col.ver.6.me monet.Alber.Bru.in cons.xvj.nu.1.& in consi.38.nume.10.Matthæ.de Afflict.in d.c.qui clericus.nu.17.si de feu. fuerit controuer.

3 Limita tertio, quando pater vel alij agnati facerent aliquem in fraudem effici clericum,ad hoc vt in feudo succedere non possit.Ita expresse tenet Iacob. de Bel. in c.j.de feu.fœmin. in j. q. per illum tex.vbi dicit ita sæpe vidisse in regno Siciliæ. quem sequitur Franc.Curt.iun.in tract. feu.in d.q.x.nu.25.

4 Limita quarto,non procedere in fœmina,quę intrasset monasterium:quia in casu in quo feudum transiret in fœminas,transiret etiā ad Moniales.Ita concludit Feli.in d.c.in præsentia. num.47. post alios Docto.Alex.in d.consi.x.nu.6.in 5.volu. quos sequitur Franc.Curt.in d.tract.feu.vbi notab.hoc ponit in d.q.x.nu.26. Contra quam limitationem tenet Chassan. licet sub dubio ibi relinquit cogitandum.in consue.Burg.titu.{Des siedz.}Rub.13.§.5. fol.115. col.2.nu.15.

5 Limita quinto, in Monacho qui ex dispēsatione Papæ factus est Comes:quia succedit in feudo aperto postquam est comes. Ita notab.tenet Bal.in consil.cclxxv.nu.7.vol.2.quē sequitur Cur.iun.in d.tract.licet corrupte eum alleget,in d.q.x.nu.28.Circa quam vide Chassa.vbi supra,nu.16.

6 Limita sexto, non procedere in istis cruciferis qui militant contra infideles, vt sunt commendatarij Sancti Ioann. Ita Bal. licet sub dubio, in consi.clxx.nume.2.vol.2.quem sequitur Præpo. in capitu.j.de milite vasallo qui arma bellica depos. numero 3.

in fine, licet de Bal. nullam mentionem faciat, & ibi hoc tenet id
Bal. Contrarium tamen tenet And. Barb. in rubr. de feudis nu.
in tract. de præstan. Car. in j. par. q. 5. nu. 7. quam opinionem dici
rigore iuris verborum esse Alber. Bru. in cons. 17. Catellia. Cor
Memoral. iuris, in verbo, clericus in fi. Chassaneus in cõsuet. Bu
in d. fol. 115. col. 3. nu. 18. Curt. iun. in d. tract. feud. in d. x. q. num.
est tamen notandum quod Bald. in d. consil. non se bene firma
hac opinione.

7 Limita septimo, non procedere in feudo franco & libero, quia
eo succedit clericos, & etiam monasterium. Ita notab. tenet Bal
c. inter dilectos nu. 5. & 6. de fide instr. & in Authen. nisi rogati
ad Trebellian. nu. 15. vbi allegat tex. in d. c. inter dilectos, idē B
in l. si plures nu. 7. C. de condi. inser. quam opinionē sequitur Al
in d. consi. x. num. 15. vol. v. Feli. in c. in præsentia nu. 45. de prob
Barb. in d. rub. de feudis nu. 2.

8 Limita octauo, nisi clericus de nouo inuestiatur a domino scien
te ipsum clericum, quia possit feudum retinere. Ita concludit Ala
ro. in c. j. in. § j. de benefi. fœmin. Arer. in d. c. in præsentia, nu. 84. d
proba. Francis. Cur. in d. tract. feu. in d. q x. nu. 30. Alex. in d. cons
x. nu. 17. Matth. de Afflic. in c. j. in. § ex hoc illud nu. 3. de bene. fe
di & in c. qui clericus nu. 8. si de feu. fuerit controuer. Quod a
men intelligo verum, quando post monachatum de nouo datur p
dominum directum illo monacho sciente, si autem eueniret mon
cho per legatum, vel alia de causa, puta successionis, vel simili, n
distinguendum est quale sit feudum, & quod seruitium præstare
netur, vt declarat Are. in d. nu. 84. quem sequitur ibi Paul. Paris. n
me. 193. in fi.

9 Limita nono, vbi esset consuetudo in contrarium in aliquo loc
quia consuetudo specialis derogaret generali consuetudini feudor
quia generi per speciem derogatur, vt in c. Robe. cum simi. de fe
cognitio. Ita concludit Bal. in consi. 170. nu. 2. vol. 2.

10 Limita decimo, non procedere in feudo acquisito pro se, & fi
successoribus quicunque. Per ea quæ no. Bal. in l. j. nu. 37. q. xxxi
ff. de rer. diui. vbi dicit, q̃ quando fuerunt apposita dicta verba, p
sit feudum ad extraneos, imo etiam ad legatarios, quem sequit
Ias. in l. quædam in. § nihil interest nu. 3. ff. de eden. Albert. in cõ
16. nu. 8. Alex. in l. si patroni, col. pen. ff. ad Trebel. & in l. Gall
in. § etiam, ff. de lib. & posth. idē tenet Bal. in c. inter dilectos. de
de instru. & in c. quæ in ecclesiarum, nu. 39. de constit. Felin. in d.
in præsentia, nu. m. 48. de proba. Contrarium tamen tenet Barb
rub. de feud. nu. 5. sequitur Chassa. sub dubio vbi supra, nume. 17.
Cur. Iun. in d. tract. q. x. nu. 31. vbi remittunt se ad Felyn. in d. c.
præsentia, nu. 48.

11 Limita vndecimo, in Canonicis regularibus. Prout cõcludit Cu
Senior in consi. 61. & 62.

12 Limita duodecimo, non habere locum in Cardinalibus. Ita co
cludit

cludit Ias. per plura fundamenta in consi. 117. nu. 2. vol. 4. & Matthæ. de Afflic. in c. 1. nu. 10. de mili. vasall. qui arma bell. deposuit, in vsib. feu. vbi dicit idem esse in Archiepiscopis, & episcopis, cū sint personæ illustres, & possunt seruire per substitutum, vt in c. 1. de re iudi. libr. 6. quod not. Bald. in l. nullus. C. de decurio. libr. x. Hanc opin. tenet Barb. in d. rub. de feu. nu. 2. in medio, & in tract. de præstan. Card. in 1. par. q. 5. Prępo. in c. 1. §. & quia nu. 47. qui feu. dare possunt.

13 Limita tertiodecimo, non habere locum in fratribus tertii ordin. S. Francis. Ita consuluit Roma. (per ea quę diximus in regu. c.) in consi. 376. nu. 14. quem sequitur Barba. in c. ex parte, nu. 11. de feu. Cur. in d. tract. feud. in 2. par. q. 20. Ant. Capit. Neapo. in deci. x. n. 5 & 17. Prępo. Alex. in c. 1. in §. & quia nu. 53. qui feud. dare poss.

REGVLA CIIII.

COGNITIO de suspectis tutoribus potest delegari. Hanc regulam ponit tex. in l. cognitio, ff. de offi. eius cui manda. est iurisd. & in l. 1. in §. damus ff. de susp. ct. tuto.

Hāc regulam amplia tripliciter, & limita vno modo, vt per Frā. Purpur. in d. l. cognitio. per totam.

REGVLA CV.

COHAERES tenetur de euictione cohęredi, cui res euicta obuenit ex diuisione facta ab ipsis cohęredibus. Hanc regulam probat tex. in l. si fratres C. comm. vtriusq. iudi. Probatur de iure Regio in l. 9. tit. 15. par. 6. Ratio huius regulæ est, quia diuisio, quæ fit a partibus, vicem obtinet permutationis l. communi diuidundo. §. si debitor, ff. commu. diuid.

Hanc regulam amplia vno modo, & limita tribus modis, vt per Fran. de Ripa in l. qui Romæ, in §. duo fratres nu. 97. ff. de ver. ob.

REGVLA CVI.

COLLATERALES succedunt in feudum vsque ad septimū gradum. Hanc regulam probat tex. in c. 1. in §. quia vidimus, qui feu. dare poss. in vsib. feu. & ibi And. de Iser. Bal. in auth. defuncto col. 1. C. ad Tertull. Curt. Iun. in tract. feud. in 3. par. quæstio. 17. nu. 43. Matthæ. de Afflict. in c. 1. in §. hoc quoque nu. 41. de succesio. feud. Hieron. Gratus in consi. 9. num. 46. vol. 1. Quam regulam latissime examinat Martinus Laudensis, in consi. 119. nu. 8. inter consilia Alberti Bruni.

8 Limita primo, vt non procedat in successionibus regni, quia tunc admittuntur illi qui essent vltra millesimum gradū. Ita singu. dixit

Bald. in c. j. de feudo Marchiæ. in vſb. feud. in pen. col. quem ſeqtur Alua. & Matth. de Afflict. in d. §. hoc quoque. nu. 40. Cur. iunior in d. tract. feu. in d. q. 17. nu. 49.

2 Limita ſecundo, non procedere in feudo iuriſdictionis, & caſtrorum, & terrarum: nam in ipſis ſuccedunt collaterales vltra ſeptimum gradum: quia feudum iuriſdictionis videtur concedi vnicuique inſolidum. Hanc limitationem ponit Franciſ. Aret. in conſi. 165. nu. 2. in fi. maxime in feudo Marchiæ & Ducatus, Comitum & Baronum: nam in iſtis ſuccedunt etiam vſque centeſimum gradum. ita notabiliter concludit Bal. in c. j. in §. capitale. ver. item apponitur. de feudo Marchiæ. Hiero. Gratus in conſi. ix. nu. 46. vol. j. Deci. in conſil. 85. nu. 3 Curt. iun. in d. q. xvij. nu. 46.

REGVLA CVII.

Comes ſub dominio Regis in dubio præſumitur habere Comitatum iure proprio: non autem tanquam feudalem. Hanc regulam ponit Hoſtien. & Ioan. And. in c. fi. de iudi. & in c. nimis & ibi Anto. de Butr. de iureiuran. Cardi. Alex. in præludiis feudo. nu. 56. Alex. in conſil. xv. in princ. vol. 5.

Hanc regulam ponit And. Alciat. in tract. præſump. in 2. regu. præſump. 3. nu. 2. vbi eam limitat quinque modis.

REGVLA CVIII.

Commissio facta iudici, q̃ debeat iudicare ſecundum conſilium alterius, valet. Hanc regulam ponit Abb. & Ioan. de Imo. in c. ſi pro debilitate. de offi. dele. Bart. in l. j. in. §. ſi plures. nu. 18. ff. de exerci. act. Bal. in Authen. ad hæc. in prin. C. de iudi. & in l. nec quicquam in. §. vbi decretum. nu. 5. col. 3. verſi. item quilibet ordinarius. ff. de offi. proconſu. et leg. Io. de Imo. in l. in illa inſtitutione. nu. 14. in medio. ff. de heredibus inſtituen.

Hanc regulam limita tribus modis, ſecundum Deci. in c. ſi pro debilitate. nu. 69. de offi. delega. vſque ad nu. 74.

REGVLA CIX.

Concessio, vel obligatio non perit, mortua perſona cui aliquid competit, vel fuit conceſſum, aut relictum, vel promiſſum: ſed ius competens tranſit ad hæredes. Quam regulam probat text. in l. ſi pactum. ff. de proba. in l. j. C. vt actiones & hæredib. & contra hære. & in l. veteris. C. de contra. vel commi. ſtip. Circa quam regulam vide Alex. in l. ſi quis filium. in §. j. ff. de acquir. hære. Philip. Deci. & docto. in l. hæredem. ff. de reg. iu. Iaſ. in. §. actiones. nu. 1. cum aliis. Inſtitu. de actioni.

Hanc regul. ponit Alber. Brunus in tract. de interitu & perem-

ptione

ptione: in 11. conclusione, nu. 57. vbi eam ampliat 8. modis, vsque ad nu. 64. & a nu. 65. vsque ad nu. 82. limitat eam, 18. modis, in 17. volu. Tractatuum.

REGVLA CX.

CONDITIO ob causam competit ex capite causæ non secutæ in contractibus innominatis. Hanc regulam probat tex. in l. si pecuniam. ff. de condictio. causa data.

1 Limita primo, si causa non est secuta propter causam fortuitum contingentem in persona aduersarij. d. l. si pecuniam. ibi, condictio temporis &c. secus est in contractu nominato l. qui operas. ff. loca. & l. item si vno. §. item cum quidam. ff. eod. titu. secundum Paul. de castro in d. l. si pecuniam. & hoc procedit si casus fortuitus imminet de præsenti, & sic non cessabit: alias secus, vt patet in d. l. si pecuniam. dum dicit, de condictione ob causam ex capite pœnitentiæ, &c.

2 Limita secundo, nisi esset actum a principio ꝙ non posset repeti datum ex capite causæ non secutæ, sed tantum ex capite pœnitentiæ. vt probatur ex his quæ nota. Raphael Cuma. in l. si alienam. in §. Marcellus. in versi. item colligitur hic notabilis limitatio. ff. de dona. causa mortis.

3 Limita tertio, in contractu innominato facto cum ecclesia: nam non potest agi contra eam condictione ob causam, sed solum præscriptis verbis ad implementum contractus. Vt in c. verum. de condito. appos. secundum intellectum traditum per Nicola. de Matarel. in l. dictam. C. de condict. ob caus. prout refert Bal. ibi, nu. 5.

4 Limita quarto, si deficit causa quę fuit causa faciendi contractū, scilicet si causa fuit remota & non proxima, & amplius non superest. nam tunc cessat condictio ob causam ex quocunque capite. l. j. & ibi Bal. C. de pactis.

5 Limita quinto. in contractu, facio vt des: vel in contractu facio, vt facias, si factum sit non repetibile. Nam tunc datur actio de dolo si aduersarius non vult implere, vel præscriptis verbis seu in factū. de quo habetur in l. naturalis. in §. ꝙ si faciam. ff. de præscrip. verb. & in l. cū proponas. C. de dolo. & per gl. in d. l. si pecuniam. per Bartol. & doct. in l. ſi. ff. de condic. ob causam.

6 Limita sexto, si causa vtriusque est secuta. d. l. si pecuniam, & ibi Bar. Ratio est, quia iā sumpsit suam perfectā vim & obliga.

7 Limita septimo, quando expresse fuit dictum a principio, ꝙ recipiens decem debeat restituere si Capuam non ierit, vel si pœnitebit dantem. Per l. si dominus. ff. de præsc. ver. Nam tunc datur actio præsc. verb. sed non condictio ob causam. d. l. si dominus. licet Bart. aliter dicat in l. ij. C. de condictio. ob causam.

8 Limita octauo, si actor non plene implenit pro parte sua, vt quia promisit amplius non petere, vt reus daret decem; nam tunc quia

aliud

aliud non amplius petere habet causam successiuam, cessat condictio ob causam. & habet locum actio de dolo: vt in l. actiones, secundum vnam lect. C. de transact. de qua per Rapha. Fulg. in d. l. si pecuniam. in princ.

9 Limita nono, in contractibus nominatis: nam in eis cessat condictio ob causam: vt in l. fi. ff. de condictio. ob cau.

10 Limita decimo, si de tali contractu innominato est factum publicum instrumentum, in quo solet apponi stipulatio: nam tunc datur condictio ob causam: vt per Bart. in l. si vt proponis. nu. 11. C. de condict. ob cau. de quo vide Ias. in l. j. nu. 9. ff. de pactis.

11 Limita vndecimo in illo, qui impleuit contractum pro parte sua ob causam impossibilem de iure vel de facto scienter: nam tunc cessat repetitio. d. l. dictam. C. condic. ob causam.

12 Limita duodecimo, si repetens non vult soluere interesse aduersarij, quod ipse aduersarius prætendit. d. l. si pecuniam in princ.

Sed certe hoc procedit in condic. ob causam ex capite pœnitentię: secus ex capitæ causę non sequutæ, secundū Bal. in d. l. si pecuniam. Quod ego intelligo verum, nisi aduersarius esset paratus adimplere contractum pro parte sua, seu si non fuisset in mora implendi, argu. text. in d. l. si pecuniam. quicquid Bald. ibi dicat.

REGVLA CXI.

CONDICTIO ob causam habet locum ex capite pœnitentiæ in cōtractibus innominatis. d. l. si pecuniam. ff. de condic. causa data.

Hanc regulam limita 13. modis, vt per Ias. in d. l. si pecuniam. numero 2.

1 Vltra eum autem limita primo, si per stipulationem promisit tibi decem vt vadas pro me Romam: quia iste non est simplex contractus innominatus, sed mixtus: cum stipulatio sit contractus nominatus. l. j. in fi. ff. de pact. in quo non habet locum pœnitentia. l. sicut. C. de actio. & obligatio. iuncta. l. Aristo. ff. de donatio. secundum Pau. de Castr. in d. l. si pecuniam. de quo per Bart. in l. fina. ff. de condic. ob causam.

2 Limita secundo, in contractibus nominatis: nam in eis cessat pœnitentia. d. l. sicut. C. de actio. & oblig. & l. in commodato. §. sicut. ff. commoda. & notant omnes Docto. in d. l. sicut. & in d. l. si pecuniam in princ.

3 Limita tertio, si dixi dono tibi pecuniam hanc, puta decem vt vadas pro me Romam: nam tunc cessat pœnitentia, quia donatio est hodie contractus nominatus. l. Aristo. ff. de donatio. Ita tenet Pau. de Castr. in d. l. si pecuniam. nu. 8.

4 Quarto fallit, si contractus innominatus incipit a præcedente conuentione, nam sequuto implemento contingit liberatio ab obligatione saltem naturali quia tenebat, vnde vna & eadem solutio non debet parere liberationem & obligationem seu repetitionem, vt in l. cum

cum is.in.§.j.ff.de condi.indebiti: secundum Rapha. Fulgo.in d.l. si pecuniam: sed Pau. ibi tenet contrarium, de quo ibi per eum, pro quo allegat quod notat Cin in l.j.in 2.col.C.de pact.

5 Limita quinto.in quolibet contractu innominato, excepto contractu illo innominato, do ne faciat: prout loquitur illa, l.si pecuniã. Secundum Guliel.de Cugno ibi. Communiter tamen doct. tenent contrarium, quia est eadem ratio in aliis cõtractibus innominatis, quę est in illo de quo loquitur Guliel.de Cugno, prout tenet Paul. de Castr.in d.l.si pecuniam.nu.14.

6 Limita sexto, quando in contractu innominato ex vtraque parte est secutũ implementum. Vt probatur in d.l.si pecuniam.& ibi notabiliter per Pau.de Cast.in sua distinct. & hoc nisi intercedat consensus vtriusque partis, & datur retro similis, vt in l.ab emptione.ff.de pactis.

7 Limita septimo, nisi in cõtractu innominato sit apposita illa clausula q̃ valeat omni meliori modo &c. Vt in d.l.si pecuniam, iuncto tex.in l.cum pater.in §.filius matre.ff.de lega.2.

8 Limita octauo, si in obligatione & scriptura contractus innominati est apposita illa dictio, omni modo. Arg.gl.in verbo, omni modo.in l.fina.& quod ibi notat.C.de fideicom.

9 Limita nono, si fuit actum inter contrahentes, q̃ non reuocetur contractus innominatus ex capite pœnitentiæ, sed tantum ex capite causæ non secutæ. Secundum Rapha.Cuma.per illum text.in l.si alienam.in.§. Marcellus.ff.de don.cau. mor.

10 Limita decimo in eo, quod datur causa conditionis implendæ: vt est glo.magna in l.inter mortis.ff.de dona.causa mor. Ita tenet Paulus de Cast.in d.l.si pecuniam nu.6.

11 Limita vndecimo, in pactis liberatoris, de quo per Bar. & Bal. in d.l.si pecuniam.per eundem Bart.in l.dedi.in prin.ff.de condict. ob caus.per eundem Bal.in l.quamuis.C. de transact.

12 Limita duodecimo, si talis contractus innominatus sit pars vel præambulum contractus nominati: nam tunc cessat condictio ob causam ex capite pœnitentiæ. Secundum Bald.in d.l.quamuis per tex. in l.fundi partem.& in l.Labeo scribit.ff.de contrahen. empt.iuncta l.dedi.ff.de condict.ob causam.

13 Limita decimotertio, si semel contra actorem fuit iudicatum, vel super hoc trãsactum. Arg.tex.in l.actione.C.de transact.& in l.fratris.eod.titu.& in l.euidenter.ff.de exceptio.rei iudica.

14 Limita decimoquarto, si causa implenda per aduersarium sit causa impulsiua & non finalis. Per gloss.in d.l. si pecuniam.per notata in simili.per Bartol.in l. 2.in §.fi.nu.2.ff.de donatio.

15 Limita decimoquinto, in diuisione. Secundum Bal.in l.si diuisione.nu.3.C. fami.erciscun.& ibi Salice.

16 Limita decimosexto, in hærede facienti contractum innominatum. Secundum Salice.in d.l.si pecuniam. in princ. nam facultas petendi non transit in hæredem, allegat notata in l.j.ff. de seruis

expor-

exportari.& in l.fin.C.de reuocan.don.in l.omni modo.C.de inoffic.testa.quod notatur in l. Pomponius scribit, si frumentum. in.§. fin.ff.de rei vendi.

17 Limita decimoseptimo, si aduersarius in præparamentis tãtum impendit quantum habuit, vel plus, ab actore. Vt in d.l. si pecuniã, in fine principii.

REGVLA CXII.

CONDITIO, quæ in se infert viduitatẽ, nõ est seruãda: & ideo si testator dicat, relinquo Seiæ fundum si nupserit arbitratu Titij, si viuo Titio nupserit Seia sine eius arbitrio, nihilominus debet habere legatum. Hanc regulam probat tex.in l.turpia.§.si Titiæ legatum.ff. de lega.j.& in l. filiæ.ff.de condtio. & demonstra.& in l. cum tale legatum.in §.rescriptum est.ff.eodem titulo. Hanc regulam ponit Bernard.de Luco in regula 114. cum duabus limitationibus.

Amplia duodecim modis, vt per Emanuelem a Costa Lusitanũ, in d.§.rescriptum est, a pag.1. vsque ad pag.58,& limitat aliis 12. modis a pagina 58.vsque ad paginam 116.

REGVLA CXIII.

COMBVRI in quibus casibus quis debeat, ponit quindecim Alber. Gandinus in tract.malefici.in ti. de pœnis reorum. nu.57.quos casus ponit Salice.in l.j.C.de nili aggeri.non rumpen. Et decẽ & sex casus ponit Chassa.in consue. Burgund. in rubr.j.in titu.{Des iustices}.§.5.folio 46.col.3.nu.1.& duodecim casus ponit Ioa.Paponis in commento ad consue.Borboniæ:in tit.j.de iurisdictione.§. 2. pagina 7.& 8.

Adde alium casum vltra omnes in crimine Sodomiæ, nam licet 2.de iure mori debeãt.Auth en. vt nõ luxurien. hom. contra natu. in.§.præcipimus.colla.6.& l.fœdissimã.& l. cum vir nubit in fœminam.C.de adulter.& in l. eiusdem.in .§.{qui hominem libidinis causa castrauerit.ff.de sicariis,iuncta l.j.C.de eunuch. & in c.adulterii.xxxij.quæstio.vij.& Leuitici xx.cap.& in l.j.& ij.tit.xxj. parte vii.& in l.ij.tit.ix.lib.4.fori.& ita tenet Chassaneus in consue.Burgun.rubri.j.in princ.nu.56.fol.17.col.4. Et de detestatione huius criminis vide Matthæum de Afflict. in constitutio. Neapolita.lib.3.rubri.42.nu.1.Hippol.in consil. xxviij.nu.4.& 5.

Hodie tamen non solum debent mori, verum etiam comburi, vt in Pragmatica lxxxv.in volumine Pragmaticarum: de qua pragmatica facit mentionẽ Cæsar Lambertinus in tracta.iuris patrona.in prima parte 2.libri,in articulo xviij.ix.quęstio.principali.nu.16. & 17.folio 245. vbi per totum illum {articulum} tractat materiam illius Pragmatica.

Regula

REGVLA CXIIII.

CONDITIO, quæ solet dici perplexitas, vitiat institutionem. Hanc regulam probat tex. in l. si Titius. ff. de conditio. institu. vbi ponitur exemplum.

1 Limita primo, quando perplexitas immediate non insurgit ex verbis testatoris, sed habito respectu ad aliud, scilicet ad patrimonium eius. nam tunc nõ vitiat, sed dissoluitur talia perplexitas, put melius fieri poterit, considerata voluntate testatoris. Vt patet exẽplum in l. qui quadringenta. ff. ad l. falcid.

2 Limita secundo, quando perplexitas prouenit ex verbis testantis: secus si contingit inter eos, quarum vna est digna maiori fauore, & in illa valet dispositio. Vt in l. seruum communem habemus, in §. Titius hęres esto cum ibi nota. ff. de vulg. & pupil.

3 Limita tertio, quando versatur inter res dignas pari fauore, si talis perplexitas potest dissolui per implementum facti tendens ad cõmodum implentis, tunc non vitiat: sed potius per tale implementum dissoluitur. Vt in l. si quis ita. ff. de condit. institut. facit quod notat gloss. & Bart. in d. l. si Titius.

REGVLA CXV.

CONDITIO impossibilis affirmatiua, in contractu adiecta, vitiat omnem contractum. l. impossibilis. ff. de verb. oblig.

Hãc regulã amplia tripliciter, & limita ix. modis, vt per Vdalri. Zasium in d. l. impossibilis. a nu. 4. vsque ad nu. 16.

REGVLA CXVI.

CONDEMNATVS ad soluendum non euitat executionem, dato q̃ velit fideiubere, vel pignora dare. Vt probat text. in l. si se non obtulit. in §. ait prętor. ff. de re iudic.

Hanc regulam amplia duobus modis, & limita aliis duobus modis, vt per Franc. de Ripa in d. §. ait prætor. nu. 4.

REGVLA CXVII.

CONFESSIO facta in iudicio præiudicat. Vt in c. fin. & in c. vestra. vbi gl. de cohabita. cleri. & mulier. & in c. cũ olim. in fi. de ver. signifi. & in c. fina. de resti. spol. & in c. i. de accusatio. lib. vi. cum aliis. De iure regio tex. in l. iiij. titu. xiij. par. iij.

Hanc regulam amplia vno modo, & limita decem modis, vt per Philippum Decium, in cap. at si clerici. num. 17. vsque ad nnmer. 44. de iudiciis.

REGV-

REGVLA CXVIII.

CONFESSIO facta sine causa, scilicet si aliquis confiteatur se debere decem. & non exprimit an ex causa mutui, vel depositi, vel ex alia causa, talis confessio non valet, neque prejudicat. Hãc regulã probat tex. in c. si cautio. & ibi omnes docto. de fide instru. & in l. cum de indebito. in §. fi. ff. de proba. glo. in l. j. in verb. apud. ff. de interroga. actio. & in l. instrumenta. C. de probat. in l. generaliter. in verbo, eam. C. de non nume. pecun. De iure regio est tex. in l. vii. titu. xiij. parte iij. & in l. ij. tit. vii. lib. ij. fori.

Hanc regulam limitat quatuor modis Hrppol. in l. j. in §. preterea. num. 59. ff. de quęstio. vbi etiam latissime tractat materiam huius regulæ. & sexdecim fallentias ponit Felin. in d. c. si cautio. num. 4. de fide instrumen.

1 Limita primo vltra eos, quando in protocolo Notarii instrumenta præceddentia continerent causam: nam licet sit vnum instrumentum, sequens non habens causam plene probat: eo quia causa præcedens cẽsetur in sequenti repetica. Ita tenet Io. And. in Addi. ad Spec. in tit. de deposito. super rub. quem sequitur Iacob. de S. Georg. in d. l. j. num. 27. ff. de interroga. actio.

2 Secundo limita, quando apponeretur hæc verba, sponte, & quia sibi sic fieri placuit., confitetur dare, vel debere decem: nam ista cõfessio, etiam sine causa, plene præiudicat propter illa verba. Ita cõsuluit notab. Alexan. in consi. lxxxiij. nu. 6. cum seq. in j. vol. argu. tex. in l. Campanus. ff. de oper. liberto.

3 Tertio fallit, in actione reali, puta si quis confiteatur talem rem meam esse: quo casu mihi acquiritur rei vendicatio ex tali confessione, etiam sine causa. Hanc limitationem ponit Ange. Aret. in §. j. Institut. de literarum obliga. uum. 5. Quæ reg. hodie de iure regio locum non habere videtur. vt in l. iij. ti. viij. lib. 3. ordinamenti. & dixi supra in regula xi.

REGVLA CXIX.

CONFESSIO extraiudicialis parte præsente plene probat. Hanc regulam probat tex. in l. Publia Mæuia. in fi. ff. depos. & in l. cum de indebito. in §. fin. ff. de probatio. & in l. generaliter. in fine. & ibi doct. C. de non nume. pecun. Et de iure regio probatur in l. 7. in medio, titu. 13. parte. 3. Hanc regulã ponit Bal. in l. [illegible]. nu. 4. C. ne ex delic. def. & in l. quoniam. nu. 7. in fi. lectu. ff. de infami. Io. And. in rub. de probatio. Soc. in consi. 228. nu. 3. vol. 2.

1 Limita primo non procedere, si a parte non fuerit acceptata. Tenet Cyn. in l. vnica, in vi. q. C. de confes. & ibi Salice. in oppos. xv. nam ad hoc vt prædicta confessio plene probet, non solum requiritur q̃ fiat parte præsente, sed q̃ pars acceptet talem con-

confessionem. idem Salice. in l. iubemus. C. de libe. cau. & in l. generaliter. in vj. questio. C. de non numera. pecun. vbi referi se ita consuluisse, quem sequitur Alexand. in consi. xx. nume. 1. vol. 4. & in consil. cxi. nume. 7. volum. 3. & in consil. 174. nume. 2 volum. 6. Curt. Senior in consil. 77. nume. 1. Hippolyt. in repet. rubr. C. de probatio. nume. 96. & in l. de vnoquoque. nume. 124. ff. de re iudi. ꝙ in singul. 329. & in l. si quis ne quæstio. nume. 128. ff. de quæstio. Ioan. Imol. quem sequitur ibi Felin. nume. 23. in d. c fi. cautio. de fide instrumen. Feli. in c. capitulum sanctę crucis. num. 22. de rescript. Iacob. de S. Georgio in l. procuratore. nume. 2. ff. de interroga. action. Petrus Rebuffus in gloss. concordatarum, in rub. de regia acceptatione, pagina 405. Chassanæus in consuetud. Burgun. in titu. {des retraictz.} rubri. x. §. 12. fol. 346. colum. 2. numero 3. Iaso. in l. postquam liti. num. 2. C. de pact. Fran. de Ripa in rub. 21. ff. de verb. oblig. Paul. Paris. in consil. 34. num. 29. vol. 5. & Pala. Ruin. in repetit. c. per vestras. in 4. notab. nu. 39. & Curt. Iun. in 3. 1. nu. 41. C. de pact. Hanc opinionem dicit esse communem Iaso. in l. error. num. 3. C. de iur. & fact. ignoran. & Andræ. Alciat. in rub. ff. de verbo. oblig. num. 3.

Contrariam opinionem tenet Anto. de Butrio in c. vltimo. num. 22. de confessio. & ibi Abb. num. 15. idem Abb. in c. cum dilectus. nume. 5. de succes. ab intest. & ibi Andr. Barba num. 4. Socin. in d. consi. 128. num. 6. Philip. Deci. in cap. at si clerici. nu. 137. de iudic. post Abb. & Barba. & in l. postquam liti. nu. 8. C. de pact. Aretin. in consi. lx. Alciat. sibimet cõtrarius in tract. prę sump. in 3. reg. præ sumpt. xxi. num. 6. vbi in num. 10. dicit hanc opinionem esse veriorem, & habere longe plures authoritates pro se. Eandem opinionem tenet Ioan. Bapti. de S. Seuerino in repetitio. l. admonendi. colum. 67. ff. de iureiuran. vbi dicit ꝙ hoc est de mente omnium Canonistarum in d. c. cum dilectus. Eandem opinionem dicit esse veriorem in iure Catellia. Cotta in Memo. iuris, in verbo, confessio. el 2. in medio. Eandem opinionem sibimet contrarius tenet Alexand. in l. 3. num. 3. C. de repudi. hæredi. Ratio est, quia cum confessio fit in fauorem præsentis, præsumitur acceptatio ex parte eius. vt in l. qui patitur. ff. manda. & per ea quæ notant Bar. & doc. præcipue Ias. nu. 70. in l. quæ dotis. ff. solut. matrimo. Pro qua opinione videtur tex. in d. l. 7. in medio, titu. 15. par. 5. & l. 3. fol. 8. li. 3. ordi. quam opi. etiam tenet Andr. ab Exea in lib. pactorũ. nu. 4. vbi dicit ꝙ contraria opinio est rigida. & Ioan. Gualdensis in tracta. de art. testan. tit. vi. cautela vi. num. 2.

Limita secundo, quando confessio fit per verba enuntiatiua: quia tunc non probat. ita probat tex. in c. fi. & ibi Abb. nu. 19. & docto. de successio. ab intesta. Matthæ. de Affli. in decisio. cv. num. 3. Quod tamen intelligo verum, nisi esset cõfessio iurata. Tenet Ant. de But. in d. c. fi. de successio. ab intest. Felin. in d. c. si cautio. nu. 24. idem Matthę. de Afflict. in decisio. 164. nu. 4. Pau. in d. c. fin. nu. 10.

Limita

3 Limita tertio, nisi confessio esset facta calore iracundiæ: quia
nocet, nisi detur perseuerantia. Vt est gl. in c. ex literis, in verbo,
monita, & ibi Abb. de diuor. quam gloss. sequitur Philip. Dec. in
quicquid calore, nu. 5. & ibi Hiero. Cagnol. ff. de reg. iu. Pala. Ru
in repet. rubr. de dona. §. xvii. nu. 14. Hippo. in l. j. in. §. quæstion
ff. de quæst. & in rep. rub. C. de proba. nu. 102. & ita per illã glo.
net Felin. in c. sicut el i. de iureiur. & ibi Abb. idem Abb. in c. fi.
11. de confes. idem Abb. & Phil. Dec. in c. at si clerici, de iudi. ide
Abb. in c. cum venerabilis col. iij. post glo. ij. de exceptio. & in
cum olim el ij. de priuile. Anto. de Butr. in c. olim, de rescript. R
ma. in singu. 514.

4 Limita quarto, non procedere in dispositione testis dicẽtis ex
iudicium, se falsum deposuisse in iudicio, quia per hoc non tolli
eius depositio, idem etiam est in iudice dicente se vænalẽ sente
tiam tulisse & subductum. Ita tenet Ange. in consi. 19. nu. 5. pro q
est tex. in c. sicut, de testib. not. Inno. in c. cũ dilectus, de elect.

5 Limita quinto, in confessione ex causa mutui, quia non prob
infra biennium, nisi aliter probetur vera numeratio. Vt per totu
titulum, C. de non nu. pec. & per totum. Insti. de litera. oblig.

6 Fallit sexto, quando testes producerentur ad probandam cõfe
sionem, contra instrumentum celebratum in scriptis, continens de
bitum, quia tunc non omnis probatio confessionis parte præsen
facit plenam probationem: sed est necesse ꝙ probetur per quinq
testes rogatos, iuxta formam tex. in l. testium, C. de testib. cum au
then. ibi posita, Gloss. magna ad fin. in c. testes iii. q. ix. & ita ten
Matthę. de Afflict. in d. decisio. 105. nu. 4.

7 Limita septimo, quando concessio fuit facta cum causa, vt si co
fiteor me debere ex causa mutui, alias nõ nocet, licet probetur. T
net glo. in d. c. testes, in glo. magna, & est tex. & ibi doct. in l. cum
de indebito, in. §. fi. ff. de proba. & dixi in reg. 118.

8 Limita octauo, in confessione prælati: quia non preiudicat eccl
się, nisi aliter veritas probetur. Ita tenet Abb. in c. fi. de præscri. I
And. in additioni, ad Specu. in rub. de rebus eccle. non alie. Matth
de Afflict. in deci. Neapol. 168. nu. 4. de quo plene per Felin. in c
edoceri, de reschip.

9 Limita nono, quando talis confessio fieret inter personas prohib
tas & suspectas, quia non probat, vnde non creditur prælato dice
ti se donare seruitoribus propter merita & seruitia quæ ab eis rece
pit, nisi aliter probetur. Vt notat Ioan. And. in additio. ad Specu. in
tit. de rebus eccle. non alie. super rubr. Bal. in l. iubemus la ii. nu. 4
ver. si ergo in 3. col. C. de sacrosan. eccle. Et similiter quando mari
tus donaret vxori, vel pater filię propter merita. Et idem in simil
bus casibus qui sunt in iure innumerabiles, de quibus per Barto. &
Doctor. in l. post contractum, ff. de donatio. & in l. per diuersas, C.
mandati & in l. si donatione, C. de collatio. in l. j. in. §. nec castren
se. ff. de collatio. bono. Ange. in consil. v. nume. 5. pro qua op nion

est

est text.in l.qui testamentum.& ibi notab.Iacobi.de sancto Geor. nu.1.cum seq.ff.de probatio.

REGVLA CXX.

CONFESSIO extra iudicium, facta parte absente, facit semiplenam probationem. Hanc regulam ponunt Doct.in l. certũ. per text.ibi,in.§.si quis absente.ff.de confes.glo.& ibi Panor.in c. fina.de succeſſ.ab inteſta.Matthæ.de Afflict.in deciſio.xij.num.2 & in deciſ.cccxxxvij.nu.6.Barto.& doct.in l.admonendi.ff.de iureiuran.Paul.Pariſ.in conſi.cxx.nu.4.vol.j. Hippoly. latiſsime in repet.rub.C.de proba.nu.89.in ſing.cccxxix.& Aymon in tract. de antiquitate temporis:par.j.in parte incip.viſo de verbis.fol.34. colum.iij.num.45.cum aliis.De iure regio eſt text.in l.vij.tit.xiij. parte iij.

Hanc regulam amplia quatuor modis, & limita tredecim modis, vt per Felin.in c.ſi cautio.nu.22.cum aliis,de fide inſtrumen.

Octo limitationes ponit Robertus Marranta.in tractat.de ordine iudiciorum. vj. par. rubr.de confeſsione.nu.12.cum aliis.fol.23.

REGVLA CXXI.

CONFITENS ſe mutuo recepiſſe pecuniam, nihilominus poteſt intra biẽnium opponere exceptionem non numeratæ pecuniæ.vt in l.in contractibus.C.de non num.pecunia.& in.§.j.Inſti. de litera.obliga.Et de iure regio eſt tex.in l.ix.ti.j. par.v. tex.in l.clxxxiiij.Styli.& circa hanc regulam vide Petrum de Vnzola in practica Artis notarius,in rub. de excep.non nume.pecu.

Hanc regulam cum vij.limita. ponit Bernard.de Luco in regu. ccxlix.Et eam ponit Feli.in c.ſi cautio.cum ſex ampliationib. & vij.limitation.a nu.45.vſque ad nu.57.de fide inſtrumen.

REGVLA CXXII.

CONFESSORIA & negatoria actio competit pro ſeruitutibus ruſticis & vrbanis. Hanc regulam probat text. in.§.æque ſi agat.Inſtit.de actioni.

Hanc regulam,vbi eam examinat,& limitat quinque modis,ponit Ludoui.Gome.in d §.eque ſi agat,a nu.12.vſque ad nu.15.

REGVLA CXXIII.

CONIVNCTVS admittitur pro coniuncto ſine mandato, dummodo caueat de rato, quod is pro quo agit habebit hoc ratum. Hanc regulam probat tex.in l.ſed & hæ.ff.de procura.& in

l.Pomponius.§.fina.eod.titu.& in l.exigendi.C. de procurato.li
c.nonnulli.de rescrip. De iure regio est text.in l.x.titu.v.par.ti
Circa quam regulam vide Roma.in singu.619.& 656. Ioan.Bal
sianum ad consuetud.Aluerniæ,capitu.iiij.articu.j.Marcum Anto
Baueri.in.§.pater.nu.27.Instit.de testamen.Nicola.Bellon.in cons
si.xxvj. nume.14.Chassanæ in consuetud.Burgund.in titu.{Du
droitz.} rubric.iiij.§.v.fol.141.colum.ij.nume.j.cum seq. & nota
bili.Augustt.Bero.in quæst.cxxxij.per totam.Matthæ.de Affli
in tracta.de iure protomi.in rub. num.13.cum sequen.Catellia.Co
tam in Memorab.iur.in verbo,coniuncta persona.Sebastia.Var
in tractat.de nullita. sentent.Rubric. xiiij. qualiter & quibus mo
dis sententia & processus.pag.360.nnme.99. cum aliis. Rip.in c
cum M. Ferrariensis.nu.60.de constitu. Hanc regulam cum xj
limitationibus ponit Alexand.in d.l.exigendi.nume.4. C. de pro
cur. Eandemmet regulam cum quinque limitationibus ponit Feli
in c.coram.nu.3.de offic.deleg. Eam etiam cum quatuor Amplia
tionib.& xvij.limitatio.ponit Ias.in d.l.exigendi.nu.3.quos refer
Bernar.de Luco in regu.cxxix.

1 Amplia primo procedere, etiam vt coniunctus possit agere pro coniuncto quando agitur de libertate, etiam sine cautione de rato vel iudicato soluendo. Vt in l.amplius.cum duabus sequentib.ff. de libera. cau. gloss.in d.l.Pomponius.§.fina.in verbo, offeram.ff. de procurato.

2 Vltra quas limitationes limita primo,quando coniunctus est pre sens:nam tunc non potest comparere sine mandato. Ita concludit Ioan.de Imo.in d.c.cum M.Ferrariensis. nu.40.de constitu. quem sequitur Alex.de Imol.in l.non solum.ff.solu.matri.

2 Limita secundo,non habere locum in petitione interpositionis decreti iudicis:nam coniunctus pro coniuncto non potest petere tale decretum iudicis interponi super contractu coniunctæ perso ne.facit text. in l.minorum.C.de præd.mino.

3 Limita tertio, in protestatione: nam coniunctus pro coniuncto protestari non potest sine mandato. Ita concludit Felin.in d.c.cū M. Ferrariensis.nu.48. de constit.facit text. quem ibi ad hoc ex presse notat Bald.in l.tutor.ff.de minorib. Quod est verum, nisi esset protestatio,quæ fieri possit a quocunque: vt in l.prohibere.ff. quod vi aut clam.

4 Limita quarto in causis spiritualibus, & beneficialibus. vt ex gloss.j.in c.cum pridem. de pact. & in d.c.coram. de offic.delega. Felin. & Ias. vbi supra. Contra quam tenent expresse domini de Rota in decis.lxviij.nume.2. in titu.de rescript.in antiq. secun dum nouam impres.& secūdum antiquam in decis.cccxxiij. Spec. in tit.de coniun.persona.in.§.j. nu.7. Collecta in c. nonnulli. de re scrip.num.15.Lapus in allega.lxx.Cardina.in Clem.j.q.vj. de re scrip.Roma.in d.singu.619. Abb.in d.c.cum pridem. nu.7. & in d. c.coram.nu.7.de offic.deleg.& c.nonnulli.§.sunt & alij.de rescrip.

Eandem

Eandem opinionem Rotæ sequitur Sebastia. Van. in tracta. de nullita. senten. in Rubric. xj. de nullitate ex defectu mandati: pagina 223. nu. 130. Ripa in d. c. cum M. Ferrariensis. nu. 60. in fin. de constitu. Et ratio est propter grauitatem præiudicij: & in his in quibus requiritur speciale mandatum non admittitur coniūctus pro cōiuncto sine mandato: vt est text. in l. patri pro filio. ff. de minori. notatur in c. nonnulli. & in c. ex parte Decani. de rescrip. & in istis spiritualibus non potest sufficienter prouideri per cautionem, vt notat gloss. in d. c. coram. Sed de rigore iuris hæc limitatio est verior secundum Ias. in d. l. exigendi. nu. 9. & Feli. in d. c. coram. nu. 6. pro qua opinione est tex. in c. accedens. de procura. per quem text. ita tenet August. Bero. in d. decisio. cxxxij. Iacob. de S. Geor. in d. l. exigendi. nu. 21. vbi dicit q̄ in practica durum esset tenere contra supradictam decisionem Dominorum de Rota. Porro coniunctorum, appellatione, qui veniant, ponit Paul. Paris. cons. 23. nu. 19. & consi. xlix. nu. 11. vol. ij.

Et circa hanc regulam vide xlvij. casus in quibus de iure requiritur speciale mandatum per Petr Rebuff. in glo. concorda. in titu. de electionis derogatione. in glo. in verbo, speciale. pag. 59. col. j. cū vij. sequeu.

REGVLA CXXIIII.

Coniuncta persona non potest recipere solutionem pro coniuncta sine mandato: vt probat text. in l. non solum. ff. solu. matrim. & in l. ij. cum aliis. ff. vt in possessio. legato. & in l. qui hominem. §. gener. ff. de solutio. tenet Alexand. in l. exigendi. nu. 12. C. de procurat. & Roman. in singula. ccxxvij. Rip. in c. cum M. Ferrariensis. nu. 60. de constitu.

Hanc regulam amplia duobus modis, & limita quatuor modis, vt Ias. in d. l. non solum. a nu. 1. vsque ad nu. 8.

REGVLA CXXV.

Coniunctvs, consanguineus, vel vicinus, præsumitur scire facta coniuncti, cōsanguinei, vel vicini. Hanc regulam probat text. in l. octaui. ff. vnde cogna. & in l. de tutela. ff. de in integ. restitu. mino. in l. si vicinis. C. de nup. in l. si ita. in fine. ff. de fundo instruct. & in c. quanto. & in c. quosdam. de præsumpt. & in c. nulli. liiij. dis. & in c. qui & humanis. xij. q. ij. Circa quam regulam vide gloss. in c. paratus. in verbo, nescire. xij. q. j. Legistas in l. j. ff. si cert. peta. & in l. ij. c. qui admi. Canonistas præcipue Abb. in c. j. nume. 2. de restit. spolia. Alexan. in consil. cxiij. nu. 42. volum. ij. Soc. in cons. clxxxvij. nu. 22. vol. ij. Philip. Deci. in consi. xxix. nu. 8. & in consil. ccvij. Hieronim. Gratum in consil. xxv. nume. 7. & in cons. ij. nume. 4. vol. ij. Fel. in c. literis. num. 2. de præsump. Ias. in l.

is potest, nume. 63 ff. de acquiren. hęredi. & Purpura. in l j. nume. 91 cum alijs ff. si cert. peta. vbi Mar. de Mantua in ij. lect. nu.

Quis autem proprie dicatur vicinus probat text. in l. i. in §. autem tecto, ff. ad Syllania. vbi dicitur, ꝙ ille dicitur vicinus, cuius vox audiri potest. Hanc regulam ponit Soci. cum duabus limita. in regu. lx xj. & Fely. limitat eam quinque modis, in d. c. finis nu. 5. vsque ad fin. de præsumptio.

1 Vltra quos amplias primo: nam vbi est maior consanguinei vel vicinitas, ibi maior scientiæ præsumptio fit. Ita loquitur text. d. l. octaui, ff. vnde cogna. & in d. c. quosdam, de prę sumptio.

2 Amplia secundo, etiam si materia sit pœnalis. Secundum Bar. in l. dominus horreorum in fi. prin. ff. loca. Specul. in tit. de empt. & venditio. in §. nunc dicendum est, de rescind. vendit. nu. 30 in l. facit tex. in l. si filium, C. de libera. causa.

3 Limita primo, procedere tantummodo in his quę cõcernunt linea sanguinis & processum naturę. Ita Ange. de perusio in l. quoniam C. de iure delibe. quem sequitur ibi Iacob. de S. Geor. nu. 2.

2 Limita secundo, dummodo vicinus seu consanguineus absens diu non fuisset, quoniam tunc non præsumitur scire facta vicinorum. Ita tenet Bar. in l is potest. in v. col. ff. de acquiren. hære. & ibi Ia. nu. 63 Alex. in l. Lucius, in §. Titius. ff. de liber. & posthu. Ma. Mantua in l. i. in j. lect. nu. 61 ff. si cert. peta. & ibi Purpura, num. 122. Facit tex. in c. cum in tua, & ibi Abb. in ii. notabi. qui mano. accusa. possunt.

3 Limita tertio, in affine, vel vicino nouo Argum. text. in l. qui ci vno. in §. fi. ff. de re milita. & de vicino, videtur text. in d. cap. pe ratus, in versicu. nec paulus, xxiij. quæst. j. Ita tenet purpura. in l. i. num. 126.

4 Limita quarto, procedere duntaxat vsque ad gradus iuris ciuilis. Per tex. in d. l. octaui gradus. Bald. Nouellus in tracta. de dot. in xj. par. j. par. princi. in tracta. priuilegij dotis putatiuę, in prin. i. nu. 8 vers. sed circa ignorantiam iuris, col. 14 quem sequitur Ma. Mant. in d. l. i. in i. lect. nu. 63

5 Limita quinto, non habere locum in filijs qui sunt sui hæredes & in quos dominium rerum paternarum continuatur, ita vt quoad modo domini etiam viuo patre censeantur. Vt in l. in suis. ff. de lib. & posthum. tamen non præsumuntur scire contenta in testamento patris, vt in l. eius qui in prouincia, in fin. ff. si certum petatur & ibi vult sentire Barto. in l. sed si plures in. §. ad substitutos ff. de vul ga. quem sequitur Iacob. de Sancto Georg. in d. l. quoniam, in fi. C. de iure delibe.

REGVLA CXXVI.

COMPARERE per procuratorem potest, qui tenetur venire ad Synodum. Pro qua regula facit tex. in c. fin. de his quæ fiunt a prę la.

præla.& ita tenet ibi Imo.Facit etiam tex.in c.episcopus ad Synodum.18.distin.& licet illa iura loquantur in debentibus venire ad Synodum prouincialem,tamen idem videtur dicendum in Synodo episcopi,quia de vno ad aliud sępe arguũt doct. Pro qua opinione est pulcher tex.in l.diui.circa medium.ff.de iure patron.quam opinionem tenet Fran.Curt.in repe.l.admonendi col. xxij.ff. de iure iur.Pano.in c.bonę.el 2.de postula.prælato.col.2. Barba.in repe.c Raynal.col.liiij.de test.Prępos.in c.si vir.co.j.de cognat.spiritua. Corset.in sing.in verbo.opinio.Henr. Bothæ.in tract. de Synodo episcopi.in 2.par.num.43.Pro qua opinio.facit,nam citatus.simplĩciter non tenetur comparere personaliter,sed potest per procuratorem comparere.c.pen.& ibi Pano.in 2.nota.de iuramen.calum.notatur in c.j.de iudi. lib. 6. sed nullibi reperitur, quod supradicti teneantur comparere personaliter,ergo &c.

1 Primo fallit,quando essent citati vt personaliter veniant ad Synodum.Probat gloss.2.in d.c.fin.& ibi Abb.in 1.colum,de his quę fiunt a prælat.

2 Fallit secundo,in Curatis, qui rationem reddituri sunt in his quę faciunt,vt habeant curam animarum. Vt in c. quod super his.de maiori.& obedien. & ibi Ioan.And. & Car.in 3.opp. Imo. & Panor.in j.notab.probatur in c.quando.& ibi docto.38. dist.nam.istĩ non possunt comparere per procuratorem, argum. tex.in c.pastoralis,de iudic.gl.in c.j.de confes.lib.6.

REGVLA CXVII.

Compositio inter personas ecclesiasticas,vt decimę vni curato debitę alteri soluantur,valet.vt in c.ij.de transact.& in c.de decimis.in fi.eod.tit.vbi Papa dicit, soluatis,vel cum ipsis amicabiliter componatis.& sic compositio approbatur ibi a Papa:et hoc tenet ibi Abb.Ratio est.quia cum decimæ Clericis sint reseruatæ, non refert quis ipsorum habeat,vel quæ ecclesia.tradunt doct.in c. ex multiplici.de decim.& ita tenet Caro. Ruyn. in cons.cxlij.nu. 13.vol.3.Circa quam regu.vide Barb.in c.fi.nu.4.de rer.permut.

1 Limita primo,non procedere in decimis personalibus.Ratio est, ne detur occasio vacationi,& audiendi diuina extra ecclesiam parochialem,contra text.in c.ij.de paroch.Ita tenet Collect.in c. Apostolicæ,de decim.

2 Limita secundo,etiam si ageretur vt monachi haberent totã prędialem decimam vnius parochię,vel alius curatus:nam tunc si curatus victum sufficientem non habet, eo ꝙ ei desinit decimæ, aget ad congruam portionem.vt in c.de monachis.de pręben.

3 Limita tertio non procedere,nisi causæ cognitio interueniat:debet enim superior examinare,an talis cõpositio expediat ecclesiæ, alias compositio non valebit,quia est alienatio,in qua hęc inquisi-

tio fieri debet, vt in c.sine exceptione.xij. quęst.2. gl.in c.j.de re
bus eccle.non aliena.facit tex.in c.2.de transact.

4 Limita quarto,non procedere nisi interueniat consensus episco
pi vel superioris , vt supra dixi: sic non valet cū consensu inferio
ris , videlicet Abbatis, Prioris, seu alterius, vt in c. placuit. xi
quæst.2.& in d.c.sine exceptione. & in c.Abb.eadē cau. & quęst
& in c.cū apostolica.de his quæ fiunt a præla. vbi dicit, nō requi
capituli consensum , sed Episcopi tantum, licet in vera alienatio
ne cōtrarium sit.d.c.sine exceptione.12.qō. 2. Et cum decimę sint
cibus clericorum , proinde sicut de alimentis futuris non potest
transigi sine iudice.l.cum 2.ff.de transl.ita nec de decimis. Anchar
in c.cum homines.col.2. eod.tit.& episcopi presentia loco iudicis
habetur.quod est verum nisi inferior habere iurisdictionem qua
si episcopalē glo. in Clem.j.in verbo.proprii. de rebus eccles.non
alienan.in c. significasti. de foro competent. quia tunc cum autho
ritate illius valeret compositio . Et si fuerit facta sine episcopi vel
superioris consensu mortuo eo qui eam fecit ,successori non præiu
dicat.c.de cætero.& c.veniens.de transact. & c.ad hæc.de offi. vi
ca.& hoc super futuris decimis,secus de præteritis, glo. & doct.in
c.vt super de rebus eccles.non alien.Deci.in c.venerabilis in quar
to notab.de confir.vtili.vel inuti.

REGVLA CXXVIII.

COMPROMISSVM annullatur per mortem alterius com
promittentium , vnde non transit ad heredes. Hanc regulam pro
bat tex.in c. fin.de arbi. & in l. idem proferre.§.j.& in l. si inter
pellatur.ff.de arbit.Circa quam regulam vide Spec. in tit.de arbi
tris in.§.finitur.versi.item morte.nu. .Bartol.in l.qui liberis.§.hęc
verba ff.de vulg.& in l.si.quis arbitratu.ff.de verbo.oblig.Bapti
de san.Bla.in tract.de arbit.quęst.2.Lanfran.in tract.de arbit.in j.
qō.4.quęst. princi.Anto.de butr.in c.Quintauallis.nu.23.de iureiu
Maria.Socin.Iun.in consi.66.nu.9.vo.j.

1 Amplia primo procedere,etiam si in causa concluſum sit, nā in
stantia compromissi ad hęredem non transit. Ita tenet Bart. Bald.
& Alberi.in d.l.idem proferre.post.Innoc.in c.ex parte de arbitris
Abb.in d.c.fin.vbi post Anto.ponit rationem huius regulæ,quare
compromissum extinguatur,& non transeat ad hæredes,dicens quia
est,quia arbitrium est stricti iuris,& non extendibile nisi exprimi
tur,quod secus in iudicio,vt in c.cum dilectus.de arbit.& ibi.Abb.
ponit alias rationes.

2 Amplia secundo,etiam si compromittentes post stipulationem
promiserit facere compromissum in vnum vel in plures vsquequo
causa expediatur; nam si alter mortuus fuerit , hæredes non pos
sunt

sunt compelli ad compromittendum: nam si expirauit compromissum iam factum, ergo & promissio de cõpromittendo, quia non debet esse maioris efficaciæ quo ad transmittendum in hæredem spes cõpromissi faciendi resultans ex dicta promissione, quam sit ipsum compromissum iam factum. Ita per plura fundamẽta cõsuluit Paul. de Cast. in consi. 31. nu. 4. volu. 2.

3 Amplia tertio, etiam si alter ex compromittentibus ingrediatur monasterium, quia tunc etiam annullatur compromissum: arg. text. in l. Deo nobis, C. de episco. & cle. & in authen. ingressi, & in aut. si qua mulier C. de sacr. sanct. eccl. Ita concludit Bap. de sanct. Blas. in d. tract. quæst. iij.

4 Amplia quarto, etiam si alter ex compromittentibus esset mortuus ciuiliter, nam tunc annullatur compromissum, & nõ transit ad heredes. Ita concludit Baptis. de san. Bla. in d. quæst. 53. Aegid. de Bellam. in d. c. fina. nume. 1. de arbit. Quod tamen intelligo verum, si bona morientis ciuiliter sint publicata seu confiscata, ita vt fiscus habeatur loco hæredis: per tex. & glo. in l. inter eos, in. §. fi. ff. de fideiuss. & in l. quoties. ff. de nouatio. quod habetur in. §. relegati. Institutio. quibus modis ius patriæ potest. solui. ita tenet Ioan. de Imol. in d. cap. fina. nume. 7. in fin. de arbit. Facit pro hoc quod notat Bartol. nume. 14. in d. l. si quis arbitratu, in fine, ff. de verborum obligatio. vbi tenet & determinat, in compromisso facto in arbitratorem, vt stãte banno cum publicatione bonorum annulletur compromissum, quem sequuntur ibi Alexand. Roman. Iaso. & Socin. asserentes hanc communem opinionem. Quod si hoc procedit in arbitratore, quanto magis dicendum est in arbitrio, cuius compromissum facit annullatur, vt notant doctor. in dicta l. si quis arbitratu.

5 Amplia quinto procedere, quandocunque pro vna parte cõpromiserunt, si vnus ex illis moriatur, & res erat indiuidua, tunc finitur compromissum. Ita concludit Alber. Galeot. in tract. de arbitris versic. antepe. quem sequitur Io. And. in additio. ad Spe. in tit. de arbit. in. §. finitur, nu. 2. Ange. de Peru. in consi. 248. nu. 1. in fi. pro qua opinione est glo. in l. diem proferre in. §. j. in verbo, morte, in fi. ff. de arbitr. quam sequuntur ibi Barto. Bald. & docto. & hanc esse communem opinionem tenet expresse Maria. Socin. Iunior in d. consi. 66. nu. 13. vol. 1.

2 Limita primo non procedere, si in compromisso dictum sit per partes, ꝙ compromittunt pro se & hęredibus suis: quia tunc nõ finitur morte, sed transit ad hæredes, vt probat tex. in d. c. fi. de arbi. & in d. l. diem proferre in §. j. ita tenet Specu. in d. §. finitur, num. 2. Abb. & alij doctor. in d. c. fina. Bald. in consil. 102. volu. 3. Barto. & alii in d. §. j. Hippol. in singu. 54. Marian. Socin. Iun. in d. consi. 66 nume. 7. volu. j. Quod tamen intelligo verum, quando ab vtraq; parte ex compromittentibus compromissum sit pro hæredibus: secus tamen quando vna pars tantum de hærede mentionem fecit,

nam tunc non comprehenduntur heredes.tex. est in l.sed interpel-
latur in.§.si ab altero.ff.de arbi.& ibi Bar.& Bal.Henri.Bohic in
d.c.fi.num.1.Ratio est,quia nō debet cōpromissum claudicare,se-
cundum Bal.in c.vno delegatorū.& ibi Barb.nu.24.de offi,deleg.

2 Limita secundo,quando post compromissum est lata sententia,
nam et si moriatur compromittens,hæres eius succedit in emolumi-
ta vel damna,quod ex sententia cōtingit,argu.tex.in d. l. diē pro-
ferre in princi. Ita tenet Spec. in tit.de arbi. in d.§. finitur. nume.
Henr.Bohic & Abb.in d.c.fi.idem Abb.in c.ex parte.de arbit.

3 Limita tertio,quando per capitulum vel vniuersitatem esset fa-
ctum compromissum,nam tunc si aliqui de capitulo vel de vniuer-
sitate deficiant,& alij subrogentur,attamen compromissum tenet.
Ita probat tex.& ibi hoc tenēt Ange.& Pau.& Iaco.de S.Georg.
in l.proponebatur.ff.de iudic. & ita determinat Oin.per illum tex.
in l.si grege.ff.de lega.j.allegat etiā tex.in.§. si grex. Insti. de leg.
& ita etiam tenent Bal.Pau.& Imo.in d. l. si grege.

4 Limita quarto,quandocuuq; prælatus sub nomine dignitatis cō-
promisit,quia tunc transit ad successorē eo mortuo.Tenet Are.per
tex.ibi,post Ant.& Abb.in c.præsentata.nu.6.de testi.in j.notab.
Quod tamen est verum,quandocuuq; compromissum est factum de
rebus ecclesiæ, nam tunc præsumitur factum nomine ecclesiæ,&
durat:secus si requireret vtilitatem canonicorum vel alicuius de
vniuersitate,nam tunc mortuo aliquo ex ipsis expirat compromis-
sum.ita tenet Are.in.d.c.præsentata.Ang.& Bal.in d.l,si grege ff.
de leg.j.& notatur in c.querelam.ne præla.vices suas.

REGVLA CXXIX.

CONSTITVTIO, vel dispositio ignorantes non ligat.
Hanc regulam probat tex.in c.in lectū.xxxiij.q.2.in c.si vero.et
secundo.de senten.excomm.bonus tex.in l.si ignorans.iuncta glo.
ff.loca. Hanc regulam ponit Panor.in cosil. 35. nu. 1. vol. j. Ro-
ma in consi.173.num.1.Signorol.de Homod.in consi.cxxxiiii.nu
me.2.Io.de Ana.& ibi Ludoui.Bolog.in addit.in consi.lxxii.Hie
ro.Gra.in consi.cli.nu.9.volu.2.Albert.Brun.in consi.xx.num.1
Phil.Dec.in consi.lxiii.nu.5. Philip. Corne.in consil.106.nu.10
volu.3.Pau.Pari.in consi.xlix.nu.2. vol.4.

1 Amplia primo,vt procedat si lapsum fuerit tempus duorum me-
sium a tempore promulgationis, quia nihilominus probata igno-
rantia excusatur. Vt probat tex.in c. proposuisti.in fi.32. dist.glo.
in c.secundo.in verbo, ante prohibitionem.in fi. de constitu.Facit
quod notat Ancha.in Clemen.j.nume. 13. de rebus eccle. non alie.
vbi concludit, quod quando statutum est antiquum & inusitatum,
licet sit inclusum in volumine statutorum, quia tamen iuste ignor-

ti

ri potest non ligat ignorantes, & valet actus contra tale statutū factus, quem sequitur Hippol. in consi. 49. nu. 49

2 Amplia secundo, vt procedat etiam in sententia generali quę nō ligat ignorantes Phili. Fran. in c. 2. nu. 5. de consti. lib. 6. per glo. in c. a nobis el 1. de sen. excom.

3 Amplia tertio, etiam si ignorans fuerit in leui, vel leuissima culpa. Ita concludit Decius in c. 1. 2. lectu. nu. 34. de constit. facit quod ante eum notat Cyn. in l. data opera. C. qui accusa. non possunt.

1 Limita primo hanc regulam, vt non procedat in l. habente clausulam decreti, quia illa ligat etiam ignorantes. Vt in c. 1. in §. adiiciebat, de concess. pręben. lib. 6. & in c. si postquam, de pręben. eodem lib. glo. in c. si eo tempore, in verbo ignoranter, de elect. libr. 6. Contrarium tamen tenet Cardi. in clem. 1. quæst. 18. de elect. Ioan. Crot. in repet. l. omnes populi col. 26 in prin. ff. de iusti. & iu. & in c. 1 in 3. limit. ad 5. notabile, de constitu. lib. 6. Mouentur, quia sicut de natura legis est vt non liget ignorantes, & hæc condictio tacite inest in lege, ergo etiam tacite inerit in clausula Decreti, facit gl. in verbo, Pauiana, in l. si patronus, in §. patronum, ff. si quid in frau. patro. & quod per eam notat Curt Iun. in consi. 74 nu. 12. Et tenen do hanc opinionem ad iura supra allegata respondē vt per Cardi. & Ioan. Crot. vbi supra.

2 Limita secundo, vt procedat quando agitur de damno vitando, secus si statutum auferat lucrum alicui, quia tale statutum comprehendit etiam ignorantes. Ita tenet Ioan. Crot. in repet. l. omnes populi col. 27. versi. secunda conclusio, ff. de iusti. & iure. Quæ limitatio videtur directo contra doctrinam Bar. in l. auunculo, in fi. nu. 4 ff. de condict. sine cau. vbi tenet, ꝙ habens iustam ignorantiam excusatur a pœna quæ consistit in amissione lucri. & ideo credo, ꝙ Ioan. Crot. voluerit aliter loqui, scilicet in casu in quo statutum affert lucrum, quia tale statutum comprehendit etiam ignorantes in eorum commodum, vt est tex. in l. pen. C. de decurio. li. x. quem ad hoc notat Ancha. in c. cognoscentes nu. 7. de consti. allegat not. per Inno. & doct. in c. cum in cunctis, de concessio. pręben.

3 Limita tertio, vt procedat quando ignorantia esset iusta, secus si esset crassa, supina, & affectata. Vt plene declarat Ioan. Crot. in d. c. 1. in 4. & vlt. nota. de constit. lib. vj.

4 Limita quarto, vt non procedat quando lex imponeret nouam pœnam super actu a l. veteri prohibito, quia talis lex etiam comprehenderet ignorantes. Tenet Deci. in d. c. 2. in prima lect. nu. 35. de constit. In contrarium tamen facit tex. in l. item apud Labeonem. §. si quis virgines. ff. de iniu. & in c. si vero, el 2. de sen. excō. de cuius veritate vide Ioan. Crot. in d. c. 2. super gl. in verbo, ignorantes, de constit. lib. 6. Hier. Gra. in consi. 49. nu. 39. vol. 2.

5 Limita quinto, vt procedat quando sumus in casu dubio, secus vbi certū esset, ꝙ lex voluit comprehendere ignorantes. Vt est gl. in cle. 2. de hæreti. ita tenet Dec. in d. l. 2. lect. nu. 34.

Limita

6 Limita sexto, vt licet ignorans excusetur a pœna ordinaria, pr
mẽ ignoranti ad cautelam imponitur pœna, vt probat text. iunct
glo. ibi, in c. lectum. 14. q. 2. & ita per illum tex. tenet Dec. in d. c.
cognoscentes, in 2. lectura, nu. 13. de consti.

7 Limita septimo, vt procedat vbi ex procedit imponendo pœn
pro culpa, secus si lex procedat inferendo damnum ex causa sin
culpa, quia talis lex etiam ignorantes ligat. Tenet Ang. in prin. C
si quis omissa causa testamenti, quem sequitur Decius in d. c. 2. in
lectu. nu. 33. de consti.

8 Limita octauo, vt non procedat in sententia speciali, quæ ligat
ignorantes. Tenet Phili. Fran. in c. In animarum, nu. 5. de constit.
lib. 6, allegat tex. in c. ad Apostolicæ, de cleri. excom.

REGVLA CXXX.

CAP. quamuis, de pact. lib. 6. limitatur per Soc. in reg. 150. p
modis. Quem tex. limitat, vbi notabiliter tractat materiam Matth.
de Affl. in c. si quis inuestiterit, de feudo dato in ui. l. comisso. in Vi
bus feudo, a nu. 20. vsque ad nu. 43. vbi limitat, eum 16. modis, &
ibi per totum tractat materiam. Et istum tex. limitat Pau. de ca
in l. Paulus. §. j. ff. de acqui. hære. & in l. i. in. §. inde Neratius. & ibi
Ripa, ff. ad Trebel. Octo limitationes ponit Roma. in l. qui super
stitis, nu. 1. vsque ad septimum. ff. de acqui. hære. & circa materiam
huius tex. & eius intellectum, & alias limitationes quæ in variis lo
cis ponuntur, vide vltra loca ordinaria, scilicet doct. in l. fina. C. de
pactis. & in l. pactum quod dotale. C. de colla. vbi Romanus notab.
nu. 10. cum aliis. Bar. & Doct. in l. stipulatio hoc modo concepta.
ff. de verb. obliga. in Authen. sacramenta puberum. C. si aduer. vẽd.
& c. cum contingat. de iureiur. vbi Alcia. nu. 66. Et vltra alia li
ca, & remissiones quę ponit ipse Matthæ. de Afflict. vbi supra, nu
42. vide Docto. in l. 21. Tauri. notabiliter Corn. in consi. 291. num.
1. cum aliis, in 4. vol. Fortu. Garsia in tracta. de vltimo fine iuris ca
no. & ciuili. nu. 304. cum sequen. Ioan. Crot. in repe. l. frater a fratr
col. 16. fall. j. ff. de condi. indeb. Philip. Dec. in consi. 180. nu. 3 & in
consi. 181. nu. 1. cum aliis. & in consi. 184. & consi. 796. num. 1. & in
cõsi. 175. nu. 5. cũ seq. & in l. fraudis interpretatio. nu. 2. & 3. ff. de re
gul. iur. & in c. causam matrimonii. nu. 23. de offi. deleg. Felin. in C
1. nu. 6. de iureiu. Ripa in l. i. nu. 69. ff. de vulga. & notabiliter in l.
vnquam. in prin. num. 9. cum sequen. C. de reuo. dona. vbi latissime
Tiraquel. in prin. nu. 150. cum seq. Pala Ruui. in repeti. Rub. de do
na. §. 64. & latissime Rode. Xuarez in repeti. l. quoniam in prioni
bus. in 4. limitatione, nu. 1. cum aliis. fol. 70. col. 4. C. de inoffi. testa
Montaluus in l. fi. tit. 13. lib. 1. fori. in glo. fi. & in l. 9. tit. 6. lib. 3. fo
ri. Matth. de Afflict. in decis. Neapolita. decisio. 322. nu. 11. Gome
in. §. item si quis in fraudem, nu. 2. Insti. de actio. Chassa. in consue

Burgun.

Burgun. in tit. {dos droit=} rubr. 4. §. 7. fol. 165. col. 3. nu. 8. & in tit. {des successions.} rub. 7. §. 2. fol. 273. col. 2. nu. 34. Guliel. Benedic. in repe. c. Raimutius. in verbo, duas habens filias. nu. 190. cum aliis. Parisi. in consi. 26. nu. 77. vol. 3. Zasius in consi. 1. vol. 2.

REGVLA CXXXI.

CONFIRMATA ea, quæ sunt iuri cõtraria, non intelligũtur per simplicem confirmationem. Hanc regulam per illum textum ponit Bald. in c. j in princ. nu. 2. per quos fiat inuesti, in vsib. feudo. allegat notata in l. j. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. vbi notatur, quod illa regula quę dicit, quod quicquid acquirit filius, acquirit patri, intelligitur de acquisitione iusta & non iniusta. idem tenet idem Bald. in d l. j. allegans tex. in l. diuus. in § sed nec. ff. de falsis. facit text. in l. quod seruus. ff. de acqui. possess. notat idem Bal. in l. j. ff. de consti. princi. vbi allegat notata in l. 2. C. de diuersis præd. libr. 12. idem Bald. in l. cum oporteat. col. 3. C. de bonis quæ liberis. vbi dicit ita tenere. Cyn. Pro quo facit, nam in confirmatione ea iura intelliguntur confirmari, quæ valida erat tempore confirmationis: vt in l. Aurelius §. testamento. ff. de libera. lega. & in l. si quis priore. ff. ad Trebel. quę iura allegat Alberi. in tracta. statutorum quęstio. 21. & hæc regula probatur in l. ij. C. de fundis & saltibus rei domini. libr. 12. De iure canonico probatur in c. ad nostram. de confirmatio. vtili de inuti.

1 Fallit primo, nisi princeps. ex certa scientia confirmasset actum nullum vel infirmum: nam tunc confirmatio supplet omnem defectum. Ita tenet Innoc. in c. 1. de confirmat. vtili vel inuti. & ibi glo. Bald. d. c. 1. per quos fiat inuesti. nume. 2. allegat in argu. text. in d. l. Aurelius. in § testamento idem tenet Imo. in l. quidam consulebant. ff. de re iudica. notatur in c. si motu proprio. de præben. in 6. facit quod notat Iason in l. 1. num. 3. ff. de constit. princip. in l. si. nume. 12. ff. de pactis. tenet Curtius Iunior in l. hæres absens. in principio. nume. 16. ff. de iudic. Quam limitationem intelligo veram, si prędicta confirmatio facta super re inualida ex certa scientia, si sit facta cum causæ cognitione & citatione partis: alias secus. tenet Innoc. in d. c. 1. nu. 1. Specul. in titulo. de legato. in §. nunc ostendendum. nu. 14. Archidia. in c. Cenomanensem. nume. 1. vj. distinctio. Romanus in singula. 424. pro quo facit quod posui in regu. xliij.

2 Fallit secundo, nisi Papa confirmaret factum proprium. Secũdũ Bal. in. d. c. 1. nu. 2. per tex. in l. legata inutiliter. ff. de legat. 3.

3 Limita tertio, nisi in confirmatione esset clausula, confirmamus, & de nouo concedimus, de quo per Andrę. de Isernia in c. 1. de Vassallo decrepitę ętatis. in vsi. feudo. doct. in c. inter dilectos. de

fide

fide instru. Sed an & quando ille qui confirmat videatur de nou
dare, vide singularem distinctionem. Cy. in l. & quia quem refer
& sequitur Bal. ibi. ff. de iurisd. omn. iudi.

4 Limita quarto, quando peteretur confirmatio a domino qui te
neret & possideret feudum quod petitur confirmari, qui fuit spolia
tus preter petentis confirmationem, tunc talis confirmatio per quã
restituitur possessio videtur noua traditio feudi. & hoc per tex. in l.
3. in. §. Nerua filius. in verbo. nanciscí. ff. de acqui. posse. secus quan
do possessio esset vacans, tunc dicitur continuari, secundum Abb.
in c. cum venissent. de restitu. in integ.

5 Fallit quinto, quando confirmatio fieret a successore, qui non tene
batur confirmare feudum quod ipse dominus possidet, nam tunc cõ
firmando dicitur noua concessio. arg. l. si ante. ff. ad leg. Fal. & in l.
stipulatio ista. in. §. si quis ita. ff. de verbo. obligatio. & in l. si cum
vno. ff. de excep. rei iudic. Ita tenet Old. in consi. 178. nu. 1. Ioan. de
Imola in c. inter dilectos. de fide instrumen. numẽ. 24. vbi tenet,
quod quando successor potest primam inuestituram reuocare, tunc
confirmando dicitur de nouo concedere: quem sequuntur ibi alij
Doctores.

6 Sexto fallit, nisi priuilegium confirmationis quædam confirma
ret, & quædam infirmare: argu. tex. in l. tribunus. in. §. vlti. ff. de re
sta. milit. Ita tenet Bal. in d. c. j. nume. 2. per quos fiat inuestit.

Sed supra dicte limitationes in minore non vendicant sibi locũ,
quia tunc talis confirmatio dicitur potius noua concessio, quam mi
nor facere non potest. d. c. j. maior autem, qui habet legitimam ad
ministrationem bonorum suorum, bene posset ex certa scientia facere
confirmationem iurium inualidorum, ut in iurib. supra alleg.

REGVLA CXXXII.

CONSORS sine mandato potest agere, & excipere pro con
sorte. Hanc regulã probat tex. in l. 2. C. de consorti. eiusdem litis. Et
circa hanc regulam vide Nicolaum Bellon. in consi. 26. nu. 5. & 6.

Hanc regulam cum quatuor limt. ponit Bernar. de Luco in reg.
135. referendo se ad Feli. in c. cum M. Ferrarienſis. nu. 8. de constit.
Eandem regulam cum quinque limit. ponit Ripa in d. c. cum M.
Ferrarienſis. nu. 53. de constitu.

REGVLA CXXXIII.

CONSTITVTIONES, leges, vel canones facti per ver
ba generalia, dicuntur generales. Hanc regulam ponit Dect. in c. ex
lectu. 1. nume. 28. de constitu. Ratio huius regulę est, quia vbi lex
non distinguit, nec nos distinguere debemus. l. depretio. ff. de Pe
blicia. & in l. 3. §. si liber homo. iunct. glo. in uerbo, accepisset. ff.
de condict. ob. caus. et lex edictalis appellatur generalis, vt in l. ha
edi-

edictali, C. de secun. nup. secundum Matthæum de Afflic. in consti. Neapol. lib. 1. Rub. 82 nu. 1

1 Amplia primo vt procedat, etiam si esset aliqualis ratio dubitandi, an lex sit generalis, vel non, quia solemus dicere quod lex simpliciter facta comprehendit omnem casum, dato ꝙ in vno sit maior ratio quam in alio. Vt in l. 1. in. §. quod autē. ff. de aleato. in l. in fraudem, in. §. fi. ff. de testamen. mili. & in l. 1. in. §. generaliter, ff. de lega. præstan. bonus tex. quem ad hoc pōderat ibi Galiaula in prin. in li. in. §. fi ff. de ver. obl.

2 Amplia secundo vt procedat, etiam si talis lex ita generaliter intellecta contineret rigorem, & esset dura. Vt est text. in l. prospexit, ff. qui & a quibus.

3 Amplia tertio, etiam si lex sit solum generalis in fine, & specialis in princ. Vt est glo. in Rub. C. etiam ob chirographariam pecuniam pignus retineri posse & ibi Alberic.

4 Amplia quarto vt procedat, etiam si lex si solum generalis in sui præfatione, & initio: quia licet loquatur postea per verba specialia, tamen tota lex erit generalis. Vt probat tex. quē ad hoc ibi ponderat Bar. in l. regula, in. §. fi. ibi, nam initium constitutionis, ff. de iur. & facti igno. ita tenet Philipp. Deci. in c. 1. in 1. lect. nu. 35 de constitutio. Curt. iun. in consi. 185 num. 1 facit quod notat Signo. de Homodeis in consi. 6. nu. 6.

REGVLA CXXXIIII.

Consvetvdo Ecclesiæ, vt Canonici si nō residеant percipiant fructus beneficiorum suorum, valet. Hanc regulā probat tex. & ibi Abb. in 1. notab. in c. cum omnes, de constit. & per illum tex. tenet gl. in c. dudum el 2. in verbo, retinere de electio. Eandem opinionem tenet gl. in c. gratia in verbo, de iure de reser. li. 6. gl. in c. conquerente, in verbo, deseruiat, de cleri. non residen. Et sic p̄ supra dicta tenet Pano. in c. extirpandæ, in. §. quia vero nu. 15 & 31 de præben. & in consi. 96 nu. 2 vol. 2 in medio Federi. de Senis in consi. 246 nu. 1 Ioan. de Imo. in c. quia nonnulli nu. 6 de cleric. non residen. & ita concludit Rochus de Curte in c. fi. nu. 500. de cōsue. Ioan. Selua in tracta. de benefi. in 4. par. nu. 1. quęst. 2. Et circa hāc regulam vide Paul. Paris. in consi. 32. vol. 4.

1 Amplia primo, habere locum in statuto de non residendo, quia valet statutum permittens licentiam non residendi. Vt est gloss. in d. c. gratia in verbo, retineri.

2 Amplia secundo, etiam si in fundatione sit expressum, quod fundator dotabat Capellā, & donabat presbytero eligēdo pro Missis ibidem celebrandis. Ita tenet Lapus in allega. 37. num. 2. in titul. de præbend. quem sequitur Ioan. Selua in d. 2. q. nume. 5. & sic procedit ēt, si ex ordinatione testatoris ecclesia deberet conferri vni, vt ibi quotidie celebraret: quia valet cōsuetudo vt per alium celebret.

Limita

1 Limita primo, non habere locum in beneficio curato. Vt teneri Archidiaco. Geminia. & Præpoſi. in c. ſacerdotibus. xxxi. diſtin. idem Domini. in c. fi. nu. 8. de reſcrip. lib. 6. Abb. in d. c. quia vero nu. 32. Felin. in c. cum olim. nu. 33. de conſtitutio. & ibi Dec. in 1. ctu. nu. 6. Ioan. Selua in d. 2. quæſtio. nu. 3. Franc. Ripa in lib. 1. reſpo ſo. cap. 14. nu. 33, facit tex. in c. licet. Canon. de electio. lib. vi. Sed iuſta ex cauſa epiſcopus poteſt diſpenſare cum curatis, vt deſeruiſ per ſubſtitutum. d. c. licet Canon. in fi. & c. cum ex eo. de electio. li 6. de quo vide Franciſ. Rip. in c. cum M. Ferrarienſis. nu. 30. de con ſtitu. Porro 171. caſus, in quibus epiſcopus poteſt diſpenſare cum clerico de non reſidendo in ſuo beneficio, ponit Ioan. Selua in tra cta. de benefi. in 4. par. quæſtio. 7. per totam.

2 Limita ſecũdo, in eccleſiis cathedralibus, ſeu canonicalibus, qui do eccleſia pateretur defectum in miniſtris. Ita concludit Felin. in d. c. cum omnes. nu. 33. per not. in d. §. quia vero. & in c. peruenit. el ii. de appella. quem ſequitur Ioan. Selua. in d. ii. q. nu. 8.

3 Limita tertio, quando talis conſuetudo præberet occaſionem va gãdi; vt quia permitteret quem ſine cauſa ſe abſentare a beneficio. Ita Inno. in c. ex tuę. nu. 3. de cleric. non reſi. & ibi Anch. & Doct. Ioan. de Imo. Philip. Deci. & Felin. nu. 33. in d. c. cum omnes. Ioan. Selua in d. nu. 8. Abb. in. §. quia vero. nu. 32. & ſic talis clericus po teſt reuocari ad reſidentiam: & ſi non redierit, priuari beneficio. ſi cit tex. in c. fi. de reg.

4 Limita quarto, quando conſuetudo eſſet ſine aliqua iuſta & rõ nabili cauſa. Ita Deci. in d. c. cum omnes. n. 5. in ij. lect. Syluester in verbo, reſidentia. ij. q. facit quod not. Bal. in d. c. cum oẽs. nu. 9. q. cõ ſuetudo hæc debet intelligi de abſentia ignominioſa vel diſſoluta.

5 Limita quinto, in beneficiis regularium, etiam manualibus, & ſi ne cura. Vt eſt tex. in Clemen. ne in agro. in. §. ſane el. ij. de ſtatu monachorum. niſi diſpenſetur cauſa ſtudii, vt ibi dicitur.

6 Limita ſexto, nõ procedere in diſtributionibus quotidianis: quia non valet conſuetudo, q̃ clericus nõ reſidens illas percipiat. Vt eſt tex. & ibi glo. in c. j. de cleri. non reſid. lib. vj. facit etiam tex. in c. de cætero. & ibi Doct. eod. titul. vbi dicitur, q̃ illi qui finguntur re ſidere, ſi non reſident, non percipiunt diſtributiones quotidianas. & ita notabiliter tenet Pau. Pariſ. in conſi. xxxiij. nu. 1. cum ſeq. & in conſi. xxxij. nu. 6. vol. 4. & ibi ponit, quæ proprie dicantur diſtri butiones quotidianæ. Et ſic licet aliquis ſit priuilegiatus, vt percipiat fructus ſui beneficii non reſidendo, tamen non percipiet quoti dianas diſtributiones. & ita te net Fel. in c. Iacobus, nu. 1. de ſimo

REGVLA CXXXV.

CONSVETVDO laicorum non ligat clericos. Hanc regulã ponit Cin. in l. ij. ad fi. C. quę ſit longa conſue. Abb. & Cano. in c. eccleſia

ecclesia sanctæ Mariæ de constit. Domi. in c. j. de iureiur. libr. vj. Baptista de S. Seuer. in repet. l. cunctos populos. col. 85. versi. tertia conclusio Bar. C. de sum. Tri. & fide cathol. Anto. de Butr. in Rub. de consuetu. num. 3. & 12. Ratio huius regulę est, quia iurisdictio spiritualis & temporalis distinctæ sunt & diuisæ: vt in c. celebritatem de conse. dist. iij. & in auth. de instr. caute. & fide. in. §. quis igitur. coll. vj. vbi dicit tex. ꝙ Imperator habet potestatem a Deo. Facit pro hac opi. tex. in c. fi. de vita & honest. clerico. in fi. vbi dicitur, ꝙ clerici non subiacent statutis nec consuetudinibus patriæ. facit tex. in c. fi. de reb. eccles. non alienã. tex. & ibi Abb. in c. peruenit. de arbitr. & ita tenet Remig. de Conny in tracta. de charitatiuo subsidio. pag. 266.

Hanc regulam cum decem ampliationibus, & duodecim limitationibus ponit Rochus de Curte in tracta. de consuetu. in xj. q. a num. 653. vsque ad nume. 697.

REGVLA CXXXVI.

CONSVETVDO contra ius non extenditur. vt in l. quod nõ ratione. ff. de legi. in c. quod translationem de offic. lega. & ita communiter tenent Doctor. excepto Fulgo. in l. de quibus. ff. de legi. ad quem ibi respondent Docto. premissam tamen regulam tenet idem Fulg. sibimet contrarius in consi. 66. incip. Ser Guarnerius, vbi dicit ꝙ cõsuetudo de qua in l. dos a patre. C. solu. matr. nõ extẽditur.

Hanc regulam cum decem limitationibus ponit Rochus de Curte in c. fi. de consuetu. nu. 321. vsque ad nu. 351. Hanc etiam regulam ponit Aymon Craue. in tracta. de antiquitate temporis, in iiij. parte, in prin. fol. 110. & ibi in nume. 48. vsque ad nu. 151. limitat eã vno & viginti modis. Est tamen notandum ꝙ decimam quartam limitationem, quę est ibi in nu. 98. sublimitat decem modis. & eam declarat vsque ad num. 136.

REGVLA CXXXVII.

CONSVETVDO contra ius naturale non valet. Ita probatur in c. fina. & ibi Abb. & Doctor. de consuetud. Et intelligitur ius naturale ibi, cuius transgressio inducit peccatum: & illud ius naturale appellatur ius diuinum, secundum Ioan. Andrę. Ant. & alios Doctor. in d. c. fi. facit text. in c. j. j. distinct. gloss. in princip. Institu. de iure naturali & ita concludit Rochus de Curte in tracta. de consuetu. nu. 78. & hanc esse communem opinionem tenet Laur. Siluanus consil. x. nu. 39. Et circa hanc regulam vide Albertum Brunum in consi. xliij. nume. 10. Guliel. Mayne. in l. quoties. nume. 86. ff. de regul. iur. Paul. Parisium in cons. lxxviij. nu. 193. vol. iiij. Alexand. in consi. cxcvj. nn. 13. vol. ij. Sigismundum Lofredum in consil. l. nume. 52.

Hanc

Hanc regulam ponit Rochus de Curre.in d. tracta. de consuetu.nu. 78.vbi vsque ad nu. 98.eam declarat:& a nu.98.vsque ad nu.1. ampliat eam viij.modis. & limitat v.modis.

REGVLA CXXXVIII.

CONSVETVDO inducitur de iure ciuili spatio decem an tum. Hanc regulam ponit Panor.quem sequuntur ibi alij Do in c.fi.de consuetu.nu.11.Barto.in l.de quibus.nu.14.& ibi Ias. 41.ff.de legib.& prædicta conclusio est communis,siue consuetu sit contra ius,siue præter ius:secundum prædictos docto. facit id habetur in l.diuturna.ff de legib.& in Rubric.C.quę sit longa co suetu.& opinionem huius regulæ dicit esse communem Syluest Aldobrand.in §.ex non scripto.nu.19. Institu. de iure natu.& Christopho.nu.4. Et circa hanc regulam vide Thom.Gram decisio.lxiiij.& notab.Aymo Crauet.in tracta.de antiqui.temp iiij.par.in prin.nu.9.fol.105.col.iiij.

1 Limita primo,vt procedat in consuetudine propria,& vera: cus in consuetudine ficta,& intitulata,quæ momento induci po Exemplum,vt si populus vno momento dicat velle obseruari p consuetudine,quod maior natus succedat, vel si id ex populi cõse su eligatur,& sic de similibus.Ita concludit Anto de But.post P de bellaper.& Guliel.de Cugno in repe.c.fi.nu.17.de consue.Bar in d.l.de quibus.nu.14.quem sequitur ibi.Ias.nu.41.ff.de legi.

2 Limita secundo,nisi consuetudo tendat contra ea quæ sunt rese uata Principi: quia tunc requiritur tempus cuius initij memoria extat: vt in c.super quibusdam.in.§.præterea,cum simil.de verb sig.Ita tenet Alex.in consil.vj.vol.j. Iacobi.in l.de quibus.nu. ff.de legi. Porro quæ sint ea,quę principi reseruata sunt, tradit per Bal.in l.rescripta.C.de preci.Impera.offeren.per glos.& doct in c.quod translationem.de offic.lega.tex.in c.vnico , quæ sint ga.in Vsib.feu.Paul.de Cast.& ibi Ias.nu.24.in l.j.ff.de offic.eo Circa quam fallentiam vide quæ dixi in regu.xc. fallen.j.

3 Limita tertio,quando consuetudo detrahit iura alicuius eccles quia tunc requirentur xl.anni. Ita tenet Innoc. in c.cum dilecti. consuetudi.quem sequitur Abb.in d.nu.11. Iacobi.in d.l.de quibu Et licet secundum Abb.Inno.intelligat hoc , quando consuetu venit ad detrahendum iura alicuius ecclesiæ particularis: secus veniret contra ecclesiam vniuersalem. sed Panor.dicit hanc rat nem diuersitatis inter istos casus non esse bonam : quia non min fauorabile debet esse totum corpus ecclesię , ꝙ̃ aliquod membru ipsius ecclesiæ.& illud dictum Abba.dicit esse notandum Iacob vbi supra nu.10.

4 Limita quarto,vt non procedat, quando consuetudo contra i est irrationabilis,& sumus in foro ciuili:quia eo casu requiritur t pus xxx.annorum. Tenet Bal.in c.j.quali,feu,olim poterat alie

idem

idem Bal. in c. clerici. de iudic. nu. 3. per glo. in l. domini prædiorũ. in verbo, consuetudo. C. de agrico. & censi. libr. 11. quem sequitur Areti. in consi. 63. nu. 1. in fine.

5 Limita quinto, quando consuetudo est contra legem, quæ nunquam fuit recepta in obseruantia ignorante superiore: quia tunc requiritur præscriptio xl. annorum. Ita tenet Abb. in c. j. nu. 4. in medio. de treu. & pace. quam opinionem conatur defendere Rochus de curte in tracta. de consuetu. nu. 303. sed in contrarium est communis opinio secundum eundem ibi: a qua opinione in practica durum esset recedere, vt ibi dicit.

REGVLA CXXXIX.

Consvetvdo, quæ est præter ius, de iure Canonico, inducitur spatio decem annorum. Hanc regulam ponit Panorm. in c. fina. nu. 11. de consuetu. per glossi. in c. fina. eod. tit. lib. vj. in verbo, consuetudo, quę loquitur in consuetudine optandi, quæ solum decem annos requirit. & ita tenet Oldrad. in consi. cclxxxv. nu. 3. facit etiã glo. in c. consuetudo. xij. distin. & in c. litigantes. in verbo, statuimus. de offi. ordi. libr. vi. & ita tenent communiter Doct. in d. c. fin. Abb. & Felin. in c. statuimus. de maiori. & obedien. tenet etiã Areti. in consi. xxiii. nu. 11.

1 Limita primo, quando consuetudo tendit ad detrahendum iuri alicuius ecclesiæ: quia tunc requiritur tempus xl. annorum. Vt in c. de quarta. de præscrip. tenet Abb. post Innocen. in c. dilectus. de cõsuetu. Felin. in d. c. statuimus. in j. limit. facit pro hoc quod dixi, supra in præcedenti regula.

2 Secundo limita, vt non procedat quando dispositio requirit consuetudinem legitime præscriptam: quia tunc, licet non esset contra ius, requireret spatium xl. annorum. facit text. d. c. fi. de consuetudi. & in c. Cumana. & ibi Abb. de electioni. & in c. non est putanda. de consuet. lib. vi. & in c. cum de beneficio. præben. eod. lib. ita concludit Roch. de Curte in tracta. de consue. nu. 245.

REGVLA CXL.

Consvetvdo cõtra ius, de iure Canonico requirit spatiũ xl. annorum. Quam regulam ponunt Abb. Ioan. And. & Docto. in c. fi. de consue. nu. 11. vbi assignant rationem: quia clerici inducẽdo consuetudinem contra ius; quasi præscribunt contra legem superioris: ideo requiritur tempus, quod in præscriptione contra clericos vel ecclesiam requiritur. & quare talis consuetudo requirat maius tempus quam consuetudo de iure ciuili, colligitur ex doctrina Inno. in c. cum dilectus. de consue. & ex Hosti. ibi: vbi referunt Rotam in decis. vi. in titu. de consuetu. in nouis. secundum nouam impressionem: & secundũ antiquam in decisio. ccccix. Et præmis-

fam conclusionem firmant Bar.& Docto.in l.de quibus, ff.de leg
Alex.in consi.68.vol.ij.nu.6.licet Barba. teneat contrarium in
c.fi.de consuetu.sed pro opinione huius reg.facit tex.in d.c.fi.
non sufficit consuetudo longæua quo ad præiudicandum iuri p
uo:ergo probat,q̃ non sufficit tempus decem annorum, vt præ
ponit ibi Barba. & probatur supra dicta conclusio ex iis quæ
dit Iac.de Bel.in c.j.in prin.qui feud.dare poss.vbi dicit,q̃ ad
vt res ecclesię dicatur consueta concedi in emphyteusim,requir
tempus quadraginta annorum,quem sequitur Alex.in consi.10
6.volu.iij. probat etiam ex text. in argu.cum ibi notatis in c.co
de beneficio,de prębend.libr.6. Circa quam regulam vide A
mo.Craue.in tract.de antiqui.tempo.in 4.par.prin.nu. 7. & 8.f
205.vbi ponit ij.limita.

Hanc regulam cum vnica ampliatione, & septem limitatio. p
nit Socin.in regu.29.in posteriori bus. Hanc etiam regulam cũ v
amplia.& 8.limita.ponit Rochus de Curte in tract. de consuetu
2 nu.293.vsque ad nu.308.

REGVLA CXLI.

CONSVETVDO potest induci,& valet etiam si non in
catur sciente Principe,vel illo qui potest ius condere. Hanc r
gulam ponit Abb.in d.c.fina. nume. 13. de consuetu. quem sequ
tur ibi Docto.& ibi Barba.num.11.dicit,quod hæc est commu
opinio. Hanc opinionem tenet Alexan.in consi.vi.nume.4. v
lu.i.Corne.in consi.155.nume.7.volu.4.& hæc fuit opinio glos
istis,in §.leges,in gloss. fina.4.distin.& ibi Doctor. Quam opini
nem tenet Geminia.in c.frustra.viii.distinct.vbi dicit, quod glo.
similes contrarium tenentes communiter reprobantur, vbi add
cit alias authoritates ibi Prępos.nume.9,& sequitur, Abb.in c
sil.7. volum.ij.licet contrarium teneat gloss.in cap. fina.de consu
tu. & in d.cap.frustra,viii.distin.& Oldr.in consi.ccxxxvij.nu.
in consi.244.nume.7.Sed opi.glossarum approbatur hodie per l.
titu.ij.par.j.In quo est notandum, quod licet non requiratur scien
tia Principis, vt supra dixi:requiritur tamen scientia populi, v
maioris partis, scientia enim requiritur in consuetudine induce
da eorum,qui possunt statuta condere :quia sicut requiritur eorum
scientia, & expressus consensus in condendis statutis : eadem r
sione requiritur eorum scientia, ex qua causatur tacitus consens
ad consuetudinem inducendam, & istud est quod voluit dicere
in dicto cap.fina. de consuetudi.requirens scientiam illius, qui p
test ius condere, & quod talis scientia requiratur, probatur i
l.de quibus, & clarius in cap. cum consuetudinis, de consuet.
tenent Ioan.And.Antoni.& Cardina.in d.cap.fina.Cyn.in l.ii.C
qua

quę sit longa consue. Corne. in consi. ccxciii. nume. 4. & 18. volu. 3ª ita. tenent Doct. in d. l. de quibus, ff. de legi. & hoc est tenendū quic quid teneat Gemi. in c. fi. per illum tex. de consuetu. lib. 6. qui non probat, sentiunt tamen prędicti Doct. ęp non requiritur scientia populi congregati, seu ęp actus deueniat ad notitiam populi congregati: quos refert & sequitur Corne. in consi. 296. nu. 5. vol. 4. licet ibi referat alios tenere contrarium.

1 Limita primo, quando consuetudo induceretur contra ius publicum vtilitate, & austeritate: quia tunc requiritur scientia Principis secundum Ioan. And. in cap. fina. de censi. libr. vi. & ibi Geminia. Specul. in Rubr. de feud. vbi dicit non valere consuetudinem sine scientia Imperatoris, ęp feuda imperialia diuidantur, quod sequitur Felin. vbi refert alios Doct. idem tenentes in c. cum ex officij, num. 8. de præscriptio. licet Abb. ibi contrarium teneat, quam opinionē Abb. conatur defendere, Prępositi, Alexandri. in cap. frustra, nume. 9. 8. distinct.

2 Secundo limita, quando lex reprobat consuetudinem: quia tunc consuetudo contraria non valet nisi Principe sciente. Ita tenet Ioā. And. in additio. ad Specula. in tit. de instrumen. æditione, in §. compendiose, nume. 13. Geminia. in gloss. Summæ 11. distin. num. 4. Felin. in d. cap. cum ex officij nume. 8. Abb. & ibi Felin. num. 6. in c. accedentes, de prescrip. Anto. de Butr. in repe. cap. fina. nu. 51. cum aliis, de consuetu.

3 Tertio limita, nisi consuetudo inducatur in sacramentalibus, puta in consuetudine benedicendi corruptas: quia tunc requiritur scientia Principis ad hoc, vt talis consuetudo valeat. Ista est glos. quam ibi extollit Abb. in c. vir autem, de secun. nup. quem sequitur Prępo. Alexandri. in cap. frustra, nume. 9. 8. distinct. de qua limitatione dicit dubitare Rochus de Curte in d. tract. de consuetu. nu. 353. propter restrictionem generalitatis textus in dict. capit. fina. de consuetu.

4 Quarto limita, vt non procedat in consuetudine quæ fit contra reseruata Principi, vt dixi supra in regu. 138. in 2. limita. quia tunc ad consuetudinem inducendam requiritur Principis scientia. Ita gl. in cap. penult. de filijs presbyte. Geminia. vbi allegat aliam gloss. in Summa. 11. distinct. Barto. in l. si Publicanus, in §. in omnibus nume. 1. ff. de publica. & vectiga. Sed contra hanc limitationem tenet ibi Ioan. de Imol. in dicto §. in omnibus, per text. in cap. super quibusdam, de verborum significatio. vbi non requiritur scientia Principis quo ad hoc, vt valeat acquisitio reseruatorum Principi per tempus de quo ibi, & sequuntur Doct. in varijs locis, prout refert Fely. qui idem tenet in c. cum nobis, nume. 2. de præscript. Iason in l. Imperium, nu. 21. ff. de iurisdict. omnium iud. Alexand. vbi dicit hanc esse communem opinionem, in consil. vi. numero 6. volu. 1. eandem opinio. tenet Alexand. in consi. 125. nu. 1. volu. 2. & in consi. 24. nume. 16. volu. v. Balb. in tract. præscip. in 1j. par. 3. par. prin.

princ.q.6.nu.22.Curt.Iun.in consi.158.nu.12. Iacob.de san.Geor. in tracta.feudo.in parte.cum mero & mixto imperio,nu.20.Ant. Rubeus Alex.in consi.21.nu.6.And.Alcia.in l.munus, ff. de ver borum signific.

REGVLA CXLII.

CONSVETVDO tollitur,si est præscripta per aliam contra riam consuetudinem præscriptam. Hanc regulam probat glo. in l.nemo,in.§.temporalis,ff.de regu.iur.& eam per illum text.pon Abb.in c.fina.de consue.nu.10.& ibi Anto.de But.in repet.nu.6 Barba.in d.c.fina.nu.76.extollens glo. illã: vbi allegat pro ea cu sum singularem in l.fi.C.de seruitu.& aqua. Areti.in consi.23.nu.1 & 12.Roma.in singu.42.Ias.in l.beneficium,nu. 58.ff.de constitu princ.& Areti.vbi supra dicit,q tantum tempus requiritur ad cõ suetudinem tollendam,quantum ad inducendam,facit tex.in c.i.de reg.iur.in anti.& hanc opinionem tenet Felin. in c. cum accessis sent,nu.30 de constitu.in versi.septimo limita,& ibi Deci.num.9 Ias.in l.de quibus,num.79.& 80.ff.de legi.Car.in consi.31.num.8 Pau.Parisi.in consi.21.nu.14.vol.1. Hierony. Cagnol.in d.§.tem poralis.Alcia.in l.motibus,nu.3.ff.de vulg.Et circa hanc regulam vide Pirrhum Engleber,in d.§.temporalis.

Hanc regulam cum duabus limitationibus ponit Bernar. de Lu co in regu.142.Eandem ponit Roch. de Cur.in tractat. de consue tu.nume.405.vbi in nume.410.vsque ad num. 429.limitat eam v modis.

REGVLA CXLIII.

CONSVETVDO, quæ est contra ecclesiasticã libertatẽ,vel oneros am,nõ valet. Hanc regulam probat tex.in c.j.& ibi Abb. de consuetu.in c.nouerit,& in c.grauem,de senten. excom. in c.cũ causam,de re iudica.De iure regio est tex.in l.ij.tit.ix.par. j. & in l.ii.tit.iij.lib.j.Ord. Et quæ dicantur esse contra libertatem eccle się,ponit tex.in c.fi.de immu.eccle.lib.6.tex.in l.19.titu.ix.par.1. & l.8.& x.tit.iij.lib.i.Ordi.Bartol.& Docto.in l.j.C.de sum. Tri nita. Et circa hanc regulam vide Pau.Pari.in consil.27. per totũ volu.j.Carol.Ruin.in consi.41.nu.45.volum.j.& in consi.156.nu me.8.volu.4.

Hanc regulam ponit Bernar.de luco in reg. 139. cum tribus li mitation. Eandem regulam ponit Rocchus de Curte in tracta. de consuetu.nu.453.vbi in nu.453.vsque in nu.460.ampliat eam vno modo:ex qua ampliatione vsque ad nu.489.ponit xx. illationes: & a nu.489.vsque ad nu.515.limitat eam octo modis, ex qua pri ma limitatione facit quindecim illationes a num.489.vsque ad nu mero 506.

REGVLA

REGVLA CXLIIII.

CONSVETVDO non valet contra legem derogantē consuetudini. Hanc regulam ponit Abb.in c.fi.de consuetu.nume.22.& ibi Ant.de But.in repe.nu.53.idem Abb.& moder. in c. 2. de proba.Barto.cum quo transeunt alij Doct.in l.de quibus nume. 4.in ff. ff.de legi.idem Barto.in l.si mihi & tibi.§.fi.ff.de leg.j. & ibi Doctor.Alex.vbi adducit alias authoritates,in l.si non speciali, nu.4 C.de testamen.facit tex.in c.fi.de consuetu.lib.6.Et circa hanc regu.vide Perr.Rebuff.in glo.ad constitut.Regias Gallię, in prima par.in proe.in glo.5.nu.144,& notab.Loazes in tract.de matri.Regis Angliæ,in j.fundam,pro parte affirmatiua,nu.32.

1 Amplia primo vt procedat,etiam in lege prohibitiua,quia licet expresse non deroget consuetudini,tamen consuetudo in contrariū non valet,quando in ipsa lege prohibitiua est inserta clausula Decreti.Vt tenet Geminia.& Phil.Fran.in c.cum in beneficio,de præben.lib.6.per adducta per eos.Facit decisio Abb.antiqui in d.c.fi. in fin,de consuetu.dicentis,quod non valet consuetudo contra legē habentem perpetuam causam prohibitionis,alleg.text. in c.sponsam,de sponsa.

2 Amplia secundo vt procedat,si lex non faciat mentionem de cō suetudine,sed solum improbet aliquid tanquam irrationabile : quia non valet consuetudo quæ induceretur vel esset inducta in contrarium,quia irrationabilis esset.Ita Pau.de Loazes in cle. j. de elect. & patet exemplum ibi.idem Geminia.in c.i.in fi.nu.30,de constit. & in Summa.xi.dist.& in consi.132.nu.7.

3 Tertio amplia vt procedat, etiam si esset consuetudo tanti tēporis cuius initij memoria in contrarium non existit: quia non valet, quando lex improbat consuetudinem.Ita tenet Ant.de But.per illum tex.& ibi Abb.in 3.nota.in c.cum ex officij,de præscri. Car. in Cle.2.in prin.in 8.q.& in.§.i.in fi.de reb.eccle.non alie.Fely.in 6.cum causa.nu.12.de re iud.& plene in c.accedentes. licet aliquos contrarium tenentes adducat,de præscr.Imo.in c.fi.de consue.idem Fely.in c.cum ex officii,eo.tit.de præscrip.nu.13.Pro qua opin.facit tō tex.in l.Arriani,C.de hæret.vbi probatur,q̄ lex semper loquitur,ergo lex reprobans consuetudinem censetur perpetuo illam reprobare,facit etiam tex.in l.seruus,C.de pœn.vbi dicitur,q̄ simpliciter condemnatus ad vincula,perpetuo in vinculis stare debet, aliqui tamen, vt dixi,tenent contrarium,maxime Abb.sibi contrarius in consi.26.vol.ii.Card.Alex.in c.frustra,nu.9.8.dist.Anch. in consi.51.per gloss.in cle.statutum,in verbo,consuetu. de elect.& alii Doct.quos refert Fel.in d.c.accedentes.

4 Quarto amplia vt procedat,maxime in l.ædita in concilio generali,quia censetur habere clausulam derogatoriam ad dispositiones contrarias,quæ in futurum etiam fierent, & sic tacite derogat consuetudini

suetudini. Ita tenet Bal. in ti. de pace Constan. in §. Imperiales, nu. 14. facit quod not. Ias. in l. de quibus, nu. 55. ff. de legi. Felin. in c. nō nulli, de rescrip.

1 Limita primo, nisi consuetudo inducatur ex noua causa, vel ratione, quę non fuerat tempore legis damnantis consuetudinē: quia tunc vacabit. Ita tenet Abb. in d. c. fi. de consue. nu. 24. argu. text. in l. si hominem, ff. manda. & ita in effectu declarat ipse Abb. glo. in Clemen. statutum, de electio. quę prædictę cōclusioni repugnat, ita concludunt Abb. & docto. alias authoritates referentes, in d. c. ti. de probatio. & idem firmant Geminia. & vterque Cardina. in d. c. fin stra, 8. distin.

2 Secundo limita, quando lex non est recepta in obseruantia: quia licet deroget consuetudini, tamen contraria consuetudo valet, cum talis lex non attendatur. Iuxta glo. in c. i. cum ibi per Abb. & Fel. traditis, de treu. & pace, & sic non debet attendi clausula ipsius legis, per quam derogatur consuetudini, quia corruente aliqua dispositione corruunt clausulæ in ea insertę, vt inquit glo. notab. in l. si patronus, in. §. patronum, in verbo, Fauiana, ff. si quid in fraud. patro. quam glo. sequitur Ias. in l. certi condictio. nu. 36 ff. si cert. peta. & in l. testamento, col. i. C. de fideico. Soci. in l. 4. in. §. fina. ff. de ver. obl. pro quo est bonus text. in l. fin. ff. de constit. pecu. cum similib. quem ad hoc allegat Ias. in l. non dubium, nu. 56. C. de legi. Et quando lex dicatur non recepta in obseruantia declarant Doct. in d. c. i. de treu. & pace.

3 Tertio limita vt non procedat, quando lex tolleret simpliciter consuetudinem præteritam vel introductam: quia consuetudo inducta post legem ipsam eidem legi derogaret. Ita tenet Geminia. in d. c. i. nu. 30. de constit. in 6. alia adducens, idem videtur sentire Anto. de But. in c. fin. nu. 53. de consuetu. aliter tamen tenet Bald. in l. dudum, C. de contrahen. emptio. & in aliis locis relatis per Ias. in d. l. de quibus, nume. 80. circa quod distingue vt per Abb. in d. c. fi. nume. 24.

4 Quarto limita, nisi publica vtilitas suadeat reuocationem legis, quæ derogabat consuetudini: quia tunc consuetudo valet. Ita Anto. de Butr. in d. c. fina. nume. 53. Geminia. in c. i. nume. 30. de constitu. libro vj.

5 Quinto limita, quando expressus consensus Principis interueniret in inducenda consuetudine, quia tunc valeret contra legem derogantem etiam consuetudini. Ita tenet Gemin. in summa xi. distin. Anto. de But. in d. nu. 53. Io. And. in Addi. ad Spec. in tit. de instrumen. æditione, nu. 14.

REGVLA CXLV.

CONSVETVDO non ligat forenses. Hanc regulā ponit glo. quam sequuntur ibi Doctores in cap. qui contra, in verbo, aut peregrini

peregrini.8.dist.pro qua facit text.in c.certificari. de sepult.dicens q̃ quælibet patria abundat in sensu suo. facit in simili de statuto, tex.in c.vt animarum.de constitutio.lib.6.in l.fin. ff.de iurisdictio. omni.iud.consuetudo enim localis est,ideo non ligat subditos, vt inquit Oldr.in consi.ccxlviij.nu.1.facit text.in l.ij.C.quę sit longa consuetu.in l.venditor.in §.si constat.ff.commu.prædi.ita etiam tenet Roma.in consil.163.quam opin.tenet Bar.in l.de quibus.nu.26. quem ibi sequitur Ias.& Docto ff.de legi.idem Bar.in l.cunctos populos.nu.20.& ibi etiam Ias.& Docto. C.de summa Trinita. Et circa hanc regulam vide Corn.in consi.83.nu.15.vol.4.Paul.Paris. in consi.xxv.nu.24.vol.j.Alber.Brun.in consi.xx. nu.7. Nicola. Boer.in consuetud.Bituricen.in tit.de iurisdictione omnium iudicũ. in.§.3.in glo.2.Abb.in c.postulasti.de foro compe.eundem Abba. Barb.& Feli.in c.fi.eod.tit. & Io.Igne.in l.cum fisco. nu.34.ff. ad Syllania.

Hanc reg.ponit Rochus de Cur.in tracta.de consuetud. nu.699. vbi ampliat eam duobus modis,& Limitat septem modis,cum aliquibus illationibus & declarationibus,vsq; ad num.729.

REGVLA CXLVI.

CONSVETVDO non ligat subditos extra territorium. Hãc regu.probat tex.in c.vt animarum.in.§.j.de consti.lib.6.vbi si episcopus excommunicat omnes furtum facientes, tale statutum non comprehendit subditos extra diœcesim prędicti episcopi furta committentes.& ita ibi hoc tenent Geminia.& Docto. per illum text. probatur etiam in l.fi.ff.de iurisdict.om.iud.tenet Bar.in l.j.nu.50. C.de sum.Trini.vbi dicit, q̃ statuta,quæ respiciunt litis decisionẽ, non comprehendunt ea quæ extra territorium sunt cõmissa.& subiicit, hoc procedere tam in contractibus, quam in delictis, allegans tex.in d.c.vt animarum.in.§.j.pro qua opin.est text.in l.7. titul.2. par.j. Hanc opinionem dicit esse communem Feli.in c.a nobis.el j.nu.6.de senten.excomm.Alex.in consi.cxj.nu.2.vol.j.

Hanc regulam amplia vno modo,et limita 8.modis,vt per Roc. de Curte in tract.de consuetu. nu. 729. vsque ad nu.746. Et circa hanc regulam vide posita in præcedenti regula.

REGVLA CXLVII.

CONSVETVDO loci seruanda est in concernentibus processum in quo proceditur,& sic illius tribunalis vel iudicis coram quo proceditur.Hanc regulam probat glos. & ibi communiter Doct. in c.quod clericis.de foro compe.cuius materiam tractat Nicola.Euerard.in Locis legalibus.in loco.xix.

Hanc regulam ponit Bernar. de Luco cum quatuor limitationibus in regu. 44. Eandem regulam cum 8. Ampliationib. & 4. limitatio. ponit Rochus de Curte in tracta. de consuetud. nu. 759. vsque ad nume. 768.

REGVLA CXLVIII.

CONTRAHENTIBVS licitum est se inuicem decipere in dimidiam, seu in valore rei super qua contrahitur. Quam regul. probat text. in l. in causę. la ij. in. §. idem Pompon. ff. de minorib. & l. si hęres. la j. ff. de leg. Falcid. & in l. item si pretio, in. §. fi. ff. locat. & in l. si voluntatem. C. de rescin. vendi. in c. cum dilecti. & in c. nostram de emptio. & venditio. gl. in c. cum causa. in verbo, decaptionis de testib. & in c. in ciuitate. de vsu. in verbo, compareant.

Circa quam regulam vltra Feli. in d. c. cum causa. nu. 2. vide Ia. in. §. sed istæ quidem. nu. 104. Institut. de actio. & in l. si quis cum aliter. nu. 17. ff. de verb. obli. Tiraquel. in Legib. connubia. in ix. nume. 8.

Hanc regulam ponit cum 5. ampliationib. & 18. limit. Pantaleon Cremensis in repe. l. ij. co. 31. in fi. vers. ex prędicta solutione. vsque ad col. 37. C. de rescin. vend. Hanc etiam regulam limitat quamodis, vbi notabiliter tractat materiam Hisp. noster Ant. Burg. in d. c. cum dilecti. nu. 15. cum aliis. Eandem regu. cum 6. limita. vbi notab. tractat materiam, ponit Matt. Afflict. in c. j. nu. 88. de feu. dato in vicem leg. commiss. in vsib. feud.

REGVLA CXLIX.

CONSVLENS, & persuadens punitur sicut faciens, sed si erat alias facturus, mitius debet puniri. Quę regula probatur in c. sicut dignum. in. §. qui vero. & in c. de cætero. de homicidio. & in l. non solum. in. §. si mandato. vers. Attilicinus autem. ff. de iniur. in l. qui occidit. in. §. pen. ff. ad leg. Aquil. glo. in. §. ope. in verbo, cens. Inst. de obl. quę ex delic. nascun. in l. j. in. §. persuadere, in verbo, fa. cturus. ff. de seruo corrup. gl. & Bar. in l. sæpe in verbo, condici po. test. ff. de verb. sig. Et licet Bar. in d. §. si mandato, nu. 16. teneat indistincte teneri absque supradicta distinctione: tamen communis est opinio debere distingui, secundum gloss. in d. §. ope. Felin. in c. sicut dignum. in. §. qui vero nu. 7. & in c. j. nu. 11. de offi. dele. Bal. in l. j. nu. 7. C. de ser. fug. & in l. data opera. nu. 79. C. qui accus. non poss. Ang. Are. in tract. malefic. in verbo, & Sempronium mandatarem. nu. 43. Matthesil. in notab. xcvij. hanc etiã dicit cõmunẽ Ioan. de Imo. in c. j. de offic. dele. Cępol. in cõs. lxv. in cons. criminal. Hip. pol. in singu. dclv. & circa hanc regu. vide Stephan. Aufre. in tract. de potestate seculari in ecclesiasticas personas, in regul. 3. Hanc regulã ponit Ioan. Bernard. cum sex limitationibus in regul. 14.

Et

Et limita hanc regulam duobus modis, vt per Felin. in d. c. sicut dignum. nu. 7. Eandem regulam limitat 5. modis idem Felin. in c. j. nume. 9. de offic. deleg. Eandem regulam cum 7. limitationibus, vbi latissime tractat eius materiam, ponit Ludo. Carrerius in pract. criminali, in titu. de homicidio. in. §. circa. el. ij. nu. 163. cum seq. fol. 106 col. ij. Eandem regulam cum duodecim limitationibus ponit Phil. Deci. in c. j. nu. 43. vsque ad nu. 60. de offic. delega.

REGVLA CL.

CONTRAHENTES matrimonium in gradu prohibito, ipso iure bona ipsorum debent publicari. Hanc regulam probat, tex. in Authen. incestas. C. de incestis & inutilibus nupti. & in auth. eod. titu. in §. j. colla. 2. in c. cum secundum. de hæreti. lib. 6. De iure regio est text. in l. 3. titu. 18. par. 7. Circa quam regulam vide Didacū de Couarruuias in 4. lib. Decreta, in 2, par. c. 6. §. 8. nu. 5. Nicol. Boetii in decisione. 264. nu. 13.

1 Amplia primo vt procedat, etiam non solum si nuptias contrahant, verum etiam si accessum habuerint ad consanguineas vel ad Moniales. vt in clem. j. de consangui. & affini. & vltra amissionem bonorum sunt ipso iure excommunicati. vt ibi dicit. & ita notabiliter tenet egregius Doctor Iacobus de Simancas in libr. suo institutionum catholicarum. c. 40. maxime in. nu. 5.

1 Limita primo, nisi isti habuerint liberos ex alio matrimonio: nã tunc, licet pater vel mater amittant bona, non acquiruntur fisco, sed alijs liberis: vt in d. Authen. de incest. nup. & in d. Authen, incestas. C. eod. titu.

2 Secundo limita, quando mulier vel maritus ignoranter contraxerunt, vel commiserunt incestum. Ita notabiliter tenet glo. in d. clem. j. in verbo, scienter. de consangui. & affinita. vbi probat, ꝙ ille qui in gradu prohibito matrimonium ignoranter contraxit, non incidit in pœnam illius clemen. licet postea sciuerit & cohabitauerit, cum ab initio nuptiarum illud sit referendum, quam gloss. approbat Felin. in c. examinata. nume. 7. de iudi. Couarru. in d. §. 8. nume. 19. similis est gloss. in c. decreuit in gloss. fina. de hæreti. lib. 6. quas gloss. vltra Philip. Franc. ibi, sequitur Io. Ceraſi. in l. naturaliter. in. §. nihil commune. in regu. 25. nu. 58. ff. de acquiren. poss. pro qua opinione est text. in l. iij. titu. 18. par. 7. & vltra docto. in d. clem. idem tenet Didacus de Castillo. in l. 86. Tauri, colum. ij. Xuarez in l. j. tit. {de las ganancias} lib. 3. fori. Pro qua opinione allego text. in c. si virgo. 33. q. ij. & in l. qui contra. C. de incestis, & inutili. nupt. vbi probatur ꝙ quando matrimonium illicitum est consummatum, tunc mulier quæ sciuit ius, vel factum, vel alterum tantum, prohibetur dotem datam repetere, & applicatur fisco: sed si mulier ignorauit ius vel factum, sine dubio poteſt repetere dotem, vt in l. si cum dotem. in. §. final. ff. sol. matrimo. Hanc opinionem tenet Bart.

in

in l.fina.nu.4.ff.de condict.sine causa, & in l.si adulterium cum in-
cestu.nu.11.ff.de adult.Iaſ.in additio. ad Christophorum in §. fin.
nu.16.Instit.de nup.

Circa quam limitationem est notandum, an filij nati ex tali ma-
trimonio sint legitimi. gloss. in d.l.qui contra. mouet hanc quæstio-
nem,& determinat,q; si vtrique ignorauerunt impedimentum,tũc
essent legitimi, vt in l.qui in prouinciã.in.§.diuus. ff. de ritu nupti.
sed vbi alter eorum sciuit impedimentum, filij non sunt legitimi,
sed quo ad ignorantem,sic.quam gloss.sequitur ibi Bald.in ij.lectu.
nume.2.Cin.nu.8.Salic.nu.5.Bartol.in d.l.fina. nu.4. ff. de condit.
sine cau.& ibi Iaſ.col.fina.in fine.Alexan.in additio. ad Barto.in
d.l.si adulterum.nu.11.ff.de adulte. Odofre. in d.l. qui contra. nu-
me.5. Contrariam opinionem,imo q; si vnus eorum tantum igno-
rauit impedimentum,filij isti sint legitimi quo ad vtrunque paren-
tum,tenet glo.in c.cum inhibitio.in.§.in verbo,si ambo.de clande.
despon.& in c.referente.in verbo,ignorantiam,qui filij sint legi.gl.
in c.cum ciuitate.xxxiiij.q.j.per text.qui hoc probat in c.ij.& in
c.ex tenore.qui filij sint legi.ad idem est text.in l.duobus.ff.de li-
be.cau.quia monstrum esset,si aliquis esset partim legitimus,& par
tim illegitimus,sicut q; aliquis esset partim seruus, & partim liber,
vt in d.l.si duobus.& dictum illarum gl.sequitur Iacobus de Aren.
in d.l.qui contra.nu.3,& ibi Bal.sibimet contrarius,in j.lect.nu.4.
vbi dicit hoc esse notatu dignum vt procederet de iure Canonico.
& hoc etiam tenet ibi alberi.nu.2.Anchara.in c.j.col.j.de constit.
& in consi.clxxxiij Bar.titubanter & sibimet contrarius in Auth.
de incest.nup.in princip.colla.ij.Abb.in d.c.ij.nu.1.Præpo.in d.c.
cum inibitio.nu.7.vbi dicit non obstare,l.qui contra, quia illa lex
loquitur quo ad pœnam irrogandam in personas ipsorum qui con-
traxerunt incestas nuptias: non autem irrogandam in personas filio-
rum,vt sint legitimi. In qua quæstione sic distinguendum puto, q;
aut matrimonium est contractum in facie ecclesiæ,aut clandestine,
si in facie ecclesiæ,& alter eorum habuit bonam fidem.tunc proles
est legitima,& procedunt gloss.iuris Cano. ita tenet Anchar.in d.
c.ii.nu.6.& in d.c.ex tenore.nu.2.& ibi Abb.nu.fin.idem Ancha.
in d.c.cum inhibitio.nu.17.Anto.de Rosellis.in tracta.de legitima.
lib.j.in.§.de matrimonio putatiuo.nu.3.Ludo.de Sardis.in tract.de
natura.libe.in ij.par.in.§.de legitimatione per putatiuum matrimo-
nium. nu. 1. Et hæc distinctio approbatur de iure regio per tex.in
l.j.titu.13. par.4.

3 Tertio limita,non procedere in sponsalibus,sed requiritur q; ma-
trimonium sit carnali copula consummatum.vt in c. & si necesse.
de donatio.inter virum & vxo.quem tex. ita intelligunt ibi Anto.
Abb.& Præpo.Bal.Nouel.in tract.de dote,in 11.parte,nu.3.versi.
secundus.& in nu.7,versi. sextus casus.in fin.Couarru. in d.§.viij.
numero 20.

4 Limita quarto,non procedere de iure Regio,nam de iure Regio
medie-

medietatem bonorum tantummodo amittunt. Vt in l.5.tit.16. & in l.6.tit.18.lib.8.ordina.

Et circa hanc regulam, vltra supradictum casum in quo confiscatio bonorum fit ipso iure, vide decem casus per Matthæ.de Afflict. in constitutio.Neapol.lib.j.Rubr.2.nu.25.Et 49.casus ponit Fran. Lucas de Parma in tract.de fisco,& eius priuileg. in 2.parte prin. per totã.Et 62.casus ponit Chassanæ.in consue.Burgun.in tit.{Des cõfiscations} §.j.Rubr.2.nu.20.cũ sequen.fol.89.col.j.Nouissime & melius quam alibi in iure ponit 250. casus Ludouicus de Cressoles in tractatu, in quibus casibus iure Ciuili omnium bonorum vel partis publicatio sit indicta, a pagina tertia vsque ad paginam finalem, vbi per paginas 90. ponit supra dictos casus.

REGVLA CLI.

CONTRACTVS factus ab vxore sine licentia mariti, nõ valet. Hanc regulã probat tex.in l.13.tit.1.Fori.quæ leges declarãtur & intelligũtur per l.244.Styli.idem etiam disponitur in l.55.Tauri. Circa quam regulam vltra Castilium & Doct.in d.l.55.& Mõtalium in gloss.ad d.ll.Fori.vide Ioan.Bernard. in regul.455.Palaeus.in rep.Rub.de donatio.§.68.nu.6.Couarru. in Epitome 4. lib.in 2.parte, cap.7.§.j.nu.1.

Hanc regulam limitat decem modis Rodericus Xuarez in l.13. tit.{De las leudas.} per totam, folio 44.cum aliis. Eandem regulã ampliat quinque modis,& limitat 18. Chassanæ.in cõsuetu.Burgun.in titu.{Des droirs.} Rub.4.§.j.nu.j.cum aliis.fol.127.col.4.vsque ad fol.130.& ibi notabiliter tractat materiã. Et circa hanc regulã vide And. Tiraquell.in legi.connubia.in gloss.2.nu.2.vbi per totam gloss.tractat materiam: & in gloss.3.nu.28.vsque ad finẽ ponit duas & viginti quęstiones circa hanc regulam,& in glos.4.ponit,an maritus per alium consensum prẽstare possit. & in glo.5.ponit,an authoritas mariti debeat esse expressa vel tacita. & in glos.6.ponit quinque & triginta quæstiones circa hanc regulam, per totam: Et sic in effectu ex his omnibus possunt sumi quinquaginta limitationes ad hanc regulam.

REGVLA CLII.

CONTVMAX regulariter non amittit causam principalẽ, sed condemnatur in expensis. Hanc regulam probat text. in l.properandum.in.§.fin autem.C.de iudic.vbi sæpenumero cotumax vincit in causa etiam absens, si actor de iure suo non probauit, facit etiã tex.in l.& post edictum.ff.de iudic.est elegans tex.in l.diui fratres.in.§.j.ad fin.ff.de libera.causa. vbi sæpenumero secundum seruum absentem, qui patitur causam status, fertur sententia. Hanc regulam

gulam probat gloss. in l. contumacia. in verbo, litis. ff. de re iudic.

1 Primo fallit, quando contumax excluditur a facultate appellandi. Vt in l. & post edictum. in. §. fina. ff. de iudi. & in l. ex consensu. in. §. fina. ff. de appel. & in l. j. C. quorũ appella. recipi. De iure Regio est tex. in l. 5. titu. xxiij. parte 3. & in. l. 5. titu. 16. li. 3. Ordin. cl iste proprie verus contumax dicatur, notat Deci. in consi. 34. nu.

2 Secundo limita, quando propter contumaciam parti contumaci actio & audientia denegatur. Ita gloss. in l. contumacia. ff. de re iudic. allegat tex. in l. sed & si per prętorem. in. §. sed & si dum. ff. ex quibus cau. maio. vbi quando prætor, vel iudex pręstituit certa tempora agere volenti, si intra ista tempora nõ agat, causam perdidit, & denegabitur amodo ei actio. & ibi gloss. in verbo, decreto, quam glo. vltra Bald. ibi sequitur idem Bal. in Rubri. de mutu. petitio. nu. 9. facit pro hoc tex. in l. diffamari. C. de ingen. & manu. De iure Regio est l. 46. titu. 2. parte 3. & circa hanc limitationem vide Ias. in l. iusiurandum & ad pecunias. in. §. ait prætor. in secundo notab. ff. de iureiuran.

3 Tertio fallit in præparatoriis: nam si reus interrogatus a iudice quota parte hæres sit, vel hæreditatem defendere pergat. is vero cõtumaciter tacet, perdit hoc commodum ꝙ possit partem defendere: nam cogitur solidam hęreditatem defendere, etiam si ex parte hæres sit, quia contumaciter tacuit. Vt in l. de ętate. in. §. qui tacuit. ff. de interroga. actio. itaque hic non perditur causa principalis, sed commodum principale quod hęres habere poterat.

4 Quarto fallit in iuramento calumniæ: quia qui contumaciter nõ vult iurare de calumnia requisitus ab altera parte, facit iacturam totius causæ. Vt in l. 2. in. §. hoc etiam. C. de iureiur. propter calum. gloss. in c. j. in. §. j. de iuramen. calum. & ibi Doct. probatur etiam de iure Regio in l. 23. titu. 1. par. 3.

6 Quinto limita in casu c. 1. de confes. lib. 6. & ibi gloss. vbi probatur, ꝙ si terminus positionibus actoris respondendi statuitur, & reus sine rationabili causa nolit respondere, vel contumaciter se absentat, habetur pro confesso & perdit causam. & idem est in actore, vt ibi inquit gloss. in verbo, reus. Idem disponitur in l. 1 . & 12. de Madrid. Circa quam limitationem vide Bar. in l. 1. nu. 4. ff. de vulg. ibi Rip. nu. 23. Curt. Seni. in l. 2. in §. sed quia. C. de iureiur. quę repetitio est posita per modum tractatus in 3. vol. tracta. diuersorum Doct. in ti. Alciat. in li. j. paradox. cap. 7. Ioan. de Neuiza. in Syl. nuptia. lib. 3. nu. 54. Iaso. in l. nec quicquam. in. §. vbi decretum. nu. 26. ff. de offic. proconsu. & lega. & in l. iusiurandum. in. §. ait prętor. nu. 4. ff. de iureiur. Quam limitationem sublimitat 7. modis Bernar. de Luco in regu. 505. & circa eius ampliationem vltra supra dictos Doct. vide Alexan. in Additio ad Bar. in l. si postulauerit. in §. quæstionis. ff. de adul. & in l. j. nu. 4. ff. de vulgar. & in l. si finita in §. Iulianus. ff. de dam. infect. eandem limitationem sublimitat Fulcus quinque modis in d. c. 2. de confes. lib. 6.

Sexto

6 Sexto fallit, in casu l. j. in §. fi. C. de assert. tollēd. vbi si dominus vocat in ius Stichum, quem dicit suum seruum, & pendēte iudicio liberali dominus fatigat seruum coram alio iudice suspensa priori lite: dominus dominio suo priuabitur.

7 Septimo fallit, in casu l. locorum. C. de omni agro dese. li. xi. vbi si coloni deserant prædia dominica (id est, tributaria) præstituitur eis certum tempus, intra quod veniant, & prędia colant, & tributa soluant: nā nisi venerint intra illud tps, amittunt dominia prædiorū.

8 Octauo fallit, in delatore contumace, qui suam delationem non prosequitur. Vt in l. senatus. in §. q̄ si tribus. ff. de iure fisci.

9 Nono limita in Vasallo: quia Vasallus contumax verus citatus dixit, nolo venire, perdit statim feudum. Ita tenet Andr. de Isern. in c. j. col. ij. in fin. de milite Vasal. qui contu. est. in Vsibus feu. & ibi Doctor.

10 Decimo limita non habere locum, quo ad acquisitionem fructuū: quia propter nimiam contumaciam missus ex primo decreto lucratur fructus. Ita probat text. in l. Fulcinius. in §. diuus quoque Pius. ff. ex quib. caus. in posses. eatur. & hāc opinionem per illum tex. tenet Bartol. in l. si finita. in §. Iulianus. ff. de damn. infec. Abb. in c. contingit, de dolo, & contu. Felin. in c. consultationibus. num. 8. ff. de off. deleg. Soc. in regula. cclxv. in iij. fallen. & in regula. cclxvi. in prima fallen. Quod tamen intelligo, quando iudex hoc expresse dicit: licet gloss. in d. §. Iulianus. & in d. l. Fulcinius. in §. fin. aliter, sentiant: scilicet q̄ vbi constat de aperta contumacia missus ex primo decreto lucratur fructus ex dispositione legis absque eo q̄ iudex aliquid dicat. Sed opinionem primam quę fuit Bar. in d. §. fina. dicit contra supra dictas gl. veriorem Alex. in d. §. Iulianus. nu. 107. & dicit aperte probari ex d. §. fi. ibi, in quo rescripto & fructum percipere iussit. eandem opinionem ante Bar. tenuit Iaco. de Are. in d. §. fi. quem sequitur ibi Ang. Ioan. And. in Additio. ad Spec. in tit. de primo & secundo decreto. in §. restat. vers. hoc autem. Innocen. in c. dilecto. num. 3. ad fi. de verb. signific. Bald. in l. ij. nu. 7. ff. si ex noxa. cau. aga. & in l. consentaneum. nu. 31. C. quomodo. & quan. iud. Abb. in c. quoniam frequenter. in §. in aliis. num. 5. & 17. vt lite non contesta. Felin. in d. c. consultationibus. nu. 9. & ibi Dec. nu. 11. & istam esse communem testatur expresse Michael Vlcurrus in d. §. Iulianus, colum. cxxxviij. licet ipse contra eam conatur tenere, leuibus tamen fundamentis.

11 Vndecimo fallit in casu l. ad curatoris. in §. domum. ff. de dam. infect. vbi probatur, q̄ quando domus est diruta, ita q̄ deformitas caussatur in ciuitate, si domum ad refectionem est potens potest compelli vt reficiat: sed si dominus non est potens, curator ciuitatis poterit sumptu publico eam reficere: & si intra tempus a iudice assignatum sumptus cum vsuris non soluat, poterit eam respublica detrahere pro iure dicti sumptus & vsurarum: & sic iste propter cōtumaciam amittit rem principalem. Et illum tex. vltra Ang. ibi exal-

tat

tat Bart.Cæpol.in tracta.ſeruit.vrba.prædio.c.lix.num.4.Hippol. in ſingula.ccccl xx.facit etiam ſimilis tex.in.l.ſi vt proponis.C. ædificiis priuat.vbi probatur,ꝙ ſi ſocius nomine communi do refecerit,ad ſumptus pro rata agere poterit:vel per quatuor me expectare,intra quos ſi ſumptus pro rata non fuerint reddiii,do nium totius ſibi vendicare poterit.& eſt ſimilis tex.in.l.ſi fra §.idem reſpondit.el ij.ff.pro ſoc. De iure Regio eſt tex.in l. i tit.xxxij.par.iij. Et ita per ſupra allegata tenet Ange. Aret.in ſequens.nu.13.Inſtitu.de actio.vbi Iaſ.nu.48.idem Iaſ. in l. cre tor.nu.7.ff.ſi cert.peta.& in repeti.l.quominus.nu.109.ff. de fun ni,Cæpol.in cautel.123.Hippol.in ſingul.ccclxix.

REGVLA CLIII.

CONTVMAX in non cõparẽdo,vel reſpõdendo,vel recede ante tẽpus ſine iudicis licentia, excõmunicari põt. Hanc regu probat text. in c.j.de iudic.& ibi Abb.nu.10.per illum tex.in c pi. certũ.xi.quæſtio.iij.glo.in cap.duo.in verbo,videbatur,xx diſtinctio.probatur etiam in c.conſtitutis.de procura. in cap.cor miſſa. de electio.lib. vj. De iure Regio text.in x.& xj.& xij.ti 9. par.j.

1 Amplia primo,vt procedat ſupra dicta concluſio in actore.Ita net Innocen.in c.calumniam.de pœ.quem ſequuntur Philip.De & Doct.in d.c.j.de iudi.quam opinionem ſequitur etiam Alex conſi.cxxxvij.nu.10.vol.ij.& in conſi.clxxij.n.8.vol.iij.

2 Secundo amplia,etiam ſi recedens licentiatus dimiſerit procu torẽm cum mandato,ſed non ſufficienti. Vt eſt tex.in d.c. conſti tus.de procurato.

3 Tertio amplia procedere,etiam in minima contumacia,cum inobedientia quæ eſt digna excommunicatione. Vt probat glo in d.c.duo ſunt.quam ſequitur Abb.in c.j.num.10.de iudic.& ex parte.el j.nu.3.de verb.ſignific.Ludoui.Gome.in §. ex mal ciis.nu.4.Inſtitut.de actio.Ludoui.Montaltus in tracta.de repro tione ſententiæ Pilati:articul.3.nu.25.Andr.Barbat.in tracta.de ſtibus in 3.parte num.9.

4 Quarto amplia,vt poſsit priuari beneficio ſi extiterit in excõ municatione per annum.Probat tex.in c.rurſus.& in c. quicunq xj.quæſt.iij.Bernard.de Luco in pract.cap.cxlij. Quod ram telligo verum,quandocunque eſſet excommunicatus pro crimi ſecus ſi pro cauſa ciuili.ita tenet Panor.in d. cap.1.nu.24.& n contingit.num.7.de dolo & contum. Roma.in ſingul. cccliij. g eſt in c.cum contumacia.in gloſſ.ſi.de dolo & contuma. li.vi.g c.contingit.in verbo,non poteſt.& ibi Ant.de Butr. de dolo & tu.Aegid.Bellame.in c.cum bonę.de ęta.& qual. Chaſſ.in cõſ Burg.ti.{Des iuſtices.} Rub.1.§.vj.fol.64.col.1.n.21.Pala.Re in repe.c.p veſtras.§.xxviij.n.22.Steph.Aufre.in gl.ad decis

riæ Tolos. decis. cclxv. Ripa in d. c. j. de iudi. nu. 77.

1 Limita primo, vt non procedat in citato ad vnum actum, qui illo expedito licentiatus recesserit: quia etsi non expresse, tacite dicitur licentiatus a iudice. Ita tenet Abb. in c. prout. in j. notab. de dolo & contu. Anto. de But. in c. j. nu. 28. de iudi. facit tex in c. certum xj. q. 3. ibi, aut si ante finitam causę examinationem.

2 Secundo limita, quando citatus comparuit in termino, & vsque ad extremum spatium citationis donec iudex discesserit de tribunali exuerit: quia actore non comparente, potest eius contumacia ac cusata illicentiatus recedere. Ita tenet Ioan. de Imo. in c. j. de iudi. nu. 18. per tex. iuncta glo. in c. j. de dolo & contuma. libr. vj. quem sequitur Felin. in d. c. j. nu. 21. idem videtur tenere Abb. in c. consuluit, nu. 7. de offi. dele. Alex. in l. si finita. in §. Iulianus. ff. de dam. infe. nu. 25. pro qua limitatione facit quod notat Aret. in cons. xcij. nu. 11. vol. j. & quod notat Areti. in consi. clxj. nu. 3. Quam limitationem intelligo vt per Imo. & Alexand. vbi supra.

3 Tertio limita, vt procedat aduersario accusante contumaciam recedentis ante terminum, vel non comparentis: alias secus: vt in l. properandum. in §. si quidem. C. de iudi. ibi, actoris absentiam incusante. quem ibi ad hoc notant Raphael, Pau. de Castr. & Ias. & ante eos Bartol. in l. consentaneum. C. quomodo & quando iudex. & in d. §. Iulianus. & ibi late Alex. ff. de damno. infe. & in l. ij. in fin. ff. si quis in ius voca. non ierit. & in l. arbitro certo, die. vbi assignat rationem. ff. de arbitr.

4 Quarto limita, vt non procedat quando citatio fuisset inualida. Secundum Barba. in c. j. de iudic. nu. 40. quæ limitatio ante eum fuit Bald. in l. nam ita diuus. ff. de adoptio.

5 Quinto limita non procedere, quando propter aliquod repentinum periculum illicentiatus recederet. Secundum Anto. de But. in d. c. j. nu. 28. de iudic. quem sequitur Felin. ibi nu. 21. Pro qua opinione vide l. quęsitum. ff. de re iudic. addo text. in c. tenor. de re iudic. iuncta glos. j. quam ponderat Abb. ibi.

Et circa hanc regulam, quam pœna contumax puniatur, vide Banho. de Chassanę. in consue. Burg. in tit. {des iustices.} Rub. j. §. 7. fol. 73. col. 4. nu. 1. cum aliis. Et quinque casus in quibus contumacia nō punitur. & 24. in quibus punitur, ponit Rober. Marranta in tracta. de ordine iudiciorum. in vj. parte, in Rubric. de contumacia per totam. fol. 176. cum aliis. Viginti etiam casus in quibus contumax punitur, ac toridem in quibus non punitur, ponit Io. Bassianus in consuet. Aluerniæ. c. ix. in art. 12. De iure regio. casus in quibus cōtumax nō puniatur, ponit. l. v. tit. 3. lib. 2. fori. & l. xj. ti. 7. par. 3.

REGVLA CLIIII.

Conuenire coram alio potest quis, licet elegerit coram vno, agere. Hanc reg. ponit Maria, Soci. vbi eam notabiliter declarat,

gat,in c.prudentiam.nu.21.de mutu.peti.& in nu.22.vsque ad nu. 35.limitat eam xij. modis: & xij. fallentiam ibi positam sublimat xj.modis, a nu.36.vsque ad num.47.

REGVLA CLV.

CONVENTVS simpliciter ad factum,non potest præcise co pelli,sed liberatur præstando interesse. Hanc regulam probat te in l.stipulationes non diuiduntur,ff.de verbo.obliga.cum alijs al gatis per Bar.ibi,nu.38. Circa quam regulam vide Ant.de Bur in Rub.de emptio.& vendi.nu.3.Ludou.Roma.in singu.636

Hanc regulam ponit,vbi notabiliter eam declarat Vinc.de He culanis in l.in executione.nu.150.ff.de verbo.oblig.vbi in nu.16 cum seq.vsque ad nu.176.limitat eam vij.modis.

REGVLA CLVI.

CONVICTVS legitimis probationibus, ac sponte propri ore confessus condemnatus non auditur appellans. Hanc reg.pro bat text.& ibi Doct.in l.obseruare curabis.C. quorum appel.no recipi.& in l.abstinendū.C.eod.tit.& in c.ei qui appellat.in.§.fi etiam quorum.ij.q. vj.gl.in c.quicunque.ij.q.vj.in c.cum speciali §.porro.in glo.j.de appellat.vbi hoc tenet Abb.nu.5.Prepo.num 7.Philip.Franc.nu.5.Anto.de Butri.in tract.de notorio art.iiij.nu 56.notatur in l.constitutiones.& ibi glos.fina.& in l.creditor.in § iussus.& ibi Barto.nu.2.ff.de appell.Roma.in singu.625.notatur l.qui sententiam.C.de pœn.Et quis dicatur conuictus vide notab Fulgo.in consi.cxxiij.nu.3.

1 Limita primo non habere locum,quando est conuictus per pro bationes non legitimas & indubitatas,sed dubias:nam tunc non d cetur conuictus.& admittitur appellatio,licet fuerit confessus. Io Bald.in d.l.obseruare curabis.& in l.fi.C. de probat. & in l.ad ctos.C.de episcopa.audien.per glos.in d.§.iussus. ita tenet Philipp Franc.in d.§.porro.nu.5.

2 Secundo limita,habere locum in vera confessione,non autē qu do fuisset facta per procuratorem etiam habentem speciale mand tum ad confitendum:nam cōfessio facta proprio ore plus operatur cum iudex possit perpendere qua constantia,& qua titubatione c fiteatur,vt ex iis perpendat an confessio fuerit vera,an non.Ita t net Bald. in d.l.obseruare,nu.14.per illum text.ibi, voce propri quem sequitur ibi Paul. Castr.Roma.in l.j.in.§. si procurator.ff. quis ius dicen.non obtem.Facit text.in Clement. ij. de procur. v procurator non potest confiteri delictum.& text.in l.certe.ff.de p ca.Anto. de Butr.Panormi.& Canonistę in c.j. vt lite non con stat. Bart,& Doct.in l.certum,in.§.sed anno.ff.de confes. & in l. in.§.

in §.fi.ff.quando appellan.sit. Alexand.in j.Additioni. ad Barto. in d.§.iussus.

3 Tertio limita,quando ex conuictus,& sponte confessus:secus tamen si in tortura.Vt in d.l.obseruare curabis.in versic. aut formidine tormentorum.& ita per illum tex.tenet Bald.ibi,nu. 15. Abb.in d.§.porro.nu.5.& Philip.Franc.ibi nu.5.Bald.tamen in l.j.in fi. C. de iuramen.calum.sentit contrarium:& in l.fi.nu.8. C.de probatio. imo ꝙ etiam si in tortura confiteatur, non appellat. Quod intelligo quando reus perseuerat in confessione,secundum Curt.Sen.d.l.j. nu.17.C.de iura.calum.

4 Quarto limita, quãdo confessio fuisset facta post sententiam:nam condemnatus ante confessionem posset appellare. Ita tenet Bar. & ibi Alexan.in addi.in d.l.obseruare.& ibi Pau.de Cast.& Bald.nã quandocunque ante sententiam erat conuictus,tamen si post sententiam confiteatur delictum, bene auditur appellans. Hanc opinionem probat gloss.in l.non tantum in verbo, acquiescit.ff. de appellat.& ibi est text.pro hac opinione secundum vnum intellectum,& secundum Bartol. & docto. ibi glo.in d.l.obseruare. in verbo. propria.& ibi Bald.C.quo.appel.non reci. Hanc opinionem tenet Barto.in l.constitutiones,nu.3.ff.de appell.Bal.& Docto. in l.addictus. C.de episcop.audien.& in l.addictos. C. de appella. & in l. vt debitum,in fi.C.de hæred.actio. Lud.Roma,in d.sing.dcxxv.Philip. Franc.in d.§.porro,nu.6.

5 Quinto limita in casibus, in quibus propter inhumanitatem scælotis non admittitur appellatio:de quibus in l. constitutiones. ff. de appell. Porro casus in quibus nõ admittitur appellatio ponit Ale. ibi,in additio. ad Bartol.in d.l.constitutiones. Et vltra dicta supra. in reg.xlv. vide Socin.in Reg.xxiiij.Specul.in titu.de appell.§.in quibus.Hip.in rep.l.vnicę,nu.138.C.de rap.virg.Lanfran.de Oria. in tract.de interloqu.& appella.nu.96. Federicum Sehem in trac. de appell.nu.37.Montal.in l.j.tit.xv.lib.ij.Fo.& l.Regia.xvj.titu. 23.par.3.& in l.xj.tit.xvj.lib.iij.ordina.

6 Sexto limita, quãdo vere esset confessus & conuictus, non autẽ ficte per contumaciam: quia requiritur ꝙ ore proprio confiteatur: contumax autem ficte dicitur confessus, & non fit extensio de casu vero ad casum fictum.l.iij.in.§.hęc verba. ff.de neg. gest. Ita tenet Ange.Aret.in tracta.malefic.in verb. prędente dicto Caio & appellante.nu.21.Nellus in tract.bannit.in 4.par.j.tempo.q.ij.Fran.in d. §.porro.nu.8.vbi tenet,ꝙ quandocunque contumax ex forma statuti habetur pro conuicto & confesso,non auditur appellans.

Quod tamen declara, vt per Philip.Franc.vbi supra,quia contrarium tenent Bar.& Alex.ibi,in d.l.obseruare curabis.

7 Septimo limita, nisi allegaretur probabilis causa in appellatione, quæ offuscaret probationem aut confessionem: tunc appellatio admittitur.Ita notatur.in c.Romana.in.§.sin autem.de appella.lib.vj. & tenet Ioan.de imol,in d.§.iussus, de appellat. Philippus Dec.in

c.consuluit,nu.5.de appella.& in d.§.porro.num.16.

8 Octauo limita procedere, tantummodo in criminibus enumer-
tis in d.l.obseruare. Hanc opinionem contra gloss.ibi tenet Petr.
Bella Per.& ea tanquam equiorem sequitur ibi Cin.in ij.col.qua-
dicit magis sibi placere Alberic.nu.2.in d.l. obseruare. & ante e-
tenuit Azo in Summa illius titu. quam opinionem dicit esse vera
de rigore iuris.Ioan.de Imo.in d.§.iussus. nu.8. Contrariam tam
opinionem tenet glo.in d.l.ij.quam sequitur ibi Bart.& Bald.& n
net glo.in d.§.iussu.in d.l.notandum.ff.de appella.quam opinione
dicit communiter teneri Ioan. de Imol. in d.§. iussus. eandem op
nionem tenet Anto.in d.§.porro. de appellat. eandem dicit esse co
munem opinionem idem Ant.de Butrio,in tracta,de notorio. artic
4.nume.56.

REGVLA CLVII.

CHRONICORVM, & historiarum exemplum probat
Hanc regulam ponit Bar.in l.j.& ibi Alex.ff.si cert.peta.per tex.
in c.cum causam.de probatio.probatur in l.1.ibi,a quibusdam scri-
ptoribus traditum est.ff.de officio præfec.præto.& in l.j.ibi, Iunius
& Trebatius,& feneſtrella scribunt.ff.de offic.quęsto. glo. in Cle-
men.j.in verb.vrbano.de reliq.& venera. sancto. & in clem.j.in
verb.Bononia.de magistr.& in c.quanuis. xxj. dist. De historiis
est text.in l.ij in.§.eodẽtempore.ff.de origi. iur. & in l. in quæstio-
nibus.ff.ad l.Iul.maie.vbi Salustij Histor is referri videtur.& in §.
j.in fi. Insti.de donat.Et de Historiis ecclesiasticis est tex. in c.fin.
ix.dist.in glo.in c.vt veterum.in verbo,Greci.eadem dist. Et de
Legendis sanctorum est glo.in.§. hæc autem tria.in Proœ. Digest.
in verb.Regis. Et generaliter de libris antiquorum tex.in l.j.ff.de
offic.præf.præt.& in l.j.ff. de offic. quęst. & in l.septimo mense.ff.
de statu homi. Circa quam regulam vide Philipp.Dec.in consil.
cxxxv.Abb.in c.ij.nu.11.de feud.& in c.cum causa.nu.1.de prob.
Cæpol.in Auth.sed nouo iure.num.22.C.de seruis fugit.& notabil.
Paul.Paris.in consi.j.nu.50,vol.j.Plateam in.§.penul.notab.j.de re
sta. Institutio.

Hanc regulam amplia quatuor modis, & limita vno modo, v
per Franc,Purpura,in l.j.nu.156,ff.si cer.peta.

REGVLA CLVIII.

CREDITOR partem debiti regulariter accipere non cogitur.
Hanc regulam probat text.in l. quidam estimauerunt. ff.si certum
peta.& in l.tutor.in.§,Lucius.ff. de vsur. & in l. acceptam. C. de
vsur.glo.& Doct.in l.qui Romæ.in princ.ff.de verb.oblig.& in l.
si ita quis.in.§.Seia cauit.ff.eod.tit. De iure regio est text.in l.ix.
titu,xx.lib,iij.Fori,& in l,viij.tit,xiiij.part,v,& in l, cxix.Seyl

Ratio

Ratio est, quia particulari solutio, non minima incommoda solet afferre: vt in l. plane. ff. famil. hercis. Circa quam regulam vide Anton. de Tremo. in Addition. ad practic. Vber. de Bonaccur. Rub. secunda, incip. quibus modis suo nomine &c. fol. 35. col. j. in glo. in verbo, non cogitur. Castil. in l. xx. Tauri, in glo. fi. Bellon. in consi. 64. nu. 1. Ioan. de Amic. in consi. 55. nu. 18.

Hanc regulam cum duabus limitationibus ponit Socin. in regu. 75. Hanc etiam regulam ponit Iaſ. poſt. Alexan. vbi ampliat duobus modis, & limitat ix. modis in. l. quidam existimauerunt. nume. 5. cū aliis. quas duas ampliatio Iaſ. & 3. limitationes ex eis ponit Mam. Sancius Vascoletus in tracta. indiuiduorum, in 7. cerula, nu. 79. Hanc etiam regu. cum quinque ampliatio. & 12. limitatio. ponit Ant. Neguſan. de Fano. in tract. de pigni in 2. par. 3. mēb. v. par. princip. nu. 17. cum aliis.

REGVLA CLVIIII.

Creditor inuitus non compellitur recipere vnum pro alio. Hanc regu. probat tex. in l. ſi ſe non obtulit. §. ait prætor. ff. de re iudi. & in l. promiſſor. in §. fi. ff. de constitu. pec. & in l. item liberatur. in §. qui paratus. ff. quib. mod. pignus vel hypo. ſolui tex. & ibi Doct. in l. 2. in §. mutui datio. ff. ſi cert. peta. & in Authen. & hoc ſi debitum. & in l. manifeſta. C. de ſolutio. Circa quam regulam vide notab. Caro. Ruin. in conſi. lxv. nu. x. vol. 2. And. Tiraq. in tract. de vtroq; retract. in tit. de retract. (Lignagier.) in §. j. in. glo. xx. nume. 14. Marc. Mantua in lib. 6. obſeruatione. lix. Socin. Iun. in conſi. lxxv. nu. 7. volu. 2. & in conſi. 147. nu. 8. vo. j. Marc. Man. in conſi. 18. nu. 10.

Hanc regulam cum duabus limitationibus ponit Soci. in regul. 382. Hanc etiam regulam cum 2. ampliatio. & v. limitation. ponit Caſtillo in l. xx. Tauri in gl. fi. Eandem regulam cum decem limitatio. ponit Ioan. de Platea in §. j. nu. 3. Inſtitut. quib. mod. tollitur oblig. Eandem regulam cum quindecim limitat. ponit Marti. Sanc. Vaſcol. in tract. indiuiduorum, in 3. cerula, nu. 38. Eādem regulam cum duabus ampliation. et viginti limilatio. ponit. Iaſ. in d. §. mutui datio. a nu. 8. vſq; ad finem.

REGVLA CLX.

Creditor ſecundus poteſt offerre primo creditori ſuum creditum, & liberare pignus a primo creditore, & ſuam hypothecā confirmare. Hanc regulam probat tex. in l. j. C. qui potio. in pig. habean. De iure Regio. eſt tex. in l. 46. ti. 13. par. v. Circa quam regulam vide And. Tiraq. in tract. de vtroq; retractu, in titu. de retract. (Lignagier). §. 8. glo. 7. nu. 11.

Hāc regulam, vbi eam notabiliter examinat cum tribus amplia.

& tribus limitat. posuit Ant. Negusan. de Fano. in tract. de pigno. in tertio memb. v. par. prin. nu. 1. vsque ad fin. quam primam limitationem. quę ponitur per eum ibi nu. 4. restringit septem modis. vide eundem ibi nu. 10. vbi ponit alias nouem ampliationes.

REGVLA CLXI.

CREDITOR tenetur mittere ad domum debitoris, quan. debitor non expresso loco aliquid dare tenetur: & sic non tenetur portare debitum ad domum creditoris. Hanc regu. ponit Alb. Rosate in l. ij. nu. 22. C. de iure emphy. per tex. in l. cum ij. in §. ca. sę huiusmodi. ff. de transact. vbi obligatus ad alimenta non tenetur ea deferre ad domum persone, cui alimenta debentur. & in l. ille la verba. in prin. & ibi glo. incip. non venit. ff. de constitu. pecu. glo. sequitur Abb. in c. significante. nu. 9. de pigno. & ibi expres. hoc tenet Barba. nu. 8. Eandem opinionem tenet Ang. in l. spar. nu. 3. ff. de ęden. Bal. in l. acceptam. nu. 22. C. de vsur. Innocen. in c. significante. nu. 1. & ibi doct. & Abb. in c. licet. el j. num. 13. de mo. Barto. in l. cum filius. in §. si promissor. nu. 2. & ibi Ang. num. Ias. nu. 3. & Alexand. & doct. ff. de verbo. obliga. Ang. Aret. in § præterea quasdam. nu. 35. Instit. de actio. Roma. in l. de die. in §. mulierem. ff. qui satisd. cogan. nnme. 14. Ias. in d. l. ij. nume. 92. C. de iure emphyteu.

1 Limita primo hāc regulam non procedere, nisi ambo, videlicet creditor & debitor, sint eiusdem fori. Secundum Bar. in d. l. item illa. per glo. ibi. Bald. in d. l. acceptam: & in l. fin. nu. 7. C. de condit. inser. Pet. de Vbal. in tract. de duobus fratribus. q. xiiij. nu. 15. Ias. in d. l. ij. nu. 92. C. de iure emphyt. Et quando dicantur eiusdem fori vide tra Bar. in d. l. item illa. ponit. Ias. in d. l. ij. nu. 93.

2 Secundo limita, nisi debitum esset ita modicum, vt plus incom modi quam vtilitatis afferret domino. Ita tenet Bal. in d. l. accepta nume. 23. allegat Innocen. in d. cap. significante. de pignori. sed co te Innocen. ibi hoc non tenet: sed illam opinionem Bald. sequitur Ias. in d. l. ij. nu. 92.

3 Tertio fallit, quando testator legatum vel fideicommissum ex presse vel tacite solui destinasset in loco creditoris, vel alibi. Vt in l. si fideicommissum. in princi. ff. de iudic. & ibi Docto. De iure Re gio est tex. in l. fi. ix. par. vj.

4 Quarto limita, quando debitor cœpisset soluere in loco creditoris. Vt in d. l. fideicommissum in §. fin. cum l. sequen. per quem tex. Ang. in l. j. nu. 5. C. de fideicom. tenet, quod quandocunque aliquis habet exceptionem ne teneretur soluere legata in certo loco, si nu num legatum in illo loco soluerit, sibi prędudicat quo ad alios, ut etiam possit cogi alia legata in illo loco soluere. contra quam opi nionē Angel. tenet expresse Ias. in l. ii. nu. 9. C. de fideicom. & Gu

liel.Benedic.in repe.c.Rainutius.in verbo,si absq; liberis moreretur el.2.nu.176.de testamen. sed pro opinione Ang. contra Ias.& Guliel.Benedict.est tex.in d.l.fi.circa fi.ti.ix.par.6.

5 Quinto limita, quando debetur certa species, quia est tradenda vbi res est.Vt in l.sed & si susceperit.in §.si ea res. ff.de iudi.

6 Sexto limita, quando petitur non res,sed cautio rei prestandæ. Ita tenet Pau.de Cast.in l.si fideicomiss. in.§. j.ff.de iud. facit tex. in l.quod legatur.ff.eo.tit.

7 Septimo limita,si aliquis promisit facere cessionem vel renuntiationem sub pena:quia tunc tenetur ire ad domum creditoris. Ita tenet Innocen.in d.c.significante nu. 1. de pigno. quem sequuntur ibi doct.precipue Barba.num. 11.allegans text.in c.pastoralis.in §.fi.de offic.ordin.

8 Octauo limita secundum Inno.quem sequitur ibi Ant.de But.nume.12.in d.c. significante. de pignor. quando est dies apposita tacite vel expresse : quia vt impediatur mora committi, debet debitor ire ad domum creditoris sed ut dicit Bar.in d.l.item illa.hoc nõ est necesse,cum possit in domo sua si creditor est absens protestari.

9 Nono limita, nisi consuetudo loci aliter se haberet. Secundum glos. quam ibi sequitur Bartol. in d. l. item illa. quam sequitur Petr.de Vbal.in d.tract. de duobus fratrib.in d.vj.quæstio.nume.1. §.eandem opinionem tenet Barto.in l.suo victu.nume.1.ff.de operis liber.

10 Decimo fallit,si debita velit soluere in loco creditoris:nam tũc etiam eo inuito potest.Ita tenet Bal.in.d. l. acceptam.nu. 23. C.de vsu.Quod dicit esse verum nisi locus ille esset destinatus fauore creditoris,vel vtriusq;.allegat notata in l. vsuras.C.de soluti.& in ratione sui text.in l.j.C.de seru.exportan. quam opinionem sequitur Ias.in d.l.2.nu.96.C.de iure emphy.

11 Vndecimo fallit,nisi gratia morę purgandæ, quia attenditur locus creditoris. Vt in d.l.item illa.in §.proinde.ff.de cõst.pecun.notatur per Doct.in d.c.significante.de pigno. Quid aũt si sit dies apposita tacite vel expresse,dixi supra in 8.limita.

12 Duodecimo fallit,nisi esset debitum, obsequium, vel reuerentia personæ.Vt in l.ꝙ nisi.§.ex prouincia.ff.de oper.liberto.vel causa propter quam debetur aliud suaderet,vt in l. sed & si susceperit.in §.si libertis.ff.de iudi.et ibi Bart.vbi dicit,quod si relinquitur scholari certa quantitas pecunię in auxilium studij, tale legatum seu fideicommissum debet præstari in studio.quem sequitur ibi Iacob.in §.Geor.nu.2.& ibi Lancel.Deci.vbi declarat illud dictum Bart, in j.col.Idem etiam est in vasallis, cum renouatur fidelitas:secundum supradictos Doctor.Idem in censuariis ac effectuariis quando petũt renouationem,quia sunt quodammodo subditi:vt in l.pro locis.C.de annou.& tribu.lib.x.

13 Decimotertio limita,nisi detur gratia conditionis implẽdæ, quia tunc debet fieri oblatio in domum creditoris. Vt in l.si,C.de condi-

&io. inſer. Barto. in l. tales. in §. Priſcus reſpondit. ff. de condi. &
mon. Bald. in l. ſuus quoque in fin. verbis. §. recte puto. in verſ.
teſt. ff. de hæredi. inſtitu.

14 Decimoquarto limita non procedere, in primitiis ſoluendis
cerdotibus, quia illas tenentur ruſtici in horrea clericorum de
re. Et inquit glo. notab. in c. reuertimini. in verbo. in horrea. x
q. j. & in c. decimas quas in uſum. in verbo, in horreum. xvi
7. & eſt tex. notab. ſecundum glo. & Imol. & Roma. ibi in l. ſtip
tio iſta. in §. inter certam. ff. de verbo. obligat. ita tenet Iaſ. in l. u
me. 92. C. de iure emphy.

15 Limita decimoquinto, niſi ſubſiſtente impoſsibilitate creditor
vt quia pater propter aliquod delictum miſſus eſſet in exilium,
filius illi ad alimenta teneretur, quia teneretur mittere alimenta
locum patris. Vt eſt tex ſolennis in Aut. de inceſt. nup. in §. ſi v
ro contigerit. colla. 2. & ibi gio. in verbo, alia neceſſaria. vbi. N
de Neapo. refert dominium ſuum habuiſſe hãc quæſtionem de fa
in ciuiuitate Foroliuij. Et idem eſt in patre alere liberos. l. ſi qu
a liberis. §. ſi vel parens. ff. de lib. agnoſc. nam ſi filii nolint aut n
poſsint ſtare cum patre, debent eis alimenta extra domum pat
præſtari. ponunt Roma. & Imo. in l. ſi cum dotem, in §. tranſgred
mur. ff. ſoluto matrimo. pro quo facit quod ſupra dixi in regula. e
in decima limitatione.

16 Limita decimoſexto, quando aliquid eſt præſtandum in quo d
ferrendo ad domum creditoris non cadit expenſa, vt eſt deferre p
cuniam, quia tenetur deferre, puta pecunias. pro alimentis. Ita n
net. Ange. in l. cum. 2. in §. vult. igitur. nu. 5. ff. de tranſact. & ita n
net Bar. in l. j. nu. 4. ff. de alimen. & cib. lega. quem ſequitur Imol
cap. indicante. num. 19. de teſtamen. Iaſ. in d. l. 2. num. 92. in fi. C. d
iure emphiteoti.

17 Decimoſeptimo fallit, ſi greditor velit ſua impenſa deferre leg
tum ad domum ſuam per debitorem, ita vt hæres ſolum ponere
borem ſuę perſonę. Glo. in l. quod legatur in verbo, a legatario.
probata ibi glo. 3. in uerbo, vbi eſt. Quam verſi. vel niſi forte. ff.
iudi. ſequitur ibi Bar. & Ang. & eam eſſe communem & tenendam
firmat ibi Iacob. de ſan. Geor. nu. 4. idem Bart. & doct. in l. cum
res. ff. de leg. j. Pro qua opinione eſt tex. in l. prætor. in §. quod ſi
alio loco. ff. de ædend. & in l. ſi. in Aſia. in §. depoſitũ. ff. depoſi. &
lam glo. ſequitur Iaſ. in l. cum ij. §. dum igitur. num. 9. ff. de æden.

18 Decimooctauo limita, niſi eſſet determinatus locus in quo d
beat offerri, quia tunc ad nullum locum debet accedere tam debito
quam creditor. Vt in l. j. ff. de eo quod certo loco.

19 Decimonono limita, non habere locum in bannito: nam ſi debi
tor promiſit ſoluere Salmanticę, & poſtea ego ſum bannitus de
la vrbe, tenebitur debitor ſoluere mihi alibi, & ſic eſt ſpecialis
bannito, vt poſsit conuenire debitores ſuos in quocunque loco
reperiat, etiam ſi ibi nullo modo ſortiatur forum ex, eſt & ibi glo.

quæ

que hoc expresse tenet, in l. vsuras. C. de solut. & ita per illum tex, & glo. tenet Roma. in sing. lxxij. Bald. in d. l. vsuras. Feli. in c. cum sit. in princi. de foro compe. Fran. Crem. in sing. cxxiij. Curt. Iun. in l. hæres absens. in. §. si quis tutelam, nu. 3. ff. de iud. Pro qua limit, vide posita supra. in 15. limita.

REGVLA CLXII.

CREDITORES priuilegiati eiusdem tituli in personalibus actionibus concurrunt, nulla habita ratione prioritatis nec posterioritatis. Hanc regulam probat tex. in l. priuilegia. ff. de priule. cre. & in l. si hominem. in. §. quoties. ff. depos.

Hanc regulam ponit Franc. de Ripa, vbi eam limitat sex modis, in d. l. priuilegia. nu. 51. vsque ad nu. 58. ff. de priuil. credit.

REGVLA CLXIII.

CREDITOR tenetur fideiussori soluenti cedere actionem personalem & hypothecariam. Quam regulam probat tex. secundum Salice. ibi, in l. cum eorum, C. de senten. & in l. ij. & ibi gloss. in verbo, transferrendi. ff. de distract. pign. tex. in l. creditori. C. de fideiusso. Circa quã reg. vide notab. Caro. Moli. in tract. de vsur. nu. 680.

Hanc regulam cum tribus ampliationibus & duabus limitationibus ponit Anton. de Fano, in tracta. de pigno, in 3. memb. 5. par. principalis nume. 33.

REGVLA CLXIIII.

CREDITOR, qui non potest cedere actionem fideiussori, exceptione cedendarum actione repellitur. Hanc regulam probat tex. in l. Stichum. in. §. si creditori. el ij. ff. de solut. & in l. si pupillus alterum. & vtrobique Bart. ff. de admini. tut.

Hanc regulam cum 5. limitationib. ponit Ant. Negusan. in tracta. de pigno. in 3. memb. 3. par. prin. nu. 33.

REGVLA CLXV.

CREDITOR, si vendit pignus, & nondum recipit prætium ab emptore, non tenetur soluere debitori residuum, sed solum cedere ei actionem contra emptorem, periculo tamen ipsius creditoris qui vendidit. Hanc regulam probat text. in l. eleganter. in. §. si vendiderit. ff. de pigno. actio.

Hanc regulam limitat quinque modis glo. in l. penul. in verbo,

delegare.ff.de pigno.actio.quæ lex contrariatur noſtræ regulæ: &
gl.ibi ponit quinque ſolutiones, per quas limitatur hæc regula.

1 Et ſic limita primo ſecundum gl.quandocunque ipſe creditor to-
tum prætium recipit.tunc enim tenetur ſoluere illud reſiduum debi-
tori.& hęc eſt prima ſolutio gloſſ. Facit de iure regio tex. in l. xij
titu.13.par.5.

2 Secundo limita,quando creditor non curat recipere ceſsionem a
ipſo creditore,ſed vult expectare dilationem per eum datam em-
ptori,& tunc accipere prętium per manus creditoris:nam iſto ca
non cogitur inuitus recipere ceſsionem.& hæc eſt 2.ſolut.glo.

3 Tertio limita,quando creditor velit cedere actionem contra em-
ptorem per modum delegationis: debitor autem non vult illam hoc
modo, ſed per viam ſimplicis ceſsionis tantum, quia non vult q
creditor delegando penitus liberetur,iuxta text.in l.j. C. de nouā-
tio.nam in hoc creditor debet ſatisfacere ipſi debitori. ethęc eſt te
tia ſolu.glo.

4 Quarto limita, quando debitor fuiſſet in culpa dando dilationem
emptori,& in habendo fidem de prætio, quia tunc debitor non co
gitur recipere ceſsionem.quæ eſt ſol.4.glo.

5 Quinto limita,quando creditor valet cedere actionē periculo de-
bitoris,& non periculo ſuo, quia debitor nō cogitur illam recipere
& iſta eſt 5.ſol.glo. Quam regu.& limit.intelligo veram,quando
creditor potuit vēdere præſenti pecunia abſque dilationē, nam iſto
caſu ipſe creditor non debuit facere gratiam de alieno,& ideo tene-
bitur cedere ſuo periculo. ita tenet Paul. de Caſt.in d.§. ſi vendide-
rit.per tex.in l.qui Romæ.in.§.Callimachus.ff.de verb.oblig. indu
cendo vt ibi per eum.ſed ſi creditor non fuit in culpa, quia forte nō
potuit aliter vendere, vel quia erat talis conſuetudo,tunc non tene-
tur non cedere ſuo periculo. Ita tenet Pau.de Caſt.in d.§.ſi vendi-
derit,tex.in l.ſi pignore,in.§.fi.ff.de pign.Action.

REGVLA CLXVI.

Creditor poteſt vendere pignus, ſeruatis tamen ſeruan-
dis, ad hoc enim vt creditor poſsit vendere pignus, requiritur q
debitor ſit in mora ſoluendi debitum. Vt eſt text.ſecundum Bar.&
Salice. in l.cum ſoluendæ.ff.de diſtract.pigno.& ideo vbi eſt appo
ſita certa dies ad ſoluendum,illius lapſus ſufficit ad conſtituendum
debitorem in mora.l.magnam.C.de contrahen.vel commiten. ſti-
pul. & ita proprie loquitur text. in d.l.cum ſoluendæ. vbi autem
dies non eſſet appoſita, requiritur interpellatio ad conſtituendum
debitorem in mora,iuxta text.in l.ſi ex legati cauſa.cum ibi noca-
tis.ff.de verbo.obliga. De iure regio eſt text.in l.xlj.& xlij.tit.13
par.5.vbi ponuntur ea quæ ſeruari debent in venditione pignorum.

Hanc regulam probat etiam tex.in l. ſi conuenerit, la. l. ff. de
pignor.

pignor. & in l. fina. C. de iure domi. impetra. tex. & ibi glo. in l. creditor hypothecas. C. de distractio. pigno, De iure regio est text. in d. l. 11. & 42. supra allegatis.

Hanc regulam ponit notab. Anto. de Fano in tracta. de pignori. in j. memb. 6. par. nu. 1. vbi vsque ad nu. 15. eam declarat. & a nu. 15. vsque ad nu. 33. ampliat x. modis, & limitat totidem modis.

REGVLA CLXVII.

CREDITORI datur retentio pignoris, si non est satisfactus a debitore pro vtroque debito, scilicet hypothecario & chirographario. Hanc regulam probat text. in l. vnica. C. ob chirographa. pecuni. pignus retine. pos. & ibi Docto. Et regia. l. 22. titu. 13. par. 5.

Hanc regulam amplia 9. modis, & limita 4. modis, vt per Anto. Negusantium in tracta. de pigno, in 3. memb. 5. partis. nu. 46. vsque ad nu. 51.

REGVLA CLXVIII.

CREDITOR prior prefertur posteriori. Hanc regulam probat text. in l. qui balneum, & in l. potior. ff. qui potio. in pigno. habean. & in l. quoties vtriusque. ff. de regu. iur. qui prior. de regul. iur. lib. 6. & ibi Din. Regia. l. 5. & l. 17. tit. 20. lib. 3. fori. & l. 27. & 29. tit. 13. parti. 5. Circa quam regulam vide Catelli. Cottam in Memora. iuris, in verbo, creditor. el 7. Cepo. in cautela 124. vbi eam aliquibus modis.

Hanc regulam amplia tredecim modis, & limita vigintiquinque modis, vt per Fran. de Ripa. in l. priuilegia. a num. 3. vsque ad num. 50. ff. de priuile. credito. Eandem reg. vbi eam ampliat 20. modis, atque etiam limitat totidem modis, ponit Anto. Negusantius in tracta. de pign. in 2. memb. 5. par. a nu. 1. vsque ad nu. 31. Eandem regulã, vbi eam ampliat 21. modis, & limitat 25. modis, & notabiliter tract. materiam. & 13. effectus quos operatur prioritas temporis, ponit Chassa, in Catalo. gloriæ mũdi, in 12. par. conside. 99. per totam.

REGVLA CLXIX.

CREDITOR vendens pignus non tenetur de euictione. Hanc regulam proba tex. & ibi glo. & Bar. in l. periculum. ff. de pignori. & in l. j. & ij. C. credito. euictio. pig non debe.

1 Amplia primo, non solum habere locum in creditore priuato, verum etiam in fisco, quia in hoc fiscus vtitur iure priuati, vt in l. j. C. credito. euictio. pigno. non debe.

2 Amplia secundo, non solum si creditor vendat pignus consistẽs in corpore, sed etiam si vendat nomen creditoris hypothecatum. Vt est text. in d. l. periculum.

Limita

2 Limita primo, quando creditor vendidit pignus non iuri creditoris, sed iure dominij & vt dominus: & idem si simpliciter vendidit, quia intelligitur vendidisse in dubio vt dominus, & non vt creditor, nam isto casu creditor tenetur de euictione. Ita tenet Salice. in d. l.j. in fi. vers. nunc quia casus, vbi dicit, ita tenere alios docto, mouetur per text. in l.j. §.j. ff. si ager vectig. vel empby. peta. idem tenet Salic. in l. rescriptum in §.j. ff. de dictio. pign.

2 Limita secundo, quando creditor vendidit & promisit de euictione, quia tunc tenebitur creditor vti promisit. Vt est tex. d.l.j. ibi, nisi nominatim hoc repromissum a priuato fuerit &c. & ibi glo. in ver. creditorem. quam sequuntur ibi Docto. præcipue Salice. in 3. notab. idem probatur in l.ij. eod. tit.

3 Limita tertio, quando ille qui vendidit tanquam creditor non doceret se esse creditorem, & rem venditam esse sibi obligatam, tunc enim non obstante q̃ vendiderit, tanquam creditor tenetur de euictione quæ postea sequeretur. Ita probat text. in d.l.j. in princ. ibi prædium obligatum. & ibi glo. fi. vult, q̃ creditor qui vendit pignus debeat quatuor præstare, et primum est illud quod continetur in hac limitatione, & cum glo. transeunt ibi Bar. Bal. Salic. & alij doct. idē Salice. in l. rescriptum. in. §.j. ff. de distract. pigno.

4 Fallit quarto, quando creditor qui vendidit doceret se creditorē & illam rem esse sibi obligatam, tamen non doceret se in dicto pignore seu hypotheca esse potiorem omnibus aliis creditoribus, tunc enim si alius creditor potior euinceret ab emptore, ille creditor qui vendidit teneretur de euictione. Tex. est in d.l.j. in fi. ibi, potiorem se cæteris esse creditoribus. & ita notabiliter tenet glo. fi. ibi, quam sequuntur ibi docto. Quod tamen declara vt per Salice. in d.l.j.

5 Limita quinto, quando creditor habens rem obligatam, & vendens sciret illam non esse debitoris qui obligauit, sed esse alienam, tunc enim illam vendens cum sciat eam esse alienam, est in dolo, & ideo domino euincente tenebitur de euictione. Vt in d.l.2. C. credito. euictio. pigno. non debe. & notat gl. fi. in d.l.j. quam sequuntur ibi Bald. & Salic.

6 Limita sexto. quando creditor sciebat sibi non licere vendere, neque ex pacto, nec ex dispositione legis, & tamen vendidit, quia tūc creditor tanquam dolosus tenebitur de euictione. Ita tenet glo. fin. in d.l.j. & ibi Salice. post Bal.

REGVLA CLXX.

Creditor consentiendo pignus vendi per debitorem, censetur remittere ius sui pignoris. Quam regulam probat tex. in l. si debitor. in §.j. ff. quibus modis pignus vel hypo. solui. & in l. sicut. in §. si voluntate. & in l. §. probaueris. & in l. cum te. C. de remissio. pigno. & in l. creditor. & ibi doct. ff. de reg. iur.

Hanc regulam amplia 11. modis, & limita 12. modis, vt per Ant. de

de Fano in tracta. de pignori, in 3. membro. 6. partis, a numer. 12. vsque ad numerum. 33.

RGVLA CLXXI.

COMPELLI non debet quis ad faciendum quod alteri prodest, & sibi non nocet, quando contractus non præcedit, de cuius natura est vt faciat, & ille qui vult aliquem compellere. ex illo lucrum vel cõmodum sentit. Hanc regulam probat tex. in l. nec creditoris. C. de nouatio. in l. fi. ff. de vsu & habita. in. §. præterea. el. 2. Insti. de actio. Hanc regulam per supra dicta iura, ponit Bar. cum 3. limita. in l. soluto. matrimonio nu. 13. ff. solu. matri. quem ibi sequitur Guliel. Pontanus nu. 4. & eam dicit esse communem ibi Iason. nu. 32. & 33.

Hanc regulam per supradictam doctrinam Bart. cum 58. limitatio. ponit notabili, Ludo. Roma, in d. l. soluto. matrimonio, a numero. 5. vsque ad numerum 21.

REGVLA CLXXII.

CONVENTIO facta inter maritum & vxorem, vt sibi inuicem succedant, valet. Hanc regulam ponit Cin. in l. si pater puellæ nu. 2. C. de inoffi. testamen. quem sequuntur ibi Pau. Bal. Salice. & Ia. nu. 2. vbi confirmat eam quatuor fundamentis. Quã opinionẽ. Cin sequitur Barba. in l. si diuortio. ff de verbo obli. Hippo. in singu. l. Ias. in l. ex hoc iure. nu. 5. ff. de iusti. & iur. Nicola. Boeri. in cõsue. Bituricen. in rub. de consue. matrimonij & docerij. §. j. col. 7. & 8. fo. 58. col. j. et notab. Pala. Ruui. in repe. rubr. de donatio. §. 50. nu. 11. Hanc regulam probat tex. in c. j. in §. filij nati. & ibi Bal. & docto. si. de feud. defun. conten. sit inter domi. & agna. Vas. in Vsibus feudo. tex. in Aut. sed hodie. in fi. ibi, pactis dotalium instrumẽtorum in omni casu vito seruandis. C. de adulte, Et, regia, l. 9. titu. 6. lib. 3. fori. & in l. 23. & 24. titu. 11. par. 4.

Hanc regulam amplia vno modo, & limitat ibidem. vno, Iason d. l. pater puellę. nu. 6. Eandem regulam cũ 6. limitatio. ponit Chassaneus in consuetu. Burgun. in titu. {des droitz) rubr. 4. §. 7. versicul. {autrement). fo. 169. col. 2. nu. 1. cum aliis.

REGVLA CLXXIII.

CRIMINA morte extinguuntur. Hanc regulam probat text. in l. j. cum aliis. C. si. reus vel accusa. mortu. fuerit. in c. quorundam. 23. dist. in c. peruenit. in c. causam quę el 2. qui fil. sint. legi. De iure regio tex. in l. 28. titu. 33. part. 3. & in l. 9. titu. 20. libr. 4. fori. & in l. vii. & viij. titul. j. part. vij. Circa quam regulam, vide Angel. in §. publica autem, nume. 3. & ibi doct. Institutio, de publi. iud.

& in

& in tractatu maleficiorum, in verbo, qui dominus iudex videri nu. 41. Gome. in §. superest. nu. 19. Instit. de actio. Ioan. Igne. in l. in §. sibi manus. nu. 39. ff. ad Syllania. Roma. in singu. 431. Hippo. in cõsil. 1. nu. 36. volu. 1. & in l. fina. nu. 28. ff. de quęstio.

Hanc regulam limitat 5. modis glo. in §. interdum. Instit. de hæreditat. quę ab intesta. deferun. et 9. modis limitat eam glo. in verbo maiestatis. in l. ex iudiciorum. ff. de accusat. Quas 9. limitat. ponit Specul. in tit. de accusatore, in §. 1. nu. 33. Hanc etiam regulam limitat 12. modis Hippo. in l. qui falsam. in §. accusat. nu. 8. & 9. ff. de falsi. alię limitationes ponuntur in d. ll. regni supra allegatis.

Porro intra quantum tempus duret illud ius accusandi: Dico q in crimine hęresis intra quinquennium, iuxta l. 1. & ibi docto. C. de apostat. quod extenditur etiam habere locum in crimine læsę maiestatis. gl. in l. Manichęos. in verbo subire. C. de hęreti. quam glo. sequitur Roma. in sing. 436. in quo est notandum, quod de iure canonico est glo. de hoc in summa. 24. q. 2. vbi tenet, quod de iure Canonico non permittitur aliquem accusari post mortem, nisi in tribus casibus, scilicet in crimine hæresis. c. fi. de hære. secundo quando quis hæreticum instituit hæredem. c. si quis episcopus. eodem titu. tertio si quis in notorio crimine decesserit. c. neque. 88. distinct. & dicit ibi glo. quod de iure ciuili non permittitur aliquem accusari post mortem nisi propter bona tantum, non vt alia illi pœna imponatur, atque addit quod hoc etiam statutum est in crimine læsę maiestatis per tex. in l. fi. C. ad leg. Iuli. maiesta. Quod de iure regio non habet locum, per supra dictas leges, imo in crimine læsę maiestatis non solum propter bona, verum etiam in omnibus aliis pœnis, quas si esset viuus deberet pati poterit condemnari, & ibi glo. enumerat multos casus, in quibus de iure ciuili permittitur accusatio. & est similis glo. iuncto tex. in c. accusatus. in §. in eo. in verbo post mortem. de hære. libro sexto. quę glo. dicit verbum notandũ, quod licet accusatio post mortem non duret vltra quinquennium, vt supra dixi, tamen ad hoc vt bona ipsorum post condemnationẽ confiscentur & applicentur fisco, debent peti intra quadraginta annos, alias non: & sic in effectu vult glo. quod in crimine læsę maiestatis confiscatio bonorum prætcribatur quadraginta annorum spatio, quam glo. vltra doct. ibi. sequitur Augu. Arimi. in addi. ad Ang. in tracta. malefi. in ver. &{hai tradito.} nu. 17. qui sic eam intelligit, cõtra quem vltra glo. in d. l. Manicheos. tenet Abb. in c. cũ nobis. nu. 8. de pręscri. & ibi expresse Felin. nu. 12. quos vide, quia notab. hoc declarant. Et circa hanc regulam notabiliter vide Matthæ. de Affict. vbi ponit 31. specialia in hoc crimine læsę maiestatis, in c. 1. in versi. & bona committen. crimen læsę maie. a nu. 1. vsque ad nu. 53. & a nu. 73 vsque ad nu. 111. ponit 45. modos, quibus committitur hoc crimen lęsæ maiestatis, quę sunt regalia in vsibus feudorum.

Incipit

INCIPIT LITERA D.

REGVLA CLXXIII.

DANS fundum, construens, seu dotans ecclesiam cum consensu diœcesani, quilibet ipsorum erit patronus insolidum. Hanc regulam probat text. in c. piæ mentis. & in c. frigẽtius. & in c. quicunque & in c. filiis. xvj. q. vij. in c. Abbatem. el ij. xviij. quæst. ij. in. c. nobis. de iure patro. hoc voluit gloss. in d. c. piæ mentis. ita tenet Archid. in c. j. de iure patro. lib. vj. & ita concludit Lamber. in tracta. iur. patro. in 1. par. 1. lib. in iij. q. princi. nu. 1 iungẽs his quę ponit Abb. & ibi Io. de Imol. in c. nos quidem. de testa. Roch. de Cur. in tracta. de iure patro. in verbo, constituxit. q. 13. nu. 21. idem Lamber. in eo. trac. in j. par. j. li. arti. 25. iij. quęst. prin.

Hanc regulam, vbi eam ampliat xxj. modis, & limitat x. modis, ponit Lambert. in d. xxv. articulo. per totum.

REGVLA CLXXV.

DEBITOR fugitiuus potest propria autoritate capi a creditore. Hanc regulam probat text. in l. ait prætor. in §. si debitorem. ff. quę in frau. credit. & in l. generali. C. de decu. li. x. glo. in. l. extat in ver. sine vllo iudice. ff. quod me. cau. & in l. quęsitum. in verbo, quia interest. ff. de pigno. glo. in verb. iudicio. in prin. Instit. de actio. et in Auth. vt iudi. sine quoquo suffra. in. §. necessitatem. in verbo, detinere. coll. ij. & in c. j. in verbo, potestatẽ. de pac. iuram. firman. in vsi. feudo. De iure regio probatur in l. xij. tit. xx. lib. iij. Fori. & in l. x. ti. xv. par. v. & in l. 2. legibus {de la hermandad.} Circa quam regulã vide Hippoly. in singul. xliij. & ccxliij. & in l. si vt allegas. nu. 9. C. de sicar. Iaf. in l. cum te proponas. nu. 3. C. de transac. & in l. 1. nu. 71. ff. de offi. eius. & in l. vinum. nu. 3. ff. si cert. pet. & in l. pecuniam. nu. 9. ff. eod. tit. & in prin. Instit. de actio. nu. 72. cũ aliis. & ibi Gome. nu. 59. Mar. Mãtua in consi. xlj. nu. 9. Segurã in. l. ab exhęredato. nu. 5. ff. de leg. 1. Paul. Paris. in consi. cvij. num. 52. & in cõsi. 99. nu. 3. Vol. 3. Castillo et Pala. Ruui. in l. lxvj. Tauri. Et quæ requirantur

quirantur ad hoc vt debitor possit capi, ponit Io. Bapti. Caccialu. in tractat. de debitore suspecto & fugitiuo. quæst. iij. & iiij. Iaſ. in l. qui ab arbitro. nu. 3. cõ aliis. ff. qui satisda. cogan. Paul. Paris. in cõſ. ci. num. 6. vol. iij. & Anto. Rubeus Alexãdri. in repeti. l. non solũ. §. morte. num. 241. ff. de noui. oper. nunciatio. Hanc. regulam cum duabus limita. ponit Soci. in regu. 78. Hanc regulam ampliat v. modis. Gome. in d. §. supereſt. nu. 59. eandem regulam cum aliis v. ampliat. ponit Petr. Rebuff. in glo. ad constitu. regias Galliæ, in prima par. in tract. de literis obligato. art. vj. in glo. iij. nu. 70. pag. 179. Et alias iiij. ampliatio. & iiij. limita ad hãc Regulam ponit Rodericus Xuarez. in l. 2. tit. {de los emplazamientos}. lib. 2. fori. fol. 190. nu. 20. Hanc etiam regulam amplia. xj. modis, & limita 8. modis, vt per Franc. de Ripa in c. 1. nu. 88. de iudic.

1 Vltra quos amplia primo, etiam si tempore contractus debitor dilapidasset. bona: nõ tamen in tantum quin adhuc esset idoneus si postea illud fortius dilapidasset & conditionem suam deteriorem fecisset, procedit nostra regula & potest capi a creditore. Ita Bal. in l. si pro ea. in prin. C. mand. nu. 1. quẽ sequitur Iaſ. in §. supereſt. nu. 87. Institu. de actio. & in l. si ab arbitro. nu. 5. ff. qui satisd. cogant.

2 Amplia secundo, non solũ in debitore principali, sed etiã in eius hærede. Ita tenet Bar. in l. postulãte. in prin. ff. ad Treb. quem sequitur Iaſ. in l. diuortio. in. §. interdum. nu. 6. ff. sol. matr. Petr. Reb. in 1. par. gl. ad constitu. Regias Galliæ: vbi allegat alios doct. in gl. 2. 3. articuli, in tract. de literis obligato. pag. 105. nu. 10. et in eo. tract. ar. 6. glo. iij. pag. 140. nn. 74. Ioan. Crot. in repet. l. nemo potest. col. iiij. ff. de leg. j. Quod tamen intellige vt per Rebuff. in d. nu. 3

3 Amplia tertio procedere, vt creditor per solum sacramentum probare possit suspitionem fugæ. Ita Ioan. de Imol. in l. 2. in fi. prin. ff. solut. matri. vbi tenet, quod ad probandum debitorem suspectum de fuga, ad hoc vt capi possit, sufficit sacramentum creditoris. idem tenet Ang. in repet. l. nemo carcerem. C. exacto. tributo. lib. x. Hanc opin. ante eum tenuit notab. Benedictus de Plumbi. in d. l. nemo carcerem. in penul. col. in princip. Ratio huius appellationis est: quia in hoc casu vertitur periculum in mora: & vbicunque periculum est in mora, ad probationem suspitionis sufficit iuramentum glos. & ibi Innocen. in c. quoniam frequenter. vt lite non contesta. & in l. ij. vbi doctor. C. vbi in rem actio. Pro qua opinione est casus in l. eorum. ff. de damno infect. vbi dicitur, quod timenti damnum, debet de damno infecto caueri. & talis timor probatur per iuramentum calumniæ. l. qui bona. in. §. si quis stipulaturus. ff. eod. tit. ita ergo in casu nostræ ampliationis, quia mora est periculũ allatura, & res est talis quę celeritatẽ desiderat: ideo talis suspitio per iuramentum probatur: ne si aliæ probationes exigerentur, debitor interim aufugeret. Hanc opinionem tenuit Roma in l. si fideiussor. in. §. fin. ff. qui satisda. cogan. facit quod voluit. Sali. in l. vnica. C. de prohibit. sequest. pecunię. vbi tenet, quod reum esse suspectum vel

non

non possidere immobilia, statur iuramento actoris: quia tractatur de modico præiudicio. argumento text. in l. thesaurus. ff. ad exhiben. Hanc opinionem dicit communiter practicari Ioannes Baptista Caccialupus in tractatu de debitore suspecto & fugitiuo, in sexta quæstione, nume. 18. Eandem obseruare totum mundum testatur expresse Paulus Castrens. in consil. cccclxxxiiij. nume. 1. in ij. colum. vol. j. Eandem tenet Iason in l. ij. nu. 29. ff. solut. matrim. & secundum hanc opinionem consuluit Alexand. in consil. xix. nume. 2. volum. 3. & ita tenet Parisius in consilio cvij. voluminine tertio.

Contrariam tamen opinionem tenet Bald. in l. apertissimi. C. de iudic. nume. 9. idem Bald. in consil. cclxxxv. num. 3. & 4. in j. vol. Ang. sibi contrarius. in l. si ab arbitro. §. qui ex causa. num. 9. ff. qui satisda. cogan. & in Authen. de exhiben. reis. in. §. si vero. colla. v.

Hanc opinionem tenet Lanfranc. in tract. recusatio. nu. 7. Alexã. sibi contrarius in l. ij. nu. 22. ff. solut. matri. Iason sibi contrarius in princ. Institu. de actio. nu. 91. & in l. si ab arbitro. num. 8. qui. satisda. cogan. Et hanc dicit communem Thomas Parpal. in repeti. l. ij. col. xxj. in glo. in verbo, suspectum. ff. solu. matri. eam tenet expresse Ang. Aret. in princ Instit. de actio. nu. 8. quam opin. dicit etiam cõmunem Dec. in consil. 75. col. 1. & eam tenet Paris. sibi contrarius in consi. 101. nu. 5. vol. 3. eandem opinionem tenet Catellia. Cotta in Memo. iuris in verb. debitor. el j. Pala. Ruui. in l. lxvij. Tauri. num. 46. & ibi expresse Castillo in gl. {Information.} pro qua opinione est tex. in d. l. lxvj. Tauri.

4 Amplia quarto, habere locum in bannito: nam eo quod quis est bannitus censetur esse in fuga. Vt in c. j. in. §. si quis hominem. de pace tenen. & eius viola. in vsibus feu. facit text. in l. si cum Cornelius, & in l. si quis. ff. de solutio. quod notat Bald. & Moder. in l. rogasti. in §. fina. ff. si cert. peta. & ita tenet Ioann. Baptista Caccialu. in tract. de debitore suspecto. & fugitiuo. q. xvj. nu. 3.

5 Amplia quinto habere locum, etiam in alieno territorio: nam ibi potest propria authoritate capi. Ita tenet Angelus in repeti. l. nemo carcerem. in vltima charta. C. de exacto. tributo. libr. x. & ibi ante eum expresse tenuit Benedictus Plumbi. in penultima dõmina. in versicu. item iuxta prædicta quæro. quod esse mente tenendum dicit Ioann. Baptista Caccialupus in d. tractatu de debitore suspecto. in vij. q. num. 2. Quam tamen intellige vt per Xuarez vbi supra, numero 30. quem intellectum Xuarez ante eum posuit idem Angel. in l. j. numero 2. C. vbi quis de curiali vel cohortali.

6 Amplia sexto procedere, etiam in pecunia: nam creditori debitoris fugientis licet capere pecuniam sibi debitã propriã authoritate. Ita probat tex. in d. §. si debitorẽ. quẽ sic intelligit Din. in prin. Inst. de actio. in ij. colum. in fine. & hoc etiam tenet Raineri. de Forliu. in d. §. si debitorem, nu. 2. & ibi Vdalri, Zasi, nu. 1, Ioan. Baptista de

Caccialup.

Caccialup. in d. tract. de debitore suspecto. in iiij. q. nu. 11. Iaſ. in §. pereſt. nu. 81. Inſtitu. de actio. Eandem opinion. tenet Bartol. in d. §. ſi debitorem. quando eſſet periculum in mora, expectare iudicis licentiam. & ibi Zaſius. nu. 2.

1 Limita primo non procedere, quando, creditor habet pignus: nam in dubio præſumitur idoneus: & tunc non poteſt capi tanquam ſuſpectus de fuga. Vt tenet Bal. in l. creditor qui non idoneum. ff. ſi cer. pet. pro qua opinione eſt glo. in verbo, redigere. in l. ij. C. de pign. quam ſequitur Ioann. Baptiſta de Caccialup. in d. tract. q. 4. nu. 17. Iaſ. in §. ſupereſt. nu. 94. Inſtitut. de actio. Catellia. Cotta in Memora. Iuris, in verbo, creditor. el ij. & in verb. debitor. el j. Barba. in Rubr. de pignori. vbi exclamat de illo dicto Bal. in ij. col. Quod tamen eſt verum quando pignus eſt idoneum: nam alias captura locum habet. Tenet Alexan. in d. l. creditor. ff. ſi cer. peta. quem ſequitur Rode. Xuarez vbi ſupra, nu. 19.

2 Limita ſecundo, niſi debitor militaſſet in armata militia: hoc enim caſu non eſt licita in eum manus iniectio Gloſſ. eſt 2. in verbo, arma ta. C. vbi quis de curia, vel cohorta. per tex. vbi Angel. in l. j. nu. 3. in fi. & nu. 3. C. eo. ti. eandē opi. tenet Rode. Xuarez vbi ſupra, nu. 3.

3 Limita tertio, non procedere in debitore fugiente ad eccleſiam: nam etiam ſi ſuſpectus ſit de fuga nō poteſt ab ea extrahi. Pro qua opinio. facit generalitas text. in l. præſenti. C. de his qui ad eccle. confu. fugi. & in §. ſane enim. cum generaliter prohibeatur inuitum quem poſſe extrahi ab eccleſia. & etiam generaliter loquitur text. in c. quis contumax. & in c. miror. 17. q. 4. Quam opinionem tenet Oldra. in conſi. liij. Abb. per tex. ibi, in c. inter alia. nu. 22. de immu. eccle. ſequitur etiam Io. de Viſquis. in repet. c. definit. nu. 55. 17. q. 4. & de conſuetudine ſeruari teſtatur expreſſe Hippoly. in repe. l. vnica, nu. 211. C. de raptu virgi. Stepha. Aufre. in additio. capellę Toloſa. deciſ. 422. Nicol. Boer. in deciſi. 215. nu. 6. Sylueſt. in ſumma, in verbo immunitas. el 3. in §. 3. Franc. de Ripa in d. c. j. nu. 83. de iudi. Cinus d. l. præſenti. Ludo. Gome. in §. ſupereſt. nu. 66. inſtit. de actio. egregius doctor Didacus de Couarruuias. in li. j. Varia. reſolut. c. xx. nu. 14. Hanc opinio. dicit quotidie obſeruari Philipp. Deci. in l. vinum. in 1j. notab. ff. ſi cer. peta. eam tenet Roderi. Xuarez. in l. 1j. titu. {De los gouiernos. } lib. 3. fori, in v. q. nu 1. fol. 197. eandem opinionem dicit eſſe veram & communem & ita ſeruari Remig. de Conny. in rub. de immuni. eccle. fallen. 27. nu. 4. & 5. & 6. Pro qua opinio. et tex. de iure regio in l. 1j. tit. xj. par. 1. et eſt pragma. ſi. inci. {Venerables prouiſores}. fol. 117. in vol. pragma. Licet cōtrarium tenet Iaſ. in l. vinum. nu. 3. ff. ſi cer. peta. per quatuor fundamenta: de quo ibi. & principaliter mouetur per regulam d. l. vinum. arguendo de pore ad locum. idem tenet Iaſ. in l. plerique. nu. 26. ff. de in ius vocā. & in l. j. in §. ſi decipiuntur. nu. 9. ff. de feri. quā opinionem expreſſe reprobat vbi ſupra: & ad eius fundamenta reſponde, vt per Remigi. de Conny. & Lud. Gome. vbi ſupra.

REGV.

REGVLA CLXXVI.

DEBITOR quantitatis, perempta quantitate etiam casu fortuito, non liberatur. Quam regulam probat text. in l. incendium. C. si cert. peta. & in §. item his. Instit. quibus mo. re contra. oblig. glo. in l. quod te mihi. ff. si cer. peta. Circa quam regulam vide Ias. in l. si a furioso, nu. 4. ff. si cert. peta. Caro. Rui. in cõs. ccxviij. nu. 10. vol. j. & in cons. clxxj. nu. 10. vol. iiij. Hanc reg. ponit Ias. cũ 6. limita. in d. l. quod te mihi, nu. 14. Easdem 6. limitatio. ponit etiã Martinus Sancius Vascoletus in tract. individuorum. in vij. cerula. nu. 80. & quia non ita facile inueniri poterunt.

1 Limita primo, nisi debitor obtulisset quantitatem, & ipse creditor recusat accipere: nam si postea pereat quantitas, debitor liberatur. Probatur in l. si decem. ff. de solu. & clarius in l. si & per emptorem. ff. de actio. emp. & ita Bartol. in d. l. quod te mihi. nume. 4. Quod est verum nisi illa quantitas adhuc maneat: quia tũc tenetur: vt in l. sed & si post. ff. de arbitr. ita notab. tenet Ias. in d. l. quod te mihi. in l. si a furioso, nu. 4. ff. si cert. peta. Carol. Ruin. consil. cxvj. nume. 11. vol. v.

2 Limita secundo, in debitore quantitatis simpliciter: secus autem in debitore quantitatis respectu speciei, nam tunc perempta specie liberatur a quantitate. Ita tenet Barto. in d. l. quod te mihi. nume. 9. per tex. in l. Titiæ. textores in. §. fina. & in l. filiusfamilias. in. §. fin. ff. de leg. j. & alia iura quæ ibi allegat. quam limitationem Bart. sequitur Alberic. Castren. & Alexand. Moder. in l. si ex legati causa, ff. de verbo. obligatio. Ias. in d. l. quod te mihi numero 15. vbi eam declarat.

3 Limita tertio, quando prætium vere, vel ficte supereſt penes debitorem. Vt in l. si possessor. in. §. fi. ff. de petitio. hęred.

4 Limita quarto, quando inter partes esset conuentum, ꝙ periculũ esset creditoris. Vt in l. periculum. C. de nauti. fœno. Regia l. iij. in fi. tit. j. par. v.

5 Limita quinto non habere locum, in casu. l. Titius. versi. sed neque ipsius. ff. de prescrip. verb. vbi probatur, ꝙ si dedi pecuniam alicui, & in eum transtuli dominium cum hac conditione, ꝙ si quid lucratus fuerit ex reditu eius solueret pro me tributum: nam cum tale pactum fiat gratia creditoris principaliter, et principale lucrum debet esse creditoris, ideo periculum debet ad creditorem spectare, cuius gratia principaliter celebratus fuit contractus. Hanc limitat. per istum tex. ponit expresse Paul. de Cast. vbi dicit se nescire alibi, in d. l. quod te mihi. quem sequitur ibi Ias. nu. 15. Alexã. in d. l. si ex legati causa, in fi. ff. de verb. obl. Pro qua opinio. videtur tex. de iure regio in l. iiij. ad medium, titu. iij. par. v.

6 Limita sexto, quando respublica deberet certam quantitatem frumenti alicui, & eam illi obtulit: & quia erat tempus fertilitatis creditor accipere recusauit, volēs expectare tempus caristiæ: nam isto casu respublica in totum liberatur, etiam si frumētum oblatum extaret: Vt in l.nulli.C.de arroga.milita. annonæ. libr. xij. & ibi Bar.quem tex.ad hoc ponderat Bal.in l.non dubium.nu.10.vers. sexto modo fit fraus,C.de legi.& in l. accepta.nu. 24. C.de vsu Roma,in d.l.quod te mihi,nu.6,in fine.

REGVLA CLXXVII.

DEBITVM vel onus diminuitur diminutis personis quibus aliquid relinquitur seu debetur. Hanc regu.probat tex. in l. Seia amico.in princ. ff. de annu. lega. vbi si lego Titio decem annua & interueniet negotiis filiorum meorum qui erant tres, vno morien-te legatum minuitur,ex quo vnus etiam minuitur. facit tex.in l.pe-nult.ff.de condi.& demonst.in l.j.in.§.j.C.de cadu.tollen. Facit ad hoc,nam si debeo alimenta pluribus, quorum numerus sit diminu-tus.minuitur onus.l.dominus.§.fin.ff.de vsufru.l.iij.§.debebit. & l. pecunia.ff.de alimen.& ciba.lega. alimenta enim cum persona ex-tinguuntur. vt in l.cum ij.in.§.constat.ff.de transactio.in l.in singu-los.ff.de annuis lega.

1 Fallit primo, vbi obligatio est transitoria ad hæredes:quia dimi-nutione personarum non minuitur actio vel obligatio,sed transit ad hæredes etiam si sint collegæ in creditum: Vt in l.veteris.C.de cō-trahen.& commi.stipu.& in l.si pactum. ff.de proba. cum concor-dan. heres enim personam defuncti repræsentat pro ea parte pro qua est hæres.l.cum a matre.C.de rei vendi.l.si ab eo.C.de negot. gest.l.j.C.si cer.peta.& censetur eadem persona cum defuncto: vt in Auth.de iureiur.a morte,præsti.in princ.colla.v. ita tenet Dec. in l.hæredem.ff.de reg.iur.

2 Fallit secundo in indiuiduis: vt in l.si communem. & in l.nam di-tis.ff.quemad.seruitu.amittan.& in l.iiij.§.Cato. & in l. stipulatio-nes non diuiduntur.ff.de verb.obliga.cum ibi nota.

3 Fallit tertio,in eo quod debetur pluribus personis, non vt singu-lis, sed vt vniuersis, quia diminutione personarum etiam si vnus tātum superst non minuitur obligatio,vt in l.sicut.in.§.fin.ff. quod cuiusque vniuersi.nomine.

4 Limita quarto, vbicunque habet locum ius accrescendi,quia per-tio personæ deficientis transit ad alium cum onere. Vt in l.vnica,ff. .§.j.cum pluribus seq.C.de cadu. tollen. & in l. & si contra. ff. de vulga.& pupill.& late habetur per Bart.& Doct.præcipue Alci. in l.re coniuncti.ff.de lega.iij.Quod est intelligendū quādo persona deficiens perfecte excluditur:quia alias non habet locum ius accre-scendi; vt in l,si duo,in princi,& ita notata.ff.de iureiuran,iuncta com-

communi liberto. ff. de bonis liberto. quæ materia cum sit multum prolixa & ordinarie tractetur non est transcribenda, cum eam latissime examinat Bal. in l. vnica. C. quando non peten. par. vbi notab. & nouissime Hieron. Cagnolus.

REGVLA CLXXVIII.

DEBITVM, vel onus non diminuitur, nec perimit obligationem diminutis personis oneratis, vel quæ aliquid debent. Hanc regulam probat tex. in l. si pactum. ff. de probatio. in l. veteris cum concordan. ibi signatis. C. de contrahen. & commi. stipula. in l. si debitori. C. de pact. in l. pro hæredita. C. de hęredita, actio. & in l. fin. eodem titulo.

1 Amplia primo, etiam si obligatio sit in dando, seu in faciendo, siue mista. Vt in d. l. veteris.

2 Amplia secundo, etiam si diminutio causetur ex inutili adiectione personæ ad obligationem: vt si fundus quem habebam communem cum Titio fuit a me venditus pro decem, nam licet ratione Tiij non teneat venditio, nihilominus ego sum in totum ad prætium obligatus, & in me firma manet totius fundi venditio: vt in l. fundus ille. ff. de contrahend. empt.

3 Amplia tertio, in indiuiduis, in quibus quilibet insolidum tenetur. Vt in l. fideicommissa. in. §. penult. ff. de lega. iij. nam si vnus ex cohęredibus est grauatus opus facere ciuitati, vel statuã, vel aliud indiuiduum, potest insolidum astringi cohęrede nolẽte vel negligẽte, vt habetur in l. ij. in. §. j. & ij. & in l. iiij. in. §. Cato. & in l. stipulationes non diuiduntur. ff. de verb. obl.

4 Amplia quarto, non solum si diminutio causetur ex morte vnius personę, verum etiam ex alio defectu, vt quia sit incapax, vel inhabilis, vel si sit diminutio dispositionis, siue postea superueniat. Vt habetur in l. j. in. §. j. cum plurib. seq. C. de cadu. tollen. & in l. si Titio. ff. de leg. iij.

5 Amplia quinto, in pluribus qui aliquid debent vt vniuersi. vt in l. sicut. in. §. fi. cum ibi notatis. ff. quod cuiuscunque vniuersi nomi.

1 Fallit primo, in onere vel debito cohęrendi personæ, quia non transit ad hæredes cum extinguatur cum persona. vt in l. centesimis in. §. j. ff. de verborum obligationi. & in l. si decesserit. & ibi Bartol. & Doct. ff. qui satisda. cogan. & in l. j. in. §. ne autem. C. de cadu. tollen.

2 Limita secundo, vbicunque est electa industria personæ, quia cũ obligatio non egrediatur personam perit & cessat. Vt in l. inter artifices. ff. de soluto. notatur in l. nemo est qui nesciat. ff. de duobus reis. Ita dixit Bar. in l. si sit stipulatus. in fine. ff. de verbo. obligatio. Bald. in d. §. ne autem. & in l. continuus. §. si ab eod. ff. de verborum obligatio. Cin. & Doct. in l. veteris. C. de contrahen. & committẽ.

ſtipula. Ludo. Roma. in ſingu. dclxx. Felin. in c. quoniam. in § ita tem. nu. 5. de offic. deleg. Quod tamen eſt verum, niſi hæredes ſent eiuſdem artificij: nam tunc licet eſſet electa induſtria perſon obligatio tranſit ad hęredes. Ita notabiliter concludit Alber. dicit ita communiter teneri, in d. l. inter artifices. nu. 1.

3 Tertio limita, vbi ex pluribus creditoribus quis efficitur non nendo: quia alij non tenentur pro eo etiam in cauſa alimentor Vt in l. ſolent, in fi. ff. de alimen. & ciba. lega. facit tex. in l. j. & not. C. ne filius pro patre.

4 Limita quarto in perſona acceſſoria. vt eſt fideiuſſor, qui liber tur liberato principali. Vt in l. & hæredi. in §. is cum l. ſequent. in l. quod dictum. ff. de pact. Iaſ. notab. in l. ſi poſt moram, nume. in vj. colum. verſic. modo ego habeo regulam. ff. de eo quod cer loco.

5 Quinto fallit reſpectu præſcriptionis: vt ſi debens decem annos deceſſerit relictis duobus hæredibus, quorum vnus ſoluerit & alius ceſſauerit tanto tempore ex quo poſsit cauſari pręſcriptio: nã tunc debitum minuitur. Tenet Barto. in l. ſi prius. in princ. nume. ff. de aqua plu. arcen.

6 Fallit ſexto, vbi onus eſt diſtributum pro numero perſonarum nam ſi minuantur perſonę, minuentur operæ. quia non debet vnus pro tributo alterius vel onere grauari. vt in l. vnica, & ibi gloſſ. C. vt nullus ex vicane. pro alienis vicane. debi. tenea. libr. xj. & in hac definitione, cum ibi nota. C. de omni agro deſer. li. xj. not. Bar. in l. munerum, in §. miſta. ff. de mune. & hono. & hoc etiam eſt ve rum ſi ſit de eadem domo: vt in l. legatorum, in princ. ff. de lega. ij. vbi Bar. hoc expreſſe not. notatur in l. ij. C. de apochis publicis lib. x. facit l. iij. in fi. ff. de alimen. & ciba. legat.

7 Septimo limita, in caſibus in quibus ius diſponit, ꝙ portio defi ciens non tranſeat, nec remaneat cum onere ſuo, & ſic vbicunque ceſſat ius accreſcendi: quia tunc ex quo non accreſcit portio defi ne deficientis propter quam onus eſt impoſitum, pariter onus non accreſcit. Et quando ſit, patet in l. j. in §. j. cum ſeq. C. de caduc. tol len. notat Bar. in l. re cõiuncti. nu. 54. ff. de lega. iij. habetur per Bal. & Docto. in l. vnica. C. quando non peten. partes.

REGVLA CLXXIX.

Debitor ſpeciei ante moram re perempta liberatur quia re dacta eſt obligatio ad eum caſum a quo incipere nõ potuit. Quam regulã probat tex. in l. ſi homo mortuus, & in l. ſi impoſsibilis, ff. de verb. obligatio. De iure regio. l. xviij. tit. xj. par. v. & l. x. tit. xv. lib. iij. fori. Et quia caſus fortuitus aſcribendus non eſt debito ris culpæ. vt in l. cum duobus, in §. damna. ff. pro ſoci. Circa quam regulam vide Ruin. in conſil. ccxviii. nume. 7. volum. j. & in

in consil.167.nu.6.& 7.vol.4.Nicol.Bellon.lib.3. suppu. c.12

Hanc regulam ponit Socin.cum 3.ampliation.et duabus limitat. in regu.32.in posterior.Bernar.de Luco cum 7.ampliat.& 3. limita.in reg.169.referendo se ad Iaſ.in l.quod te mihi.nu.12.ff.ſi cert. peta.Eandem regulam cum x.ampliatio.& 6.limit.ponit Ripa in d.l. quod te mihi.a nu.4.vſq; ad nu.12.

REGVLA CLXXX.

DEBITOR constituitur in mora ex lapſu diei a contrahentibus appoſitum Hanc regulam probat tex. & ibi Bal. Alexan.& Iaſ.in 3.nota.in l.vinum.ff.ſi certum petat.& in l. magnam. C.de contrahen.& committen.ſtipulat. De iure autem regio.eſt text.in l.xviij.titu.11.par.5.

Hanc regulam cum 7.ampliat.& totidem limitatio. ponit Fran. Purpu.in d.l.vinum.a nu.13.vſq; ad nu.31.& vide quæ dicam infrà in ſequenti regula.

REGVLA CLXXXI.

DEBITOR cõſtituitur in mora per interpellationem extrajudicialẽ.Hanc regu.probat tex.in l.mora. ff. de vſu. & in l.ſi ex legati cauſa ff.de verb.obli.& in l.cp te mihi ff.ſi cert.peta in l.Titia.la.2.in.§.vſuras.ff.de leg.2.gl.in l.qui Romæ.in.§.cohæredes. in verbo,teſtato.ff.de verb. obliga. Circa quam regu. vide Bar.in l.non ſolum.in.§.morte.ff.de noui ope.nuntia.& ibi Ant.Rub.nu. 781.Roma.in ſingu.429.Iaſ.in l.nam & poſtea.in.§.ſi is qui tempora.nu.10.ff.de iureiur.& in l.ſi mora.nu.20.ff.ſol.matr. Anto.Rub. Alex.notab.in repe. l. vinum nu. 103. cum ſequen. ff. ſi cer.peta. Alex.in ſi inſulam.col.fi.ff.de verbo.obli.Phil. Corne.in conſi.cj. nume.15.volu.1.Iaſ.in d.l.quod te mihi.nu.22.

Hanc regulam cum 3.ampliat.& 4.limita.ponit Ioan.Bernar.in regu.355.Eandem regulam cum 4.ampliatio.& 6.limitatio. ponit Fran.Purpur.in l.vinum nu.31.vſq; ad nu.47.Eandem regulã,melius quam alibi.ponit Marc. Anto. Baueria in tract.de mora.vbi in 1.parte a nu.1.vſq; ad fi.ampliat eam decem modis,& in 2.par. a nu.1.vſq; ad fi.limitat eam tredicim modis.

REGVLA CLXXXII.

DEBITOR abſolutus, eo quia non eſt debitor, non poteſt actor venire contra ſententiam,& probare debitum. Hanc regulam ponit glo.in verb.abſolutus.& ibi Bar.in l.Iulianus verũ debitorem.ff.de condi.in arbitro.indebi,in 3. par.j.glo.qua ſequuntur ibi Doct.excepto Fulgo.

Hanc regulam cum tribus limitationibus posuit Iaſ.in d.l.Iſtius nus verum debitorem nu.21.

REGVLA CLXXXIII.

DEBITVM in diem poteſt ante diem ſolui. Hanc regulam probat tex.in l.eum qui.in.§.fi.ff.de verb.obl.& in l.quod in diem ff.de ſolu.& ibi glo.ponit concordantias.

Hanc regulam cum duabus ampliationi.& quinque limitatio.ponit. Vdalri.Zaſi.in l.ſtipulatio iſta,in.§.incertam num.3.ff. de ver obligatio.

REGVLA CLXXXIIII.

DEBITVM regulariter non augetur,ſeu onus reiꝫ vel perſonæ promiſſum vel debitum,auctis rebus vel perſonis quibus onerosum debetur.Hanc regulam ponit glo.in l.non modus.C.de ſeruit.vbi dato ꝙ augeatur fundus cui debetur ſeruitus aquę ductus,non ex eo augetur ipſa ſeruitus.Quam regulam probat etiam tex.in c.quamo de cenſib.vbi eſt expreſſum ꝙ ſi quis fundauerit monaſterium,ita ꝙ ex reditibus ipſius monaſterij detur procuratio monachis alterius monaſterij,& cõtingat quod multum ſit auctus numerus monachorũ quibus procuratio debebatur,ſit reductio iudicis arbitrio ad antiquam menſuram ſeu numerum antiquum.Circa quem tex.vide Pala.Ruui.in repet.rub.de donatio.§.lxvj.

Hanc regulam ponit Alber.Brun.in tracta. de augmento,vbi in nu.7.& 8.& 12.dicit hanc eſſe magis communem opi.in x.conclu. princip.& dicit eam tenere pileum,queſt.48.Bar.Brix.in quæſt.ro Imo.in Cle. literas nu.28.de reſcript.Iaſ.in l.quo minus nu. 136.ff. de Flumin. Hanc regulam limitat quinque modis,& notabil.eam declarat Alber.Bru.vbi ſupra a nu.8.vſque ad nu.fi. & vide eumſ ibi,in xij.concluſione principali.

REGVLA CLXXXV.

DECRETVM ex falſa cauſa interpoſitũ,eſt nullum. Hanc regulam probat tex.in l.magis puto,in.§.ſi ęs alienum.ff.de rebus eorum,in l.Seiæ.ff.de tuto.& cura.dat.ab ijs,in l.iuſta,& ibi bene dict.de Plumb.nu.3.ff.de manumiſ.vindict.in l.cum vero.in.§.ſalb uentum,ff.de fideicom.libe.& in l.& ſi præſes,C.de pręd.mino.Ia cob.de S.Georg.in l.hoc edicto,in j.lect.nu.10.ff.quod quiſque jur vbi ponit hanc regulam.Corn.in conſi.cxxxij.nu.12.vol. 2.& in con.131.nu.6.vol.3.& in conſi.185.nu.2.vo.4.Ale.in conſ.69.n.4 vo.3.& in conſi.cxlvij.nu.1.& in conſi.207.nu.7.vo.7.And.Alc. in tract.pſump.in 1.reg.præſum.x.Iaſ.in l.ſi is ad quem nu.15.ff.de acqui.hęre,Caro,Ruin,in cõſ.clx.nu.27.vo.2.& in cõſ.46.num.3 vol.

vol.5.Pau.Par.in consi.99.nu.16.vol.1.& in consi.12.nu.63. vol.2. Syluester Aldobrandinus in.§.si quis autem nu.9.vbi dicit hãc esse communem opinionem, Instit.de excu.

1 Amplia primo,siue causa esset falsa ipso iure, siue per exceptionem,ideò decretum interpositum propter debitũ quod potest exclu di per exceptionem non valet. Ita Inno.in c.præterea nu.4.de cita. quem sequitur Ludo.Roma.in consi.454.nu.9.

2 Amplia secundo,etiam si subest vera causa ex qua interponi potuisset & valuisset,non tamen fuit allegata,sed falsa , & super ipsa fuit fundatum decretum. Vt in l.tutor si petitus,& in l.Seiæ egressæ ff.de tutor.& curatorib.dat.ab ijs.ita expresse tenet Pau. de cani. consi.ccj.nu.1.vol.1.

3 Ampha tertio,siue causa falsa sit expressa in Decreto , siue non, dummodo ex actis constet. Vt est glo.in l.ii.in verb. palam.in fi. C quando prouoca.non est necess.Bar.in d.l.Seiæ.ff.de tutor. & curat.dat.ab ijs.nu.1.Raph.cuma.in consi.115.nu.6.Alex.in cõsi.107 nu.7.volu.7.vbi dicit hanc esse communem opin.pro qua opinione allegat tex.in l.magis puto.in.§.pe.ff.de rebus eorum.

4 Amplia quarto,etiam si causa sit pro parte falsa,quia tunc in totum vitiatur decretum. Tenet Bar.quem sequuntur ibi docto.in l.si non fortem.in.§.si centum nu.5.ff.de condict.inde.Bal.in Margarita,in verbo,decretum,quæst.2.Roma.in consi.454. nu.12. Deci.in consi.cccciij.nu.20.Caro.Ruin.in consi.clx.nu.17.volu.2.& Pau. Pau.in consi.100.nu.31.& 35.vol.1. Ratio est,quia sententia indiuidua est vnius capituli l.in hoc iudicio.ff.fam.ercis.& indiuiduis vnle per inutile vitiatur.l.j.§.item quæritur. &.§.item Trebatius.ff. de aqua quotid.& æsti.l.Græce §.illud.ff.de fideiussor. Et sic adiudicatio rei pro maiori debito quam sit,non tenet in aliquo quando fit a iudice,vt in l.i.in.§.hæc verba.ff.ne vis fiat ei Bald.in l.certi condictio in.§.quoniam nu.3.ff.si certum petatur.secus si a patre,vt in d.§.si centum.ita tenet Alexan.in l.iuste possidet.& ibi doctor. ff.de acquiren.possessio .Bald. in consilio ccxxiij.numero 1.& 2. volum.2.& ita fuisse iudicatum testatur Matthę.de Afflict.in decisione ccxviij.nume. 3. & 4. Quod non procedit etiam quando res esset mihi adiudicata,tam ratione mei debiti quam debiti fratris,cuius mandatum non habeo,quia tunc pro parte mea tenebit Ita concludit Bald.in l.ordo.num.17.C.de execu.rei iudic.quem sequitur Philip.Deci.in l.cum amplius nu .3. in ver. 3. limitatur,ff. de regu.iur.

5 Limita primo,quando ius & iustitia deficerent ex parte conuenti,seu ratione rei in qua missio facta est,vtpote si vere sim creditor Titij,& missus sim in possessionem rei Caij,tãquam esset Titij,nã tunc si missio ex primo decreto facta sit, poterit caius comparere & ostendere summarie de iure suo,& reuocari facere missionem. Vt in l.a diuo Pio.in.§.si super rebus.ff.de re iudi.si vero cõpareat post secundum decretum,non poterit summarie reuocationem miss-

sionis petere, sed ordinarie sic. libellum offerendo, & alia faciendo necessaria, vt in d.l.a diuo Pio.in.§.si post addictum. Barto.in d.l. si is ad quem.nu.2.ff.de acquir.hæredi. Item si missio facta fuerit qua tertius ius habet, quia intra annum summarie discutietur: post ea vero ordinarie. Ita Barto. quē sequuntur ibi doct.in l.iuste.po sidet.nu.1.ff.de acqui.poss. secus si deficeret ius ex parte agentis vt si peto centum quæ falso mihi dico esse debita.& quia non co pars in possessionem bonorum tuorum missus sum, tunc non vti decretum interpositum, quia ex parte agentis ius defecit, cum nul mihi debeatur, vt in l.j.in.§. hæc verba.ff. ne vis fiat ei.

2 Limita secundo, quando fuisset cognitum de veritate aut falsi te causæ ante decreti interpositionem. Vt est gl.in l.si putas.in v bo, negarentur.& ibi Bal.C.de petitio.hær. argu. tex.in l. fi.C. edict.diui Adria.tollen. Bal.in l.2.col.2.C.quādo prouoca.non e necess.etiam si summarie cognitū fuerit, quia in decreto plena c gnitio causę non requiritur: glo. in l. cum proponas.in verbo, cau stat.C.de bonis autho.iudi.poss. & in c.quoniam frequēter.in §.fi. in verbo, summatim.vt lite non contesta. Tex.de iure regio in l. titu.8.par.3.& hanc limitationem tenet Ange.in. l. ius pluribus.ff. de iustit.& iure.

3 Limita tertio, quando decretum interponeretur ex causa erroris vt si iudex ignorans interposuerit decretum super contractu dol vel metu inito, tunc enim decretum non est nullum, sed poterit p ti restitutio. Vt in l.2.C.de fideiuss.mino.& ibi Bal.nu.1.& 2.Fa cob.de san.Georg.ibi.nu.13.

4 Limita quarto, quando interpositum esset ad postulationem pu tis,& erant tales qui sibi preiudicare poterant, nam tunc falsitas causæ, decretum nullum non redderet. Hanc limitationem posu Bart.in l.tutor si petitus.ff.de tutor.& curato. dat ab iis.dum sola contrarium l.si vt proponis. C. de confirman.tutor. quem sequitur Ange.in l.cum 2.in §.si pretor,& ibi Iacob.in j.lect.nu. 5.& in 2 lectu.nu.7.ff.de transact.

5 Quinto limita, quando decretum inter consentientes interpo tum esset. Vt in l.sed si hac, in.§.patronum.ff. de in ius vocan. vbi si libertus tāquam ingenuus esset adoptatus.& decretum adoptio nis interpositum, illud decretum tenet. & ita per illum text. tenet Bal.vbi Iaco.in d.l.si prætor.in 2.lect.nu.7.

6 Sexto fallit, quando veritas vel falsitas causæ ex iudicis declara tione pēdebat. vt si iudex interdixit administrationē alicui tanquā prodigo qui non est. Vt in l.is cui bonis.& ibi Bar.ff.de verb.obl. & Ita tenet idem Bal.vbi hoc notabil.declarat, in l. Seię.nu.4.& 5.ff.de tuto.& cura.dat.ab ijs.

7 Fallit septimo, quando decretum esset interpositum ex causa pro executione iudicati, quoniam falsa causa illud non vitiat. Ita no tenet Bal in l.sunt et alię.in j.lectu.in.§.fin.per tex.ibi ff.de Publ eia.quem sequitur Iacobin.in d.§.si prætor.in 2.lectu.nume.7.ff. de transa.

transact. Et quamuis text. ille hoc nõ probet secundũ Alex. in d. l. iuste possidet. tamen eius dictum comprobatur ratione, nã sententia etiam iniusta inter partes facit ius l. j. §. item cum contraxeras ff. quando appellan. sit. & facit debitũ quod prius non erat. & ideo tale decretum licet interpositum sit ex falsa causa, non potest impugnari postquam transiuit in rem iudicatam, per ea quę habentur in l. j. C. de iuris & fac. ign. Pro qua rõne est tex. in l. qui Romę. in §. duo fratres. ff. de verb. oblig. vbi probatur & expresse ex eo notat. Bar. quod iniusta sententia per quam quis contra diuisionem facere declaratur, facit penam committi. quem ibi sequuntur doc. prę cipue Vdairi. Zasius num. 6. qui dicit illum tex. esse notabilem ad hoc. & illud dictum Bald. sequitur Ruin. in consi. 12. numero. 4. volumine 4.

Alia vero circa hanc regulam & eius materiam vide per doct. in d. §. prætor. & in l. iuste possidet. ff. de acqui. posse.

REGVLA CLXXXVI.

DECRETVM interpositũ sine causę cognitione nõ valet, sed annullatur. Hanc regulam probat tex. in l. magis puto. in. §. non passim. ff. de rebus eo. & in l. fi. ff. de curato. furio. & in l. cum 2. in. §. si prętor. ff. de transact. Hanc regulam ponit Bar. in l. prolatam. C. de senten. & interlocu. omn. iudic. & ibi declara, quãdo dicatur fieri sine causæ cognitione. quia quando iudex sine causæ cognitione procedit, censetur tanquam priuatus procedere, ideo non est ei obediendum, vt in c. conquerente. de restitu. spoliat. Cardina. in Clemen. 1. in fine. de celebra. missa. Felin. in c. Ecclesia sanctę Mariæ. nume. 17. de constit. Et circa hãc regu. vide Thomam Ferratiũ in cante. 40. Catellianum Cottam in Memoralib. iuris. in verb. decretum el. 4. & 5.

1 Amplia primo, quando de causa breuiter cognitũ fuit, & omnia momento tempora facta fuerunt, & sic pręcipianter, nam præsumitur fraudulentur cognitũ, sed requiritur temporis interuallum in cognitione causę & interpositione decreti, quia ex breuitate temporis præsumitur causæ cognitionem non interuenisse, vt in l. si finita. in. §. si forte versi. festinare non debes. ff. de dam. infect. & in c. j. de rebus eccle. non alien. lib. 6. Ita in expressis terminis consuluit Ancha. in consi. 83. num. 3. vbi concludit, cp licet in alienatione bonorum minoris decretum interuenire debeat. l. cum plures. §. fina. ff. de admi. tuto. & l. lex quæ tutores. C. eodem titu. quibus concor. l. 18. titu. 16. par. 6. tamen quando iudex decretum interposuit eo temporis momento quo fuit petitum, tum decretum est nullum, cum propter temporis breuitatem dicantur omnia fuisse precipitanter gesta, & re ac negocio non mature discusso. vt in c. ex literis. de restitu. in integrum. idem Anchara. in consil. 36. nume. 3. Pau. Castren. in d. §. si prætor. Alexan. in consil. 163. nume. 5. volu. 5. Paul.

de

de Castr. in consil. 38. nu. 2. lib. 2. eandem opinionem tenet Raph. Cuma. in consi. 180. nu. 3. Barba. in consi. 1. col. 33. nu. 13. in verſ. quin imo plus dico, & in consi. 40. nu. 19. & in consi. 6. col. 2. in ver. ſicu. capio deciſionem indiuiduo, idem in consi. 41. colum. 4. in ver. ſicu. hoc decidit in indiuiduo vol. 4. Iaſon. in l. ſciendum, nume. 11. ff. de verbor. obliga. & in l. nec quicquam. in §. vbi decretum. ff. de officio proconſ. & lega. nu. 69. & in l. 2. nu. 15. C. de ędendo, & in ſed ſi hac, in §. prętor ait, nu. 1. ff. de in ius vocan. Phili. Deci. in consil. 351. nu. 7. & in consi. 403. nu. 19. Hippoly. in l. ſtatu liber. nu. 1. ff. de quęſtio. & in l. qui cędem. nu. 18. ff. ad l. Cor. de ſicariis, & in consil. 48. nu. 32. & 37. Pau. Pariſi. in consi. 85. nu. 43. li. 3. & in consi. 8. nu. 49. vol. 1. idem Hippol. in pract. in §. nunc videndum. nu. 33. idem Iaſ. in l. iudices, C. de iudi. nu. 3. Alciat. in tractat. pręſum. in 3. regu. pręſum. 10. nu. 8.

Quam ampliationem intelligo primo, niſi eſſet talis cauſæ cogni-tio quæ in continenti adhibiberi poſsit, quia tunc valeret decretum. Ita tenet Alex. in consi. 80. nu. 9. cum ſeq. vol. 5. quem ſequitur Fel. Purpura. in rub. ff. de offi. aſſeſſo. q. 4. nu. 134.

Secundo intellige, quando iudex vel alius habuiſſet plenam co-gnitionem illius cauſæ ante decretum, quia tunc ceſſat ratio, ergo & iuris deciſio, vt in l. illud ff. ad leg. Aquil. Hippo. in rubr. ff. de in-deiuſſo. q. 5. nu. 86. & vide poſita infra in fin. amplia.

Amplia ſe cundo, vt procedat in miſsione in poſſeſsionem ſecun-di decreti, nam miſſus in poſſeſsionem ſine cauſæ cognitione non ſi-cit fructus ſuos. Ita tenet Inno. in c. conſultationibus, num. 1. de iure patro. quem ſequitur Bal. in l. ii. nu. 80. C. de ſeruit. & aqua. Roma. in consi. 454. nu. 17. Hippo. in pract. criminali, in §. nunc videndum. nume. 35. imo fructus percepti virtute inutilis decreti debet in for-tem computari, per l. j. & vltima. C. de pigno. actio. nota. in l. ſi do-minium. ff. de pigno. & ita fuit expreſſe deciſum vt teſta. ibi Mat-thę. de Afflic. in deciſ. Neapoli. & ita tenet Fely. in c. ſanctę Mar-ię nume. 25. de conſti.

3 Amplia tertio procedere, etiam ſi Notarius atteſtetur inſtrumen-to cauſæ cognitionem interueniſſe: nam ei non creditur, maxime vt ſupra dixi in j. Ampliatione, quando modicũ interuallum tempo-ris interuenit ad cauſæ cognitionem. Ita tenet Pau. de caſt. in consil. 38. nu. 2. vol. 2. Hippo. in l. qui cædem. nu. 19. de ſicar. Philipp. De-ci. in conſil. 556. nu. 6. Iaſ. in l. nec quicquam §. vbi decretum, nu. 70 & 79. ff. de offic. proconſul. & lega. & in l. ſciendum, numero 3. ff. de verbo. obligationib.

4 Amplia quarto, nam licet res minorum debeant vendi ſeruatis iis quę habentur. in l. 2. & 3. & 4. C. de autho. præſta. & in l. ob æs & in l. 1. & 2. C. de prędijs mino. & in l. lex quæ tutores. C. de adm. tutorum, vbi inter alia requiſita ponitur, quod debent vendi, ſcili-cet ob ęs alienum, tamen non creditur tutori vel curatori dicenti ob æs alienũ vendidiſſe, niſi appareat de iudcis decreto & ante co-gnitio

gnitio causæ interueniſſe. Ita tenet Spec. in tit. de emp. & vendi. in §. nunc dicendũ, nu. 4. & 5. Archi. & doct. in c. j. de reb. eccle. non alienan. lib. 6. Lucas de Penna. in l. fi. C. de decre. decurio. li. x. Bal. & Salic. in l. i. C. ſi aduer. donatio. Philip. Corne. in conſi. 73. nu. 4. vol. 3. Hippol. de Marſi. in ſingu. 399.

5 Amplia quinto procedere, etiã ſi iudex dicat ſe interpoſuiſſe cauſæ cognitionem in decreto. Argu. eorum quę notat Bar in l. ſi forte. ff. de caſtren. pecu. Ita tenet Pau. Caſtren. in l. cum in 2. in. §. ſi prętor. ff. de tranſactio. & in d. conſi. 32. vol. 2. Spec. in d. §. nunc dicendum. nu. 4. & 5. Corn. in conſi. 71. nume. 3. volu. 3. Hippo. in d. ſingu. 499. Tho. Fer. in cau. 60. nu. 4. Iaſ. in l. nec quicquam §. vbi decretũ. nu. 71. ff. de offi. procon. & lega. licet Alex. quem refert Iaſ. in l. ſciẽdum, ff. de verbo. oblig. contrarium teneat nu. 13.

6 Amplia ſexto in tantum procedere, ꝙ ſcriptura ſeparata fieri debet de cauſę cognitione, & altera de decreto. Ita firmat Specu. in tit. de procurato. in §. j. nu. 22. Pau. de caſt. in d. conſi. 38. nu. 2. verſi. debuit ergo, quem ſequitur Tho. Ferra. in d. c. cau. 60. nu. 13. Iaſon. in d. §. vbi decretũ. nu. 71. ff. de offi. proconſu. & lega. & in l. ſciendũ ff. de verbo. oblig. nu. 13.

7 Amplia ſeptimo, procedere in cauſis criminalibus: nam ſicut in ciuilibus non valet ſine cauſę cognitione, a fortiori in criminalibus nam vbi maius periculum, &c. vt in c. vbi periculum. de elec. lib. 6. Ita concludit Hippol. in pract. crimi. in §. nunc videndum, nu. 43. & in conſi. 130. nu. 46.

8 Amplia octauo habere locum, etiam in ſententia, nam quando cũque eſt lata ſine cauſæ cognitione, eſt ipſo iure nulla. Vt concludit Feli. in c. eccleſia ſanctę Marię, num. 17. de conſtit. vbi hoc limitat ſex modis. Eandem opinionem tenet Mar. Mantua in repet. l. nec quicquam. in §. vbi decretum. nume. 18. ff. de offi. proconſu. & leg. Sebaſtianus Vantius notabiliter in tract. de nullitatibus ſententiarum, rubr. 13. de nullitate ex defectu proceſſus. nu. 30. cum ſeq. vbi allegat quam plures docto. idem tenet, Anto. Capit. Neapo. in deci. 69. nu. 35. Iaſon in l. iudices, C. de iudic. nu. 1. & 2.

9 Amplia nono, habere locum in compromiſſo: nam ſi factũ ſit cõpromiſſum in aliquem, & is immediate poſt compromiſſum pronũtiet, non valet. Ita tenet Bal. in c. 1. nu. 10. de inueſti. in mari. fact. in Vſib. feud. & in l. prolatã, nu. 15. C. de ſenten. & interlo. om. iudi. quod notat contra ruſticos Iaſ. qui immediate poſt compromiſſum pronuntiat, in l. iudices. nu. 4. C. de iudi. Raphael. Cuma. in conſil. 50. nu. 4. Cardi. in conſil. 140. nu. 7. Philip. Dec. in c. cũ venerabi. in glo. 2. in prin. nu. 43. cum ſeq Panor. in c. Quintauallis, nu. 45. de iureiur. Quod tamen intelligo, niſi per arbitrum ante compromiſſum longo tempore cauſa eſſet ruminata & diſputata coram eo, & ip poſtea arbiter fuit electus. Ita tenet Soci. in conſi. 121. nu. 3. volu Hippo. in repe. rubr. ff. de fideiuſſo. nu. 81. Alia circa hanc re vide per Feli. in c. eccleſiæ ſanctę Mariæ, nu. 25. de conſtit.

Regu

REGVLA CLXXXVII.

DECRETVM in quibus causibus interponi debeat.

1 Primus est in venditione rerum ciuitatatis. Vt in l. fin. & Iacobus Rebu. & doct. C. de vēden. reb. ciuita. lib. 11. Et vide pra maticam. 9. de Valladolid, anni Domi. 1542.

2 Secundus est, in venditione prediorū Decurionum & Curiali Vt in l. j. & per totū. C. de præd. Decurio. sine decre. non ali. lib

3 Tertius est, in alienatione bonorū immobilium minoris. Vt in. lex que tutores. C. de adminis. tuto. & in l. j. & per totum. C. de p diis & aliis reb. mino. De iure regio est tex. in l. 18. titu. 16. par. & in l. 4. titu. 5. par. 5. & vide Catellia. Cottam in Memora. in verbo. decretum. el 4.

4 Quartus est, quando decernuntur alimenta pupillo: nam debe decerni pro modo facultatum, & sic debet interuenire decretū. V in l. 1. 2. & 3. ff. pupil. educa. debeat. de quo vide Ias. in l. 2. nu. 15. ibi Deci. nu. 34. C. de eden.

5 Quintus est, in tutore, vel curatore dando pupillis illustrium p sonarum. Vt in l. j. versi. postea per prętorē interponatur decret C. de tutori. vel cura. illustri. vel clarissi. person. Idem in aliis per nis tenet Bartol. in l. legitimos. ff. de legiti. tuto. nu. 3. Idem est actore dando tutoribus impeditis: vt in. §. fi. Instit. de curatori. ibi. notab. Aldobrandi. nu. 16. cum seq.

6 Sextus, vbi iudicis officiū imploratur. Vt in l. nec quicquam. §. vbi decretum. ff. de offi. proconsu. & lega.

7 Septimus, in dominij adiudicatione facienda cōtra contumac & vocatur secundum decretū. de quo in l. si finita, in. §. Iulianus. in §. si plures. ff. de damno infecto. & ibi doct.

8 Octauus, in contractu filij familias, cuius pater furiosus vel me te captus est. Ita tenet Bal. per tex. ibi. in l. si furiosi. nu. 1. C. de

9 Nonus casus in quo decretum interponitur, in remittenda p debiti facta per maiorem partem dissentiente minore parte. Vt & suum hęredem. in §. fina. ff. de pact. & l. 5. titu. 15. par. 15.

10 Decimus casus, in venditione facta per subhastationem. Vt. j. C. de fide instr. li. 10. & in l. si quos. C. de rescin. venditio. In q est notandum quod licet res si vendita in publica subhastan iudicis mandato, habet locum remedio l. 2. C. de rescind. ven ita probatur in d. l. si quos. pro qua opinio. est text. in l. 4. tul. 7. libr. 5. ordi. Hanc opinio. tenet Bart. in l. j. nu. 1. C. de pr scrip. 30. vel. 40. anno. quem sequitur Ioan. de Imo. in l. pretia re nu. 3. in 2. col. ff. ad l. Fal. & in l. si quis cum aliter. nume. 7. ff. de v bo. oblig. Abb. in c. cum causa. nu. 6. de emptio. & vend. Panta rema in repet. l. 2. col. 24. & 25. in 8. & 9. limita. C. de rescind. v andem opinionem tenet Alex. in d. l. pretia rerum. nu. 8. & in quis cum aliter. nu. 15. vbi plura adducunt pro ista opinione

Alex.

Alex. in additio. ad Bar. in l. j. C. de prędi. decurio. lib. x. Roma, in d. l. si quis cum alter. nu. 9. & 10. eandem opinio. vbi eam latissime examinat, tenet Vinc. de Hercula. in d. l. prætia rerum. in §. corpora. col. ix. vers. circa quintum. ff. ad. l. Falcid. Contrariam opin. tenet Bar. per tex. ibi, in l. j. C. de prędd. decurio. l. x. ibi, nec immoderatus venditor, nec emptor iniustus inueniatur. idem sentit idē Bar. in l. si quos spontaneos. C. de decuri. eo. lib. quam opini. Bart. sequitur Ang. in d. l. j. C. de præd. decur. nu. 1. & in repe. l. sciendum. nu. 11. ff. de verb. obl. idem Ang. in d. §. corpora. nu. 3. ff. ad le. falci. idem Ange. in consi. cxlij. nu. 2. Pro qua opin. est tex. in l. cxx. styli, in fi. quæ facit contra supradictam l. ordinamenti.

In qua contrarietate sic distinguendum puto: nam quando aliqua res venditur propter debitum publicum, vt in casu l. j. C. de præd. decurio. ibi, necessitate coactus, & emptor fuit compulsus per iudicem ad emendum: in hoc casu licet venditor sit deceptus vltra dimidiam, non habet locum rescisio, & procedit opinio Bar. in d. l. j. & l. ccxx. styli. Hāc opin. & concordiā videtur tenere Ioan. de Imo. in d. l. prætia rerū. Ang. de Peru. in d. consi. cxlij. in fin. verbis Ang. Are. in. §. sequens. nu. 3. Instit. de Actio. Ant. de Burgos. in d. c. cum dilecti. nu. 27. de empt. & vend. Pro qua opinio. expresse facit l. v. tit. iiij. lib. 5. ordina. & l. 18. tit. iiij. lib. 6. ordinamenti. Est etiam notandum ꝙ supra dictæ leges regni in alio contrariantur: nam lex ordinamenti in fine loquitur in quatuor annis post venditionem. lex vero styli loquitur in vno anno, quæ lex styli debet intelligi quādo res vendita est authoritate iudicis, vt ex ea l. constat.

11 Vndecimus, olim in bonorum possessione discernenda, et vocabatur bonorum possessio decretalis. Vt in l. j. §. decretalis. ff. de succes. edict. hodie tene quod traditur in l. fi. C. qui. admi. ad bo. posse. poss.

12 Duodecimo super transactionibus alimentorum solet decretum siue authoritas prętoris interponi. Vt in l. cum ij. in prin. ff. de transactio. & in l. de alimentis. & ibi Docto. C. eod titu.

13 Terciodecimo in procuratore dando furioso. Vt in l. de creationibus. C. de episc. audien.

14 Decimoquarto propter famem consanguineorum pupilli potest tutor cum decreto alimenta eis ex bonis pupillis dare. Vt in l. j. in §. sed nonnullus. ff. de tutelis & rationib. distrahen. Porro casus in quibus quis in iure tenetur aliquem alimentare, vltra Roma. in singu. 438. vide Ioan. Platea. in tub. C. de decurio. lib. x. Baptista de sancto Seuer. in tracta. de feudi cognitione. q. xv. Franc. Purpura in l. cum quid. num. 127. ff. si cert. peta. Rip. in l. cum filiofamilias. num. 15. ff. de lega. j.

15 Decimoquinto in inuentario tutoris. Ita tenet Bal. expresse in l. si tutor tuus. nu. 1. C. in quib. cau. restitu. in integ. non est necess. vb. allegat tex. in l. fi. C. arbitri. tute. Et est tex. de iure Regio in l. xvi. tit. vj. par. vj. & in l. ij. tit. vij. lib. 3. fori. Pro qua facit gloss. notab. in l. tutor, qui repertorium, in glo. j. ff. de administrati. tutor, vbi probatur

batur q̃ inuentarium fieri debet in præsentia iudicis, idem probat gloss.in l.tutores.la ij.in verbo,publicarum.C.de administr.tuto.& in l.Chirographis.in glo.ſ.in fin.per text.ibi.ff.de admin.tuto.pro qua opinione est text.in d.l.tutores.ibi,in presentia publicarū personarum.& facit text.in l.nonnulli.in.§.cum autem.C.de episc.& cleri.& in d.l.creationibus.C.de episc.audien. vbi episcopus quia tenet locum hæredis,corã iudice tenetur inuentarium facere.Et hanc opinionem tenet Angel.in tracta.de inuentario.nu.11. idem in d.l. tutores.nu.1.pro qua opinione sunt leges regni supra allegatæ.

Contra tiam tamen opinionem, vbi dicit q̃ communiter seruatur fieri tantum coram tabellione,tenet Cin.in d.l.tutores.nu.4. quem sequuntur ibi alij Doctores, Modern. Pro qua opinione est text. in l.fi.C.de iure deliberan.& in Authen.de hære.& falcid.collat. vbi non fit mentio de presentia iudicis,sed solum testium,tabellionum,& legatariorum.nec debemus aliam solennitatem quærere quam lex non posuit. Hanc opin.ita obseruari tenet expresse Montanus in d.l.ij.titu.7.lib.iij.fol.in gloss.in verbo,el Alcade in fine.

In qua quæstione sic communiter distinguitur: aut quæritur quantum ad tutorem obligandum, & tunc sufficit fieri extra iudicium aut quæritur an faciat fidem contra debitores scriptos in inuentario et quantum ad eos debet fieri coram iudice: vt in d.l.chirographis ita expresse tenet Bar.in l.tutor qui repertorium.nu.9.ff.de admin. tuto.quod ante eum tenuit Cin.in d.l. tutores. & hanc concordiam sequitur Francis.Porcellinus in tract.de inuentario.c.ij. nu.9. Vitalis de Cambanis.in tract.clausul.in parte, nihil nouari inuentario confectione pendente.fol.195.nu.75.cum seq.

16 Decimosexto, interponitur decretum iudicis in diuisione bonorum minoris. Vt est glo.2.& ibi Bartol.in l.inter pupillos.ff.de admin. tuto.tuto.& curat.

17 Decimoseptimo, in manumissione seruorum per minorem ex causa facienda. Vt in l.etiam.ff.de manumis.vindi. et in.§. eadem & seq. Institu.quib.ex caus.manu.non licet.

18 Decimooctauo,in reuocando tutore vel curatore: quia eadem solennitas requiritur in dissoluendo,sicut & in faciendo.vt in c.j. de reg.iur.in antiq.& in Auth.econtra.C.de repud.in l.si vt proponis la ij.C.de nupt.& in l.nihil tam naturale.ff.de reg.iur.vt in l. proquisque.ff.de solutioni. vbi in cõtractu in quo requiritur decretum ita etiam in distractu.Ita notab.concludit Bald.in l.præses.nu.5. de transact.de quo latissime per Tiraq.in legib.connubialib.in glos. num.16.cum aliis.

19 Decimonono,secundum quosdam requiritur decretum in alienatione rerum ecclesiç.vt in Authenti.hoc ius porrectum.C.de sanct.eccles.ibi, accedente consensu ordinatoris, canonizata in casellas.in.§.hoc ius porrectum.x.q.ij.Ita expresse tenet Innoc. c.ij.de transact.nu.2. Sed Abb.in d.c.ij.eum reprehendit.num. dicens in iure hoc non probari. Pro quo est gloss.in c.j. in verb. tractatus

tractatus.in fin.de reb.eccle.non alie.lib.vj.et sic intelligere voluit Inn.decretum pro consensu & authoritate episcopi vel superioris solet enim episcopus post inquisitionem super commodum vel incommodū factum,si ex re ecclesiæ sit & vtilitate,decernere faciendam compositionem,vel factam ratā esse: et sic illi consentit.et hoc modo debet intelligi dictum Inno. Nam hęc authoritas aliquando vocatur consensus authoricabilis: vt dicitur in d.Auth.hoc ius porrectū. Aliquando vero vocatur licētia : vt in c.fi.de reb.eccle. non alie.lib.6.ibi,consensu apostolicę sedis,& in c.Abbatibus.xij.q.ij. ibi,absq; permissu & subscriptione episcopi.et in c.de cætero.& in c.veniēs.de trāsac.Interdū simpliciter vacatur consensus,vt in c.in vēditionibus.in.§.etiā.17.q.4.& in clem.j.de reb.eccles. non alie. Non tū requiritur decretū sicut in rebus minorū,vt supra dixi:quia iura hoc non dicunt in rebus ecclesiarū:sed authoritas episcopi siue consensus requiritur loco illius decreti:vt in c.j.de reb. eccles. non alie.lib.vj.Quam opin.tenet expresse Pet.Rebuf.in tract. de deci. q.xiij.nu.20.& in compendio alienationum rerū ecclesiasti.nu.52. And.Barb.in consi.xl.nu.12.cum seq.& vide nota.And. Tiraq.in legib.connubia.in glo.v.nu.4. cum aliis. Et ideo ad euitans opi. solent in instrumētis notarij apponere, talis episcopus dedit licētiā, authoritatē,& consensum super talis rei alienatione: vt tenet Spe. in tit.de emp.& vend.in.§.nūc dicēdū.nu.8.Quę autē differētia sit inter decretum,authoritatem,licētiam,& consensum, vide Ias.in l. nec quicquam.in.§.vbi decretum.nu.3.ff.de offi.proconsul.& lega.

20 Vigesimo,in omni contractu debet interponi decretū iudicis seu peti,vt contractus confirmetur.vt est tex.& Bar.doct.num.2.in l.si quos.C.de decurio.lib.x.Luc.de Penna in l.fi.C.de decre,decurio. eo.lib.Anto.de Burgos in c.cum causa.nu.27.de empto. & vend. Pancal.de Crema.in repet.l.ij.col.xxvj.C.de rescind.vend.

REGVLA CLXXXVIII.

Decretvm in quibus casibus annulletur.

1 Primus est quando ex falsa causa est interpositum, vt supra dixi, in regul.clxxxv.

2 Secundus quando fuit interpositum sine causæ cognitione, vt dixi supra in reg.clxxxvj.

3 Tertius si iudex interponendo illud non sedeat:vt in l. naturali. in.§.si quęratur ibi,& pro tribunali decretum interpositū sit. ff. de confir.tuto.Spec.in tit.de feriis.in.§.sequitur.nu.12. Luc.de Pen.in l.vlt.C.de decurio.lib.x.Philip.Corn.in consi.xcviij,nu.4.vol.j.

4 Quartus quando interpositum est in die feriato in honorem Dei, Vt nota.in l.actus.& in l.dies festos.C.de feri.Anch.in cōsil.126. nu.6.versi.fuit enim decreti interpositio nulla ipso iure. Iacobi.de S.Geor.in l.diuus.nu.7.ff.de feri.Chassan.in consuetu. Burgund.in titu.{Des iustices.}rub.j.§.vj.fol.68.col.ij.nu.96.

Quintus

5 Quintus, quando per errorem est interpositum. Tenet Bar. in l. ... pluribus. nu. 2. ff. de iust. & iur. Ludoui. Bologni. in consi. xxxiii. ... cip. vt ea quæ iusta. col. j. facit tex. in l. si per errorem. ff. de iurisd. omni. iudi.

6 Sextus, quando interuenit dolus partis. Vt in l. & si præses. C. præd. min. Bar. in d. l. ius pluribus. Bal. & ibi Iacobi. nu. 13. in l. vnica. C. de fideiuss. mino. nam dolus nemini debet patrocinari. c. sed & c. ex tenore de rescript.

7 Septimus, quando non interuenit citatio peremptoria, annullat etiam primum decretum si ante fuerit interpositum. Vt in l. præsenti. C. de his qui ad eccle. confug. et in l. ij. et ibi gl. C. vbi in rē actum notant Docto. in l. si finita. in. §. Iulianus. ff. de dam. infect. Bar. l. consentaneum. C. quomo. & quand. iud. Philip. Corne. in consi. nu. 4. & in consi. cxxxij. nu. 5. vol. 4.

8 Octauus, iudex ex officio suo potest annullare decretum interpositum in quo fuit pars decepta. Ita firmat Ioan. Andr. in c. consultationibus. de offic. delega. Bald. in l. vnica. nu. 9. C. de confessio. Hyppoli. in singu. ccxx.

REGVLA CLXXXIX.

Decretvm iudicis præsumitur interpositum ex iustis causis. Hanc regulam probat glo. in l. j. in verbo, omni ordine. ad fin. C. de fide instru. lib. x. pro qua est tex. in l. ij. in vers. quod non arbitramur. C. de inoffic. ciui. iudi. quem tex. allegat Bal. in l. ... in j. colum. C. de testamen. facit etiam text. in l. ab ea parte. in ... spon. ff. de prob. ita tenet Spec. in tit. de empt. & vend. in. §. nunc ... cēdū. nu. 5. Hanc opin. tenuit Ias. in l. nec quicquā. in. §. vbi decretum nu. 79. ff. de offi. procō. & lega. & in l. mandata. nu. 6. ff. de offi. eius. & in l. post dotem. nu. 83. ff. solut. matri. Pet. Loriotus. in tract. de pactis, axioma lvj. Phil. Corn. in consi. 98. nu. 1. vol. j. Alex. in l. sciendū. ff. de verb. oblig. Hyppo. vbi allegat alios docto. in ... 438. Abb. in c. quoniam contra. de probatio. vbi Paul. Paris. nu. ... Franc. Niconi. not. in d. c. quoniam contra. q. fina. post. glo. num. ... Quam opinionem dicit esse communem Andr. Alciat. in tractat. ... sump. in 3. regula, præsumpt. decima. nu. 1.

1 Amplia primo procedere, etiam si iudex esset ribaldus, adhuc ... tali decreto præsumitur. Ita tenet Bal. in c. sicut. per illum tex. nu. ... in fi. de re iudi. & illud dictum Bal. sequitur Ias. in c. j. nu. 8. qui ... dare poss. & in l. pacta nouissima. nu. 7. C. de pac. Fran. Nico. in ... in c. quoniam contra. in q. fina. post glo. nu. 29. fol. 155. col. 4.

2 Amplia secundo, nam licet sit verum ꝙ spoliatus ante omnia restituendus sit, iuxta tex. in l. si quis ad se fundum. C. ad le. Iul. de ... publi. tamen in tantum præsumitur pro Iudice, & pro eius decreto ꝙ spoliatus a iudice non potest petere restitutionem: & tunc ... habet locum supra dicta regula. Ita probat glo. in c. præsentiam ... glo.

glo.fina.vij.q.j.& in nomine Domini,in verbo,audientia. xxiii. distinct.quas glo.approbat Abb.in c.cum dilectus,nu.11.quod metus cau.& in c.dilectus filius.de rescrip.& in c.conquerente.in vlt. notab.de restitut.spolia.Ias.in d.l.iuste possider.nu.3.ff. de acquirē. pos.& in l.iusiurandum.in.§.ait prætor.nu.2.ff.de iureiur.Deci.in l.qui authore.nu.2.& ibi Guliel.Maine.nu.10.ff.de reg.iu.Cagno. in l.non videtur.in.§.si iussu.eo.tit.Io.Gualden.in tract. de arte testandi.tit.xi.cautela xx.nu.8.Matthę.de Afflict.in constituti.Neapo.lib.j.rubr.vij.nu.59.Stepha.Aufre.in addit.ad decis.Capel.Tolos.in decis.490.

2 Limita primo,procedere in maioribus iudicibus,veluti in præsidē,prætore,& similibus,quia lex præsumit quod maioris iudicis factum sit rite factum, secus tamen in minoribus,puta in magistratibus pedaneis,vel municipalibus.Ita tenet Bal.in l.tutores.ff.de cōfir.tuto.& dicit ita velle Azonem in Summa.C.de tuto.& curatn. qui non satisf.& quod ita intelligitur.§.nos autem.Insti.de authori. tuto.Quod dictū sequitur Ias.in l.pacta nouissima.nu.9.C.de pact. & in d.c.j.nu.10.qui feud.dare pos.& in rub.C.qui admi.nu. 7.Frā. Nico.in d.repe.c.quoniam contra.in d.q.fi.nu.32. Hippoly. in singu.cccxxxviij.

3 Secundo limita,quandocunque decretum interpositum fuit præcipitanter.de quo dixi supra in reg.186.prima ampli.

4 Limita tertio,quando iudex esset idiota, quia non est verisimile q̄ ipse fecerit seruari solennitates iuris quas ignorat,vel adhibuerit legitimam causæ cognitionem.Ita concludit Aret.in consi. 69.nume.1.quem sequitur And.Alciat.in tracta.præsumptio.in d.reg.x. nume.10.

4 Quarto fallit,quando pars plene non edocuit iudicem de negotio.Ita concludit Bal.in consi.375.nu.4.vol.3.allegat text.in l.j.C. de præd.decurio.lib.x.quem sequitur Alciat.vbi supra,nu.9.

5 Quinto fallit,quando in tali decreto esset error manifestus,seu vitium visibile,& sic per euidentiam facti contrarium apparet.Ita tenet Bal.in l.2.in.§.sed alio,in j.lectu.n.15.in fi.quæst.ff. si ex noxa. cau.agat.per not.in l.Imperatores.ff.de priuil.credit.quem sequitur Alciat.vbi supra.nu.11.Hippoly.in d.sing.438.in fi.

REGVLA CXC.

Decvriones, & constituti in dignitate non debent torqueri. Hanc regulam probat tex.in l.milites.& in l. decuriones. C.de quæstio. De iure regio est text.in l.ij.tit.30.par.7.& in l.4. tit.ij.lib.4.ordi. Circa quam regu.vide And.Tiraquel.in tract.de nobili.c.xx.nu.133.

Hanc regulam cum sex limitatio.ponit Cisuentes in l.79.Tauri.in ij.col.versi.sexto dubitatur.

1 Amplia primo vltra eum,habere locum in eorum filijs,vsque ad

pronepotem. Ita probetur in l. diuo Marco. C. de quæstion. & in l. si matrem. C. de pœn. & in d. l. ij. tit. xxx. par. vij.

2 Amplia secundo procedere. etiam finito officio in memoriam [illegible] stinæ dignitatis? Vt in l. fi. ff. de decuri. & in l. nihil. C. de quæst. [illegible] in l. omnes. C. de decurio lib. x. & in c. concessum. de regul. iur. [illegible] vj. ita tenet Hippoly. in pract. crimi. §. ex pedita. nu. 27. Et hâc c[illegible] stionem dicit Bar. se habuisse de facto in d. l. milites. sequitur id[illegible] Hippo. in singu. clxxix. in iij. col. idem in l. edictum. nu. 16. ff. de q[illegible] stio. Thomas Gram. in voto. j. nu. 17. & 18. & in voto. xxxi. [illegible] 19. & 21. idem Hippol. in sing. cvij.

3 Amplia tertio, habere locum in doctoribus & Aduocatis: [illegible] sicut milites torqueri non possunt, ita eodem modo neque Doc[illegible] res, ratione dignitatis: quia Doctor dicitur in dignitate consti[illegible] tus: vt in c. quanto. de Magist. Hanc opinionem tenet Ioan. And[illegible] in c. cum in contemplatione. de reg. iur. in antiquis. eandem opini[illegible] nem tenuit Alex. de Imo. in l. centurio. ff. de vulga. vbi per decre[illegible] æquiparationes tenet quod priuilegium concessum militi, & D[illegible] ctoribus concessum videatur. & ibi Lancelo. Galia. nu. 25. Hipp[illegible] in d. l. edictum. nu. 4. & in singu. cccccl vj. & in d. §. expedi[illegible] nu. 30. Ias. in l. j. in ij. col. C. de iur. & facti igno. Thomas Gram[illegible] voto. 1. nume. 4. & in voto xxv. nume. 4. & Cinus expresse in [illegible] l. milites. Mattheſil. not. lix. facit quod dixi supra in regul. lv. in [illegible] & vii. limitatione.

4 Amplia quarto adeo procedere, quod consuetudo in contrarium [illegible] non valet. Ita probat tex. in l. omnes iudices. & ibi expresse Bar[illegible] per illum tex. nume. 2. C. de decurio. lib. x. quod dictum Bar. sequ[illegible] tur Ludoui. Roma. in singu. cccclxxxviij. Additionator Bar. in l. [illegible] j. in addi. ad num. 2. C. de dignita. lib. xij. Ias. in l. de quibus. nu. 6[illegible] ff. de iusti. & iure. Chassanæ. in cõsue. Burgun. in tit. (Des iustices. [illegible] Rubri. j. §. iiij. fol. 34. col. j. nume. 8. Lancelo. Galia. in repe. l. Cen[illegible] rio. nu. 35. ff. de vulga. Hippoly. in d. l. edictum. nu. 5. Thomas Gra[illegible] ma. in d. voto. j. nume. 12. Angel. in tracta. maleficiorum. in verb[illegible] fama publica. nume. 102. eandem opinionem tenet idem Gramm[illegible] licet corruptus fit, in d. voto. xxv. nume. 4. Et licet aliqui ex Do[illegible] cto. quos ipse allegat contrarium teneant, ita commu. teneri vbi [illegible] alios docto. tenet Ludouic. Carretius in practi. criminali, in prin[illegible] nume. 180. Paul. Grillandus in tracta. de tortura. quæst. vii. nume. [illegible] & Hippoly. in. singu. cccccl vi.

5 Amplia quinto in tantum procedere, quod nec pro debito can[illegible] rari possunt. Ita tenet Bald. in l. j. C. qui bonis cedere poss. per tex. [illegible] in l. miles. ff. de re iudic. facit etiam gloss. in l. medicos. C. de pro[illegible] fesso. & medi. libr. x. ita tenet Hippoly. in d. l. edictum, nume. [illegible] ff. de quæstio. Andræas Tiraquel. in tracta. de nobilit. cap. xx. nu[illegible] 136. Pro qua opinione est hodie text. de iure Regio in l. iiij. & [illegible] titu. ii. lib. iiij. Ordi.

6 Amplia sexto adeo procedere, quod etiam furcæ subiici non [illegible] bent

bent: & sic pro delicto non debent suspendi. Ita probat tex. in l. moris. §. sed enim sciendum, in versic. nec furcæ subiici. ff. de pœn. Quod etiam probat text. de iure Regio in l. viij. titu. xxxi. par. vij. Et quod de consuetudine hæc opinio seruetur, tenet glo. in l. de sertorem. §. pœna. in verbo, torquentur. ff. de re milita. quam sequitur Bal. in c. cum quidam. nu. . de iureiu. Hippoly. in repe. l. vnic. num. 107. C. de raptu. virgi. Claudius Cottareus in tracta. de iure militum. lib. iij. cap. de pœnis. Andræas Tiraquel. in tracta. de nobili. cap. xx. nu. 107.

7 Amplia septimo, adeo quod si tales torqueãtur de facto, talis cõfessio non valeret. Ita probat glo. in l. penul. ff. de quæst. & ita per illam glo. tenet Hippoly. in d. l. edictũ. nume. 7. & in d. §. expedita. nu. 46. & in d. singul. clxxxix. Bal. in l. Imperator, la ij. loquendo de muliere prægnante. ff. de statu homi. & idem Hippol. in singu. cvii. & Ange. Aretin. in tracta. maleficiorum, in verbo, fama publica, nume. 99.

8 Amplia octauo procedere, quod si officialis aliter facere velit, possit ei de iure resisti. Vt habetur in d. l. omnes C. de decurio. lib. x. & in Auth. quomodo oporteat episcopus. in §. fin. colla. ij. Hanc opinionem tenet Hippoly. in d. l. edictum. nume. 7. Thomas. Gram. in d. voto. j. nu. 15. & in voto. xxxij. nu. 14. Pro qua opinione est glo. in c. ex literis. in verb. denuntietis de offi. delega. vbi dicit quod iudici male exequenti, violenter resisti potest, etiã per tertiũ cuius nihil interest. Vnde dicitur Prouerb. 24. & 31. Psal. 80. capit. quod quis potest eripere condemnatum ad mortẽ etiam propria authoritate: & per vim quando est iniuste condemnatus, facit. glo. notab. in c. non inferenda. in glo. ti. xxiii. q. iij tex. in l. contra præcepta nostra. C. de exequuto. & exacto. lib. xij. pro qua opinione etiã facit quod notat. Bal. in l. addictos. C. de episcopa. audien. Specu. in tit. de citatio. in §. sed nunquid. Et hanc opinionem illarum glo. vbi notab. prosequitur hanc materiam, tenet vltra Felin. in d. c. ex literis. qui expresse illam glo. sequitur, Chassa. in consuetu. Burgun. in titu. (des iustices.) Rubr. in c. j §. vij. fol. 75. col. iij. nu. 5. eandem opinionem teneat Thom. Gram. in consi. lvj. nu. 26. in consi. crimi. Deci. in consi. ccccl xix. nu. 3. Ioan. Bernar. in pract. capit. 95. Matthæ. de affli. not. in consti. Neapo. lib. j. Rubr. viij. nu. 78.

9 Amplia nono, cum hodie non sint decuriones id quod supra de decurionibus dictum. est habere locum & extendi ad consiliarios ciuitatis, vt si ciuitas habeat consiliarios idem erit, nam consiliarij ciuitatum decurionum instar obtinent. Vt est gl. in Rubri. C. de decurio. libro. x. & ibi expresse Docto. præcipue Pirrhus Engleber. in dicta Rubric. sequitur etiam Barto. in l. non ambigui tur, nume. 4. in fine. ff. de legib. Lucas de penna in l. nominationũ, in ij. colum. C. de decurio. libr. x. expresse Iacobus Rebuff. in dicta rubric. subdit, quod cum consules ciuitatis sint loco ipsorum, substituti, habent idem priuilegium quod ipsi decuriones: arg. l. filiæ

in.§.fina.ff.de condi & demon.& in l.si donatę.in.§.sponsus.ff.de donat.inter vir.& vxo.Quod maxime intelligit ibi Iaco. Rebuf. de consulibus ciuitatum & magnorum locorum,& nobilium, non autem de consulibus opidorum,argu.tex.in l.athletæ.in.§.genitis d.l.propter magistratum.ff.de admini.tutor.& quod consules ciuitatum nostri temporis habeant idem priuilegium quod decuriones vt non quæstionentur,tenet vltra Ioan.de Platea.& Doctor.in Rubri.Salice.vbi dicit ita tenere Docto.in d.l.diuo Marco. C.de quęst.eandem opi.tenet glo.in l.nulli.in verbo,ordo.ff.quod cuiusque vniuer.nomi.& Tho.Gram.in d.voto.j.nu.21. & in voto.31. nume.20.

10 Amplia decimo procedere,etiam in nobilibus:nam nobiles torqueri non possunt.Iste est casus notabilis & non alibi, in l. nullus in versi.vel generis.C.ad l.iul.maiest. Probatur de iure Regio in d.l.4.& 5.tit.ii.lib.4.Ordin.& quis dicatur nobilis ponit l.2. & 3. titu.xxj.par.ii.& l.lxxxvi.Styli.& de forma probandi notabilitatem vide in Pragmaticis antiquis, fal. 173. & vide supra posita in reg.lxix.

1 Vltra supradictas limitationes limita primo, non habere locum consulto Principe: nam si princeps super hoc consulatur,bene potest torqueri.Ita probat tex.in d.l.nullus.& ibi Bald.C.ad legem iul.Maiesta.

2 Limita secundo, quandocunque ante dignitatem gessit aliquod officium,scilicet si erat tabellio,& dubitatur de fide alicuius scripturę,quia in tali casu torqueri potest vt aperiat veritatem. Text. est notab.qui hoc probat in l.si quis decurio.C.ad l.corne. de falsis & de iure Regio in l.ii.tit.xxx.par.vii.& ibi hoc expresse tenet Montal.Pro qua limita.facit quod notanter tenet Iaſ.in l.ex facto.nu.30.ff.de vulga.& pupi.& in l.si seruum.nu.6.ff.si ex noxa.caua.aga.vbi hoc expresse firmat.

3 Tertio fallit,nam licet clerici in sacris constituti priuilegia militum ad eos extendantur, vt prosequitur Alexan.in l.centurio.ff.de vulga.cum miles dicatur cœlestis militię, nam talis clericus hoc non obstante bene potest torqueri si contra eum sint indicia.Ita notab.tenet Abba.in cap.grauis.de depos.nume.6. sequitur Felin.in cap.olim .nume.2.versicu.tertius casus,de rescrip.& in c.at si clerici.num.6.versi.3.restringe.de iudi.Hanc opinio. vbi latissime eam examinat,tenet Alcia.in c.j.nu.43.de offic.ordina. Contrariam tamen opinionem tenet expresse Abb.antiquis in d.cap. grauis.de depos.imo quod ad hoc vt clericus possit torqueri non sufficit quod ad sint indicia contra eum, nisi sit infamatus. Quam opinionem sequitur Ioan.And.in c.cum in contemplatione.& ibi Abb. sibi contrarius,de regul.in antiquis, & illud dictum Abba.antiqui communiter approbari tenet Cardi.in dicto cap.i.nume. 4. de depos. & in d.c.cum in contemplatione.quęst.11.sequitur etiam Ioan.de Anan.in cap.j.nu.7.de cleri.percusso.Alexan.in additio.ad Bar.in

l.ii

l.j.in nu.5.ff.de pœn. & in l.milites.C.de quæstio. Anto.de Butr.in d.c.grauis.nu.14.in fi.de depos. Fel.in c.veniens. el j. nume.4. de testib.quam opinionem dicit omnes tenere idem Felin.in c.vniuersitati.num.2.de senten.excommuni. & in c.de hoc.de simo. nume. 2. Hanc etiam tenet Angel.Areti.in tract.malefici.in verbo, fama publi.nume.102. Andr.Barba.in c.si constiterit.in 3.col.de accusa. Hippoly.in pract.crim.in.§.nunc videndum.nu.51.& in.§.expedita.nume.40.& in singu.lv.& in l.edictum.nume.9.& in l.quæstionis habendæ.nu.76.ff.de quæst.& in repet.rubr.ff.de fideiuss.num. 126.& in consi.41.nu.6.quam etiam sequitur Felin.in c.cum oporteat.versic.vnum tamen singulariter nota.num.7.de accus. Bandē opinio.sequitur expresse,vbi eam minus exaltat Io.Constan.in gl. ad constit.Regias Galliæ.artic.clxiij.fol.294.col.j.Philip.Dec.in c.ar si clerici.num.116.de iudic.& eam tenet expresse Io. Bern.in pract.c.cxvij.col.j.& ij.& in reg.cxxv.in 3.sublimi. Stepha.Aufred.in tract.de potestate seculari super eccles.personas.in regul. 3. num.17.Bon.de Curtili in tract.de nobilitate,in 5.par.num.7. Ias. in l.magistratibus.nu.7.ff.de iurisd.om.iud. Tho.Gramm. in voto 11.nu.1.& in consi.65.nu.3.& hęc opin.videtur magis vera & cōmunis,vt ex supra dictis apparet.

4 Quarto limita,nisi iste talis renuntiauerit iuri suo & priuilegio, nam in hoc casu bene poterit torqueri, cum in causa criminali valeat renuntiatio.Vt est glo.notab.quam ibi requitur Angel.in l.j.in verbo,audiendi sunt. ff.de furi. & Balnea. idem Angel. Fulgo. & Paul.de Cast.in l.pactum inter heredem,C.de pact.vbi dicunt,q̄ iudices maleficiorum quotidie faciunt inquisitos renuntiare defensionibus suis. Hanc quęstionem mouit Deci. vbi relinquit cogitandū, in l.nemo fraudare.nume.9.ff.de reg.iur. Contra quam limitationem,imo q̄ supra dicta renuntiatio non valeat cum causa criminalis sit, & ex eo veniat imponenda pœna corporalis, est gl.notab. quæ hoc tenet in d. l. pactum inter hæredem. in verbo liceat. ff. de pact.quę communiter approbatur a Doctorib. & eam sequitur expresse Ioan.de Imol.in l.custodias.nume.3.ff.de public.iudic.Bald. in c.cum non ab homine. num.8. de iudi.& in c.cum venisset, nu. 7.de testib.idem Bald.in l.vnica.nu.24.C.de confess.vbi dicit, q̄ in tantum procedit, q̄ etiam si in tali renuntiatione iuramentum intercenerit,non valet.& illam glo.sequitur Ia.in l.si quis.in conscribendo.nu.18.C.de pact.& in l.4.in.§.quęsitum. ff. siquis cautio.

Pro qua opinione glo.est tex.in l.non tantum.ff.de appella.& in l.liber homo.ff.ad leg.Aquil.quod notat Hippol.in sing.delj. circa quam glo.vbi not,eam declarat.vide Ias.in d.l.pactum.inter hæredem.nume.12.

5 Et circa hanc regulam vide Cifuentes in d.l.lxxix.Tauri.Pau. Grillandum in tract.de quæstion.& tortura.in 6.q.Hippol.in prac. in d.§.expedita.nu.26.& in d.l.edictum.nu.3.& Ang.Are.in trac. maleficiorum,in verb,fama publica,numero 102.vbi notabilit. po-

nuntur personæ quæ de iure torqueri non possunt.

REGVLA CXCI.

DEFENSIO licita est pro tuitione rerum, vt occidendo qui non teneatur. Hanc regulam probat gloss. & ibi Barto.nu.6.in l. vt vim.ff.de iustit.& iure,idem Bart.in l.j.nu.2.& 7.C.vnde vi.& in l.furem.nu.2.ff.ad l.Corne.de sica. Eandem regulam ponit gl. in l.itaque.in verbo,latronem.ff.ad l.Aquil.Docto.in c. ij. & in c. significasti. el 2.de homici.pro quo est text.in d.c.ij.ibi,te tuaque li-berando. De iure regio probatur in l.iiij.titu.xiij.lib.viij. ord.& in l.j.titu.xvij.libr.iiij.fori.& in l.iij.titu.8.par.7. Hanc regulam probat text.iuncta gloss.ibi in verbo, vitam. quam ibi ad hoc ex-presse notat Bald. in l.aduocati.C.de aduoca.diuer.iudi.idem Bald. in l.si suis nummis. C.de operis liberto.& in l.ij.C.de constit.pecu. Ioan.ab Ana.in c.ij.& in c.perfodiens.de homicid.Cardina.in cle. j.de homi.Aret.in consi.lxxx.num.8. Hippoly.in consil.4.num. 8.& 22.& in l.furem.nume.3.ff.de sicar.Matthę.de Afflict.in con-stitu.Neapol.lib.j.rubr.xiij.nu.20.& 51.tenet Ias.in princ. Institu. de actio.nu.69.Deci.in d.l.vt vim.nu.31.Chassanæ.in consuetud. Burgund.vbi notabiliter examinat hanc regulam, & allegat iura pro ea & fundamenta,in titu. {Des iustices.)rub.j.§.v.fol.41.col. 2.nume.11.

Hanc regulam cum tribus ampliatio.& quatuor limit. ponit Ias. in d.l.vt vim.nu.23.quem refert Berna.de Luco in regu.507.

1 Amplia primo vltra Ias.si inferatur vis ędificando,nam licet re-sistere.vt in l. si vitem.in §.ad ianuam.ff.quod vi aut clam.& in l. de pupillo.in §.meminisse.ff.de no.oper.nuncia.

2 Amplia secundo,si inferatur vis turbatiua. Vt in l.iiij. in §.cum generaliter.& in l.cum fundum.& in l.j.in §.vim.de vi & vi arma. Bart.in l.j.in §.hoc interdicto.nu.3.ff.de itine. actuq; priua.

3 Amplia tertio,ꝙ liceat pro defensione rerum cõgregare amicos, & amici & vicini mei possunt eum qui vult expellere me de pos-sessione mea impune percutere.Ita notab.firmat Bart.in l.de vota C.de meta.& epidime.lib.12.& in l.prohibitum. C.de iure fisc.li. x.quem sequitur Corset.in sing. in verbo defensio.el ij.Alexan.in consi.cxix.col.2.vol.7.Hippoly.in singu.456.Ias.in l.vt vim.nu. 30.ff.de iusti.& iur.

4 Amplia quarto, habere locum pro defensione dignitatis & offi-cij etiam ex interuallo.Ita tenet Bal.in repe.l.j.nu.6. C.vnde vi.& text.in l.item apud Labeonem,in §. adiicitur.ff.de iniur.

REGVLA CXCII.

DEFENSIO cuilibet permissa est. Hanc regulam probat tex.

tex.in l.j.in.§.cum arietes.ff.si quadru.paupe.fecis. dica. & in l. vt vim.ff.de iusti.& iu.& in.§.quod vero.Institu.de iure natura.gen. & ciui.& in clem.j. de homicid. Circa quam regul. vide posita supra in præcedenti regula.& Hippoly.in singu.c.& in l.is qui aggressorem.vbi est tex.pro hac reg.C.de sica.Abb.in c.olim.el j.nume.15.cum aliis,de restitu.spoliato. & ibi Docto. Ange.in tracta. maleficio.in verb.& Titius se defendendo.nu.7. Hippol.in l.ij nu. 34.ff.de sicar.& in consi.iiij.nn.7.& Matthæ.de Afflict. in consti. Neapoli.lib.j.rubr.8.nu.72.Catellia. Cotta in Memoralib. iuris,in verbo,defensio.

1 Primo amplia,habere locum in Cardinalibus:nam pro defensione corporis licitum est offendere etiam Cardinales. Ista est glo.notab.in c.fi.in verbo,percusserit.de pœn.lib.6.& ibi Ioan.And.quã gl.sequitur Ang.in l.vt vim.ff.de iust.& iu.& ibi Ias.nu.1.& Phil. Deci.nu.7.Curti.Sen.in consi.xxx.nu:39.

2 Amplia secundo,habere locũ etiam in clericis. Vt est gl.in summa.23.q.j.habetur in c.cum voluntate.de senten. excommu. ita tenet Hippol.in consi.4.nu.5. Pro qua opinione facit notabile dictũ Ioan.de Lign.in tracta.de iusto bello.vbi dicit,ꝙ si clericus ad altare celebrans inuaditur ab aliquo, licite potest dimittere celebrationem & se defendere,& si in illa rixa se defendendo occidit aggressorem, potest in continenti redire ad altare & Missam perficere.quod dictum refert & sequitur Abb.in c.clerici el j.nu.2. de vita & honest.cleric.Maria.Soc.in repet.c. ad audientiam. nu.40. de homici.Hippoly.in l.his qui aggressorem.nu.2.C.de sica.Dec.in l. vt vim.nu.6.ff.de iusti.& iu.

3 Amplia tertio, non solum habere locum quandocunque imminet periculum mortis,sed quandocunque imminet periculum alicuius iniurię personalis. Ita tenet Bar.in l.j.col.ij.C.vnde vi.quem sequitur Ant.de But.in c.olim.el.j.de resti.spoliat.& Alex.in consi.cix.col.5.vol.j.& hoc esse verum firmat Ias.in d.l. vt vim.nu.10. & 36.& no.Ang.in d.l.is qui aggressorem.nu.2.in fi.vbi dicit, ꝙ istud dictum debet esse semper mente tenendum, quia ex eo datur lucrari multas pecunias,& ita dicit consuluisse in ciuitate Venetiarum vbi liberauit quendam captum a pœna mortis. quod intelligit no.Paul.Paris.in c.dilecte fili.nu.36.de excep.

4 Amplia quarto, habere locum etiam in minatore, nam minator potest occidi a minato.pro qua opinione est gloss.in capitu.cum dilectus.in verbo,violentia.quod met.caus.quod tenet Baldus in l. metum.in fine.C.eod.titu.& in l.fina.nume.4.ff.de hęred.instituen. & ibi expresse Ioan.de Imo.& hanc opinionem tenet Abb.in c.j. de offic.delegat& ibi Felin.nu.2.idem Felin.in c.afferte.nu.12.de præsum.& in c.sicut dignum.nu.12.de homic.Marian.Soc.in c.ad audientiam,nu.38.eod.titul. Ioann. de Platea in.§.ius autem gentium.nume.43.Institu.de iure natura.Panor.in c.scribam. de præsump.& in c, quod dicitur de ver,sig.Montal.in l.iij.tit.13. par.2.

Quam ampliationem veram intelligo quandocunque ille quim
natur, solitus est minas exequutioni mandare. Ita concludit Angel
de Peru. vltra supra dictos Doctores, in consil. ccxv. Petr. de Ar
chara. in consil. ccxcix. Chassanæ. in consuetud. Burgund. in rub
{des fiedz.} rubric. 3. §. j. fol. 102. col. iij. nu. 4. pro qua opinione
gloss. in d. c. cum dilectus. Secundo intellige hanc Ampliationem
secundum Bald. qui melius loquutus fuit quam alibi, in l. j. C. quan
do liceat vnicuique sine iudi. se vendi. quandocunque minans est
actu percutiendi; alias non licet minatorem occidere, quod tene
etiam idem Baldus in tractatu statutorum, in verbo, pax. versicul.
quod dictum sequitur Iason in l. vt vim. nume 13. ff. de iustitia &
re. & in l. j. nume. 46. ff. de offic. eius. cui. manda. est iurisdict. Ang
de Perus. in l. quemadmodum. C. de inofficios. testamen. Anto. Co
set. in singu. incip. metus Hippoly. in singu. dcxl. & in practi. crim
nali. in §. diligenter. nume. 87. & in l. j. in §. præterea. num. 12. ff.
quæstio. Matthæ. de Afflict. in constitio. Neapolita. libr. j. rubr. vi
nume. 52. In quo notandum est, q̃ quandocunque minator solu
est minas exequutioni mandare, & est vir potens, est præsumpt
contra ipsum ad torquendum eum. Ita tenet Specul. in titu. de pr
sumptio. in §. species. versicu. sed pone Alberic. in l. metum. C. qu
metus cau. Bald. & Ioan. de Imo. in d. l. fina. ff. de heredib. instituen
Ias. in l. j. C. de seru. fug. Felin. in c. cum oporteat. nu. 9. de accusa
& in d. c. afferre. nu. 12. de præsumptionib. Panorm. an. in d. c. cu
bam. nume. 4. Albertus Brun. in tracta. de indiciis. colum. 13. versi
quæro vlterius. Angel. & ibi Augustinus Arimin. in tract. maleficio
rum in verbo, fama publica. nu. 30. Hippoli. in d. §. diligenter. num.
85. & in consil. iij. nu. 13. Stepha. Bertran. in consi. j. nu. 7. vol. j. &
in consil. cxxvij. nume. 11. vol. ij. & in consil. ccxciij. nume. 17. vo
lu. 3. in libris secunde impressionis. Et hanc opinionem dicit esse
communem Marc. Anto. Blanc. in repetition. l. fina. nume. 181. ff.
de quæst. & hæc opinio probatur in l. lx. in ll. Styli. Pro quo ci
cit, nam ex solis minis inducitur capitalis inimicitia. l. licet in ver
bo, capitales. ff. de arbit. quam gloss. sequitur Chassan. vbi supra nu
11. Et non solum ex minis oritur capitalis inimicitia, vt supra di
xi, sed etiam ex iniuriis verbalibus. ita tenet Bald. in c. veniens n
fi. per illum tex. ff. de iureiur. quem sequitur Ias. in l. pro curatori
bus. C. de procurat. quod dictum dicit esse notandum Chassa. vbi su
pra. & illud dictum sequitur Hippoly. in consil. iij. nume. 12. & in
d. §. præterea. nume. 23.

9 Amplia quinto in tantum procedere, quod si aliquis est percus
sus ab aliquo, & ille percussus insequitur vulnerantem qui fugie
bat, & eum occidit, licet non sit defendendo, non debet puniri pœ
na mortis, sed alia minori pœna. Hoc fuit notabile verbum Iaco. de
Are. in l. j. C. vnde vi. nu. 8. tenet Anto. de Butr. in c. olim. el j. nume.
37. de restitu. spoliato. & ibi Abbas num. 15. quos sequitur Fancisc.
Aret. in consil. lxxxx. nu. 9. Ange. in tracta. malefic. in verb. & Ti
tius

tius se defendendo.nu.46.& ibi August.Arim.vbi dicunt, ꝙ secundum hoc dictum consuluit Bald. in ciuitate Papiæ. sequitur etiam Hippolyt.in singu.100.& in l.is qui aggressorem.nu.18. C. de sicar. & l.lviij.styli.& quia in contrarium videtur l.lix.Styli. vide Couarru.in 1.2.par.c.7.§.7. nu.11.

6 Amplia sexto habere locũ, ꝙ si aliquis se defendẽdo, occidat suũ inuasorem, non incidat in irregularitatem. & licet in hoc olim essent diuersæ opiniones, de quibus per gl.mag. in c. sicut dignum.in §. clericus.& in c.fi.de his.el 3.5.dist.& in clem.si furiosus.de homi.tamen hodie hoc est expresse determinatum per text.in d. clem. si furiosus.& sic dico, ꝙ occidens aliquem non voluntarie, neq; ex proposito, sed solum ad suam defensionem, quia aliter non poterat a morte euadere, non incidit in irregularitatem per illum tex.& ibi omnes Doct.idem voluit glo.in summa 23.q.j.glo.& ibi Abb.in c. sicut dignum. nu.14. de homici. Quod tamen est verum quando cunq; mortem propriam aliter euadere non poterat.ita probat text. in d.clem.si furiosus.et ita per illum tex.tenet idem Aba.in c.olim el j.de resti.spolia.nu.17.& in c.clerici.el.j.de vita & honesta.clen.nu.1.Felin.in c.dilecti filij.nu.14.de exceptio.

1 Limita primo, quando inuasus est constitutus in periculo vitæ: sed quando non esset ita angustatus vel in periculo vite cõstitutus, tunc non licet ipsi inuaso occidere aggressorem. Ita probat tex.in d.clem.si furiosus. & in l.18 qui aggressorem. in versic. in discrimine vitæ constitutus.C.de sicar.& in l.j.in vers.cum moderamine. C.vnde vi.& ibi glo.magistra.& in l.scientiam. in §. qui cum aliter.ff.ad l.Aqui.& in l.j.in §.vim vi.ff.de vi & vi arma. Et dicitur quis constitutus in discrimine vitæ & licet illi occidere aggressorem eo ipso ꝙ terror armorum sibi infertur, vt habetur in l.licet.in §.armatæ.ff.de vi & vi arma.& in l.sed & si quemcunque.in prin. ff.ad l.Aquil.vbi hoc voluit glo.& Doct.Flora.de S. Petro. in d. §.qui cum aliter. nu. 4.Cæpol.in consi.29.nu.13.in consi.crimina. Angel.in tract.maleficio.in verbo,& Titius se defendendo. num. 11.licit quod notat Barto.per illum text.in l.sed & si quemcunque, nu.2.ff.ad l. Aquil. vbi firmat, ꝙ eo ipso ꝙ probo aliquem venire contra me gladio euaginato,& ego eum occidi, ꝙ tunc probata est defensio mea.quem sequitur Ioan de Ana.in c.si persodiens.nu.5.in fi.& in nu.6.de homici. vbi dicit, ꝙ visus armorum affert iustum metum mortis.quod etiam tenet Bald.in d.l. sed etsi quemcunque, vbi dicit hoc esse notandum.illud dictum sequitur etiam Ias.in d.l. vt vim.nume.9.Cæpo.in d.consi.xxix nu.14.facit quod notat glo. in l.j.C.vnde vi.vbi dicit ꝙ sufficit terror armorum vel iactio persecutionis.

2 Limita secundo non procedere in bannito, quia is non potest se defendere,& si quem occidat se defendendo, punitur, ex quo vbi licita est offensio, reprobata est defensio. Ita concludit Bartol.in l.vt vim.nu.4.ff.de iusti.et iur.quẽ sequitur Nellus de sanGo Gemi.vbi

arguit

arguit ad vtranque partem, in tract. bannitorum, in 2. par. 1. tempo. q. 49. nu. 49. & Philip. Deci. in d. l. vt vim. nu. 3. Hippoly. in prati. crim. in. §. aggredior. nu. 75. et Nellus vbi supra concludit, q. bannitus occidens ad defensionem, punitur directa legis Corneliæ, & de dolo, cum sciebat se non posse defendere. Contrariam tamen opinionem tenet Bal. in l. j. nu. 51. C. vnde vi. & in d. l. vt vim. num. 3. Cardi. in clem. j. nu. 32. de homic. Ratio in qua se fundant est, supradicta regula, scilicet q. defensio est de iure naturali. d. l. vt vim. & Clemen. pastoralis. de re iudi. & non potest a Principe tolli. §. sed naturalia quidem iura. Institut. de iure natu. facit quod notat Bald. in c. a nobis. nu. 6. de exceptio. vbi dicit, q. statutum tollens defensionem debet intelligi de ciuili, non autem de naturali. quem sequitur Felin. in c. dilecti. nu. 6. eod. titul. In qua quæstione Paul. Castren. in d. l. vt vim. naturabiliter distinguit authoritate Ioan. de Lignani. in tracta. de bello. c. 88. q. aut statutum dicit bannitum posse offendi, & tunc non est licita defensio bannito, ex quo vbi offensio permittitur, reprobatur defensio. Aut dicit, q. occidens bannitum non puniatur, & tunc licet se defendere, ex quo non est permissa offensio, sed est impunita, quem sequitur Hippolyt. in d. §. aggredior. nume. 78. Quod tamen intelligo verum ac habere locum quandocunque maxima subsistente causa tollitur hęc defensio naturalis, cum subsistente maxima causa tolli possit: vt no. Ang. in l. si fi. ff. de leg. j. & ibi Alex. idem Alexand. in l. cum mulier. num. 11. ff. solu. matri. Alberi. in l. omnes. qui. C. de episcop. & cleric. vbi plura adducit in quibus defensio tollitur. facit text. in l. addictos. C. de episcopa. audien. & ita tenet expresse Philip. Deci. in d. l. vim. nu. 3. & 4. & ante eum Floria. in l. j. in. §. cum arietes. nu. 3. vers. quod tamen dixi. ff. si quadrup. paup. feci. dica. per tex. in l. milites agrum. in. §. irruens. ff. de re milita. & in l. si seruus. C. de his qui ad eccle. confu. & in l. itaque. ff. ad l. Aquil. de quo etiam vide notab. per Fel. in d. c. dilecti filij. nume. 7. de exceptio.

3 Limita tertio, in filio contra patrem, et in seruo contra dominum. Ita tenet Bart. in d. l. vt vim. secundum Hippol. in practi. in d. §. aggredior. nu. 79. vbi tenet, q. si pater aut dominus verberet filium aut seruum, si filius aut seruus resistat, licet patri vel domino occidere filium vel seruum impune, per supradictam rationem glo. in d. l. vt vim. Nam ex quo licita est offensio patri in personam filij, & domino in personam serui, vt late concludit Alciat. in tract. præsump. in 1. regu. præsump. 3. per totam. facit tex. in l. j. ij. iij. & iiij. C. de patria potesta. & per totum C. de emenda. seruo. & propinq. non est licita defensio contra eos, ideo pater & dominus occidere possunt, ita concludit Hippo. vbi supra. Sed Bart. in d. l. vt vim. hoc non dicit, sed ibi nu. 4. dicit, q. non licet filio se defendere aduersus patrem verberantem, non tamen dicit, q. si pater occidat non teneatur. imo expresse Felin. tenet contrariam in d. c. dilecti filij. de exceptio. nu. 7. in casu, quo pater aut dominus non verberaret animo cor-

mo

mo corrigēdi, sed potius occidendi, nā filio licet ei resistere, vt ibi.

4 Limita quarto, in officiali: nam non licet aduersus officialem exequentem resistere, & se defendere. Vt in l. si seruus. & ibi notat Bartol. C. de his qui ad eccle. confu. & in l. fina. C. quando liceat vnicuique sine iudi. se vindi. Cataldus in tract. Syndica. nu. 172. Ioann. de Imo. in l. ex consensu. in §. fina. ff. de appella. nu. 39. facit gloss. in d. l. vt vim. ff. de iusti. & iu. quę dicit, ꝙ officiali iniuriā facienti non licet resistere, nec se defendere contra eum. Facit quod notat Arist. lib. 5. Ethicorum. c. 5. vbi dicit ꝙ si principatum habens percutiat, non debet repercuti ex quo violentia a superiore iuste infertur. facit etiam tex. in c. nolli. in fi. 13. q. 3. item etiam facit. c. bonæ, de ęta te & quali. vbi imponitur pœna ei qui manus intulit suo duci. & facit. c. patet. 9. q. 3. facit etiam Ecclesiast. c. 4. vbi dicitur, noli resistere contra faciem potentis. Et sic non sine causa princeps secularis portat gladium ante se, ad denotandum ꝙ subditi eorum superioribus non debent resistere, vt dicit Apostolus ad Roma. c. 14. Ideo Luc. in Euang. 10. c. dicit qui vos. s. iudices mundi spernit, me spernit. facit pro hoc text. in l. addictos. C. de appella. vbi nullo modo via facti licet resistere iudici, quādo aliquid facit vt iudex. Pro quo facit quod not. in c. si quando. de offic. deleg. Et hanc opinio. tenet Hippoly. in l. j. nu. 8. ff. de sic r. Quod tantum intellige vt dixi supra in reg. 190. ampliat. 8.

REGVLA CXCIII.

Deiiciens aliquid in via vel effundens, tenetur ad pœnam dupli. Hanc regulam probat text. in l. j. ff. de his qui deiecerunt vel effuderunt.

1 Limita primo, si effundēs aut deiiciens ter proclamauerit, ea quidem voce vt audiri & casus euitari possit, tunc enim non tenetur. Ita probat tex. in l. si putator. ff. ad l. Aquil. & in l. inter. §. qui fusce pent. ff. manda. & in l. qui foueas vrsorum. ibi, si neque denuntiatū est. ff. ad l. Aquil. De iure Regio est tex. in l. iiij. titu. 8. par. 7.

2 Limita secundo, si via sit qua vulgo non commeatur, & eiectū vel effusum sit, nam cum locus remotus sit, etiam si modo cœperit commeari, regula non habet locum. Vt in l. j. in. §. j. ff. de his qui deie ce. vel effude. diuinare enim non potuit, an aliquis per eum locum transiturus esset: vt in l. si fideiussor. in. §. si cum debitor. ff. manda. et in d. l. si putator. in fi.

3 Limita tertio, quando interdiu deiectum est, non autem cum noctu. vt in l. hoc edicto. in §. Labeo ait. ff de his qui deie. vel effude. tamen in vrbe & noctu iter fieri solet, ideoque siue diu siue noctu quid effusum est, teneri puto, vt videtur sentire gloss. in d. §. Labeo ait. in verbo, non nocte.

4 Limita quarto non habere locum in hærede. Ratio, quia pœnalis est, vt in l. si vero plures, in. §. hæc autē actio, & in. §. fina. ff. eod. tit.

titu. & pro hoc facit ꝙ supra dixi in regu. 13.

5 Limita quinto, non habere locum in hospite, qui diuertit, sed in eo qui hospitium dedit. Vt in l. j. in §. hospes. eod. titu.

REGVLA CXCIIII.

Delictvm non præsumitur. Hanc regul. probat tex. in merito. ff. pro socio. vbi habens rem communem cum aliquo, & vtens, non præsumitur velle interuertere rus alterius, sed simpliciter vti iure suo, & propterea contra talem non posset agi furti actione, vt ibi dicitur. Circa quam regu. vltra Docto. ibi, vide laf. in l. qui iurasse. in §. j. nu. 8. ff. de iureiur. & in l. ex hoc iure. nu. 11. ff. de iusti. & iu. & in l. rogasti. in §. si tibi. ff. si cer. pet. Pau. Parisi. notabiliter in c. in præsentia. nu. 33. de probatio.

Hanc regu. cum quatuor limitationibus, vbi notabiliter eam declarat, ponit Andr. Alciat. in tract. præsumptio. in 3. regul. præsumptione j. per totam.

REGVLA CXCV.

Deterioratio, seu diminutio superueniens in re, de qua fuit dispositum, non extinguit dispositionem, actionem, vel obligationem, vt patet in vltimis voluntatibus. Vt in l. si ex toto. in pri. & in l. si grege. cum seq. & in l. quod in rerum. ff. de lega. j. vbi minuto grege, vel fundo legato, casu vel facto testatoris, durat legatum, facit. l. peculium. in prin. ff. de leg. ij. vbi diminuto peculio vel familia legata, in reliquo durat relictum. facit l. tabernam. ff. de fundo instructo. & in l. pediculis. in §. penul. & fin. ff. de auro, & argen. leg. & in l. 4. in §. si reddita. ff. commoda. vbi durat obligatio & actio ex commodato, licet diminuta sit res, vel deterior facta. & ibi late per Alber. & Salice. post gloss. idem patet in re deposita, vt in l. §. si res. ff. depos.

1 Amplia habere locum, siue diminutio causata sit a testatore, vel disponẽte, vt in d. l peculium. in princip. & in d. l. tabernam, siue casu. Vt d. l. si grege. & in l. Seio. in princip. secundũ vnum sensum, incta l. Mæuia. ff. de annu. lega. vbi probatur, ꝙ si testator mihi legauerit duodecim, vt curam habeam trium filiorum suorum, & contingat mori duos, quo ad vnum pro tertia parte durabit legatum, sic iunt posita supra in regu. 177.

2 Amplia secundo procedere in actione ad exhibendum, quia etiã ꝙ res exhibeatur diminuta seu deteriorata, nihilominus res dicitur exhibita. Vt in l. exibitionis. & ibi Bar. C. ad exhiben. ita vt actio ad exhibendum cesset, vt ibi dicitur, dummodo in diuersa forma non exhibeatur, vt in l. Iulianus. in §. si quis. ff. eod. titu.

3 Amplia tertio procedere in tributo, quod habet certam taxam, quia si prædium fiat sterile, aliud fertile magis grauatur. Vt notauit

in

in l.omne territorium.C.de cēsib.libr.xi.& in l.j.C.de omni agro deser.cod.lib.

4 Amplia quarto procedere,quandocūque debitum est in genere: quia nisi soluatur res integra & sine deterioratione, vel quę perfecte fiat accip entis.debitor non liberatur ab obligatione. Vt in l.si seruum §.sed & si sic.ff.de verb.obli.& in l.cum quis.in §.qui hominem.ff.de solutio.& ibi Bar.idem Bar.in l.si rem.eod.titu.

1 Fallit primo,si talis diminutio vel deterioratio extinguat formā rei.ita tenet Sali.in l.iij.in.§.si reddita.ff.cōmo.nu.2.& ibi Alber. idem Alberi.in l.Iulianus.in.§.si quis deteriorem. ff. ad exhiben.

2 Limita secundo,quando diminutio superueniēs fit contra substātialia dispositionis.quia tunc vitiat dispositionem. Vt in l.per seruū in §.j.& ibi Bar.& alij.ff.de vsu & habita.

3 Limita tertio,in actione stricti iuris,quando quis non prosequitur rem suam sed sibi debitam: quia non durat prior actio ad rem qua liberatur debitor:sed actio de dolo datur. Vt in l.alleganter.in §. non solum.cum ibi nota.ff.de dolo.& in l. qui sibi aut Titio.in §. Stichum & ibi Bar.& alij.ff.de solutio.notant Cyn.et Bald.in d.l. exhibitionis.C.ad exhibendum.

4 Quarto fallit, nisi diminutio sit causata ex causa quæ præcedit obligationē:vel alias sine culpa vel mora debitoris: vel vbicūque periculum deteriorationis vel diminutionis non spectat ad debitorem:iuxta nota.per Barto.in l.neratius.ff.de condi.indebi.& in l. si rem.ff.de solutio.per Pau.Castren.in l.etiam.ff.eo. titu.

5 Quinto fallit, si creditor simpliciter rem recipiat sine petitione vel protestatione interesse,diminutionis, vel deteriorationis. Secundum Bartol.post Cin.in l.exhibitionis.nu.7.C.ad exhiben.Alber. in d.§.si reddita.nu.4.& ibi doct.idem Alberic.in §.si quis deterio rem.num.6.Bartol.in l.qui sibi aut Titio.in §.j.& ibi Paul.de Cas. &in l.etiam.ff.de solut.

REGVLA CXCVI.

Dies termini non computatur in termīno. Quam regulam probat tex.in l.j.ff.si quis cautio.gl.in l.vbi.tex.ff.de reg.iur.et in c.quisquis.in verbo,ex ea.iiij.quæst.v.glo.Inn.& Hostien.in c.super eo.el ii.de appel.Bar.Alberi. Saly.Ang.Pau.Castrē.& Rom. in d.l.j.post glo.ibi. Specul.in titu.de citatio.in §. viso.nu.17.Ioā. Andr.post Hostien.in c.solet.de sentent.excom.li. vi. Philip.Frā. in c.quam sit.de electio.eod.lib.Bal.& Ange.in l.ij.C.de anna,excepto.idem Bal.in l.si ea.num.16.C.qui accusa.non poss.Ioan.de Imol.in l.gallus in princ.ff.de liber.& posthum.Ancha.et domi.in c.frequens de restitu.spoliat.Ioan. de Imol.in Clem.sicut.nu.11.de appella.Idē Imo.in consi.xi.nu.2.Pau.de Cast.in cōsi.cccxcviij. nu.1.Chassanæ.in cōsue.Burgun.in titu. { des iustices.) Rub.j. §. viij.nu.10.fol.82.col.iii.Fel.in.c.j.nu.4.de prescript.et in c.q̄ ad cō

sultationem.

sultationem.nu.26.de re iudic. Et hanc opinionem communiter
seruari de consuetudine tenet Bal.in l.eos.in.§.si autem.nu.6 C.
appella.& eam tenet Guido Papa in decisio.cclxx.Carol.Mo
ne.in consuetudi.Parisien.titul.j.§.xliiij.nu.2. & Arnol.Ferron
in appendice quam fecit ad consuetu.Burdegal.in titul.de retra
§.viij.& in prin.& Pet.Rat.in gl.ad consuetu.Pictauien.fol.
pagi.2.& expresse Alex.in d.l.j.col.j.ff.si quis cautio. & ibi
bi.de S.Georg.nu.6.& ibi etiam Ias.nu.20. vbi dicit hanc esse
munem opinionem,& tacit pro hac regula tex.in d.c.frequen
c.pia.versi.si quis igitur.de exceptioni lib.vi.

Hanc regulam cum duabus limitationibus ponit Socin.in re
xcj.& Ias.in d.l.j.ff.si quis cautio.nu.20.vbi ponit alias duas
tatio.Hanc etiam regulam cum quindecim limitati. vbi notabi
examinat,ponit Andr. Tiraquell.in tractat.de vtroque retrah
titul.de retractu(Lignagier.)in.§.j.in gloss.xi.nume. 17. & 21.
que ad numerum.42.

REGVLA CXCVII.

Dies termini computatur in termino. Hanc regulam pro
glo.in l.Gallus.in prin.in verbo. proximis, & ibi Iaco.de Are
Bald.sibi contrarius.Alberi.Ange.sibi quoque cõtrarius.& Ale
ff.de libe.& posthu.glo.in c.anteriorum.in verbo dierũ. & ibi
chid.ij.quæst.vj. Hanc opinionem dicit de iure veriorem Alex
d.l.j.ff.si quis cautio. Iacob.de Aret.in l.j.in §.sed si maritus.ff.
liber.agnos.Specu.sibi contrarius in titu. de appella.in.§. restat.
3.Bal.Panor.& ibi Philip.Deci.in d.cap.super eo.el ij.& ibi Ph
Franc.nu.20.per illum tex.Ioan.Andr.in c. pia. & in c.frequen
& ibi Paul.de Leazar.& Franc.ad fi.idē Ioan. Andr.in c.quã
de electio.lib.vj.& ibi Domini.sibi contrarius.idem Ioan.And
c.cupientes col. i. eo. titu. & lib. Rota in decisio.ccviij.in nou
secundum impressionem antiq. & secundum nouam in titul.
sententiis excommunicat.decisio.iiij.Bal. in l. eos. in.§. si autem
nu.5. C. de appellatio. & in l. si quando.nume. 7. C. de testibus
in l.duobus.in.§.sed & si quis.nume.17.C.commu. de leg.& no
cum vicesimum.num.3. versicul. illud commune est.de offi.dele
& in consi.ccxlvj.nu.1.vol.v.& in l.si ante nuptias. ff. solut.m
trimo. Ancha. in c. si propter col. iij. versi.sed quero. post glo
rescrip.lib.vj.Geminia.in c.solet num.14. & ibi Philipp. Fran
ij.col.post.medium,de senten.excom.idem Geminia. in cõsil.x
nu.6. Ange.de Peru.in consi. ccccciiij. nu. 2. Matth.de Affli
consi.Neapolit.lib.j.Rub.xc.nu.5,Carol.Molinę. in consuetu
risien.§.iiij.nume.4. hanc opinionem dicit esse magis commu
Corne.in.consi.cclxxix.nu.4.lib.iiij.

Hanc regulam ponit Bernar.de Luco cum sex limitationibu
regu.cxc,referendo se ad castil.in l,lxiiij. Tauri,in glo,in ver
dolo

(desde el dia.) quas vj. limitationes ante eũ posuit Prępos. Alex. in.cap.super eo.el ij.num.21.de appellatio. Hanc etiam regulam ponit Andræ. Tiraquell.in tractatu de vtroque retract.in titul.de retractu (liguagier.) in gloss.xi.nu.19.& ibi in nu.42.vsq; ad nu.61. limitat eam decem modis.de iure Regio dies termini computatur in termino in casu l.j.titu.xvi.libr.iii.ordi.ibi, (fasta cinco dias desde el dia que fuere dada la sentẽtia.) & in casu l.lxx. Tauri:ibi, se (cuentea ne est caso desde el dia del remate.) & ibi Pala Ruu.nu. 34.& doct.& etiam in casu l.lxiii. Tauri:ibi, (desde el dia que se pusiere a la tal execucion.) ꝙ etiã erat antea dispositum in l.ix.de Madrid.& sic cũ supra dicti casus videãtur.excepti, firmãt de iure cõmuni in contrarium, maxime per d.l.lxx.ibi, (en esto caso).

REGVLA CXCVIII.

Dictio fructus, ꝓlata ab homine refertur ad fructus existẽtes in fundo, seu pręcedentes: & intelligitur de fructibus integris deductione non facta. Hanc regulam ponit Barto. in l.fructus. num. 5.ff.solu.matrimo.per tex.in l.pendentes.in princ.et in l.quoties.in §.si sic colono.ff.de vsufruct.& in l.qui pendentẽ. ff.de actio.emp. & in l.fi.in.§.penul.,ff.de iis qui in fraud.credit.licet aliter velit sẽtire glo.in l.Iulianus.in.§.si fructibus.ff.de actio.emp. & in l.fina. §.fin.in gloss.in verbo, fructibus.ff.de iure fisci. hanc opinio.Bar. tenet Roma.in d.l.fructus.nu.4.versicul.secundo quod.ff. solu. matrimo.Circa quam regulam, vide Vincen. de Hercula.vbi notabi. eam declarat, in d.l.fructus.nu.10. in fi. in versic. quantum ad primam conclusionem.& in nu.11.

Hanc regulam limitat tribus modis Ioan. Campeg. in tractat.de exactione dotis, posito in tractat.de dote eius priuilegiis quæst.x. nu.3.cum equen.

REGVLA CXCIX.

Difficvltas non excusat debitorẽ quantitatis a mora. Hanc regulam ponit Barto.in l.quod te mihi.nu.14. ff.si cert.peta. & in l.continuus.in §.illud, nu.5.& 6.ff.de verb.oblig.per tex.in d.§.illud. Et licet contra Bartol.in hoc vsque ad tempora Alexã. esset communis opinio secundum Aretin.in d.l. quod te mihi, cum contrariã opinionem teneant ibi Salic. Raphael. Cama. & Ludo. Roma.& Hiero.Gigas.in ttacta.de pensionib. quæst. lxxv.nu.3. & Philip.Deci.in d.l.quod te mihi.nume.17.tamen post Alexan. qui hanc opinionem Barto notabileter defendit in d.l.quod te mihi nu.9.magis communis opinio est cum Bart.secundum.Rip. ibi nu.52.& Franc.Purpura.nu.63.in fin.eandem opinionem notab.tenet Vdalri.Zasi.ibi nu.38.& ibi etiam Cur.Iunior. nu. 37. licet se bene firmare non audeat, & illam opinio, Bart, sequitur, ibi Iacobi.

nu3.

nu.1.& eam dicit esse cõmunem Lancelo.Deci.ibi.in col.v.vers
in debitore autem quantitatis.et ibi Iaſ.nu.32.& Bartho.Socin.nu
32.Panor in c.breui.nu.4.de iureiur.& ibi Anton.de Butr.& hi
opinionẽ Bar.dicit esse cõmunẽ Carol.Ruin.in conſ.cl.nu.3.vol.
Hanc regulam limitat quatuor modis Carol.Ruin.vbi ſupra nu
9.eandem regulam limitat aliis quatuor modis Iacobin.de sanct
Geor.in d.l.quod te mihi.num.3.Hanc etiam regulam notab.per
cum duodecim limitati.Franc.Purpu.in d.l.quod te mihi.nu.64.

REGVLA CC.

DILATIO peremptoria seu dilatoria non potest dari niſi ſo
mel. Hanc regulã probat tex.& ibi Bar.in l.j.C.de dilation.tex
in l.fi.& ibi Alex.in j.nota. & doct. communiter. ff. de feri. idem
Bar.in l.mancipiorũ.nu. 5. de optio. lega.& in l.ceſſante.nu.6.C.
quomod.& quando iud.Panor.in c.licet.nu.4. de probat.
Hanc regulam ponit notabiliter Iaſo.cum decem limitationibus
in d.l.fin.nu.35.ff.de feri.vſque ad nu.48. eandem regulam cũ oct
limit.ponit Rober. Marranta in ttacta.de ordine iudicio,in vi.pa
in rubr.de dilatione.pag.198.a nu.5.vſque ad nu.15.

REGVLA CCI.

DILATIO quæ datur ad probandũ,dicitur esse peremptoria.
Hanc regulam ponit Bar.per.tex.ibi in l.j.C. de dilatio. & in l.fi.
etiã per illũ tex.ff.de færi & in l.oratione.ff.eo.titu. idem Bar in l.
mancipiorum.per illum tex.ff.de optio.legat.nu.5. & in l.ceſſante
per tex.ibi.C.quomodo.& quan.iud.nu.6.& in l.ſi finita. in §.Iu
lianus.et ibi Alex.nu.12.ff.de dã.infec.idẽ Bar.in l.iij.in §.vſura
nu.3. ff.deleg.ii. et in Extrauag.ad reprimẽdũ in gl.in verbo,ſuper
dicto crimine.in fi.qui ſint rebell. Spe.in tit.de dilationi.§.1. nu.
& in.§. videndũ.nu.7.Bar.in l.ij.ff.de re iud.& ibi Iaſ.nu.36.idem
Iaſ.in l.qui Romę.in.§.duo fratres.nu.51.ff.de ver obli.& in l.Gal
lus.nu.17.in j.lec.& in ij.lec.nu.16.ff.de lib.& poſt.Abb.in c.cõſu
luit.nu.11.ff.de offi.deleg.Feli.in c.paſtoralis.nu.2.de exce. Abb.
in c.licet causã.nu.4.de proba.Iacobi.in d.l.fi.nu.1&.2.ff.de feri.
Hanc reg.ampliat 8.modis,& limitat 7.modis Iaſ. in l.fi.nu.6.
vſq; ad nu.23.Eandẽ.regulã cũ 7.ampliatio.ex ſupra dictis Iaſ.e
vij.limita.ponit Fran.Niconi.in repe.c.quoniam contra.in glo.n
verbo dilationis.a nu.15.vſq; ad nu.72.de probat.fol.101.col.ij.

REGVLA CCII.

DIOCESANI, & non alienigene in beneficiis per patrono
sunt præſentandi.Hanc regulam probat tex. in c. hortamur.lxx
distin.

distin.qui vult patronos in ecclesiis patronatis, non posse præsentare presbyteros aliunde venientes nisi sint de illa diœcesi. Idē probat tex.in c.nullum.ead.cau.& q.in c.ad decorem. de institutio.in c.nullus,& ibi glo.in verbo,ciuitatis.lxj.distinct.& text. in c.sacrorum.lxiij.distinct.Facit etiamcp episcopus debet eligi de numero Canonicorū, si in c. idoneus reperiatur: alias extra capitulum eligi potest.c.ne pro defectu.c.cum inter Canonicos.& ibi Doct.de electio.Firmia.in trac.de episcop.in j.par.ij.lib.q.xvj. Facit etiam tex.in c.fi.& ibi Ioan.And.in c.fina.de cleric. peregri. vbi clericus peregrinus non potest institui sine approbatione & literis dimissoriis sui ordinarij. text.a contrario sensu in c. si quis episcoporum.xvj.q.v.

1 Amplia primo in tantum procedere, cp si reperiantur idonei in ciuitate vbi presentatio debet fieri, illi erunt præsentandi. Ratio est,quia commodus residere poterunt.vt in d.c.nullus.lxj.distinct. & in c.sacrorum.lxj.dist.

2 Amplia secundo,cp si reperientur de gremio vel capitulo,in quo est beneficium,aliqui idonei,qui præsentari possint, illi præsentari debent:vt in d.c.ne pro defectu.& in d.c.cum inter Canonicos. & ibi Docto.de electio.

3 Amplia tertio, cp clerici peregrini nullo modo possunt præsentari,nec institui in illo beneficio. Vt in c.fi.& ibi Ioan.And. & Doct.de cleri.peregri.

1 Limita primo procedere hanc regulam, quando in illo gremio seu capitulo,in illa ciuitate vel diœcesi,sunt clerici idonei qui poterint præsentari,quia illi præsentari debent.sed si in diœcesi,ciuitate,vel gremio,idonei clerici non reperiantur, recurrendum est ad exteros,facit tex.in c.ne pro defectu.& in c.cum inter Canonicos. de elect.& ibi docto. Hanc opinionem tenet Abb.in c.ad decorem.nume.1.& 4.pro qua facit quod notat Fede. de Senis.in consi. xcv.nu.1.& 3.

2 Limita secundo, non procedere in episcopis: nam episcopi possunt in ecclesiis in quibus habent ius patronatus in sua vel aliena diœcesi præsentare quē velint.vt in c. si quis episcoporum. 16. q.5.

3 Limita tertio, non procedere de consuetudine: nam de consuetudine non solum episcopus patronos, sed etiam laicos in quacunque diœcesi possunt presentare quem velint,quamuis alienigenas.Secūdum Hosti.Anto.de Butri.& Docto.in c.significasti.de iure patro. Quod est intelligendum dummodo clericus præsentandus sit idoneus & cognitus.secundum Anto.de Butr.in d.c.significasti.Paul. de Citadi.in tracta.iuris patrona.in 6.par.articu.3.q.ij.nu.30. Et circa hanc reg.vide nota.vbi alia quamplura adducit Cæsar Lamber.in tract.iuris patrona.in j.par.ij.lib.artic.24.vij.q. princip. nu. 1.cum aliis.fol.237. Hodie tamen de iure Regio hæc regu. habet locum in omnibus alienigenis,non solum in beneficiis, verumetiā in canonicatu,& in prestimoniis, & in omnibus aliis dignitatibus

ecclesiasticis. Vt probatur in l.xviij.xix.et xx.tit.iiij.lib.j.Ordi. & in Pragmat.iiij.in Curiis Toletanis Anni 1525.& in pragma. & ix.lxvj.de Madrid.Anni 1538.& in pragma.xlij.in Curiis Bo gouianis, Anni 1532.& in pragma.xiiij.de Madrid.Anni 1534.& in prag.xvij.de Vallodalid, Anni 1537. Quod etiam in pensio habere locum est pragma.iiij. Toletana, Anni 1525.& pragma.iij. de Madrid, Anni 1539.

REGVLA CCIII.

DIMINVTIONES periculum, vel damnū pertinet ad eum, ad quē res pertinet, seu ad dominū rei, vel creditorem, aut cui rei est peruentura. Vt est text. in l.j.& in l. cum inter.C.de pericu.& commo.rei vendi.& in.§.cū autē.instit.de emptio.& vend.& in l. quod.ff.eod.titu. vbi damnū contingens in re vēdita, post perfectā venditionem, spectat ad emptorem. De iure Regio probatur in l. xvij.tit.x.lib.3.Fori.& in l.xxiij.titu.v.par.v.& in l.4. 25.26.& 27.eo.tit.& par.& in diminutione est tex.in l. Lucius.ff.de euict. Sed ante perfectam spectat ad venditionem, vt ibi dicitur, & in l. necessario.ff.de pericu.& com.rei vendi.& in l.pericnlum.ff.de pignori. Et quando dicatur perfecta, declarat tex.& ibi gl.in verbo, periculum.in d.l.necessario.& in d.l.xvij.Fori. Et circa hanc regu. vltra Bar.in l.quod te mihi.ff.si cert.peta.& in l.creditor.ff. de so lutio.vide Corn.in cons.186.nu.9.vol.j.& Ruin.in cons.cxvj.nu. 8.& 16.vol.v.Soc.Iun.in cons.xxvj.nu.11.vol.j. Ioan.Coras.in lib.ij.Miscella.c.ix.nu.3.Ioan.de Amicis in cons.cxxx.nu.9.

Hanc regulam limitat nouem modis gl.in.§.cum autem, in ver. bo, statim.Instit.de emptio.& venditi.quam vltra Docto.ibi, de clarat notab.Franc. Ozerius.uum.5. Et eam ampliat quindecim modis, & limitat duobus viginti modis Albert.Brun.in tract.de di minutione, & deterioratione, in conclus.xx.a nu. 128.vsque ad nu me.163.

REGVLA CCIIII.

DIMINVTIO, quæ est in re de qua disponitur tēpore dispo sitionis, non facit cessare dispositionem. Text.est in l.domum.ff.de contrahen.emptio.vbi vendita domo, quæ pro parte erat combu sta tempore contractus insciis contrahentibus, nihilominus tenet vēditio, licet fiat prętij defalcatio: vt ibi & in l.Iulianus.in.§.si vē ditor.versi.per contrarium.ff.de actio.emptio.vbi vendita hęredi tate, ex qua subtractæ erant plures res, tenet nihilominus venditio licet competat actio propter res subtractas. & facit text. in l.ij. in princ.& l.tenetur.in princi.ff.de actio.empt.vbi si mēsura dicta non inueniatur in fundo vendito, tenet emptio, licet pro parte deficiente sę habeatur ratio, idem tenet Bald, in l.ij.C.de contrahen.emp.per tex.

tex.in l.ex conducto.ff.loca. Idē facit tex.in l.si post.ff.de peric. & commo.rei vendi.vbi dicitur, ꝙ si post inspectum fundum quē emere volebam,arbores vi ventorum fuerunt euulsæ, nihilominus venditio postea de fundo facta tenebit absque eo quod arbores vē dirę intelligantur,cum non sint pars fundi: licet si emptor ignorauerit & venditor sciuerit & non dixerit,debeat haberi ratio interesse arborum.facit l.sed si communis.ff.eod. titu. vbi si emam rē in qua ignorans habeo vsumfructum, tenet emptio , & prætium iudicis officio minuitur: vt in l. suę rei.in fi.cum l.seq.ff.eod.tit.De iure Regio est text.in l.xiiij.& in l.xix.tit.v.par.v. Et circa hanc reg.vide notab.Io.Igne.in repe.l.contractus,nu.82.ff.de reg.iur.

Hanc regu.cum duabus ampliatio.& 9.limita.ponit Alber.Bru. in tract.de diminutione & deterioratione:in xiiij.conclusione. nu. 76.vsque ad num.90.

REGVLA CCV.

Dispositio facta per verba pręsentis temporius,non tri buit ad futura,siue dispositio sit indefinita,seu vniuersalis. De infi nita est tex.in l.si ita.ff. de auro & argen. lega.& in l.si seruitus in princ.ff.de seruit.vrba.præd.& in l.si stipulatus fuerim illud aut il lud §.j.& in l.si a colono.ff.de verb.obl.tradit Roma. in cōs.136. De vniuersali est text.in l.in lege.ff.de contrah.emp.& in l.si ita scripsisset& in l.fi.in.§.j.ff.de lega.ij.& in l.Iulianus.in fi.ff.de leg. iij.Roma.in consi.diij.nu.11.Aret.vbi allegat alia iura.in cons.91. num.1.Ange.in consi.cclxj.nu.5.Ale.in consi.clxviij. nu.16.vol. ij.& in consi.xxv.vol.vij.Et circa hanc regu. vide Roma.in singul.ccccxcvij.

Hanc regulam ponit cum sex limitationib.Ioan. de Imo. in cle. literas. nu.25.de rescrip. Eandem regulam cum decem limitatio. vbi notab.tractat materiam,ponit Vinc.de Hercula.in sua disputatione,in j.q.incip. In nomine Domini nostri,fol.7.col.iij.versic.redeundo modo ad propositam materiam,fol.8.per totum.Quas limitationes Imo.& Vincen. de Hercula,ponit Albert.Brun.in tracta. de rebus seu dispositionibus dubiis, in iij.c.incip. Venio ad dubiam dispositionem.nu.39.fol.118.in xvij.vol.tract. Hanc etiam regu. cum xix.limitationibus ponit Aymon Crauet.in repe.l.j.num.26. cum seq.ff.de lega.j.

REGVLA CCVI.

Distributiones quotidianas quis si non residet,habe re non potest:nec valet consuetudo in contrariū. Hanc regulam probat text.in c.j.& ibi glo.de cleri.non residen.facit etiam , nam illi qui finguntur,si nō residēt non percipiunt distributiones quotidianas: vt in c,de cætero,& ibi Doct.de cleric.non residen.& si li-

cet aliquis sit priuilegiatus, vt percipiat fructus beneficij non re-
dendo: tamen non percipiet quotidianas distributiones. ita conclu-
dit Calder. in consi. ccxxj. Felin. in c. Iacobus, nu. 1. de simo. & ca-
ca hanc regulam vbi ponit quæ proprie dicãtur distributiones quo-
tidianæ, vide Paul. Paris. in consi. 33. nu. 1. vol. 4. & in consi. 32. nu.
6. eod. lib. Steph. Bertr. in consi. cclxxv. nu. 5. vol. ij. primę impres-
sionis. Mar. Mantua. in consil. 131. per totum. Oldra. in consil. cx.
Didacum de Couarru. in lib. iij. variarum resolu. c. xiij. nu. 2. & per
totum. & Boeri. in decis. xvij. August. Bero. in q. 114. per totam. &
vide quæ dixi supra in regula xxxiiij. in vj. limita.

1 Amplia primo procedere, vt etiam non valeat consuetudo, q
Canonici residentes, qui infra annum non promouentur ad ordines
quos beneficia per eos retenta requirunt, percipiant integras distri-
butiones: cum lex canonica quę subtrahit illis dimidiam partem,
deroget consuetudini. Vt in Clem. vt ij. qui. in versi. ipsisq;. de ætate & quali. Rochus de Curt. in tract. de consuetu. nu. 481.

2 Amplia secundo, vt etiam non valeat consuetudo, q habens pla-
res canonicatus in diuersis ecclesiis. percipiat distributiones quo-
tidianas in vtraque ecclesia, licet in vna tantum resideat. Ita te-
net Cardi. in d. Clem. vt ij. §. illi vero. nu. 18. de æta. & qualita. Circa
quam amplia. vide Didacum de Couarru. vbi supra. nu. 6.

3 Amplia tertio, etiam si consuetudo fingeret eos residere in eccle-
sia. Per tex. in d. c. de cætero. glo. in d. c. vnico, in verbo affuerint.
de cleric. non resi. lib. vj.

Et aliæ tres ampliationes colliguntur ex text. in d. c. vnico. Pri-
mo, vt procedat si consuetudo disponat, q præsentes in loco nõ per-
cipiant distributiones quotidianas, licet non intersint diuinis. Secũ-
da, idem habere locum in anniuersariis mortuorum. Tertia, vt etiã
virtute consuetudinis non acquiratur dominium.

1 Limita primo, vt procedat in consuetudine generali: secus si es-
set consuetudo specialis priuilegians aliquem ex aliqua iusta cau-
sa. Ita tenent Deci. in c. cum omnes, in ij. lectu. in j. notab. in fine, de
constitutio. quem sequitur Couarru vbi supra, nu. 5. in fine, versicu.
iij. eadem ratione.

2 Limita secundo, vt licet talis consuetudo non valeret, tamen va-
leret consuetudo, q distributiones quotidianæ diuiderẽtur inter eos
qui interessent certis horis. licet non interessent omnibus horis. Ita
tenet Cardi. in d. Clem. vt hi qui. §. j. post glo. ibi in verb. certis. q
xvij. & ibi Ioan. de Imo. quam opin. sequitur Rochus de Curte in
repe. c. fi. nu. 485. de consuetud.

3 Limita tertio, vt non procedat quando esset dubium in iure an
tales distributiones deberentur aliquibus sic absentibus: quia tunc
consuetudo valeret, & interpretaretur istud dubium iuris. Ita tenet
Dec. in d. c. cum omnes. in j. lec. post Bal. ibi per eum allegatum, de
constitu. Rochus de Cur. in d. c. fi. de consuetu. nu. 128. vbi plura ad
hoc adducit And. ab Exea. in d. c. cum omnes. nu. 50. in fine.

Limita

4 Limita quarto, vt non procedat quando cõsuetudo vellet quod habens duo officia in eadem ecclesia percipiat distributiones quotidianas annexas illis officiis, & sic q̃ vnus percipiat duas distributiones quotidianas in eadem ecclesia. Ita tenet Bal. inter cõsilia Card. in cõsi. liij. nu. 6. & ibi Card. Zaba. in subscriptione illius cõsilij. eandem opinionem tenuit ante eos Io. Andr. in c. cum olim. de re iud. & ibi Felin. dicit hanc esse cõem opinionem & eã sequitur Couarr. vbi supra nu. 6. quam opinionem relinquit cogitandã And. ab Exea in d. c. cum omnes nu. 51.

5 Limita quinto non procedere, quando talis consuetudo esset inducta sciente patiente Papa: quia talis consuetudo generaliter & indistincte valebit, etiam quo ad distributiões quotidianas quia ex tali scientia & tolerantia Papæ, inducitur dispensatio. Per ea quæ tradit Panor. in consi. 94. volu. 1. Anto. de Butr. & Doct. in c. acceedentes. de præscr. eandem opinionẽ tenet Andr. ab. Exea in d. c. cũ omnes. nu. 52. de consti. Couarr. vbi supra nu. 5. in fi.

6 Limita sexto, quandocunq; aliquis est absens ab officijs diuinis propter aliquem vrgentem causam & necessitatem, vel ob euidentem ecclesiæ vtilitatem. Ita probat tex. in d. c. vnico. in. §. qui vero de cler. non residen. lib. 6. & ibi glo. & ita tenet Couarr. vbi supra nu. 8. in versi. 9. non tantum.

7 Limita septimo, quandocunque aliquis esset infirmus, qui morbo impediente nõ potest psonaliter interesse diuinis officiis. Vt in d. c. vnico cleric. non residẽ. lib. 6. in §. qui vero. & in c. j. de cler. ægrot. vel debilita. facit etiam tex. in l. arboribus in. §. de illo ff. de vsufruct. & ita expresse concludit Couarr. vbi supra. nume. 8. in princ. & facit quod supra dixi regu. lxiij. & alia circa hanc regulam vide per Docto. in d. c. j. de cleric. non residen. & in d. Clemen. vt ij. & in d. c. cum omnes. & in c. cum non deceat. de elect. lib. 6. & per Couarr. vbi supra.

REGVLA CCVII.

DIVTVRNITAS tẽporis, seu taciturnitas sola ad prescriptionem non sufficiens in non petendo debitum, non inducit remissionem debiti seu donationem. Hanc regulam probat tex. in l. libertis quos. §. manumissus ff. de alimen. cib. leg. quam regulam per illum tex. ponit Ludo. Roma. in consi. 517. nu. 15. Iaſ. in l. quæ dotis nume. 18. ff. sol. matri. vbi eam dicit esse communem Guliel. Pontanus nume. 8.

1 Limita primo, nõ habere locũ in debito odioso, seu in lucro pœnali, vt vsurarij, vt in l. cum quidam. in. §. diuus. ff. de vsu. Ita vltra Bal. ibi, & Roma. vbi supra, tenet Alex. per illũ tex. in d. l. quæ dotis & ibi Iaſ. nu. 21. And. Alcia. in tract. præsum. in j. regu. præsum. 32. nume. 6. quod etiam tenet Bal. in consi. 474. in 3. vol. Phil. Corne. in consi. ccvi. nu. 10. lib. 2. Alex. in consi. 74. nu. 8. li. v. Guliel. Ponta.

Ponta.in d.l.quę dotis.nu.8.Flor.de san. Petro in d.§. diuus Pius in fi.Iac.in l.cum post.in prin.nu.2.ff.de iure dot.

2 Limita secundo, in lucro dotis, quam vir lucratur propter dissolutionem matrimonij cōtingentem culpa mulieris. Vt est tex.in l.cū post.in prin.ff.de iure do.& ita per illum text. tenet Roma.in l. consi.417.nu.15.& Ias.in d.l.quæ dotis nu.19.

3 Tertio fallit quando concurrunt hæc tria scilicet ius sanguinis, diuturnitas temporis, & multiplicata computatio rationis. Vt probat tex.in l.Procula.ff.de proba.& ibi doct.pręcipue. Flor. de sancto Petro, & Iacob.de Sanct.Georg.Bart. & docto in d.l.quę dotis.& ibi Ias.nu.18.& Guliel. Ponta.nu.8.et ita expresse tenet Roma.in d.consi.417.glo.in d.l.libertis quos in.§.j.ff.de alimen.& cibo.lega.et in d.l.quę dotis. Hanc opinionē tenet Bal.in l. si certis annis.C.de pact. Alex.in consil.46.nume.12.vol.1.& in consil.61. nu.14.vol.4.Matth.de Afflict.in decisi.xiij.nu.12.et 22. And.Alc. in d.præsumptio.32.nume.5.vbi post Iaso.in d. l. quæ dotis.& ibi Gulielm. Pontan. qui dicunt hanc esse communem opinionem, dicunt quod hęc tria copulatiue riquiruntur ad hoc vt prędicta limitatio procedat.

4 Quarto limita, non habere locum in casu l.quicunque C.de apochis public.lib.x.vbi ille qui tribus annis proximis ostendit se soluisse tributum vel censum, pręsumitur vsq; retro postea semper soluisse, nisi probetur contrarium.& illum tex.adhoc reputat ibi singul.Bart.Bal.in c. litere.nu.7. de dilat.glo.magna in l.2. C. de iure emphyteu. Frācisc.Balb.in tracta.præscript. in tertia par principa.in 10.quæstio. nume.18.vbi ponit hanc limitationem, circa quā vide posita supra in regu.54.

REGVLA CCVIII.

DOCTOR antiquor iuniori præferri debet. Vt est glo.in l.cū quid in verbo nouem.ff. si cert.peta.facit etiam tex. in l.j.ff.de albo scriben.in c.j.de maior.& obed.notatur expresse in Anthen.de defensio.ciuita.in §.audien.in verbo, publiie. colla. 3. in l.j.C.de cōsulibus lib.12.in l.fi.de decurio.eodē lib.facit l.semper in ciuitate nostra.ff.de iure immun.l.fin. ff.de fide instrū.c.episcopi.& ibi gl. vnica.xxiiii.distinct.c.statuimus.lxi.distinct.tex.in l.prouidendū. in prin.ibi.aut vetustas.& ibi glo.2.C. de postulan. vbi dicit q̄ seniores aduocati pręferuntur inuenibus facit gl.vnica in c.sic viue. xvi.q. 1. vbi dicit q̄ seniores magistri potius sunt audiendi quam iuuenes. Et circa hanc regulam vide Bar.& Doct.in d.cum quid ff. si cert.pet.& Feli.in rubri.de maiori.& obedien. Lambertin.in tracta.iuris patrona.in in tertia par.secundi lib. in 11.12. & 13. attica. v.quæst.prin.Barth. Cæpo.in tract. de Imperat.milit.elig.c.1.Petrum Lesnande.in tracta.de docto.in tertia.par.q.3. cum sequen.

Hanc regulam cū duabus ampliationibus, & sex limitationibus ponit

ponit Phil. Deci. in d. l. cum quid. nume. 11. vsque ad nu. 22. eandem regulam. cum duabus ampliationibus, & octo limitationibus ponit idem Deci. in c. clerici. nume. 7. cum sequen. de iudic. Hanc etiam regulam cum duabus ampliationibus, et septem limita ponit. Franc. Purpur. in d. l. cum quid num. 54. cum aliis. Eandem regulam ponit not. Barthol. Chassan. in Catalo. gloriæ mundi, in decima par. consideratione xxix. & ibi in. xxv. considera. & xxvi. & xxvij. & xxviij. eam limitat, & in xxx. & xxxij. & xxxiij. & xxxiiij. Eandem regulam ponit And. Alc. in tract. præsump. in 1. regu. præsump. xlv. vbi eam limitat duobus modis.

REGVLA CCIX.

Dolo facit qui petit quod restituturus est. Quam regu. probat tex. in l. in condemnatione. §. dolo. ff de regu. iur. & in regula dolo. eodem titu. lib. 6. & in l. dolo. facit. ff. de doli except. & in l. si socer. §. Lucius. ff. sol. matri. & ibi Bart. & doct. Circa quam regu. vide Phil. Deci. in consi. 424. nu. 5. Ange. Are. in. §. j. nu. 7. cum sequen. instit. de exceptio.

Hanc regulã limita vt per Deci. in d. §. dolo. & ibi Guliel. Maineri. qui etiam ponit aliquas limitationes, et Pyrrhus Engleber. quã eam limitat quinque modis. Eãdem regulam, vbi eam ampliat duobus modis, & limitat quinque modis, ponit Vldari. Zasius in d. i. dolo. ff. de doli exceptione.

REGVLA CCX.

Dominivm rei legatæ statim recta via transit in legatarium particularem a morte testatoris. Hanc regulam probat tex. in l. a Titio. ff. de fur. in l. vnica. §. in nouissimo. C. de cadu. toll. in l. si seruus legatus. ff. de noxa. in l. legatum ita. ff. de lega. 2. cũ aliis ibi in gloss. allegatis. De iure Regio probatur in l. xxxiiij. titu. ix. par. vi. Circa quam regulam vide Bartol. & docto. in l. j. ff. de legat. j. vbi Ias. nu. 59. & 81. & 115. Andr. Alcia. nu. 10. cum aliis, & ibi Guliel. Pontanus nu. 71. Ang. de Periglis in vi. colum. in fi. Franciscus Balb. in repeti. l. Celsus. in secunda par. nu. 3. Steph. Bertran. in consi. 8. nume. 2. volum. j. primę impressionis. Hierony. Grat. in consil. lxv. num. 20. vol. ij. Marc. Mantua in consi. viii. nu. 16. Carol. Ruin. in consi. cliii. nume. 4. volum. v. & in consi. lv. nu. 3. vol. 2. Guliel. Benedict. in repet. c. Rainutius. in verbo, absquę liberis moreretur. el 2. num. 153. Andr. Tiraquel. in tract. de morte, in quarta declaratione præfationis. num. 3. in vi. par. declar. 2. num. 6. Mar. Mantua Apophtegma clxix. Anton. Nicellus in concordan. glo. concordan. xcii. nume. 418.

Et circa hanc regulam quibus modis acquiratur nobis dominiũ

de iure ciuili, vide Ioã. de Villamati in trac. de acquisitione succes-
sionis. nu. 2. cum aliis, & quibus modis acquiratur de iure naturali,
vide per eũdem ibi. nu. 43. cum aliis.

Hanc regulam limitat quinque modis Vdalri. Zasi. in l. plan.
in .§. si ita Titio legetur nu. 6. cum sequen. ff. de lega. j. Eandem re-
gulã ampliat duobus modis, & limitat duodecim modis Fran. de
pa in d. l. j. a nu. 48. usque ad nu. 62.

1 Vltra quos amplia primo hanc regulam, vt procedat, nõ solũ
in domino, verum etiam in iure seruitutis realis, nam transit ser-
tus in legatarium recta via. Vt in l. si partem in .§. j. ff. quemad. ser-
amit. in l. fi. ff. de serui. lega. glo. in l. corruptionem C. de vsufr. Ba
in d. l. j. nu. 6. & ibi Ias. nu. 124.

2 Amplia secundo, vt procedat etiam in seruitute personali vsu-
fructus. Vt in l. si Titio. fundus. ff. de vsufructu lega. & ita tener Ia
son in d. l. j. nu. 52. ff. de lega. j. & in d. nu. 124. & ibi. Soci. nume.
facit etiam tex. in l. 2. ff. quãdo dies lega. ced. licet cõtrarium tenea
Aret. in d. l. j. nu. 4. in ver. 3. videtur posse limitari. ff. de leg. j. & hã
ampliationem tenet Ripa in d. l. j. nu. 60.

3 Amplia tertio, vt procedat etiam in legato vniuersitatis corpo-
rum. Vt in l. si grege. versi. vendicari. ff. de leg. j. idem in vniuersita
te mixta. vt in peculiũ. ff. de pecu. legato. idem etiam in legato do-
tis quod equiparatur legato peculij. ita tenet Iac. de Nigris, in re
peti. l. j. col. xxxv. in princi. ff. de leg. j.

4 Quarto ampliatur, vt procedat non solũ quando legatur res par
ticularis. sed etiam si legetur rei vendicatio re possessa per termin
Ita tenet Bal. in l. si creditoris nu. 5. C. de fideicom. & in l. j col. 2. C.
commu. de lega. Ias. in d. l. j. nu. 123. ff. de leg. 1. & ibi Iaco. de Nig
gris col. 38. versi. 3. amplia. pro quo adducitur tex. in l. ex legato mi
minis. C. de lega. & in l. sicut §. vẽditionis. ff. quib. mod. pig. vel hy-
po. sol. iuncto tex. in l. j. §. per seruum corporaliter. ff. de acq. poss. &
ita no. Guhel. Ponta. in d. l. j. nu. 37. ff. de lega. 1.

5 Quinto amplia, vt procedat etiã respectu dominii directi, quod
transit statim in legatarium. Vt in l. Papinian. ff. de seruitu. & in La
Titio. ff. de furtis. quę iura ad hoc. citat. Salice. in l. j. in §. j. colum.
2. circa medium. versicu. nunc. quæro. C. commu. de lega. Proban
autem illa iura hoc modo, Nam si directum dominiũ maneret apud
hæredem. & vtile tantum transiret, confusa esset actio noxalis, quæ
domino non competit. similiter in d. l. Papinianus. iuncta declara
tione glo. si fundus seruiens esset legatus pure, non induceretur cõ-
fusio, quia nullũ dominium mansisset apud hæredem nam si maneret
directum, induceretur confusio. & quod transeat dominium dire-
ctum in legatarium, tradit Bartol. in l. rem. ff. de rei. vendic. Aret.
in l. 3. in §. ex pluribus numero 25. ff. de acqui. possessio. & sicut
transit directum dominium in legatarium, ita etiam transit directa
actio, quia actio realis, directa transit in legatarium singularem suc-
cessorem ipso iure, vt in l. sed neque legatarius. ff. de condi. furti. Ra-

tio

sio est, quia iura realia non hærent ossibus nostris, sed ipsis rebus ideo cum rebus transeunt. Ita tenet Bart. in l.4.col.2.ff. de seruitu. idem Bar.& Bald.in l.fin.C.de lega. idem Bar. in l. nemo potest. col.3.ff.de lega.j. Iason in l.ex legato. C. de lega.

6 Amplia sexto, vt procedat etiam in quasi dominio seu Publiciana: nam in casibus in quibus transit dominium sine traditione, transit etiam quasi dominium. vt in l.cum sponsus.in .§.j .ff.de publici. vbi restituta hæreditate verbo tantum. competit fideicommissario Publiciana. Ratio, quia restitutio verbalis, quemadmodum operatur translationem dominij, & ita & quasi dominij. Ita tenet Bar.in d.l.j.nu.12.ff.de leg.1.& ibi Iaf nu.129.idem Bar.in l.j.§.j.ff.de Public.& in l.in fideicommissaria.ff.ad Trebellia. Alex.in.consi.88. nu.7.volu.2. Quod intelligo qñ res non fuit tradita hęredi. nam ex persona ipsius hæredis competere non potest sine traditione, vt in l.j.& 2.vbi gloss.& Bar. ff.de publ.idem Bar. in d. l. cum sponsus. in.§.j. Alex.in consi.98.nu.8.lib.2.vbi notabiliter.

7 Amplia septimo, vt procedat licet res legata esset in dominio testatoris reuocabiliter, quia adhuc transit dominium reuocabile. Vt l.si fundum sua cõditione.in.§.si Titius. ff.de lega.j.vbi Bar. Paul. Castren.& docto.& per illum tex. confunditur dictum Bal.in l.fin. ff.de conditio. institu. vbi vult. quod dominium reuocabile, alteri quęri non potest. Quam opinionem Bal.inpugnat. Aret. licet illum tex.non alleget, in l.qui in aliena.in §.interdum, prope fin.ff.de acquiren.hęre.quem refert & sequitur Iacobus de Nigris.in repe.l.j. nu.65.ff.de leg.1.

Amplia octauo procedere, in dominio rei legatæ vsque ad certũ tempus, quia adduc transit domini um quod durat pro illo tempore & eo finito reuertitur ad hæredẽ. Vt in l. fina.& ibi Doct. C.de lega.in Auth.cui relictum.C.de indicta vidui.tollen.ita tenet Iacob. de Nigris post Ioan.Crot.in d.l.j.nu.66.versi.quarto ampliatur.

9 Amplia nono procedere, licet dominum fuerit acquisitum mortuo testatore, completa prescriptione per hęredem, vel hęreditate iacente, ante traditionem, nam dominium transit in legatarium sine traditione heredis. Gloss.& Bal.in l.1.in.§.fina.de eo. per quem factum erit. Quod comprobat. Alex. duobus modis in d.l.1.nu. 22.& ibi Ias.nu.107.& ibi etiã Iacob.de nigris nu.66. Cõtra quam Ampliationem arguit Ias.in l.qui in alienã.col.3.in sexta limit.C.de lega. Sed argumentum Ias. procedit in re aliena in qua testator nullũ ius habet, sed in casu huius ampliatio. habet quasi dominium.

10 Amplia decimo vt procedat, etiam de persona lagatarii in ipsũ hęredem, nam si testator legat alicui ad certum tẽpus, finito illo tẽpore reuertitur res ipso iure ad legatariũ. Vt in l.fi. C.cõmu.de leg.

11 Amplia vndecimo vt procedat, licet vnũ sit in obligatione legata & aliud in solutione aut facultate soluendi, nam transit dominiũ rei legatæ ipso iure, nec talis facultas soluendi aliud, impedit translationem dominij. Vt in l.si quando, in.§. hęres, & ibi Bart. ff.de leg.j.

Amplia

12 Amplia duodecimo, vt procedat etiam in legato nominis debi-
ris, aut actionis personalis: nam actio vtilis statim transit in legu-
rium sine aliqua cessione. Vt in l. ex legato. C. de lega. tamen ac-
personalis vtilis regulariter non transit sine cessione, vt in l. cum
ff. de fideiusso. in l. Modestinus. ff. de solutio. in l. si minoris. ff. de
mino. tuto. in l. alterius. in §. fin. ff. de tute. & rationi. distrahe. & n
si res obligata. in fi. ff. de lega. j. in l. j. C. de actio. et obliga. vbi Sa
ce. in septima oppos. rationem duplicem assignat. Et si dicatur q
re non transit actio personalis directa in legatarium, sicut tran
vtilis? dico quod eadem ratio qua non transit dominium rei al
næ, quia testator directam transferre non potest in singularem su
cessorem expresse, cum ab ossibus auelli non possit. l. quis ergo c
sus. ff. de pecul. notatur in l. 7. ff. pro soci. ob. id insurdum fuisset
lex dispositum haberet perfectionem, quod testator ad veritatem
præstare non poterat, ideo licet hæres mandet directas actiones l
gatario, illas tamen non exerceret legatarius suo nomine, sed hæ
redis, vt notat Pau. Castren. in l. si pecuniam. & in l. sequenti. ff. de
legatis primo.

13 Amplia decimotertio, vt procedat non solum quando immedia-
te negatur res, sed etiam quando testator mandat rem vendi cer
to pretio, vt facta venditione per hæredem, vel ea habita pro per
fecta, statim transit dominium in legatarium. Tenet Bartol. in l.
vxorem. in §. agriplagam. nume. 1. versi. ego sum cum digno. &
eius opinio mihi placet. idem tenet idem Bart. in l. si fideiussor in
. §. meminisse. ff. de lega. j. & ibi. Ias. nu. 6. vbi refert multos Doc.
hoc tenentes. quam opinionem sequitur Fabianus de monte in tra-
cta. de emptio. & venditio. in 3. q. princi. nume. 47. Iacob. de Ni-
gris in d. l. j. col. 4. versi. tertio fallit. de lega. j. Sed contra Barto. di-
cit in hoc esse communem. Iason in l. jnu. 126. ff. de lega. j. & Alex.
in d. §. meminisse.

1 Limita primo vltra Fran. de Ripa & Zasium, vbi supra, nō pro-
cedere in legatis tacitis seu quod tacite veniunt, aut in consequen-
tiam quod non transeunt ipso iure sed traditione aut constitutione
hæredis est opus. Vt in l. testatrix. vbi Pau. Castren. ff. si seru. vend.
& in l. seruum filij. in §. fi. ff. de leg. j. in l. dānas esto. in §. j. ff. de vsu
fruct. lega. in l. emptor in §. ancilla. vbi Bar. ff. de rei vendi. idem
Barto. in l. j. nu. 12. in fi. quam opinione dicit esse communem Soc.
ibi col. 4. Fran. de Ripa nu. 33. eandem opinionem sequitur Ias. ibi
nu. 50. & ibi Alexan. nu. 17. Deci. in l. traditionibus. col. fin. C. de
pactis. Socin. in consi. 41. in fin. vol. 4. nu. 15.

2 Limita secundo, vt non procedat quando conseruatur legatum
de iure speciali, puta quando hæres repudiat ex testamento, cum
nō habeat locū actio personalis ex testamento, nec etiā hypotheca
ria actio, nec rei vendicatio, & sic non transit dominium recta via.
Ita tenent Bal. & Salice. in l. fi. C. si quis omissa cau. testa. quos re-
fert Alex. in d. l. j. nu. 29. & eos sequitur Soci. in l. si ex toto, in prin.
col.

col.j.in fi.ff.de lega.j.ad idem Alex. allegat Angel.in l.j. in.§.lex falcidia.ff.ad l.falci. vbi in casu.l.mulieri & Titio. ff.de condit.& demõstra.si fuerit legatũ sub cõditione,de qua ibi,non transit dominium ex quo conseruatur de iure speciali.Sed illud. dictum Bal. & Sali.reprobat Alex in d.nu.19. per quatuor fundamenta .

3 Limita tertio,quando mulier legat fundum dotalem cuius dominium non transit statim in legatarium: quia dispositio l. in rebus. C.de iure dotium per quam soluto matrimonio dominium fundi dotalis reuertitur ipso iure ad mulierem, non procedit in fauorem heredis aut legatarij mulieris. Ita tenet Bart. in l.Nesennius.in .§. fundum.nu.1.in 2.col.ff.de re iudi.quem sequitur Bal. Nouel.in tract.de dote.in 12.par.q.5.licet de illo dicto dubitet Io.Niger.in d.l. 1.col.43.in decima fallen.ff.de lega.1.

4 Quarto fallit,quatenus ascendit quarta falcidie, quia Falcidia re secat ipso iure legata. Vt in l.in quãtitate.in fin. & in l. Plantius.& in l.linea.ff.ad l.falci.ita tenet Pau.Castren.in l.fina.C. eod.tit.

5 Quinto fallit,in legato optionis.in quo non transit statim dominium ante factam electionem. Vt in l.apud aufidium.ff.de optio,legã.Ratio est,quia in legato optionis nihil est in obligatione ante factam electionem.Ita tenet Bart.in l.Iulianus.ff.de legat. 1.Quã limitationem amplia & limita vt per Bernar.de Luc.in regu.ccv.

6 Sexto limita,vt non procedat secundum veritatem, quia dominium rei legate non transit a morte testatoris vere , sed ficte , vere autẽ ab adita hæreditate. Vt in l.si tibi homo.in.§.2.vbi glo.& in l.seruum filij.in.§.1.vbi etiam glo.ff.de lega.1. tradit etiam glo. in d.l.a Titio.ff.de fur.idem videtur probari in l.si partem.in.§.j.ff. quemad.serui. amittan. vbi tempus præscriptionis contra seruitutem legatam solum incipit currere a die aditæ hæreditatis , ergo ante aditã hæreditatem legatum vere non cedit.ita tenet Mar.Mãtua in d.consi.7.nu.19.

7 Limita septimo,quando a primo legatario legatur alii, quia non transit ius aut dominium in secundum legatarium ipso iure, nisi facta restitutione aut cessione a primo legatario. Vt in l. Imperator. in prin.ff.de leg.2.& in l.si.legatarius.ff.de lega.3.Barto quem sequuntur ibi doct.in l.1.nu.8.in tertia regula.ff.de lega.1.& ibi Iaſ. nu.86.Bal. in l.2.in lect.antiqua. C.cõmu.de lega.& ibi Corn.& Pau.de Castr.per l.si quis vsumfructum. ff. de vsufruct. lega.Contra quam limitationem tenet Iacob. de Nigris in d.l. nu.20..per text.in l.fina.C.de.lega.vbi est casus,quod dominium potest transferri de vno in alium.& dicit quod non obstat text.in d.l.Imperator.quia illa l.procedat de iure Digesto. quo iure dominium rransferri non poterat de vno in alium.sed nihilo minus cum hanc limitatione tenet Crottus in d.l.prima colum. 12. vbi respondit ad omnia supra dicta.

8 Limita octauo,in legato conditionali in quo non transit dominium ipso iure,quia pendente conditione res dicitur heredis. Vt in

l.si

l.si fur.ff. de vsufructu. hinc uidemus quod si ancillę relinquitur libertas sub conditione filij nati,ea pendente sunt serui, & pertinent ad hæredem iure dominij,vt in l.3.C. de fideicom. liberta.

9 Limita nono in casu.l.cum quidam.la 2.ff.de lega.2.scilicet,quando testator legat quid vni ex pluribus certis quem hęres elegerit, nam etiam post moram heredis in eligendo,durante tamen tempore ad purgandum moram,dominium statim non transit,scilicet si testator legat libertis quibus hæres uolet,tenetur hęres eligere quam primum potest, alias dicitur in mora. & tamen antequam aliquem libertorum petat, potest hęres moram purgare & offerre cui voluerit, ergo non transit dominium post moram, nam si transiret, iam facta esset exequutio a lege,neque purgare posset mora. & ita illi tex.ultra Barto.ibi citat Iason in l.si insulam,numero 32. ff.de uerborum obligatio.

REGVLA CCXI.

DOMINIVM nisi ex una causa contingerenon potest.Hanc regulã ponit Vdalricus Zasius in l.3.§.ex pluribus.nu.23. ff.de acquiren.possess.per illum tex.

Hanc regulam limitat idem Zasius septem modis in d.§.ex pluribus,a,nu.32.usque ad finem.

REGVLA CCXII.

DOMINIVM rerum dotalium soluto matrimonio illico transit in uxorem,sine aliqua traditione uel nouæ apprehensionem. Vt est text. in l.in rebus.C.de iure dori.& in l.dotis actio.C.solu.matrimonio.Bal.in l.si dotis.nume.4.C. de iure doti idē tenet Bar.in l.prima.in fi.ff.de fundo dota. Circa quam regulam uide ultra.doct. in d.l.in rebus.Ioan.de Amicis in cons.69.nu.2. Andræ.Tiraquel. in ll.Connubr.in glo.sexta.nu.140.Iason in l.1.nu.17.ff.solu.matrimo.Ruin.in consi.163. nu.2.lib. 4. Gomezium in .§. sed istæ quidem nu.26.Institu.de actio.Bal.& doct.in l.traditionibus. C. de pact.Pala.Ruui.in repet.rubri.de dona.§.66.nume.24. Chassanæ. in consuetudi.Burgund.in titul.(des droitz).§.2.fol. 134.colum.4. nu.6.ad.finem.

Hanc regulam limitat quindecim modis Bal.Nouel. in tract.de dote in 8.par.princ.in 6.priui.a nu.1.usque ad finem.

REGVLA CCXIII.

DOMINVS potest compelli.ad locandū domum scholari.Ita tenet Guliel.de Cugno,in l.decernimus. C. de episcopis & cleri. Bal.in l.j.ff.soluto matri.in fin,& ibi Alexan. & Iason. nu. 48.&

Ripa.

Ripa, nu. 142. Guliel. Pontaneus nu. 99. Petr Rebuff. in tract. de priuileg. schola. in priuileg. vij. nu. 1. Panor. in c. j. nu. 6. de emptio. & vendi. Alex. in addi. ad Bar. in l. j. C. de digni. lib. xij.

1 Amplia primo procedere, q̃ licet dominus possit expellere conductorem si indigeat domo locata pro se l. ædem. C. loca. c. propter sterilitatem. §. fina. de loca. tamen scholaris non poterit expelli de domo conducta a domino, etiam si dominus velit eam habere pro vsu suo. Ita notab. concludit Bald. & Ludo. Bolo. in Authen. habita. C. ne filius pro pat. quos sequitur Ripa in l. j. nu. 142. ff. sol. matr. Petr. Rebuff. in d. tract. priuileg. viij.

2 Amplia secundo, q̃ rector studij. potest taxare prætium pro dictis domibus. Ita tenet Panor. in c. j. de loca. quem sequitur Ripa in d. l. j. nu. 142. Petr. Rebuff. in d. tract. de priuileg. schola. in vij. priuilegio. nu. 9. nisi essent aliqui officiales per vniuersitatem deputati ad hoc, vt in hac nostra vniuersitate constitutum est: vt patet in cõstitutione xxv. de domibus conducendis.

3 Amplia tertio, vt valeat statutum q̃ finita locatione domus conductæ a scholari, non possit dominus alteri qui non sit scholaris locare. Ita concludunt Ioan. And. & doct. in c. j. de locat. Ei idem est de iure communi: nam si scholares velint pro locatione domus vel cubiculi præstare quantum dominus inuenit ab alio, veniunt præferendi: vt in l. fina. C. de locatio. prædio. ciui. lib. xj. & ibi glo. in l. ne cui. in verbo, locandi. C. loca. & ibi expresse Albe. & Sali. Iacob. Rebuff. in l. congruit. C. de locati. prædio. ciui. lib. xj. Bal. in Margarita, in verbo, Scholaris. q. ij. Ioan. de Platea in l. si tempora. C. de fide instru. & iure hastæ fisca. lib. x. Ale. in l. j. nu. 59. ff. solut. matrimo. & ibi Ripa nu. 142. Petr. Rebuff. in tract. de priui. schola. in ix. priuil. nu. 1.

4 Quarto amplia habere locum in Doctoribus: nam doctores bene possunt compellere dominos ad domos sibi locandas: nam cum supra dictum est permissum esse scholaribus, a fortiori debet esse permissum Doctoribus. Ita tenet Ale. in additio. ad Bartol. in l. j. C. de dignita. lib. x. Bald. & Aug. in l. j. ff. solu. mat. Petrus Lesnauderius in tracta. de Doctoribus, in ij. par. in. §. xxvij.

5 Quinto amplia, non solum habere locum in vna domo, verũ etiã in vno cubiculo & camera, dum quis haberet plures cameras vacuas vt teneatur vnam vel locare: cum sit bonum argumentum de toto ad partem: vt in l. quæ de tota. ff. de rei vendi. in c. pastoralis. in §. j. de offic. deleg. Et ita expresse vidisse seruari firmat Iacob. Rebuff. in tract. de priuil. schola. in vij. priui. nu. 8.

6 Amplia sexto, non solum procedere in domo, sed etiam in equo: nam si scholasticus vellet recedere de studio, potest compellere habentem equum, si illum consueuerat locare, ad sibi locandum. Ita tenet Iacob. Rebuff. in l. cursum. C. de cursu publico. lib. xij. arg. illius l. nam hospes postquam signa hospitij. erexit, cogitur hospites recipere: vt in l. vna, in. §. j. & ibi Bart. ff. de furti. aduersus nau. ita tenet

Petr.

Petr. Rebuff. in d. tract. in vij. priui. nu, 3. facit quod notab, tradit Do
ci. in regu. inuitus. ff. de regu. iur.

1 Limita primo, quando scholaris esset ignotus: nam tunc non t
nebitur dominus domum vel equum locare, non datis sibi fideiu
soribus: quia priuilegium debet intelligi sine præiudicio alicuius
vt in l. impuberi. ff. de admini. tuto. & in l. ij. in §. merito. ff. ne qu
in loco publi. in l. neque auus. C. de emancipa. libe. Ita tenet Iacob
Rebuff. in d. priui. vij. nu. 6.

2 Limita secundo, non habere locum in scholari qui non studet n
intrat scholas. Ita tenet Cuma. in l. j. ff. solu. matri. per text. in l. qu
duas. in §. penul. ff. de excusa. tuto. facit etiam gloss. in c. porrectum
de regula. & in c. ij. de statu monach. gl. in verbo, commorantibus
in proœ. vj. & ibi Doct. Pro qua opin. facit: nam scholaris quam
uis sit scriptus in matricula, si non studet non intrat scholas non gau
det priuilagiis scholarium. ita tenet Bart. in l. qui sub prætextu. C.
de collegiatis & chartopratis & numulariis. li. xj. per tex. ibi. et
l. qui sub prætextu. per illum tex. C. de sacrosanctis eccles. & in l.
semper. in §. fi. ff. de iure immun. Bald. in Auth. habita. in vj. col. C.
ne filius pro patre. & in proœ. fforum. pen. col. Abb. in c. j. in fine. de
iudi. Alex. & Ias. in l. scriniarios. C. de testam. milit. Alberi. in l. nec
non. ff. ex quibus caus. maio. Fel. in d. proœ. Grego. num. 43. pro qu
opin. est tex. in c. cauere. xxij. q v. vbi probatur ꝙ ille qui dicit se
esse Christianum, non facit opera Christi, mentitur. hanc opini. te
net Petrus Rebuff. in d. tract. de priuil. scholar. in iij. priui. nu. 11.
Contra quam opinionem tenet idem Bar. in l. j. C. de tyroni. libr.
nu. 1. vbi concludit, ꝙ scholaris quamuis vagus gaudet priuilegio
scholarium. Facit gl. in d. proœ. vj. in verbo, commorantibus, vbi te
net ꝙ scholaris existens in studio, quamuis parum studeat, nihilo
minus gaudet priuilegiis scholarium. idem tenet ibi Geminianus
in vltima col. vbi dicit, ꝙ ita fuit alias iudicatum. Paul. de Leaz. &
ibi Canonistæ, præcipue Car. in nu. 3. in princ. quam opinionem se
quitur Ias. in d. l. j. num. 50. ff. solu. matrimo. vbi dicit, ꝙ si scholaris
honeste viuit, licet non studeat, gaudet priuilegio scholarium. Quæ
opinionem Ias. reprehendit ibi Ripa. nu. 138. Sed ipsemet Ripa in
c. j. nu. 94. de iudic. concordat has opiniones: scilicet quod si non
est omnino vagus, & aliqualiter studet. licet parum, dummodo
honeste viuat, vt supra dicunt Cardin. & Ias. gaudet priuilegio
scholarium.

REGVLA CCXIIII.

DOMINVS potest compelli ad tradendam possessionē vas
Vasallo: nec liberatur præstando interesse, quandocunque fecit in
stituram abusiuam & impropriam. Quam regulam probat tex.
6do

c.j. in §. si facta. si de feudo defuncti contentio sit inter dominos & agnatos vasalli in Vsib. feud. & in c.j. §. fi. & ibi communiter Doc. de noua forma fidelit. & sic tenebitur præcise tradere possessionem vacuam: vt dicit gl. in d. §. si facta. debet. n. esse vacua. i. non impedita per alium: sed vacua ab omni impedimento: vt notatur in l. cum res. C. de probat. & in l. improbar. C. de acquirenda possessio. in l. ij. & iij. ff. de actio. emptio. notatur in c. ij. vt lite penden. lib. 6. & ita notab. concludit Matthę. de Afflict. in d. §. si facta. Soc. Iun. in con. lxxv. nu. 33. vol. j.

2 Ampliа primo, etiam si dominus tradidisset possessionem semel, & Vasallus postea cecidisset, & adhuc possessio esset penes dominum. Ita concludit Bal. in d. §. si facta. per text. in l. corruptionem. C. de vsufr. Facit etiam text. in l. sed si possessor. in princ. ff. de iureiuran. & in l. inter Castellianum. ff. de arbitr. & ita expresse tenet Matth. de Afflict. in d. §. si facta. num. 30. & sic dominus tenetur ad duo, scilicet ad tradendum & patientiam præstandam in futurum: arg. l. Pliniana. ff. de iure codicil. & in l. verbum oportere. & quod ibi nota. ff. de verb. signifi. Notabiliter limitat Iacob. Aluar. in d. §. si facta. nume. 7. nisi de nouo esset exorta aliqua exceptio aduersus Vasallum, quæ possit excludere ius ipsius, sicut præscriptio: vt in d. l. corruptionem, circa medium, cum ibi nota. C. de vsufruct.

1 Limita primo, nisi dominus prius feciſſet inuestituram abusiuã, alteri vero feciſſet veram inuestituram, ponendo eum in possessionem: quia tunc præfertur secundus. Ita tenet glo. in d. §. si facta. & est tex. nota. in l. quoties. ff. de rei vend. & ita tenent omnes Doct. in d. §. si facta. præcipue Matthę. de Afflict. nota. nu. 13. & ibi Alua. nu. 8. vbi notab. declarat hanc limitatio.

2 Limita secundo, quando dominus fecit inuestituram de re propria, cuius tradendæ habet facultatem: secus autem si de re aliena vel alteri obligata, quam tradere non potest: quia tunc nõ potest cogi præcise ad tradendum, sed liberatur dando aliud feudum equipollens. Tex. est & ibi Docto. in c.j. in princ. de inuestitura de re aliena facta. in Vsib. feudo.

3 Limita tertio, quando dominus non fecit inuestituram, nec vere, nec abusiue: sed solum promisit feudum dare: quia ex tali promissio ne nõ põt dñs præcise compelli ad tradendam possessionẽ. Ita tenet And. de Iser. in d. §. si facta. quẽ sequitur Matth. de Afflic. ibi. num. 28. Ratio est: quia non est feudũ. c.j. quib. mo. feu. consti. põt. Sed in hoc casu iste talis tenetur ad interesse, ar. tex. l. iij. ff. de actio. empti. facit etiam tex. in l. si quis ab alio. ff. de re iudi. & hanc opin. sequitur Alua. in d. §. si facta. nu. 8. & in c.j. in §. fi. de noua forma fidelit.

4 Limita quarto, quando primo inuestitus, fuit adeptus possessionem, & dominus inuestiuit secundum ignorantem, & illi tradidit possessionem sciente primo, qui primus tacuit per annum: nam tunc secundus præfertur: quia prima inuestitura pro nulla debet reputari. Ita tenet Iacob. de Ardizone in rubric. quib. modis feu. acquira.

&

& in rubrica de contentione feudi.in.§.fi.quem sequitur Alexan. d.§.si facta nu.9.adducendo text.in d.c.j.in.§.Titius.el j.si de do fuerit controuer.

REGVLA CCXV.

DOMINVS non potest alienare feudum Vasalli inuiti. Et regul. probat tex.in c.j.in.§. ex eadem.de lege Corra.in c. Imperialem.§.præterea ducatus.de prohibi.feud.alie.per Fede.in Vsib. feud.glo.not.& communiter approbata.in l.inuitus.ff.de fideicom. liber.& est simi.gl.in Authen. vt non fiant pignor.in verb. formacolla.v.Bal.in c.generali.in fi.verbis:sed de feud.sue. contro.inve. domi.& agna.& in c.j.in.§.si quis miles. quo tẽpo.miles. in Vsib. feu. Et hanc opin.tenet Hostien.& Ioann.Andræ.in c. dilecti. ibi Cano.de mai.& obe.doc.in l.filiusfamilias.in.§.diui.ff.de legat. j.vbi Ias.in j.lec.nu.17.& in ij.lect.nu.32.& ibi,Ferdi.Loazes nu. 265.Chassa.in consuetu.Burgund.in tit.{des fiedz.} rub.iij.§.nu. 51.fol.221.col.j.Curt.Iun.in tract.feud.vj.par.q.2.nu.3.Felin.in c. ex parte.nu.2.de accusa.idem in d.c.dilecti.nu.1.coll.2. ver.hominibus inuitis.Ioan.de Neuizanis.in consi.xij.nu.107. inter consil. Alberti Bruni. Pari.in consi.xxij.nu.70.& in consi.xxiij.nu.100. & 102.in j.vol.Anto.Rube.in consi.xcvj.nu.2.Curt.Iun.in cons. clxxiiij.nu.52.Ruui.in consi.j.nu.9.lib.4.Aymon Crauet.in cons. liiij.nu.3.vol.j.Ripa notab.in lib.ij.responso.c.xxv.nu.3. Bald.in consi.323.col.ij.& in consi.cccxxvj.co.ij.in j.vo.& in con.cccxx. col.iij.vol.5.Alex.in consi.xxv.nu.21.vol.v. Barba.in consi.xc. nu.16.& ibi doct.in l.j.C.de nouati.Io.Igne.in repet.l.donationes nu.29.cum aliis.C.de donatio.inter vir.& vxo. Hanc regul.cum duabus limitatio.ponit Soc.in reg.37.in posterioribus.Eandem ampliat vno modo,& limitat sex modis.Ludouic.Gome.in.§.ité Seguiana.nu.41.cum seq.Institu.de actio.

1 Vltra Gomez.autem amplio primo, q̃ prædicti Vasalli domino resistere possunt.Ita concludit Ioan.de Neuiza.post Bald.in consil.xij.nu.113.facit text.in c.innotuit.de elect.vbi Papa nõ potest Abbatem inuitum transferre de vno episcopatu ad alium.ita tenet Petr.Rauenn.in suo Alphabeto iuris in verb.quadriennij prescriptio.col.5.Imo.in clemen.j.ad fi.de foro comp. Bal.in consi.vlt. vol.j.Ioan.de Selua in tracta.de iureiuran.in 4.par.q.j.nu.10.facit etiam pro ista amplia.tex.in l.nec magistratibus.ff.de iniu. & c.ex literis.& c.si quando.cum ibi nota.de offic.deleg. & ita tenet Rip. in d.c.xxv.num.23.

2 Amplia secundo, q̃ si Vasalli alienentur inuiti, non possint cogi iurare fidelitatem. Tenet Ias.nu.7.in l.debitorum. C.de pactis. post Cin.in l.j.C.de noua.Bal.& Docto.in l.ij.in.§.fi.ff.solu.matr. Idem Ias.in l.si non sortem.in.§.libertus.nu.27.ff.de condictio. in deb.vbi se remittit ad ea quæ dixit in d.l.debitorum.Carol.Mol. in

in consuetu. Parisien. ix. in glo. iij. nu. 25.

3 Amplia tertio, quod si maior pars consentiret sponte, & sine aliquo metu, cum faciant contra libertatem, non possunt præiudicare non consentientibus: & esset standum minori parti nolenti consentire. Ita notab. tenet Ias. in l. iurisgentium. in §. hodie. nu. 8. versi. xiij. limita. ff. de pact. Facit quod not. Anchara. in consi. x. & clarius. in regula peccatum. q. viij. de regu. iur. lib. vj. vbi dicit, q̃ tunc etiam licet minori parti maiorem circumuenire: & in foro conscię̃tiæ non tenetur sequi maiorem partem. Facit etiam quod notat Deci. in consi. xv. nu. 18. & istam opinio. tenet Ioan. de Neuiza. in d. consi. xij. nu. 116.

4 Amplia quarto, vt etiam ipsis consentientibus alienari, dominus eos alienari non possit, quandocunque testator prohibuit filiũ vel hæredem ne possit eos alienare: cũ prohibitio hominis iunctim cum legis prohibitione concurrat. arg. tex. in. §. sanctissimas. in Authen. de aliena. & emphi. colla. ix. Ita tenet Ferdi. Loazes. in d. §. diui. nu. 165. pro qua facit quod not. Bal. in c. j. in. §. præterea. de capitu. Corra.

1 Limita primo procedere, quando vasalli alienantur de per se cum vniuersitate territorij. Ita tenet Bal. in c. fi. nu. 6. de offic. delega. glo. & ibi Bald. in c. Imperialem. §. præterea Ducatus. de prohibi. feu. alie. per Federi. in vsib. feu. facit tex. in c. ij. in. §. ex eadẽ. de lege Corra. ita concludit Alex. in consi. xxv. nu. 21. vol. v. Pan. in c. audituis. nu. 21. de prescrip. Zasi. in sua Epitome feudorum, in vij. par. in fi. Carol. Molinæus in consuetu. Parisien. in §. j. glo. iiij. nu. 15. Pari. in d. consi. xxiij. nu. 103. vol. j. De iure Regio probatur in l. xv. tit. v. par. c. Quod in tantum procedit vt in hoc casu vasalli inuiti possint alienari in inferiorem etiam rusticum. ita tenet Bal. in d. c. j. in. §. ex ea. de lege Cor. quem sequitur Ias. in l. si non sortem. in. §. libertus. nu. 27. ff. de condi. indeb.

REGVLA CCXVI.

Donator potest reuocare grauamen in præiudicium tertij: & ideo si aliquis donauit fundum alicui vt post eius mortem esset talis ecclesiæ, donator in præiudicium ecclesiæ posset remittere ipsi donatario tale pactum. Quam regulam & opinio. tenet Bar. in l. qui Romæ. in. §. Flauius Hermes. nu. 1. ff. de verbo. obliga. & in l. si quis. ff. de seru. exportan. Imol. in c. potuit. nu. 68. de locato. Ale. in d. §. Flauius, nu. 8. Roma. in l. sed si hac. in. §. prostituta. nu. 3. ff. de in ius vocan. Hanc opin. Bar. dicit esse commu. Socin. in cons. cxv. nu. 12. lib. 4. Ias. in l. fina. nu. 5. ff. de pact. idem Ias. vbiuis dicit eam commu. & tenendam in d. l. qui Romæ. in. §. Flauius, nu. 14. & 16. & ibi Soci. num. 16.

Hanc regulam limitat tribus modis Ias. in d. §. Flauius. nume. 17. & ij. limitatio, Ias. ibi comprobat plene Cor. cons. 59. nu. 14. vol. j.

Parisi.consi.lxxvij.nu.15.vol.j.Soci.Iuni.in consil.cxviij.nu.1
vol.ij. Hanc etiam regulam, vbi tenet opinionem Barto. & eam
notabiliter examinat, ponit Andræ. ab Exea in libro, pactorum
nu.141.cum seq.vbi vsque ad num.186.limitat eam octo modis.
Eandem regulam limitat sex modis Zasius in d.§.Flauius.num.
Hanc regulam remittendo se ad Ias. in d.§.Flauius. ponit Bertaz
de Luc.in regul.ccxij.

Est tamen notandum, ꝙ licet opinio Barto. sit communis &
supradictis patet: contraria opinio magis communis & verior
hi videtur, per tex.in l.quoties.C.de dona.quę sub modo.cum
actio vtilis quæsita esset ecclesię: & quia cum donatio fuit tam
fecta, non potest ex interuallo recipere conditionem.l.perfecta
natio.C.eod.titu.facit tex.in l.id quod nostrum.ff.de regu.iur.
hanc opinion. contra Bart. per supradicta fundamenta tenet Pau
Castren.in l.si insulam.in.§.fin.ff.solu.matrim.& in l.si pecunia
in prin.& ibi Rom.ff.de cond.ob causam.idem post Doct.per eum
relatos in l. si cum venderet.ff.de pignor. actio. Eandem opinion
contra Bar.vbi adducit plura fundamenta, et dicit esse communem,
tenet Roderic. Xuarez in repe.l.quoniam in prioribus. in viij.
nu.1.cum sequentibus, fol.102.col.iij.vbi contra Bart. allegat tex.
in l. vij.titul.iiij. part.v. idem Rodericus Xuarez in allega.xix
col.iij.fol.cxlvj. Didacus de Couarru.in lib.j. Variarum Resolu
c.xiiij.num.7.Pala.Ruui.in repet.rubric.de donatio.§.liij.in fi
Gulielm.Benedict.in repet, c. Rainutius.in verb,si absque liberi
el ij.num.23.

REGVLA CCXVII.

Donatio causa mortis facta, si in ea appponatur pactū de
non reuocando, facit donationem transire in cōtractum inter vi
Hanc regu. probat tex.in l.vbi ita donatur.ff.de dona.cau.mort.
& ita tenet Paul.de Cast.in consi.lxj.vol.ij. Thomas Ferra.in
tela 30. Abb.in c.constitutus.de religio.domi. Din.in consi.xli
in princ..& in iij.dubio, in j.col. Bald. in l.ij. C.de iure dot. &
in expresis terminis consuluit Alexand.in consi.xiiij.num.1.vo
j. Eandem opinionem tenet Ias. in l.quæ dotis.nu.31.ff.solu.ma
monio. & in l.non omnis.nu.2.ff.si cer.peta.& ibi Deci.nume.
Ange.de Perus.in consil clxxix.incip. visis prædictis instrume
tis.Soc.in consil.liij.vol.4.Bar.in l.fi.nu.11.C.de pact. Licet co
trariam opinionem teneat Bald.in l.cum quis. ff. de condi.ob ca
sam.vbi arguit ad partes: quem sequitur Alexan.in d. l. quæ dotis
Corne.in consil.cxxviij.nume.8.vol.j.& ad hoc gloss.in l.si al
nam.in versicu.acceperit.ff.de donat.caus.mortis. Et ratio illius
esse potest, quia ad iudicandum qualitatem contractus non
dum

dicitur sonus verborum sed effectus rei.l.insulam.ff.de præscrip.verbis.l.sed & si possessori.§.item si iurauero. in ij.respons. ff. de iureiu.& l.si vno.ff.loca.

1 Amplia primo, vt non solum procedat quando donator pure promisit non reuocare, hoc est promisit nullo casu reuocare: sed etiam si in euentum alicuius conditionis promisit non reuocare: & illa cõdito eueniret. Hanc ampliat.ponit Paul.de Cast.in cons.lxxxij. incip.in ista donatione.nu.1.vol.ij. Facit pro hoc, quia licet conditio suspendat actum.l.cedere diem.ff.de verb.signific. tamen quando conditio est verificata, perinde est ac si ab initio is fuisset pure factus.l.si pupillus.ff.de condi.instit.l. sed et si de sua.§.fina.ff.de acquiren.hæredita.l.fina.§.Titius.& ibi Angel.& Doctores. ff.de vulga.& pupilla. Deci. in consil.lxxix. numero 2. & in consilio clxxvij.in princip.

2 Amplia secundo, vt non solum procedat quando testator promisit dictam donationem non reuocare: sed etiam promisit dictam donationem attendere, obseruare, & in aliquo non contrauenire. Ita tenet Thomas Ferra.in caute.xxx.in princi.num.1. post alios per eum allegatos.& ibi etiam allegat multos Docto. tenentes cõtra in nu.2. contra quam etiam tenet Claud. de Seysel. in d.l.quæ dotis.nume.10.ff.solut.matrimo.vbi allegat plura ad hoc, q̃ talis clausula restringitur secundum naturam dispositionis super qua ponitur. In qua controuersia Doct. Deci.notabilit.in d.l.non omnis.nu.11.ff.si si cer.peta.in consi.cccv.num.3.facit duo membra.

Primũ est, quando talis clausula apponitur post illa verba, hanc autem donationem promiserunt dictæ partes, &c. & sic in illis verbis principalibus in quibus substantia contractus consistit: & in hoc membro Decius tenet q̃ per talem clausulam non dicatur esse donatio inter viuos, sed semper remanet donatio causa mortis.

Secundum membrum est, quando talis clausula non apponitur circa verba exequutiua, sed circa verba dispositiua: & tunc dicit ipse, q̃ talis donatio iudicabitur inter viuos: & ita procedit opinio Thom. Ferra. & Docto. per eum allegatos. Et dicit generaliter Tho. Ferra. q̃ hæc ampliatio multo fortius procederet si in tali contractu fuerit oppositum iuramentum, per duas rationes ibi positas. Sed contra hoc vltimum tenuit Cornæ. in d.consil. cxxvj. nu.3.vol.j. ex cuius dictis responderi potest ad rationes Thom. Ferra. In quo vltimo dicendum est, q̃ si dicta clausula apponatur circa verba exequutiua, sicut verba exequutiua non alterant naturam principalis dispositionis. Clementi.j. de præbend. ita nec iuramentum alterabit naturam principalis dispositionis. l. final. ff. si quis cautio. & l.fi.C.de non numera.pecun. c. quod quemadmodum. & ibi glo. in verbo, conditionis. de iureiur. si vero dicta clausula fuerit opposita circa verba dispositiua, tunc ratione iuramenti casus erit sine dubitatione, per rationes Tho. Ferra. quę bene procedunt in casu isto, quãuis aqsq; iuramẽto casus esset magis dubius

an talis donatio virtute clausulæ prædictæ, absque iuramento fir-
rit effecta irreuocabilis, nec ne.

3 Amplia tertio, vt nõ solum procedat si actum fuit expresse quo
talis donatio reuocari non possit: sed etiam si tacite actum sit, v
quia fuerit facta donatio alicui & heredibus suis. nam cum donat
causa mortis, moriente donatario ante donatorem non transmit-
tur ad heredes donatarij. l. si vir. in §. vxor. & ibi Bar. ff. de don.
inter vir. & vxo. tametsi in donatione apponatur verbum, & he-
redibus: censetur pactum quod talis donatio transeat ad heredes d
natarij. quod quidem patet cum magis sapiat naturam donationi
inter viuos, quam donationis causa mortis: transformauit ipsam
donationem quæ absque illo pacto cadebat sub nomine donatio
nis causa mortis, vt transeat in donationem inter viuos: & per con
sequens non possit reuocari. Ita Ferrar. in dicta cautela xxx. circa
finem. vltra quem ita tenet Bald. in consi. cviij. volu. tertio. Clau-
dius de Seysel. in d. l. quæ dotis. numero 10. in versicu. aliam vero
limitationem ponit Salice. ff. solut. matrimonio. Decı. in d. l. non
omnis.

4 Limita primo, quando tale pactum de non reuocando, se compa
titur cum donatione inter viuos, quia tunc transformatur donatio
causa mortis in donationem inter viuos: secus si pactum se non cõ-
patitur cum donatione inter viuos: & quia est donatio omnium
bonorum, quę bene potest valere in vim donationis causa mortis,
sed non in vim donationis inter viuos, vt in l. licet. C. de pactis. no-
tant Docto. in l. stipulatio hoc modo concepta. ff. de verbor. oblig.
ideo si quis donat causa mortis omnia bona sua, & apponat pactũ
de non reuocando tale pactũ, non retransformauit donationem cau
sa mortis in donationem inter viuos. Ita in expressis terminis
consuluit Pau. ve Castr. in consi. lxxv. nu. 2. in fin. vbi generaliter
dicit ꝙ quando donans asserit se donare causa mortis, ita demum
per pactum de non reuocando etiam iuramento firmatur, videtur
recedere a proposito donandi causa mortis, & transire in propositũ
tum donandi inter viuos, si tale pactum se compatitur cum dona-
tione inter viuos, alias secus. Et hanc limitationem sequitur Socin.
in consi. ccxxxv. nu. 3. vol. ij. pro qua facit, quia non est verisimi-
le ꝙ donator in donando vellet assumere viam per quã dispositio
sua subuertatur. l. iij. cum simi. ff. de milita. testamen. Facit etiam ꝙ
notab. consuluit Aret. in consi. xxiij. nume. 10. vbi dicit, ꝙ quando
actus vno modo potest licite fieri, & alio modo illicite, in dubio vi
detur factus eo modo quo licite fieri potest; quem sequitur Curt. Ie-
nior. in consil. xx. nu. 7. col. iij.

5 Limita secundo, quando verba contractus aliquo modo possunt
adaptari ad aliam speciem contractus: secus est quando verba con-
tractus non possunt adaptari ad aliam speciem contractus. Vi tra-
dis Ias. notabiliter in l. qui Romæ. in princ. num. 27. ff. de ver. oblig.
vbi ponit exemplum, ꝙ in contractu pignorum fuit appositum
pactum

pactum de nunquam reluendo, tale enim pactum non facit quod contractus pignorum transeat in contractum venditionis, quia verba contractus pignoris nullo modo venditionem adaptari possũt, vt plene ibi declarat Ias.

3 Limita tertio, vt per tale pactum iudicari debeat donatio inter viuos quo ad hoc vt non admittatur pœnitentia, tamen quo ad hoc vt donator interim faciat fructus suos, talis donatio habebit naturã donationis causa mortis. Ita tenet Pau. de Ca. in d. cõsi. lxxv. nu. 1. vol. 1. Quæ tamen limitatio videtur esse aliena a mente omniũ docto. in d. l. vbi ita donator. ad quos me remitto.

REGVLA CCXVIII.

Donatio causa mortis censetur, si in ea de morte mentio facta sit. Hanc regulam probat text. in l. Seia. in §. fin. & ibi glo. in verbo, videri. & Barto. ff. de donatio. cau. mort. gl. fi. in l. Seia. ff. de dona. prælegat. & in l. apud Celsum. in §. Iulianus in verb. spopondisset. ff. de doli exceptio. glo. j. in l. fina. C. de donat. causa mort. gl. & ibi doct. in l. fin. C. de pact. in verbo accomodauerit. Hanc opinionem tenet Bart. & doct. in l. quæ dotis. ff. solu. matrim. et in l. stipulatio hoc modo concepta. ff. de verb. obli. Bal. in l. cum quis. ff. de condi. ob cau. & in l. & si mortis. C. ad leg. Falc. Alex. in l. Stichũ. col. fi. ff. de lega. j. Ias. in l. j. in. §. si quis ita nu. 18. ff. de verbo. obli. no. Guliel. Pon. in d. l. quę dotis nu. 7.

Hanc regulam ponit Barto. in l. fina. nume. 11. C. de pact. vbi eã limitat duobus modis. Hanc etiam regulam limitat octo modis notab. Alex. in d. l. quæ dotis. a nu. 6. vsq; ad nu. 14. Quas limitationes refert Francis. Purpur. in d. l. fin. 227. C. de pact. Eandem regulam limitat etiam octo modis, Ias. in d. l. quæ dotis nume. 26. vsque ad numerum 49.

REGVLA CCXIX.

Donatio omnium bonorum præsentium & futurorum, non valet. Hanc regulam probat text. in l. si libertus. in §. si quis plures. in versicu. magis. ff. de iure patro. text. in l. omnes. in §. Luc. ff. de his que in frau. credi. in l. j. C. vt actio. ab hæred. vel contra hæred. incip. Hanc regulam ponit Barto. in l. stipulatio hoc mõ cõcepta. ff. de verbo. oblig. & ibi Alexand. & Ias. nume. 20. dicit hãc esse communem in l. fi. nume. 12. C. de pact. eandem opinionem dicit commun. Bald. in c. in præsentia nu. 36. de probatio. Roma. in consi. cclxxj. nu. 1. vbi subdit, quod non est opus reuocatione, cum sit talis donatio de iure nulla, vt in l. nam si. versi. post defectum. ff. de iniust. rupt. cuius opinio. regulæ vltra doct. per Ias. supra allegatos tenet Felin. in cap. in præsentia, nume. 5. de probatio, hanc dicit

dicit esse cõmunem Ioann.Gualdensis in tracta.de arte testan.ff. tu.x.cautela 2.num.2. Abb.in consi.xlviij. volu.2.Curt. Iun.in cõ si.xxiij.nu.2.& hanc dicit esse communem Philip. Dec.in.i. nume.30.C.de pact. Ratio est secundum supradictos docto. cũ do natori auferatur testamenti factio.& ita tenet Soci. Iun. notabil consi.xxj.nume.9.volu.2.Nicola.Bellon.in consi.5.nu.4.hanc cit communem Hieron.Grat.in consi.lxx. nume. 1. volu.j. Cur quam regulam vide Francis.Nicon.in repeti.c. quoniam contra v.not.nume.24.de probat.Ioan.Basi.in consue. Alneriæ,ca. arti.xxv.& ibi Aymo.Publi.titu.14.arti.21. And.Tiraq. in trac de vtroque retract.in titu.de retractu (linagier.)in.§.j.gl.7.nu. Boer.in deci.353. nu.7. vbi omnes supradicti doctores adduc alias rationes propter quas donatio non valet.

Hanc regulã ponit Soci. vbi eam limitat sex modis,in reg.

1 Amplia primo,non solum habere locum in bonis præsentibus & futuris,verum etiam tantummodo de bonis præsentibus.Vt pecta tur de iure regio in l.7.tit.12.lib.2.fori,et ibi Mõtal.tex.in l.lxx Tauri,& ibi doct.Quæ leges corrigunt tex.in d. l.omnes.in.§.L cius.ff.de his quę in fraud.credito.& in d.l.j.C.vt act.ab hæred.v contra hęre.& opin.Bartol.& doct.in l.stipulatio hoc modo co cepta.nume.5.ff.de verbo.obligat.& in d.l.fin.C.de pact.nume.1 Quam opinionem sequutus fuit Deci. in consi. 10. & in consi.61 col.2.Petr.Rebuff.in gl.ad constitut.Regias Gallię,in prima pa artic.3.& in gl. 2. in tract.de literis obligatoriis nume.29. Chri Porcus in §.libertis nu.4.Instit.de pupil.substi.Curt. Iun. in l.p ctum quod dotali.nu.3.C.de pactis.

2 Amplia secundo adeo procedere, ꝙ si talis donatio firmata iuramẽto,non valet.Cuius ratio est,quia prædicta donatio est con tra bonos mores,cum liberam testandi auferat facultatem.argum. tex.in cap.non est obligatorium.de regu.iur.lib.6.in l.si quis impu linus.in §.fi.ff.de lega.j. Ita tenet Barto.in d.l.stipulatio hoc mod quem sequitur Panor.in consi.xlviij.nume.2.volu.2.& hanc opin in specie tenet Pau.de Cast.in cõsi.82.nu.1.lib.2.Corn.in cõsi.lx nu.3.& con.clxxxvj.nu.16.vol.2.Fran.purpu.in d.l.fi.nu.24.C de pac.& eam post Corne.vbi supra dicit esse communẽ Cur.Iun. d.l.fi.nu.57.et in cõsi.25.nu.6.Hiero.Cagno.in d.l.fi.nu.220.et vbi Iaco.de san.Georg.nu.37.Clau.de Seysel. in l.licet.C.de pact.Cu stillo in l.lxix.Tauri.& ibi Pala.Ruui.nu.10.Io.Paponis in glo ad consuetu.Borboniæ §.ccxx.Ripa libr.3.Responsi.c.14.eandem opin.tenet Bal.in consi.xxij.lib.1 Deci in cõsi. ccxxv.nu.3.Par Pari.in cõsi.lxxij.nu.25.vol.j.& in cõsi.xxvj.nu.59.& 60.vol. Ratio etiam est,quia talis donatio est contra legem prohibitiuam vt patet in d.l.lxix. Tauri.ibi, (ainguno pueda hazer donacion & quicquid sit contra legem prohibitiuam,est ipso iure nullum.v notatur in l.non dubium.C.de legibus & in cap.1. de rescrip. libr 6.tenet Bartol.in l.prætor ait,ff.de noui operis nũciatio. Abb.in

in

in nomine. de testib. Eandem opinionem quod iuramento non firmetur, tenet Zasius in d.l.stipulatio hoc modo concepta. nu.52. & dicit esse magis veram & communem Aymon Crauerus in consi.cxxxix.vol.1.nu.9.Soci.Iun.vbi respondit ad adducta pro cõtraria parte.in consil.xliiij.nu.35.vol.2.Montal.in d.l.vij.tit. xij. lib.3.fori.versi.item quod supra dico.

Contrariam tamen opinionem tenet Fortu. Garzia in tracta.de vltimo fine,illatione xx.nume.ccxlix. vbi firmat non esse cõtra bonos mores naturales tolli testandi libertatem, & ideo valere donationem omnium bonorum,non solum præsentium, verum etiam futurorum,quandocunque firmata est iuramento. Eandem opinionem tenet sibimet contrararius Corne.in consil.cclij.nume.6.libr. iij.Deci.in cons.655.nu.72.& in l.pactum quod dotalis. nu.2.C.de pact. vbi dicit eam esse veriorem. eandem opinio. tenet Cępol. in consil.viij.num.6.in consiliis ciuilibus. Maria.Socin. Iun.in consil.lxv.nume.49. eam mouet etiam idem Socin. Iuni. vbi non se audet firmare,in consil.cxliij. nume.47. lib. 1. Allegant doctor.pro hac opinione dictum Baldi, in l.cum Archimedoram nu. 11.C.vt in possess.legato.vbi tenet, quod per statutum potest tolli hæc libera testandi facultas,ergo per iuramentum. Sed illud dictũ Bal.reprehendit Alex. ac respondet in d. l. stipulatio hoc modo concepta.nu.7.& in l.pactum quod dotali in 2.opposi. C.de collatio,quem sequitur Deci.in d.consilio ccxxv.numero.4. Et sic prima opin.est magis vera & communis. quod talis donatio iuramento non firmetur. Ratio est, cum tale iuramentum presumatur factum in fraudem legis prohibentis donationem omnium bonorum fieri,& cum tale iuramentum sit in fraudem, seruandum non est. pro quo facit ratio text.in l.qui testamentum, & ibi Bartol. ff.de probationibus.

Et tamen verum,quod Paul.de Cast.in consi.lxxv.vol.2.tenet quod donatio omnium bonorum præsentium et futurorum post mortem facta cum iuramento de non reuocando, valet: quia per illum verbum,post mortem,dicitur donatio causa mortis, secus si illla verba apposita non fuissent,nam tunc non valet prędicta donatio vt supra dictum est.Quod dictum Castren.sequitur Alex.in d.l.stipulatio hoc modo.nu.19.Soci.Iun.in consi.xliiij.nu.35. vol.2.vbi allegat Corne.in Auth.sacramẽta puberum.col.xvi.C.si aduer.vẽdi.vbi dicit,ꝙ in practica seruatur ꝙ talis donatio non confirmetur iuramento.eandem opin.sequitur Soci.in consi.cxxx.nume.7.et in consi.cxxxvij.nume.1.volu. 1.Matth.de Affli.t.in decisi.Neapo. cccxxxviij.nume.6.Ioann.Crot.in repetitio.rubri.ff.de legat.1.colum.vij.Bald.in consil.viij.colum.fina.in fi.volu.iij. Aymon Crauet.in consil.cxxxix.nume.10.

Secus tamẽ esset si nõ tolleretur facultas testandi, vt in casu noctrę ampliationis,quia tunc bene firmaretur iuramẽto, prout in simili & notab.concludit Bart.in l.si quis pro eo.nu.17,ff.de fideiuss.

vbi tenet, quod licet donatio inter uirum & vxorem de iure ciuil non valeat. l. j. ff. de donatio. inter virum & vxor. l. 3. in. §. sciendum. eodem titu. & in l. 1. C. de donat. ante nupt. tamen bene firmatur iuramento & valet. ita tenet idem Barto. in l. Seius Augerius. ff. ad leg. Falc. Guliel. de Cugno, & ibi. Alb. in l. sed et si possessor. in §. item si iurauero. ff. de iureiur. Federi. de Senis. in consil. cxl. nu. Bal. in repetitio. l. 1. col. xlix. versi. venio ad secundum ff. de iuran. Panor. in c. cum contingat. nume. 30. eod. titu. & ibi latissime Imol. nume. 85. & Doctor. idem Panormit. in cap. fin. nume. 9. donatio. inter virum & vxor. & in consil. xcv. nume. 1. vol. 1. dicit hanc esse communem opinion. eandem dicit etiam communi Deci. in l. pacta quę contra. nu. 6. C. de pact. & in consi. cclxxx. me. 2. & in consi. cxl. nume. 1. Alexan. in consi. 8. & in consi. clvi. volu. 2. Roma. in consi. xliiij. Pau. Cast. in consil. xlix. vol. 2. & d. l. pacta quę. cõtra. Franc. Aret. in consi. iii. & in cõsi. lxxiij. Baba. in consi. 59. colum. fina. lib. j. Corne. in consil. xli. nume. 6. lib. vbi dicit ita communiter teneri, & in consi. cxviij. nume. 1. volu. j. & consi. ciiij. nu. 13. volu. 2. Cępol. in caut. cxxij. Io. de Imol. in l. si quis inquilinos. in §. fi. ff. de leg. j. Anto. Corset. in rep. tub. de iureiur. in xxv. priuileg. Ang. in l. pen. in. §. mulier ff. solut. matri. Bal. in l. j. in lect. antiqua. ff. de dona. inter vir. Raph. Fulg. cõsi. cxcix. per totum. Maria. Socin. Iun. in consi. xliiij. nu. 6. lib. ij. Anto. Rubeus Alex. in consi. xxv. nu. 5. & in consi. cxxx. num. 6. Pau. Par. in consi. lxxxvj. nu. 19. & 46. 47. & 48. vol. 3. Pala. Ruu. in repeti. Rubri. de dona §. lib. nu. 1. Hanc opinionem dicit esse communi Laurent. Syluan. in consil. xl. nume. 20. Cagno. in repeti. l. fi. nu. 36. C. de pact. Gome. in. §. quedam nu. 19. Institu. de actio. Fran. Ripa in lib. 3. interpreta. cap. 6. nu. 3. & in c. xvij. num. 1. Steph. Anfred. in addition. ad. decisi. Capel. Tholo. decisi. cccixi. Catellian. Cotta in Memorali. iuris. in verbo, donatio el v. Marc. Anto Bauerta in tract. de virtute & viribus iuramenti nu. 38. Iaſ. in l. pacta quę contra nu. 5. C. de pact. Ruin in consi 137. nu. 2. & 7. vo. 4. Nic. Bot. in deci. 92. nu. 6. Rode. Xuarez in l. j. ti. {de las aras) li. 6. fori. in fo. q. fo. 29. Guid. Papa in cõs. 204. nu. 3. Cæpo. in cõs. viij. in ciuili. Pepo. in d. c. fi. de dona. inter vir. & vxo. Fort. Garcia in d. trac. de virti. fi. illa. 20. nu. 349. Iaco de san. Geor. in l. profectitia. in §. si pure. nu. 4. ff. de iure dot. & in l. iur. gen. in §. si pacisc. in 2. lect. nu. 4. ff. de pac. Eandem dicit magis communem Bertran. in consi. 225. nu. 4. & in cons. 301. nu. 2. idem, vbi dicit, q in iudicando & consulendo ab ea non est recedẽdum, tanquam magis communem, in cons. 327. nu. 4. vol. j. primæ impressio. Eãdem opi. tenet. Bal. Nouel. in tract. de dote, priuile. 21. Claud. de Seysel. in l. si diuortio. nu. 11. de ver. obli. Hanc dicit commun. And. Alcia in c. cum contingat. nu. 204. de iureiuran. quamuis ipse in nu. 198. contrarium teneat.

Pro qua opinione facit, nã donatio inter virum & vxor. constante matrimonio, & donatio inter patrem & filium qui est in potestate, æquipa-

æquiparantur.l.donationes quas parentes. C.de donat.inter virum & vxor.Sed donatio inter patrem, & filium qui est in potestate, quamuis sit prohibita a lege ciuili bene firmatur iuramento, secundum Bal.in l.fi.in fi.C.de vsucapio.pro dona.Bart.in l.Titia.la. 2. in §.Imperator.ff.de lega.2.& ita communiter concludunt Docto. Canoniste in d.c.cum contingat.Legiste in l. frater a fratre. ff. de condict.indebiti.& in l.pacta quę contra.C.de pact. vbi Ias.nu.6. Pau.de Castr.in consi.345.col.2.vol.1.Pala. Ruui. in d.§. 51.nu. 6.in l.17.Tauri.nu.49.Ferdi.Loazes in repe.l. filiusfamilias in.§. diui.nu.95.ff.de leg.1.Rodericus Xuarez in l.9.tit.11.in.§.nota.secundo.lib.1.Fori.Grauet.in consi.29.nu.1.vol.1. Baueria in d.tract.de virtute iuramenti nu.39.Ripa in tracta. interpretationum,lib. 3.c.6.nu.8.Alciat.in d.c.cum contingat.nu.207.d.l.Ruin.in consi. 96.nu.5.vol.5.Parisius in consil.69.nu.128.vol.3. Anto.Capicius in decisio. 6.nu.2.asserens hanc communem.Decius,in consi.216. nu.2.& in consi.ccxxxix.nu.1.idē in consil.dclxxxviij.& in l. si donatione.nn.33.de collatio.eandem dicit etiam esse communem Gratus in consil.63.num.23.vol.2. Io.Duran. in tracta. de art.restaurn.titu.3.caute.2. Secundo pro hac opinio.pondero tex. in d. l.1.ff.de. dona. inter vir.& vxor. vbi ille tex.non dicit,quod illa donatio est contra bonos mores,sed dicit quod moribus,& sic consuetudine prohibita est: ergo contrariis moribus posset permitti generaliter,prout simili inductione vtuntur Bal.& Alexan.in l.moribus.ff.de vulgari & pupil. Ang. & Imo.in l.captorias.ff. de hæredibus instit.& in l.more.ff.de acquiren. hæred. Alex. in l. captorias. C.de milita.testa.si ergo per consuetudinem potest generaliter permitti, ita per casum iuratum in casu particulari, arguendo a pacto iurato ad statutum, vt per Bart.in l.fi. col. 3. C.de pact. Ang.in l. omnes populi.ff. de iu.Bal.in repeti.l.1.col.15.C.de sacrosan.eccle.

Contrariam opinionem,imo quod talis donatio non firmetur iuramento,tenet Bar.sibimet contrarius in l.1.per illum tex. ff.de dona.inter virum & vxorem,quem sequuntur ibi Bal.Salice.& Fulgo.idem Bar.in l.cum quis decedens.in.§.Titia.num.2.ff.de leg.3. Bal.in l.si quis inquilinos.in.§.j.ff.de lega.j. & in l.cum multę.nume.5.C. de donatio. ante nupt. & in consi.27. volu.1. idem Bald. in repet.l.2.C.de rescin. vendi.& in l.1.C.de inofficio. donatio. & in cap.cum contingat. nume. 28. de iureran. Ange. in l.si quis pro eo.nume. 2. ff.de fideiuss.Henri. Bohic in cap.fin.de donatio.inter virum & vxor.Cardina.in Clemen.1.in .§. porro.nu.10.de iureiuran.Curti.Sen.in consi. 66. nu. 3. Corne.in consil.ccxxiij.nume. 4.volu.3.Cin.in l.1.nume.14.de sacrosan.eccle.Salice.in l. 2.in 5. q.C.de rescin. venditio.Ioan.Andr.in additio.ad Specul.in titu.de dote post diuortium restituen.in fin. Bartho. Soci.in consi. 65.nume.12.vol.1.Et dicit Cepo.in d.caute.cxxij.quod Io.de Ferraria, & Rainerius de Perusio,& Rainerius de Monte idē consuluerūt, & Anto.de Cenario in disputatione sua incipi, maritus. Et hanc

opinionem

opinionem dicit magis sibi placere. Alcia. in d. cap. cum contingat nume. 98. & eam communiorem esse tenet Chassanę. in consuet. Burgun. in tit. (des droictz.) Rubri. 4 §. 7. fo. 167. col. 1. nume. 17. vbi pro hac opinio. adducit plura fundamenta, & dicit quod Docto. tenentes istam partem sunt maioris authoritatis quam qui tenent aliam. eandem opin. remittendo se ad locum supra dictum, tenet idem Chassa. in consi. 2. nu. 5.

Et tamen verum quod multi ex Doct. per Chassanæum relati loquuntur in casu diuerso, nam Barto. in d. §. Titia. & Cin. in d. l. 1. C. de sacrosan. eccle. & Ioan. Andr. in addi. ad Specu. & Soci. in d. consi. 65. & sic fere omnes Doct. non proprie loquuntur in vera donatione, sed in confessione dotis receptæ, vt si maritus in testamento, vel in quocunque alio contractu confessus est se debere vxori suæ mille, quę confitetur ab ea recepisse, & sic iurat, tunc talis donatio non firmatur iuramento. & ita proprie loquitur Bart. in d. §. Titia. & in d. l. Aurelius. in §. fi. ff. de libera leg. & sic fere omnes Doctores per Chassa. & Alciat. allegati. Et ratio quare isto casu talis donatio non valeat, est: nam tale iuramentum interponitur super eo quod est de preterito, & talis confessio etiam iurata presumitur facta in fraudem legis prohibentis donationem inter virū & vxorem, quę ratio sumitur ex l. qui testamentum, & ibi Bart. ff. de probatio. Illud tamen quod Bar. in d. l. si quis pro eo. & Canonistę in d. c. cum contingat, volunt: habet locum quando iuramentum interponitur super eo quod est de futuro, quia maritus donat vxori, & iurat de non contrauenendo in tempore futuro, quo casu habemus regulam, vt supra est probatum, quod iuramentum quod potest seruari sine interitu salutis eternę, semper est seruandum. d. c. cum contingat. & hanc distinctionem posuit. Imol. ibi in decimo membro. Iacobi. de S. Georgio. in d. l. qui testamentum. numero. 3. quam distinctionem tanquam veram & esse extra terminos contentionis quæ est inter scribētes in vera donatione, tenet Soc. in l. 1. nu. 98. ff. solu. matri. vbi testatur, se ita pluries consuluisse & consultum vidisse per doctissimos viros, quod esse verissimum testatur Curt. Iuni. in consi. 95. volu. 2. nu. 4. Deci. in d. consi. 102. nume. 3. Ad quod non obstat etiam quod Bar. in d. l. 3. ff. de dona. inter virum & vxo. contrarium teneat ut refert Chassa. in loco supra allega. quia Bart. remittit se ad opinionem quam tenuit in d. l. si quis pro eo. vbi tenuit opinionem communem, & ita etiam Bart. ponderauit Abb. in consi. 95. col. 1. Ex quo patet quod Bart. in d. l. 1. non est contrarius vt prima facie videbatur, & dato quod esset, satis est nobis quod opinio quam tenet in l. si quis pro eo. & in d. l. Seius Augerius, sit magis vera & communiter approbata, ut ex supra dictis patet.

Amplia tertio vt ex tali donatione cum censeatur contractus a iure improbatus, dominium vllo modo non transferatur. Argumento, eorum quę tradit Bar. in l. 1. in §. si vir. de acq. pos. & ita in expressis terminis tenet Pau. de Castr. in consi. 244. nu. 4. versi. super quinto

quinto & sexto quesito. volu. 2. & ibi subdit, quod possessio ex tali contractu quæsita non censeatur licita. quem sequitur Purpura. in l. fi. nu. 241. de pact.

4 Amplia quarto procedere, etiam si quis donaret hæreditatem suam, quia idem esset dicere quod dono omnia bona mea præsentia & futura, nam hæreditas est nomẽ iuris, & semper recipit augumẽtum. l. item veniunt in. §. fructus. ff. de peti. hæredi. Ita tenet Barto. in d. l. fi. nume. 4. C. de pactis, cum quo omnes communiter ibi transeunt. Exceptis. Iaſ. & Lancel. Deci. ibi, quia exponi debet, hæreditatẽ, id est, bona, si de præsentibus intelligitur, per notata per Bart. in l. quæsitum, per illum tex. in. §. si mihi seruus. ff. de lega. 1. quem sequitur ibi Deci. & Purpura. nu. 245. Sed communis videtur esse cum Bar. imo quod nõ valeat, tenet Cin. Bal. & Alexan. in apostillis ad Bar. in d. §. si mihi seruus. Iaſ. in l. licet. num. 15. C. de pact. & ibi Claud. de Seyſe. in j. col. nisi ex aliis. coniecturis appareat de mẽte donãtis hæreditatẽ, vt intellexerit de bonis p̃sẽtibus, vt dicit Iaſon in d. l. licet, quam opinionẽ Bar. sequitur Cagno. in repe. d. l. fin. nu. 224. Soc. Iuni. consi. 143. numero. 22. vol. j. maxime cum hæreditas si successio in vniuersum ius, quod & in dubio a proprietate verborum recedere non debemus, l. non aliter. ff. de lega. 3. Quæ distinctio hodie necessaria non videtur, imo opinio Bart. indistincte procedit per legem 49. Tauri.

5 Quinto amplia, vt supra dicta donatio in totum vitietur, tam in præsentibus, quam in futuris & ita ne in præsentibus tantum, vel futuris solum valeat. Ita tenet Bal. in d. l. fin. col. pe. & quamuis Bar. ibi num. 16. relinquunt. indecisum, tamen eius opinio se inclinat in hanc partem. Eandẽ opinio tenet Ang. Io. de Imo. & Alex. in d. l. stipulatio hoc modo concepta, nu. 21. Moderni in l. 1 in. §. sed mihi ff. de verb. oblig. quam dicit esse commu. & ab ea non esse recedendum. Purpu. in d. l. fin. nume. 247. Contra quam limitationem est tex. in d. l. 69. Tauri.

6 Amplia sexto ut procedat, etiam si donatio facta sit ob causam præstandorum alimentorum donanti a donatario. Ita cõcludit Aretin. in consi. 54. nu. 2. col. 3. sequitur Purpu. in d. l. fi. nume. 250. ubi il lud dictum declarat.

7 Limita primo ultra Soci. ubi supra, non habere locum quando donatio fit ob causam dotis, quia tunc ob matrimonij fauorem firma & omnimodo ualida dicitur. Ita tenet Nicola. Boeri. in decisio. 353. nume. 10. & ante eum Oldr. in consil. 5. Ioann. Paponis in glo. ad consuetudi. Barboniæ, in. §. 210. Pro qua opi. facit, nam sicut donatio omnium bonorum ualet quandocunque fit ecclesiæ uel monasterio, ut tenet Bartol. in d. l. final. C. de pactis, quẽ sequuntur ibi Doctores præcipue Deci. nume. 31. Cagnol. nume. 203. & eam dicit esse communem Purpura. ibi nume. 242. Felin. in d. cap. in præsentia. nu. 5. de probatio. hanc opinio. tenet Pala. Ruui. in d. l. 69. Tauri, nume. 9. & ibi Didacus del Castillo, Socin. in d. regula

198. fal-

108. fallen. 4. Quod etiam habet locum quando talis donatio facta est pio loco, secundum Bal. in l. iubemus. C. de sacrosan. eccle. quem sequitur Castillo in dicta l. 69. Tauri. & cum dos dicatur causa pia, ut est tex. in c. j. in. §. donare. qualiter feudū olim poterat alienari, in vsibus feu. quod latissime tradit Euerardus in suis locis legalibus loco. 25. idem dicendum erit in causa dotis.

2 Limita secundo, quando dominium bonorum non sit translatum in donatarium, quia qui habet dominium potest restari, dato quod bona alteri restituenda sint. Vt est glo. in Authen. si qua mulier. C. de sacrosanc. eccle. Hanc opinionem tenet Ange. in consil. 179. col. 4. nume. 5. quem sequitur Alex. in l. stipulatio hoc modo. nume. 16. Tiraquell. vbi refert alios quam plures Doct. in tracta. de iure constituti. 1. parte, nume. 74. Quam limitatio non videtur tuta secundum Decium in d. l. fin. nu. 34. quia ratio prædicta non videtur effectualis, quia paria sunt quod quis non habeat bona, vel habeat, sed talia quod propter illa quis probabiliter non sit eius hæreditatem aditurus, quia parificantur non testari, & testari si ex testamento hæreditas non adeatur. l. j. ff. de iniusto, rup. modo ex tali dominio rerum quis non inuitabitur ad adeundum, si donatario restituendum est eandem opi. impugnat Abb. in consi. 102. lib. 2. col. 1. dem Deci. in consi. xxx. nu. 3. Purpura in d. l. fina. nume. 256. & ea non esse tenendam firmat ibi Gagnol. nume. 217. Claudi. de Seyse. in d. l. stipulatio hoc modo, nume. 29. vbi licet sit verū, quod quandocunque donator aliquid reseruauit de quo possit disponere, valeat prædicta donatio, vt concludunt Docto. in d. l. fin. et in d. l. stipulatio hoc modo, sed quando illud quod sibi reseruaret, esset ualde modicum, prout in casu nostræ ampliationis, prædicta donatio non ualeret. ita concludit Claudi. de Seyssello. in d. l. stipulatio hoc modo, nu. 29.

Sex limitationes ad hanc regulā ponit. Deci. in d. l. fi. nume. 30. C. de pact. & ibi Cagno. a nu. 238. usq; nu. 272. ponit x. limitationes. Sed quia in effectu sunt similes eisdem quas posuit Soci. in d. regu. 108. eas ob id omitto.

REGVLA CCXX.

DONATIO de re ecclesię, non ualet. Quam regulam probat tex. in cap. sine exceptione in uersicu. donare. 12. quæstio. 2. & in cap. 1. de donatio. de iure Regio probatur in l. 5. titulo 12. libr. 3. Fori. & in l. 4. titulo xiiij. parte. j. Et circa hanc regulam uide notabiliter. Pau. Parisi. in consi. 40. nu. 1. & 2. uolu. 5. & in consi. 217. nu. 5. uolu. 1.

1 Limita primo, quando episcopus uellet donare bene meritis. Vt iu

in c.si quos.xij.q.ij.quia non videtur donare, sed soluere potius debitum naturæ l. Aquilius regulus.ff.de donat.l.sed si lege.in.§.consuluit.ff.de petitio.hęredit.c.cum in officiis.de testam. Potest enim prælatus remunerare non concedendo dominium alicuius rei, sed vsumfructum ad breue tempus. ita tenet Innoc.in d.c.cum in officiis.Bal.in l.iubemus.col.3.C.de sacrosanct.eccles. Et hæc remuneratio si possit debet fieri de bonis mobilibus ecclesiæ: non autem de immobilibus: vt tenet Doct.in d.l.iubemus.& in c.fi.de peculio cleric.& ita concludit Ias.in consi.cxvj.vol.iij.& merita debēt esse equiualentia rebus donatis.c.relatum.el ij.ibi, iuxta seruitij meritum.de testamen.& ita concludit Deci. in consil.clxxiiij.col.ij. Chassanæus in consuetu.Burgun.in tit.{des droictz.} rubr.iiij.§.7. fol.157.col.iiij. nu.9. facit quod notat Ias.in l. ex hoc iure.nu.60. ff.de iusti.& iur.

2 Limita secundo, quando donans rem ecclesiæ tantundem donaret ecclesię cuius rem donat, & iuxta rei collatæ modum. Vt in c. consensus.& in c.episcopi.de rebus eccle.non alie.& in c.iniustū, in §.item si rectores.xij.q.ij. De iure Regio l.v.tit.xiiij.par.1.

3 Tertio fallit in Romano Pontifice, qui bona vnius ecclesię alteri ex causa concedere potest. Vt est glo.in c.constitutus.in verbo quacunque.de relig.domi.& in c.j.xij.distinct. ita tenet prępo.in can lieeat Papæ.xij.q.ij. Facit quod notat Ias.in l.Barbarius.nu mero 31.ff.de offic.preto.

4 Quarto limita, quādo episcopus vellet dare consanguineis pauperibus, scilicet pro victu & vestitu tantum. Vt in c. quisquis.xij. qu.j.& in c.non satis.lxxxvj.dist.facit rex.in c.si cupis.xvj.q.j.

REGVLA CCXXI.

Donatio inter virum & vxorem regulariter prohibita est. Hanc regulam probat tex.in l.j.ij.& iij.ff. de donatione inter virū & vxor.& in l.j.& per totum.C.eod.tit. De iure regio probatur in l.iiij.& v.& vj.tit.xj.par.iiij.& in l.iij.tit.xij.libr.3. Fori. Circa quam regul. vide Chassa.in consue.Burg.tit.{Des droictz.} §.6.7.& 8.Ioan.Balsian.in consue.Aluerniæ.c.xiij.arti.xxxix. Ias.in l.si non sortem.§.libertus. ff.de condi.indeb.& in l.ex hoc iure.nu.55.ff.de iusti.& iur.Catellia.Cott.in Memora.iuris.in verbo donationes.

1 Amplia primo habere locum non solum inter virum & vxorē, sed etiam inter sponsos de præsenti. Ita tenent Cyn.& Bal.in l.cū in te.C.de dona.ante nup.& in l.cum sponsæ.eod.tit. Alex.in cōs. cxliij.nu.13.vol.5.Barth.Soci.in consi.cxxiij.vol.j.pro qua opin. est tex.in l.pen.ff.de dona.inter vir.vbi dicit, q̄ donatio inter virum & vxorem non valet, nisi fiat ante contractum matrimoniū: quod de cōsensu intelligitur.quem tex.ad hoc allegauit & induxit glo.in l.ij.ff.de dona.in verbo, concubinæ, tenet Bal.in l.vnica.in

fi.C.

fi.C.de vſucap.pro dote. Imol.in l. Mæuia.in fi.prin.ff. ſolu.matri. Alex.in l.ſi ſocer. in fina.verbis.ff.ſout.matrim. Aret.in l.ſi diuortio.in fi.ff.ſolu.matrim.ad idem eſt tex.iuncta glo.in verbo,concubinæ.in l.iij.ff.de dona.inter vir.& vxo. vbi dicitur, ꝙ matrimonium dicitur, & maritus & vxor dicuntur, contractis dumtaxat ſponſalibus per verba de præſenti:licet nõ interueniat carnalis copula.& ſic concludit ibi glo.ꝙ ſicut prohibetur donatio inter coniuges conſtante matrimonio,ſeu inter virum & vxorem,& matrimonium non conſummatum,ex quo interuenit cõſenſus de præſenti. Et quamuis glo.ibi dixerit hoc procedere de iure canonico,tamen idem eſt de iure ciuili : vt probatur in Authen. de nupt.in.§. nuptias.& ibi glo.coll.iiij.quia ad validitatem matrimonij, nec de iure canonico,nec ciuili eſt neceſſaria traductio ad domum, nec copula carnalis,vt voluit glo.in d.l.cum te. C.de dona.ante nupt. facit tex.in l.mulierẽ.& in l.denique.ff.de ritu nup.& in l.nuptias. ff.de reg.iur. Hanc opinionem vbi allegat alios Docto. tenentes contrariam partem,tenet notab.Pala.Ruui.in rep.rub.de donatio. inter vir.& vxo.in.§.1v.nu.2.Didac.de Segura in repet.l.j.in.§.ſi vir vxori.nu.12.ff.de acquiren.poſſeſsio.Chaſſaneus in conſuetud. Burgund. in titu.{des droictz.) Rubri. iiij.§.ij. fol.133.colum.j.numero 17.

2 Amplia ſecundo,vt non valeat donatio inter coniuges conſtante matrimonio,etiam ſi index eam confirmet, ſeu decernat vt valeat.Per tex.ad hoc ſing.in l.obligationes.ff.d act. & obli.vt iuera dicit, obligationes vel actiones quæ non propriis viribus cõſiſtũt, nec officio iudicis,nec prętoris imperio, nec legis poteſtate confirmantur.et ita per illũ tex.tenet Pala.Ruui.in d.rep.rub.§.46.nu.1.

3 Amplia tertio, vt nedum prohibita ſit donatio inter coniuges conſtante matrimonio , ſed etiam inter eos qui aliquo modo coniuges contingunt per patriam poteſtatem. Ita tenet Pala.Ruui.in d.repe. Rubr.§.xlij.per totum. vbi hoc notab. declarat.

4 Quarto amplia habere locum , non ſolum in matrimonio vero , verum etiam in putatiuo . vnde ſi fiat donatio inter eos qui reputabantur coniuges,qui in veritate coniuges eſſe non poterant,non valet talis donatio:alias ſequeretur ꝙ melioris conditionis eſſent qui delinquunt,quam qui non delinquunt. Ita dicit tex.in l.iij.in §. videamus.ff.de dona.inter vir.& in l.ſi ex voluntate.C.eod.tit.glo. & Doct.in c.ſi.eod.tit. quam opinion. tenet Pala. Ruui.in d.repe. Rubr.§.xxxj.in princi.

5 Quinto ampliatur , vt non ſolum procedat inter coniuges Chriſtianos, verum etiam ſi Iudei fuerint.vnde ſi Iudeus conſtante matrimonio aliquid donauerit vxori,non valebit donatio. Cuius ratio eſt,quia inter Iudeos eſt matrimonium verũ, quauuis non ratum.c.de infidelit.de conſanguini.& affi.& ibi glo.& Doct.ſi ergo inter eos eſt matrimonium,per conſequens donationes inter eos fa-

ctæ non valent,per iura ſupra allegata : quę generaliter diſponunt

&

& generaliter sunt intelligenda: vt in c. si Romanorum. xix. dis. & in c. solitæ. de maio. & obedi. cum simil. quod etiã tenet Pala. Ruui. in d. repe. rub. §. xxxv. in princ.

6 Amplia sexto, etiam si vxor & maritus diu seorsum habitauerint. Vt late concludit Pala. Ruui. vbi supra. in d. repetitio. Rubri. §. xxxiiij. in principio.

7 Amplia septimo, etiam si vir passus est se condemnari ab vxore, & sic eam absolui falsa exceptione opposita, cum vxor tenetur viro in aliqua quantitate. eum hoc videatur facere animo donandi: licet sententia valeat, vir potest condicere pecuniam ab vxore ac si non esset absoluta: & sic non habet locum l. iudex. cum aliis. ff. de cond. iude. Iste est notab. tex. in l. si sponsus. in. §. si vxor. la ij. ff. de donati. inter vir. & vxo. & ita per illum tex. tenet Bal. in l. cum allegas. nu. 7. C. de vsur. Rom. in sing. 312. Ias. in d. l. iudex. nu. 2. & in l. properandum in princ. nu. 19. C. de iudic. Montal. in l. iij. titul. xij. lib. iij. fori. in glo. in verb. {Pueda lo hazer.)

Hanc regulam limitat septem modis Pala. Ruui. in repet. Rubr. de donatio. in. §. 47. et in. §. 50. et in. §. 51. 52. 53. 54. et 55. Et circa tertiam limitationem ibi positam, scilicet ꝙ talis donatio iuramento confirmetur, vide posita supra in reg. ccix. in ij. ampliat. ver. pro qua opin. Socin. duobus modis. in reg. ciiij.

1 Vltra quem limita primo, quando talis donatio esset reciproca. Vt est gl. in l. licet inter priuatos. C. de pact. & ita tenet idem Pala. Ruui. in d. repet. Rubr. §. 50. nu. 16. cum seq.

2 Limita secundo, valere donationem vxori factam per maritum pro reparatione domus eius quæ corruit. Vt in l. ꝙ si vir. ff. de dona. inter virum & uxo.

3 Limita tertio non habere locum, quando protraheretur in tempus finiti matrimonij. Vt in l. sed interim. ff. de dona. inter uirum & uxo. & in l. cum uxori. §. ult. & in l. quia. eod. tit.

4 Quarto limita, quando expresse coniuges in contractu matrimonij reseruauerunt sibi quædam, ex quibus possunt se inuicem associare: uel unus posset, de his reseruatis, donationẽ facere alteri: quia tunc propter illam animi conuentionem & promissionem de donãdo factam in tempore habili, uelebit, saltem ut morte confirmetur. Ita tenet Bal. in l. j. C. de donatio. ante nuptias.

5 Quinto limita, quando res modica quę usu consumitur donatur. Argu. eorum quæ dicuntur in l. ꝙ autem. in §. j. ff. de donatio. inter uirum & uxorem.

6 Limita sexto, quando maritus rem donatam dat in dotem filiæ Amborum, uxore præsente, & non contradicente, sed cõsentiente. Vt in l. siue uxor. & ibi Bar. ff. de donatio. inter uir. & uxo. sequitur Fran. Cremen. in sing. iiij. Chassanę. in consuetu. Burgund. in tit. {Des droictz.) Rubr. iiij. §. 7. nu. 11. fol. 170. col. j.

7 Limita septimo, quando maritus remittit uxori suę fructus suę dotis, Vt in l. uir usuras, ff. de do. inter vir. et ux. De cuius intellectu

vide

vide Ias. in l. de diuisione. in v. col. ff. solu. matri. & in §. fuerat. Institu. de actio. Chassan. vbi supra nu. 6. notabiliter Thomas Grammat. in decisio. lxx.

8 Limita octauo, quãdo mulier renuntiat marito donationem per eum factam, nondum per eam acceptatam. Ita tenet Chassa. vbi supra. nn. 19. De iure Regio probatur in l. v. tit. xj. par. 4.

9 Limita nono, non habere locum in Imperatore: nam Imperator potest donare Augustæ. l. fi. C. de donatio. inter vir. & vxo. & ita per illũ tex. vltra Doct. ibi tenet Ias. in l. frater a fratre. in j. lect. nu. 12. ff. de condi. indeb. versi. v. fallit. & in l. ciuitas. nu. 4. ff. si cer. pet. fuit quod notat Cattel. Cotta in memora. iuris, in verbo, donatio facta a Rege.

10 Limita decimo, non habere locum in iis quæ obueniunt eis ex forma statuti: quia possunt donare. Ita tenet Chassan. vbi supra, nu. 9. vbi ponit exemplum.

11 Limita vndecimo, si rusticus vel plebeius acciperet nobilem in vxorem, & constante matrimonio facit instrumentum de receptione dotis quam non recepit, quamuis in effectu ista dicatur donatio inter vir. & vxo. tamen valet: quia fit in remunerationem ad recompensationem propter inæqualitatem eorum. Ita notabiliter concludit Bar. per glo. ibi, in l. si voluntate. C. de dotis promis. nu. 2. & in l. si diuortio. & ibi Ias. nu. 9. ff. de verb. obl. idem Ias. in l. ex hoc nu. re. nu. 55. ff. de iusti. & iur. & in l. fi. col. fi. C. de verb. signifi. & in l. si non sortem. in §. libertus. ff. de condictio. indeb. nu. 8. idem tenet Bal. in l. ij. §. fi. ff. si cer. pet. Segura in l. cohæredi. §. cum filiæ. ff. de vulg. & pupil. nu. 162. Abb. in c. j. nu. 8. de adult. Ioan. de Neuiz. in Sylua nupt. lib. 2. nu. 28. Pala. Ruui. in repet. rub. de donatio. §. x. & xxxj. nu. 1. Tiraquel. in ll. connubia. in iiij. l. nu. 7. & in v. l. nu. 18. & in repet. l. si vnquam in verb. donatione largitus. nu. 19. C. de revoc. dona. et hanc dicit communem Bal. Nouel. in tract. dotis, in x. par. nu. 7. Curt. iun. in consi. vj. nu. 20. Couarru. in Epitome. 4. libro in ij. par. c. 3. §. 3. nu. 2.

12 Limita duodecimo, quando maritus donat annuum vel menstruum ad sui sustentationem, vsque ad vires dotis, & non vltra. Vt in l. ex annuo. & in l. de fructibus. ff. de donatio. inter vir. & vxo. & in l. fi. cut. C. eod. tit.

13 Limita decimotertio, si vnus ex coniugibus, seruis vel animalibus, vel vestibus alterius vsus fuerit, vel in domo sua gratis habitauerit donationis causa: nam valet donatio. Vt in l. si vir vxoris. ff. de dona. inter vir. & vxo.

14 Decimoquarto fallit, si vir vectigal, vel vecturas pro uxore vel ministris eius solueret. Vt in l. si quis pro vxore. ff. eod. tit.

15 Decimoquinto fallit, si serui viri, vxori operas præstiterunt. Vt in l. si id quod donatum est. in §. si quas serui operas. ff. de donatio. inter virum & vxo.

16 Decimosexto fallit, si vir soluit in præsenti quod in diem debet vxori.

vxori: nam tunc potest. Vt in l.sed si vir ex lana. in.§. quod vir vxori.ff.de donat.inter vir.& vxor.

17 Decimoseptimo fallit de iure Regio.nam elapso anno a tempore contracti matrimonij valet donatio inter coniuges, si filios non habent,si tamen filii postea nascantur, reuocatur donatio, nisi in quinta parte. Vt in l.iij.titu.xij. lib.3. fori. Quod dicit esse menti tenendum & alibi non reperiri.Pala.Ruui.in repe.Rubr.de donat. §.liiij.nu.11.facit etiam l.ix.tit.vj.lib.iij.fori.

Et alias limitationes circa hanc regul. vide per Pala.Ruui. & Docto.in locis supra allega.

REGVLA CCXXII.

Donatio ob causam in filium a patre facta, debet in legitima computari. Quam reg.ponit Bar.quem sequuntur ibi Doct. in l.in quartam.nu.10.ff.ad l.Falc.pro qua opinio.est glo.ij.in Authen.ex testamento. C. de collatio. De iure Regio probatur in l. xxix. Tauri. Circa quam regulam vide Doctores in l. xxvj. & xxix.Tauri. Bernar.de Luc.in reg.ccxij. Roderi.Xuarez in l.quoniam in prioribus.in v.q.fol.95.C.de inoffic.testa.

1 Limita primo,si res efficiantur peculij aduentitij, vt in rebus donatis ob causam remunerationis, scilicet quando donantur propter benemerita.has enim res peculij aduentitij esse firmat glo.communiter ab omnibus Doct.approbata in Authen.vnde si parens,in uerbo,Falcidię.C.de inoffic.testam.Ea enim quę aduentitia sunt,communicari non debent.l.fi.C.de colla. De iure Regio est tex. in l. v.tit.15.par.6. Quod intellige quando benemerita rei donatæ responderent,vt est glo. notabi. communiter approbata in l. si donatione.C.de colla.in verbo,postulas,& in c. relatum. el ij. in verb. taxta seruitij.de testa.Bar.in l.si forte.nu.5.ff.de castren. pecu. Et in hoc non statur confessioni patris, scilicet merita præcessisse, sed oportet ꝙ merita seu seruitia probentur, vt tenent glo.& Bart.vbi supra.Ias.in repet.l.frater a fratre.nu.44.ff.de condi. indebi. Corne.in consi.cxliiij.nu.10. vol.ij. Marc. Mantua in l.si donatione, nu.46.C.de colla.& ibi Rimi.nu.8.Castellus in l.xxix.Tauri,in glo.in verb.{las otras donationes.)in fi.limitation.Matthę.de Affi.in decis.370.nu.15.Ioan.Bernar.in regu. dxxxiij.Chassanæ.in consue.Burgun.in tit.{Des droictz.)Rub.iiij.in.§.vij. fol.175.col. iij.nu.7.Ruuin.in con.xcvj.nu.2.vol.5.Catellia.Cotta in Memo. iuris.in verb.donatio.inter fratrem & filium.

2 Limita secundo, quando res ob causam donatę non sunt ad hæredes transmissibiles. Vt in l.omni modo.in.§.imputari.C.de inof. testa.& sic primo alimenta per patrem filio præstita, quæ vocant victum & vestitum.l.legatis.ff.de alimen. & ciba.legat. in legitimam non imputantur,vt in l.quæ pater.ff.famimil.herc.tenet Bart. in d.§.imputari,Doct.in l,filiæ.licet,C.de colla. Secundo expen-

se quę a patre fiunt in nuptiis aut in consequendis honoribus filio-
rum, non imputantur in legitimam: vt est tex. & ibi gl. in l. iij. in §.
fi. in glo. fi. ff. de muneri. & honori. Bal. Ange. Iaſ. & Doct. in d. §.
imputari. per illum tex. & in l. j. in §. sed an ipse. ff. de colla. bona.
Boer. in decis. 14. nu. 3. Ripa in repe. l. in quartam. nu. 163. cũ alijs. §.
adl. Falc. Quod tamen limitat Ale. in addi. ad Bar. in d. l. 3. in §.
fina. ff. de mune. & hono. procedere, quando filius non haberet bo-
na propria & a patre separata: secus tamen si haberet, quia tunc cen-
sentur hę expensæ factæ animo repetendi. Vt in l. fi. ff. de pet. hæ-
facit. l. Nesennius. ff. de nego. gest.

3 Limita tertio, quando res donatæ efficerentur castrensis peculij
vel quasi. Vt in l. si filius. C. famil. hercis. Ex quo sequitur, q ar-
ma quę militi dantur & equi non computantur in legitimam. Idem
de libris qui dantur Doct. aut Aduocato, vt tenet Bar. in l. j. §. neq;
castrense. nn. 2. Idem puta in pecunia quæ a patre datur pro haben-
do Breuiario, aut pro consequendis ordinibus, aut pro celebranda
prima missa: quia hęc debent dici peculia castrensia: vt in l. sacro-
sanctę. & in Authen. præsbyteros. C. de episc. & cleri. Ripa in d. l.
in quartam. nu. 166. De iure Regio est text. in l. 4. tit. 4. par. 5. & in
l. 5. titu. 15. part. vj. Quod etiam procedit in libris a patre empt
filio scholari: omissa distinctione Bar. in d. §. neque castrense. nn. 1.
& in l. si donatione. C. de colla. & ibi Alex. in l. filiæ cuius. & ibi
plenius Salic. nu. 13. C. famil. hercis. Ripa & Doct. in l. in quartam.
nu. 198. ff. ad leg. Falc. tenet gl. in d. l. filię cuius, in gl. j. pro quâ opi.
est tex. in l. quæ pater. ff. fam. hercis. De iure Regio probatur in
d. l. iiij. tit. 4. par. 5. in fi. & in d. l. 5. tit. 15. par. 6. ita tenet Pala. Ruu.
in d. l. xvij. Tauri. nn. 16.

4 Limita quarto, quando pater sponte soluit emendam pro condę-
natione filii, vt liberetur filius. Tenet Bar. in l. Sticus. nu. 2. in fi. ff.
de pecu. lega. vbi distinguit, q si pater voluntarie soluit, soluta non
sunt imputanda. Si autem ex necessitate forte per statutum aut con-
suetudinem, tunc imputantur, quem sequitur Bald. in d. §. imputari.
Quam distin. Bar. reprobat Fabi. de Monte, in repet. Auth. nouis-
sima. q. viij. princ. vers. octauo quæritur. C. de inoffic. testam. Ripa,
vbi dicit ita communiter teneri, in d. l. in quartam, nu. 185. quia in
hoc casu motus paterna pietate ne filius vexetur a fisco, soluisse cre-
ditur pater. & sic coactus soluisse. pro qua opin. facit text. in l. rele-
gatorum. in §. fi. vers. neq; enim. ff. de interdi. & releg. vbi dicitur q
ex delicto quis non debet habere beneficium.

5 Quinto limita, non habere locum in donatione simplici, attento
iure huius regni: nam simplicem donationem hodie filius confers
non debet cum aliis fratribus, nec debet in legitima imputari. Vt in
l. xxvj. Tauri. Facit etiam tex. & ibi gl in d. Auth. ex testamento.
C. de coll. & ita expresse tenet Cisuentes in d. l. 26. Tauri. nu. 6. &
in l. 29. nu. 1. in fi. Roderi. Xuarez in repe. l. quoniã in prioribus. in
v. q. nu. 6. fol. 96. C. de inoffi. testa. Pala. Ruui. in l. 26. Tauri. nu. 2.

Porro

Porro alias limitati.circa hanc regul. & eius materiam vide per Docto.in supradict.locis:præcipue in d.l.in quartam.

REGVLA CCXXIII.

DONATIO facta a patre filio in potestate,regulariter non valet. Hanc regul.probat text. in l.si pater.C.de inoffi.dona.& in l.donationes quas parentes. C.de dona.inter vir.& vxor.& in l.ij. in.§.si filium.ff.de dona.& in l.j.§.si pater filio,& in l.si pater filię. ff.de vsuca.pro dona.De iure Regio probatur in l.iij. titu.iiij. par. v.& in l.4.tit.15.par.6. Et circa hanc reg.vide Plat.in l.j.C.de castren.pecul.lib.xij.Bar.et Doct.in l.frater a fratre.ff.de cond.inde.vbi Ias.in j.& ij.lect.nu.44.Iacobi.de S.Georg.nu.33. Ioann. Crot.fol.6.col.iij.in xij.q.Mar.Mant.nu.327.& 342.Ferdi.Loaz. in repe.l.filiusfamilias.§.diui.nu.77.et 85.cum aliis Lud.Roma.in l.si donatione, nu.8.C.de colla.Cifuentes & Doct.in l.xvij.Tauri.Segura in repe.l.licet Imperator.nu.80.cum aliis.ff. ad Trebel. & in repe.l.vnum ex familia.§. si fundum, nu.115. cum aliis. ff.de leg.ij.Bertran.in consi.cclij.nu.2.vol.j.primæ impressionis.Cassanæ.in consuet.Burgun.in tit.{Des droitz.) Rub.iiij.in prin. nu.36. fol.126.col.ij.

Hanc reg.cum vndecim limitationibus ponit Socin. in regu.ciij

2 Sed vltrà eum limita primo non procedere in donatione facta a Rege vel a Principe non recognoscente superiorem. Ita tenet Bal. in c.j.in §.item sacramenta.de pace iuram.firmand. in Vsibus feudorum. facit text.in l.penul.C.de donatio.inter vir.& vxo. & ita per illum rex. tenet ibi Alexand.in addi.ad Bart. Eandem opin. tenet Crot.vbi supra,& originaliter ante omnes tenuit Old.in cõsil.ccxxxj.Ias.in d.l.frater a fratre.in j. lect. nu. 44. in vj. fall.in vers.& ita habes expeditas omnes fallentias Bartol. & ibi Marc. Mant.nu.348.Segura in d.l.imperator.nu.83.ff.ad Trebel.Are. in l.placet.nu.3.ff.de acquiren.hęred.Lancelo. Galia.in repe.l.Centurio.nu.115.ff. de vulga.

3 Secundo fallit,quando duo filij sunt in potestate, & vnus donat alteri de consensu patris bona profectitia vel bona propria patris, nam talis donatio statim valet. Ita notab.tenet Ioan. Andræ.in addition. ad specula. in titu. de instrumen. æditio. in .§.porro. super nu.3.incip.concipitur.& ante eum tenet Oldra. in consi. xxvj. Cuius ratio est, quia si pater consenserit ꝙ hęc bona donarentur alteri filio. consuetudo intelligitur filium tacite emancipare quo ad istum actum, vt valeat donatio, vt in l.si permittente. C.ad Mac. sicut.n.valet donatio si emanciparet in totum, vt in l.vt liberis.C. de coll.ita valere debet quo ad istum actum. Quam decisionem Ioan.An.exclamando extollit vsq; ad sydera. Are.in l.placet.nu. 4.ff.de acquir.heredi. & ibi eam impugnat duplici ratione. quam etiam reprobat Ias.in l.frater a fratre,in prima lectura,nume.44.in

octaua limita. & ibi contra eam adducit plura Mar. Mantua nume. 349. vbi in fine hoc reliquit cogitandum. Eandem opini. exprobat Segura in d.l. Imperator. nu. 86.

3 Tertio fallit, quando pater remittit vsumfructum filio quem habet in bonis aduentitiis filij: nam hæc donatio statim valet, nõ expectata morte patentis. Ita Barto. in repet. d.l. frater a fratre, nu. 57. versi. si vero donaret. & per text. in l. cum oportet. in §. sin autem. C. de bon. quæ liber. glo. & Bar. in l. ij. C. de inoffic. dona. cum quo doctrina. Bar. transeunt ibi communiter scribentes. & Ias. in d.l. frater a fratre. in 5. limita. nu. 44. vbi eam Crotus fol. 6. col. iij. verific. fallit ergo conclusio præmissa.

4 Quarto fallit, quando iusta donatio esset facta filio naturali tantum: cum filius naturalis non sit in patria potestate. Ita notab. tenet Bartol. in l. omnes. in. §. Lucius. ff. de his quæ in fraud. credit. quem sequitur Roma. in consi. xliij. nu. 2. & in l. si donatione. nu. 15. ff. de colla. Crot. vbi supra, versi. quinto fallit. & ibi Marc. Mantua, nu. 353. Quod tamen intelligo verum, nisi donatio fiat in fraudem: vt in d. §. Lucius. ita notabili. concludit idem Rom. in con. cccxcvij. nu. 1. quem sequitur Mantua vbi supra. Pro qua facit q̃ tradit Carol. Molinæ. in tractatu de inofficios. testamen. donation. et doti. nu. 49. cum aliis. Quod hodie de iure Regio habet locum vsque ad quintam partem bonorum extantibus aliis filiis legitimis: vt in l. ix. & x. Tauri. quod etiam in spuriis habere locum dicunt ibi supradict. iura.

5 Quinto fallit, quando pater donat aliquid filio pro legitima: nã tunc valet donatio facta filio in potestate. Iste est notab. casus: secũdum Angel. ibi, in l. si non mortis. ff. de donatio. inter vir. & vxo. quam opinio. vbi eam latissime examinat, sequitur Ias. in d.l. frater a fratre. in 7. limi. nu. 44. & in rep. nu. 23. vbi adducit pro ea plura fundamẽta, postea relinquit cogitãdum. Mar. de Mantua in d.l. frater a fratre. nu. 356. Paris. in d. cons. 16. nu. 35. vol. ij. Eand. opini. tenet Bal. in l. cum oportet. §. non autem. C. de bonis quę liber. & eam latissime examinat. & tenet Rodericus Xuarez in repetit. l. quoniam in prioribus. in princip. fol. 3. nu. 4. C. de inofficio. testam. Contrariam opinionem, reprobando illud dictum Ange. tenet Rte. in l. placet. nu. 4. ff. de acquiren. hære. Segura in l. vnum ex familia, in §. sed si fundum. nu. 116. ff. de lega. ij. & in repet. l. Imperator. nu. 84. ff. ad Trebell. Deci. vbi hoc notabiliter declarat, in consil. 86. nu. 8. & contra Ang. vbi eam latissime examinat, tenet Ferd. Lopez. in repe. l. filiusfamil. in verbo dixi. nu. 75. ff. de lega. j. Mouẽtur omnes supradicti Doct. tali fundamento, quia alimenta debentur filio in vita patris. l. si quis a liberis. in princ. ff. de lib. agnosc. tamen donatio in causam alimentorum a patre filio in potestate facta, nõ valet. glo. notab. quam ibi approbat Bald. in l. ij. C. de inoffi. dona. ita eodem modo non debet valere donatio facta filio pro legitima. Eandem opinionem contra Angel. tenet idem Aret. in cons. xvij. nume. 4.

6

name.4.cum.sequen. Est tamen verum quod doct. supradicti assignant plures intellectus ad illud dictum Ange. & ad d.l. si non mortis.nam Deci. in d. consil. dicit, quod procedit in filio emancipato.Segura in d.l.Imperator.dicit quod loquitur in filio emancipato,vel in matre.Ias.in d.l.frater a fratre.tenet etiã hoc in l.lect. nume.44.scilicet quod loquatur in matre vel in filio emãcipato:postea tamen dicit quod valet supradicta donatio facta filio in potesta te pro sua legitimã,sed reuocabiliter.quem sequitur Mar.Man.ibi num.157. Et Ang.contra. tenet,vbi eam etiam latissime examinat (Didacus del Castillo) in l. xvij. Tauri colum. 2. in princi. versi.sed doctor de Segura. vbi per illam.l.xvij. approbatur opi. Ias.supradicta,scilicet, quod iam quod valet donatio facta per patrem filio pro sua legitima, valet reuocabaliter,& sic poterit a patre quandocunque reuocari.& ita procedit dictum Ang.vt expresse tenet ibi Castil. per dictam l. xvij.in colum.4.in principio,que expresse hoc disponit, ibi, (pueda la reuocar quando quisiere.) Quod tamen est verũ nisi pater postquam fecit supradictam donationem,non solum pro legitima,etiam in quocunque casu fecerit donationem filio suo de tertia parte bonorum suorum,si possessionem filio tradiderit.prædicta donatio a patre reuocari nullo modo potest,etiã si filius sit in potestate,per supradictã l.xvij.& sic per illam l. corrigunt in omnia supradicta iura prohibẽtia donationẽ per patrem filio in potestate fieri posse.

6 Limita sexto,non procedere in matre quę potest facere donationẽ filio suo in potestate. Vt in d.l.12.Tauri. ibi, (o la madre.) dũ tamen tradat possessionem filio suo, alias autem bene poterit eam reuocare,secundum Pala.Ruui.ibi num.12.& ibi Castil. in glo.in verbo,(la madre.) Per quam l.corrigitur text. in d.l.si non mortis ff.dẽ inofficio.testamen.& in l.si cõstante.C. de donatio. inter vir. et vxo.vbi.dicitur,quod mater non potest donationem a se factam filio reuocare, quia non habet filios in potestate sicut pater, vt in §.fœminæ.Instit.de adop.& per totum Institu.de patria potesta. sed per supradictam l. possessio non tradita, bene poterit reuocari.

Et circa tertiam limitationem quam ad hanc regulam ponit Socin.vbi supra,scilicet quod talis donatio causa studij valet,vltra dotior.qui ita tenẽt in d.l.17.Tauri,tenet etiam Segura in d. l. vnum ex familia in.§.sed et si fundum nu.131.ff.de leg.2.et Ferd.Loazes in reperi.l.filiusfam.in §.diui.num.85.ff.de lega.j.& vide posita supra in regu.87.Petr.Rebuff.in tracta.de priuile.scholarium, priuil. lx.num.2.& vide supra in reg.lxxxvij

Et circa octauam limitationem Socin. scilicet quod quando interuenit iuramentum quod valet talis donatio vide posita supra in regu.ccxix.in 2.ampliatione.

D. Petri Duen.

REGVLA CCXXIIII.

DONATIO excedens quingentos solidos non valet, nisi fuerit insinuata. Est tex in l. si quis pro redemptione. in §. cæterum C. de donation. & in l. ix. in fi. titu. 4. par. 5. per quę iura corrigitur tex. in l. sancimus C. eodem quæ vsq; ad trecentos aureos tantum modo permittebat. tenet Bar. & doct. in l. Modestinus ff. de donat. Bal. & ibi doct. in l. illud C. de sacrosan. eccle. & in l. fina. C. de iu re doti. Circa quam regulam vide Fran. Are. in consi. lxxvij. Pa. Pari. in cõsi. xxv. nu. 53. & in consi. lxix. nu. 93. lib. 3. Soci. Iun. consi. lxix. nu. 37. & in consi. lxxvij. nu. 55. lib. j. & in consi. lxvij. nu. 18. & in consi. cxviij. nu. 2. volu. 2. Caro. Ruin. in cõsi. clix. nu. 6. & 15. volu. 4. Ioan. Bart. de Scarampis in consi. cxj. nu. 6. inter cõsilia Alberti. Bruni. Pala. Ruui. in repe. rubr. de donat. inter virũ §. 19. nu. 6. Andræ. Tiraquel. in legibus connubia. in glo. 4. nu. 10. & in glo. v. nu. 32. & 34. & in glo. 6. nu. 177. & 272. Ioan. Bessanis in consuetu. Aluerniæ, c. 15. art 1. xlij. & notabiliter Anto. de Canario in tracta. de insinuatione, in prima, & secunda parte. nu. 1. cum sequen. Ioan. Igne. in Authen. ex causa nu. 207. C. de liber. præte. Guid. Papa in consi. 57. & in deci. 325. Aymon publicia. in glo. ad dicta consuetu. Aluerniæ, arti. 42.

Rationes autem quare donationes insinuari debeant, sunt quatuor. Prima est vt inter insinuationem & donationem, donans deliberare possit an sibi expediat donationem perficere. Vt in Authẽ. de appel. & intra quæ temp. in prin. versi. vt liceat homini intra id spatium plenissime deliberare. collat. 4. Secunda ratio est, vt ista ratio actus ostendat mortis perseuerantiam. Vt in l. vna C. de plus petitio. sicut dicitur de actu geminato, vt in l. Balista. ff. ad Trebel. Tertia ratio, vt tollatur deceptionis suspicio. Vt in l. si decipiendi. ff. ad Velleia. nam sicut presentia amicorũ tollit suspicionẽ fraudis: ita presentia iudicis, vt in l. transactione & in l. sine apud acta. C. de transactio. ita tenet Guido Papa in consi. 57. col. 2. versicu. 1. Andr. Tiraquel. in legibus connubia. in gl. 6. nu. 177. vbi dicit, quod aperte iudex debet intelligere quod isti intenderant donationem conficere, ad hoc vt insinuatio valeat, alias licet interponat decretum, non valebit. ista est glo. notab. secundum eundem. ibi, in l. tutor bonorum. versi. amici eius, & iudices scientibus. ff. de bonorum possessio. Quarta ratio est, vt occuratur falsis probationum modis. Vt in l. finali. C. de fideicom. Quas rationes ponit Anto. de Canario in d. tract. de insinuatione q. 9. nume. 18. referendo se ad Specul. in tit. de instrumen. æditio. in §. porro. Bartol. tamen in d. l. Modestinus nu. 3. addit duas alias rationes. Prima ne si clam fiat, homines fraudentur. Vt in l. data. C. de donat. & quia in magnis quantitatibus, magna exigitur obseruatio. Vt in l. fin. & in Auth. ibi posita C. si certũ peta. Anto. de Canario in d. quæst. ix. dicit has ratiões magistrales, exceptis illa quę ponitur in d. l. data

Facis

Facit etiam alia ratio, quia reipublicæ interest ne quis re sua male vtatur. Vt in §. fin. Instit. de his qui sunt sui vel alię iuris.

1 Amplia primo prædictam regulam, habere etiam locum in creditore qui remisit donum sibi debitã, quia remissio donatio est. Vt in l. si mulier ff. de condic. causa dat. Et q̃ in remissione facta causa donationis requiratur insinuatio, tenet glo. j. & ibi doct. in l. si quis obligatione ff. de regulis iur. & ibi Hieron. Cagno. nu. 5. dicit esse communem opin. Eandem opin. tenet. Bar. in d. l. Modestinus nu. 1. Bal. in l. pactum nu. 12. C. de collat. quam dicunt communem esse Alex. & Dec. in l. creditori nu. 12. C. de pact. idem Alex. & ibi Ias. in l. si mulier nu. 1. C. de cõdict. cau. dat. Fel. nu. 2. in c. veniẽs el j. de testib. docto. idem Alex. in cons. cxxxviij. nu. 28. volu. 2. Andr. Barb. in cons. xli. nu. 24. versicu. item est etiam ponderandũ. libro j. quod tamen declarat secundum. Felin. vbi supra, & Roma. in d. l. Modestinus nume. 41.

2 Amplia secundo, siue donatio fuerit facta extraneis, siue coniũctis. Ita tenet Bal. in l. data. in prin. C. de dona. quia eadem ratio, & maior videtur inter coniunctos, quã inter extraneos, ut concludit Barbat. in consi. 23. nu. 10. versi. modo in proposito vol. 2. facit quod notat Marc. Mant. in Apophth. 79.

1 Limita primo, nõ procedere in dote. Vt in l. fin. in §. j. C. de iure dot. & in l. fina. C. de donat. ante nup. & hoc fauore dotis statutum est, sicut multa alia, vt in l. j. & ibi no. ff. solu. matri. Et hæc limi. probatur de iure regio in l. ix. in fi. tit. 4. par. v.

2 Limita secundo in donatione propter nuptias quę non est minoris fauoris quam dos. Vt in l. fin. C. de donat. ante nup. imo dicitur q̃ in substantia nihil distat. ad hoc facit tex. in Auth. eo decursum C. eo. ti. & in Auth. vt fratrum filii in §. illud colla. 9. & in Auth. vt sponsi. largi. in prin. coll. 9. ita Ang. in d. §. illud nu. 1. Gui. Papa in dec. 325. nu. 2. Ant. de Canario in tract. de insinuatio. in 2. par. q. 4. nu. 4. Bal. Nouel. in trac. de dote in 6. par. prin. q. 47. nu. 2. Bald. in Auth. dos data. §. similiq; modo C. de dõ. ante nup. Bar. in l. cũ mul q. in pri. C. de dona. ante nup. Io. Basi. in cõsue. Aluernię. in d. arti. xlij. fo. 107. licet olim insinuatio requirebatur. vt in d. l. fi. C de do nat. ante nup. & in l. fi. §. similiq; mõ C. de iure dot. & in d. l. sancimus in prin. C. de don. Quod verum respectu mulierum & in earũ fauorem, secundum suprad. §. illud & ibi Ang. & d. Auth. eo decursum Pau. Parisi. vbi hoc declarat, in consi. 17. nu. 14. vol. 2.

3 Limita tertio, non procedere in donatione feudali, vt si rex vel alius dat castrũ aut aliam rem in fendũ, valebit sine insinuatione. Ita tenet Bald. in c. peruenit el 2. nu. 4. de iureiuran. Idem in alia donatione a principe facta. Vt in l. illud. C. de sac. san. ecc. in l. sancimus ver. exceptis C. de donatio. & ibi doct. & in Auth. vt nõ fiãt pigno. in §. illud colla. v. Ant. in Canario de tracta. de insinuatione. in 2. par. nu. 1. Matth. de Afflict. vbi hoc declarat, in c. j. in §. itẽ sacramenta. gl. 4. nu. 33. de pace iura. firman. in vsibus feu.

4 Quarto fallit, in donatione remuneratoria & mutua. Vt in l. si pater. & in l. Aquilius Regulus & ibi glo. in verbo, non meram. ff. de dona. & in l. fina. & ibi glo. in verbo, obseruatione. C. de iure dot. & ibi Ang. de Perusio. tenet Bal. in l. illud nu. 8. de sacrosan. ec cle. Ias. in l. si nõ sortem in. §. libertus nu. 8. ff. de condi. indebi. vbi dicit valere prædictã donationem, dum modo facta sit propter seruitia præcedentia, & seruitia sint æquiualentia donationibus. idem Ias. vbi hoc no. declarat. in l. ex hoc iure. nu. 53. ff. de iust. & iu. Segura in repet. l. ab exhæredati substituto num. 91. ff. de leg. j. Bart. & ibi. not. Io. de Imo. in d. l. Aquilius Regulus. Anto. de Cenario in d. tract. in 2 parte quæst. xij. nu. 15. Ratio est, quia talis donatio non est proprie donatio, sed potius quædam permutatio seu compensatio, vt in l. sed & si lege. §. consuluit. in fi. ibi, velut genus quoddã hoc esse permutationis. ff. de petitione hære. & in d. l. Aquilius Regulus versi. dixi posse defendi. Et talis donatio non reuocatur prætextu ingratitudinis, nec in ea habet locum tex. in l. fina. C. de reuo can. donat. nec alia iura communia loquentia de donatione, vt est tex. iuncta glo. in l. si pater. §. j. ff. de donatio. & ibi docto. & gl. & ibi doct. in d. l. fin. in verb. inueniatur, Ripa in repet. q. xliij. Carol. Molinę. in consuet. Pari. ti. j. §. xxx. nume. 99. Boer. in decisio. 27. Et vltra istum effectum & alios effectus huius obligationis antiqualis, vide xviii. effectus Per Ias. in l. si non sortem. §. libertis nu. 9. ff. de condit. indebi. xix. effectus ponit idem Ias. in l. ex hoc iure num. 15. cum aliis. ff. de iust. & iu. alios ponit Fortunius Garcia in l. j. §. ius naturale nu. 37. ff. de iust. & iure, & quatuor & triginta ponit And. Tiraquel. in repet. l. si vnquam in uerbo donatione largitus nume. 11. cum sequen. C. de reuocan. donation.

5 Quinto fallit, in donatione iurata. Vt tenet Io. Andr. in addition. ad Specu. in titu. de instrumen. æditione in porro in additione incip. minus. Federi. de Senis in consil. cclxxxj. nume. 1. Bald. in cap. cum contingat. nu. 13. de iureiuran. & ibi Ioan. de Imol. vbi latissime hoc examinat nu. 90. per quatuor col. & ibi Abb. nu. 17. Io. Faber. in. §. & cum retro num. 3. Insti. de donatio. Alex. in consi. 4. nu. 10. & in consi 12. nu. 4. vol. j. & in consi. clvij. nu. 19. vol. 2. & in consi. 21. nu. 11. volu. 3. Socin. vbi plene eam disputat & concludit, in consi. lxxvij. nu. 10. vol. 1. vbi dicit, quod hęc opinio est verior, & quod semper pro ea iudicaret & consuleret. Et eam dicit esse communem Ias. in consi. 51. colum. fina. volum. 1. Francisc. Curt. Iuni. in consi. xxxiiij. nu. 1. Deci. in consi. ccxxxix. nu. 3. & in consi. ccccxxxij. nu. 11. et 15. & in consi. 488. nu. 6. Ripa libr. 3. respons. cap. 11. nu. 11. Matthæ. de Afflict. in cap. 1. nu. 36. de feudo dato in vicem l. commiss. in Vsibus feudo.

Hanc opinionem dicit etiam esse communem Soci. Iuni. in cõsil. 67. nu. 20. vol. 2. Alex. vbi dicit ita fuisse consultum per multos docto. in l. nemo potest. ff. de leg. 1. & eam tenet plures docto. quos refert Andræ, Tiraquel. quos propter prolixitatem nõ refero in repet.

d.l.si vnquam.in prefatione,nume. 143.Anto. Rubæus Alexand. in consil.59.nu.2.Parisius,vbi eam dicit communem, in consi.69. nume.95. vol.3. Contrariam tamen opinionem , imo quod prædicta regula & leges eam probantes non possint iuramento renuntiari,tenent Gulielmus de Cugno , Alberi. & Bal. sibi contrarius in l.illud,nu.9.C.de sacrosan.eccle.& dicit Imol.in d. l. Modestinus.quod istud est de mente Bar.ibi,in nu.fi. dū se remittit ad not. per eum,in l.si quis pro eo.ff.de fideiuss.idem tenet Anto.de Cana tio in d.tractatu.2.par.quæstio.33.nu.50.vbi per totam q. hoc examinat,& tenet hanc opinio.maxime in nume. 59. Ange. in consi. 179.nu.7.vbi dicit hoc esse verum,etiam in donatione facta inter coniunctos & inter fratres.Et eam dicit communem Andr. Barb. in consi.16.nume.16.versi.& si quispiam dixerit. vol. 2. col. x.in prin.Alex.sibi contrarius in addi.ad Bar.in l. post mortem. ff. de adoptio,Barba.in consil.22.incip.uiso celebri.in 2.col. in fine.versic.quod vero opponitur.vol.4.Angel.Areti.in §. aliq.nu. 5. & 9. Instit.de donatio. idem Barba. & quam plures doct. tenent hanc opinionem,quam ipse refert in consi.66.nume.23. & in consi. 67. per totum,inter consilia Curt.Senio.Barto.de Scarampis in consi. 111.nu.6.inter consilia Alber.Bru.Rom.in d.l. Modestinus.num. 18.Lauren.Calcane.in consi.25.nu.31.versi.nec obstat etiam quod dicatur.Ruinus post plures quos refert in consi. 159. nu. 6. vol.4. & ibi nume.15.refert contrariā opinionē,in qua se non bene firmat propter ambiguitatem opinionum. & alij etiam doctor.quos refert Maria.Socin.Iunior in consi.69. nume. 39. & in consil.77.nume. 58.col. 1. vbi refert has duas opiniones & etiam se non bene firmat.& alij etiam doctor.quos refert Andræ.Tiraquel. in repe.l.si vnquam.in prefatioue,nume.153.C. de reuocan. donatio. & hanc opinio. vbi adducit pro ea plura fundamenta, & dicit quod secundum eam si casus eueniret semper consuleret & iudicaert, tenet Ioan.Crottus in repetitio,l.nemo potest,col.14.versi. fallit hęc cō clusio.ff.de legat.1.

Sed hæc posterior opinio verior mihi videtur,quod donatio etiā si sit iurata,si non sit insinuata non valet. Ratio prima facit , nam vt supra dixi in rationibus huius regulę,insinuatio fuit introducta fauore publico,ne quis effusa liberalitate patrimoniū suum exhaurat,ideo iuramentū nullum effectum operatur.vt in c.si diligēti.de foro compe.not. in l.iurisgentium.§. si paciscar. ff. de pact. Secunda ratio facit,nam donatio omissa insinuatione ideo est nulla, quia presumitur facta esse in fraudem,& sic ad euitādas fraudes quæ cō mitti possunt,maxime inter coniunctos,vt in d.l.data. C. de donationibus,& sic etiam in odium recipientium clandestinas donationes.Si ergo iuramentum firmaret contractum donationis absque insinuatione,prestaret occcasionem delinquendi,contra l.conuenire. ff.de pactis dota.& sic videretur iuramentum contra bonos mores quod non valet,cap.non est,de regu.iur.libr.6.& sic vbicunque l.

vel

vel statutū præsū mit fraudem in aliquo contractu. iuramentum interpositum super illo contractu non firmat, dictum contractum, ita Bal. Sali. Pau. de Castro in Auth. sacramenta puberum. C. si aduersus vendi. Bar. in l. omnes populi. in 2. q. 3. q. prin. ff. de iustitia & iure. Roma. in consi. 12. pro qua opin. faciunt alia quam plura fundamenta quæ traduntur a Docto. in locis supra allegatis quæ propter prolongatam non curo referre.

6 Sexto fallit cp donatione facta ecclesiæ, vel alicui pio loco. Ita tenet Bar. & Albe. in d. l. illud. C. de sacrosan. eccle. per illum text. Io. And. in addi. ad Spec. in tit. de instrum. æditio. in §. porro. super verbo, sed illa lex. Ioan. Calde. in consi. 3. sub rubr. de donatio. text. in l. si quis, p redēptione. C. de dona. Rom. in d. l. Modestinus. nu. 11. Felin. post Anto. in c. ecclesię sanctę Marię. nu. 82. de constitu. vbi dicit hanc esse communem opinionem & allegat quam plures doctores eam tenentes. Ripa in lib. 3. responso. c. 11. nume. 10. Abbas in c. relatum. el 1. de testa. Parisius. in consi. 70. nu. 23. vol. 4. Perrus Rebuffus in tract. de priuilegiis scholarium. priuile. 64. vbi dicit, quod idem est in donatione facta scholari tanquam pia, & dicit quod est communis opinio.

7 Septimo fallit, quando princeps ex certa scientia confirmat donationem nō insinuatam. Ita tenet Panor. in consi. 84. nu. 1. cū seq. vol. 11. vbi cōsuluit, rescriptum principis, ex certa scientia, confirmans donationem non insinuatam, valere etiam in præiudicium filiorum quibus erat ius in quęsitum spe probabili: quia insinuatio est solennitas quædam de mero iure positiuo introducta, quam obrem est in arbitrio principis. Ita Alexā. in l. quamquam. C. de militari testa. Alciat. in tracta. de præsump. in 3. regu. præsump. 11. nume. 8. Dock. in titu. de confirmatio. vtili vel inutili. facit quod supra dixi in regu. 43.

8 Octauo limita, in donatione facta coram iudice, quia eo ipso videtur insinuata. Vt in l. omnium, & ibi doct. C. de testa. & l. sancimus. C. de dona. Bar. & doct. in l. Modestinus. ff. de donatio. facit tex. & ibi docto. in l. fi. C. de prędiis decurionum. lib. 10. Alex. in consi. 20. num. 5. vol. 3. Quam opinionem tenui. Bar. in l. Modestinus. nume. 3. Ias. vbi hoc not. declarat, in d. l. omnium. nu. 4. Andr. Tiraquel. in legi. connubia. in gl. 5. numero. 32 Et an iudex si faciat donationem coram se possit insinuatio fieri? Vide notab. Bar. in l. consul. numero. 3. ff. de Adoptio. Anto. Capicium, vbi hoc notabiliter examinat, in decisio. 203. nu. 13.

9 Limita nono in bonis donatis in testamentis, quia donationis nomine non venit testamentum. vt in l. alienatū. §. fin. ff. de verb. signi. & sic instituti in testamento non tenentur insinuare, licet si testamenta facta sint coram curato & testibus, iuxta cap. relatum. cap. cum esses de testamen. oporteat quod publicentur & in publicam reducantur formam ad hoc vt probent, in l. publicari. C. de testamen, tamen hic non agitur de illa publicatione, nec de illa quæ ad

aperturam

apertura testamentorum fieri solebant, vt l. prima & secunda. ff. quemadmo. testa. aper.

10 Limita decimo, in lucro quod quis acquirit ex legis vel consuetudinis dispositione. Tenet Bal. in Authen. eo. decursu. de donatio ante nupt. numero. 2.

11 Limita vndecimo, in casu l. vnicæ, in fi. C. de plus petitio. ibi, siue insinuatę sint, siue non.

12 Limita duodecimo, in donatione causa mortis. Vt in l. fina. C. de donatio. causa mor. vbi hęc donatio omnes effectus sortitur quos habent vltime voluntates. Et ita expresse concludit Guido papa in decis. dcx. & in decis. 325. nu. 2. notat glo. in l. si quis pro redemptione. in verbo ad refectionem. C. de donatio. q̃ ibi Bar. Sali. & Ang. Spec. in tit. de instr. ęditione, in. §. porro. Et hanc opi. tenet expresse Anto. Rub. in consi. 59. nu. 1. vbi post Bar. in d. l. fi. dicit q̃ per illam l. est correctus tex. in l. donatio. C. de donatio. eandem opi. per d. l. fi. tenet Anto. de Canario in tract. de insinuatione. in 2. par. q. 7. nume. 7.

13 Limita decimotertio, non procedere in contractibus, qui donationis nomine non continetur, & ideo venditio & alij contractus nõ insinuantur. Vt in l. Labeo in. §. contractum. & ibi doct. de verbo. sign. maxime Cępo. nu. 4.

14 Decimoquarto fallit, si filia renuntiat futurę successioni, quia in hoc non requiritur insinuatio, secus si hæreditas esset iam quęsita, & filia remitteret, quia tunc donatio est. Ita tenet Bal. in d. l. illud. nu. 7. vers. quid ergo dicemus. quem sequitur Ant. de Canario. in d. tract. de insinuatione, in 2. par. q. 16. nu. 21. Idem est si fiat pactum inter fratres, quod vnus alteri succedat. vt in l. licet. C. de pact. quia potius dicitur contractus quam donatio, & ob id insinuatio non requiritur. ita Ioan. And. in additio. ad Spec. in tit. de instrum. æditi. in §. porro. quem sequitur Anto. de Canario, vbi hoc notabil. examinat, in d. tract. in 2. par. q. nu. 23.

15 Decimoquinto limita, in confessione facta in iudicio animo donandi, quia insinuatio non requiritur. Vt in l. quidam in iure. & ibi Bartol. nume. 1. ff. de donatio. Bald. in d. l. illud. nu. 12. C. de sacros. eccles. quia pro insinuata habetur postquam in iudicio facta est, & ita tenet Anto. de Canario in dict. trac. in secunda parte, quęstio. 15. nume. 21.

16 Decimosexto fallit, in donatione rei alienæ, cum non sit proprie donatio. vt in l. in ædibus. §. fi. ff. de dona. nam vsucapionis conditio non est donatio, quia procedit a lege, & non iudi. dona. Ita concludit Bal. in l. post mortem. nu. 14. C. de fideicom. quem sequitur Roma. in d. l. Modestinus. nu. 16.

17 Decimoseptimo limita, in remissione vsurarum futuri temporis. Vt in d. l. Modestinus. & ibi Bart. & Doct. glo. in. §. alię. in verbo, inueniri. Instit. eod. titu. Rationem ponit Anton. de Canario in d. tract. in 2. par. q. 13. nu. 13.

18 Limita decimooctauo: quando plures donationes sunt facte diuersis temporibus, quę simul congregatæ eam summam excedunt, tunc enim non requiritur insinuatio. Ita probat tex. in l. sancimus in §. si quis autem per diuersa tempora. & ibi expresse Bal. & do. cto. C. de donatio. & ita tenet expresse per illum tex. Ioan. Igneus in Authen. ex causa. nu. 207. C. de libe. prete.

19 Decimonono fallit de iure antiquo, in quo 72. aurei faciebant libram auri, vt est glo. 2. in Authen. de defensio. ciuita §. & iudicare colla. 2. & in l. in eũ. ff. de iurius vocan. & in l. quicunque in glo. in verbo, vel viginti. & ibi Bal. & Salice. C. de ser. fugi. & in l. quotiescunque in verbo. haud. C. de suscep. & arcariis. lib. 10. & in rubr. C. de veteris numis. potesta. lib. 11. & in §. omnium autem. Institu. de pœna temere litigan. & in l. fin. C. cõmunia de legat. & in l. 2. est. ff. de dolo. Sed cum hodie aurei quibus vtimur sunt minoris ponderis, & 96. faciunt libram auri, & sic hodie ducatus non est nisi octaua pars vnciæ, secundum Bar. in d. Rubr. C. de veteris numismatis potesta. & in d. l. quoties. Abb. in c. conquerenti. nu. 6. de officio ordin. & ibi Fel. diffuse nu. 2. idem Abb in c. nulli. nu. 1. de rescriptis. Pau. de Castr. in l. fi. & ibi doct. C. communia de lega. ideo donatio hodie valet vsque ad octingentos aureos, quia aurei vel solidi de quo in illa l. debent cõputari secundum tempus quo facta fuit illa lex. Ita in expressis terminis tenet Angel. in l. sancimus. num. 4. C. de donati. Iason, vbi dicit quod ita obtinuit in l. 2. in §. ex hac nume. 16. ff. de verbo. obliga. & in l. quæ extrinsecus. eod. tit. & in l. in eum. nume. 1. ff. de in ius uocan. Pau. Castren. in l. fi. C. commu. de lega. Iason in l. puniri nu. 2. C. si contra ius vel vtili. publi. Quã opinionem tenet Deci. in consi. 229. nu. 3. Fel. in c. conquerente. nu. 2. de officio delega. Bartho. de Chassanę. in consue. Burgund. in rubr. (des iustices,) Rub. j. §. 7. fol. 76. col. 4. nu. 1. Alex. in consi. 4. nu. 5. in fi. vol. 1. Alciat. in l. etiam aureos nummos. & in l. hęc nuncupatio ff. de uerb. signifi. Alber. Brutus in tracta. de augumento, in ultima conclusione. j. q. principalis col. 2. uersi. olim. Hodie tamẽ in nostris temporis cum ad constituendã libram auri requirantur plus quam centũ & uiginti aurei uel solidi, uidetur q donatio ualeat etiã post mille aureos sine insinuatione, attenta supradicta limitatione.

REGVLA CCXXV.

Dos de necessitate debetur ecclesię uel pio loco sufficiens & ꝑpetuo: & tradi debet in limine fundationis, uel acquisitionis iuris patronatus. Hanc Regulam probat tex. in c. placuit. & ibi glo. j. q. ij. & in c. nemo. de consecra. distin. j. glo. in c. piæ mentis. in uerbo collata. xvi. q. vii. & in c. cũ sicut. & ibi Abb. de consecr. eccle. vel altaris. & ita expresse tenet Lãberti. in tractat. iuris patronatus. in j. par. j. lib. in x. artic. v. quęst. prin. nu. 1. cum seq. Et quod dos eccle-

six

ræ debeat esse perpetua, probat tex. in c. sine exceptione. xij. q. ij. & in c. nulli. de reb. eccle. non alie. ita tenet Lambert. in d. tracta. in j. parte j. lib. in ij. articu. 5. nu. 3. & in artic. 5. nu. 1. Et q̃ debeat tradi in limine fundationis, probat text. in d. c. nemo. & firmat Lambertinus in d. arti. x. & per totam illam quæstionem notabiliter tractat materiam huius regulæ.

Hanc regulam cum viginti ampliationibus, & sex limitationi. ponit Cesar Lamberti. in d. tracta. in j. par. j. libr. in xxij. articul. 5. quæstio. princi. fol. 46. col. 3. num. 3. vsque ad finem.

REGVLA CCXVI.

Donatio facta per criminosum post crimen contractum, ante sententiam condemnatoriam, valet. Hanc regu. probat tex. in l. post contractum. ff. de donati. De idre regio probatur in l. ij. tit. iij. par. 5. & in l. 5. tit. 11. lib. iij. fori. Circa quam regul. vide Bar. in l. si is qui bonis. ff. de acquiren. hæred. Doct. in l. ex iudiciorum. ff. de accusa. Salic. in l. si quis posthac. C. de bon. proscri.

2 Limita primo, quando delinquendi propositum ex pœnæ suspicione fieret. Vt in l. si aliquis. in ij. respon. ff. de dona. caus. mor. & in l. a fraudem. ff. de iure fisci. & in l. sed & si maritus. ff. qui et a quib. in fi. & in l. quæsitum. la j. eod. titu. Circa quam limita. vide notab. vltra Bar. Roma. in d. l. post contractum. num. 3. vbi notabiliter eam examinat.

2 Limita secundo, quando etiam post delictum ante accusationem donatr bona, quę ipso iure publicata erant. Vt in l. commissa. ff. de publica. & vectiga. & in Auth. incestas. C. de incest. nup. Scribentes l. Imperatores. ff. de iure fisci. & in c. cum secundum. de Hæreticis. lib. 6. Facit quod supra dixi in reg. cl. vbi in fine posui. ccl. casus in quibus confiscatio bonorum fit ipso iure.

3 Limita tertio, quando bonorum administratio ob delictum esset interdicta: vt in crimine lesæ maiestatis, & repetundarum. Vt in l. ex iudiciorum. ff. de accusa. & in d. l. quęsitum. tradit Bar. in d. l. post contractum. nu. 12. Quod tamen non procedit in alienatione necessaria: vt in l. reo. ff. de solu. & in l. alienationes. ff. famil. hercis. & in l. peto. in §. prędium. ff. de lega. ij. Quod intelligendum est pro suis alimentis, aduocatis, & scripturis ad eum pertinentibus. ita tenet Bar. in d. l. post contractum. nu. 12. quem sequitur Didacus a Couarru. in Epitome. de sponsali. in ij. par. c. 6. §. 8. num. 9. quem sequitur Hannibal. in repe. l. post contractum. num. 481. facit quod supra dixi in regula lxviij. in x. limitatione.

4 Quarto fallit, quando alienatio esset irreuocabilis, vt actio libertatis facta seruo. Vt in l. qui pœnæ. ff. de manumissio. Ita tenet Bar. in d. l. post contractum. nu. 12. & ibi Imol. nu. 4.

5 Quinto

5 Quinto fallit, quando post accusationem non comparet in iudi-
cio: vt in l. fi. ff. de requiren. reis. Ita Barto. in d. l. post contractum.
nu. 13. & ibi Roma. nu. 11.

6 Sexto limita, vt per glo. in d. l. lex iudiciorum, quando post li-
tem contestatam fieret: quia videtur esse litigiosa. Quæ sententia
reprobatur a pluribus: quia non sit litis contestatio criminalis in
rei petitionem, sed ad vindictam. l. quãquam. §. Iulianus. ff. de aqua
pluui. arcend. ita tenet Bar. in d. l. post contractum. nu. 14.

7 Limita septimo, quando post sententiam condemnatoriam fi-
Vt in l. si quis posthac. C. de bon. prescrip. Nisi appellatum sit, qu
quid dicat Bar. in d. l. post contractum. nu. 15. nec obstat text. in
chirographis. in. §. j. ff. de admi. tut. quia illic fuit prima sententia c
firmata per secundam, secundum Imo. in d. l. post contractum, nu.
hoc etiam sentit Roma. nu. 14.

8 Limita octauo, non procedere in testamentis. Vt in l. si quis filiu
exheredato. in. §. irritum. ff. de iniust. rupto. Cuius ratio est, quia de-
ficit confirmatio, eo ꝙ ante additionem sententia sequuta est. Quod
tamen hodie correctum est per text. in l. iiij. Tauri. vbi disponitur
ꝙ non solum ante condemnationem, verum etiam post condemna-
tionem potest quis testari. de quo vide ibi Castell. in principi. &
Docto.

9 Nono limita, in donatione causa mortis. Vt in l. si aliquis. ff. de
donatio. caus. mor. Aliud tamen est in donatione coniugali: vt
l. res vxoris. C. de dona. inter vir. & vxo. Et alia circa hanc re
vide per Bar. & Docto. in locis supra allegatis.

SEQVITVR LITERA E.

REGVLA CCXXVII.

A QVAE in testamento adimuntur, ipso iure adempta censentur. Quam regul. probat text. & ibi Barto. nume. 2. in l. si ita sit scriptum. & ibi gloss. in verbo, ipso iure. ff. de legat. j.

Hanc regulam ampliat duobus modis, & limitat tripliciter Vdalric. Zasius in d. l. si ita sit scriptum. a numero 7. vsque ad numerum 14.

REGVLA CCXXVIII.

ECCLESIA habet priuilegium, vt pro quocunque crimine ab ea quis extrahi non possit. Hanc reg. probat text. in c. definiuit. cū aliis xvij. quæst. iiij. in c. reos. xxiij. q. v. in c. inter alia. de immun. eccle. De iure Regio est text. in l. ij. tit. xj. par. v. Circa quam reg. vide Ioan. de Visquis in rep. d. c. definiuit. quę posita est per modū tractatus, in ij. vol. tracta. diuersorum Docto. Didacus a Couarru. in lib. 2. variarum Resolut. c. xx. Ioan. igne. in l. j. nu. 4. cum aliis. ff. ad Syllania. Petr. Rebuff. in gl. ad constit. Regias Gallię, in ij. part. in tract. de immu. eccle. per totum. Nicol. Boer. in decisicix. Gulielm. Maine. in reg. nemo de domo. ff. de reg. iur. Ias. in l. plerique. ff. de in ius vocan. Hanc regul. amplia quinque & viginti modis Remig. de Conny. in tract. de immuni. eccles. a pag. 14. vsque ad pagi. 100. & a pag. 101. vsque ad pagi. 209. limitat eam xxxix. modis. Et circa hanc regul. vltra Aluarum Pelargum in libr. j. de planctu ecclesiæ, artic. lxvj. cum seq. vide viij. priuilegia ecclesiarum per Catel. Cottam. in Memorab. iuris, in verbo, ecclesia. Et viginti priuilegia ponit Guliel. Luueranus in Arbore iurisdictionum, num. 15. Et triginta septem priuilegia ecclesiarum & dotium, cum xxx. illationibus, ponit notabi. Cæsar Lamberti. in tract. iuris patrona. in arti. viij. q. principalis, lib. j. a nu. 1. vsq; ad nu. fi. fol. 35. colum. iij. Quæ xxxvij. priuilegia ante eum posuit Pau. de Citadinis. in tracta, iuris patro, in iij. par, q. xij. secundæ causæ, per totum.

ADDI.

ADDITIO. vide d. Hiero. Giga. in tract. crimi. lęsæ maie. lib. j. Rub. qualiter et a quibus. q. x. vbi hāc Reg. limitat 6. modis.

REGVLA CCXXIX.

ECCLESIA fundata, cōstructa, & dotata, post fundationē cō
structionē, seu etiā post cōsecrationē, nō pōt acquiri in ea ius patro
natus: quia cū sit libera non potest recipere seruitutes. Hāc reg.
ponit glo. j. in c. piæ mentis. circa medium, in vers. si quis autē post
consecrationē. xvj. q. vij. & ibi Docto. & Innoc. in rubri. num. 2. de
iure patro. vbi dicit dantē aliquid ecclesię, post consecrationē ec
non dici patronatum, sed bene factorem. quē sequitur Ioan. And.
in c. j. de iure patrona. lib. vj. Cardi. in d. rub. q. vj. & consi. lxxxv
Archi. in c. filius. xvj. q. vij. Abb. in c. quoniam. nu. 9. de iure patro
na. & in consi. xxviij. nu. 1. & in consi. cvj. nu. 2. & latissime in ci
sil. lix. nu. 3. vol. ij. Ange. in summa, in verbo. ius patronatus. §. iij.
Felin. in c. cum venerabilis. nu. 37. ad medium, de exceptio. & re
expresse concludit Lamberti. per plura, in tract. iuris patrona. in j.
lib. q. vj. primæ partis princi. nu. 1. cum seq. fol. 47. col. iiij.

Hanc regu. ampliat tripliciter, & limitat 3. modis, vbi has ampl
& limi. sublimitat & declarat, Cæsar Lamberti. in tract. iuris patr.
in j. par. j. lib. in viij. artic. vj. q. princ. nu. 4. per totum. fol. 56. col. iiij.

REGVLA CCXXX.

EDERE non cogitur quis inuitus rationes, vel instrumenta: sed
tertius, apud quem reperiuntur. Hanc regulam probat glo. in Lau
fraudem. in §. nec instrumenta. in verbo edi. ff. de iure fisci, quam p
notabili allegat Ange. de Perus. in l. j. in §. editiones. ff. de eden. can
dem glo. sequitur Abb. in c. j. nu. 22. de probatio. vbi reprehendit
Anto. de Butr. qui contrarium tenuit per rationes quas ibi Abb. ad
ducit. quam glo. sequitur Ias. in l. prætor ait. in princ. nu. 5. ff. de edi.
& secundum illam glo. consuluit Alexand. in consi. lviij. nu. 4. vol.
j. Felin. in d. c. j. nu. 14. de probatio.

Hanc regulam limitat septem modis Philip. Dec. in d. c. j. de pro
batio. a nu. 273. vsque ad nume. 282.

REGVLA CCXXXI.

EDICTVM iuris patronatus est prohibitorium, vt omnes ex
fundationes, constructione, & dotatione acquirere possint ius patro
natus, qui non sunt specifice a iure prohibiti. Quam regu. probat
text. & ibi Ioan. Andræ. Cardin. & Docto. per eum in c. nobis. de
iure patro. & ita concludit Lambertin. in tract. iuris patrona. in j.
par. j. lib. in vij. q. princip. nu. 1. fol. 57. col. iij. & in eadem quæstio
viij. articu. 2. num. 33.

Hanc

Hanc regulam ampliat nouem modis, & limitat tripliciter Lamberti.in d.tract.in j.par.j.lib.artic.xv.vij.q.princ.nu.10.fol.66.column.ij.vers.ex omnibus.

REGVLA CCXXXII.

EDICTVM de prę sentando, dicitur permissum, vt quilibet admitti possit, dūmodo in ecclesia vel locis piis sit elericus, in aliis locis iuxta qualitatem eorum. Probatur hęc regula per totum, de iure patro. & xvj.q.vij. ita tenet Lamberti.in tract.iuris patr. in par.ij.lib.in vij.q.princi.fol.214.col.iij.

Hanc regu.ampliat vndecim modis, & limitat quinque modis, vbi multipliciter restringit has ampliationes & limita.Lamber.in d.tract.in j.par.ij.lib.arti.xviij.vij.q.princ.nu.7.fol.221.col.3.versicu.ex omnibus dictis.

REGVLA CCXXXIII.

ELIGENS semel, non potest amplius eligere. Hanc regulam probat tex.in l.serui electione.in prin. ff.de leg. j. in l. apud Ausidium.ff.de opti.lega.in l.si his qui.ff.de procura.in reg.quod semel de regu.iur.lib.vj.cum aliis.Circa quam regulam vide vltra Doct. in supradictis locis, vide Io.Paponis in gl.ad consu.Borbon.§.480. Panū.in consi.lxxxj.nu.14.lib.j.

Hanc regulam cum sex amplia.& quatuor limitatio.ponit Ripa in d.l.serui electione.a nu.1.vsque ad nu.17.

REGVLA CCXXXIIII.

ELECTIO sola non tribuit ius electio. Hanc regulam probat tex.in l.publius.ff.de condi.& demon.& in l.bene a Zenone. C.de quadrien.prę scri.tex.not.in l.ex eo tempore. & ibi glo. quæ allegat plures concordantes, in verb. electi.ff.de milita.testa.Abb. & Doct.in c.postquam.de electio.not.Parisi.in consi.xix. nu.16. cum aliis.vol.iiij.

1 Limita primo non procedere in electione facta per principem, quo casu statim administrare potest.vt in l.j.in prin.ff.ad leg.Iul.de ambi.& in Auth.de collatori.in.§. ad hæc iubemus.colla.ix.

2 Secundo fallit, quando superior habet necesse confirmare. Vt in l.si quos spontaneos.C.de decurio.lib.x.quia nihil videtur dare. l. vnum ex familia.§.si de Falcidia.ff.de lega.ij. alias secus. d. l. ex eo.& l.j.C.de confir.tuto.& in Auth.matri & auiæ.C.quando mulier offi.tute. fun.potest.

3 Tertio fallit, per inuestituram, vel proximam cinguli acceptionem: nam hæc est quædam confirmatio. Vt in l.fi.ff.de mili.testa.

4 Quarto limita, procedere in consulatu, vel maioribus dignitatibus:

bus: secus in minoribus. Vt in §. filius familias. Instit. quib. mod. ius patriæ potest. solui. & in l. fi. C. de decurio. li. x. in Auth. de annu. in. §. illud colla. vj. & in Auth. sed episcopalis dignitas. C. de episc. & cleri. notatur in l. fi. C. de consuli. lib. xij. Episcopus autem, & spiritualis dignitas non potest confirmari ante consecrationem. qualiter post obitum. de elect. et extrauag. iniunctæ. §. præsenti tit. sub tit. de elect. in Extrauag. commu.

5 Quinto limita, non procedere in casu. c. nihil. de elect. duobus licet concurrentibus: concordia electionis, videlicet nemine dissentiente, & q̃ sint vltra Italiam, tamen papæ subiectæ.

6 Sexto fallit, in electione Romani Pontificis. vt in c. licet in fi. elec. & in c. in nomine Domini. xxiij. dist. quod etiam est in Imperatore. tenet Ioann. And. in c. venerabilem de elec. & ita communiter teneri firmat Io. de Platea in proœ. Insti. nu. 23. facit tex. in legitimus. 93. dist. quem tex. allegat glo. in c. indemnitatibus. in. §. si vero, in verbo, authoritate, de elect. lib. vj. & idem de consuetudine seruari tenet Panor. in c. nihil, de electio. & eandem opinionem dicit etiam communem, vbi allegat quamplures Docto. Cagno. in proœ. ff. vete. nu. 38. reprobata glo. in d. l. bene a Zenone, in verb. insulas. C. de quadrien. præscrip.

7 Septimo fallit, in electione Abbatissæ. Vt in c. in dignitatibus. §. si vero. de elect. lib. vj. & ibi glo. in verbo, authoritate.

8 Octauo fallit, ex consuetudine tribuente ius plenum ex sola electione: vt in electione Rectoris Scholarium. Secundum Bal. in Authen. habita. nu. 44. C. ne filius pro pat. quē sequitur Abb. in c. postquam. nu. 2. de elect. Quod etiam disponitur in constitutionibus huius Vniuersitatis, Constitu. prima quamuis de iure aliter habeatur, vt in l. priuatorum, & ibi glo, C. de iurisdict. omn. iudi.

REGVLA CCXXXV.

ELECTIO debitoris est in alternatiuis. Hanc regu. probat tex. in l. plerunque, in §. pen. ff. de iure doti. & in l. si ita relictum, ff. de lega. ij. & in l. pen. C. de condi. indebi. in c. referente, de præb. in reg. in alternatiuis. de reg. iur. lib. vj. De iure Regio probatur in l. xxiiij. tit. xj. par. v. Circa quam reg. & eius materiam, vide Din. in d. regula in alternatiuis, & ibi Additiona. vbi congerit quamplures Docto. qui hanc materiam examinant.

Hanc regul. limitat notabi. Anto. Negusan. de Fano, vno modo in tract. de pigno. in j. memb. v. par. princ. nu. 5. & 6. Eandem reg. limitat duobus modis Iacobi. de S. Geor. in d. l. plerunque, in §. si res ff. de iure doti. Aliis duobus modis limitat Catellia. Cotta in Memora. iuris, in verbo, alternatiuarum electio. Hanc etiam regu. limitat quinque modis Feli. vbi notab. tractat eius materiam, in c. inter cæteras. nu. 4. de rescript. Eandem regul. cum duabus ampliat. & quinque limitatio. ponit Nic. Eue. in suis locis legali, in loco 49.

Hanc

Hanc item regulam cum sex limitatio. ponit Martinus Sanctius Vascoletus in tract. indiuiduorum, in iij. cerula. nu. 50.

REGVLA CCXXXVI.

ELIGERE habentes, debent idoneiorem eligere, nec sufficit idoneum eligere. Quam regulam probat text. in c. licet ergo. in princ. viij. q. j. concord. alleg. 2. ibi in glo. in verb. qui præstantior.

Hanc regulam cum vnica ampliatione, et vnica limitatio. et plures restrictiones ad illam ampliat. & limitat. vbi eius materiam notabiliter tractat, ponit Cæsar Lambe. in suo tract. iuris patrona. in j. par. ij. lib. iij. artic. x. q. princ. nu. 23. fol. 255. col. j.

REGVLA CCXXXVII.

EMPHYTEVTA, emphyteusi finita, non perdit seruitutes acquisitas, neq; impensas & meliorationes, sed eas seu earum æstimationem retinere potest. Quę regula probatur primo naturali ratione, quæ neminem patitur cum iactura aliena locupletiorem fieri. l. nam hoc natura. ff. de condict. indebi. reg. locupletari, de reg. iur. lib. vj. cum simi. bonus tex. in l. plane, in §. sed benignius. ff. de petitio. hęre. Secundo probatur per dispositionem iuris communis, qua cauetur, eum qui bona fide in re aliena ædificauit, vel alii quid ad perpetuam vtilitatem fecit, posse huiusmodi sumptus vtilitatis vel necessarium impensarum repetere §. certe illum Instit. de rer. diuiso. & l. qua ratione. in prin. ff. de acquir. rer. dom. l. domos. ff. de legat. j. si quis sciens, & l. si in area. C. de rei vendi. cum simi. Et in emphyteota, ita tenent Doct. in l. senatus, in §. Marcellus. ff. de leg. j. præcipue Lancelo. Deci. col. ij. Bal. in c. j. in §. si Vasallus, nu. 1. hic finitur lex Federi. in Vsib. feudo. & expresse ibi Matthæ. de Affli. nu. 12. idem vult Bal. in Auth. excipitur. C. de bonis quę lib. non. & in l. ij. C. de rei vend. nu. 2. & in l. in rem. §. tignum. ad fi. ff. de rei vendi. Pau. Castr. in Auth. qui rem. C. de sacrosact. eccle. et in consi. ccxxxviij. nu. 3. & 4. vol. j. Raphael Cuma. late in cons. 57. per totum. Guido Papa in decis. clxix. & in decisi. 439. Dec. in cō. dxviij. nu. 1. Ias. in l. ij. in vij. notab. nu. 27. Alberic. Brun. in tract. de augmento, conclusio. xx. & hæc est veritas, quamuis Rapha. Fulgo. aliter consuluit in consi. ix. incip. Abbas.

Hanc regulam cum quatuor ampliationibus, & duabus limitationibus, vbi notabiliter tractat hanc materiam, & declarat quāplurima iura loquentia in casu huius regu. ponit Caro. Molin. in gloss. ad leges consuetudi. Parisienses. in tit. j. §. j. glo. v. num. 75. vsque ad num. 99. fol. 38. col. iiij.

REGVLA CCXXXVIII.

EMENS a fisco rem alienam vt fisci, statim est securus, et
qui prætēdit habere ius in illa re, debet mouere actionem infra q
driennium contra fiscum: alias non auditur. Hanc reg. probat
in l. bene a Zenone. & in l. ij. C. de quadrien. præscri. in. §. fi. in
de vsucap. De iure Regio probatur in l. iiij. tit. v. par. v. Hāc
ponit Fel. cum 5. limitatio. in c. quæ in ecclesiarum. de constitu.
35. Ias. in auth. quas actiones. nu. 5. C. de sacrosanct. eccles. & in
quā pluribus locis, infra relatis. Eandem reg. limitat nouem mo
Corset. in repert. ad Abb. in verbo, l. bene a Zenone.

1 Limita primo, quando fiscus bona fide possidebat, credens q
esset sua, quia tunc procedit illa lex: secus quando fiscus uendit re
istam mala fide, quia tunc non procedit. ita notab. tenet Bal. in l.
nu. 2. C. si contra ius vel vtili. publi. & est gl. in l. ij. C. de commu
rer. aliena. et in l. j. in verbo, distrahatur. C. de vndi. rerum fisca. lib
x. ita tenet Abb. in c. ij. prope fin. de rebus eccle. non aliena. Fel
in c. quæ in ecclesiarum. nu. 32. de constit. Marti. Lauden. in tract.
de principibus. q. xj. & istam esse communem opin. firmat Matth.
de Affli. in c. j. in fi. in verb. & bona commitentium, nu. 168. qua
sint Rega. in Vsib. feud. eam etiam tenet Iacobi. de S. Geor. in Ad
nu. 8. C. si aduer. fisc. Roderi. Xuarex in allega. xj. Et in dubio
præsumitur, q fiscus bona fide possideat, ita vt onus probandi pr
cipem non possediſſe incumbat actori. ita notabili. tenet Bald. in l
multum. C. de commu. rerum aliena. Rom. in cons. cccx. nu. 5. Ias.
Auth. quas actiones, nu. 6. in fine. C. de sacros. eccl. vbi dicit q hoc
est multum tenendi cordi. Feli. in d. nu. 27. Fran. Balb. in tract. præ
scrip. in ij. par. v. par. princi. q. viij. nu. 2. Nicola. Bellon. in cons.
nu. 4. Curt. Ian. in. l. heres absens, nu. 16. ff. de iudi. Ruuin. in cons.
xlvj. nu. 13. vol. j.

2 Limita secundo non habere locum in bonis ecclesiæ alienatis a
Principe uel a fisco. Vt est gl. notab. in c. quicunque militum, in ver
bo, consensu. xij. q. ij. vbi allegat bonum tex. in c. placuit, el j. & ibi
glo. in verbo, annos. xvj. q. iij. & hanc opin. tenet Feli. in c. quæ vi
ecclesiarum, nu. 36. de constitutio. Matth. de Afflict. in decis. Nea
poli. cccl xj. nu. 42. & in præludiis constitu. Neapol. q. xiiij. & in d
versic. & bona. commitentium, nu. 171. Marti. Laud. in d. tracta. de
Princip. in d. q. xj. Abb. in c. ij. nu. 6. de rep. eccle. non alienā. Rom.
in sing. 618. Ias. in Auth. quas actiones, nu. 5. C. de sacrosanct. eccle.
Franci. Balb. in tract. prescrip. in ij. part. v. partis principalis, nu.
Guliel. Benedict. in repe. c. Raynutius. in verbo, & vxorem nom
ne Adelasiam. nu. 384. Paris. in cons. xxvij. nu 88. vol. ij. Alex. in
cons. lij. nu. 8. vol. vij.

Tertio

3 Tertio limita, vt indistincte nõ procedat de iure canonico. Vt est glo. singu. in uerbo, irrita in c. 2. de reb. eccle. non alienan. Quod intelligunt ibi doct. in præiudicium ecclesiarum, secundum Abb. ibi nu. 6. Felin. in d. c. quæ in ecclesiarum nu. 38. Fran. Balb. vbi supra nu. 2. Et illam etiam gl. sequitur Matth. de Afflict. in d. q. xviij. in præludiis constit. Neapoli. Iaſ. in d. Auth. quas actiones nu. 5. & Pau. Pari. in consi. xxvij. nu. 88. vol. 1. Hieron. Zanetinus in trac. differen. vtriusque iur. nu. 111.

4 Quarto limita, vt procedat dummodo Princeps vendat vel donet rem alienam, dicendo se facere de plenitudine potestatis, alias secus. Ita tenet Bal. in proœ. Decret. col. 2. quẽ sequitur Marti. Lau dẽ. in tract. de princ. q. 2. Fran. Balb. vbi supra. Circa quam limitationem vide Feli. in d. c. quę in ecclesiarũ nu. 39. & Stehp. Bert. in cõsi. xv. nu. 20. vol. j. secundæ impressi. & contra eam tenet Hiero. Zanetinus in tract. differentiarum vtriusq; iuris, nu. 115.

5 Quinto limita, vt procedat tantummodo in Imperatore et fisco, nõ autem in principibus inferioribus. Ita Bal. in c. ad apostlicæ, de re iud. lib. 6. & in c. fi. de re iudic. vbi dicit, hoc esse menti tenendũ pro limitatione supradicte regulę. Ange. de Perusio in repet. l. j. C. de fide instru. lib. x. Soci. in consi. xlvj. vol. 4. Iaſ. in d. Auth quas actiones nu. 6. Abb. in cõsi. 3. vo. j. Curt. Iun. in cons. cxlij. in fi. et in cõsi. vlti. in fi. Curt. seni. in consi. 50. nu. 32. Iaſ. in consi. 167. vol. j. Stepha. Bertran. in consi. xv. vol. 1. impressi. secundę Hiero. Zanet. in d. tracta. differen. vtriusq; iur. nu. 110. Quæ opinio licet communis videatur, contrariam tamem de iure veriorem credo, imo quod tex. in d. l. bene a Zenone. & aliæ leges similes probãtes hanc regulam habeant locum in inferioribus Principibus qui habent iura Imperii vel ex priuilegio vel ex prescriptione. Ita expresse tenet Bald. in d. c. ad apostolicę de re iudi. lib. 6. prout ex presse refert Iaco. de sanct. Geor. in tract. feud. in verbo, Princeps. nu. 10. in prin. Martin. Lauden. in d. tracta. de Principibus quæst. xi. Franc. Balb. in tracta. prescriptio. in 2. par. quintæ. part. prin. nu. 2. Bal. sibimet contrarius loquens de Duce Mediol. in cõsi. cccliix. nu. 2. vol. 3. & in consil. 25. nu. 9. volu. 1. Rom. in consil. 59. & in cõsi. 310. nu. 5. Raph. Cum. in consi. cliiij. in fi. Bart. in l. hostes nu. 5. ff. de cap. Matth. de Afflict. in c. j. in versi. & bona committentiũ nu. 167. quæ sint Rega. in vsib. feu. Corn. inconsi. cxxvij. nu. 7. vol. 1. Aymõ Publi. in glo. ad consuetudines Aluernię ti. xvij. art. xiiij. nu. 2. Rui. in consi. 31. nu. 18. volu. v. Pau. Pari. in consi. 1. num. 112. vol. j. Cur. Iun. sibimet contrarius in consi. 91. nu. 19. & in l. hęres. absens. ff. de iudic. nume. 17. Nicol. Bellon in consi. 51. & in cõs. 59. num. 8. Castaldus in tracta. de Imperatore, quæstio. 109. Albert. Bruus in consi. 3. nu. vij. Andrę. ab Exea in rubri. de constitu. nu. 96. & ibi Felin. nume. 33. in libro pactorum, nume. 341. In quibus locis omnes prædicti Doctor. concludunt, quod hæc regula procedit in locum tenentibus generalibus principis, ex quibus omnibus hęc

secunda opinio redditur plus quam communis, maxime quia Doctor.in contrarium allegati vacillant.nam Bal.in d.c.fina de re iudic.nihil allegat,sed ex suo capite loquitur,& fuit sibi cõtrarius cõsulendo,vt supra dixi.idem Bald.in d.c.ad apostolicæ, statim se limitat.Abb.in d.consi.transit ad alias solutiones, cum dictum suum sit valde absurdum, iuxta notata de Rege per Deci.in Rubri. constitutio.1.lectu.nume.4.idem facit Socin.quia non firmat se, sed dat diuersas solutiones,et vltimo dicens,si non singuli,at simul iuncti valeant.Ias.in d.Authen.quas actiones, mouetur ex solo dicto Bald.qui fuit sibi contrarius, vt supra dixi etiam Curtius,fuit sibi contrarius,vt ex supra dictis apparet.itaque in effectu omnes Doctores mouentur ex solo dicto Bald. in d. c. fina. qui loquitur sine lege & ratione.

6 Sexto limita procedere,quando fiscus rem quam alienauit possidebat tempore contractus vel traditionis,alias secus. Ita illam legem intelligit Bartol.in d.l.fina.nume.2. C.si contra ius vel vtilitatem publicam Bal in l.j.col.j.C.de hæredi.vel actio.vendi.& in l.2.post Petrum & Cin.C.de commu.rerum aliena.Felin.in d.cap. quæ in ecclesiarum,nume. 35. Martinus Lauden.in d. tractatu, de principibus quæstio.11.Francis.Balb.in d.tractatu præscript.in secunda par.5. partis prin.quæst.8.nu.2.Iacobi.de sancto Georg.in tracta.feudorum in uerbo,sed an Princeps.num.10.Ias. in d.Auth. quas actiones.nu.6. in fi. Bartho,Socin.in cons. cxx.nu.25.vol.4. Alex.in consi.lij.nu.5.vo.7.

7 Septimo limita,vt procedat quando princeps vendit rem alienam iure proprio,secus si iure creditoris : nam tu emptor non est statim securus.Ita notabiliter concludit Bal.in prooemio Decreta. nume.15.per tex.in l.si fundum ff.de rescin.vendit. & in l.fina.C. de iure domi.impetrã.& in l.eleganter in prin.ff.de pignora.actio. & in l.fina.C.si aduer.fisc.Francis.Balbus in d.quęstio. viij.nume. 2.Martin.Lauden.in dicto tracta. de Princip. quæst.11.Iacob.de sancto.Georg.in d.tracta.de Princip.in verbo,sed an Princeps nu. 10.not.Nicol.Bell.in con.11.nu.5.facit glo.in.§. fi. in verbo,emit. Institutio de vsucapio.

8 Octauo limita vt procedat demum tribus concurrentibus. Primo ꝙ Princeps vendiderit rem quam possidebat. Secundo ꝙ vẽdat bona fide,vt supra dixi in prima et secunda limitation.Tertio quod præcesserint solennes subhastationes,iuxta text.in l.j.& in l. si tempora.& in l.duplex ratio.C.de fide instrum. & iure hastę fil. lib.10.Ita notabiliter concludit Bal.in d.l.j.C.de hęred. vel actio. vendi.quem sequitur Matth. de Afflict.in c.j.in verbo, & bona cõmittentium,nume.168.quę sint Rega.in vsib. feudor. Iacob.de sancto Georg.in d.tract.feudorum,in verbo, sed an princeps nu.10.in fi.vbi dicit,quod licet dictum Bald.semper sit menti tenendum in quantum loquitur de subhastatione,cum nullus in iure ei contradicat tamen ipse sibi dubitat de illo dicto, & dicit nunquã id vidisse

seruari

seruari. Ratio Iacob. est, quia d.l. bene a Zenone, non loquitur de subhastatiõe. Præterea dicit ipse ꝙ tex. in d.l. bene a Zenone. habet locum quandocunque princeps donat, tamen nemo dixerit ꝙ in donatione requiratur subhastatio. & Iacob. sequitur Tho. Grammatic. in decisio. lxv. nume. 35. Eandem opinionem dubitando ẽt de doctrina Bal. refert Franc. Balb. in tract. præscrip. in 2. par. quinte princip. quæst. 8. nu. 2. Sed pro dictis Bald. vide gl. in §. fi in verbo, emit. Institutio. de vsucapio. declara vt per Nicolaum Bello. in consi. 51. nume. 5.

9 Nono limita, vt procedat interueniente traditione, & non aliter. Tenet Bal. in cap. j. in §. fin. nume. 3. de noua forma fideli. Martinus Lauden. in d. tractatu, de Principibus, quæst. 11. Frãciscus Balbus in d. quæst. 8. nu. 2. Iacobinus in d. tract. feudorum in verbo. sed an princeps nume. x. Prepositi. in d. c. j. in §. fina de noua forma fideli. Matth. de affict. in c. j. in verbo, & bona committentium nume. 172. quæ sint regal. in usib. feudo.

10 Decimo limita, vt non procedat in præiudium minoris, & in rebus suis. Vt est glo. notab. in l. fina. in verbo, debiti. C. si aduers. fisc. quam ibi sequitur expresse Iacob. nu. 6. vbi eam notabiliter declarat. Francis. Balbus in d. quęstio. 8. nu. 2. in fi. & eam declarant ibi Cin. & Bald. & Francis. Cur. iunior in l. hęres absens nu. 17. de iud. facit etiam gl. in d. §. fi. in verbo, emit. Insti. de usu.

11 Vndecimo limita, vt non procedat in præiudicium dotis seu iurium doralium. Ita tenet Bald. in consi. cccIx. incip. quemadmodum, nume. 3. vol. 3. quod dictum alibi non legisse, licet corrupte eũ alleger, dicit Ias. in l. j. nu. 9. in fi. ff. solut. matrim. quem ibi sequitur Ripa nu. xv. Barthol. Soci. in consi. cxxj. nu. 26. vol. 4. Fran. Balb. in tracta prescript. 2. par. 5. princip. q. vij. nu. 2. in fi. Curt. iunior in d. l. hęres absens, num. 18. & de illo dicto Bald. facit mentionem Andræ. Traq. in tract. de vtroque retrac. tit. de retract. {lignagier}. §. 1. glo. xiiij. nu. 91. in fi. fol. 114. Anto. Negus. de Fano, in tracta. de pignio. in octaua par. princip. nume. 23. Pro qua opinione est glos. in l. 2. C. de priuile. fisci. vbi probatur, quod fiscus non vtitur priuilegio contra dotem.

12 Duodecimo limita non procedere, quandocunq; Princeps vẽdenti vel donaret rem vni, & ille emptor vel donatarius cecidisset a possessione, & Princeps concederet rem illam alteri: nam si secundus conueniatur a primo, non haberet beneficium dictæ legis. Teneret expresse consulit Rom. in cons. 98. num. 1. cũ seq. allegat tex. a contrario sensu, in c. Abbate sane in verbo, pro parte autem altera, & ibi glo. de re iudic. lib. 6. quem textum ibi inducit. sequitur Luc. de pena in l. j. C. de locato. prædio. ciuil. lib. 11. Pro qua opinione est etiam tex. expressus in l. prędia. C. de locatio. pręd. ciuil. lib. 11. vbi dicit tex. quod quando aliqua prædia iure perpetuo fuerunt alicui per principem concessa, transferri ad alium perpetuarium non oportet, & subdit tex. ibi aperte, hoc edicto definimus

mus vt a'perpetuario nũquam possessio transferatur, etiam si alter sponte eam Imperator donauerit. & multa alia verba ibi exprimuntur. Eandem opinionem tenet Matth.de afflict. in d.verbo.& bona committentium nu.175.Curt.Iun.in d.l. hęres absens,nu.19 & 20. Thom.Gram.in decisi.lxv.nu. 43. idem Curt. Iun.in cons cxliij.nume.5.6.& 7.

3 Decimotertio limitã si princeps in concessione vel in venditione rei apposuit clausulam, iuribus alienis semper saluis. Ita expresse tenet Andr.de Isern.in c.1.quę sint Regal.in Vsib.feudor.Matthæ.de Afflict.in d.versi.& bona committentium nu. 178. facit not.idem Matth.de Afflict.in cap.1.nu.27.cum sequen. qui succe tenean.in Vsib.feudor.quod notat Felin. in c. inter monasterium de re iudica,nume,3.

REGVLA CCXXXIX.

EMPTIONIS & venditionis appellatione comprehẽditur omnis contractus per quem dominium transfertur. Hanc regulam probat tex.in l.statu liberi a cęteris,in §.quintus,& ibi glo.in verbo.emptionis.ff.de statu libe.facit etiam tex.in l.sicut in.§.venditionis.& in.§.sed si promiserit.ff. quib. mod. pig. vel hypothec. sol.tex.in l.sed quod ad eas.in.§.quod emptione.ff.de pig.& in c.1. de controuer.inter domi.& empto.in vsib.feudo.& in l.sequitur, in §.de illo.iuncta.glo.ff.de vsucap.& in l.secũda,in.§.eam rẽ.ff.quæ res pigno.obli.poss,tex.in l.fi.C.de rebus alie.non alienan.& in l. si vsumfructũ.in.§.in summa.ff.de libera.cau.et hoc tenet gl.& ibi Cin.in l.2.C.de vsucap.pro empto.& in d.§.vẽditionis,idem Cin. in l.2.C.de iure emphyteu.vbi allegat tex in l.2. in secundo respo so.ff.de dote prælega.& in l.si ego, in.§.interdum. ff. de Publicia. Circa quam regulam. Vide Ias.in l.iuris gentium in prin.nu. 7.ff. de pac.Pau.Pari.in consi.82.nu.3.cum aliis,vol.3.

Hanc regulã limitat quatuor modis Bern. de Luco in reg.117. & in regu.774.referendo ad Anton.de Burg.in Rub.nu. 19. vsque ad fin.de emptio.& vendi. Hanc regulam cum quinque limitat, ponit Fabianus de Monte in tract.de emptio,& vendit.in 2.quæst. prin.a nu.1.vsque ad nume.11,& a nume.11,vsque ad fi, notab tra ctat materiam huius regulę.

REGVELA CCXL.

EMPTOR non tenetur stare colono. Quam regulam probat,tex,in l,emptorem,C,loca,de iure Regio est tex. in l,xix.tit.

viij.

viij.par.5. Hanc regulam cum quinque limitation. ponit Soci.in regu.cccl xxxvij.

1 Amplia primo procedere in legatario. Vt in l.qui fundū. & in l. si merces.in §.j.ff.loca.& in l.nihil.in §. fructus.ff.de vsufr.& quē admodum caue.& ibi Docto.& glo.j.in d.l. qui fundum. & in d.l. emptorem.& ita tenet Montal.in glo.d.l. 19.

2 Amplia secundo in tantum procedere, quod emptor cum non teneatur stare colono,possit eum propria authoritate expellere. Ita probat glo.quam ibi sequuntur Docto.in d.l.emptorem.Matthęus Affflict.in c.1.in princ.numero.73. de pace iuramen. firman.in vsibus feudorum.

3 Amplia tertio,habere locum in prælato vel rectore ecclesiæ: nā si locauerint res ecclesiæ,nomine tamen proprio et ad propriam vtilitatem,huic locationi successor stare non tenetur, imo finitur locatio morte locantis. Vt est glo.notabilis communiter approbata,secundum Abb.& Ananium ibi,in cap.quęrelam,in verbo terminū in fine præla.vices suas.Hanc opinionem tenet Romanus in l.cū filiofamilias. in §. si uir in quinquennium , nume.22. ff. soluto matri.& ibi Alex.nu.22.& in consil.160. volu. 6. & Angel.in d.l. emptorem,numero 3.Anchara.in consil.16.Pau.de Castro, in consil.2.numero 3.libr.1.Rota in decisio.232.in nouis,versicu.sed iuxta præmissam conclusionem. secundum impressi. antiq. & secundū nouam in decisio.1.in ti.de locato.Socin.in consi.32.nume.6.volu. 1.hanc dicit esse communem opinionem.idem Soci. in consil.34. nume. 4. Et eam tenet Didacus de Couarru. in libro 2. Variarū resolutio.c.15.numero 6.quæ opinio approbatur de iure Regio per tex.in l.9.tit.17.par.1.

1 Limita primo,non habere locum in successore vniuersali,qualis est heres vniuersalis,nam iste tenetur stare colono & locationi suī prędecessoris. Vt in l.viā veritatis.C.loca.& in l.hęredi.et in l.ex qua persona.ff.de regulis iur.De iure regio probatur in l.7. titu.17. lib.3.Fori.& in l.2.titu.8.par.5. Ratio est,nam successor vniuersalis repræsentat personam defuncti , & ad eum transeunt omnes obligationes actiue & passiue pro parte pro quia est hęres.l.cum a matre. C.de rei vendica.gl.in l.ij.ff.de prętо. stipula.& est tex.in Authen.de iureiuran.a morien.presti.in prin.col.5. sed singularem successorem non sequitur obligatio personalis.l.1.§.si hæres percepto fundo.ff.ad Trebellia.& ita est de mente Bart.in l. si tertius.in §.si quis prius.ff.de acqua plu.arcen.

2 Limita secundo,quandocunque conductio facta fuerit ad longū tempus. Vt in l.1. in §. quod autem.ff. de superfici.gloss. quam ibi Doct.sequūtur in d.l.emptorem.Guido papa in decisio.480. nu.3. Steph.Aufre.in decisio.Tolo. 402. Bar.d.§.si vir.in quinquenium & ibi Roma.nu.31,& Alex.nu.2.& 24.& 25.Io.de Imo.nu.8.Doctor de Couarru.in lib.2. Varia.resol.c.15.nu.2.Ang.de Peru.in d. emptorē.nu.2. Versi.item predicta vera,C.loc.Pyrrhus Engleber

in Rubr.l.contractus.fo.11.pagina 1.versic.adde circa hunc contractum.ff.de regu.iur.Imo.& ibi doct.in c.propter sterilitatem.de loca.Rota in decisio.dcclxi. in antiq. secundum impressio. antiquã, & secundum nouam in ti.de locato. in decisio.prima. Ioã.de Imo. in l.nihil.in.§.fructus.in princ.ff.de lega.1.Montal.in gloss.d.l.7.in fi.titu.17.lib.3.Fori. Andrę. Tiraquel.in tracta.de vtroque retractu. in titu.de retractu.(lignagier.)in gloss.14.nu.82.notabi. Angel.de Peru. in consi.2.}num.12.Pro qua opinione est tex.de iure regio in l.19.in fine,titu.8.par.5.vbi probatur quod colonus seu inquilinus ad vitam vel in perpetuum,a successore expelli non potest. Quod etiam dicendum est in locatione facta ad non modicum tempus,scz licet ad decem annos:arg.text.in l.vltima. C.de prescrip.longi tẽpo.et in l.fina.ff.si ager vel emphy.peta.vbi est gloss.quod locatio decem annorum dicitur ad longum tempus.ita tenet Alexan. in d. §.si vir.in quinquennium.nu.2.facit quod supra dixi in regu.40.in 12.ampliatione.

3 Tertio fallit,in locatione facta a tutore:nam pupillus finita tutela tenetur stare colono. Vt in l.si tutelę.ff.de administra. tutorum, tenet Salic.in d.l.emptorem.& ibi Alberi.in 2.col.Soci.in consil. 32.nu.8.vol.primo.Roma.in d.§.si vir in quinquennium,num.17. Alexandr.in consil.140.nu.3.libr.6.Marc. Mantua in consil.115. nu.9.Stephanus Aufre. in decisi. Tholosa.ccccxx.

4 Quarto fallit , si conuentum esset inter singularem successorem & locaotrem,vt ipse singularis successor teneatur stare colono. Vt in l.emptori.in.§.locati.et in l.si merces.in.§.primo.ff. loca.De iure regio probatur in d.l.19.titu.8. parte 5. ita tenet Guido Papa. in decisione 480.numero 4.Roma.in d.§.si vir in quinquennium.nu. 13.& ibi Ioan.de Imol,numero,8.in fi.De iure Regio est text.in l. 2.in fine.titu.8.parte 5.

5 Quinto limita,in locatione facta a marito dum res dotales administrabat:nam soluto matrimonio vxor tenetur ei stare Tenet Angel.de Peru.in d.l.emptorẽ,nu.2.Bal. & Ang.in d.§.si vir in quinquennium.idem in l.1.colum.pen.C.de iure fisci. libro 10. & in l. iubemus nulli.col.fina.C.de sacrosanct.ecclesiis.Pro qua opinione facit,nam cum translatio quæ fit in mulierem solo vt matrimonio sit necessaria & non voluntaria,ergo tenetur stare colono præcise, vt est glo.notabilis in l.diuortio.in princ. in glossa magna , & ibi Alexan.ff.solu.matri.Facit etiam pro hac opinione , nam sicut tutor qui locauit rem pupilli,finita tutela pupillus tenetur stare colono,vt supra dixi in tertia limitatione ita eodem modo uxor, cum maritus res dotales locauit ut legitimus administrator rerũ & vxori.Eandem opinionem tenet Ioan.de Imo.in d.cap.fin. nu.9.ne prela.vices suas,facit etiam pro hac opinione quod notat Alexan.in d.§.si vir in quinquennium.num.1. Contrariam tamen opinionẽ per tex.in d.§.si vir in quinquennim.tenet Bartol. ibi, nu. 1. in fine, vbi dicit quod mulier precise non tenetur stare , sed cautare, quia

quia tenetur de cautione quam præstat marito vel eius hęredi, ad quam præstandam tenetur ex eo, quia ea non prestita maritus vel eius hæres condemnatus, colono expulso nullam actionem haberet contra mulierem, & ideo ipsa, vt supra dixi tenetur cauere marito vel hęredi de indemnitate, ne ipse damnum consequatur ex iis quę matrimonio constante vt legitimus administrator gessit colono tamen non datur exceptio nec retentio, & iste est proprius & verus intellectus illius rex. vltra Barto. ibi secundum Dinum et Iacobum de Arenis. in d. §. si vir in quinquennium. quos refert Salice. in l. qui fundum, nu. 1. ff. loca. Eandem opinionem tenet Cinus, ibi Salice. in d. l. emptorem, & ibi Alberi. nu. 1. Ioan. de Imo. in d. §. si uir in quinquennium. nu. 8. & ibi Raphael Cuma. & Pau. de Castro, & Ludouicus Roma. nu. 5. Alberi. in l. diuortio, in princ. nu. 11. ff. soluto matri. Ioan. Campe. in tracta. de dote, questione, 23. Stephanus Aufre. in decisione. Tholosa. 420. Eandem opinionem dicit communem esse Carol. Molinę. in consuetu. Parisien. §. 30. q. 22. nume. 90. Couarru. in libro 2. Variarum resolutio. c. 15. nume. 5. pro qua opi. est glo. in l. 2. in. §. fi. in glo. fi. ff. de dote prę leg. Alexan. tamen in d. §. si uir in quinquennium, nu. 1. in fin. primam opinionem intelligit quod vxor teneatur precise & possit pręcise cogi stare locationi mariti, vbi locatio facta fuerit per maritum ad modicum tempus, scilicet ad annum, cum talis locatio recte & bona fide facta sit, Sequitur Carol. Molinę. nullam de eo mentionem faciens in d. quęstione 22. nu. 92.

6 Sexto limita non procedere, quãdo cunque successor vel emptor non haberet plenum ius in re. Vt in l. vẽditione. in §. si quis fructus ff. de bonis auth. iu. possi. vbi hoc expresse tenet Zasius nu. 4. Bar. in d. §. si vir in quinquennium, nu. 1. Ang. in d. l. emptorem, nu. 2. idẽ Bar. in d. l. in vẽditione, in §. 1. Alex. in d. §. si vir in quinquennium nu. 6. & ibi Ioan. de Imo. nu. 8. Roma. nu. 10. vbi dicit, quod licet ibi in casu illius textus in singularem successorem transferratur, non transfertur pleno iure. Eãdem opinionẽ tenet Guido Papa in d. decis. 480. Montal. ind. l. 7. titu. 17. libr. 3. Fori Hanc opinionem dicit communiter teneri Iason in l. diuortio, in princ. nu. 33. ff. solu. matri. & eam tenet Pyrrhus in repet. l. contractus. fo. 11. pagina 1. versic. adde circa hunc contractum. ff. de regu. iur.

7 Limita septimo, qñ omnia bona locantis sunt obligata & hypothecata pro obseruatione contractus. Ita tenet Bar. in d. l. emptorẽ nu. 2. & ibi Bal. & Salic. idem Bar. in l. prima in. §. q autẽ. ff. de superfi. & in l. qui fundũ. ff. loca. & ibi Pau. de Castr. & Sali. nu. 3. idẽ Barto. in d. §. si vir in quinquenniũ. nu. 2. & ibi Pau. de Castr. et Io. de Imo. nu. 8. Roma. nu. 13. Alex. nu. 3. Rota in d. decisi. dcccIxi. in antiq. secundũ antiqua impressionem, & secundũ nouã in decisi. 1. in titu. de loca. Guido Papa. in decis. 480. Stepha. Aufre. in decisio. Capellę Tolosanæ 420. Abb. in cap. querelam. & ibi Anania nume. 9. ne prela. vices suas, Imol, Aretin, & Alexan, nu. 5. in l. qui absen-

absenti.in.§.j.ff.de acquiren.hęred. quam opinionẽ sentit glo.ff.in l.nihil.in.§.fina.ff.de lega.1.pro qua est tex. in l. si creditor. in §. ulti.ff.de exactio.pigno.tex in l.67.in fi.titu.5.par.5. & in l.2 in fi. titu.8.par. 5. Hanc opinionem tenet expresse Monta l. in glo.l. 19.ti.8.par.5.& in glo.l.7.ti.17.lib.3.Fori.Ange.in consil.2.nu.12. & in consil.265.nu.6. Guido Papa in singu. decxix.& in consil. 129.nu.2.Hyppoly.in sing.321.Alex.in cons.118.nu.20. vol.5.Corsetus in singu. pactum si propter obseruantiam. Stepha. Bertran. in consi.153.nu.12 vol.1.primę impręs.Andrę.Barba.in consil.36. nu.22.col.9.vol.2.Ferdinan.Loazes in repe.l. filiusfamilias, in §. diui.nu.441.ff.de leg.1.Fabianus de Monte in tract.de empt.et vendio.in 22.quæst.4.q.principalis,numero 36.Iason in l. quoties. nu. 29.C.de rei vendica. In quo notandum est quod supradicta limitatio procedit non solum quando hypotheca est specialis, verum etiam quando est generalis,licet Io. de Imo. teneat contrarium in l.qui absenti.in.§.si quis possessionem. nu. 3. & ibi. Roma. nume. 3.ff.de acquiren.possef.Petrus Rebuffus in glo.ad constitu. Regias Gallię,in 2.parte in tract.de constitu.redituum. gloss. 14.nu.10.pagi.412.& expressius hoc tenet Alexand.in d.§.si uir in quinquennium nu.4.in fi.Ias.in repe.l.filiusfamilias in .§. diui. in 1. lect. nume.92.ff.de leg.1.Rode.Xuarez in l.post rem iudicatam.in 1.limita.fol.238.nu.8.ff.de re iudi. Sed nihilo minus, vt supra dixi,non requiritur ꝙ hypotheca sit specialis , sed sufficit generalem esse,vt tenet Castren. in l.nihil. in.§.vltimo. ff. de leg.1.Bar. Salice.in d. l.emptorem. vbi Bart. expresse loquitur dando consilium conductori.de obligatione omnium bonorum,& sic de generali obligatione.ita expresse tenet Barto. in d.l.qui fundum.ff. locati.& in d. .§.si vir in quinquennium.& in d.l.1.in .§.quod autem. ff.de super fi.Pau.de Castro in l. merces. in.§.1.ff.de loca.& per eundem expresse in l.si ita quis .in.§. ea lege.ff.de verbo. obligatio.vbi Iason Angel.Aret.in.§.fina.nu.5.Instit.de loca. Angel.de Perus.in cons. 245.nume.6. Corne. in consil.6.nume.3.volum. 4.Soci.in consil. 90.num.1.volum.4. Hanc opinionem dicit esse communem Ferdinan.Loazes in repetio.l.filiusfamilias.in.§.diui. nume. 441.ff.de leg.1.Anto. de Fano in tracta. de pignorib. in. 2. parte princi.nume.6. Eandem etiam dicit esse communem , vbi notabiliter hoc declarat Hierony.Grat.in consil.95.nume.12.vol.1.Docto.de Couarru.in lib.2.Varia.resol.c.15.nume. 23. quam opinio.tenet expresse Carol. Molinæ. in consuetu. Parisien §. 30.q. 23. nume.91. Ludoui.Goza.in consil.24. numero. 9. eam dicit communem esse Ioan.de Amicis,vbi notabilitee hoc declacrt in consi.113.nu.7. vbi multum miratur de Imo. & Roma. qui tenuerunt contrariam opinionem,pro qua est tex,in l.si creditor.in §.fi.ff.de distract.pig. qui text.loquitur generaliter de hypotheca, nec distingnit an sit generalis vel.speciali,ergo generaliter debet intelligi.l.de prætio.ff. de Publicia,cum similib,& ita illum text. declarant Hiero. Grat,

vbi

vbi adducit alia quã plura in proposito, in d. consi. xcv. nu. 13. et sic licet Ioan. de Imol. & supra dicti Doct. dicant requiri hypotecam specialem, vt supra dixi, idem dicendum est in generali hypoteca.

8 Octauo fallit in fisco. vt in l. fi. in fi. ff. de iure fisci. Ratio est, ne alias fiscus ad interesse teneatur. ita tenet Guido Papa in d. decisio. ccclxxx. quam opin. tenet glo. in l. emptorem, in verbo, colono. & ibi Bal. C, loca. Ioan. de Imo. in d. §. si vir in quinquennium, nu. 8. in fi. & ibi Roma. nn. 11. Ale. nu. 5. Montal. in glo. l. xvij. tit. 17. lib. iij. fori. Bar. per tex. & ibi cognouimus. in gl. nu. 1. C. de emancipa. & colo. patrimo. lib. xj. Eandem opinio. tenet Iaſ. in l. diuortio. in princi. nu. 36. ff. solut. matri. Curt. senior in consi. x. nu. 1. Ferd. Loazes in repet. l. filiusfamilias. in §. diui. nu. 441. in medio. Matth. de Afflict. in c. j. uu. 31. de fratri. de nouo beneficio inuesti. in Vsibus feudor.

9 Nono limita, in fundo ecclesiæ vendito: nam emptor tenetur stare colono, & non habet locum. d. l. emptorem, etiam in casa quo vẽditio sit efficax. Ita concludit Bar. in d. l. cognouimus. nu. 2. sequitur Ludo. Roman. in d. §. si vir in quinquennium. nu. 13. Cuius ratio est, quia valet argumentum de fisco ad ecclesiam: vt in l. fi. C. de sacrosanc. eccle. Hanc opin. expresse tenet Hiero. Gratus in d. cõs. xcv. nume. 23. licet contrarium teneat Alex. in d. §. si vir in quinquennium. nu. 5. Cur. Seni. in d. consi. x. nu. 2. vbi tenent ꝙ licet de ciuitate ad ecclesiam valeat argu. non tamen de fisco ad ecclesiam quia l. fina. tantum loquitur de ciuitate. in quo Alex. errauit. nam licet l. fin. loquatur in ciuitate tantum, tamen idem est in fisco: nam de fisco ad ecclesiam valet argumentum, secundum communem opinionem: de qua per glo. in l. si procurator. ff. de iure fisci. & ibi glo. fi. glo. in c. quid ergo. xxiij. q. iij. glo. & ibi Abb. & Doct. in c. auditis. in verbo, ecclesia. de in integr. restitu. Panormi. in c. ij. de precario. Bart. in l. a diuo Pio. in §. sed si emptor. ff. de re iudi. Paul. in l. velamento. C. de postulan. Nicol. Euerardus in locis legalibus, loco xxvi.

10 Decimo limita & intellige hanc regulam, ꝙ licet emptor non teneatur stare colono, tamen locator tenetur conductori ad interesse. Vt in l. qui fundum. & in l. si merces. in §. j. ff. loca. ita tenet Ale. in d. §. si vir in quinquennium. & ibi Ioan. de Imo. nu. 8. Augustin. Bero. in quęst. xcvij. nu. 1. Paul. de Castro per text. ibi in l. in lege §. si colonus & in l. qui in insulam. ff. locat. Hiero. Grat. in d. consi. xcv. nu. 30. vol. j.

11 Vndecimo fallit in vsurario: nam non tenetur stare colono. Vt in l. si habitatio. in §. si vsus fundi. ff. de vsu. & habita. ita tenet Alexand. in d. §. si vir in quinquennium. uume. 10. & Ludouicus Roma. ibi nu. 13. vbi dicit illum textum esse singularem ad hoc. Et alia quamplura circa hanc regulam vide per Docto. in locis supra allegatis,

REGV.

REGVLA CCXLI.

EMPTOR in causa euictionis venditori denuntiare tenetur, vt liti asſistat, ad hoc vt teneatur de euictione. Hanc regul. ponit Bar. in l. denuntiaſſe. in. §. quid tamen. ff. de adult. & in l. non ſolum. ff. ſolu. matri. & in l. empti. C. de euictio. & in l. nomen. C. quæ res pigno. oblig. poſſ. & in l. non ſolum. in. §. morte. ff. de noui oper. nun tia. & in l. ij. in. §. voluntate. ff. ſolu. matr. Hanc etiam opin. tenet Io. Andræ. Anto. de Butr. Ancha. Car. & Abb. & Anto. de Burgos, in c. fi. de emp. & vend. Roma. & Doct. in d. §. voluntate. Et iſta opi nio eſt communis, vt per Alex. ibi, nn. 12. & in conſi. 14. nu. 5. vol. iiij. Philipp. Cor. in conſi. cclv. nu. 4. vol. 3. Fel. in c. cum M. Ferra rienſis. nu. 65. de conſtit. Ant. Rub. in rep. d. §. morte. nu. 682. & ibi Claud. de Seyſell. nu. 95. Iaſ. nu. 39. eandem opin. dicit etiam eſſe cō munem Iaſ. in d. §. voluntate. nu. 26. Anto. de Burgos in d. c. fi. num. 4. Pet. Raue. in alfabeto aureo. ver. vendere. Pro qua opinio. vi tra iura allegata per Rom. in d. §. morte. & per Anto. de Burgos. & per Barb. in d. c. fi. nu. 4. eſt tex. de iure regio in l. xxxij. titu. v. par. v. vbi prędicta l. dicit q̄ talis denuntiatio fieri debet ante teſtiū publicationem. & in l. vij. & ibi glo. in verb. {ſe lo dixere.} tit. x. lib. iij. fori. Licet contrarium teneat glo. magna quæ communiter reprobatur in l. emptor. C. de euictio. quam ſequitur ibi Cin. & Din. in reg. eum qui certus. de reg. iur. lib. 6. Imol. in d. §. morte. col. iij. & c. cum M. Ferrarienſis. de conſtitu. & in c. fi. nu. 3. de empt. & ven. & eam veriorem eſſe dicit Andræ. Barbā. ibi, nu. 4.

Hanc regulam limitat vj. modis Soc. in regu. cxvij. & eam cum ſex limitationibus ponit Andræ. Barb. in d. c. fi. nu. 4. de emptio. & vend. Eandem reg. cum aliis ſex limitationib. ponit Franc. Ripa in d. c. cum M. Ferrarienſis. nu. 166. de conſtit. & cum octo limita. in l. ij. in. §. voluntate. a nu. 17. vſque ad nu. 28. ff. ſolu. matri. Hanc etiam regu. vbi latiſsime eam examinat & notabiliter tradit Ant. Rub. cum nouem limit. in repet. l. non ſolum. in. §. morte. a nu. 682. vſque ad nu. 736. ff. de noui oper. nunc. Hanc etiam regulam cum octo limitatio. ponit Anto. de Burgos in d. c. fi. de empt. & venditi. a nu. 6. vſque ad nume. 13.

REGVLA CCXLII.

EMPTOR regulariter agit de euictione contra venditorem, re euicta. l. emptor fundi. C. de euict. & c. fi. de empt. & vend. & l. ſi in venditione. ff. de euict. & l. non dubitatur. C. eod. titu. De iure re gio tex. in l. vij. tit. x. lib. 3. fori. & in l. lxxxij. tit. v. par. v. Circa hanc reg. vide Matth. de Affl. in c. j. nu. 1. cum aliis, ſi de feu. vaſal. ab aliquo fuerit interpell. & in c. j. nu. 22. de contro. inter vaſallum & alium, in Vſibus feudorum.

Hanc

Hanc reg. cum quatuor limitati. ponit Soc. in reg. cccexxxviij. Eandem regulam cum iij. limit. ponit tex. in d. c. fi. de emp. & ven. Et vij. casus in quibus hæc regula non habet locum ponit text. de iure regio in l. xxxvj. titu. v. par. v. & ibi Montaluus ponit xj. casus in quibus fallit hæc reg. Quindecim casus in quibus etiam hæc regu. non habet locum ponit idem Montal. in l. vij. tit. x. lib. iij. forti. in glo. fi. col. pen. Hanc etiam reg. cum xlij. limitatio. ponit notab. Matth. de Affli. in c. j. in §. rursus si fideles. num. 15. cum seq. vsque ad num. 63. quib. mod. feud. amitra. in Vsib. feudo.

REGVLA CCXLIII.

EMPTORI non sufficit denuntiare venditori litem fuisse motam, nisi ostendat libellum in forma publica, Quam regulam ponit Bart. in l. non solum. in §. morte. nu. 51. ff. de noui oper. nunc. & in l. empti. C. de euict. Ange. & Ioan. de Imo. in l. in executione. in §. in solidum. ff. de verb. obli. Cardi. nota. per tex. ibi, quem ad hoc extollit vsque ad sydera, in clement. causam. in vers. idem quoque. in fi. de electio. Eandem opinionem tenet Bald. & Salice. in d. l. empti. Anto. de Burgos in c. fi. de empt. & vend. nu. 2. in medio: & ibi Barb. nu. 5. Alex. in d. §. morte. col. pen. Fel. in c. cum M. Ferrariensis. nu. 63. de constit. vbi Dec. & Modern. dicunt eam communem opinio. eandem dicit communem etiam Anto. Rubeus in repe. d. §. morte, nu. 164. & ibi Claudius de Seysell. nu. 93. Iaf. nu. 38. Licet contrariam opinionem teneat Lud. Roma. in d. §. morte, nu. 12. per glo. fin. in fine. in d. clem. causam. & per alia debilia fundamenta de quibus ibi per eum: sed de opinione Romani non est curandum, secundum Antonium Rub. & alios doc. supra allega. quia est contra casum d. clem. in d. vers. fina.

1 Hanc regulam limita primo procedere, q̃ emptor tenetur dare copiam libelli ipsi venditori, vt procedat si illam petat venditor, alias secus. Vt est gl. not. in d. clem. causam. vers. si petita. de electi. quam sequitur & not. ad hoc Feli. in d. c. cum M. Ferrariensis. num. 63. Claud. de Seysello. in d §. morte. nu. 94.

2 Secundo limita vt hæc opinio procedat de iure: secus autem de consuetudine. Ita not. tenet Ang. de Perus. in l. emptor. nu. 2. & in l. empti. C. de euictio. Et veritas istius limita. pendet ex eo, quod Bar. notat, in repe. l. de quibus. nu. 21. ff. de legi. vbi tenet quod creditur Doctori Asserenti aliquam esse consuetudinem. quam opi. dicit communem Dec. in consi. 691. nu. 12. Sed contra Barto. tenet ibi Iaf. nu. 89. in d. l. de quibus. Hippoly. in cons. 82. nu. 41. late Cagnol. in l. vnica. in princ. nu. 20. ff. si quis ius dicen. non obtemp.

3 Tertio limita, vbi uenditor esset literatus: sed ubi esset illiteratus, tunc non sufficeret vt ei legeretur libellus nisi ei tenor declaretur. Arg. eorum, quæ scribentes communiter, dicunt in l. j. ff. de ver. ob.

in quo

in quo videtur ꝙ sufficiat dicere emptori, ꝙ sit sibi mora lis et obla tus libellus, vt constat in actis talis iudicij. arg. tex. in l. Herennius. §. j. ibi, Autori laudauerat. ff. de euictio. Nam ex quo venditor tene tur ad defendendū, debet instigare. c. ab excommunicato. de resci & vbicunque denuntiatio facta fuerit iudicis authoritate. Ita An. Rubæ. in d. §. morte. nu. 676.

REGVLA CCXLIIII.

EMPTOR qui percipit fructus rei emptæ, tenetur ad vsura pretij non soluti. Hanc reg. probat tex. & ibi Bal. Salı. & Doct. in l. curabit. C. de actio. empt. & in l. fructus. eo. ti. Facit etiam text. in l. Iulianus. in. §. ex vendito. ff. de actio. empt. glo. magna in c. cō questus de vsur. Circa quam reg. vide Soci. in consil. lxxxvij. nu. 7. vol. 4. Ias. in l. de diuisione. nu. 11. & ibi docto. ff. solu. matr. Fabia. de Monte in tract. de emptio. & vendit. in v. q. prin. nu. 45. Hanc reg. cum 5. ampliationib. & 5. limitationib. ponit Hieron. Cagno. in repe. d. l. curabit. a nu. 23. vsque ad num. 53. C. de action. emptio.

REGVLA CCXLV.

EPISCOPVS in sua synodo potest facere statuta. Hanc reg. probat tex. in c. quod super his. de maior. et obedien. et in c. ex ore. §. porro. de priuil. & in c. licet. de offi. ordi. & in c. ij. & ibi glo. in verb. statuto. & doct. de constit. lib. vj. & in c. nullus. 3. q. 4. & glo. fin. in summa. xviij. distinct. & glo. fi. in c. j. vbi Archi. & doct. de consecra. distin. iij. Hosti. in summa. in titu. de consti. §. quis pos sit. col. ij. Henric. in c. a nobis. el j. nu. 2. de senten. excom. & in c. fi. de fer. & ibi Abb. nu. 5. Bald. in c. fi. de offi. deleg. Host. et ibi Doct. in c. fi. de offi. Archipre. Ricardus. de Media villa in iiij. sententia rum. dist. 38. arti. ix. q. ij. in fi. Anto. in summa. j. par. tit. xvij. c. vnico §. xiij. col. ij. Bertachi. in tract. de episcopo, in secunda par. 4. lib. q. xv. nu. 28. Alberic. in l. formam. nu. 1. C. de offi. præfe. præt. Orie. & in tract. statu. in prima par. q. iij. Ioan. Fab. in §. sed quod princi pi. nu. 2. Instit. de iure natu. & ibi Christo. Ange. Areti. in §. tus au tem ciuile. nu. 5. eod. titu. Bart. in repet. l. omnes populi. nu. 8. ff. de iusti. & iur. & in l. j. in princ. nu. 1. ff. quod quisque iur. Fran. Ripa in lib. j. responso. c. ij. nu. 19. Lauren. Calcan. vbi allegat alias gloss. in consi. vij. nu. 29. Franc. Purpura. in l. imperium. nu. 130. ff. de iurisdi. omn. iudi. Ias. in d. l. omnes. populi. in j. lectu. nume. 30. & in ij. lectu. nume. 11.

Hanc reg. vbi notabili. eam declarat, cum septem ampliat, (vbi septimam limitat septem modis.) & limita duobus (vbi primā limi limi. ampliat vno modo, et ij. limi. ampliat alio modo, et sublimitat tribus modis.) ponit Henricus Bothgus in tracta. de Synodo Epis scopi.

scopi,in 4.par.a nu.103.vsq; ad nu.fi. Et circa hanc reg.vide plura de potestate episcopi per Aluarum Pelargum in suo lib. de plāctu ecclesię.lib.ij.art.21.

REGVLA CCXLVI.

EPISCOPVS potest dispensare cōtra statuta synodalia. Hanc reg.ponit Inno.in c.cum ad monasterium.nu.4.de statu monā.& ibi Cardi.in v.q.Lapus & Ioan.Andræ.quem sequuntur Geminia.& Philipp.Franc.in c.licet canon.de elect.lib.vj.Idem Philipp.Franc.in c.vt animarum.in .§. statutum de elect. lib.vj. Ioan. And.Card.Zabarella in c.dilectus.de tempo.ordi.idem Car.in repet.c.perpendimus.de senten.excom. Ioan. And.in regu.cui licet. & in regu.qui tacet.de reg.iur.lib.vj.Collecta.in c.cum omnes.nu. 3.de consti.Ant.de Butrio in c.quæ in ecclesiarum.& ibi Imo.nu. 35.de consti.Panor.in c. at si clerici.in.§.de adulteriis. num.10.de iudic.& ita dicit communiter teneri ibi Felin. nu.6. Philipp.Deci. ibi nu.98.Ias.in l.j.in.§.fuit quæsitum.num.9.ff.ad Trebel.Nicola. Millæus in repert.in verb.dispensare.vers.dispensare potest contra propriam. Et hanc opinion. dicit esse communem Anto. de Rosel.in tract.de cōcilio:in dubitatione,an in simplici beneficio quod habet ecclesiam parrochialem annexam,episcopus possit in eo dispensare.nu.20. Mouentur supradicti doct. quia dispensatio facilius permittitur quā constitutio tollatur: nam legatus non potest contra canones statuere.tamen dispensare potest. ita notanter concludit Anto.de Butr. per gloss.fina.ibi in clem.ij.de rescript.quem refert & sequitur ibi Ioan.de Imol.prout refert Philip.Dec.in d.§. de adulteriis.nu.100,sed episcopus potest tollere statutum suum,secundum supradictos doct.ergo a fortiori.dispensare poterit. Hanc opinionem dicit communem Petrus Rauennas in Compendio Iuris canonici,in tit.de iudic.col.xvij.vers.sed solet dubitari.Philip. Franc.in regu.cui licet.nu.4.de reg.iur. lib. vj. Lancilo. Galiaula in rep.l.centurio.col.xxxj.versic.breuiter respondeo.ff. de vulgar. Licet contrariam opinionem teneat Archidia. in d.c. licet canon. nu.2. & 3. Innocen.sibi contrarias in d.c.dilectus.nu.5.Card.Zabarella sibi etiam contrarius in consi.cxxx.nu.4. Mouentur prædicti Docto.per Rub.ff.quod quisque iuris,& per c.cum omnes.de constitut.

Hanc regulam ponit Bernard.de Luco in regula ccxlij. vbi limitat eam duobus modis. Eandem regulam limitat dupliciter Philip.Dec. in d.§.de Adulter. nu. 103. & aliis duobus modis Roma.in consi.325.nu.10. Eandem item regulam cum sex ampliationibus & duabus limitationibus,vbi notabiliter eam examinat, ponit Henricus Botthæus in tractatu de synodo episcopi, articu. iiij. nu.1.cum sequentibus.

§. REGV.

REGVLA CCXLVII.

EPISCOPVS in quibus casibus dispensare possit. Vltra In
noc.in c.dilectus filius.de tempo.ordi.vide cxiij. casus,quos pon
Aluarus Pelargus in libr.j.de planctu ecclesiæ,artic.50.& ibi in f
versi.prohibetur ponit casus in quibus episcopus dispensare non p
test. Et cxxxvj. casus in quibus episcopus potest dispensare,p
nit Bertachi.in tract.de episcopo,in ij.par.4.lib.nu.107. Et 16
casus in quibus episcopus dispensare potest ponit notab. Specul.
tit.de dispensatione.in.§.nunc de episcoporum. a nu.1.vsque ad
22.& ibi etiam vsq; ad finem casus, a uu. 25. in quibus episcop
dispensare non potest.

REGVLA CCXLVIII.

EPISCOPVS, vel legatus non possunt dispensare contra
Concilium. Hanc reg.probat glo.in c.dilectus. el j.de præben.in
verbo,cum se facultas.glo.& ibi Docto.in c.cum dilectus.in verb.
in ætate. de electio.& in clem.j.in verbo,eligatur.de electio.& in
c.dilectus.de tempo.ordi.& ibi Innoc.in c.j.& in c.j.de fili.præb.
Ioã.de Ana.in c.cum diœcesi.de vsur. Archidiaco. in c. sicut. xv.
distinct.& in summma lvj.dist.& in c.virgines.27.q.j.late Ioann.
And.in c.j.super glo.in verbo,concessum.de supplen.neglig.prela.
Specula.in tit.de dispensatione,in §.nunc de episcoporum. nu.27.
Ludouic.Roma.in consi.325.nu.7. Anto. Docto. in c. at si clerici.
in.§.de adulteriis.& ibi Felin.num.5. de iudic. & Philippus Dec.
nu.37.Henricus Bothęus in tract.de synodo episcopi,artı.j.conclu.
sio.iij.nume.6.

3 Limita primo, nisi de mandato Papę expresso & speciali: quia
tunc valeret eius dispensatio vel constitutio, etiam si esset contra
concilium. Pro quo facit ꝙ notabiliter tradit Anto.de Buer.in c.
pen.de fili.presby.li.6.vbi dicit, ꝙ illud quod legatus de latere ex
speciali commissione Papę facit non tam factum legati, quam Pa-
pę dicitur:secus si ex generali. Pro qua opinione est glo.in c.lite
ris.in glo.ij.in fin.de rescript. facit text.in c.si Apostolicæ.de præ-
ben.lib.vj.quod ita tenent Docto. in c. quod translationem. de of-
fic. lega.

4 Limita secundo, non habere locum quandocunque adesset ma-
gna causa:scilicet necessitatis, vel vtilitatis. Ita tenet Abb.in d.§.
de adulteriis.nu.9.Lamberti.in tracta.iuris patro. in j.par.ij. lib.in
xix.artic.7.q.princ.nu.2.fol.222.col.iij. idem Abb. in c.cum dile-
ctus.de electio.allegat ad hoc decis.Rotę.cclxij.in nou. secundum
impress.antiq.& secundum nouam decisio v. in titu. de iure patro-
na.allegat etiam tex.in c.tali.& in c.exigunt.j.q.vij.& in c.expo
suisti,de præben,idem Abb,in c,dilectus,& in c,fina, de fili. præ-

sbyte.

byte.& ibi cæteri doct.qui dicunt,ꝙ licet alias episcopus non dispenset,ꝙ filius sacerdotis succedat in ecclesia paterna,illud est verum nisi vbi subesset necessitas vel vtilitas ecclesiæ. Eandem limitationem posuit Bald.in l.omnes populi.ff.de iusti. & iur.vbi dicit,ꝙ episcopus ex magna causa potest dispensare contra canones. Nicol.Mile.in Repert.in verb.dispensare potest episcopus.vbi allegat supra dictam decisionem ad quam se remittit ad cognoscendum quæ sint magnę causæ.Specu.in tit.de dispensati. in.§.nunc de episcoporum.nu.30.in fi.Catellia.Cotta in Memo.in verb. episcopus.Roma.in d.consi.cccxxv.Felin.in c.j.in vij.fallen.de constit. Hanc etiam limitationem ponit Roma.in sing.492.allegant suprà dicti Doct.& Iaſ.in l.nemo potest.nu.8.in j.lect.ff.de leg.j. tex.in l.si hominem.ff. mandati. Quam limitationem intelligo veram, vbi de facili superior consuli non possit alias secus, per l. diui fratres.ff.de pœn.& per l. Diuus Pius Claudio. ff. de falſ. facit quod notat Inno.in c.venerabilem.de elect.Bal. in l.non dubium. C. de legi.Pro qua opinione est text.in c.j.de cleri.ægrota. libr. vj. vbi ratione distantiæ locorum conceditur episcopo indigenti coadiutore,sibi assumere vnum vel duos de consensu,& consilio sui capituli,vel maioris partis, absque hoc ꝙ veniat ad sedem apostolicam: ad quam alias venire tenetur: vt ibi dicit tex.ad idem etiam text. in c.j.ne sede vacan.lib.vj.vbi si episcopus esset in remotis,nõ expectatur eius consilium: quod alias requiritur & expectatur. Et hanc limit.cum supra dicto intellectu sentit Aret.in d.§.de adulter. nu.20.allegat ad hoc tex.in c. nihil.de elect.quod notant Docto.in c.licet ex iuspecto.de foro compet.Catell.Cotta hoc tenet in Memora.iuris:in verb.episcopus.el j.

Contra quam limitationem facit, quod notant Ioann. Andręas, & Petrus de Ancharan. in c. j. de ætate & qualita. libr. vj. & ibi Domini,de sancto Geminia.qui impugnantes Archidiaco. ibi, & c.licet canon de elect.libr. vj. volunt. ꝙ episcopus etiam ex magna,necessaria & vtili causa, & etiam cum causæ cognitione non dispensat cum patiente defectum ætatis in dignitatibus curati propter Concilium generale.c.cum in cunctis. in .§. inferiora. de electionib.cum qua opinione transit Philippus Franc. in d. capitu. j. & licet pro opinione Archidiaconi multa possent adduci quæ ipse ponit in d.capitul.licet canon.& cum eo sit Hostiens. in capit.cum dilectus. de electio. tamen contra Archidiaconum est communis opinio secundum Domin.de Sancto Geminiano in d.c.licet canon. nume.7. in finalibus verbis. Eandem opinionem contra Archidiaconum tenet Ioann.Monachus. in capitul. cupientes. in nume. 124. de elect.lib.vj. & communiter Doctores in d. cap. cum dilectus. de electio,quę opinio aperte destruit hanc limitationem. In quo est notandum quod in casu Ioann. Andrę. & aliorum Doctor, contra Archidiaco.non conceditur dispensatio, etiam ex magna, necessaria, & vtili causa: quia concilium generale prohibet epi-

scopis,& ponit contra facientes: vt patet in d. c. cum in cunctis, in §.clerici.de electio. & in l. xxvj.tit.v. par.j. & ideo hæc opinio non conuenit huic limitationi, quę est quando cõcilium vel pontifex tit dispensare, vel quando loquitur impersonaliter, nec vetãdo, nec permittendo dispensationem, nec imponendo aliquam pęnam; quando vbi imponit pœnam, restringitur dicta limitatio.

3 Tertio limita, nisi canon concilij esset canon pœnitentialis: quia cum pœnitentiæ sint arbitrariæ, c. Deus qui. & c. quæsitum. de pœniten. & remiss. c. mensuram. & ibi glo. de pœnit. dist. j. & c. tempora. xxvj. q. vij. glo. in c. sunt plures. de pœniten. dist. iij. potest episcopus in tali canone dispensare. Vt in c. quem pœnitet, de pœnit. dist. j. glo. & docto. in d. §. de adulteriis. Ex quo notabi. gl. j. in c. tempora plenitudinis. & in d. c. latorem. in gl. fi. 33. q. ij. dicunt, quod episcopus ex causa potest diminuere pœnitentiam quã induxit Papa. sequitur Roma. vbi dicit ita contigisse de facto in persona Cardinalis de Vrsinis qui erat summus pœnitentiarius, in sing. cccclx. Hippol. in sing. 182. Ias. in l. omnes populi. in j. lectu. nu. fin. & in j. lect. nu. 13. ff. de iust. & iur. Quod tamen intelligo verum nisi casus de se esset reseruatus Papæ: per notata in c. quod translationem. de offic. delega. & in d. §. de adulteriis. Et qui sint isti casus pœnitentiales reseruati Papę, habetur in c. ij. de pœniten. & remiss. lib. vj. & per Hostien. in summa, eod tit. in. §. ij.

4 Quarto limita, non habere locum in casu posito per Felin. in c. j. nu. 5. de sponsa. vbi adducit quãplures rationes pro sua opinione. Quę omnes videntur ridiculæ, & sic ipse non firmat pedem, cum illa limitatio non videatur vera: & in contrarium allegat gl. in cle. j. in ver. eligatur. de electio.

Restringe tamen has limitationes nisi canon concilij pœnam imponeret, quæ non possit imponi nisi per Papam. Exemplum in depositione episcopi: vt in c. quamuis: & in c. multum. & in c. dudum. xxj. q. vj. nam sicut solus Papa potest deponere ita videtur conueniens, quod solus Papa possit dispensare. Ita tenet Host. & ibi Ant. de Butr. vbi hoc declarat, in vlti. col. in c. ij. de biga. Aret. in d. §. de adulteriis. nu. 14. Quod videtur verum quando quis non potest imponere pœnam ex defectu potestatis: secus si ex priuilegio personæ: quia tunc videtur quod possit dispensare ob cessantem rationem, ita Ant. de Butr. vbi supra. quia tali casu qui non potest condemnare, potest absoluere: vt est text. Bar. & Bal. in l. fi. C. vbi senato. vel clarissime illud quod inductum est in fauorem, retorqueatur in odium, ita tenet Dec. in d. §. de adulteriis. nu. 39. Restringe secundo nisi essemus in casibus tantum Papæ reseruatis: iuxta notata in c. quod translationem. de offi. dele. & in c. sicut vnire. de excess. præla. ita tenet Spec. in tit. de dispensatione. in. §. nunc breuiter. quia in his se non intromittit alius inferior, nisi ex speciali commissione Papę. d. c. quod

translationem.

REGV-

REGVLA CCXLIX.

EPISCOPVS nõ potest facere statuta in præiudicium aliorum inferiorum. Hanc reg. probat tex. in c. vestra. de locat. vbi probatur non valere statutum episcopi, per quod prohibet locationem decimarum fieri in sua diœcesi. & ibi omnes doct. ponunt hanc cõclusionem, præcipue Abb. nu. 2. & 6. post gl. idem Abb. in c. 2. in 1. notab. de institutio. & in c. fina. de feriis. nu. 5. & in c. cum dilectus de consuetu. nu. 10. archi. in c. j. de consecra. distin. 5. num. 9. & ibi Cardi. de Turre Cremata. Henri. Bohic. in c. a nobis. el j. nu. 3. de sẽten. excom. Domin. & ibi Card. Alexan. nu. 3. in summa. xviij. distinct. Roma. in consi. 428. nu. 3. Philip. Franc. in c. fin. §. fi de appella. lib. 6. Ioan. de Imo. in c. cum eccle siarum. nu. 26. Felin. in cap. q̃ super his nu. 7. in fi. de maiori. & obedien. Ioan. Faber in §. sed q̃ principi. Instit. de iure natural. Barthol. Soci. in consi. cclxxij. nu. 8. versi. confirmantur premissa volu. 2.

Hanc regulam cum vnica ampliatione, & quatuor limitationibus ponit, vbi etiam assignat rationẽ huius regulę. Henri. Botheus in tract. de synodo episcopi, in art. j. conclusi. nu. 19.

REGVLA CCL.

EPISCOPVS non potest facere statuta contra ius canonicum. Quam regulam probat tex. in c. institutionis, 25. q. 2. & in c. licet. ibi, quod regulare fuit. de offi. ordi. & in c. quod super his. de maiori. & obedien. in c. cum inferiori. eo. titu. Facit tex. in l. formã C. de offic. præfe. prætor. & in l. hæc necessaria. de nouo codice ponẽ. in l. ille a quo in. §. tempestiuum ff. ad Trebell. in l. nam & magistratus ff. de arbi. Nor. Host. in c. fi. in fi. de offi. Archid. quem ibi sequuntur Card. Ioan. And. & Anto. de But. Henri. Bohic in c. a nobis el. j. nu. 3. de senten. excom. Abb. in c. cum dilectus. nu. 10. de cõsue. & in d. c. quod super his & ibi Fel. nume. 2. ad quem se remittit Christo. Ia. in lib. suo de concilio, arti. 2. lib. 2. pag. 81. colu. 1. in fi. Calde. in consi. v. in titu. de constitut. Cardi. in Clem. j. in. §. fina. de rebus eccle. non alien. Alberi. in j. parte statuto. quæst. 6. & in l. formam. C. de offi. præfe. preto. Iaf. in l. omnes. pupuli. in 2. lectu. nu. 11. ff. de iusti. & iu. Pau. Pari. in consi. xxvij. nu. 59. lib. 2. Barb. in cõs. xxi. col. 7. versi. sed istis nõ obstantibus vol. 3. Iacob. de S. Georg. in l. j. in j. lect. nu. 5. ff. quod quisque. iu. Alexã. vbi dicit ita communiter teneri, in d. l. j. ff. quod quisque iur. idem in consi. cxvj. nu. 2. lib. 2. Ioan. Faber in §. sed quod principi. Instit. de iure nat. Ange. Are. in §. ius ciuile. col. 3. Instit. eod. ti.

Hanc regulam cum 8. limitationibus, vbi notab. eam examinat ponit Feli. in c. quod super his. de maiori. & obedien. nume. 2. cum

sequen. Eãdem regulam, vbi assignat 8. rationes ad eam cum 6. ampliationib. & 8. limitationibus, & cum xxv. illationib. & notab. eam examinat, ponit Henric. Both. in tracta. de synodo episcopi in 8. cõclusio. j. articia num. 36. vsq; ad nume. 90.

REGVLA CCLI.

EPISCOPVS statuendo potest adiuuare ius commune, sc licet apponendo pœnam vbi ius non imponit, vel aggrauando p nam a iure impositam: vt in c. innotuit, & ibi Anto. de Butr. & P nor. de eo qui furti. ordi. susce. & in c. 2. in §. statutum. de consti. lib 6. glo. in Clem. ne Romani. in uerbo, tolli. de electio. quam omnes doct. ibi sequuntur. Ita tenet Panor. in c. cum dilectus, nu. 10. de cõ suetu. & in c. cum consuetudinis nu. 5. eod. tit. & in c. nemini. nume. 6. de offi. legati. & in c. licet nu. 1. de offi. ordina. & in c. ex frequen tibus nu. 5. de institutio. & in c. a nobis el j. in j. notab. vbi bonus tex. de sentent. excom. Hostien. Ioan. Andræ. Cardinal. & Anton de Butrio in d. cap. fina. de officio Archipres. Anchara. in cap. pri mo quęst. xi. de constitu. in repeti. & in consil. ccccxxv. incip. vi so & diligenter. col. fina. Bald. in rubrica de costitu. col. ij. vbi di cit hoc ideo esse, quia episcopus habet merum imperium. & in l. omnes populi ff. de iustit. & iure & in l. programmata. col. i. C. quo minatio, vel epist. Inno. in cap. ex tuæ, de cleric. non residen. Ho stien. in cap. ex parte. el iij. de verb. signifi. Paul. Castren. in l. ius est nouum. ff. de legi. Geminia. & Præposi. in summa. xviij. distinc. & in cap. mancipia. in prin. liiij. distinct. Ioann. Faber in §. sed q principi. Institu. de iure natura. Angel. in §. ius ciuile. col. tertia In stitu. eod. titu. Roma. in consil. ccccxxviiij. nume. 7. Alexandr. in consil. 55. nu. 15. col. 14. in fine volum. iii. Felin. vbi plura alle gat, in cap. quod super his nume. 9. de maiori. & obedien. Rochus de Curte in tracta. de cosuetud. nume. 278. Ratio huius regulę est, quia pœnam apponere statutis, dependet a iuri sdictione. ita tenet Abb. in cap. quæ in ecclesiarum nume. 6. in fi. de constitut. & ibi Philip. Deci. 37. Felin. in cap. irrefragabili in §. cæterum. colum. 2. versicu. limitat tertio. de officio ordin. sed episcopus habet iuris sdictionẽ, imo merum imperiũ. c. si quis episcopus quæstio. 8. & ib gloss. 1. text. in d c. de persona. 11. quęst. 1. notant docto. in c. cum cõ tingat. de foro compe. Bal. & docto. vbi Ias. nume. 18. in l. impe rium. ff. de iurisdict. omn. iudi.

Hanc regulam ponit Henric. Botheus in tracta. synodo episco pi, in primo articulo conclusio. xiij a nu. 106. vsque ad nu. 135. cũ octo amplia. & iiij. limitation. & a nume. cxxxv. vsque ad nume. ccxx xvi. infert xv. illationes, ex supradicta regula.

Regula

REGVLA CCLII.

EPISCOPVS aliquem excommunicatum in statutis suis, si absolutionem sibi non reseruauit, alter quam ipse vel inferior absoluere potest. Hanc regulam ponunt Ioan. Andrę. Imo. & Panormita, in cap. graue. in fine, de præben. per text. in cap. nuper. de sententia excom. vbi hoc tenet Henri. Bohic in vltima distinctione. & Abb. in quinto notab. Felin. colum. 2. versicu. nota text. optimum Panor. in cap. Pastoralis. in §. pręterea. nu. 1, de offic. ordin. & ibi Feli. nume. 9. in 2. fallen. & in cap. prudentiæ. in §. fi. nume. 19. in 1. fallen. de offic. delegat. Petrus de Palude in iiij. sententiarum, distinctio. viij. quæst. v. articu. 1. colum. 1. Ange. de Claua in summa, in verbo, absolutio, el 1. in §. 3. Syluester in summa in verbo, absolutio, el 1. colum. vi. versicu. absolutio ab excommunicatione statutorum. Facit quod scribit Archid. in summa xviij. distinctio. in finalibus verbis, & ibi Geminia. & Prępositus. dicens, quod a sententiis latis per consilia prouincialia possunt suffraganei absoluere, quod etiam tenet Collectarius in c. graue. nu. 12. de prębend. Et non solum absoluere possunt ipsi suffraganei, sed etiam secerdotes sui. ita tenet Præpositus. Alexan. per illum text. in cap. si quis autem. in 2. notab. xviii. distinct. vbi ponit aliquos casus in quibus non procedit. Facit etiam pro hac conclusione tex. in c. suffraganeis. de institutio. & ibi Panormi. in vltimo notab. notat Ioan. de Imol. in d. c. graue nume. 16. Ratio huis regulę est quia statuta episcopi interpretantur secūdum ius commune, vt tenet Abb. in c. causam quæ nume. 6. & ibi notab. Deci. num. 21. de rescript. post Bart. in l. i. ff. ad l. Falcid. idem Panor. in c. ex parte el 3. nume. 3. de verbor. significa. Sed ius commune disponit, quod quando conditor statuti non reseruat absolutionem, videtur aliis concedere. d. c. nuper. & sic eam interpretationem debent pati statuta episcopi, cum prędictum c. nuper. non distinguat. Hanc rationem assignat Dominicus de Sancto Gemin. in summa. xvii. distinct. in fin. verbis.

Hanc regulam ampliat vno modo, & limitat sex modis Henric. Botheus in tracta. de synodo episcopi, artic. 5. in vnica conclusione, quam ibi facit, a nu. 1. vsque ad finem.

REGVLA CCLIII.

EPISCOPVS non pōt apponere generale interdictū in sua diocœsi contra subditos suos denegantes ei charitatiuum subsidiū, dato qp possit eos excommunicare. Hanc regu. ponit Bartholo. de Belenc. in tractatu de charitatiuo subsidio. q. xxv. nume. 1. pro quo est rex. in Extrauag. Bonifacii octaui, incipien. prouide attēdentes. in viti. de senten. excomm. in communibus. vbi dicit, quod idem est

in collectore Papa exigẽte decimam beneficiorum, quia pro nullo pecuniario commodo potest apponi generale interdictũ ita tenet Ioan. And. Domi. Philip. Fran. & alij docto. in c. præsenti. de sent. excom. lib. 6. Ioan. Calder. in tract. de interdictio, in 1. par. nu. 17.

1 Limita primo, nõ habere locum in interdicto speciali, scilicet in certa ecclesia: nam episcopus potest illud apponere, propter denegatum subsidium, quia extrauagans prædicta non habet locum in speciali interdicto, sed in generali. Ita Io. And. Domin. et alij. doct. in c. presenti. de senten. excommu. lib. 6. Calde. vbi supra, Feli. in c. sane. el 2. nu. 3. de offi. deleg. Steph. Aufred. in tract. de potestate ecclesię. super laicos. nu. 8. versi. decimo potest episcopus. Bartholom. Belen. in d. tract. q. 35. nu. 2.

2 Limita secundo, nisi subditi denegante soluere subsidium, prius fuissent propter hoc ab episcopo excommunicati, quoniam si perseuerent in contumacia, non obstante excommunicatione, episcopus poterit apponere generale interdictum. nec obstat dicta Extrauagans quę loquitur quando directe immediate apponitur generale interdictũ pro commodo pecuniario, hoc autem cãsu apponitur potius propter contumaciã, & solutio subsidij non est causa immediata, sed mediata & remota. Ita notab. concludit Io. Calde. in cõ. 8. incip. episcopus interdicit eccle. in tit. de senten. excommu. vbi dicit hoc esse verissimum, & ita debere intelligi dictam Extrauagantẽ: sequitur Barthol. de Bellẽcinis in d. q. xxv. nu. 4. Remigius de Gonny. in tract. de charitatiuo subsidio, q. xii. pag. 67.

REGVLA CCLIIII.

Episcopvs non potest de ecclesiis patronatis & earum bonis disponere aliter, quam se habet status ipsarum ecclesiarum, sine consensu patroni. Quæ regula probatur per glo. in cap. nobis. §. cæterum. in verbo, in capella. ver. sed his non obstantibus. de iure patronat. allegat ad glo. text. in cap. monasterium. & seq. xvj. q. vij. vbi dicitur, episcopum non posse auferre ecclesiam a dispositione patroni, & sic eo inuito collegiata non potest fieri, sicut eo inuito non potest ei auferri directe ius presentandi. ca. decernimus. 17. quæstio. 7. & c. cum dilectus. de iure patrona. & ita expresse concludit Lambertin. in tract. iuris patrona. in 6. quęst. princip. 3. lib. nume. 2. fo. 403. col. 4.

Hanc regulam ampliat decem modis, & limita vno modo Lambert. in d. tract. in x. arti. 6. q. princ. 3. lib. nu. 1. fo. 406. col. 4. in fi.

REGVLA CCLV.

Error iuris non inducit bonam fidem, sed potius malam in

1 vsucapione vel prescriptione longi temporis. Hanc regulam pro-

bat

bat text.in l.nunquam in vsucap.in princ.ff.de vsucap.vbi expresse illum tex.ad hoc notat Pau.de Castr.probatur etiam per tex in l.si fur.in §.1.ff.eo.titu.& in l.irritam.& ibi Bal. C. de vsucap. p dona.Ita tenet Panor.in c.de quarta.de præscrip.& in c.dudum,in 4.nota.de decim.Card.in Clem.2.in.§.si quis.col.fin.in.11.q.de rebus eccle.non aliena.idem Abb.in c.cum dilectus.nu.7.de consue. Soci.in consi.33.nu.10.vol.4. Quam regulam ponit etiam gl.Bar. & doct.in l.Celsus.ff.de vsucapio.Et circa hanc regulam vide nota.Paris.in consi.66.nu.120.cum seq.vol.3.Thom. Gram.in decisi.79.nu.4.cum sequent.Mainerium in l.non est nouum.in §. quoties.nu.10.ff.de reg.iur.

Hanc regulam ponit Bernar.de Luco.in reg.570. cum 5.limita. referendo se ad Feli.qui eam ponit in c.de quarta,a nu.26.vsque ad nu.38.de præscrip.Eandem regulam etiam cum eisdem 5.limita.ponit Clau.de Seysello in d.l.Celsus.a nu.7.vsque ad nu.11.ff.de vsu. Præterea hanc regulam limitat sex modis,vbi notabiliter eius materiam examinat Franc.Balbus.in repe.d.l.Celsus.in 1. par.in.4. notab.nu.17.cum seq.ff.de vsucap.

REGVLA CCLVI.

Error in nomine proprio non vitiat,si de corpore constet. Hanc regulam probat tex.in l.si quis in fundi vocabulo.ff.de lega. 1.& in l.quoties.in princ.ff. de here. instit.in l. si fortidianū. C.de lega.in §.si quis in nomine. Insti.de lega.& in l.si in nomine. C.de testa.De iure regio probatur in l.9.& in l.28.in medio, titu. 9.parte 6. Circa quam regulam vide Felin.in c. significante, nume. 5. de rescrip. Deci. notabiliter in l. si librarius. ff. de regu.iur. Ruin. in consi.115.nu.14.vol.5.Bar.in l.qui extrinsecus.ff.de verb. obli. Hyppo.in singu.144.

Hanc regulam limitat duobus modis Soci.in regu.119.Eandem limitat.uno modo Gerar.de Petra sancta,in sing.90. Eandem item limitat tribus modis Guliel. Pontanus.in d. l. si quis in fundi vocabulo, numero. 1.Eandem regulam cum octo ampliationibus, & tribus limitationibus,ponit ibi Ripa,nume. 1.cum sequen.Eandem regulam limitat quinque modis Iason in l.si in nomine, nume.1.cū sequen.C.de testamen.Eandem regulam limitat 4. modis Porcus in §.si quis in nomine,numero 10.Institut.de lega.& vno modo vt per Ias.ibi in addi.

REGVLA CCLVII.

Error impedit prorogationem iudicis. Hanc regulam probat text.in l.secunda.ff.de iudi. & in l.si per errorem, ff. de iurisd. omni.iud.text.& ibi doct.in c.significantibus,de offic.& potesta. iudi. delega.

Hanc

Hanc regulam limitat vno modo Iacobinus de Sancto Georg. in d.l.2.nu.9.Eandem regulam cum 4.ampliationibus & 6.limitatio.ponit Iaſ.in l.ſi per errorem nume.9.cum ſequen.ff.de iur.omn. iudic.Eandem regulam cum ſeptem ampliatio. & quatuor limitationibus ponit Vdalricus Zaſius in d.l. per errorem, a numero 6. vſque ad numerum.20.

REGVLA CCLVIII.

AETAS vbi eſt fundamentum intētionis alicuis,ſiue ſit actor ſiue reus,ille debet eam probare. Hanc regulam probat text.in l. cum te.C.de probatio. & in l. ſi minorem. de in integrum reſtitu. mino.& in l.cū de ætate.ff.de probatio.et ibi Iacobinus de Sancto Georg.Circa quam regulam vide Bart.notabi. in conſi. 90. & in repe.l.de ætate.nu.12.ff.de mino. Anchara.in c. acceſit. nu. 1.cum ſequen.de deſponſa.impu.Iacobi.de S.Georg. in d. l.ſi minorem, nu.2.Io.Oldendor.in tracta. de probatio. c. fin. in regula 24. Alciat.in tract.præſump.in 3.regula,præſumptione 3.nu.2.Petrum de Vnzola in practica artis notariatus,in cap.an de contractibus ſuis teneatur pubes reſpondere.nu.22.notab.Ioan.Mauritium in tract. de reſtitutione in integrum.c.315.cum S. ſequentibus . Quę regula probatur de iure Regio in l.iiii.titu.14.parte.iij.

Hanc regulam limitat quatuor modis,vbi notabiter eam declarat Alciat.in tract. præſoptionum in 2. regula. preſumptione. 14. numero.1.cum ſequen.

REGVLA CCLIX.

AETAS, ſeu fragilitas ętatis, ſeu imprudentia excuſat in pœnalibus.Quam reg.probat tex in l.j.& 2.C.ſi aduerſus delictū. & in l.1.C.de falſa moneta.& in l.2.ff.de termino moto.in l.ferre. ff. de reg. iur. in Clemen. ſi furioſus. de homici. gloſſ. quę allegat quam plures concordantes.in d.l.ferre.De iure Regio probatur in l.9.titu.j.& in l.17.titu.14.& in l.8.titu. 31. parte 7. & l.15.titu.1. parte 1.& in l.4.titu.19.parte.6.

1 Amplia primo,adeo procedere prædictam regu. vt talis minor non poſsit pro debito incarcerari.Ita tenet Bal.in l.j.nu.24.C.qui bonis cedere poſſ.quem ſequitur Iaco.de Sancto Geor.in l. nec impuberem.nume.3.ff.de in ius uocan.Chaſſanæ,in conſuetu.Burg. in titu,{des rentes}Rubr.5.§.2.nu.14. fo.206. col. 4. pro qua opinio. eſt gl.in l.3.in §.ſed vtrum.ff.de mino. & ita tenet Ang. in repe.l. nemo carcerem.C.de exact.tribut.lib 10.Rom.in conſi. 120.nu.1.

Contra quam gl.tenet expreſſe Bar.in tracta.de carceribus, nu. 6.vbi dicit quod ſupradicta gloſſ. communiter reprobatur. idem Bar.in l.ſi filio.la 2.ff.ſolu.matrim.Doct.in l.filius.ff.de procurato. Bal.

Bal.post Cinum in l.alio.C.quod cũ eo.Hyppo.in sua practica criminali.in.§.attingam.nu.69. & ita communiter teneri firmat Io. Baptista Caccialupus in tracta.de debitore suspecto & fugitiuo, q.5.nu.9.& ibi Io.Baptista in d.nu.8.dicit supra dictã opin.gl.in d. §.sed vtrum habere locum & posse saluari quandocunque minor est filiusfamilas:nam tunc non potest pro debito carcerari. Quem sequitur Parisi.in hoc,in consi.94.nu.41.volu.1.

2 Amplia secundo,habere locum in infante:nam infans penitus excusatur delicto etiam si dolum commiserit. Vt in l. infans.ff.ad l. Corne.de sica.in d.l.1.C.de falsa mone.& in d.Cle.vnica, de homici.notatur per Doct.in c.2.de delictis pue.De iure regio probatur,in l.4.titu.19.parte 6.& in l.9. titu.1. parte 7. & in aliis iuribus supra allegatis.Et quis proprie dicatur infans,glo.3.in d.Cle.si furiosus.dicit,quod ille qui est minor septennio. probatur per text. in l.si infanti.C.de iure deli.in c.1.de despon.impu.lib.6. idem videtur tenere gloss.in c.1.in verbo.infanti.31.q.2.dicit tamen ibi,q̃ potest cap.pro maiori septennio,secundum subictam materiam,ad quod facit tex.& ibi glo.in c.1.28.distinct.

Et circa hãc ampliationem & regulam,quæ differentia sit inter infantem,puerum,adolescentem,puberem,iuuenem,& senem,& si miles,vltra Doct.in l.si infanti.C.de iure deliber.& doct. in Rub. de delictis puerorum,est gloss.notabilis,quę enumerat supra dictas ętates,in prooemio 6.in verbo,perfectus quam gloss.vltra Chassanę.in consuetu. Burg.ti.{Des enfans }Rubr.6.§.4.fol. 216. col. 4. nume.15.sequitur Ioan.Oldendorpius in tracta.de vsucap.c.de ętate hominis,& earum temporib. nu.1. cum seq.vbi notabiliter hoc declarat fol.8.col.2.in 8.volu.tracta.eandem gloss. sequitur Grammaticus in decisio.34.numero 1.cum seq.Ioan.Corasius.in l. precibus.nu.19.C. de impuberum & aliis substi. Ioan.Montolonius in suo Promptuario iuris,in verbo.ætas.Nicol.Bello. in Rubr.Instit. quibus modis re contrahitur obligatio. nu. 25. & est similis glo.in l.1.in.§. pueritiam.ff.de postu. Hyppo.in l.infans, numero.6.ff.de sicariis,sequitur eas.

3 Amplia tertio, habere locum in furioso.Ratio est, nam illud q̃ a furioso fit,perinde reputatur ac si casu contingeret sine facto hominis.Vt in l.fi.in fin.ff.de admini.tuto.& in l.sed & si quęcunque in §.2.ff.ad legem Aquiliam,vbi dicitur,quod illud quod fit a furioso,perinde est ac si a quadrupede vel regula per se cadente factum esset,cum satis furiosus dicatur puniri suo furore, vt in l.diuus. ff.de offic. præsid. in l. penult.§. fina. ff. ad legem Cornel. de paricid. Probatur de iure Regio in l.9.titu.1.parte 7.& in l.15. titu.1.parte 1.facit quod notat Bal.in l.humani atis.C.de impuber.el aliis, vbi tenet, quod furiosus habetur pro mortuo, & mortuus non potest corporaliter puniri,vt tenet Cinus in l.2.C.qui testamẽ.facere pos. Quod tamen intelligo verum quandocunque furiosus continuo furore laborat;sed si habebat dilucida intervalla,requiritur q̃ delictũ

sit

sit commissum tempore dementię, ad hoc vt supra dicta ampliando locum habeat, ita concludunt supra dictæ leges Regni.

Quam amplia. intelligo non habere locum in furioso, qui commisit maximum & atrocissimum delictum: nam hoc casu credo posse puniri, non obstante furore. Ad quod dicendum moueor. ex not. dctri. Innoc. in c. j. de constit. vbi dixit, quod propter attrocitatem delicti licitum est iura transgredi. sequuntur ibi Docto. Cano. & Docto. Legistæ in pluribus locis quos congerit Hyppo. in l. vnius. in §. cogniturum. nu. 70. ff. de quæst. Iaf. in l. cum seruus. nu. 7. ff. de condi. cauf. data cau. non sequuta. Pro qua opi. est tex. in c. mulier. 15. q. 1. vbi probatur, quod si animal irrationale habet accessum ad mulierem, quod tale animal cum prędicta muliere comburi debet. Si ergo animal brutum, omni ratione & sensu carens, punitur propter enormitatem criminis, a fortiori furiosus cum sit homo. & illum tex. dicunt esse notandum, vbi tractant eius materiam Hippo. in d §. cogniturum. nu. 71. & in Practica sua criminali, in §. diligenter. nu. 166. Tiraq. in ll. connubia. in 9. leg. nu. 83. Ioan. Igneus in l. 3. §. ignoscitur. nu. 78. ff. ad Sylla.

Et circa hanc ampliatio. & eius intellectum videndum est, an si aliquis commisit aliquod delictum propter quod deberet decapitari vel suspendi, si postea iste efficiatur furiosus, nunquid debeat decapitari vel suspendi? Bal. notab. mouet hanc questionem in l. furiosũ C. qui testa. face. poss. vbi determinat non posse puniri in persona, sed bene in bonis, quia non debet dari afflictio, vt in l. diuus. ff. de of fic. prę si. idem tenet idem Bal. in l. 1. C. de cõfes. & in l. humanitatis nu. 46. C. de impub. & aliis. idē Bal. & ibi Alua. in c. 1. in fine principij, an ille qui interfecit fratrem domini sui in vsib. feu. Imo. vbi multa pro & contra adducit, & in fine relinquit indecisum, in l. ex pacto. ff. de vulg. & pup. nu. 22. idem Imo. sequitur illud dictũ Bal. in c. Ramutius. nu. 143. de testa. per rationes quas ibi assignat. vbi plus tenet, quod si iste qui commisit delictum dum esset sanæ mentis, & esset condemnatus, si postea efficeretur furiosus, sententia nõ debet exequi contra eum, sed princeps est consulendas, allegarad hoc tex. in l. diuus. in §. si vero. ff. de offic. prę si. qui parum aut nihil ad hoc facit. eandem opin. Bal. tenet Alex. in d. l. furiosum. C. qui testa. facere pos. motus, quia furiosus mortuo æquiparatur, vt supra dixi, & mortuus non debet puniri in persona, iuxta no. per. Cin. in d. l. furiosum. C. qui test. fac. pos. & ab ista sententia. Bal. nullus discrepat prę ter Roma. in d. l. furiosum, vbi tenet quod licet opi. Bal. in practica feruetur propter eius authoritatem, tamen non videtur vera, motus tali fundamento. Nam qualitas superueniens post delictũ commissum non mutat pœnam. l. 1. in. princi. versicu. per contrarium, ff. de pœnis facit etiam tex. in l. si quis decurio. C. de falsis. Sed sustinendo dictum Bal. ad tale fundamentum respondent Doctor. quod Bal. non vult quod mutetur pœna, sed quod impediatur processus, condemnatio, & executio, propter furorem, & si propter

fictam

fictam absentiam vel mortem. Secundo & contra Bald. tenet idem Rom. in l. pen. ff. si ex noxa. causa agatur. quem sequitur Barba. in c. in literis. col. pen. vers. & inquantum. de rescrip. Mouetur Roma. per doctrinam Bar. & Doct. per tex. ibi, in l. j. ff. de pœn. vbi concludunt, quod in publicis delictis in quibus pœna a iure determinata est, attenditur tempus commissi delicti: ad quod etiam respondent Doctores, vt supra dixi: & sic dico, quod in actu practico, & sic in iudicando & consulendo ab opinione Bald. non est recedendum: precipue cum in pœnis & delictis mitior pars tenenda sit. l. interpretatione. & l. sanctio legum. ff. de pœn. & hanc opinionem Bald. sequutus fuit Ias. in d. l. furiosum. num. 7. idem in l. ex facto. num. 30. ff. de vulgar. & pupill. & ibi Ripa nume. 73. Guliel mus Benedictus in repet. c. Raynutius. in verb. si absque liberis moreretur in tracta. de exemplari substitutione. nume. 23. Dec. & ibi Cagnol. nu. 1. in l. in negotiis. ff. de regu. iur. Et hanc opinionem fir mat esse communem Ludo. Gome. item si quis in fraudem. num. 6. Insti. de actio. Hipp. in l. j. nu. 58. ff. ad Cornel. de sicar. & Ias. licet contra eam teneat in l. si seruum. nu. 7. ff. si ex noxa. caus. aga. eandē opin. Bal. sequitur Ang. in tract. malef. in verb. scienter & dolose nu. 7. Marcus Anto. Baueria. in §. item furiosi. nu. 13. & 14. Institu. qui testa. facere poss.

Sed licet hęc opinio sit communis, vt supra dixi, arbitror tamē contrariam opinionem attentari posse: imo quod non obstante furore superueniente debeat corporaliter puniri. ad quod dicendum moueor per tex. qui hoc clare probat in d. l. Diuus in vers. neque morbo eius danda est venia. & in ver. etiam supplicio afficiendus. ff. de offi. præsid. & dico, ꝙ non obstat text. ibi in princ. iuncta ratione, dum dicit ꝙ satis fauore ipso punitur: quia text. ille loquitur quando in furore commisit delictum: & certe text. ille hanc differētiam ponit, quod si commisit delictum tempore furoris, non debet puniri: sed si commisit delictum dum esset sanæ mentis, dato quod furor superuenerit, puniendus est. & ꝙ text. hoc probet, patet: quia tex. ibi dicit, nec morbo eius danda est venia. si morbo, ergo furore: quia qualitas adiūcta verbo intelligitur secundum tempus verbi cui adiicitur. l. in delictis. §. si damnum. ff. de noxal. Secundo ad hoc etiam moueor ex notabili decisione Bar. qui in fortioribus tenet in l. nunquam. la ij. §. si vt aut clam. ff. de vsucap. per textum ibi, vbi tenet posse decidi quæstionem Theologorum, quod si aliquis dum esset sanæ mentis commisit peccatum mortale, & postea efficiatur furiosus & moriatur in furore, an damnabitur apud Deū? & determinat ibi quod sic. quod dictum Bar. vltra Doctores supra allegatos, sequitur Ias. in l. patre furioso. numero 40. ff. de his qui sunt sui vel alieni iuris. Et hanc opinionem contra Bal. tenet Frā. de Albergotis de Are. qui fuit discipulus Barto. in d. l. furioso. & eā in puncto iuris firmat Ias. in l. si seruum. nu. 7. ff. si de noxa. cau. aga. vbi dicit, quod opinio Bal. est communis, quod dictum Ias. sequitur

Ioan,

Ioan. Montolinius in Promptuario iuris: in verbo, furor. versic. ex delicto. tamen ante furorem commissum posset furiosus puniri. & hanc opinionem contra Bal. vbi latissime eam examinat, tenet Ia. Igne. in l. iij. §. ignoscatur. nu. 79. ff. ad Sylla.

Et non obstant fundamenta Imol. & Alexā. vbi supra, scilicet q furiosus habetur pro absente: item q equiparetur mortuo, & mortuus non potest corporaliter puniri, vt tenet Cin. in d. l. ij. Quia dico q Ci. loquitur in eo qui naturaliter est mortus, vel absens qui naturaliter viuit. Facit pro hoc, quia mors ciuilis non æquiparatur naturali, nisi in casibus a iure expressis. gl. est no. in c. placuit. el ij. xvj. q. j. quam sing. alleg. Bald. in Auth. si qua mulier. col. pen. C. de sacros. eccle. Are. vbi eam declarat in l. ex ea parte. col. ij. ff. de verb. obl. Ias. in l. si decesserit. nu. 10. ff. qui satisd. cog. & est similis glo. in c. suscepimus. de rescript. lib. vj. in verbo, non morte, alias sequeretur euidentissimum absurdum, q seruus si deliquerit nō posset corporaliter puniri, eo, quia cēseret mortuus ciuiliter. vt in l. qđ attinet. ff. de reg. iur. qđ est falsum, & cōtra tex. in l. j. ff. de pœn.

Sed non obstantibus supra dictis fundamentis & aliis quā pluribus quę pro hac parte possent adduci, dico, q in iudicando & consulendo ab opinione Bal. non est recedendum: quia est communis, vt supra dixi.

4 Amplia quarto prędictam regulam, habere locum in ebrio: nā si aliquis existens in ebrietate committat homicidium, non debet puniri homicidij pœna. Probat tex. in c. sane, cum duobus sequent. xv. q. j. glo. in c. inebriauerunt Loth. eadem causa & quęstione. & in l. j. iuncta glo. in verbo, temulentia. C. si quis impera. maledi. De iure Regio probatur in l. v. tit. 8. par. 7. & hanc opin. tenet Bar. in l. aut facta. ff. de pœnis. quem sequitur Hippol. de Marsi. in l. j. nu. 63. ff. de sicariis. Quod tamen intelligunt supra dicti Docto. q licet iste talis non debet puniri pœna homicidij, tenetur tamen de pœna ebrietatis: & sic mitius debet puniri arbitrio iudicis. & ita hanc opinio. intelligit Card. in c. denique. iiij. dist. Ripa in l. fin. nu. 79. C. de reuocan. donatio. Ioā. de Ana. in c. de infantibus. nu. 2. de his qui fili. occid. Rom. in l. j. in princ. nu. 9. ff. de verbo. obli. & hanc opinionem approbant Docto. Theologi, prout refert Ioann. Gerson in regulis moralibus, lib. j. col. iij. pro qua opinione facit supra dicta l. Regni.

Contrariam tamen opinionem tenet idem Bar. sibi contrarius in l. respiciendum. in §. delinquunt. nu. 3. ff. de pœnis. per tex. in l. omne delictum. in §. qui se vulnerauerit. ff. de re mil. & sequitur Florianus in l. sed & si quancunqe. in §. sed si infans. ff. ad l. Aquil. vbi dicit Florianus, quod iste talis punitur, tamen monitus quā si non fuisset ebrius. Quam opinionem sequitur etiam Gulielmus Maine. in l. in totum. nume. 68. & in l. fere in omnibus. nu. 3. ff. de regulis iuris. Salice. in l. diuus Traianus. C. de sicariis. Abbas in c. j. col. ij. de maledi. Baldus in l. j. nu. 45. C. vnde vi. & sic concludunt prædicti Docto.

Docto. ꝙ licet ebrius debet puniri ratione delicti, tamen ꝙ leuius puniatur. In qua quæstione sic distinquo. ꝙ aut ipse non dedit operam vt inebriaretur, sed forte deceptus fuit ex aliqua causa iusta. et tunc non est aliqua pœna puniendus: aut enim dedit operam vt inebriaretur, & sciebat ꝙ in ebrietate existens erat solitus quasi vt furiosus homines percutere & mutilare, & sic procedat secunda opinio. ita notab. concludit Marian. Soc. in repet. c. ad audientiam. nu. 15. de homic. Aret. in tract. malefi. in verb. scienter & dolose. num. 17. Ludouicus Montaltus in tract. de reprobatione sententiæ Pilati, in primo dubio. nu. 4.

5 Amplia quinto, habere locum in confessione: nam minor non punitur ex confessione facta in iudicio ratione delicti commissi, imo potest petere restitutionem aduersus talem confessionem. Pro quo facit notab. verbum Ioan. And. in c. ij. de in integr. rest. lib. vj. quod dictum tanquam notabile & quotidianum sequitur Ang. de Peru. in l. certum. in §. in pupillum. nu. 2. ff. de confess. & sic dicit debere intelligi tex. in l. si ex causa. in §. nunc videndum. ff. de minor. quod sequitur Abb. in c. fi. nu. 7. de confes. Dec. in l. semper. in. §. ius publicum. nu. 4. ff. de reg. iur. Hippol. in l. j. nu. 11. ff. de quæstio. & in singu. 445. Ias. in l. nam & postea. in. §. si minor. nu. 7. ff. de iur. iu. Mat. de Affl. in decis. Neapol. decis. 208. idem in constit. Neap. lib. ij. Rubric. 38. nu. 10. Ioan. Mauritius not. in tract. de resti. in in integr. c. 150. Quod tamen non habet locum in delictis atrocissimis. secundum Bar. in l. auxilium. verss. nota ex hac lege. ff. de mino. Hipp. in l. de minore. nu. 35. ff. de quæstio.

6 Amplia sexto, habere locum in sene. Ita probat tex. in l. ij. ff. de termino moto. tex. & ibi glo. in verb. miseratio. in l. auxilium. in. §. in delictis. ff. de minor. & ita expresse per supra dicta iura concludit Cxpo. in rep. l. si fugitiui. nu. 26. C. de ser. fugit. facit tex. in l. sacrilegij pœna. in princ. ff. ad l. Iul. pecul. De iure Regio probatur in l. xvj. tit. 8. par. 7. Hanc opi. tenet expresse Gulielmus Maine. in l. fere in omnibus. nu. 16. ff. de reg. iur. tex. & ibi Doct. in c. pueris. de sent. excom. Io. Igne. notab. in l. iij. in. §. ignoscitur. ff. ad Syll. nu. 1. cum seq. & in tantum hoc procedit, ꝙ non solum debent puniri, verum etiam non possunt torqueri. vt in d. l. j. in. §. ignoscitur. & in l. j. in. §. impubes. ff. ad Sylla. & ita expresse tenet Hippoly. in sua pract. in. §. expedita. nu. 41. vbi dicit hoc esse verum, quando cũque senex esset decrepitæ ætatis: in quibus ego etiam supra dictam ampliatio. intelligo. Porro quis proprie dicatur senex decrepitę ætatis, ponit Trancred. in compendiosa q. xxij. vbi dicit, ꝙ ille qui est maior 70. anno. alleg. ad hoc text. not. in l. maiores. ff. de iure immu. facit text. in l. si vltra. C. de decur. lib. x. Et circa hãc ampli. vltra supradicta, vide alia priuilegia senectutis, per Io. de Pla. in §. item his qui. nu. 27. Insti. de excus. tuto. per Syluest. Aldob. in §. item maior. nu. 5. Insti. eo. ti. not. per Chistoph. Iac. in tract. de consilio. lib. j. pag. 60. cum sequen. Ad hęc quinquaginta priuilegia se-

nectutis

nectutis ponit And. Tiraq. in tract. de primoge. in prefatione a nu. 75. vsque ad finem. quæ autem ante eum posuit Barth. Cæpo. in tra. cta. de Imper. milit. diligen. iu princ. a nu. 1. vsque ad finem.

7 Amplia septimo, vt prædictus ex defectu ætatis torqueri nõ possit. Ita probat tex. l. j. in. §. impubes. ff. ad Syll. & in l. iij. in. §. impubes. eod. tit. l. de minore, in prin. & in l. ex libero. in. §. de minore. ff. de quæst. De iure Regio probatur in l. ij. tit. 30. par. 7. Ita tenet Ioã. Igne. in d. l. j. in. §. impubes. nu. 1. cum seq. Alber. Gan. in tra. de pœnis reor. nu. 30. & in rub. de quæst. & torm. nu. 9. Ang. Are. in tract. malefic. in verb. fama publica. num. 102. Quod tamen non habet locum in crimine lęsæ maiestatis in personam Principis commisso: vt in d. l. de minore. & vltra Hippol. ibi ita concludit Ioã. Ign. in d. §. impubes. nu. 18. Secundo intellige hanc ampli. q̃ licet prædicti minores non possint torqueri, possunt tamen terreri. ita probat tex. in l. j. §. impuberi. ff. ad Sylla. ex quo not. Bal. in l. ij. C. quor. pel. non recip. nu. 4. dicit, q̃ omnes illæ personę quæ de iure torqueri non possunt, possunt saltem terreri. quem sequuntur supra dicti doct. & ita tenet Igne. in l. iij. nu. 49. ff. ad Sylla.

8 Amplia octauo, habere locum etiam si minor commiserit delictũ in minori ętate: nam postea factus maior, non poterit de illo delicto puniri. Glo. est not. in l. sciant. C. de legi. hæredi. quam vltra Doct. ibi sequitur Hippo. in l. de minore. in princ. nu. 40. ff. de quæst. & in l. insans. nu. 13. ff. de sicar.

9 Amplia nono supra dict. reg. habere locum, etiam in mẽte capto Per rationem l. tam dementis. C. de epis. audien. facit tex. in l. ij. ff. de testa. in. §. item furiosus. iuncta gl. institu. quib. non est permis. fa. testa. Pro qua opi. est tex. expressus in Auth. vt hi qui obligatas se habere perhib. res minor. in. §. consideremus. colla. 6. vbi probatur, q̃ mente captus & furiosus equiparantur, quem textum ad hoc not. Bald. in l. sed & milites. in. §. iam autem. ff. de excus. tutor. & in l. amicissimos. in. §. j. eo. ti. & In l. ij. C. de curato. furio. & in l. humanitatis. C. de impub. & aliis. Ias. in l. patre furioso. nu. 3. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. Franc. Curt. iunior. in cons. lj. nu. 6. Alciat. in l. j. nu. 59. ff. de verb. obl. Marcus Antonius Baueria in. §. item furiosi. nu. 28. Instit. qui testamen. facere poss. Pro qua opinione etiam facit tex. in l. si furiosi. C. de nuptiis. vbi constitutionem de filio mente capto qui potest vxorem ducere sine consensu patris, Imperator extendit ad furiosos & econtra, & hanc opinionem tenet Ioan. de Ana. in c. ad audientiam. nu. 9. de homic. Eandem opinionem, vbi dicit ita Paris. fuisse iudicatum, firmat expresse Ioann. Igne. in l. iij. in. §. ignoscitur. nu. 82. ff. ad Syll. vbi hoc intelligit in veto demente, non autem in eo qui dementiam simulat. facit text. in l. observare. ff. de curato. furios. & in l. diuus. in j. respon. ff. de offic. præsid. Differentiam autem inter furiosum, & mente captum, ponit Bald. in locis supra allegatis, scilicet q̃ ille dicitur furiosus, qui est cum rabie furoris euidenti; mente captus autem est ille, cui mens et consilium

consilium deficit : tamen nullum furorem ostendit . quem sequitur Iaſ.in l.furioſum.nu.2.C.qui teſta. face.poſſ.

1 Limita primo hanc regul. quandocunque minor dolo commisit delictum.Ita probat text.in l.ſi ex cauſa.in.§. ſi in commiſſum. & in.§.nunc videndum.ff.de mino. Facit quod notat Gramm. in deciſ.xxiij.nu.12.Gulielm.Main.in d.l.fere.nu.14. Iacob. de ſancto Georg.in l.j.nu.2.& 3.C.ſi aduerſus delictum.

2 Secundo limita,in delictis atrociſsimis. Vt in l.auxilium.in.§.in delictis.ff.de minori.glo.in d.l. fere. Et quæ dicantur arrociſsima delicta,ponit Guliel.Maine.in l.fere.nu.30.ff.de minori.facit quod ſupradixi in 3.ampliatione.

3 Limita tertio ſupra dictam reg. qñcunque talis infans eſſet doli capax.Ita concludit Abb.in c.j.de delictis puerorum.vbi tenet, ꝙ licet infans non poſsit puniri , tñ hoc intelligi debet niſi eſſet doli capax.& ſequitur Io.de Ana.ibi nu.3.Montal.in glo.l.viij.titu.31. par.vj.Hippo.de Mar.in l.infans.nu.5.de ſicar.& in l.j.nu.91.eod. tit.& in l.ſi quis iſte.nu.3.C.e.ti. Quod tñ intelligo verũ ad hoc vt puniatur ex delicto:ſecus tñ ad hoc vt incidat in irregularitatẽ. in quo tamen dico ꝙ licet infans ſit doli capax,vſque ad viij.annũ nullam incidit irregularitatem.Ita tenet Maria.Soc.in c.ad audientiam.nu.13.de homic.& ꝙ infans poſsit eſſe doli capax,firmat gl. in c.fi.de ſentent.excom.quam ſequitur Io.de Ana. in rubr.de delict.puer.nu.fi.pro qua facit tex.in l.ſi alterius.C.ſi min.ſe maio.dixe.vbi dicit text.ꝙ malitia ſupplet ætatem.

Et circa hanc limitationem notandum eſt quis proprie dicatur doli capax . Docto. in Clement.j.de homicid.& in c.j. de delict.puer. dicunt,ꝙ ille dicitur doli capax,qui proximus eſt pubertati, vt in l.apud Celſum.§. quæ in tutore.ff.de dol. except. Ioan. Igne.in l. excipiuntur. num.35. ff. ad Syllania. Et proximus pubertati dicitur qui annum decimum & dimidium peregerit , ſi ſit maſculus : fœmina vero proxima eſt pubertati,ſi ix.annum cum dimidio compleuerit.glo.eſt notab.in.§.pupillus in verb.infantiæ.Inſti. de inutil.ſtip.& in l.pupillum.ff.de reg.iur.quas eſſe cõmuniter approbatas aſſerit Iaſ.in l.properandum.in.§. & ſi quidem.C.de iudic.Socin.in l.j.in.§.adipiſcimur.ff. de acquir.poſſ.Ang.Are.in d.§. pupil Iaſ.Phil.Dec.in d.l.pupillum.& ibi Hiero.Cagno.nu.2.ff.de regu. iur.De iure Regio probatur in l.vj.tit.v.par.vj.& in l.ix.ti.j.par. 7.& 8.tit. 31. par. vij. Sunt & alij Docto.qui quo ad delicta illum eſſe proximum pubertati opinantur, cui ad ætatem perfectam vj. tantum menſes deficiunt.ita no.Bal.per illum tex.in l.excipiuntur.ff.ad Sylla,quem vltra Io. Igne.ibi,ſequitur Iaſ.in Auth.ſacramenta puberum,nu.15.C.ſi aduer.vend.& in d.§.ſiquidem.Alij vero Doct.hanc vlt.opi.ſequuntur,non ſolum in delictis , ſed in aliis quibuſcunque actibus.Pro quibus eſt gl.in l.non tantum.ff.de excuſat.tut.& in c.continebatur.& in c.atteſtationes.de deſpon.impu. late Io.Ign.in d.l.j.in.§.impubes,& in l.excipiuntur.ff.ad Syllan.

His omissis dico, ꝙ arbitrio iudicis est relinquendum quis dicatur proximus pubertati: hoc enim iudex debet arbitrari ex discretione pueri, & ex alis circunstantiis contingentibus. Ita tenet Io. Faber in d.§.pupillus. Salic. in d.l.impunitas, C.de pœnis. Ioan. & Ana. in c.j.uu.4.de delictis pue. Ant.de Butr. in d.c.attestationes in fi. Abb. & Præpo. in dc. continebatur. Dec. in d.l. pupillum. & ibi Cagn.nu.3.pro qua opi.est tex.in.§.in summa. Inst.de oblig. quæ ex delicto. ibi, si proximus pubertati sit: & ob id intelligat delinquere: facit etiam text.in d.l.impunitas.C.de pœn. Quod men intelligit esse verum Doct. de Couarru.in sua Epito.de spons. in ij.par.c.v.nu.5.ꝙ iudex ante illam ætatem definitam commun opi.non potest imponere arbitrium suum, scilicet nouem annos cum dimidio in fœmina: & decem cum dimidio in masculo: imo iudex qui ante illam ætatem arbitrari debet puerum esse proximum pubertati, maximis adducendus est coniecturis, & raro & cautissime debet id agere.

Est tamen notandum ꝙ si infans doli capax committeret homicidium, mitius punitur quam maior. Ita tenet Abb. in d.c.j. de delict.puer. quem sequitur Cæp. in Auth. sed nouo iure. C. de ser. fugi. Pro qua opin. tex. in c.fi. de sent. excom. in l. auxilium. in.§.in delict. ff. de minor. & in ll. regni supra allega. facit quod not. Io. Igne. in d.l. excipiuntur. nu. 49. ff. ad Sylla. Dec. in d.l. fere. nu. 1.

Et circa hanc regulam alias limitationes vide per Docto. in locis supra dictis: & per Gandi. in tract. malefic. in tit. de pœnis tractum, nume. 30.

REGVLA CCLX.

Exceptio non numeratæ pecuniæ potest opponi intra biēnium, etiam si quis confiteatur se recepisse pecuniam quam non recepit. Hanc reg. posui in regu. cxxj. cum vj. ampliat. & vij. limitatio. vltra quas in præsenti addam aliquas ampliationes & limitationes. & in primis ratio huius regule est: quia debitores necessitate obstricti de facili confitentur spe futuræ enumerationis mutuū: ideo huic facilitati succurritur per non numeratæ pecuniæ exceptionem: ne illicita sat extorsio: vt in l. illicitas. ff. de offic. præsid. & quia est contra ius gentium ꝙ quis repetat quod non dedit, & ꝙ cum iactura aliena quis locupletetur: vt in l. cum amplius. in.§. ex natura debet. ff. de reg. iur. in l. bona fides. ff. depositi. Bal. in l.j. C. de non nume. pecu.

Verum vltra ampliationes positas in l. reg. cxxj. amplia primo siue confiteatur in scriptis, siue sine scriptis. Ita tenet Bar. quem sequuntur alij. Doct. in l. si ex cautione. nu. 3. de non nu. pecu. C. facit tex. in l. non figura. ff. de actio. & oblig. ibi, placuit non minus valere quod scriptura quam quod vocibus lingua figuratis significatur, facit etiam tex. in l. pactum quod bona fide. C. de pact.

Amplia

2 Amplia ij, siue confiteatur in instrumẽto publico, siue in scriptura priuata. Glo. & Doct. in d.l. ex cautione, cõtra Pet. de Bel. Pert. qui tenuit ibi contrariam opinionem.

3 Amplia tertio habere locum, etiam si debitor dedisset pignus: quia pignus dedit vt pecuniam reciperet: quam si non recipit, non tenet pignus. Vt in l.j. C. de non nu. pecu. Ita Iaſ. vltra Bal. ibi in l. qui pecuniam. nu. 2. in fin. verſ. v. Amplia. ff. ſi cert. peta.

4 Quarto amplia procedere, etiam ſi renunciaſſet exceptioni non nume. pecu. vt eſt gl. in d.l. ſi ex cautione. quam ſequuntur ibi Cin. Bartol. Bal. & Salice. Bal. in Marga. in verbo, renuntiatio. Felin. in c. ſi diligenti. in v. corollario. limi. j. de foro comp. Eandem amp. ponit Fel. in c. ſi cautio nu. 48. ſequitur Stepha. Aufre. in additi. ad deciſ. Capellæ Tholo. q. 374. Alexan. in conſil. clxxix. nu. 2. vol. ij. Com. in conſi. lij. nu. 4. lib. j. Hippo. in ſing. ccxxij. Petr. de Anzola in practicam artis notariatus, in tit. de excep. non nu. pecu. nu. 4. Iaſ. in §. fuerat, nu. 79. Inſtit. de actio. & in l. iiij. in §. quæſitum. nu. 22. ff. ſi quis cautio. Abb. & Imo. in d.c. ſi cautio. Angel. Are. in §. j. nu. 36 inſti. de excep. & ita tenere omnes Doct. dicit idem Iaſ. in l. qui pecuniam. nu. 2. ff. ſi cer. peta. Contrariam tamen opinio. tenet glo. in d.l. ſi ex cautione. C. de non nume. pecu. in verb. probare. in fi. verſ. alij vt Azo. vbi dicit ibi glo. ꝙ prædicta renuntiatio præiudicat renuntianti. ſequitur Car. in c. fi. de ſolutio. nu. 9. in fi. Quę opinio Azonis quam glo. ibi refert. approbatur hodie de iure Regio per tex. in l. ix. in fi. tit. j. par. v. & ita per illam l. ſic practicam tenet Roder. Xuarez in l. poſt rem iudicatam, fol. 152. col. iiij. nu. 16. ff. de re iudi.

5 Quinto amplia, etiam ſi confiteatur maiorem ſummam pecuniæ recepiſſe quã receperit: nam in parte non recepta exceptio iſta competeret. Per tex. in l. minorem, & ibi glo. ij. quæ hoc declarat: & Salic. notab. C. de non nume. pecu.

6 Amplia ſexto, non ſolũ in pecunia ſtricte accepta, vt eſt in nummis. verum etiam in omni re quam quis confitetur recepiſſe & non recepit, pecuniæ enim verbum largiſsime accipitur. per text. in l. fi. C. de conſti. pecu. & in l. pecuniæ. ff. de verb. ſignific. & in c. totum. j. qui. ij. Et hoc expreſſe tenet Azo in ſum. C. de non nu. pecu. in prin. Albe. & alij in l. generaliter, in prin. eo. tit. per tex. in l. in contractibus, in prin. in. §. ſed quoniam. C. de non nu. pecu. vbi de depoſito loquitur tex. Bar. & alij in l. talis ſcriptura. ff. de leg. j.

7 Amplia vij. habere locum etiam ſtante. lib. 4. tit. 8. lib. 8. Ordin. quæ prohibet, ꝙ contra inſtrumentum publicum non poſsit opponi exceptio niſi ſolutionis, & ſimulationis, & aliæ de quibus ibi. nam adhuc probe poterit opponi exceptio non num. pecu. quia illa confeſsio facta in inſtrumento dicitur eſſe quædam ſimulatio. Ita tenet Bar. in l. iij. nu. 2. C. de poſtulan. & ibi Bal. & Alij. Docto. idem Bal. in l. pecuniæ. C. de ſolut. Iaſ. in l. qui pecuniam. nu. 2. verſicu. iiij. amplia. ff. ſi cert. peta.

8 Octauo amplia, etiam si is qui confitetur dedisset fideiussorem. Vt est tex. in l. tam mandatori. C. de non nume. pecu. & ibi Doct. quia quando reus est tutor ratione obligationis non natæ, vel nata inefficaciter, tunc eodem modo est tutus fideiussor sicut principalis. l. si testamento. §. fina. & l. si quis pro eod. §. si munus, ff. de fideiussor.

9 Nono amplia, habere locum in marito, qui confessus fuerit recepisse dotem ab vxore, vel a socero, seu ab alio spe futurę numerationis: vt possit exceptionem non numeratæ dotis opponere. Vt in l. j. & per totum. C. de dote cauta non nume. & in d. l. ix. titu. v. par. v. Chassa. vbi hoc not. ponit in consue. Burg. in titu. {Des droitz.} Rub. iiij. §. vij. fol. 158. colum. j. nume. 1. Ludoui. Gozadi. notab. in consi. xlij. nu. 1.

10 Amplia decimo, procedere in herede, qui intra biennium poterit hanc except. opponere. vt in l. si intra. & ibi late Doct. C. de non nume. pecu. & idem in omnibus illis quorum interest quocunque modo, siue conueniantur vt possessessores bonorum, siue ipsi contra alios possidentes actionem moueant: vt in l. si cui. C. de non nume. pecu. Ang. notab. in. §. idem iuris. nu. 8. Insti. de excepti. Debet tamen ex persona rei opponere, non ex persona propria: quia debitori & non opponendi debebat pecunia numerari, secundum Ang. vbi supra.

11 Amplia xj. etiam si schedula facta fuerit per verba presentis temporis: vt promitto restituere xx. aureos ad annum quos recipio. Ita probat gl. in l. si ex cautione. in gl. j. C. de non nu. pecu. Azo & Docto. in princ. Inst. de lite. obli. quam opin. vidisse seruari testatur Albe. in d. l. si ex cautione. nu. 1.

12 Amplia xij, habere locum in casu. l. sub specie. C. de postu. vt si promisi alicui dare centum ex aliqua causa quam non adimpleuit, potero excipere vel expedire ad cancellandum etiam si in instrumento confessus fui me recepisse ex causa mutui.

1 Et vltra limitationes positas in prædicta reg. cxxj. limita prima quando in instrumento inuentarij hoc quis confiteretur: quia tunc non posset excipere non esse numeratum q̃ aliquis in inuentario cõscribi passus est. Vt in l. fi. C. arbi. tute. Nec poterit post ea contra scriptum in inuentario probare contrarium, secundum Mat. de Affli. in decis. Neap. decis. cccxxiiij. nu. 14. cum aliis.

2 Limita secundo, non habere locum post biennium. Vt in l. in cõtractibus. C. de non nu. pecu. & in princ. Insti. de literarum obli. De quo dicam infra, in sequenti reg.

3 Limita tertio in tutore, qui confitetur se habuisse & recepisse pecuniam pupilli: nam tunc ante bienniũ non potest huiusmodi exceptionem non numeratæ pecuniæ opponere. Vt est glo. in l. singularia. ff. si cer. peta. in gl. j. & ibi Ias. & Doct. Rom. in l. sub specie. nu. 8. ff. de postu. Quod intelligo, quando tutor caperet pecuniam palam & bona fide; vt in l. non existimo, ff. de admiss. tuto. alioquin incidere

incideret in pœnam, vt ibi dicit gl. & in l. actione, & in l. l. si tutor ff. tutor. ff. de tutelis & ratio. distra.

4 Quarto fallit, quando quis promisit dare causa transactionis pecuniam non debitam, tunc non iuuatur hac exceptione, quia subest causa, vtpote quia a lite disceditur. Vt in l. si transactionis C. de nō numerata pecunia.

5 Quinto limita, non habere locū in deposito. Vt in l. in contractibus in §. sed quoniam. versi. itaque sancimus. C. de non nu. pecu.

6 Sexto fallit, in administratoribus vectigalium, quos vulgo receptores appellant. Vt in l. securitatibus, C. de apochis publ. lib. x. et ibi doctor.

7 Septimo limita quandocunque mulier confessa fuit se recepisse pecuniam vt pro mutuo intercederet, & hoc quando illa confessio est facta in instrumento publico, tribus testibus subsignato. Vt l. antiquæ. ver. sed si quidem C. ad Velleia.

8 Octauo limita non habere locum in quæstoribus ærarij publici quos thesauriarios vulgus vocat, quoniam si tales cōfiteantur se tributa regia recepisse, non habent exceptionem non numeratæ pecuniæ, nec pariter in pretio rerum fisci venditarum. Vt in l. omnes. in §. fi. C. de quadr. præscr. gl. in l. in contractibus in §. sed quoniam ver. penitus C. de non nu. pecu.

9 Nono limita, nō habere locum in campsoribus & mercatoribus, propter publicam fidem. Vt est glo. notab. in Auth. de fideiuss. in §. agnoscant. in verbo argentariorum. collat. j. & ita per illā tenet expresse Ias. vbi dicit ꝙ ita a pręceptoribus suis audiuit. in l. qui pecuniam nu. 6. ff. si cert. peta. Quam limitationem intelligo veram quandocunque iste campsor vult opponere prędictam exceptionem ex persona sua, quia tunc non potest: secus si vellet opponere exceptionem pro eo pro quo interceſſerit, quia tunc bene poterit. ita illam gloss. intelligit Bal. in l. frustra. C. de non nu. pec. & Iaso. in d. nu. 6. idem Ias. in l. singularia. nu. 39. ff. eo. tit. & in l. cum quis nu. 18. C. de iur. & facti ign. & in l. prętor ait. nu. 3. ff. de ęden. & in repe. l. si constante nu. 204. ff. solu. matri. Hipp. de Marsi. in repe. rub. de fideiu. nu. 8. Guliel. Maine. in l. omnib. nu. 12. ff. de reg. iur. vbi etiam per illam gl. limitant beneficium Auth. præsente. C. de fideiuss. vt non procedat in campsoribus & mercatoribus.

10 Decimo fallit quandocunque talis confessio facta esset in iudicio quia si quis in iudicio confiteatur se recepisse mutue, non haberet prædictam exceptionē. Vt est gl. iuncta tex. in l. vni. in gl. 2. C. de cōfess. & ibi per illā gl. expresse tenet hoc Sali. in 3. opposit. Circa quam limita, vide Ias. in d. l. qui pecuniam nu. 7. ff. si cert peta.

REGVLA CCLXI.

Exceptio non numeratę pecuniæ nō competit post biennium. Hanc regulam probat tex. in l. contractibus. in princ. C.

de non nu.pecu.& in §.j.Institu.de literarum oblig. De iure regio probatur in l.ix.tit.j.parte quinta,& circa hanc regulam vide Hericum Botheum in tracta.de synodo episcopi,conclusione 9.nu.93.

Hanc regulam amplia tribus modis,& limita sex modis,vt per Feli.in c.cautio.a nu.57.vsq;ad nu.67.de fide instru.

Amplia primo procedere,quod etiam si debitor,vellet post biennium assumere in se onus probandi pecuniam non fuisse numeratam,non auditur.Ita notabiliter concludit Imol. in c.si cautio.nu. 24.de fide instrumen.& in cap.fin.colum.pen.de solutio. Hanc ampliationem ponit Feli.in d.c.si cautio.numero 60. pro qua opinione est text.in d.l.in contractibus, in verbo, nullo modo. & in l.si intra.in verbo,omni modo.& in l.asseueratio.in versi.penitus.ea nescat.eod.titu.& ita ante eum tenet Bald.in l.sub specie C.de postulan.idem Sali.in l.si nō singuli.C.si cer.pet.& in tantum est hoc verum,quod dicit ibi text.in d.l.in contractibus in §.de illo,quod creditor post biennium non tenetur respondere positionibus debitoris,& sic videtur sublata omnis facultas probandi.per quem text. ita tenet Felin.in d.c.si cautio.nu. 61. nec. etiam insinuando defere licet,quia cum ipse creditor habet fundatam intentionem suam, licite potest iuramentum recusare,vt est tex.in c.2.de proba.& ita notabiliter tenet Rode. Xuarez in l.post rem iudicatā. in §.sed post chrum dubium est nu.2.ff.de re iudic.fo.156.colum.4.Iaf.in l.3.in .§.j.nu. 8.de iureiur.

1 Limita primo,nō habere locum in clericis & in aliis ecclesiasticis personis,quia perpetuo possunt huiusmodi exceptionem opponere.Ita expresse tenet Host.in c.si cautio.de fide instru. & in c.fi. de solut.Anto.& Ioan.de Imol.in d.c.si cautio.quod sequitur Bal. in Authen.hoc ius porrectum colum.4 C. de sacros. eccles., & in l.fi.in.§.fin.ff.si certum peta.Ange.de Peru.in consi. ccxliij.Roma.in Authen.similiter nu.44.C.ad l.Falci. & in l.sub specie. nu. 8.C.de postulan.Contrariam tamen opi.tenet Anto.de But.Card. Abb.& Imol.in d.c.si cautio. de fide instru. imo quod supra dicta regula habeat locum etiam in clericis,qui etiam post biennium,supra dictam exceptionem opponere non possint. Pro qua opinione text.in d.l.in contractibus quia ibi text. non inducit præsumptionem biennalem in odium debitoris, imo includit priuilegium in fauorem ipsius,cum enim alias non audiatur contra propriam confessionem.d.c.si cautio.& cap. per tuas, de probatione & sic lex illa in contractibus induxit, vt debitor intra biennium possit inducere prædictam exceptionem, ita quod onus probandi pecuniam fuisse numeratam incumbat creditori, si ergo ecclesia vult vti beneficio illius l. oportet quod vtatur cum præfinitione temporis ibi præfixi.& hanc opinio. tenet Felin. tanquam veriorem in d.cap.si cautio. numero. 57. Guliel. Maine. in l. cuius per errorem numero 48.ff. de regul. iuris ex quibus apparet, quod multo minus clerico in patrimonialibus competeret prædicta exceptio

post

post biennium. ita tenet Spe. in titu. de restit. in integrum in §. quis autem. versicu. sed nunquid col. 4. vbi refert, quod Clemens Papa Quartus pronunciauit contra Treuerensem electum, quod post biennium non posset contra quosdam mercatores opponere hanc exceptionem. & illos mercatores non debere ad respondendum positionibus electi, causam illam tangentibus. De qua sententia Clemens Archidi. in cap. si quis episcoporum colum. vlti. 2. quæst. vi. quos sequuntur Abb. & Anto. de Bur. in d. c. si cautio. & in d. c. fi. de solut. Bal. in l. cum quis col. vlti. C. de iuris & fact. igno. & ibi Ias. nu. 17. idem Ias. in l. qui pecuniam nume. 8. ff. si certum peta. & si dicatur quod sententia illa Clement. non possit procedere in alio casu, quam in campsoribus & mercatoribus, cum in Curia eorum non competet exceptio non numeratæ pecuniæ propter publicam fidē, vt est. glo. in Authen. de fideiussoribus in §. agnoscant. in verbo argentariorum collat. 1. Respondeo ad illam gl. prout supra declarat in regu. clx. in 9. limita.

2 Limita secundo, non prodedere de iure Canonico: nam de æquitate canonica exceptio non numeratæ pecuniæ potest opponi post biennium. Ita expresse tenet Din. in reg. locupletari de reg. iu. li. 6. quem sequitur Ro. in l. si diuortio ff. de verb. obli. nu. 6. col. 3. versi. aut sumus extra tempora, Ang. de Peru. in consi. clvj. incip. Domina Angelina, & istam dicit communē opin. Io. de Imol. in c. fi. nume. 32. de solut. Sali. in d. l. in contractibus in prin. Feli. in d. c. si cautio. nu. 61. de fide instru. Hippo. in sin. 463. eandem opi. tene Rom. in consi. 44. nu. 2. Io. Oldeldorp. in tract. de iure singulari. c. de priuilegiis piarum causarum, priuil. 18. nu. 14. eandem tenet Deci. in reg. iure naturę nu. 4. & ibi Additionator ff. de reg. iur. Sed licet supra dicti Doct. dicant prædictam esse communem opinionem, contraria tamen sententia communior & magis vera mihi videtur, imo q̄ non solum de iure ciuili, verum etiam de iure canonico post biē niū non cōpetat illa except. ita concludit Spe. in ti. de restitu. in integrum §. 1. nume. 26. Archidiaconus in c. si quis episcoporum 3. q. 6. Bald. in l. cum quis numero. 22. C. de iur. & facti igno. & ibi Ias. nu. 8. idem Ias. in l. qui pecuniam nu. 7. ff. si cer. peta. sequitur. Hip. sibimet contrarius, in sing. cclxxvij. in finalibus verbis, ver. an autem. Ludo. Bologn. in l. 1. in secundis interpretationibus C. de condictio. ob turpem cau. Sāct. Anto. Archiep. Floren. in Summa, in titu. de regulis iuris in dicta regula, locupletari. Pro quo facit, quia quandocunque aliquid est clare decisum de iure ciuili, nec reperitur immutatum de iure canonico, statur iuri ciuili, etiam in foro Canonico, vt in cap. 1. & 2. de noui. operis nuntiatio. glos. in cap. per venerabilem. qui filij. sint legi. & in c. licet ex suscepto. de foro competen. & ita concludit. Abb. in cap. finali. numero 16. & ibi Anto. de Butrio nu. 6. de solut.

REGVLA CCLXII.

EXCEPTIO peremptoria non potest opponi contra executorem post sententiam quę transiuit in rem iudicatam. Hanc regulam probat tex. in l.2.C.sniam resci.nō possi.& in l.post rem iudicatam.ff.de re iudi.in c. cum olim el ij. depriuile. in l. si maritus .§. prescriptiones.ff.de adulter.et in cap. fucsitatà.de restit.in integ. & in l.minor viginti quinque annis,si omissa allegatione. ff. de minorib.De iure regio probatur in l.iiij.tit.8. lib.3. ordi. Circa quam regulam vide Pari.in c.exceptionem nu.33.de excep.Franc.Nicolicium in repet.c.quoniam contra.in 3.notabi.nu. 102. & in glo.in verb.dilationes.de proba.nu.183.Maria.Soci.Iun.in cōsi.xlv.nu. 8.& 17.vol.j.Hiero.Zanetinū.in tracta. differentiarū iuris Canonici & Ciuilis.differentia clxxxv.nu.262.Odofred. in trac. iudiciorū,nu.52.Ioan.Bern.in reg.ccl.Melchiorem Kling.in c.intelligimus.nu.1.cum aliis,de ordi.cogn.Iafredum Balb. deci. 13.

Hanc regulam limita nouem modis,vt per Specu.in titu. de exceptionibus.in §.d.nume.13.

REGVLA CCLXIII.

EXCEPTIO dilatoria post litem contestatam opponi non potest. Hanc regulam probat. tex. in c.inter monasterium. de re iudica.in l.fi.C.de exceptio.in l.ita demum.C.de procurat.De iure regio probatur in l.8.in legib.de Madrid.Circa quā regulam vide Iaſ.in l.si arrogator nu.59.ff.de adopt.Caro.Ruin.in consi.71.nu.3. volu.5.& in consi.xcviij.nu.4.vol.5. & not. Matth.de Affict.in stit.Neapo.in 2.lib.rub.xviij.nu. 1. cum aliis, vbi nota.Pari.in d. c.exceptionem nu.4.cum seq.de except.Feli.in c.insinuante.nu.1. de offic.delega.

Hanc regulam ponit Soci.cum 8.limitatio.in reg. cxvi. Eandē regulam cum x.limita.ponit idem Soci.in regu.42.in poster.Eandem itidem ponit Bernar.de Luco in reg.cclvi.cum 13. limitatio. referendo se ad Felin.a nume.11.vsq; ad nume.34.in cap.exceptionem.de exceptio.

Hanc regulam limita nouē modis,vt per Alex.in l.ita demū C. de procur.vbi Iaſ.nu.2.ampliat eā sex modis,& ibi vsq; ad nu.6. limitat eam xvi.modis.vbi etiā Iac.de S.Georg. limitat hanc reg. octo modis,a nu.1.vsq; ad nu.12. Eandem regulam ponit cum 14.limita. Ant.de Tremoliis in additionib.ad practicam Vberti de Bonaccurso,in rub. de impedimentis siue exceptionibus quæ contra rescripta & iudices delegatos ponuntur,fo.64.col.3.in addit.incipienti,ante litem contestatam.vsq; ad finem.Hanc etiam regulam cum quinq; limitationib.ponit Roma,in l,si mulier, a nu.13.vsq; ad nu.21.ff.solu.matrim.

Regula

REGVLA CCLXIIII.

EXCEPTIO falsi procuratoris semper opponi potest. Hanc regulam probat text.in l.licet C.de procur.& ibi doctor. precipue Alexan.vbi assignat rationem,scilicet quia reddit iudicium retro nullum.& ibi Iacobi.de sancto Georg.nu.6.probatur etiam in c.in nostra.de procu.& in c.ex parte,de rescri.glo.in c. exceptionē.in glo.in fi. de excep. De iure regio probatur in l.7. titu.10.lib.2.fori.& ibi Montaluus in glo.in verbo.falsamente . Hanc etiam reg. ponit Abb.per supradicta in c.quoniam contra,nume. 37.de probatio.& ibi Decius numero 227.& Parisius numero.169. Circa quā regulam vide Franc. Aretī.in l.sciendum.ff. de verbo. obliga.in fi. Sebastianum Vantiū notabili.in tracta. de nullitatibus sententiarū in Rubr. quibus modis sententia & processus resarciri possunt in Rubri.fin.nu.57.pagina 356.

1 Limita primo, vt non procedat post conclusum in causa, tunc enim non poterim impedire sententiam . Ita notabiliter concludit Bald.per text.ibi in l.quamuis,numero 2.ad l.Iul.de adult. sequitur Alex.in d.l.licet.& ibi doct.moderni, precipue Iacobinus numero 6. Mouetur Bald. vt supra dixi per illum text. vbi dicitur, quod facta conclusione in causa criminaliter intentata non potest opponi hæc exceptio , Tu non potes esse procurator , imo deueniendum est ad sententiam. Eandem opi. Bald. sequitur Catellianus Cotta in memoralibus iuris in verbo,falsi procuratoris.Deci. in d. c.quoniam contra, numero 230. de proba.vbi allegat pro hāc opinionem dictum Cardi.in Clemē.j.in j.oppositi.de exceptio. vbi tenet, quod exceptio excommunicationis non potest opponi post conclusum in causa. ita etiam tenet Felin. in c. cum dilectus.numero.4.de fide instru.allegat etiam Deci.pro ista opinione tex.in c.cum dilectus.de fide instru.vbi post conclusum in causa nihil opponi potest.& supradictam limitationem reperio quod ante Bal.licet nullus doctorum ex eis mentionem faciat,per tex.in d.l. quamuis.C.de adult.tenuerunt Domini de Rota in decisione 151. in nouis secundum impressionem antiquam . & secundū nouam in decisione 10.in titu.de procuratoribus.

Contrariam tamen opinionem tenet expresse Ias. in d.l. licet numero 2.C.de procu.quia talis exceptio opposita post litis contestationem reddit eam nullam,vt est gloss.in d.l. licet. eodem igitur modo reddit nullam conclusionem . Secundo & fortius mouetur, quia talis exceptio potest opponi post latam sententiam & reddit eam nullam, vt in cap.in nostra. de procur. per Bart.& doct.in l.j.C.de iuris & facti igno.si ergo potest opponi post sententiam,ita & post conclusionem in causa,& redd et nullam conclusionam,si post eam opponatur,parificantur enim esse latam sententiā, vel conclusum in causa, vt per Bar.in l.si mater,in.§.eandē in fine

ff.de

ff.de except.rei iudic. Pro qua opinio. faciunt ea quæ adducit Imo. in c.exceptionem.num. 8.versi.item fallit tertio.de except.& ibi Fel.nu.18. Eandem opinionem videtur tenere Barba.in Cle.j.col. 9.ver.tertio nisi superueniisset de nouo,de exceptio.& hanc opin. Iason per supra dicta fundamenta tenet Parisius in d.c. quoniam contra,nu.169.& in c.exceptionem,nu.45. de exceptio. Eandem opinionem tenet expresse Franc.Niconi.in repe.c.quoniam contra in q.fin.nu.43.vbi pro illo dicto Iasonis allegat quam plura fundamenta.& respondet ad fundamenta Decij quę adducit contra Iaſ. & pro opinione Iasonis est tex.de iure regio in l. 7.ti.x.lib.2.fori. in versi.{mas despues del iuyzio finado.}

2 Limita secundo,quando nunquam fuit oppositum, secus si facta aliquando oppositione pronunciatum fuit procuratorem vel mandatum legitimum esse qiua tunc vlterius opponi non potest. Ita cōcludit Abb.post Inno.in c.quoniam contra numero 37.de probat. arg.tex.in l.fi.C.si ex falsis instrumen. Facit gloss.in cap. licet canſam.in verbo,opponi de probatio. Hanc limitationem sequitur. Deci.vbi etiam declarat in d.cap.quoniam contra.numero 232. Franc. Niconicius ibi in questio.fina.numero 47. Iason in d. l. licet.nume.8.C.de procura.

3 Limita tertio, vt non procedat quando procurator cauit de rato ad petitionem aduersarij,& non obstante tali cautione, aduersarius renuit iudicium,neque vult persequi,tunc enim si agitur de re in cuius possessionem procurator mittatur, non poterit ei amplius opponi.& ita intelligitur tex.in l.inter quos in §. qui alieno alias est .§.fi.ff.de damno infect. Ita tenet Abb.per illum tex.qui bene eum intelligit.in d.c.quoniam contra,nu.37.quem sequitur Iaſ.in l.licet, nu.8.C.de procura. Franc.Niconi.in d.c.quoniam contra.q.fi.num. 46.Non enim est verū quod per solam cautionem rati excludatur exceptio procuratoria,sed necesse est vt concurrat contumacia aduersarii, vt in d.§. alieno.

4 Limita quarto, quando instrumentum procuratoris fuisset in iudicium productum & tacite approbatum. Secundum Bar.in d.l.licet & ideo Pau.de Castr.ibi dicit,quod cauti aduocati quando producitur in iudicium instrumentum procurationis debent illi contra dicere. Circa quam limitationem vide Iaſ. in d.l. licet, numero 8. versicu.3.fallit.

Et circa hanc regulam & eius rationem,scilicet quod exceptio falsi procuratoris reddit iudicium retro nullum, est notandum,quia quotidie contingere potest,an iudex ex officio suo, ne in vanū laboret & faciat iudiciū frustratorium,possit compellere procuratorem ad exibendum mandatum, vel ad cauendum de rato si dubitatur de mandato.gloss.tenet quod sic, in c.j.in verbo, absentia.in fine,de electio.lib.6.alias autem poterit eum repellere a limine iudicii,etiam si nō opponatur.quam glo.sequitur Bal.in d.l.licet. C.de procura.& in l.exceptionē.C.de probatio.& in Authen.offeratur C.de

C.de litis contesta.& in l.1.C.vt quæ desunt aduoca.Ang.in l.Pō-ponius in.§.ratihabitio.ff.de procu.Panor.in cap.causam quæ.el 1. de iudic.nu.3.in c.ecclesia.el 1.vt in lite penden. & in c.1.& in c. nulli.de appel.Anto.de Butrio & ibi Barba.in cap. cum M.de cō stitu.Pau.Castren.et ibi Rom.in d.§.alieno.Sali.in d.l.licet de procur.& ibi Alexandr.Pro qua opinione est tex. in d.c. causam quę de iudic.in fine ibi,ne litem sopitam valeat suscitare. illam etiam glo.sequitur Geminia. ibi,vbi dicit quod in his quæ redderent iudiciam tetro nullum, iudex ex officio suo potest supplere. Pro qua opi.facit glo.in c. cupientes in.§. cæterum versi. vel si personas in glo.in verbo,contumaciam.de elect.lib.6.

Contra quam gloss.est tex.expressus secundum lecturam Bart. ibi,in d.l.inter quos. in.§. alien. versicu. quod si ei non cauebitur. vbi tenet,quod iudex ex officio non potest opponere contra inhabilitatem personæ comparentis in iudicio.& ideo Imol.in d.§. alieno,numero 90. reprobat illam glo. & in cap. cum in iure peritus de offic. delega. Ratio est, quia iudex non debet impartiri officium suum non postulatum.l.4 §.hoc autem iudicium.ff.de damno infect.& quia in casu d.glo.iudicium non erit frustratorium, cum exequtio possit fieri contra falsum procuratorem.l. Plautius ff.de procu. & l.si se non obtulit. ff. de re iudic. glo. in d. l. licet in l.si expressim.in verbo prescriptione.ff.de appellatio.& illam glo.in verbo,absentia.in d.c.1.de appel.dicit communi ter reprobari Felin.in d.cap.causam quæ.nu.1.de iudi.

Sed his non obstantibus & aliis quę contra illā glo. allegantur, dico quod illa glo.est vera & magis communiter approbata:& nō obstat illa ratio,quod iudicium non erit illusorium, ex quo procurator tenetur, quia nihilominus militat ratio illius tex.in d.c.causam quę,scilicet ne lis sopita valeat suscitari. Nam hoc modo non imponitur finis litibus sed potius occasio litigandi præstatur.Præterea non est omnino verum quod quando litigatur exequutio habeat effectum contra procuratorem,quia poterit habere iustam causam litigandi, vt non teneatur, vt notatur in d. l. Plautius. vnde quia iudicium poterit esse illusorium,militare videtur ratio illius glo.Et vltra supra dict. doct. illā glo. sequitur expresse Deci in d. cap.causam quę.numero.11. vbi in numero 13. dicit iliam glo. esse magis communiter reprobatam.Eam sequitur Roma. in consi.67. numero.5.Ripa in d.l.3.in.§.hoc autem iudicium. numero 49. ff.de damno infect.& in iud cando & consulendo dicit non esse recedendum ab opinione illius glo.cum sit magis communiter approbatur Iacobinus de sancto Georg.in d.l.licet.numero.9.C.de procurato. Et circa hanc regulam exceptiones,quę opponi possunt cōtra procuratorem,vide per Specula. in titu. de procuratore §. ratione nu. 17.cum sequentibus.

Regula

REGVLA CCLXV.

EXCEPTIO ex pacto nudo de iure ciuili oritur. Hãc regulã probat tex. in l. iurisgentium. in. §. sed cum nulla. versi. igitur nulla. ff. de pact. & in l. j. in §. id quod natura. ff. ad l. falci. & ita expresse tenet Bal. in consi. 98. incip. mulier maritũ dixit, ad finẽ. vol. 2. Soci. in l. 2. in prin. ff. sol. matri. Quæ exceptio non dicitur præcise cogere, sed causatiue, vt est gloss. in l. 2. in verbo, suspectum. ff. solu. matri. & ibi Claudius de Seyssello numero 35. Et pro hac regula facit, quia multa possunt haberi per retentionem quæ non possunt obtineri per actionem. gloss. est notabi. in l. si cum filio. in prin. & ibi bonus tex. ff. de compensa. Paul. de Leazar. in cap. finem litibus. col. 8. versi. circa finẽ. de dolo & contu. & licet soleat dici quod cui damus actionem, multo fortius exceptionem. l. vendicantem, cum l. sequen. ff. de euictio. non tamen idem dici potest e contrario, quod cui damus exceptionem, multo fortius actionem, quia dicta regula non procedit in casu contrario, vt in l. si area. in. §. fi. ff. de condic. indebit. & in l. sicut. in §. j. ff. quibus modis pig. vel hypothe. solui. iuncta l. si hęres pecuniam. ff. ad Trebellia. & ita expresse tenet Crot. in repeti. l. si constante. colu. 34. in fin. ff. solu. matrimo. Pro hoc autem est gloss. in l. j. §. eum qui in verb. non animo. ff. de constitu. pecunia.

1 Amplia primo, vt nõ solum pactum nudum expressum producat exceptionem, sed etiam tacitum. Vt. in l. 2. C. de pact. & ita tenet Corne. in consi. 33. nu. 26. volu. 2.

2 Amplia secundo, vt procedat etiam si sit pactum de vsuris soluẽdis. Vt in l. per retentionem. C. de vsuris. & in l. 2. & ibi Odofredus & Ioan. de Platea. C. de fiscalibus vsu. lib. 10.

3 Amplia tertio, vt procedat quantumcunque illud pactum sit nudissimum. Ita tenet Ang. in l. si cum te. ff. de pact. quem sequitur ibi Iacobi. de sancto. Georg. nu. 5.

4 Quarto amplia, etiam si pactum fieret ad finem agendi, in casu posito per Caccialu. in tracta. de pactis. in 6. quęsti. numero 39. vers. septimo scias.

5 Quinto amplia, vt non solum tale pactum pariat exceptionem principali pacisenti, sed etiam singulari successori: quia ius excipiẽdi transit in singularem successorem. Vt notat Bart. in l. si tertius. in §. si quis prius. numero 6. & 7. ff. de aqua pluuia arcen. bonus tex. in l. in hoc iudicio in prin. ff. commu. diuidun. Soci. in consi. 221. numero 16. volu. 1.

6 Amplia sexto, vt procedat, quod etiam ille qui detinet rem sibi naturaliter debitam, sit tutus in foro conscientiæ. Ita tenet Abb. & ante eum Anto. de Butr. in c. 1. numero 19. de in integrum restit. Ripa in c. j. nu. 89. versi. tertius casus, de iud. Facit quod supra dixi in reg. 88. in 5. limitatione.

Limita

1 Limita primo, non procedat in casu quem ponit Dec. nu. 13. post glos. ibi, in l. bonæ fidei. C. de pact. vbi dicit, ꝙ pactum factum ex interuallo ad agendum, si non producit actionem non valet etiam ad excipiendum. quam opin. tenet Ang. in consi. lxxvij. nu. 2. in fi. in ij. col. vers. secundo, quia dicta petitio. Sed veritas est in contrarium secundum Alex. post Salic. in d. l. in bonæ fidei. per text. alleg. in d. glo. s. tex. in l. pacta conuenta. ff. de contrahen. emp. ver. sed conclusio quidem. quem tex. ibi expresse ad hoc notat Fulgo. Et quod veritas in contrarium sit tenet Dec. in d. l. j. in bonæ fidei. nu. 13. Eandem opin. tenet ibi Ias. Socin. in iij. not. Riminaldus, & Lancelotus, De. i. & Iacobi. de S. Georg. nu. 23. vbi hoc notab. declarat. Eand. opin. vbi etiam declarat dictum Ange. in d. consil. tenet ibi Franc. Purpura. nu. 21. Eandem etiam opin. reprobando supra d. glo. in d. l. in bonę fidei. tenet Ias. in l. traditionibus. num. 2. ff. de pact.

2 Limita secundo, vt non procedat hęc reg. in casu. l. iuris gentium in §. si vt maleficium. ff. de pact. vbi gl. vni. ibi hoc expresse notat.

3 Limita tertio, vt non procedat in pacto nudo compromissi: ex quo secundum communem opin. Legistarum non oritur actio, nec exceptio. vt notat Panor. in c. per tuas. nu. 8. de arbi.

4 Quarto limita, ut non procedat in casu. l. iuris gentium. in §. si antę aditam. ff. de pact. vbi Iacobi. de S. Georg. in j. lect. nu. 2. & in ij. lect. nu. 1. dicit esse casum in quo pactum non producit exceptionē pacti, sed bene producit exceptionem doli.

5 Quinto fallit, quando res esset habita cum vitio, quia tunc recipiē ti obstaret replicatio doli: cum exceptio sit fundata supra ęquitate, contraria æquitate eliditur. Arg. tex. in l. qui æquitate. ff. de dol. exceptio. Et quę sit ratio, quare exceptio sit fundata super æquitate, ponit Lancelo. Galiau. in rub. ff. de verb. oblig. concluſ. xviij.

6 Limita sexto, vt non procedat in contractu innominato: nam licet contractus innominatus dicatur pactum nudum. tamen non producit exceptionem. Ita tenet Soc. in Rub. de verb. obl. nu. 10.

7 Limita septimo. in casu quem ponit Ang. in §. alteri. nu. 7. versi. sed mihi insurgit dubium. Inst. de inut. stip. scilicet id quod dicitur naturalem obligationem valere ad retentionem, intelligi quando debeat sibi solui. Vt in l. quod in diem. in §. j. ff. de compen.

REGVLA CCLXVI.

Exceptio taciti pacti de non petendo inducitur ex recepitione partis debiti, facta ab vno ex pluribus in solidum obligatis. Hanc regu. probat tex. in l. si creditores. C. de pact. Rationem huius regulę dubitandi & decidendi ponit glo. in d. l. si creditores. & ibi Bald. & Sali.

Hanc regu. ampliat tribus modis, & limitat decem modis Franciſc. Purpura, in d. l. si creditores, a num. 1. vsque ad nu. fi. & septem ampliatio.

ampliatio. & v. limi. ad supradictam reg. vbi notabi. eam declarat & ponit etiam ius rationem, tradit Petrus Stella Aurelianensis in disputatione quam fecit super tex. in d. l. si creditores, scilicet an & quando creditor ab vno ex correis partem eius recipiens, videatur tacite debitum diuisisse in j. conclus. quam ibi facit per totam.

REGVLA CCLXVII.

EXCEPTIO inuentarij non confecti impedit litem contestari. Hanc reg. probat tex. in l. fi. in. §. donec. C. de iure delibe. & ibi Bar. idem Bartol. Paul. Castren. Alex. Iaf. & Philipp. Corn. & alij qui ibi scripserunt. in l. vir bonus. ff. iudi. solui. De iure regio probatur in l. vij. tit. vj. par. vj. & in l. xiij. tit. ix. par. vij.

1 Limita primo, nõ procedere in hęrede conuento vt restituat vsuras, quando defunctus iussit eas restitui, vel cauit, secundũ formam legis in c. quamuis. de vsuris. lib. vj. nam tunc propter periculum animę quę cunctis rebus pręferenda est non debet differri: vt in l. fin. cimus. C. de sacrosanct. eccle. in c. cum infirmitas. de pœniten. & remissio. Et hanc lim. ponunt Doct. in d. §. donec. pręcipue Iacobi. de S. Georg. nu. 2. Corne. num. 1. Xuarez. in l. post rem iudicatam. in j. extensione. nu. 6. fol. 132. col. j. ff. de re iud.

2 Limita secundo, vt non procedat quoties hęres inquietaret alios ex causa hæreditaris: nam tunc potest reconueniri a conuento ab eo. Arg. tex. in l. ij. in § sed si agant. ff. de iud. & in Auth. consequenter. C. de sent. nisi illos conueniret hæres necessitate compulsus: puta quia debitores hęreditarij cum pecunia fugiebant vbi fecit eos capi: vel domus vicini minabatur ruinam super domum hæreditariam, vnde petit cautionem damni infecti: vt in l. ij. in. §. sed si agant ff. de iud. ita expresse tenet Ange. in d. §. sed si agant. nu. 3. idem Ange. vbi dicit ita vidisse de facto practicari & iudicari in l. j. in. §. hęc stipulario. nũ. 16. vers. tertio fallit. ff. si cui plus. quã per l. Falc. quę sequitur ibi Imol. nu. 10. Corne. in d. §. donec nu. 2. Xuarez vbi supra, nume. 8.

3 Limita tertio, vt non procedat quoties petitur aliquid ab hærede pro impensa funeris: tunc non opponit de inuentario, Ita expresse tenet Ang. in d. l. j. in §. hęc stipulatio. nu. 16. quem sequitur Cor. in d. §. donec. nu. 2. & Iacobi. de S. Georg. nu. 1.

4 Quarto fallit, quando conueniretur hæres pro legatis piis non requirentibus donationem, scilicet alimentorum pauperum qui interim fama pereunt. Ita expresse tenet Ang. in d. §. hæc stipulatio. nu. 16. vers. secundo fallit. quod dictum sequitur ibi Imol. nu. 10. vbi dicit se ita vidisse practicari. Eandem opin. tenet Phil. Corn. in d. §. donec. nu. 2. Iacobi. de S. Georg. nu. 1. Bartholo. de Chassaneo in consuetud. Burg. in tit. {Des successions.) Regu. vij. nume. 14. col. j. nume. 9. fol. 281.

Quinto

¶ Quinto limita, quoties conuenitur hæres rei vendicatione: quia tunc conuenitur vt quilibet possessor, non vt hæres. vt in l. de eo. in §. pen. ff. ad exhib. Ita expresse tenet Odofr. Gulielm. de Cugno, Bal. Sali. & Paul. de Cast. & ibi Corn. nu. 1, Iacobin. de S. Georg. nu. 1. Ang. in v. §. hæc stipulatio nu. 16. & ibi Imol, nu. 10, Roderic, Xuarez in loco supra alleg. nu. 7.

REGVLA CCLXVIII.

EXCOMMVNICATVS non potest in iudicio principaliter agere. Hanc reg. probat tex. in c. intelligimus. de iudi. in c. post cessionem de proba. in c. decernimus. de sent. excomm. lib. vj. De iuregio probatur in l. 4. titu. x. lib. ij. fori. & in l. clxxvj. styli.

Circa quam reg. vltra doct. in supra dictis locis vide Nepotem a Monte Albano in tract. exceptionem, artic. vj. per totum. Ioan. de Ligniano in tract. de censura ecclesiastica. nu. 26. & 27. Parisi. in c. cum inter. & in c. fi. nu. 2. de exceptio. Hierony. Gigantem in tract. de pensionibus. q. xiiij. Chassanæ. in consuetu. Burg. titul. {Des iustices,) Rub. j. §. 6. fol. 63. col. iiij. nu. 15. Ioan. de Selua. in tract. de beneficio. in 4. parte. q. 4. Ludouicus Gomez. in c. j. num. 16. de rescript. libr. vj.

Han reg. cum quatuor limit. ponit Soci. in reg. 132. Hanc item cum quatuordecim limitationib. ponit Feli. in d. c. intelligimus, a nume. 7. vsque ad finem. Eandem cum xxij. limitationib. ponit Montaluus in d. l. 4. titu. x. lib. ij. fori. in glo. in verb. {demandar.) ex quibus quindecim ante eum posuit Gemin. in c. j. de rescr. li. vj.

Et circa hanc reg. vide lxj. pœnas excommunicationis per Pet. Rebuffum in gl. concordatum, in Rub. de excommunicatis non vitandis, pag. 384, col. ij. cum octo sequent.

REGVLA CCLXIX.

EXCOMMVNICATVS non potest esse arbiter. Quam reg. firmat Io. And. in reg. dolo. de reg. iur. lib. 6. & ante eum hoc tenuit Spec. in tit. de arbitr. in §. differt. nu. 10. Hostiens. in c. cum dilectus. de arbitr. Hanc opin. tenet glo. & ibi Odof. & docto. in l. Pædius. in verb. ignominiosus. vbi assignat rationem. ff. de rece. arbit. allegat tex pro ista opinione in c. ad probandum. de re iud. vbi Panormi. nu. 2. & in c. veritatis. num. 32. de dolo & contu. & in c. quintauilis. num. 27. de iureiuran. Geminia. in c. decernimus. num. 7. de sentent. excommuni. Dec. in c. intelleximus. in j. notab. de iudi. Hanc opinio. dicit esse veram Are. in §. penul. nu. 19. Instit. de excep. Lanfranc. in tract. de arbitris, in ij. par. princ. nu. 20. & est communem Ioan. Baptista. de S. Blasio in tracta. de arbit. in vj. parte iiij. libri, nu. 1, Eandem opinion, tenet Imol, in l, ex facto,

in. §.

in.§. siquis rogatus.ff.ad Trebell. & dicit eam esse commu. Alex. in l.si quis arbitratu.col.penul.ff.de verbo.oblig. Imol.in c. Quamuallis.41.de iureiur. Ioan.de Selua in tracta.de beneficio,in iij.parte.q.iiij.nume.3.

1 Limita primo, quoties arbiter excommunicatus eligitur per alios excommunicatos: nam tunc inter excommunicatos potest esse arbiter.arg.tex in l.quoniam.C.de hæret.c.pagani.§.in hoc.& c.seq.ij.q.vij. Ita expresse tenet Spec.vbi supra: & ibi Ioan. And. in addi. Quod tamen non puto procedere in arbitro iuris: vt in electo ex forma statuti,per rationem quam ponit Ang.in q.incipiendo inuicem. vbi dicit, q̃ quotiescunque arbitro cohæret iurisdictio, vt est in arbitro iuris,& in arbitro qui eligitur ex forma statuti inter consortes: tunc excommunicatus non est capax talis arbitrij ex quo non est capax iurisdictionis. & quod isti arbitri statutarij habeant iurisdictionem quemadmodum & iudices, vltra Angel.in d.disputatione,ita tenet Aret.in l.nemo potest.nu.4. versic. dubitatur.ff.de leg.j.col.viij.& ibi Crottus col.iij. Imol.in c. Quamuallis.nume.4.de iureiuran.

2 Limita secundo, quando communiter pro non excommunicato habebatur: nam communis opinio prævalet veritati, Ita expresse tenet Spec.in titu.de sentent.in.§.quoniam.num.4. Baptista de sancto Blasio in tract.de tracta.de arbitr.c.vj.iiij.libri,nu.1. facit tex. in l.Barbarius Philippus.ff.de offic. præto. & quod ibi notat Iaf. nu.61. De iure regio facit tex.in l.4.in fin.titu.4.par.3.& in l.iij.titul.xv.lib.ij.ord.quod notat Tiraq.in ll.connubia.glos.vj.nu.141. cum seq.& hanc opinio.tenet expresse Abb.in d.c.veritatis.Fede. de Sems in consi.cxxxvij.nu.1.in fin. Felin.in c. ad probandum. nume.3.de re iudic.

3 Tertio limita, vt non procedat in excommunicato non publice: nam talis intra annum potest esse arbiter: post annum vero non: argumen.text.in auth.credentes.C.de hęre.vbi excommunicatus ob id quod fauorem præstiterit hæredis, intra annum potest pœnitere, post annum vero priuatur omni commodo officij, & non potest esse testis. Ita tenet Ioan.Baptista de S. Blasio in d.tracta.de arbitr. lib.iiij. c.vj.nu.1. Imol.vbi hoc notabi.declarat in d.c. Quamuallis. nu.41. Et circa hanc regul.excepciones alias, quæ contra arbitrum possunt opponi,ponit Spec.in tit.de arbitro & arbitr.§.excipitur,nume. 1.

REGVLA CCLXX.

EXCOMMVNICATVS non põt petere restitutionem in integrum. Hanc reg.ponit Abb.in c.significauerunt,de excep,et sequitur ibi Fel.nu.11. Imol.nu.6. Ancha.nu.5.et ibi Paris. notab.nu. 44.idem Abb.quem sequuntur ibi doct.in c.cum inter,nu.19.eo.tit. reiecta opinio, Domini,de Rota in decis.ccccliij.in nou,secundum

impres.

impressionem antiquam: & secundum nouam, in decis. vij. in titul. de excep. vbi domini, de Rota pro vtraque parte multa fundamenta adducunt.

1 Limita primo, vt non procedat quandocunque vertitur periculū animæ. Ita expresse tenet Host. in d.c. significauerunt. & ibi Anch. nu. 5. Imol. nu. 6. Fel. nu. 11. Abb. nu. 22. & sic omnes doct. Eandem opin. tenet etiam Ant. de Butr. & ibi Abb. in d.c. cum inter. nu. 19. & ibi Fel. nu. 26. Domini de Rota. in d. decis. vij. vbi ponunt exemplum in causis beneficialibus, & in causa matrimoniali cum non transeat in rem iudicatam. c. lator. & c. tenor. & c. consanguinei. de re iudi. vt notatur in c. iurauit. in c. quoniam contra in gl. fi. de prob. Pro qua opi. facit: nam licet allegando quis turpitudinem suam non audiatur. l. si creditoribus. in fi. C. de seruo pigno. dato & manu. cum aliis: notat Fel. latissime In d.c. lator. in j. col. Iaf. in l. alias. nu. 17. ff. de iureiur. tamen vbicunque vertitur periculum animæ benè auditur. ista est gl. notab. secundum Abb. ibi, in c. inter dilectos. in ver. turpitudinem. de donatio. & est simi. glo. in c. tertio loco. in verb. præcognitam. de præsump. & Imol. notab. in d. c. significauerunt. nu. 10. dicit q̃ quandocunque uertitur periculum animę, non solum conceditur restitutio vt in præsenti limitatione, verum etiam conceditur actio, quem sequitur Fel. in d.c. cum inter. nume. 26. Paris. vbi hoc notabiliter declarat in d. cap. significauerunt. nu. 47. de exceptio.

2 Limita secundo procedere, quandocunque quis velit restitui ex capite tantum, quia excommunicatus, & ratione fauoris personæ: secus si ex alio capite esset impedimentum propter quod vellet restitui: quia tunc concedenda est. Ita expresse tenet Abb. in d.c. cū inter. nu. 19. de except. quem sequitur ibi Feli. nume. 19. & ibi etiam Deci. faciunt quę notant Abb. & Philip. Franc. in c. ex ratione. de appella. Eandem opinio, sequitur Paris. in d.c. significauerunt. nume. 44.

3 Limita tertio, vt procedat quando restitutio in integrum peteretur principaliter: secus autem si incidenter, quia tunc deberet concedi excommunicato, quando illam petit ad effectum appellationis interponendę & prosequendæ. nam cum excommunicato concedatur appellatio, etiam concedi debent antecedentia ad illam, argu. nota. in l. oratio. ff. de sponsa. Ita expresse tenent Domini de Rota in d. decis. vij. & est de mente glo. in c. in nomine domini. in verb. audientia. xxiij. distinct. tamen commu. Docto. tenent contrarium; volentes quod etiam incidenter peti non possit, ex quo est illi imputandum quare non appellauit. ita tenet Abb. & Felin. in d.c. significauerunt, idem Abb. & Felin. in d.c. cum inter & Paris. vbi notabiliter declarat. in d.c. significauerunt, nu. 45. vbi eam dicit communem.

REGVLA CCLXXI.

EXCOMMVNICARI debent non venientes ad Synodum Episcopi. Hanc regulam probat tex. in c. fi. 18. dist. & in c. quia super his de maiori. & obedi. ibi. per censura possunt etiam suspendi vel interdici: quia appellatione ecclesiasticæ censuræ comprehenditur excommunicatio, suspensio, & interdictum: vt in c. quærenti de verb. signif. quem tex. vltra Ioan. Bernard. in practica, c. cxxvi. notab. declarat Bermondus in tract. de publicis concubi. pagi. 172. num. 1. cum aliis.

1 Amplia primo hoc procedere, etiam licet veniant, sed nō in tempore competenti: hoc est in termino assignato. per tex. in c. placuit & in c. si episcopus. 18. dis. vterque Cardi. notant. si tamen veniant synodo iam cepta, non debent puniri: quia ex quo veniunt præsumuntur fuisse impediti. arg. text. in l. diuus. ff. de in integr. restit. ita tenet Geminia. in d. c. si episcopus. col. 1.

2 Amplia secundo procedere, non solum si non veniant, sed etiam si veniant, & illicentiati recedant. vt in c. si quis autem. 18. dist. & in c. rursus. xj. q. 3. in c. j. de iudi. ita tenent Inno. & Panor. in c. consuluit. col. 3. de offic delega. vbi dicunt, ꝙ si canonicus sit vocatus ad electionem, & die prefixa non fiat electio sed differatur, si postea recedat, præsentes eo non citato ad electionem vlteius poterunt procedere. Faciunt notata per Bart. nu. 10. & ibi Alex. nu. 14. in l. si finita. in §. Iulianus. ff. de dam. infe. vbi dicit ꝙ veniens ad iudicium & non stans vsque ad discessum iudicis, non dicitur venisse, nisi licentiatus abeat. Facit etiam: nam laici non debent exire e Missa ante benedictionem. c. missas. de conse. dist. j. nec clerici ex horis ante Benedicamus Domino: vt notat Card. in cle. j. not. viij. de celeb. Missa. a simili: ergo ad synodum venientes & recedentes ante generalem licentiam, quæ fit in benedictione episcopi, dum dicit, vt positis illesi ad propria redire: non censetur venisse: & ideo possunt excommunicari, interdici, vel suspendi.

3 Limita primo, quando debentes venire essent contumaces, & non citati seu moniti: alias non deberent excommunicari, interdici, vel suspendi. vt in c. sacro. de senten. excom. c. reprehensibilis. de appel. in c. constitutionem. de senten. excom. lib. 6. Ita tenet Cardi. & ibi Præpo. in c. si quis episcoporum. viij. dist. Monitio tamen vna si fuerit facta in synodo, habet vim trinę monitionis. glos. not. in c. si episcopus. in ver. præceptione. 18. dist in. quam sequitur Abb. in c. ex literis. num. 9. de constit. & in c. cum nobis, nume. 10. de elect. & in c. cum causa, nu. 8. de offic. delega. Felin. in c. quoniam frequenter. in. §. porro. nu. 22. verſi. aduerte tamen, vt lite non contest. & in c. cum sit Romana. nume. 20. de appella. Ripa in c. j. nume. 82. de iudi. Ratio est: quia in actibus extraiudicialibus regulariter non requiritur peremptoria citatio, sed sufficit vnica, vt notatur in d. la-

cit

cis.& notat Bart.in l.si tempora.C.de fide instrum.et iur.hastæ fisca.lib.x.& in Extrauag.ad reprimendum.in ver. in termino quo. in crimi.læsæ maiest.proceda.in vsib.feud.& in clem.j. in.§. propter.in ver.requisierit.de hære.late Felin.in c.ex literis. num.8.de constitu.Roma.in sing.429.Alexã.de Imol. in l.contumacia.in §. fallen.ff.de re iudi.doctor.in l. de pupillo. in.§. si quis ipsi prætori. ff.de noui oper.nunti.Hipp. in l.de vnoquoque. nume. 168.ff. de re iudic.

REGVLA CCLXXII.

EXCOMMVNICATVS potest facere testamentum. Hanc opinionem tenuit Innoc.in c.cum voluntate.de sent.excom Arch. in c.pia.de excep.lib.6.Cuius ratio est:quia omnes qui de iure exprese non prohibentur,possunt testari l.si quęramus.ff. de testa.§. fi.Instit.quib.non est permiss.facere testa.& l.j.C.de sacrosanc.eccles.sed excommunicatus non reperitur prohibitus a iure ergo potest testari. Hanc opinionem tenet Ioann.Andr.in c.decernimus. de senten.excom.Fed.de Senis.in consi.lxxiiij.Bar.in d.l.si quæramus.nu.3.Bal.in l.fi.col.iij.C.si a non compete.iud. Abb.in c.veritatis.de dol.& contu.nu.32.& in c.pastoralis. in.§. verum de appella.nu.19.& in Rubri.de test.nu.11.Imol. in c.ij.de testa. Ioan. de Selua in tract.de beneficio,in 3.par.q.4.nume.4.And. ab Exea in libro pactorum:nume.526.Guliel.Benedict. in repet. c. Rainutius.in verb.mortuo itaque testatore.el.j.nu.288. Ioan.Garronis in l.j.nu.32.C.de secun.nnp.Angel.de Gambel.in trac. de testamen. in prin.nu.31.Iacobin.de S.Georg.in l.qui deportantur nu.4.C.de hæred.instituen. Et hanc opinionem dicit esse communem. Feli. in c.ad probandum,nu.1.de re iudi.& in c. cum voluntate. in fi.de senten.excommu.Philip.Fran.in Rub. de testam. lib.vj. nume.32. Barba.in c.quia ingredientibus.num.17.de testamen. Aret.in d.l.si quæramus.Ioan. Gualden. in tracta. de arte testandi.tit.j.caute.x. pro quorum opinione est glo.fi.in c.pastoralis.in.§. verum. de appell.vbi dicit, q excommunicatus equiparatur relegato,ex quo remanet dominium,& administrationem rerum suarum,& potest contrahere: vt notatur in d.c.veritatis,de dolo,& cont.& in d.c.cum voluntate,de senten.excom. sed relegatus potest facere testamentum.l.relegatorum.§.j.& seq.ff.de interdict.& relega.

Licet contrarium teneat gl.in d.c.decernimus.in verbo,& testificando.cum æquiparetur deportato ex genere pœnæ: nam aqua et igne interdicitur excommunicatis,secundum gloss.in .§. minor. in verbo, interdictum.Instit.de capitis diminu. Quam glos.in d.§. minor.vltra doct.ibi,declarat Ludoui.Gome.in prin.num.40.Inst. de actio.Fortun.Garcia.in l.Gallus. in.§. quid si tantum.nume.17. ff.de libe. & posthu. Et quæ sit pæna aquæ & ignis, & qua ratione fuit instituta,vide glo.in l.Seia.in verb.aqua.ff.de donati. inter

virum & vxorem, quam sequitur et declarat Marius & Salmonius in d.l. Gallus, in §. & quid si tantum, nu. 20. ff. de libe. & posthu. Io. Corasius in l. naturaliter, in §. nihil commune. nu. 18. ff. de acq. poss. & opi. gloss. in d.c. decernimus, scilicet q excommunicatus testar non potest. tenet Host. in c. pia. de except. lib. vj. Ioan. Monach. in c. quanquam. de vsu. eod. lib. Archi. in d.c. decernimus. & illam gl. dicit esse singu. Iacobi. de S. Georg. vbi simpliciter cum ea transit in l. in pecuniariis. nu. 3. de procurato.

1 Amplia primo, etiam si sit notorie excommunicatus. Ita tenet Io. And. in d.c. decernimus. in noue. Fedg. de Senis. in d. cons. lxxj. Bar. in d.l. si quæramus. ff. de testamen. Philip. Franc. in d. Rubr. de testa. lib. 6. nu. 32. Fel. in c. ad probandum. nu. 1. de re iudi. Ioann. de Selua in d. tract. de beneficio. in iij. par. q. 4. nu. 4. Soci. in regu. 133. vbi allegat alios doct.

2 Amplia secundo, testari inter liberos, etiam si condemnatus de crimine hæresis. Vt in l. iij. tit. xxvj. par. vij. Hanc reg. cum duabus limitationib. ponit Soci. in regu. cxxxiij.

1 Vltra eum autem limita primo, nisi quis fuisset anathematizatus seu solenniter excommunicatus: vt in c. debent. xj. q. iij. quia talis testari non potest: ita tenet Bal. in l. fi. nu. 7. C. si a non compet. iudi. Ratio est: quia talis anathematizatus videtur incidere in suspicionem hæresis. ita concludit Franc. in d. Rub. de testa. lib. vj. num. 31. Allegando Bal. Et quid proprie dicatur anathema, ponit tex. in c. Engeltrudam. 3. q. 4. quem tex. declarat notab. Marc. Mantua in lib. v. obseruat. obser. 50. vltra glo. ibi: & ita fit cum solennitate, de qua in c. debent, & in c. cum aliquis. xj. q. 3. & in c. cum non ab homine. de iudi. Et vnde dicatur anathema est gl. in Extrauag. excommunicamus. in verb. anathematizamus, de sent. excom. in commun. quam gl. sequitur Fel. in c. a nobis, nu. 7. de exceptio. & quid sit anathema, vltra illam glo. ponit Hostien. in c. fi. de cleri. excõ. ministran. & ibi Abb. idem Abb. in c. cum contingat, de foro comp. Feli. in Rub. nu. 3. de sentent. excomm.

2 Limita secundo, nisi quis esset excommunicatus eo quia percussit Cardinalem, vel auxilium, vel consilium dedit. Vt in c. fœlicis, in princ. de pœn. lib. vj.

REGVLA CCLXXIII.

EXECVTIO sententiæ fieri non debet durante tempore dato ad appellandum. Hanc regulam probat gl. in l. vni. in ver. nouare. ff. nihil noua. appell. penden. gl. in c. non solum, in ver. innouata, in princ. de appel. lib. vj. De iure Regio est tex. in l. v. tit. 27. par. iij. & in l. 7. tit. xv. lib. ij. fori.

Hanc regu. cum vnica amplia. & septem limitati. ponit Philipp. Franc.

Franc.in d.c.non solum nu.7.in princ.Et circa ampliationem vide Bernard.de Luco in regula.cx.Porro circa hanc regulam vide septemdecim casus in quibus impeditur executio sententiæ,per Speculatorem in titu.de executione sententię in.§.postremo a nu. 1. vsque ad nu.7.alios ponit Petr.Rebuff.in gl.ad Constitut.Regias Gallię,in titu.de sententiis executoriis.articu.vlt.in gl.vlt.nu.12 cum aliis. in 2.ampliatione,quæ ampliatio non procedit,vt dixi in reg.345. in 2.limitatione.

REGVLA CCLXXIIII.

EXECVTIO quando fit super re super qua cognitio præcessit,& sententia est lata,non impeditur a tertio se opponente,sed illi cauetur de indemnitate. Hanc regulam probat tex.in l.is a quo & in l.seq.ff.de rei.vendi.in l.cum idem ff.de peti.hęred.& ita per illa iura concludit Bart.notabiliter in l.a diuo Pio in.§ si super rebus.nume.2.de re iudi.& in d.l.cum idem.Bart.in l.si alienam rem ff.de solutio.& l.ita tamen in §.quoties nu.2.ff.ad Trebel.Inno.in c.cum super.de re iudic.nu.4. & ibi Feli.nu.11. & in c. veniens el 2.nume.7.de testib.Iason in d.§.si super rebus nu.17. & ibi Alex. nu.24.& ibi de Hercu.notab.nu.32.

Hanc regulam ponit Ioan. Bernard. cum duabus limitationib. in regu.cclxvi.

1 Amplia primo,habere locum in beneficialibus,vt videlicet tertius se opponens executioni sententiæ latæ super beneficio, non impediat executionem,præstita cautione victo de eum defendendo contra tertium. Ita tenet Inno.in d.c.super.de re iudic.idem Innoc.Ioan.And.& Doct.in c.j.de concessio.preden.lib. 6. Felin.in d.c.veniens nu.7.ver.tertia cōclusio.de testi.Iaſ.in d.§.si super rebus nu.17.Matth.de Afflictis in c.si duo homines nu.33.de pace tenenda & eius viola. & in c. imperialem in.§. præterea inter duos nu. 67. de prohibi. feu. aliena. per Federic. in vsibus feudorum.

2 Amplia secundo,habere locum in feudis. Ita concludit Andræ. Iser.in c.j.in 3.col.de vasall.qui contra consti.Lotha.in vsib.feud. quem sequitur Matth.de Afflic.in d c.imperialem nu.67.& in d.c. si duo homines num.33.

1 Limita primo vltra Bernar.vbi interuenisset,scientia ipsius tertij quoniam si sciuisset & pro suo interesse non comparuisset, non audiretur etiam data cautione,per tex. in c. quamuis.cū sua materia de re iudic.& in l.sępe ff.eod.titu.Ita tenet Anto. de But. Panor. & Feli.in d.c.veniens el 2.de test.numero x.versi. 2. fallit. ita tenet Alexan.vbi dicit,quod ita communiter tenet doct.in d.§.si super rebus numero.24.eandem opinionem tenet Imola, in l.a sentētia.in princ.ff.de appella.

2 Limita secundo,quando victus possideret quia tunc impedie

tertius executionem prestita cautione, secus tamen si ille tertius se opponens possideret, quia audiendus esset & impediret executionem, per ea que habentur in d.c. cum super. & in d.§. si super rebus & in l. ob maritorum C. ne vxor pro mari. et in l. fin. C. si per vim vel alio mod. & ita loquitur tex. in d.l. is a quo scilicet quando nō tertius, sed victus possidebat. Hanc limitationem posuit Imol. in l. a sententia. in prin. col. 5. de appel. quem sequitur Alex. in d.§. si super rebus nu. 26. versi. tamen potestis. Alia circa hanc regu. vide per Doct. in locis supra allega.

REGVLA CCLXXV.

EXECVTIO contra omnes, & in omnibus rebus potest regulariter fieri, nisi expresse reperiatur prohibitum. Hanc regulam probat regu. iuris quę habet, ꝙ in iure omnia censetur permissa nisi reperiantur prohibita. l. nec non. §. quod eis. & ibi glo. ff. ex quib. cau. maio. tex. l. ab ea. ff. de probat. & in l. mutus. in §. cum quęritur ff. de procu. cum aliis sim. alleg. in glo.

1 Limita primo non procedere in vestibus, lecto, & aliis similibus ad vsum necessarium deputatis: nam in istis non fit executio, quia iste minime transeunt in hypothecam. Secundum Barto. Bal. & docto. in l. j. C. quæ res pignori obliga. poss. text. in l. 5. titu. 13. par. 5. Pro quo facit, quia vestes etiam cedenti bonis sunt relinquendæ, secundum Bart. & docto. in l. pen. ff. de cessione bonor. cum etiam damnatis ad mortem non auferuntur l. Diuus ff. de bon. damna. Ita tenet Ioan. Fab. & ibi Ias. nu. 26. in §. fin. Instit. de actio. Quod tamen intelligo verum quādo aliud debitor haberet, sed quādo aliud non haberet debitor, possunt capi etiam supellectilia, et lectus et vestes, debent tamen solum relinqui vestes quibus cooperiatur. pro qua, opin. est glo. in verb. oratorium in l. exequutores C. quæ res pigno. obli. poss. Ludo. Gom. in §. item Seruiana nu. 37. de actio. Insti. faciunt quæ dicam in sequen. limita.

2 Limita secundo, non procedere in bobus aratoris, & instrumentis ad agricultură deputatis. Vt est tex. in l. executores & in Aut. agricultores C. que res pignori oblig. poss. ita tenet Ias. in l. j. nu. 1. ff. de feri. Ludo Gom. in §. item Seruiana nu. 30. Insti. de actio. Pro qua est Regia l. 4. tit. 13. par. 4. & l. v. tit. xix. lib. 3. fori. & l. 7. & 8. ti. 12. lib. 5. ord. Quod etiam verum intelligo, vt supra dixi & infra dicam, aliis bonis non existentibus.

3 Limita, non procedēre in militibus: nam executio nō potest fieri in armis, nec in equis ipsorum. Vt est gl. in l. Nepos Proculo in verbo, dignitate. ff. de verb. signifi. quam sequitur Ias. in d.§. item Seruiana nu. 66. De iure Regio probatur in l. 5. ti. 13. par. 5. & in l. ix ti. 12. lib. 5. ordina. & in l. xij. tit. 1. & in l. 3. ti. 2. lib. 4. ordi. Quod ēt habet locum, ēt si iste talis non sit miles, si tamen militat & habet equum & arma, talia ēt non pñt capi, vt in d. l. 12. tit. j. li. 4. ord. et in

prag.

prag.57.ver.{Otrosi defendemos.) In vol.prag.& in prag.vltim. de Madrid.1534.Quod tamen locum habet etiam pro debitis fiscalibus,vt in d.pragma.cliiij.vbi hoc intelligit quandocunque miles habet alia bona,secus si alia bona non habet.pro qua opinione est etiam tex.in l.stipendia.C.de execu.rei iud.& ibi Cin.

4 Limita quarto,non habere locum in stipendiis militum.Vt in l. stipendia C.de execu.rei iudica.& ibi Doctor.& in l. commodis. & ibi Docto.ff.de re.iudic.

5 Quinto fallit in scolaribus:nam in libris scholarium non potest fieri executio.Vt est glo.nota.in l.nepos Proculo.in verb.dignitate ff.de verb.signifi.quam glo.seguitur Iaſ.in l.si non sortem.in §.si centum ff.de condic.indeb.& tenet Montal.in d.l.v.tit.14.par.5. Bandem etiam gl.sequitur.Iaſ.in.§.fi.nu.6.Insti.de actio.Rebuf.in tra.de priui.schol. priui.19. Rõ illius gl. est quia generali obligatione nunquam comprehenduntur instrumenta & res,per quas vtilitati publice consulitur.pro qua opinio.est tex.in l.obligatione.cũ seq.ff.de pigno.quem tex.declarat notabiliter. Anto. Neguſan, de Fano,in tract.de pig.in 2.part.memb.2.nu.36. cũ sequen. Quam limitã intelligo veram,vt supra dixi,quando alia bona reperiuntur, secus si alia bona non reperiuntur, & ita expresse tenet Gome.in d.§.item Seruiana nume.30.per glo in d.l.exequutores. licet idem Petrus Rebuffus contrarium teneat in tractat. de priuileg. scholarium,priuileg.13.

6 Sexto limita,non procedere contra tertium non nominatum in iudicio,quia contra eum non potest fieri executio.Ita expresse tenet Bald.in consi.cxlix.vol.1.facit etiam q̃ no.Bal.& ibi Imo.in l.si bineſ.ff.de intu.rup.idem Bal.in l.si pro te.in fi.C.de dot. prom. vbi tradunt,q̃ is qui non reperitur in instrumento, non potest ex illo prætendere executionem,nec actiue,nec passiue,quamuis ex eo intereſſe prætendat.facit etiam tex.cũ sua materia in l. a diuo Pio. in.§.si super rebus ff.de re iudi Facit quod tenet Iaſ.in l.iuris gentium in.§.prætor ait nu.9.ff.de pact.vbi dicit,quod stante statuto q̃ instrumenta publica statim debeant executioni mandari. & cõtra ea nulla possit opponi exceptio,ut est tex.in l.4.ti.7.lib.3.ordi.debet intelligi,quando agitur contra illum cum quo factũ fuit instrumentum,secus si tertium possessorem. q̃ ante eum tenuit Angel. in l.si vnus.in §.ante omnia.ff.de pact.Io.de Imo.in Clemen.j.nu. 11.de re iudi.Bandem opinionem tenet idem Iaſo.in l. certi condictio.in §.quoniam nume.10.ff.si certum peta.& in d.§. ante omnia.numero.4.& in l. Imperatores. in princ.nume. 2.ff.de transactio. In quo notandum est, quod quandocunque in instrumento est pactum de capiendo,& constitutum precarij,potest fieri executio contra tertium possessorẽ etiam nõ citatum,& etiam negotio nõ liquidato.Ita notabiliter concludit Franciſc.Aretin.in consil.xxj. nume.4.verſicu.his tamen non obstantibus.Barthol. Soci. in consil.lxxxij.num.8.volum.3.Ludoui.Gozad.in consil.xviij.nume.

15. & in consi. xlii. nu. 3. & 11. & nu. 15. in fi. & in consi. xcv. nu. 6. Guido Papa in decisione cccl vi. Albert. Brun. in consi. xciii. nu. 8. Alexan. in consi. lxxxv. nu. 5. volum. 6. Bart. in repe. l. creditores. nu. 25. C. de pigno. & ibi Sali. col. 8. versi. quæro octauo. Bal. in cõs. 68. vol. 5. Imo. in c. potuit col. xiii. versi. nota etiam quãdo emphyteuta. de loca. Castren. in consi. x. nu. 4. ver. ex his etiam dico. lib. j. Tiraquel in tract. de iure constituti. in j. par. nu. 42.

7 Limita septimo, non procedere in peculio profectitio filii, nam pro delicto vel debito patris non potest fieri executio in dicto peculio quamuis profectitio. Ita Bart. in l. 3. in § sed vtrũ nu. 4. versi. venio ad quartam partem. ff. de minori. & ibi Bald. idem Bal. in l. penul. C. qui bonis cede. poss. similiter & pro delicto filii non potest fieri executio in peculio aduentitio, etiam super proprietate quæ est tota filii. ita expresse tenet Bart. in l. si. finita in. §. si vectigalibus nu. 12. ff. de damno infect. quem sequitur ibi Imol. & Alexã. nu. 44. dicit communiter Doct. ita tenere Ioan. Bernar. in pract. c. cxxiiii. pagi. 274. Pro qua facit, nam pro delicto filij non potest fieri executio etiam in peculio castrensi, vt est tex. in l. 3. de bonis præter. quod est liberum ipsius filij, ergo multo minus in aduẽtitio in quo minus habet iuris. Hanc opinionem tenet Bal. in l. 3. in §. si filius ff. quod quisque iuris. Et an ex delicto patris publicetur fructus aduentitiorum qui sunt patris? Bart. in d §. sed vtrum nu. 5. hoc reliquit cogitandum. tamen eam examinat Alex. latissime in d. §. si de vectigalibus. nu. 50. Circa quam quæst. vide Nico. Boer. in decisio. 7. Rodericũ Xuarez in l. post rem iudicatam fo. 126. col. j. cum aliis. ff. de re iudi. nu. 1.

8 Limita octauo, non procedere in bonis tutoris in quibus non fit executio, quando fuit condemnatus pro pupillo tutorio nomine, sed fit in bonis pupilli. Tex. est ibi Bal. & doct. in l. i. quando fisc. vel priuatus. Bar. in l. 2. ff. de admin. tuto. Quod tamen nõ procedit, quando executio fieret pro condemnatione expensarum, nã si tutor non habuit iustam causam litigandi, & propterea fuit condemnatus in expensis, sit executio cõtra eum, & non contra pupillum, tex. est in l. non est ignotum ff. de administ. tuto. Bart. in l. edita. col. fina. C. de eden. & in l. qui solidum. in. §. etiam. ff. de leg. 1. & in l. 4. in princ. ff. de re iudi.

9 Nono limita, in bonis singulorum ciuium pro debito vniuersitatis. Ita tenet Bald. vbi hoc notabiliter declarat, in l. etiam. nume. 25. C. de executi. rei iudica. Circa quod vide etiam Bartol. & doctor. in l. si se non obtulit in §. actor. ff. de re iudica. & Bernardo de Luco. in regu. cclx vii.

10 Decimo limita, non procedere in bonis monasterij, vt in illis non fiat executio pro debito monachi. quod intellige nisi sint bona quæsita monasterio per medium ipsius monachi, ipse autem monachus non debet pro debito carcerari. Ita tenet Bal. in Auth. causa. quæ. nu. 3. in fine. ver. 4. considerandũ est. C. de epis. & cler.

Limita

11 Limita vndecimo, non procedere in fructibus prębende seu beneficij ecclesiastici quia in eis non fit executio pro cõdemnatione clerici, dummodo habeat alia bona, sed si alia bona non habet, potest fieri executio in dictis bonis ita tenet Bar. & ibi Alex. nu. 2. in l. cõmodis. ff. de re iud. & ibi Vincent. de Hercula. nu. 2. idē Bar. in l. a Diuo Pio. in §. in venditione. versi. exequuntur. in fin. ff. de re iudi. glo. Bar. & doct. in l. stipendia. C. de executio. rei iudi. Abb. et doct. in c. peruenit. de fideiusso. & in c. 1. de appella. De iure regio probatur in l. 23. & 45. titu. 5. par. 1.

12 Duodecimo limita, non habere locum in fructibus feudi, in quibus non fit executio nisi in subsidio, scilicet aliis bonis non existẽtibus. Ita tenet Ang. in l. pro hærede. § si quis. ff. de acquiren. hęre. Bar. & ibi Imo in l. si finita. in. §. si de vectigalibus. ff. de dam. infecto. Alex. in d. l. commodis. nu. 2. ff. de re iudic. & ibi Hercula. nu. 4. Matth. de Afflict. notab. in decisio. 26.

13 Decimotertio limita, vt pro debito vniuersitatis non possit fieri executio in uiis publicis, & theatris, et similibus, quę sunt ad vsum ciuium & ipsius vniuersitatis, sed compellitur potius uniuersitas imponere collectam. Ita tenet Ioan. Andrę in addi. ad Specula. in tit. de executione sententię. in §. sequitur. ver. quid si vniuersitas. Bart. in l. si se non obtulit. in §. actor. ff. de re iudi. & in l. 1. in §. quibus. ff. quod cuiusque versicul. nomi. Angel. in d. l. cõmodis. & ibi Imo. nu. 3. Alex. nu. 4. Hercula. nu. 4. in fi.

14 Decimoquarto limita, vt non fiat executio in bonis mariti pro debito vxoris, & contra. Vt in l. 1. & 2. C. ne vxor pro marito. Quod tamen non habet locum quandocunque mulier mortuo marito suscepit tutelam filiorum, & transit ad secunda vota non redditis rationibus, & non petito tutore, potest pro debito tutelari fieri executio, etiam in bonis secundi mariti, quę censentur ad hoc ipso iure obligata. Tex. est notabilis in l. si mater. C. in quibus casibus pignus vel hypotheca taci. contrahitur.

REGVLA CCLXXVI.

Executio potest fieri contra fideiussorem, pendente lite contra reum. Hanc regulam ponit Bal. in l. fin. nu. 2. C. de fideiusso. per glo. quam dicit esse notabilem in l. creditor. in verbo, possem. ff. manda. Pro qua facit notabile verbum eiusdem Bal. in cap. contingit. nu. 10. de dolo & contu. vbi dicit, quod captura rei non liberat fideiussorem, sed nihilominus fideiussor capi potest allegat tex. in l. hæredes a debitore. §. ꝙ si seruus. ff. de fideiuss. & ibi Bart. idem Bar. & doct. in l. creditor. la 2. ff. si cert. petat. & illud dictum Bal. sequitur Hippp. in l. vnius. in §. custodię. nume. 31. ff. de quęst. & in repetitio. Rubr. de fideiusso. nume. 380. & in singula. 398. & Bal. in d. c. contingit, allegat rationem sui dicti.

Limita

1 Limita primo, qnando per primam executionẽ esset plene satisfactum creditori. Ita tenet Angel. in l. qui restituere. nu. 5. col. 2. versicu. in gl. in fi. ff. de rei vendi. quia alias simplex electio vnius executiui remedij non precludit viam aliis. facit tex. in l. a quo fundus. ff. de damno infecto. & aliis allegatis per Ang. ibi.

2 Secundo fallit, quando consuetudo vel stylus Curię esset in cõtrarium, is enim tunc esset seruandus. Vt in cap. ex literis & in c. fin. de consuetu.

3 Limita tertio, quando conuentio esset in contrarium, nam tunc pacta seu conuentionis seruari debent. Vt in l. iuris gentium, in §. prętor ait. ff. de pact.

4 Quarto fallit, quando quis agere ad rescisionem contractus seu obligatorij instrumenti, tunc enim pendente cancellationis iudicio non fiet executio. Ita expresse concludit Stepha. Bertrandus in cõsil. 43. incip. etiam si verum sit. in 1. volu. 2. impressio. Quod dictum non videtur verum per text. in l. 2. C. ad leg. Corne. de falsis, vbi si allegatur instrumentum falsum esse, condemnabitur debitor interim pendente questione falsi, ita etiam pendente cancellatione. Hodie tamen de iure regio habet locum illud dictum Bertran. vsq; ad decem dies: nam si contractus habens paratam executionem allegetur falsus esse, debet talis exceptio probari, vel aliqua instà, intra decem dies, vt in l. 5. titu. 8. libro 3. ordina. qui decem dies enumerantur a die oppositionis, vt in l. 9. in fi. de Madrid. & in l. 64. Tauri.

REGVLA CCLXXVII.

EXECVTIO potest fieri in hęredem mortuo testatore. Hãc regulã probat tex. in l. vnica. C. vt actiones ab hęredi. & contra hęred. vbi probatur, quod omnes actiones actiuæ & passiuę incipiãt ab hærede & contra hęredem. Facit l. 1. & per totũ. C. de hæredit. actio. & tex. in l. si seruus. in §. qui margaritam. ff. de leg. 1. Facit etiam text. in l. i. in prin. ff. ad Trebel. & in l. hęredem. ff. de reg. iuris. text. in Authen. de iureiurand. a moriente presti. colla. 4. & in l. hæres. ff. de vsucapio. vbi hæres & defunctus cẽsentur esse vna & eadem persona. Facit etiam ad hoc, nam hæres succedit defuncto cũ sua causa, suisque vitiis. l. vitia. C. de acquiren. possessio. & l. Pomponius. ff. eodem titu. Item pro regula. est tex. in l. miles, in §. fi. na. ff. de re iud. vbi, executio sententiæ transit ad hæredẽ. tex. & ibi Bartol. in l. ex contractu. ff. de re iudi. & hãc opinionem tenet Rode. Xuarez. in repetitione d. l. post rem iudicatam, in prima extensione, numero primo. ff. de re iudic. folio. 131. colum. 1. per text. & ibi Bartol. in l. postulãte. ff. ad Trebellia. vbi probatur, quod ad id quod poterat compelli defectus, potest etiam compelli eius hæres.

tes. Hanc etiam opinionem tenet Iason vltra docto. quos ibi Xuarez Allegat. in §. fuerat, nume. 60. Insti. de actio. & ibi Ludo. Gome. nume. 15. Pro qua opinione est tex. de iure regio, recte intellectus in l. 13 titu. 9. par. 7.

1 Amplia primo habere locum etiam si iste hęres fuisset minor. nã nihilominus potest fieri executio in bonis quę peruenerunt ad eum ex defuncto. Per tex. in l. pupillus. iuncta gl. in §. sed et si creditor ff. de authori. tuto. & in l. 1. C. quando decre. opus non est.

2 Amplia secũdo habere locum, etiam si statutum dicat, quod debitor possit carcerari, ut etiam hęres eius tunc capi possit. & etiam carceran. Ita expresse tenet Barto. in d. l. postulante in fin. princ. quia debitor est l. debitor. ff. de verbo. signifi. & illud dictum. Bart. vltra Imol. & docto. ibi sequitur Iason in l. si cui legetur. in §. fin. in 3. notab. & in l. diuortio. in §. interdum. nu. 6. ff. solut. matri. Gomez. in d. §. fuerat, numero. 35. Iacobi. de sancto Georg. in l. 1. numero. 8. ff. si cer. peta. Chassanę. in consuetu. Burgun. in tit. ℣ des censes.) Rub. 11. §. 6. fo 362. colu. 4. numero. 1. cum seq. Abb. in cons. 86. numero. 4. lib. 2. Philippus Deci. in consi. 536. numero. 2. Quod tamen non habet locum, quãdo debitor obligauit personam & bona sua: nam ratione huius obligationis non poterit capi hæres, licet debitor potuisset. ita expresse tenet Bart. in l. si decesserit. numero 1. ff. qui satisda. cogantur, quem sequitur ibi Iason nu. 13. & 14. assignat rationem in hoc.

3 Amplia tertio, vt talis executio non solum possit fieri per creditorem, verum etiam per cessionarium. et hoc dummodo fiat ex persona credentis quod cessionarius dicere tenetur, licet fiat ad vtilitatem cessionarii: vt in l. seruo. in §. fina. ff. ad Trebel. Angel. & Imo. in l. ille a quo. in §. vtrum eod. titu. Bar. in l. in prouinciali. ff. de noui operis nuncia. & sic cum cessionarius dicatur creditor illi executio fiet. Ita tenet Bal. in l. 1. in fi. C. de actio. & obliga. & in l. per diuersas. in 10. quęstio. C. manda. Iason in d. §. fuerat numero. 62. Hippo. vbi plura allegat in sing. 26. vbi dicit post. Bal. in d. l. post diuersas. quod prius constare debet de cessione, & prius debet debitor citari. quem sequitur Nicolaus Boerius, vbi plures doct. ad hoc allegat, in decisio. 10. numero. 1. Ioã. Imbertus, vbi allegat plures docto. pro hoc in Institutionbus Forensibus. Galliæ, lib. 1. c. 4. pag. 34. Rodericus Xuarez in l. post rem iudicatam. in 7. ampliatione, fo. 136. col. 1. de re iudi.

4 Amplia quarto, vt etiam contra fiscum & fisci successorem fieri possit, vel in eum cui fiscus bona dedit. Vt in l. j. C. de hæredi. vel actio. vendi. & in l. qui bona. ff. de iure fisci. & ita tenet Iason in cons. 88. in præsenti. volum. 3. quia fiscus non vult, nec intendit iuri tertii præiudicare. l. 2. §. si quis a principe. ff. ne quid in loco pub. & princeps concedendo bona, obligationes concedere videtur, princeps bona. ff. de verbo. signi.

5 Amplia quinto procedere, vt non solum executio possit fieri ad

petitionem creditoris verum etiam ad petionem heredis ipsi creditoris. Ratio ex quam supra dixi in principio regulę scilicet quod actiones actiuæ & passiuę transeunt in heredem. d. l. vnica. C. re actionib. ab heredi & contra here. & l. in princ. ff. ad Trebel. text & ibi Bal. in l. i. C. quorum legat. & in d. §. qui margaritam. ff. de legat. 1. & ita expresse tenet Bal. in l. vnica, in. §. videamus ad fin. C. de rei vxo. actio. Ioan. Andræas in additio. ad Specul. in titulo de cessione actio. Quod tamen intelligo verum, dum tamē petens executionem probet se hæredem. ita tenet Bal. in d. l. per diuersas, in 10. quęstio. C. manda. Angel. in l. Creditores. C. de pigno. quos sequitur Roderi. Xuarez in d. l. rem iudicatam, in d. extensione, fo. 122. col. 4. nu. 11. Nicola. Boerius in decis. 10. nume. 6. vbi dicit quod prædictus hęres potest procedere in executione, cum censeatur eadem persona cum defuncto, & postea tenebitur docere, an sit hæres vniuersalis vel particularis, alias diceretur male processum cū nullum haberet ius in ipso debito. & ita ibi dicit fuisse iudicatum per Arestum. quod ante eum consuluit expresse Paulus de Castro in consi. 103. nu. 5. versicul. tertio dicitur. libro primo. & ita expresse tenet ipse Xuarez in hærede debitoris, in d. extensione. 1. nu. 6. Quod puto verum quandocunque pars aduersa hoc peteret alias, non oportet probare se heredem, vt in l. 4. in §. hoc autem iudicium & ibi Bartol. & Ripa. ff. de damno infecto.

1 Primo fallit, intra tempus conficiendi inuentarium, id est intra tres menses, nam tunc executio in hæredem fieri non potest. Vt in l. ff. in. §. d nec. & in. §. si prefatam. C. de iure deliberandi. & ibi doct. Bal. in l. ait prætor. in §. si quis. ff. de procurator. Rodericus Xuarez in dicta extensione 1. nu. 5. Iaf. in d. §. fuerat. nu. 6. Nicolaus Boerius in dicta decisi. 10. nu. 3. Chassanęus in consuetudinibus Burgundię. in titulo. {Des successions.} Rubr. 7. §. 14. folio 280. col. 4. nu. 9. De iure regio probatur in l. 7. titu. 6. parte 6. & in l. 15. titu. 9. parte 7. facit quod supra dixi in regu. 267.

2 Limita secundo, in successore singulari, id est in possidēte aliqua bona contra quem non fiet executio. Vt in l. si debitori. & ibi Bar. C. si aduersus creditorem prescriptio oppo. glo. in l. ea lege. C. de condictio. ob caus. in gl. magna, in fin. Iason in l. quædam. in §. nihil interest. nu. 7. ff. de æden. & in l. ait. prætor. la. 2. nu. 10. ff. de iureiurā. & in d. l. si vnus. in §. ante omnia, nu. 5. ff. de pactis. & in l. 1. §. si hæres, nu. 4. ff. ad Trebel.

3 Limita tertio, non procedere contra tenentem bona, Ratio est, quia obligatio personalis non sequitur singularem, nec fundi possessorem: in d. l. ea lege. C. de condictione ob causam, & in l. vt pomum. de seruitu. et in l. 4. in §. opus. ff. de aliena. iudi. mutan. causa facta. & in l. venditor. in prin. ff. commu. prę. d. Ita expresse consulit Iason in cons. 89. in præsenti. vol. 3. Socinus in reg. 135. Xuarez, vbi hoc notabiliter declarat, in d. l. post rem iudicatam folio 136. colum. 3. nu. 1. cum sequen. Ex quo infero declarationem ad

ad doctrinam Bar. in l. controuersia. nu. 7. ff. de transact. vbi tenet, ꝙ possessor bonorum hęreditatis potest conueniri a creditoribus. pro qua opin. est tex. in l. filiusfamilias. in §. si seruus. ff. de petit. hæredi. & glo. in l. j. in verb. poterit. C. de fideicom. hęredit. pititi. vt nō procedat ꝙ via executiua conueniri possint, per ea quæ dixit Roder. Xuarez. vbi supra.

4 Quarto limita, ut non habeat locum contra hæredes defuncti, nec contra eius vxorem, affines, vel coniunctas personas. vt instrumentum contra eos non possit executioni mandari intra nouem dies a tempore mortis defuncti. Ita expresse probat tex. et ibi Bar. qui ibi eam expresse ad hoc summat, in Auth. ut cum de appell. cogno. in §. hęc autem. coll. viij. quem sequitur Roder. Xuarez. in d. l. post rē iudicatam. in ix. limit. fol. 148. col. i.

5 Quinto limita, non habere locum contra tertium possessorem, in quem non potest executio fieri. ita expresse concludit Ias. in l. si vnus. in §. ante omnia. nu. 4. ff. de pact. arg. tex. in l. j. ff. si cert. peta. & in l. iurisgentium. in §. prætor ait. nu. 9. ff. de pact. & in l. certi cōdictio. in §. quoniam. nu. 9. ff. si cer. peta. Roderic. Xuarez vbi plura allegat in repe. d. l. post rem iudic. fol. 137. col. j. nu. [illegible]. & facit tex. in d. §. ante omnia. gl. in l. si creditor. ff. manda. & vide notab. Chass. in consuetu. Burg. in tit. {Des successions.) Rubr. 7. §. 14. fol. 281. col. ij. nu. 15.

6 Limita sexto, non habere locum in hærede consuetudinali, qui fit in contractu matrimonij, seu societatis, seu pacti: in quem de iure non fiet executio: iuxta tex. in l. licet. C. de pact. quia talis institutio habet vim donationis, vt est glo. in d. l. licet. & ideo in eum potest fieri executio, quia hæres proprie non est, nec iure hæreditario succedit. Ita expresse tenet Masuerius in sua pract. in Rubri. de executione. in §. item quæ dicta sunt, vbi dicit intelligendum de hærede ex testamento, non de conuentionali.

7 Limita septimo, non habere locum in hærede sub beneficio inuentarij: nam tunc in illum executio fieri non potest vltra vires hęreditarias. vt in l. fi. & ibi Sali. in §. sin vero. & in fin. C. de iure delib. Barth. Soc. in l. si decesserit. nu. 7. ff. qui satisd. cogan.

8 Limita octauo hanc regul. procedere post aditam hęreditatem. Vt in l. iij. in §. si quis ita. & ibi Imol. ff. de hæredi. insti. facit etiam tex. in l. iij. in §. si quis hæredi. ff. de statu libe. & in l. si in diem. & quod ibi notat Bar. ff. de condi. & demonst. Ita tenet Alex. in con. 36. num. 11. volu. iiij. Deci. in l. hæredem. nu. 8. ff. de reg. iur. Carol. Molinæ. in consuet. Parisien. in §. iiij. nu. 6. Pro qua opi. est tex. quē ibi ad hoc ponderant Doct. in c. tua nos. de vsu. in quantum tex. ibi dicit, succedunt: quasi vellet dicere ꝙ ita demum dispositio illius text. habeat locum & hęredes teneantur, si patri successerunt. secus si abstinuerunt ab hæreditate paterna, nolentes se negotiis hereditariis implicari: vt in l. si filius qui patri. ff. de vul. & pup. & hęres dicitur adire hęreditatem quando incipit soluere creditoribus hæ-

reditariis, ita probat tex. quem ibi ad hoc notat Bar. vbi dicit de il
lo tex. semper interogasse rusticos, in l. cum debitum. C. de iure de
lib. & ibi hoc tenet doct. ita etiam per illum text. tenet Mathes. in
nota. xxxv. Ias. in l. frater a fratre. nu. 42. in j. lect. ff. de condict. in
deb. & ibi Bart. etiam vult q̃ filius recipiendo debitum quod pat
debebatur etiam naturaliter, dicitur adire hæreditatem, eo quia ci
setur actus qui non potest fieri citra ius & nomen hæredis.

REGVLA CCLXXVIII.

EXHEREDATIO debet esse pura: & si sit sub conditione,
nihil valet. Hanc reg. probat tex. in l. & si pepercerit. in §. pure.
ff. de lib. & posthu. & in l. si quis Sempronium. in fi. & in l. iam du
bitari. ff. de hæred. instit. & in l. sub conditione. ff. de bon. poss. con. ta
bu. De iure regio probatur in l. iij. tit. 7. par. 6. Circa quã reg.
vide Angel. de Gambellio. in tract. de testa. In glo. 74. nu. 4. Ioann.
Guald. in tract. de arte testandi. tit. iij. cautel. iiij.

Hanc reg. amplia duobus modis, & limita aliis duobus modis, ut
per Ias. in d. §. pure nu. 9. vsque ad fin.

REGVLA CCLXXIX.

EXISTENS in quasi possessione præsentandi, semper habet
ius præsentandi in habitu: in actu vero non, nisi ecclesia vel bene
ficium vacet. Hanc regu. probat gloss. in. c. piæ mentis. 16. q. 7. vbi
probatur, q̃ ius præsentandi semper est penes patronum in habitu,
non tamen in actu. & ita expresse tenet Lamberti. in tract. iuris pa
trona. in j. par. ij. lib. in vj. q. prin. arti. j. nu. 2. fol. 190. col. ij. tamen q̃
hoc ius præsentandi non habeat in actu nisi a tempore vacationis,
probat tex. in c. illud. de iure patrona. & expresius in c. fi. de con
cessio. præb: & ibi Ioan. And. Car. & Abb. Roma. in con. ccccl. v.
Et quando ecclesia dicatur vacare, ponit idem Lamberti. in j. par.
ij, lib. art. vj. q. princ. fol. 160. & supra in reg. lxxj. fallen. v.

Hanc regul. ampliat duodecim modis, & limitat duobus modis
Lambert. in tract. iuris patro. in j. par. ij. lib. in xxij. artic. vj. q. prin
cipa. nu. 7. fol. 213. col. iiij.

REGVLA CCLXXX.

EXEMPLVM non facit plenam fidem. Hanc regu. probat
tex. inc. j. & ibi doct. de fide instru. text. in Auth. si quis in aliquo
& ibi glo. Bar. & Doct. C. de q̃den. glo. in l. ij. C. de fide instr. & in
c. ex inquisitione. in glo. ij. de rescript. Et circa hanc regu. & eius
materiam notab. & melius quam alibi vide, vbi eam declarat Cu
sol. Molinæ. in consuetu. Parisien. §. v. nu. 1. cum aliis.

Hanc

Hanc reg.limitat duobus modis Soci.in reg.136. Eandem cum septem limitatio.ponit Roma.in Auth.si quis in aliquo.nu.6. C.de ædeñ.vbi limitat octo modis Iacobi.de S.Georg.nu.19. Et ibi ēt limitat decem modis Dec.nu.14 Claud.de Seysel. nu.5. Hanc ēt reg.cum duabus ampliatt.& 11.limitatio.ponit Ias. in d. Auth.nu. 2.et cum quinque rationibus,& tribus ampli.& 10.limitationib.po nit Fran.Purpur.ibi a nu.6.vsque ad nu.36.

REGVLA CCLXXXI.

EXIMENS aliquem de manibus familiæ condemnatum,vel in carcere existentem,debet puniri pæna capitis, & criminis lęsę maiestatis.Hanc reg.probat tex.in l.cuiusque.& ibi Bar.ff.ad l.Iu. maiesta.nu.3.& in l.addictos.C.de episco.audien.Hyppol.in sing. 277.col.3.verf.quibus etiam addi potest. Ias.in l. j. in §.prætor. & ibi Ale.ff.ne quis eum qui in ius voca.est vi eximat. Hipp.in l.j.in prin.ff.de quæstio.& in l.j.in princ.ff.de ficar.& in repe.Rubri.de fideiusso.nu.16.Chass.in consuet.Burg.in tit. {des iustices.) Rub. j.in princ.fol.19.col.j.nu.68.& in d.tit.§.7.fol.77.col.3.nu.34.An gel.Aretin.in tract.maleficiorum.in verb.fama publica.nu.55. Gu liel.benedict.in repet.c.Rainutius. in verb. mortuo itaque testato re.el.j.nu.180.Cæpol.in caute.j.Ias.in.§. penales,nu.102.& Gom. nu.48.instit.de actio. De iure Regio probatur in l.v.tit.12.lib.8. ordi.& in l.14.tit.29.par.7.& in l.xj.tit.13.lib.4.fori.

Hanc reg.cum tribus limitationi.ponit Io.Bernar.in reg.xcvij. remittendo se ad Iaso.in d.§.penales.nu.102. Instit.de actio.ibi vs- que ad num.109.limitat tribus modis hanc reg.

1 Vltra quem limita primo non habere locum, quandocunque in- iuste ille fuisset condemnatus. Vt est text. in l.omnes.C.de decur. lib.x.& facit pro hoc quod supra dixi in reg.cxc.in 8.ampliatio.

2 Limita secundo non habere locum in erripiente seu eximēte cle ricum a manibus familiæ iudicis secularis. Ita tenet Fel.allegando Bal.in c.j.in fina.verbis. de offic. deleg. Guido Papa in quæst.73. in fi. Quod dictum Fel.relinquit cogitandum Chassan.in consuet. Burg.in tit.{Des iustices.) Rub.j.§.7.nu.34.licet apud eos dicat il- lud dictum non obseruari.

REGVLA CCLXXXII.

EXISTENTES in quasi possessione iuris patrona.seu præ- sentandi valide presentant,& eorum præsentatio admittenda est,& institutio sequi debet. Quam reg. probat tex. in cōsultationibus. in j. part, de iure patro. vbi probat text. q̄ ad validitatem presen-

tationis

tationis sufficit præsentantem esse in quasi possessione iuris præsentandi. & ita per illum tex. Doct. communiter summant. & ibi Abb. ponit rationem dibitãdi & rationẽ decidendi ad illum tex. qui probat hanc conclusionẽ, quia præsentatio pertinet ad patronũ: vt per totum de iure patro. & in c. decernimus. & in c. filiis. cum simil. 16. q. vij. Ex quo ergo compertum est, illum præsentantem non fuisse patronum, videbatur institutum esse amouendum, & alium ponendum ad præsentationem veri patroni: prout est tex. in c. ex insinuatione. de iure patro. vbi tenens ecclesiam sine præsentatione, dicitur occupator & detentor: sed rationem decidendi in contrarium esse, quia præsentare est quidam fructus iuris patronatus: vt ibi est tex. & notatur in c. cum Bertoldus. de re iudi. vnde quemadmodum fructus rei naturalis pertinet ad possessorem bonæ fidei, & non ad dominum. §. si quis a non domino. Instit. de rerum diuisio. & notatur in c. grauis. de restitũ. spoliat. ita & isti fructus iuris præsentandi pertinent ad possessorem, & non ad dominum. sed ex quo quis consumpsit fructum, non tenetur eum restituere: ita per præsentationem & institutionem iste fructus videtur consumptus: & ideo institutus remoueri non debet. & alia de quibus ibi per eum. Hanc regulæ conclusionem firmat Abb. Cardi. & omnes doct. in d. c. consultationis. & in c. ex literis. de iure patro. idem Abb. in c. quærelam de electio. & ibi omnes doct. Archi. in c. si plures. xvj. q. vij. & in c. vni. nu. 1. vers. item nota. de iure patro. lib. vj. & ibi Ioann. Andr. col. ij. Domi. nu. 7. Cardin. in clem. j. q. viij. de iure patro. & in consil. 69. nu. 7. Eandem conclusionem tenent Domini de Rota in decis. 575. in antiq. secundum antiquam impres. & secundum nouam in decis. 14. in titu. de iure patrona. & in decis. cxl. in nou. secundum antiq. impress. & secundum nouam. in decis. j. in titu. de iure patron. & in decis. cclxviij. in nou. secundum antiquam impress. & secundum nouam. in decis. vij. in tit. de iure patr. Lapus in alleg. lxxxix. Petr. de Ancha. in consi. 20. in tit. de iuro patro. inter consilia Calderi. & est consilium fin. Abb. in cons. liiij. vol. j. nu. 2. & in consi. cvj. nu. 3. versi. dico tamen, vol. ij. Feder. de Senis in consi. cxj. nu. 8. versic. in casu autem nostro. Bal. in c. in literis, nu. 5. de restitu. spolia. & hanc opi. regulæ sequitur Pau. de Monte Pico. in rep. l. Titia cum testamento. §. Titia. cum nuberet. q. 39. ff. de leg. ij. Alex. in consi. 75. nu. 42. vol. 4. Old. in consi. 312. nu. 2. Roch. de Curte. in tract. iuris patrona. in verb. competens. q. xiiij. nu. 28. & ibi Paul. de Citadi. vbi hoc diffuse tractat, in iij. arti. vj. par. q. xiij. nu. 12. cum aliis. & in 8. par. q. ij. nu. 4. ac Lamberti. in par. j. ij. lib. in 3. q. prin. nu. 1. cum aliis. Deci. in consi. cxvij. nu. 2. vers. sed his tamen non obstantibus, et in consi. 134. nu. 1. And. Tiraq. vbi quam plura similia in proposito adducit, in legibus connubia. in glo. vj. nu. 144. Guido Papa in consi. xcij. num. 2. Steph. Bertran. in consi. ccclxxiij. num. 1. vol. ij. primæ impress. Carol. Molinæ. in consuetud. Parisien. in §. xxxvij. in gl. x. nume. 3. & 19.

Hanc

Hanc regulam cum xxvj.ampliation.& sex lim.ponit Lambertin.in tract.iuris patro.in j.par.ij.lib.in xxiiij.arti.iij.q.princ,nume.4.vsque ad fin,fol,187.col.iiij.

REGVLA CCLXXXIII.

EXISTENS in quasi possessione præsentandi, non solum potest per seipsum presentare,sed etiam per alia legitima media, sine ipsius præsentia. Hanc regul.probat text.& ibi glo. & omnes docto.in c.ea noscitur.de his quæ fiunt a præl.vbi Abb.& Imol.post Card.& alios ex illo tex.colligunt in ij.not.ibi, aut per literas habentem ius presentandi,posse præsentare clericum per literas:quia per eas constituitur procurator.& sic a maiori,si per literas: ergo & per procuratorem.sed clarior est tex in c.fi.de concess. præben. vbi prohibetur constitutio procuratoris ad presentandum beneficium vacaturum, ratione voti captandæ mortis & fraudis:ergo cõtrarium in beneficio iam vacante,vt non militet illa ratio, & hoc ibi volunt omnes Docto.saltem a contrario sensu:presertim Innoc. Ioan.Andr.Card.Abb.& Imo.ibi.idem Abb.in consi. lxxvj. nu. 2.lib.ij.Lapus in allega.viij.Pau.de Citadinis.in tract.iuris patro. in vj.par.art.3.q.32.nu.56.Cesar Lamberti.in tracta.iuris patron. in j.par.ij.lib.iiij.q.princ.nu.2.& ibi nu.5. dicit qꝑ hoc in practica seruatur. Hanc regul. ampliat septem modis & declarat restringique pluribus modis Lambert.in d.tract.iuris patro.in j.par.ij.li. artic.xviij.iiij.q.princ,fol.195,col.j.vers.conclude ex omnibus supradictis.

REGVLA CCLXXXIIII.

EXPENSARVM condemnatio in quibus casibus fiat ante litis contestationem,ponit Spec.triginta casus in tit.de expensis.§.si ante litis contestationem.a nu.9.vsque ad nu.12.

REGVLA CCLXXXV.

EXPRESSIO eius quę tacite inest per modum dispositionis, nihil operatur. Hanc reg. probat tex.in l.hæc verba.ff. de lega. j.in l.si arrogatur.ff.de adoptio.in l.vnum ex familia. in.§. j. ff. de leg.ij.& in l.quæsitum,in.§.fi.ff.de distractio.pigno.in l.non recte. C.de fideiuss.in l.Titiam.ff.ad l.Falc.in l.si in diem.ff.de condi. & demon. Circa quam reg.vltra Doct.in supradictis locis vide Patrisi.in consi.xxx.nu.13.vol.iiij.Alber.Bru.in tract. de augmento, in 4.q.princ.nu.3.& 13.Soci.Iun.in consi.clxxvij.nu.22.vo.ij. et in consi.cxxvij.nu.224.vol.j.

Hanc regulam limitat vno modo,remittendo se ad Ale. ibi Guliel.Ponta.in d.l.hęc verba,nu.3. Eandem regul. limitat quatuor

modis Ripa in d.l.hæc verba.nu.35. Hanc itidem regu. cum quinque limitat. ponit Pyrrhus Encleber in reg.expressa.de reg.iur.ff.

REGVLA CCLXXXVI.

EXTENSIO etiam a maioritate rationis non est licita in odigibus correctoriis. Hanc reg. probat text.& ibi glo.in Authas quas actiones.C.de sacrosanc.ecc.& ibi habetur per Bar.Bal.& Doc. bonus text.in l.illam. & ibi hoc notant Castren. Alex. & Doct. C.de colla.in l.præcipimus.in fi.& ibi Bar.C.de appel.& in l.fin cimus.C.de testa.in c.cum expediat.de elect.lib.6.tex.in l.si vero in §.de viro.secundum communem intel.ff.sol.matr.tex.melior de iure in Auth.de administ.offic.in sacris appel.in §.illud tamen.& ibi glo.in verb.quoniam.coll.iij.Circa quam regul.vide Maria.Socin.Iun.in consi.xvj.nu.4.& in consi.xxx.nu.26.vol.j.Laurent. Sylua.in consi.xlij.nu.12.Thom. Gram.in dec.82.nu.13.Paris.in consi.lxix.nu.175.cum seq.& in consi.lxxxiij.nu.12.vol.j.& notab.Aymo Cravet.in tract.de antiq.temporis:in iiij.par.nume.10. cum sequen.fol.118.col.4.Tiraquel.in repe.l.si vnquam.in verbo, libertis,nu.37.C.de reuoca.donatio.Nicola.Bellon.in libr.iiij.supputati.c.xix.nume.8.

Hanc reg.cum sex limitation.ponit Ioan.Bernar.in regul. 276. remittendo se ad Iaso.in d.Auth.quas actiones,nu.21. Hanc eandem limitat duodecim modis Nicol.Euerardus in locis legalibus, loco xxv.fol.117.pag.j.vers.secundo casu, quando maturitas rationis .Eandem item ampliat vno modo, & limitat decem modis Ripa in l.si constante.nu.57.ff.solu.matri.

REGVLA CCLXXXVII.

EXTENSIO non fit in pœnalibus ob identitatem rationis etiam si fit eadem ratio,& omnimoda similitudo.Hanc reg.probatex.in reg.in pœnis.& in regu.odia.cum ibi notatis per Docto.de regu.iur.lib.vj.in l.cum quidam.ff.de libe.& posthu.in l.si præses, & interpretatione.ff.de pœn.in c.pœnæ.de pœniten. distin.j.quod notat glo.in §.ita mista.Instit.de actio. Hanc reg. per supra dicta ponit Ang.Aret.in §.ius ciuile.nu.23.inst.de actio. Dec.in l.si quis id quod,nu.47.ff.de iurisdi.omn.iud.& circa hanc reg.vide Imol. nu.24.in l.si vero.§.de viro.ff.solu.matri.

2 Hanc regulam amplia vt procedat quando constitutio pœnalis contineret odium irrationabile,prout in l.quisquis.C.ad le.Iul.maiestat.ꝙ filij puniantur ex parentum delictis . & ideo lex illa loquens in filiis non extenditur ad filias: vt in d.l.quisquis.in §.ad filias.& ita tenet Bar.in l.j.ff.de verb.signifi.Ange.in l.quicunque, C.de seru.fug.Iaso.in l.si quis id quod, num. 16. ff. de iurisdictione omnium iudic.

Hanc

Hanc reg.limitat 8. modis Dec. in reg. factum cuiusque. in.§.in pœnalibus.nu.10.ff.de reg.iur.Eandem regul.vbi eam notab.examinat & respondet ad tex. qui huic regulę videtur contrariare in c.j.in.§.porro,quę fuit prima causa benefic. amit. in vsibus feu. ponit Aymon Crauet.in tract.de Antiq.temp.in iiij.par. fol. 115.col. iij.nu.146.cum seq.& ibi.fol.129. col.ij.in vers. videamus modo de aliquibus limit.a nu.1.vsque ad nu.37.limitam eam xiij. modis. Band.item reg.vbi etiâ respondet ad supra dictum tex. ponit cum 14.limit.Nico.Euerar.in locis legalib.in loco 35. fol.129.col.ij.ver sicu.secundo casu,quando agitur de mera pœna : vt quia est pœna respectu recipientis. Eandem, vbi limitat eam sexdecim modis, ponit Domi..in c.j.num.9.de temp.ord.lib.vj.quem refert Ias. vbi addit alias sex limitationes,& sic sunt xxij.in l. cum quidam. nu. 24.ff. de lib.& posth.

REGVLA CCLXXXVIII.

EXTRAHI de domo sua inuitus quis non debet. Hanc reg. probat tex. in l.nemo de domo.ff.de reg. iur.in l. plerique cum tribus sequen.ff.de in ius vocan.cum aliis. Circa quam regul. vltra Doct.in supra dictis locis vide Mar. Mant.in obseruatione lxiij. lib.vij.Paris de Puteo in tract.synd.in ver.captus illicite, nume.4. Chassanę.in consue.Burg.tit.{Des iustices.) Rub.j.§.j. fol.23.co. ij.nu.7.Hippo.in sing.189.& in sing.225.Ias.in l.vinum, nu.4.ff.si cert.pet.in l.ij.in.§.sed excipiuntur.nu.11.ff.de feri.& quæ supra dixi in regu.clxxv.in iij.limita.

Hanc reg cum ix. ampl. & x.limita. ponit Pyrrus Engleber.in ind.reg.nemo de domo,a princ.vsque ad fi.ff.de reg.iur. Eandem reg.ampliat duodecim modis,& limitat xiiij.modis Ias.in d.l.plerique,a nu.3.vsque ad nu.30.ff.de in ius vocan.

SEQVITVR LITERA F.

REGVLA CCLXXXIX.

ABER potest compelli ne malleet prope scholas publicas. Hanc regulam ponit Bartol. in l.j. nu.30.ff.solu.matri.& ibi Ias. num. 45. Ripa,nu.127.Roma.nu.31.Vdalric.Zasius,nu.39. Guliel.Pontanus,nu.87. & Tho. Parpa.nume.44.& ceteri Docto.Pro qua est text.in l.ædificia.ff.de oper. publi.facit etiam tex.in c.præcipimus. xvij. q. ij. ita expresse tenet Specula.titu.de feriis.in .§.sequitur.nume.4. Hanc opinionem tenet glos.fi.in fin.in l. vni. C. de studiis libera.vrb. Romæ.lib.xj.& ibi Plat.nu.5.& ibi Lucas de Pen.& Bar.in.§.ita vt.nu.2.& not.Pyrrus Engleber.vbi hoc not.examinat,& allegat alia iura quamplura ad hoc idem Ioan. de Platea, in l.cum filios.nu.1.versi.hinc est.C.qui ætate se excu.lib.x.Docti. præcipue Imo.in c.vestra.de loca. Vincen.de Hercu.in l. in excusatione.nu.168.ff.de verbo.obli.Bartho.Cæpo.in tract.de seru.vrba.præd.c.xliij.nu.3.Abb.in c.j.nu.24.de iudi.& ibi Fel.num.16. idem Abb.in c.bonæ.el j.nu.11. de postola,prælat.Dec.in l.j.num. 72.ff.de offic.eius.et in c.j.num.86. de probatio. Ioannes de Amicis.in consi.104.nume.9.Ioan. Montolonius in promptuario iuris, in ver.faber. Ias.in l.j.§.sed excipiuntur.num.2.ff.de feri.Et circa hanc reg.vide posita,supra,in reg.ccxiij.in ij.limitation.

Hanc regulam ampliat quinque modis. & limita vno modo, vt per Ripa, in l.j.a nume. 131. vsque ad numerum 139. ff. solu. matri. Eandem regulam cum aliis quinque ampliationibus, & vnica limitatione ponit Petrus Rebuff. in tract.de priuilegiis scholarium.priuil. ex quibus ampliationibus duę differunt ab ampliationibus Francisci de Ripa.

REGVLA CCXC.

FACIES hominis non debet signari. Hanc regul. probat tex.in l.si quis in metallum.C.de pœn.& ibi Docto.De iure Reg. probatur in l,vj.titu.xxxj. par,vij. Et quid veniat appellatione faciei,

faciei, vltra Ange. in d.l. si quis in metallum. vide Aret. in tractatu maleficiorum, in verbo, in facie nu. 1. Bart in l. stigmata. C. de fabri censib. lib. xi. Corset. in singu. in verb. statis. incipienti, dictum testis asserentis, & hanc opinionem tenet Paris de Puteo in tract. de re milita. in c. incipien. duo singulari certamine nu. 4. Placentinus in tracta. de accusatio. in ti. 7. nu. 31.

1 Limita primo, non habere locum in clerico qui falsauit sigillum Principis aut alicuius Regis, nam talis clericus deponi debet & si bi character imprimi, et in exiliū mitti. Tex. est notabilis & ibi gl. fi. & Doct. in c. ad audientiam. de crimine falsi. quod etiam habetur de iure Regio in l. lx. tit. vi. Part. j. & in l. 2. & in l. 6. tit. 12. lib. 4. forn. & hanc opinionem per supra dictum tex. tenet Franc. de Pauinis in tracta. de visitatione. in prima par. qō. 6. nu. 30. Laici autem falsantes sigillum qua pœna debeant puniri, ponit tex. in d.l. 6. tit. 12. lib. 4. Fori. & in l. 6. tit. 7. par. 7. vbi ll. prædictæ dicunt q̄ tales debēt mori qui falsificauerunt literas priuilegium, vel Bullam Papæ, vel Regis, licet de iure Canonico aliter erat dispotum per tex. in c. at falsoriorum. de crimin. falsi. Circa quod vide notab. Ioā. Bern. in pract. c. cviij. Matth. de Afflict. nota in deci. xxj. & 404. Hodie tamen falsificās sigillum Principis, archiepiscopi, vel episcopi, seu aliorum prelatorum, punitur amissione medietatis bonorum, vt in l. 4. ti. 6. lib. 8. ordina. De falsificante literas aliorum inferiorum est tex. & ibi gl. in verbo, sigilla. in c. cum olim. el 2. de officio deleg. & in d. c. at falsariorum, in verbo, legitimas. Circa quas, vide etiam Ioan. Fab. & ibi Docto. in §. item lex Cornelia. Instit. de pub. iud. Ital. in §. pœnales num. 32. Institu. de actio. Nico. Boer. notab. in decisio. lxxxi. Thom. Gramm. in decisione xxvij. nume 9. cum seqq̄. Matth. de Afflictis in constitu. Neapol. libr 3. Rubr. xxxix. nu. 1. cum aliis Chassan. in consuetu. Burgund in ti. {Des iustices.) Rub. prima, in prin. fol. 17. colum. 2. nume. 52. Porro in foro conscientiæ qua pœna debeat puniri, ponit Martinus Nauarrus in c. sacerdos nu. 10. cum aliis, de pœniten. distin. 6.

2 Limita secundo, nō habere locū in casu l. 4. ti. 28. par. 7. vbi quādocunque ciuis vel rusticus Deo vel eius Genetrici maledixerit, si nihil habet in bonis, pro prima & secunda vice ferro candente ad signum Crucis signatur in labijs.

Et ibi supradicta l. 4. cum tribus antecedentibus ponunt pœnam blasphemantium, quæ ll. approbantur per l. j. ti. 8. libro 8. ordi. quæ omnes corriguntur hodie per tex. in l. 2. tit. 8. libro 8. ordi. quę omnes etiā corriguntur per pragmaticā 1. in volu. Prag. & per Prag. 72. Toletanā, Anni 1525. & per Pragmatica. 69. de Madrid, Anni 1528. Et quis proprie dicatur blasphemare, vide Soci. in cons. 102. num. 5. vol. 1. Ioannes de platea. in. §. consequens. Insti. de suspe. tut. & circa supra dictas ll. Regni quæ loquuntur de blasphemia, vide Gerar. de Petra sancta in singu. lxxxiij. Anto. de Burg. in c. 2. nu 6. de empt. & venditione Iaso. in l. 2. in. §. iurari. nu. 9. & in l. si duo

Patroni.in.§.fina.nume.1.ff.de iureiur. Ludou.Montal.in tract.de reprobatione sententiæ.Pilat. in primo dubio,numero 1.cum aliis Ioan.Bernard.in practica,capi.103.Chassanæ.in consuetudi.Burg. in ti.{Des iustices.)in prin.Rubrica prima.fol.18.col.1.nu.19.Nic col.Bello.in consi.lxix.nu.5.Marc.Mantua notabiliter in apoph tegma 106.& in obseruatione lxxxvj.lib.ix.insignis ac egregius Doctor Iacobus Septimacensis in suo libro. Institutionum catholicarum, cap. viij. quod facit ad declarationem tex. in ca. statuimus. de maledicis.

3 Limita tertio,non procedere,in illo qui viuente prima vxore cũ alia contraxerit,nam iste talis debet signari in fronte. Vt in l.3.ti. primo,libro 5.ordi.& in l.6.tit.15.lib.8.ordina.per quas ll.corrigitur tex.in l.xvi.tit. xvij.par.7. De iure vero Ciuili ille qui matrimonium bis contraxit,pœna infamię debebat puniri, vt l.eum qui duas C.de adult.& ille qui duas vxores accepit,quasi nõ recte sentiat de sacramentis,est hæreticus censendus.ita concludunt Dominic.& Philip.Franc.in c.accusatus in.§.sane.de hæretic.lib.6 quos sequitur Pala.Ruuius in repeti.cap.per vestras.§. xvij.nu.25.Gundisaluus de Villadiego in tract.contra hæreticam pranitatẽ, qõ.5. & in foro conscientię iste talis debet graui pœna puniri.De qua materia & quam pœnam debeat pati qui binas nupt.contraxit,tam iure Canonico quam Ciuili,quia non est præsentis speculationis remitto me ad ea quę notab..tradit Angel.Aretin.in tract. malefi.in verbo,{ che me ay adulterato la mia dona.)nu.65.Pala.Ruu.in repeti.rubri.de donatio.§.lx.nu.6.Alex.in consi.clxv.volu.7.Ioan. Montolonius in Prõptuario iuris in verbo,dulcis Ioã.de Neuiza. in Sylua nupt.in lib.4.nu.44.

Et vltra supra dictam pœnam contrahens nuptias,incidit in crimẽ aleuosię, de iure regio,vt in l.6.titu.7.& in l.8.tit.18. lib.8.ordina. Quam limitatio. intelligo veram secundum ea quę dixi supra in regu.cl.in 2.limitatio.

Est tamen notandum circa hanc limitationem, quod in Pragmatica lxxix.de Segonia, Anni 1532.fuit petitũ vt pœna supra dictarum legũ ordi.attenta qualitate delicti pœna quæ lenius erat augeretur. & ibi simpliciter responsum fuit , ꝙ supra dictę ll. exequantur postea autem fuit idem petitum in curis de Valladolid, petitione cv.Anni.1548.in qua fuit statutum quod supra dictæ l. ordi. custodiantur.& vltra fuit declaratum quod pœna l.xvj.Partitę supra allegat.quę loquebatur de relegatione quinquennij. contra illum qui bis contraxit,debeat intelligi vt per qninquennium ad triremes & galeras mittatur.& supra dicta l.partitę quę antea, vt supra dixi,erat correcta per supra dictas ll.ordi.hodie approbata & declara est per supra dictam Prag.cv.de Valladolid. Et ita vltra supra dictam pœnam de qua in supra dictis legibus ordi.illi qui binas nupt.contraxerunt,puniri debent pœna de qua in supra dicta Pragma,cv,de Valladolid,vt ibi clare constat.

Regula

REGVLA CCXCI.

FACTA simplicia postquã sunt deducta in obligationẽ, sunt indiuidua obligatione, solutione, & petione. Hanc regulam probat tex. in l. stipulationes nõ diuiduntur ff. de verbo. obligat. & ibi Bar. nu. 25. Pau. Cast. & doct. præcipue Ias. nu. 28. tex. etiam & ibi doct. in l. 4. in. §. Cato. ff. de verb. oblig. & ibi comm. Bar. & doct. & in l. in exequutione in §. j. eo. titu. glo. in l. 2. in. §. & harum ff. eod. titu. & in d. §. Cato. in verb. diuisionem.

Hanc regulam limitat duobus modis Bern. de Luc. in regu. 279. remittendo se ad Ias. in d. l. stipulationes non diuiduntur nu. 29.

Hanc item limitat sex modis Martin. Sanct. Vascolet. in tra. in diuiduorum, in 2. cerula, a nu. 19. vsq; ad nu. 22.

REGVLA CCXCII.

FACTVM vel dictum calore iracundiæ, non obligat dicentem vel facientem. Hæc regula probatur in l. quicquid calore ff. de regul. iur. in c. si quis iratus 2. quæst. 3. in l. 2. ff. de diuor. in l. si filiam. ibi, si non inconsulto calore C. de inofficio. testamen. & in l. si non conuinij C. de iniuriis in l. famosi. in ver. lubricum linguæ ff. ad legem Iul. maiesta. in c. quicunque in §. diuortio. de pœniten. di. 5. Facit tex. in argu. in l. Gracchus C. de adult. & in l. si adulterium cum incestu. in §. Imperatores ff. de adult. in c. illa præpositorum. xi. q. 3. in c. sicut, el 1. de iureiu. in l. 2. C. ad. l. Iul. maiest. De iure Regio probatur in l. xvi. tit. fin. par. 7. Circa quam regulam vide Deci. Guliel. Maynerium, & Cagno. in d. l. quicquid calore. Ias. in l. si duo patroni, in § fi. nu. . ff. de iureiu. & notab. in l. si filiã tuã num. 5. C. de inofficio. testa. Ludo. Roma. in sing. 508. Hipoly. in sing. 626. & in consi. 80. nume. 56. volu. 1. Ioann. de Selua in tracta. de iureiur. in 3. par. nu. 26. Thom. Gram. in voto 19. nu. 15. Marcũ Antonium. Baueriam in tracta. de virtu. & viribus iuramen. priuile. lxxviij. nume. 144.

1 Amplia primo habere locum in iuramento, nam iuramentum factũ calore iracundiæ non obligat, vt est tex. in c. sicut, el 1. de iureiur. & ibi expresse Ioan. And. & Anto. de Butr. & Panor. in 3 notabilem Abb. in c. si vero nu. 7. eo. ti. Roma. in sing. 514. Feli. in d. c. sicut nu. 3. notabiliter declarat Ioan. de Selua in d. tracta. de iureiur. in 3. parte. numero. 26.

2 Amplia secundo, in voto facto calore iracundiæ: nam tale votum non obligat. Vt est gloss. notab. in c. dubium. in verbo, calore. & ibi Anto. de Butr. & Panor. in conuersi. coniug. & est similis glo. in c. sunt qui opes. xvij. quæstio. iij. in verbo, non iudicio. quas glo. sequitur Ias in d. l. si filiam. nume. 4. Ludou. Roman. in d. singul. 514. Corsettus in Repertorio ad Abba. in verbo, iracundia.

Deci.in d.l.regula,quicquid calore nume.2.vbi dicit quod hoc est verum quando iracundia esset talis quæ alienationem mentis induc cit, alias secus. eandem opinionem tenet ibi Hieronymus Cagnolus numero 6.

3 Amplia tertio,habere locum in confessione:nam confessio facti calore iracundiæ,non obligat. Vt est glo.in c.ex literis in ver.admonita.& ibi Abb.& Doct.de diuor.quam gl.vltra Doct. relatos supra in regu. 119. in 3.limitatio.qui eam sequuntur, sequitur Ioan. de Selua in tract.de iureiur.in d.3.par.nu. 30.

4 Amplia quarto habere locum,etiam in exhæredatione:nam exheredatio facta a patre calore iracundię,non valet.Ita probat tex. & ibi gl.Bal.& Sali.in d.l.si filiam C.de inoffi.testa. & Ias. nu.4. Cagno.in d.l.quicquid calore nu.5.

5 Amplia quinto,procedere in accusatione nam accusatio facta calore iracundię debent per iudicem aboleri, Vt in l.2. C. de abolit c.si quis iratus 2.quæst.3.

6 Amplia sexto,acceptatione secundi beneficij: nam si facta est calore iracundię,nõ vacat primũ,iuxta tex.in c.de multa.de præb. Ita expresse tenet Pan.in d.c.de multa nu.13.arg.tex.in d.c.ex literis.de diuor.quẽ sequitur Ias.in d.l.filiam tuam nu. 4. Dec.in d.l. quicquid calore nu. 5.Feli.in c.sicut el.1.nu. 4. de iureiu.

7 Amplia septimo,in sententia calore iracundię prolata: nam non debet statim exequutioni mandari,sed differri debet triginta dies etiam si sententia Principis sit,quandocunque lata est calore iracũdiæ.Ita probat tex.in c.cum apud Thessaloniam.11. quæst.iij.vbi assignatur rõ similis est tex. de iure ciuili in l.si vẽdicari C.de pœnis.De iure regio probatur in l.xxix.& xxx.titu.xviij.par.1.& est glo.& ibi Feli.nu.4.in c.iurgantiũ nu.4.de re iudic.& hanc opinionem tenet Anto.Corsettus in repert.ad Abb.in verb.calore iracundię. Ioã.And.& ibi Anan.in c.3.num.2.de accus.Marti. Laud. in tracta.de consiliariis Principiũ q. vj.Paris de Puteo in tra.syndi.in prin.in tit.de excessibus consiliarorum nu.11.& in fi.in c.incip.mãdauit Rex.nu.2. Thom.Gram.in voto 32.nu.13.Ias.in l.pupilli.in fin.C.si.contra ius.vel vtili.pub.& in l. debitoribus.nu.15. ff.de re iudi.Abb.in c.cum olim nu. 23. de re iudi. Hippo. in l.1.in .§.si quis vltro nu. 52. ff. de quæst. Neuiz.in sua Sylua nupt.lib.1. nu.9.Hierony.Cagn.in d. l. quicquid calore nume. 15. & ibi Guielm.Mayne.nu.8.

8 Amplia octauo,habere locũ in professione facta per iracundiã. Ita tenet Anto.de Butr.in c.sicut, el 1. de iureiuran. quem sequitur Felin.in d.cap.dilecti numero 16.de exceptio.& in d.c.Matheus numero.2.de simonia.

9 Amplia nono,procedere in contractu:nam cõtractus celebratus calore iracundiæ non valet. Vt in l.3.ff.de diuor.& in l.licitatio.in princip.ff.de publicanis.ita tenet Roma.in d. singul. 514. Corsetus in d,Reperto,ad Abb,in verbo, iracundia. Quod intellige nisi

contractus

contractus esset ad pias causas. vt infra dicam. quæ ampliatio. procedere non videtur. vt in l. 62. titu. 6. par. quinta.

1 Limita primo, non habere locum in delictis, in quibus quis calore iracundię non excusatur. Ita probat tex. in l. si non conuitij. C. de iniur. & in c. 1. & ibi Abb. de his qui filios occidi. Ratio est, quia si aliter esset, raro punitioni delictorum esset locus, contra tex. in c. vt famæ. de sententia excom. cum similibus.

In quo est notandum, quod licet sit vera prædicta limitatio, mitiganda est tamen pœna quandocunque iracundia ex iusto dolore prouenit. d. l. si adulterium cum incestu. §. Imperatores. ff. de adulte. & si quis irascitur. 13. quæstio. 2. & l. 1. C. si quis Imperato. male di. De iure regio probatur in d. l. 16. titu. fina. par. 7. ita expresse tenet Ias. in d. l. si filiam. nu. 6. & in d. l. si duo patroni §. si quis iurauerit. el 2. Abb. & Feli. in c. dilecti filij. numero 12. de exceptio. Nicola. Boerius in consi. 1. col. 5. posito post consue udi. Bituricen. De ci. in regu. quicquid calore. numero 8. Anto. Corsettus in d. Reper. ad Abb. in verbo, calore iracundiæ. & in verbo, iracundia. Ex quo notabiliter Deci. in l. vt vim. ff. de insti. & iure dicit, quod licet prohibitum sit occidere fugientem qui te percusit, quia id potius ad vindictam, quam ad defensisionem tendit, tamen si id feceris, de homicidio pœna ordinaria puniri non debes propter iustum dolorem. d. §. Imperatores. Quam opinionem sequitur Cagno. in d. l. quicquid calore, nume. 10. Felin. in cap. significasti el. 2. de homici. Aretin. in consil. 80. nume. 8. Cæpol. in consil. 43. in consiliis criminalibus. Hippo. in consi. 25. Marcus Anto. Baueria, in tracta. de virtute & viribus iuramenti in priuilegio 74. nume. 144. Gramma. in voto xix. nume. 14. cum aliis. Et circa hanc limitationē notandum etiam est notabile dictum Angeli. in d. l. si non conuitij. nume. 6. dicens, quod quandocunque aliquis dixit alicui aliquod verbum iniuriosum, si postea pœniteat, probata iracundia proderit sibi ne actione iniuriarum conueniri possit, quandocunque iniuria possit reuocari secus si iniuria reuocari non possit, & sic intelligit tex. in d. l. quicquid calore. Quod dictum tanquam notabile & semper menti tenendum sequitur Lanfran. ab Oriano in tracta. cō sessionū, in princi. numero 2. Thom. Ferrarius in cau. 39. in fi. Feli. in cap. dilecti filij. numero 16. de excep. Cagn. in d. l. quicquid calore, numero 14. Hippo. vbi illud dictum nimis exaltat, & dicit se habuisse in practica, & obtinuisse, in sing. dcxxvi. & in l. is qui cum telo. C. de sicari.

2 Limita secundo, in donatione facta ecclesiæ vel pię causę calore iracundię, quia valet. Ita tenet glo. in cap. dudum. in verbo, calore de conuer. coniu. per tex. in c. sunt qui opes. 17. q. 4. & expresse Roma. in d. sing. 514. Ias. in d. l. si filia. nume. 6. Alex. in addi. ad. Bar. in d. l. quicquid. Felin. in c. Matthæus. numero 2. de simo. Quod tamen est verum in eo qui fuisset aliqualiter concitatus: secus si fuisset alienatus a mente propter iracundiam, quia talis contractus nō

debet

debet seruari ita tenet Io.And.& Docto in d.c.dudum Feli.in d.c. sicut. de iureiur. & in d.c.dilecti.nume.15.in fi.de except. Dec.in d. l. quicquid calore numero 1.& ibi Cagno.numero. 24. Marcus Anto.Beueria in tracta.de virtute & viribus iuramenti,in d.priuilegio 78.numero 144.

3 Limita tertio procedere nisi iratus post iracundiam perseueraſſet in eadem voluntate. Vt in d.ca.si quis iratus.2. quæstio.3.& ita tenet Bartol.per illū text. in d.l.quicquid calore facit in simili tex. in l.licitatio.in prin. ff. de publica. & vecti. Ita tenet Iason in d.l.si filiã. numero 6.C.de inoffic.testamen.Cagno.in d.l.quicquid calore.numero 22.pro quo facit text.in d.l.quicquid calore.ibi.si perseuerantia apparuerit.

4 Quarto limita non procedere in sententia excommunicationis, quia licet lata sit per iracundiam, valet.Ita probat tex in c.si episcopus forte iracundus.11.q.3& ita per illum tex. tenet Dec.in d. reg.quicquid calore.

5 Quinto fallit in blasphemante,nam etiam si per iracūdiam blasphemat.non remittitur ei pœna. Ita expresse concludit Hostien.in Summa,in titu.de maledicis.Ioan.de Selua in tracta.de beneficio, in 3.par.nume 27.Quod dictum limitat Abb.in c.de maledi. nisi esset tanta blasphemia quę induceret mentis alienationem, sicut de ebrio,& hoc maxime quãdo procedit iracūdia ex iusto furore,secus si dando operã rei illicitę,puta post amissionem in ludo.Quam opinionem sequitur ibi Ioan.de Ana.nume.2. Feli.in c.sicut ex literis,el 1.numero 2.de iureiur.Iaſ.in l.si filiam.numero 9. C.de inoffic. Testamen Io.de Selua in d.tracta.de iureiur.in 3. par.num.2. facit tex.in c.inebriauerunt.Loth.5.q.1.& sequitur Iaſ. in l. si duo patroni,in.§.si quis iurauerit,el.2.nu.1.ff.de iureiur.

REGVLA CCXCIII.

FACTVM per Principē laicum non potest eius successor irritare,imo tenetur ratum habere. Hanc regulam probat tex.& ibi Bal.in c.si quis inuestitus,qui successo.teneam.in vsi. feudo.& in c. decessorum.25.q.2.notat.Archi.in ca.quia sancta.nume.5.63.dist. glo.in c.literis.de rescri.in verbo cum factum.facit tex.in l.si ab eo C.de liberali cauſ.ibi,respectu tamen aditę hereditatis voluntatem defuncti consensu confirmare debuit.& ibi glo.allegat concordantes, Facit etiam tex.in l.si ego.in.§.1.ff.de iure dotium.& in l.quidam cum filio,ff.de verborum obli.quem tex.allegat Bal.in d.c.si quis inuestitus.nu.6.Eandem opinionem tenet idem Bal. in cap.1. nu.3.de natura feu.in Vsibus feu.ibi Prepoſt.Anania in c.fi.numero.14.ne prælat.vices suas.Roma.in consi.52. numero. 3. & consi. 116.numero.3.Feli.in c.1.vbi late,de probatio.Ioan.de Neuizanis in consi.12.numero.30.inter cõsilia Alberti.Bruni.Abb.& ibi Decius in c.1.de proba.numero.25,& 37.Ioan.Igneus in repetto.l.do

nationes

nationes quas diuus Imperator nu.5.& 16.C.de donatio. inter virum & vxor.not.Rodericus Xuarez in alleg.10.

1 Limita primo, nisi factum per Principem concernat factum in alterius prejudicium, vt quia simpliciter & pure fecit inuestituram mihi de feudo Titij viuentis, nam eius successor non tenetur ratã habere talem inuestituram. Ita concludit Bal.in d.c.1.qui successores teneantur.quem sequitur ibi Matthæus de Afflict. numero 44. vbi plura allegat.

2 Limita secundo, nisi successor laici qui facit inuestituram, esset fiscus qui succesit propter delictũ.tunc enim fiscus non tenetur ratam habere. Ita tenet Bal.in d.c.1.qui successores teneantur allegat pro hoc tex.in l.quoties.in fi. C.de noua. fiscus enim æquiparatur prelato ecclesiæ & non hæredi, secundum Bal.vbi supra. Ratio est quia succedit bonis & non personæ. secundum eundem Bal. in l.si constante.in.§.si bona.ff.solu.matri. & in l.ex facto.ff.de vulgar.et pupil.notat.glo.in l.2.ff.solu.matrimo. Bald. tamen in d.l.quoties. dat optimam regulam, quando fiscus habeatur loco hæredi, & quãdo non. Dicit etiam, quod in obligationibus iam contractis habetur loco hæredis, sed in obligationibus contrahendis ex causa de prete rito, non habetur loco hæredis.

3 Limita tertio, nisi inuestitus sub aliqua conditione, pendente cõditione commiserit aliquam culpam propter quam veniret feudo priuandus, tunc adueniente conditione non tenetur hæres ratam habere inuestituram factam per suum predecessorem, quia inuestitura ipsa iam fuit extincta propter culpam, & sic sicut antecessor nõ tenetur habere ratam ipsam inuestituram, ita eod.modo eius successor, vt supra dixi, patet, nam propter delictum censetur mutata persona inuestitis, ergo censetur mutata ipsa inuestitura. argumentum tex.in c.veniens.& in c.cum in tua.de testibus,& in c.cum super.& in c.fi.de re iudi. Hanc limi.ponit Matthæ. de Afflict.in d. c.j.numero 49.qui successores teneantur.facit pro hoc l. 8.tit.3.lib. 3.Fori. & in l.9.tit.9. lib.5.ordi.

4 Quarto fallit, nisi successor esset potius in sanguinis, & sic ex patio & prouidentia, tunc cum feudum veniat ad successorem ex prouidentia occidentis, predecessor non potuit successorem obligare. Vt in cap.1.agnatus vel filius, in Vsibus feudo.quam limitationem sentit glo.1.in d.c.si quis inuestitus.qui successores teneantur, dum dicit, quod ideo successor tenetur confirmare quia ex qua persona &c.& ita tenet ibi Matthe.de Afflict.nu.52.

5 Quinto limita, nõ habere locũ in dona.factis a predecessore enormiter regnũ lædentibus.nam tunc Rex successor põt prædictas donationes reuocare. Ita tenet Specul.in ti. de instru. ædi. in.§. nunc aũt,in fi.nu.11.& ibi Bal.in addi.sequitur Berta.in tracta.de episcopo,in 4.par.4.lib.q.54.nume.184 vbi dicit q̃ non solum successor verum etiam ipse Rex donans potest hoc reuocare. Pro qua opin. de iure regio est tex.in l.3.& 4.titu.9.lib.5.ordina.

Regula

REGVLA CCXCIIII.

FACTVM a maiori parte creditorum prejudicat aliis, fauore liberationis. Hanc regulam probat tex. in l. & suum heredem. in §. hodie tamen. ff. de pact. cum l. seq. & in l. fin. C. qui bonis cede. poss. de iure regio, probatur. in 5. l. titu. 15. par. 5. Circa quam regulam vide Roma. in singu. Feli. in c. cũ omnes. de consti. Marthæ. de Afflictis in decisi. Neapolita. 288.

Hanc regulam limitat septem modis Ias. in d. §. hodie tamen. numero 1. vsque ad nu. 3.

REGVLA CCXCV.

FACTVM a maiori parte in his quę sunt communia pluribus vt singulis, etiam si essent mille non valet, nisi omnes consentiant.

Hanc regulam probat tex. in l. per fundum. ff. de seruitu. rusti. prędio. & in l. fi. ff. cum. prędi. glo. 1. in c. cum omnes. & ibi doct. de cõstitu. & in c. si archiepiscopus. in verbo, ab omnibus. in fine de tempori. ordinan. & in regu. quod omnes tangit. & ibi Dinus de regu. iur. lib. 6. Circa quam reg. vide Oldradũ in consi. 34. Nico. Boeri. in decisione 5. per totam Roma. in Rubric. ff. de arbitris, nume. 41. Dominicum Iacobatium in suo lib. 5. de cõcilio. art. 7. pag. 270. cum aliis Pyrrhum & doct. in l. aliud est vendere. ff. de regu. iuris.

Hanc regulam ponit Bernard. de Luc. in reg. 105. remittendo se ad Felinum in cap. cum omnes. numero 15. de constitu. vbi eam limitat. septem modis.

1 Amplia primo vltra eum, vt procedat etiam in rebus piis Ita tenet Abb. in c. fi. nu. 5. de his quę fiunt a maiori parte cap. quę sequitur Deci. in d. c. cum omnes. 2. lect. nu. 33. vbi plura allegat.

1 Limita primo quando minor pars vel etiam unus ex sociis vellet vti re communi ad usum destinatum. Ita concludit glo. 1. in d. c. cũ omnes. allegando tex. in § religiosum. ibi, in commune sepulchrũ. Institu. de rerum diuisio. quam gloss. sequitur ibi Feli. vbi plura ad hoc allegat, in d. c cum omnes. nume. 15. versicu. & prima fallentia. & ibi Bald. nume. 20. Deci. in 1. lectu. in d. c. cum omnes nume. 13. & in 2. lect. nu. 36. Iason in l. et suum heredem. in §. hodie ramen nu. 6. ff. de pact. facit tex. in l. arboribus. in §. nauis. iuncta glo. ff. de vsufru. & in d. l. quod maior. ff. ad municip. Bartol. in l. hæc distinctio. in §. fina. ff. loca. Alberi. in l. in tantũ. in §. religiosum. ff. de rerum diuisio. Alexandr. in l. de pupillo. in §. si plurium. nume. 5. ff. de noui operis nuntia. Soc. in consi. 18. vol. 4. Luc. Bologni. in cons. 53. Decius in l. si socius. in fi. ff. si certum petatur. Pro qua limitatione facit notabile dictum Salic. in l. iubemus. la 2. C. de sacrosanc. eccles. vbi dicit, quod si duo fratres vel duo socij habent fundum communem pro indiuiso, & vnus vult quod colatur & seminetur prout

prout fieri debet: alter vero dicit, ꝙ pars sua non seminetur: si alter socius facit totum coli & seminari, non tenetur alteri respondere de fructibus etiam pro parte ipsius vetantis, cum vtatur re communi, vt supra dixi. Quod dictum Sali. sequitur Soc. in d. consil. 58. Ias. in l. j. nu. 26. C. qui testa. fac. poss. & in l. serui electione. in §. Labeo. nu. 29. ff. de leg. j. & in repe. l. quo minus. nu. 109. ff. de flumi. Ex quo apparet verum esse dictum Richar. Malum Doct. Cremē. in l. si quis putans. in §. siue autem. ff. communi diui. vbi dicit, ꝙ si duo fratres vel duo socij habent domum communem pro indiuiso, & vnus eorum totam domum habitat, non tenetur ad aliquam pensionem fratri vel socio pro parte ipsius fratris vel socij, cum vt supra dixi, vtatur re communi ad vsum destinatum: vt in l. Sabinus. ff. communi diui. sequuntur. Bal. & Ang. in l. duo fratres. ff. de acq. hæred. vbi Bald. refert ita in contingentia facti iudicatum fuisse. idem Bal. in c. j. in §. præterea. nu. 7. de prohi. feud. alien. per Fede. Roma. in consi. clxviij. in fi. Ias. in d. §. Labeo. num. 20. & in d. l. j. nu. 27. C. qui testa. facere possunt. & ibi Paul. de Cast. nu. 5. Dec. nu. 28. Ias. in d. §. hoc die. nu. 7. Ex quo datur limitatio notabilis ad tex. in l. item quæritur. in §. qui impleto. ff. locati. vbi text. probat, ꝙ quando aliquis conduxit domum ad certum tempus, finita locatione si ille qui eam conduxit tacente domino habitat in illa, videtur tacite eam reconduxisse, vt dicamus ꝙ tex. ille nō habeat locum in socio: quia socius nou videtur tacite reconduxisse domum, & non tenetur socio quicquam soluere pro parte sua: quia vera ratio illius §. est secundum Bart. ibi: quia si aliter esset, iste conductor cōfiteretur habitare illicite in illa domo: iuxta tex. in l. merito. ff. pro socio, quæ ratio in socio non militat cum semper licite potest totam domum habitare, vt supra dictum est; ergo cessat dispositio illius §. vt in l. adigere. in §. quamuis. ff. de iure patro. & hanc limit. ad illū tex. ponit Soc. in d. §. Labeo. nu. 3. quam sequitur Ripa in repet. d. l. quo minus. nu. 141. ff. de flumin.

2 Limita secundo, non procedere ratione sepulturę. Vt in l. si plures. & in l. iunt personæ. ff. de religio. & sumpti. fune. glo. in l. Sabinus. ff. commu. diuidun. in verb. constat. Deci. in c. cum omnes. nu. 35. de constit.

3 Limita tertio vltra Fel. in d. c. cum omnes, non habere locum in casu, in multum interest. C. de communi rerum aliena. nam Princeps vel fiscus qui rem communem cum aliquo habet, inuito socio potest eam alienare. & ita per illum tex. tenet Abb. in c. ratio nulla. nu. 2. de præb. Franciscus Lucanus de Parma in tracta. de fisco & eius priuilegiis. in 35. casu: & xlvij. nu. 35. & nu. 47. Marti. Laudē. in tract. de fisco. q. Inj. Matth. de Afflic. in tract. de iure protom. in prin. l. in iiij. notab. num. 16. & 17. Philipp. Dec. in d. c. cum omnes. in ij. lect. nu. 38. Ias. in l. qui sine nu. 3. ff. de condict. sine cau. Hippo. in l. j. in §. cum quidam deponeret. nu. 1. ff. de quæsti. Bar. in l. fin. C. si contra ius vel vtili. publ. Fel. in c. quæ in ecclesiarum, nume. 51. versi.

versicu.sexta declaratio.de constitu.& similis tex.in l.j. C.de vtr ditione rerum fiscal. lib.x.& ibi Bar.Eandem opin. tenet Dec.in consi.235.nu.7.quam limitatio.infra latius tractabimus.in regu.in cipiente, Fiscus.

REGVLA CCXCVI.

FACTVM a maiori parte in rebus collegij, vniuersitatis, vel communitatis, valet: & sic regulariter in his quę pertinent ad plures vt vniuersos. Hanc reg.probat tex.in l.quod maior.ff.ad municip.& ibi glo.& Bar.tex.in l.nulli.ff.quod cuiusque vniuer.nom. in l.aliud.in §.referunt.ff.de reg.iur.& in c.j.de his quæ fiunt a maio.par.c.& in c.quia propter.& in c. auditis.de elect.gl.& Doct.in c.cum omnes. de constit.& in c.j.in verb.tractatus.de rebus eccle. non alienan.lib.vj.& in c. pastoralis.in princ.in verb.plures,de rescript.& in l.vbi absunt.ff.de tuto.& cura.dat.ab his. Circa quā reg.vide Matthæ. de Affli.in decis.j. & in tracta. de iure protomi. vers.idem de ipso.nu 5.Cardi.Iacoba. in tract.de concilio,lib.v.ar tic.7.pag.170.col.j.cum aliis.& in lib.3.artic.j.pag.167.cum aliis. & in lib. vj.articu.3. pag.353. Abb. in consil.Basilien. in primo dubio, nu.12.& vide l.x.tit.14.par.j.Lambertinum in tracta.iuris patrona.in ij.par.ij.lib.8.art.ij.q.princ.nu.4.fol.282. & in ead.par. xvj.arti.ij.q.princ.nu.3.fol.286.Ludou.Bologni.in repe. Auth.habita.nu.85.C.ne filius pro patre.

Hanc regu.cum vnica limit.ponit Bartho.Soci.in reg.vj. in posterioribus. Eandem reg.cum vnica ampliatio.& 14.limit.ponit Bernar.de Luc.in reg.449. remittēdo se ad Fel. in c. cum omnes,a nu.17.vsque ad nu.19.de constitu. Et eam cum quinque limi.ponit Roma.in rub.de arbitr.nn.51.Eandem reg.cum quinque ampl. & sex limitationib.ponit Pyrrus Engleber.in l. aliud est vendere .§.refertur.ff.de regul.iur. Eandem limitat Deci. decem modis in d.c.cum omnes.in j.lect.a nu. 27. vsque ad nu. 41. Eandem cum vnica ampliat.& quinque limit.ponit idem Dec.in ij. lect.nu.42. Hanc etiam reg. cum xvj. limit.ponit Ias.in l. & suum heredem. .§.hoc die ramen.nu.8.ff.de pactis. Eandem regulam vbi notab. eam declarat eum tribus ampliationibus, & vna & viginti limita. ponit Andr.ab Exea in d.c.cum omnes,a num.155.vsque ad num. 204.de constitutio.

REGVLA CCXCVII.

FACTVM a maiori parte collegij vel vniuersitatis in præiudicium singulorum, non tenet, nisi omnes consentiant. Hanc regul,probat glos. in l.ij.in verbo,aut legem,in vers.hæc autem consuetudo,

suetudo.C.quę sit longa consuetudo,& ita per illam glo.tenet Bar. in prooemio Digest.nu.6.Felin.in c.cum omnes.nu.18.in x.fallen. de constitut.& ibi Andr.ab Exea.nu.179. Ias.in l.& suum hæredem.§.hoc die tamen.nu.8. in xvj. fallen.ff. de pactis. Iacobatius Cardinalis sancti Clementis in suo lib.de concilio,lib.vj.articu.5. col.ix.vers.& ideo vbicunque.pag.352. vbi plura ad hoc infert. Eandem opinionem regulę tenet Angel.in consil.cclxxj.nume.1. Corne.in consi.clxxvij.nume.6.vol.ij. Maria.Socin.in tract.de citatione,articu.5.nu.20.vers.sexto fallit.Barba.in consi. xxvij.nu. 23.vol.ij.& expresse tenet Stepha.Bertrand.in consi. xvj.num.1. vol.ij. primæ impressionis. Et circa hanc regulam vide posita supra in reg.xlvj.

1 Amplia primo vt procedat, etiam si illi de quorum præiudicio agitur essent absentes:quia nihilominus vocandi sunt. Ita tenet Lucas de Penna in l.nominationum.C.de decur.lib.x. quem sequitur Andr.ab Exea in c.cum omnes.nu.183.& nu.214.de constitu.

1 Limita primo hanc reg. vt non procedat in seruo qui vult effici clericus: quia sufficit consensus vnius ex pluribus dominis. Ita probat tex.in c.nullus.& ibi glo.j.& Doct.liij.distinct.

2 Limita secundo vt non procedat,quando ciuitas vel maior pars statueret supra victualibus. Ita tenet Lucas de Penna in d.l.nominationum. col.ij. vers.cæterum sciendum est. Matth. de Afflict. in consth.Neapoli.li.x.Rub.lxiiij.in versic. ad officium baiulorum. num.Albe.de Rosa.in j.par.statut. quęst.lxix. Hinc est q̃ ciuitas vel communitas habens frumentum superfluum, potest compellere ciues vt emant.ita tenet Felin.in c.j.nu.2,de Iudæ.allegat text.in l.vnica.C.vt nemi.licc.in emp.specie:se excusa.lib.x. Ant.de Burgos.in c.j.nu.19.de emp.& vend.& in nu.22.allegat tex.in l.ij.ff. de nundi. vbi probatur, q̃ rustici compelluntur venire ad ciuitatē & ibi victualia vendere.Soc.in reg.435.in quarta limitati.& circa hoc.vide Montal.in glo.l.iij.tit.v.par.v.

3 Limita tertio.vt non procedat in vniuersitate habēte potestatem leges condendi.Pro quo facit quod notat Ias.in l. si se non obtulit. nu.43.ff.de re iudic.

4 Limita quarto non procedere,quando factū a maiori parte concerneret publicam vtilitatem: ita vt omnes ex illo facto perciperent commodum.ita tenet Bal.in cons.45.incip. punctus super quo consilium petitur.& in consi.462.vol. ij. quem sequitur Andr. ab Exea.in d.c.cum omnes.nu.185.de constitu.

REGVLA CCXCVIII.

Fama, seu infamia debet præcedere in inquisitione: alias inquisitio non procedit. Hanc reg.probat text.in c.cum oporteat. & in c.qualiter & quando. el ij. & in c. inquisitionis. de accusationi. & in c.j.eodem,titul,libr,vj.& in c.licet Hely.de simo. in c. Deus

omnipotens

omnipotens.in princ.ij.q.j.De iure Regio probatur in l.j.in fi.titu. xvij.par.iij. Hanc regu.ponit Specul.in titu. de inquisitione.§.j. nu.5. Barto.in l.congruit.nu.3.ff.de offi.præsi. Ang.in repe.l.si vacantia.C.de bonis vac.lib.x. Bald.& Salic.in l. ea quidem.C. accusat. Barto.in l.ij.in §. publico. ff.de adulte. Paris de Puteo. tracta.syndica.in versi.inquisitio.Dec.in con.clxxx.& in cõs.17. & in consi.189.Carrerius in practi. crimi. in princ.nu.82. Paris. in consi.203.nu.21.vol.4.Imo.in d.c.cum oporteat.nu.21.cum seqq. Bal.in l.iubemus.C.de probatio.glo.& ibi Bart.in l.ij. in §.si publico.ff.de adult. Ratio huius reg.est: quia nemo sine accusatore condemnari debet.l.rescriptum.in §. si quis.ff. de mune. & hono. & c.de manifesta.2.q.j.& ideo requiritur accusator verus si proceditur per viam accusationis:si autem proceditur per viam inquisitionis, requiritur accusator saltem fictus: scilicet q̃ procedat infamia,vt in supra dictis iuribus.

Hanc regu.Ang.in d.l.si vacantia.limitat in aliquibus casibus, quos refert Ang. Are. in tractatu malefi.in verbo, hęc est quædam inquisitio.nu.51.& in verbo,quod fama publica.nu.2.Hipp.in tracta.in §.constante.nu.12.

Ex quibus omnibus & ex aliis quæ in variis locis traduntur.

1 Amplia primo in tantum procedere, q̃ licet testes producti super tali inquisitione probent crimen contentum in ipsa inquisitione, de quo inquisitus non erat infamatus: tamen tales testes illi inquisito non præiudicant. nec ex eorum dictis condemnabitur. Ita tenet Specu.in tit.de inquisitione.in §.nunc videndum.nu.6.& ibi Bal.in addi. Pro qua opinione est tex.in d.c.inquisitionis.in §.tertię dubitationis.de accusat.

2 Amplia secundo in tantum procedere,q̃ non valet statutum superioris, quod possit inquiri de aliquo delicto contra nõ diffamatum. Ita concludit Card.in cle.j.nu.23.de offic.ordi. quem sequitur Hippol. in d.§.constante.nu.13.

1 Limita primo,quando inquisitio fit parte præsente,& non opponente de precedente infamia: nam tunc valet & tenet inquisitio. Ita probat tex.in c.ij de accusat.lib. 6. & ita per illum text.tenet Hippo.in d.§.constante,nu.20. Ang.Are.in tract.malefi.in verbo, quod fama publica.nu.7. Roma.in cons.cx.nu.1.idem Ang.Are.in d.tract.malef.in verb.& hęc est quędam inquisitio.nu.51. Ias.in l. patre furioso.nu.27.ff.de his.qui sunt sui vel alieni iur.Cæpo.in cõs. lx.nu.3.in consiliis crimin.

2 Limita secundo, in inquisitione generali quæ fit ad inuestigandum facinorosos homines.de qua habetur in l.congruit.ff. de offic. præsi.in c.j.de offic.ordi.in c.irrefragabile.eo.titu.in c.excommunicamus de hereti.in c.placuit.x.quęst.j. Ita Innocen.in c.j.de postula.prælat. Abb.in c.ad nostram.el ij.nu.2.de iureiur. Hippol. in d.§.constante.nu.20. Abb.in c.j.nu.6.super glo.j.de offi.ordi. Ang. Are,vbi supra,in d,verbo,hæc est quędam inquisitio,nu.51.Salic. in

in l.ea quidem.nu.30.C.de accusationibus,quibus adde Caietanum ij.ij.q.lxix.artic.j.

3 Limita tertio,in inquisitione quæ fit ad publicam vtilitutem, in causa mere ciuili ex pecuniaria. Ita tenet Ang.per tex.ibi in d.l.si vacantia.facit tex.in l.si quis intra.C.de bonis pręscript. & tenet Hip.in d.§.constante.nu.20.

4 Quarto fallit, quandocunque per inquisitionem proceditur ad denuntiationem publici officialis. Ita probatur in d.l. ea quidem. in c. j.de offic.ordina.in c.j.§.fina.de offic. custo.tex.& ibi Barto.in l. diuus Adrianus.ff.de custo.& exhibitio.reorum. Montal.in glos. l. xxviij.titu.j.par.vij.Bald.& Sali.in d.l.ea quidem. alias iudex facit fidem suam,secundum Bald.in l.iubemus.colum.ij.versi.ij.C.de probatio.

5 Quinto fallit, quando iudex inquirit ex necessitate officij. Ita expresse tenet Ang. in d.tract.malef. in verb. hæc est quædam inquisitio.nnu.51.Ang.de Perus.ante enm in d.l.si vacantia.lib.x.Hip. in d.§.constante.nu.20. Quod tamen intelligo verum, dummodo ex aliqua iusta causa iudex fuerit motus ad inquirendum : scilicet per famam vrgentem.ita Ang.in l. Athletas.in.§.calumniator. nu. 6.ff.de insa.allegat tex.in d.c.cum oporteat.de accusa.pro qua opinione facit quod notat Bar. in l.cum quidam.in.§.quod dicitur.nu. 7.ff.de acqui.hæred.vbi per illum tex.dicit,q̃ quando esset publica fama, & aliquis accusauit vel denunciauit aliquem de maleficio,non potest puniri pœna proponentis falsas accusationes : iuxta ea quę supra dixi in reg.xxvij. quod dicit sæpius fuisse de facto obtentum . idem voluit Bar.in l.fi.C.si ser.aut liber.libr.x. quem sequitur Ias. in l.j.in princ.nu.27.ff.de eo per quem fact.erit.ex quo dicto Bar. possumus limitare tex.in l. lxxxiij.Tauri. vt non habeat locum, quando testis deposuit super delicto de quo erat publica vox,& fama,quia tunc testis non debet puniri tanquam falsum deponens,cũ fama excuset eum a dolo:quod expressius tenet idem Bartol. in d. Lathletas.

6 Sexto fallit,quandocunque vertitur periculum animarum:& sic non ad effectum puniendi.sed ad effectum corrigẽdi pro salute animæ, vt quando episcopus visitat ecclesiam vel quando vult se informare de vita & moribus eligendi vel consecrandi, vel alicuius promouendi ad ordines, si est idoneus:quia tunc ex officio inquirit nulla fama precedente.vt in c.j.de cleri.peregri.& in c.vnic.vt ecclesiastica benefic.in c.graue.de præb. Ita expresse tenet Hosti. in d.c.vnic.Abb.in c.j.nu.35.de postul.præla. & in c. postquam num. 4.de electio.& in c.j.nu.6.de offic.ordina.Specul. in tit.de inquisitio.in.§.quando.nu.6.& in.§.viso.nu.41.Bal.in consi.220. vol.iij. Facit quod habetur in c.ad nostram.el ij.de iureiur.in c.cum nobis. & ibi gloss.de elect.in c.j.in.§.sane. de censibus, libr. vj. & istam opinionem tenet Aret.in d.c.qualiter & quando. el ij. nume.12.de accusationibus.

17 Limita ſeptimo, quandocunque inquiſitio fieret de mãdato Principis: quia tunc poteſt fieri, etiam non precedente fama. Ita expreſſe tenet Bal. in l. nullus. per illum tex. nu. 1. C. ad leg. Iul. maieſtatis. quod ante eum tenuit Innoc. in d. c. cum oporteat. de accuſa. Ange. in tract. maleſi. in d. ver. quod fama publica. nu. 5. Cæpo. in conſ. nu. 48. in conſi. crimin. Ludou. Corre. in pract. crimina. in prin. ſup. l. obſeruare curabis. nu. 84. Quod tamen intelligo verum, quando inquiſitio formatur de mandato ſeu ex conſcientia Principis ex motu proprio ipſius Principis: nam tunc non requiritur diffamatio nec fama: ſecus ad poſtulationem alterius Princeps hoc mandat. Ita probat glo. ij. in verbo, fuerat. de accuſationib. lib. vj. & ita expreſſe per illam glo. tenet Hippoly. in ſing. xiiij. & in d. §. conſtante. num. 21. Auguſti. Arimi. in addi. ad Ang. in tract. maleſi. in d. ver. quod fama publica. nu. 5. Catellia. Cotta in memora. in ver. fama. Felin. in d. c. cum oporteat. in iiij. not. & ibi Ioan. de Anan. nume. 2. vbi pro hac opi. allegat etiam glo. in c. ex tenore. de foro comp. idem tenet Deci. in d. conſi. clxx. & in conſi. clxxxix. Et de iure regio eſt l. j. titu. 17. par. 3.

18 Limita octauo non procedere, quando aliquis denuntiaretur de crimine per aliquem probum virum: quia tunc predicta denuntiatio eſt ſufficiens, vt inquiratur contra eum ſuper infamia tantum, et non ſuper crimine: ſed reperta infamia poteſt inquiri de crimine. Ita tenet Abb. in c. licet. nu. 4. & in vlt. notab. de accuſa. & ibi Ancha. & Felin. nu. 3.

19 Limita nono, non habere locum in crimine hæreſis: quia proceditur per inquiſitionem nulla precedente diffamatione. Ita probat tex. & ibi Cardi. qui dicit ibi non legiſſe, in c. excommunicamus. in. §. adiicimus. de hæret. & ita expreſſe tenet ibi Io. de Ana. nu. 2. Eandem opin. tenet Bar. in Extrauag. ad reprimendum. in ver. inquiſitionem. quomodo in crimi. læſæ maie. in vſib. feudo. Cardin. in Clem. j. in. §. penul. & in Clem. ij. in ij. q. de hære. Auguſt. Arimi. in addi. ad Ange. in tract. maleficiorum, in ver. hęc eſt quędam inquiſitio. nu. 58. Carrerius in practic. crimina. in tracta. de hæreticis, nume. 110.

20 Limita decimo, non procedere in inquiſitione quæ fit contra officialem in ſyndicatu: quia poteſt contra eum, inquiri generaliter, et ſpecialiter indiſtincte, etiam fama non precedente: & poteſt inquiri contra eius familiam, officiales & miniſtros. Ita tenet Paris de Puteo. in tract. ſyndicatus in ver. proceditur autem in ſyndicatu. Ange. in l. vacantia. col. xiiij. C. de bon. vacan. Bald. in l. obſeruare. in. §. proficiſci. nu. 7. ff. de offic. procon. & lega. De iure regio probatur in c. lix. {de los Corregidores.) cum ſequentib.

21 Limita vndecimo, non procedere in caſibus in quibus precedit inquiſitio generalis: quia poteſt perueniri ad ſpecialem ſine alia probatione famæ. Ita Bart. in d. Extrauaganti, ad reprimendum. 22 verbo, inquiſitionem, allegat tex. in l. congruit. ff. de offic. pręſid. in

in Auth.de collatori.§.iubemus.colla.ix.text.in l.iiij.in.§.mandatis,& ibi Bar.ff.ad l.Iul.pecula.idem Bar.in l.ij.in.§.si publico,nume.6.ff.de adult.Bal.in l.iubemus,nu.4.C.de probatio.Montal.in glo.lxxviij.titul.j.par.vij.Et de iure regio probatur in l.j.tit.xvij.part.iij.

12 Duodecimo limita,quando starent contra inquisitum indicia sufficientia:nam licet non constet de fama,potest tamen inquiri ex illis indiciis.Ita Bar.in d.l.congruit.ff.de offic.præsi. vbi æquiparat processum inquisitionis cum indiciis , & cum fama publica. quem sequitur Paris de Puteo in d.tract.syndic.in ver.inquisitio. Bald.in d.l.iubemus.nu.4.

13 Decimotertio limita , non habere locum vbicunque crimen habet in se maximam offensionem : scilicet vbicunque crimen committitur coram iudice,iudex potest super illo per inquisitionem procedere.vt in l.i.C.de calumniat.& in l.nullum.C.de testib. & in l.penul.C.de proba.Ita expresse tenet Bar.in d. Extrauag.ad reprimendum.in ver.inquisitionem.Montal.in glo.l.28.tit.j.par.7.Bar.in l.ij.in.§.si publico.nu.10.ff.de adulte.

14 Decimoquarto fallit,propter immunitatem criminis,scilicet contra illum qui facit iniuriam sacerdotibus vel ministris tempore cultus diuini,vt in l.si quis in hoc genus.& ibi expresse Bal.C.de episco.& cleri.& ita per illum text. tenet Montal. in l.xxviij.titu.j.par.vij.& ita expresse tenet Bar.in l.j.in.§.si publica. nume.1.ff.de adulteriis ,

15 Decimoquinto fallit,in crimine lęsæ maiestatis.Vt in d.Extrau. adreprimen.& ibi glo.in ver.per inquisitionem.

16 Decimosexto fallit,quandocunque delictum est notorium,& nescitur quis illud commisit:nam tunc superior facit inquisitionem generalem.Ita tenet Inno.in c.bonę.el j.nu.6.de electi. Bart.in l.fi.ff. de quæstio.Abb.in c.j.nu.6.de offi.ord.De iure regio probatur in l. xj.titu.xx.libr. iiij.Fori.& in l. x.titu.j. libr. viij. ordinand. & l. xxviij.tit.j.par.7.

17 Decimoseptimo limita,non habere locum in Archiepiscopis qui possunt visitare prouinciam,& inquirere de criminibus,etiam si nō apparet de negligentia suffraganeorum. Ita probat text.in c. sicut olim de accusatio.vbi Abb.in iij.nota. & in nume. 4. hoc expresse tenet.

18 Decimooctauo fallit , in regularibus : nam contra regulares potest inquisitio fieri , etiam nulla præcedente infamia . Ita expresse firmat Io.Andr.in d.c.olim.col.iij.in prin.versic.vnde & sine infamia proceditur ad inquisitionem. de accus. allegat tex.in c. in singulis& in c.seq.de statu mona.quod sequitur Ant.de But.ibi,Car. & Ancha. Sed Imol.in d.c.olim. nume.20.dicit, ꝙ illa iura loquuntur quando illa inquisitio fit per visitatores in capitulo generalis , & sic non concludunt, ꝙ alias possit procedere contra regulares fama non precedente,& sic concludit, ꝙ extra casum,d.c.in

singulis.cum seq.remaneamus in regu.q non debeat fieri inquisitio non præcedente infamia contra regulares,& maxime prælatos:allegat ea quæ dixi in c.cum oporteat.& in c.qualiter & quando.de accusa.quod dictum Imol.sequitur Ioan. de Ana. ibi, nume.14. & idem sentit ibi Abb.num.2. Corse.in reper.ad Abb.in ver. inquisitio. col.iiij.

REGVLA CCXCIX.

FAMA regulariter non facit plenam fidem. Hanc regul.probat tex.in l.iij.in.§.eiusdem.& ibi gloss.in ver.confirmat. ff. de testib. text.& ibi gloss.ver.fama in c.si testis.in.§.sæpe etiam.iiij.q.iij.& in c.illud. in ver.in hoc, de clerico. excommu. min. Circa quam regulam vide Bar.not.in l. de minore.in.§. plurimum.nu.36. ff.de quæst.& ibi Hip.nu.36.(qui nu.93. ponit quotuplex & quid sit fama:& per quos testes probetur.)Gand.in tract.malef.in Rub. a quo,vel a quibus possit fama incipere. vers. quid sit fama.per totum.Fel.& Doct.in c.veniens.el.j.nu.7.de testib. Ias.in l.admonendi.nu.242.ff.de iureiur.Dec.in c.j.nu.36.de appell.vbi dicit hanc esse commu.opinion.Corn.in consil.lj.nu.1.vol.j.& in consi. xlvj. nu.16.vol.iij.Deci.in cons.427.nu.2.& in consi.dclij.nu.2.Marc. Man.in cons lxij.nu.41.& in consi.ccxlviij.nu.7. Ioan.de Ami. in consi.xxvij.nu.31.& in consi.lx.nu.12.Chassa.in cons. Burg.in titu.{des fiedz.) Rub.iij.§.iiij.fol.106.col.j.nu.4.Soci.Iun.in cõs. lxxxvj.nu.3.& in con.148.vol.ij.& in consi.lxxix.nu.18.& nu. 26.vol.j.Paris.in consi.lxv.nu.17. & in consi.ciiij. nu.166. vol.j. Io.Coras.in l.admonendi.nu.80. vbi dicit ita communiter seruari. ff.de iureiur.eandem dicit communem Are.in d.c. veniens. nu.21. & hanc opinionem regulæ tenet Caro. Ruin. not.in consil. clviij. vol.v.nu.23.

1 Limita primo,in casibus a iure expressis:scilicet vbi communis hominum opinio aliquid potest inducere : vt in communi vsu loquendi:vt in c.ex literis.de sponsalib. in l. librorum. in.§. quid tamen Cassius.ff.de legat.iij. Ita tenet Felin. in c. veniens. el j. nume.7.de test.Hippolytus in l. de minore.§. plurimum. nume.82.ff. de quæstionib.

2 Limita secundo, vbicunque versatur fauor publicus præferens opinionem veritati:vt in casu.l. Barbarius Philippus.ff.de offi.præto.& in l.si arbiter.C.de senten.& in.§.tria.iij.q.vij.Ita tenet Abbas in d.c.veniens.nume.8. vers.quædam sunt in quibus.& ibi Felin.nu.8.Soc.in reg.144.in vj.fallentia. Hippoly.in d.§. plurimũ. nume.82.

3 Limita tertio,quando agitur de probanda nobilitate & virtute, Ita expresse tenet Bart.in l.prouidendum,per illum tex. C. de postulan.

stulan. quem sequitur Felin. in d. c. veniens. nu. 9. de testi. Deci. in c. 1. nu. 17. de appella. latissime Tiraq. in tract. de nobili. c. xxxvii, nu. 84. & in c. x nu. 8. Ias. in repe. l. admonēdi nu. 246. ff. de iureiur. Guido Papa in deci. 196. & 387. & in consi. 217. nu. 1.

4 Limita quarto in his, quæ de sui natura probare nequeūt, vt est in filiatione. cap. per quas. de probat. cap. transmissę. qui filij sint legi. & l. si filium definimus. cum aliis. ff. de his qui sunt sui, vel alie. Ita expresse tenet Anto. de But. in d. c. transmissę, num. 10. col. 3. versi. quandoq; adest. idem Anto. in d. c. veniens el 1. nu. 10. de testi. & ibi Feli. num. 9. Deci. in d. c. 1. nu. 41. de appella. Quod tamen intelligo verum, quando contra famam non instat negatio parentum. Ita tenet Abb. & Præpositi. in d. c. transmissæ. Couar. vbi hoc declarat, in Epitome 4. lib. in 2. par. c. 8. §. 1. nu. 9. Circa quā limitationem quomodo filiatio probatur, vide per Pau. Pari. in cōs. x. volu. 2. per. totum.

5 Quinto limita, in causis breuioribus, & modici præiudicij. Ita tenet Bart. in d. l. minore. in. §. si plurium num. 30. versi. si vero ista fama. ff. de quæst. quē sequitur ibi Hippoly. nu. 50. & 54. Abb. in d. c. veniens el 1. nu. 8. circa fi. & ita dicit Bart. vbi supra intelligi debere glo. in l. vbi adhuc. C. de iure dotium, in qua sufficit probare per famam quod maritus male vtitur substantia sua ad effectum vt restituat dotem. remittit se idem Barto. ad ea quę dixit in repe. l. si constante. in 1. 2. & 3. quęst. ff. solut. matri. Eandem opin. tenet Ant. de Butrio, nu. 10. & ibi Felin. nu. 9. in d. c. veniens, el 1. & ibi Deci. nu. 18. & 40. & in c. 1. nu. 37. de appellat. Anto. Corsettus in repertorio ad Abbatem in verbo, fama. Ias. in repetit. l. admonendi nume. 146. ff. de iureiuran. Soci. in regul. cxliiij. in 4. fallentia. Præpositi. Alexandr. in c. 1. nu. 11. de appellatio. Matthę. de Afflict. in c. primo. §. sed quia. nu. 41. quę sit prima cau. benefi. amitten. in Vsib. feudo. Cæpol. in l. 1. §. sed sciendum nu. 132. ff. de ædil. edict.

6 Limita sexto, in impedimento matrimonij, quia probatur per solam famam. Vt probat tex. & ibi Abb. per eum in 3. notabili in c. super eo. de consangui. & affinit. & ibi Doct. Roma. in singu. 622. Alexan. in additionibus ad Barto. in d. §. plurimum, nume. 30. incipit. vana vox. & Hippol. in d. §. plurimum, num. 16. Felin. in d. cap. veniens nu. 9. Decius in c. 1. nu. 40. de appellatio. Doctor de Couarr. in Epitome 4. libri, in 2. par. cap. 6. §. x. nu. 29. De iure regio probatur in l. 2. titu. 3. parte 4. De iure cano. glo. per illum tex. in c. illud. in verb. in hoc. de cleri. excomm. vel deposito ministrant.

7 Septimo fallit, in factis antiquis excedentibus memoriam hominum, quia tunc fama plenam probationem facit. Ita probat gl. in l. atqui natura. §. cum me absente. ff. de nego. gest. Innocē. in c. quod per nouale. & in c. veniens, de verborum significat. Bal. in Auth. quas actiones. in vltima colum. C. de sacrosan. eccle in l. cum super. C. de rei vendicat. in l. in bonę fidei. colum. finali C. de rebus creditis. Cęsar Lamb. in tract. iuris patrona. in 2. par. 2. lib. in 9. articu.

æ.q.j.folio 335.'colũ.1.Andr.Tiraq.in tracta.de primogeni.in præ
fatio.nume.103.Ludo.Gozad.in consi. 8. numero 47. Matthæ.de
Afflict.in decisio.Neapolit.c.cclxxvij.numero.1.Pau.Pari.in cõ
sil.52.nume.50.volu.3.& in consil.xxiij.nume.236. volu. 1. Gu
tus in consilio xcv. numero.15. volumine.2. Matthæ. de Affli
in cap.j.in iiij.notab.numero xxviij.de pace iuramento firmand
Ioan.Samson in consuetudibus Tauronen.articu. xiij. colum. fina
idem Bald.in l.4.C.de probatio.in l.non ignorat.in 6.colum.C.qui
accusa.non possunt. Anto.de Butr.in c. veniens numero.10.de ver
borum signifi.Philip.Decius vbi dicit hanc esse communem opin.
in cap.1.numero 46.de appellatio.Felin.numero 9.& 16.in d.cap.
veniens,de testib.vbi allegat tex. in c.cùm causam. de probatio
Bartol.in l.2.in.§. Labeo,ff.de aqua pluu.arcend.Hippol.in d.l.de
minore.in.§ plurimum nume. 60. ff. de quæstio.& in singu.ccccv.
Iaſ.in l.prætor ait.§.prætor ait nume.25. ff. de æden. Carolus Rui
nus in consil.13.numero 3.& in consil.xcij.nume.2.& in consi.171
nu.2.& 3.in consi.clxxiij.numero 2.volum. 4. & in consi.103. nu.
16. volum. 5. Et dicitur esse tempus de antiquo, quando est tem
pus centum annorum,vel vltra.ita tenet Innocen.in d.cap.veniens
Bartholomæ.Socin.in regu.cxlitij.in 7.limitatio. Corsettus in Re
pertorio ad Abb.in verbo,fama.Eandem opinionem dicit ita com
muniter teneri Alex.in l.cum aliquis C.de iure deliber. & in cõsi.
ccviij.numero.12.volu.2.Specula.in titu.de probatio.in §.j. versi.
cu.valet etiam.Alexan.vbi etiam loquitur de centum annis,in cõ
si.11.nnmero.8.volum. 4. & in consi. lxxiiij.nume. 6. eod.volu.
Deci in d.cap.1.nu.46.de appellatio.eandem dicit etiam commu
nem, scilicet quod requiratur tempus centum annorum, quod est
tempus longæuę vitę hominis,vt in l.fina.C.de sacrosan. eccles.et
in l.an inutiles ff.de vsufruct.lega.Iaſ.in repet.l.admonendi nume.
246.ff.de iureiuran.Eandem opinionem tenet Imo.& ibi Abb.nu.
8.in d.c.veniens el j.de testibus Iacob.de sancto Georg.in l.3.in §.
eiusdem nu.16.ff.de testib.Fran.Curt.Sen.in consi.lxix.nu.5.& in
consi.lxxvi.nu.4.Roma.in consi.cix.nume.1.ver.quo ad secundã,
ad fi.Deci.in consi.ccccxxviij.numero 2.vbi hanc attestatur com
munem.eandem videtur etiam tenere And.Alciat.in tract.presum
ptionum,in 2.regula,præsumptione 3.nume.3.Cæpol. in tracta.ser.
vrbano.prædio.c.xix.Iaſ.in consi.lxxxj.col.2.volu.j. & in cõsi.
xxiiij.colum.penul.volu.3.& in consi.cxlviij.in fi.vol.4. Bandę
dicit commun.esse Bertrand.in consi.xli.nu.8.vol.j. primę impres
sio. & secundum eam communen consuluisse Iaſon. in l.cum ali
quis nu.7.C.de iure deliberan.Eandem opin.tenet Præpos.in c.
1.nu.11.de appella.Rui.in consi.lxxxiiij.nu.9.volu.4.Io.Cora.in
repeti.l.admonendi nume.83.ff.de iureiur.Carolus Molinæ.in con
suetud.Parisien.§.v. nume. 63. eandem opinionem, vbi dicit mę
gis communiter teneri, firmat idem Stepha. Bertrandus in consi.
cclxxxiii,numero 4.volumine 3. primę impressionis Sigismund

Leiredus,

Lofredus, vbi hoc not. examinat, in consi. xliiij. nu. 4. pro qua opin. facit quod supra dixi in regu. xc. in 1. limita.

Licet Anto. de But. in d. c. veniens el 1. de testibus nu. 10. dicat tempus longissimum esse spacium quadraginta annorum. Quem sequitur Alex. sibimet contrarius, in consi. liiij. num. 13. vol. 2 quam opinio. tenet etiam Domin. de sancto Gemi. in c. j. de rescri. lib. vj. & sibimet contrarius videtur tenere Steph. Bertrandus in consil. cclx. nu. 8. vol. 2. primę impresion. Alij etiam dicunt septuaginta annorum, vt Aret. in consi. xxxvi. nume. 6. sed nihilominus, vt supra dixi, precedens opinio est vera & communis. Sed opin. Anto. saluat Deci. in d. c. 1. nu. 47. de appellat.

8 Octauo fallit, quando esset materia in qua ipsa fama, seu opinio communis tribuat. ex eius verbis certum intellectum, tunc enim sufficit quod ipsa probetur. Vt in l. Labeo de supellect lega. in l. cū delationis §. asinam ff. de fund. instruct. ita tenet Anton. de Butrio in d. c. veniēs, nu. 10. quē refert Socin. in regu. cxliij. in v. limitatio. Abb. in d. c. veniens, nume. 8.

9 Nona limita nono, in probatione mortis. Ita tenet Cin. in l. si quidem C. sol. mat. Ant. post alios in c. in præsentia. de sponsali. nu. 7. Bar. in l. 2 §. si dubitetur ff. quēadmod. testa. aperian. & est bonus tex. in l. non omnis. §. a barbaris ff. de re militari. & hanc opi. tenet Feli. per illum tex. in d. c. veniens nu. 8. Bart. in d. l. si quidem C. solu. matr. & ibi Sali. Ias. in l. cum ea quæ. nu. 7. C. de transact. additio. Præpo. in d. c. j. in nu. 11. de appell. Hippo. in d. §. plurimū nu. 79. Iac. de Sancto Georg. in l. 3. §. eiusdem nume. 9. ff. de testib. Quod tantū intelligo verum quandocunque aliquis longe fuit absens, & tractatur de eius hereditate, & sic in his quæ sunt læuis præiudicij: alias autem sola fama non sufficit, sed requiritur alia probatio vltra famam. secūdum Abb. & Anto. in d. c. in præsentia. Stephan. Aufred. in additio. Capellæ Tholo. cccxvi. & in decisio. cccxii. & ibi. Bar. & Salic. in d. l. si quidem C. solu. matr. Corset. in singul. in verbo. mors. Corn. in consi. 10. nu. 7. vol. j. Alex. in consi. 4. nu. 15. vo. 2. & in cō. cxv. vol. 4. Nico. Boer. not. vbi hoc examinat, in decisio. 288. per totam Bartholo. de Chassa. in consuetud. Burgundię, in proœmio. fo. 10. colu. 2. nume. 9. Marianus Socin. Iun. in consi. xxvi. vol. 2. per totum. vbi tractat qualiter mors probetur. De iure regio est tex. in l. xiiij. titu. xiiii. par. iii.

10 Decimo limita, non habere locum quando agitur remedio. c. restituenda 3. q. j. Ita tenet Anch. in consi. xlii. nu. 3. vbi dicit, quod fama publica de possessione, facit tē restitui. sequitur Deci. in d. c. j. nu. 42. de appellatio. Ratio potest esse quia causa videtur esse leuis præiudicii, cum agatur de sola possessione, vt notatur in l. j. C. si de momenta. possess. fue. appell. no. idem Deci. in c. de appellationibus. de appella. & in d. cap. veniens el 1. nume. 43. de testibus, & ibi Felin. nu. 16. in fine.

11 Vndecimo fallit, quando agitur de sufficientia ordinandi, Ita te-

net Domi.post glo.ibi,in c.nullus in fi.xxiiij. distin.quem sequitur Feli.in d.c.veniens el.1.nu.9.de testi.Hippol.in d.l. de minore.in d.§.plurimum nu.80.ff.de quæstio.

12 Duodecimo limita, in collatione beneficij:nam pertinentia collationis sufficit probare per reputationem & famam ita concludit Domini de Rota in decis.cxxiij.secūdum impressionem antiq. & secundum nouā in decis.3.in titu. de probat. Phil. Dec.in d.c. j.nu.39.de appellat.

13 Decimotertio fallit,in possessione seruitutis, aut libertatis,aut similj,vel in quasi possessione ingenuitatis: & ita ut onus probandi transeat in aduersarium volentem dicere contrarium, vt in l.mater C.ne de statu defunct.Ita tenet Bart.in l.de minore d.§.plurimum, nu.30.in fi.Bald.in d.l.2.per illum tex. C.si seruus aut libert.libro x. Iac.de sancto Georg.in l.3.in.§.eiusdem nu.7.de testi.Andr.Tiraq.in tractatu de nobilitate,c.x.nu.8. Carolus Ruinus in cōsil.128. volum.4.nume.10.

14 Decimoquarto fallit,quādo a statuto hoc disponitur, vt quia dicat statutum quod delictum sola fama probetur,argu. tex. in c.cum dilectus de fi.instru.Ita tenet Barto. in d.§. plurimum.nu.31. quem sequitur Philipp.Decius in d.c.1.nume.48. de appellat.Abb.in d. c.veniens,el 1.num.10.de testibus; vbi dicit quod tale statutum q̄ fit contra ius commune,debet stricte interpretari,quem sequitur ibi Decius numero 33.

15 Decimoquinto fallit, in probāda excommunicatione: nam excommunicatio per famam probatur. Ita tenet Bal. in cap. 1. per illum tex.col.j.ver.nota q̄ excōmunicatio.hic finitur lex,& incipit consuetudines regni.in Vsib.feud.pro qua opin.est tex.in c.illud.& ibi gl.in verbo,in hoc.de cler.excomm.ministrā.& in c.ad hæc.in gl.in verbo ,publice,de postula.prælat. Quod tamen intelligo verum , quando non agitur de prejudicio alterius , vel in foro aię,sed quantum ad hoc vt quis repellatur ad agendum tanquam excommunicatus,non sufficit fama sed debet fieri apertissimus documentis.Ita Ant.de But.in d.c.veniens,el j.nu.x.alleg. Spec. in titu. de notorio in.§.fama Anto.de But.& ibi Abb.nu. 11. in c. prudentiam in.§.sexta.de offi.deleg.& ibi Dec.num.36.idem Decius in d.c.ad hæc nu.48.de postulat.prela. Iacob.in d.l.3. in.§. eiusdem nu.19.ff. de testi.pro qua opinione est tex.in c.pia.in verbo, apertissimis documentis.de exceptio.lib.6.

16 Decimosexto limita, quandocunque clericus fuerit infamatus a populo,nam tunc fama probat , & tenetur innocentiam suam purgare.Probat tex.in cap.presbyter.3. q. 5.in c. cum desideres §. secundæ.de senten.excomm.in c.1.cum aliis,de purga.cano.ita tenet Alex.in addit.ad Bar.in l.de minore.in §. plurimum nu. 30. in addi.incipien.vana vox. ff.de quæst.Dec.in c.prudentia.§.6. num. 42.de offic.deleg.

17 Decimoseptimo fallit,in probando iudicem esse consuetum in carcerare

carcerare vel torquere homines, vel similes violentias inferre appellantibus vel conquerentibus de eo. Ita concludit Bartol. in l. de pupillo. §. si quis ipsi prætori. nu. 17. ff. de noui operis, quem sequitur Alexan. in additio. ad Bar. in d. l. de minore, in. §. plurimum, numero 30. incip. vana vox. Felin. in d. cap. veniens, el 1. nu. 9. in fine, de testibus. & in cap. afferre, nume. 11. de præsump. & in cap. de quarta, numero. 24. de præscriptio. & de illo dicto Bart. facit etiam mentionem Alexan. in consil. 66. numero. 9. volu. 3. hanc opinionē tenet Iason in repet. l. admonendi, nume 246. de iureiuran. Ruinus in consil. 105. numero. 3. vol. 1.

18 Decimooctauo limita, non habere locum in Principe attestante de fama seu infamia alicuius, quando loquitur assertiue, secus si loquatur narratiue. Porro dicitur loqui per verba assertiua, quando loquitur hoc modo, quia constat nobis talem esse infamatum &c. Per verba autem narratiua dicitur loqui, quando dicit, multorum clamor ad nos peruenit quod talis est infamatus. Hanc limitationem posuit Ioan. Andr. in additionibus ad Specul. in tit. de inquisitione, in. §. nunc tractemus. versi. hoc autem notandum, quem sequitur Abb. in c. cum operteat, in 3. notabili, de accu. Iacobinus de sancto Georg. in d. §. eiusdem, numero 21. Ias. in repe. d. l. admonendi, numero 146. in fine.

19 Decimonono limita, non habere locum, vbi tractatur aliquid circa materiam peccati: nam ad euitandum peccatum, fama plene probat. Ita tenet Abb. in cap. 1. nu. 17. de postula. prælat. quem sequitur Præpos. in c. 1. nu. 11. de appella. Are. in consi. 13. col. 8. Hippo. in d. l. de minore, in. §. plurimum, numero 73. ff. de quæstio.

20 Vigesimo fallit quando agitur de informatione conscientiæ alicuius, nam tunc plene probat. Ita concludit Anto. de Butri. in repe. c. peruenit, col. 17. de censi. allegat Compostel. in c. 1. de electio. lib. 6. quem sequitur Fel. in d. c. venies. nume. 9. de testi. Hippo. in d. §. plurimum, numero. 82.

21 Vigesimoprimo limita non habere locum in consuetudine, nam consuetudo probatur per famam. Ita tenet Cinus in l. 2. in versiculo 2. quæritur. C. quę sit longa consue. quem refert & sequitur Alexan. in consi. 14. numero. 1. volu. 5. Hippoly. in dicto §. plurimum, numero 75.

22 Vigesimosecundo limita non procedere in mala fide, nam mala fides bene probatur per famam. Ita Bart. in l. Celsus, nume. 18. ff. de vsucap. Cardi. in consi. 28. Ang. in l. eum qui in. §. fi. ff. de Publicia. et in consi. 260. numero 5. Aret. in consi. 15. numero 11. Hippo. in d. §. plurimum, numero 76. Lodoui. Gozadinus in consil. 1. numero 33. Matthęus de Afflictis in cap. 1. in 4. notab. numero 27. de pace iuramento firman. in Vsibus feudorum, Socinus Iuni. in consi. lxix. numero. 12. volu. 1.

23 Vigesimotertio limita non procedere in confiniis: nam bene probantur per famam. Ita tenet Archidia. in cap. inter memoratus, nu.

4.16.quæ.3. quem sequitur Imol. in c.cum causam, numero 5. de probatio.& ibi Felin.numero 9. Hippol. in d.§. plurimum.numero 78.pro quo facit quod supra dixi in 7.limitatione. Eandem opinio, tenet Gratus in consi.95.nume. 15.vol.2.facit tex.in d.c.cum causam de probatio.

24 Vigesimoquarto limita,non habere locum in ecclesiastico interdicto:nam sola fama facit probationem sufficientem,vt interdictum superioris obseruetur.Ita probat gloss. in c. 1. in verbo publice.de postula. præla. quam sequitur ibi Abb.numero 17. & expresse Petrus Briaxius Nauarrensis in directorio electionum, in prima parte cap.20.numero 10. Deci, vbi eam declarat in d. cap. 1.numero 48,de postula.prælato.

REGVLA CCC.

FAMA in criminalibus non facit semiplenam probationem. Hanc regulam probat gloss.in c.veniens, el 1.in verbo illorum,de testib.& ibi Bald.Imol.Anto.de Butrio,nume.x. & Abb.numero 8.Felin.numero 12,Dec.numero 25. & ibi cæteri Docto. Bald.& Doct.in c.1.de appella.Bart.in l.de minore, in §. plurimum nume, 20.ff.de quæstio.& ibi Hippol. nume. 55. vbi allegat quam plures Docto.Eãdem opinionem tenet Iaſ.in repe.l.admonendi, numero 250.ff.de iureiur.Aymon Crauetta in consi. 41.numero. 6.Cæpol. in consi,34.numero 5.in consiliis crimina.Iacobi.de S.Georg.in l. 3.in.§.eiusdem,nume.10.ff.de testi.Salice.& Docto.in l.ea quidem C.de accu.& hanc dicit esse communem opinionem. Marc.Anto. Blancus in tract.de indiciis & tortura,nume.113. Ratio huius regulæ est,quia in criminalibus, probationes debent esse luce meridiana clariores,l.sciant cuncti.C. de proba. canonizata in c.sciant cuncti.2.q.8.quibus concordat regia l.12.titu.14.parte 3.ita concludunt omnes supra dicti doct. Et circa hanc reg. vide Decium in consi 429.nume.9.& in consi.189.nume.13.Hier.Gratum in consi. 136.nume.2.vol. 2.Matthæum de Afflictis in c.1.notabili 4.nume. 15.de pace iura.firman.in vsibus feudo.Ioan.de Amicis in consil. 40.nu.12.Paris.in consi.153.nu.11.cum aliis.volu.4.

2 Amplia primo,etiam agatur de crimine ciuiliter, quia idem erit quod in criminalibus.Ita concludit Antonius de Butrio in d. cap. veniens,numero 10.& ibi Abb.nume.9.allegant text.in c.tam literis de testibus, vbi dicunt probari,quod fama cum uno teste nõ probat.& ita per illũ textum expresse notat ibi Bal.nume.1.in 2.notabili.Ioan.de Anania in consi.49.numero.3.Feli.in d.c.veniens,numero 12.Iaſ.in d.l. admonendi, numero 250. Quam ampliationẽ reprehendit Decius in d. c. veniens, el 1. numero 28. & ante eum ibi Imola numero 8. quem sequitur Iacobi. de sancto Georg.in d. §.eiusdem

§.eiusdem,nu.11. Ratio in qua se fundat Imo.est, quia quando agitur de crimine ciuiliter,non requiruntur ita stricte probationes sicut quando agitur criminaliter.

2 Amplia secundo,vt habeat locũ in causa ciuili famosa & ardua quia æquiparatur criminali.Ita tenet Bal.in d.c.veniens,el 1.nume. 7.allegat tex.in l.propter litem. ff. de excusa. tuto. quem sequitur Deci.numero. 39. Et ideo in matrimonio disoluendo (quia grauis causa reputatur) non sufficit fama cum vno teste , ut concludit Alex.in consi.143.nu.4.vol.2.Hippo.in d.§.plurimum.nu.56.allegat notata per glo.& doct.in c.mulieri,de iureiur. facit tex. & ibi notata per Anto.in cap.1 de consang. & affini.Eandem opi.sequitur Iason in d.l.admonendi,numero 252.

3 Amplia tertio, habere locum in omnibus casibus in quibus non defertur iuramentum in probationis defectus nam in talibus fama cum vno teste non probat.Ita tenet Bal.in c.1.numero 3. de appel. sequitur Deci. in d. c. venies. numero 31. Et casus in quibus iuramentum non defertur in supplementum probationis ponit Iason in repet.l.admonendi,numero.294. Hippoly. in l.maritus,ff. de quæstio.

4 Amplia quarto, etiam si agatur de probanda excommunicatione vt quis a iudicio repellatur.Ita concludit Anto. de Butrio, in d. c.veniens,numero.10.& ibi Feli.numero 12.Facit quod supra dixi in regu.299.in 15.limitatione.

5 Amplia quinto,etiam si de hoc esset statutum Episcopi,quod per vnum testem de veritate,& tres de fama conuincatur quis de vsura.Ita concludit Federicus de Senis in consi.17.per totum,quem sequitur Ancha.in repe.c.1.col.80.versi.accedat quo supra, de constitu.Feli.in d.c.veniens,nu.12.

1 Limita primo, quando esset facta plusquam semiplena probatio. Ita tenet Bal.in l. si quis in §. 1. ff. de ęden.numero 4.quem sequitur Aret.in d.c.veniens,numero 23.Ioan.Andrę.in addi ad Specul. in titu.de probatio.in.§.fi.versi.13.ad fi.Pro qua opinione ibi Are. allegat tex.quem dicit esse singularem secundum vltimum intellectum glo.in c.pręterea,de testib. vbi si testes deponunt snper adulterio de auditu,quia testes audiuerunt adulteros commisceri , tunc una probatio iuncta cum fama et aliis legitimis adminiculis probat crimen.Facit etiam tex.in l.1.in.§.idẽ Cornelio,in fine. & ibi Bar. ff.de quęst.vbi ex vno teste de veritate coniunctis argumentis fit plena probatio.facit etiã glo.& ibi Dominicus in c.i.in verbo,manifestos,de vsuris,lib. 6. Eandem opinionem sequitur Felin.in d. c.ueniens,numero 13.Iacobinus in d §.eiusdem,numero 13. Deci.in consil.103,numero 12. Tholo.Gram.in decisio.42.numero 12. Deci.in d.c.veniens,numero 32.vbi dicit,quod hoc totum est in arbitrio iudicis,attenta qualitate famę & pręsumptione quę esset vltra semiplenam probationem.

2 Limita secundo,vt non procedat quantum ad inducendam purgationem

gationem, vt in c. presbyter si a plebe. 2. q. 5. Ita tenet Felin. in d. c. veniens, numero 14. Iacobi. de sancto Georg. in d. l. 3. in. §. eiusdem numero 12. ff. de testi.

3 Limita tertio, vt non procedat quantum ad inquirendum, vt in c. qualiter & quando, el secundo, de accusatio. Ita tenet Felin. per illum text. in d. cap. venies, numero 14. Iacob. in prælegato. §. eiusdem, numero 12.

4 Quarto fallit, quo ad deueniendum ad torturam. Ista est glo. nota. & communiter approbata, quæ hoc clare videtur probare, in l. qui sine accusatoribus. in verbo, suspicionibus. ff. de quæst. Contrariam tamen opinionem, imo quod fama non faciat iudicium ad torturam contra aliquem, tenet Ioan Andr. in additionibus ad Specul. in ti. de probatio. in. §. videndum, nume. 19. incipi. sciant. in fine idem in titulo de notorio crimine. in. §. fama est, super versiculo, casus, ad fin. Quem refert & sequitur Anto. de Butrio in c. tertio loco. nume. 19. de probat. Ang. in tracta. maleficiorum, in verbo, q fama publica, nu. 41. Panor. in c. 1. nume. fi. de purga. cano. & in c. cum in contemplatione, de regu. iur. Alex. in consil. 5. nume. 3. volu. 1. Et hanc tenet Bar. in l. si milites. C. de quæst. & in d. l. de minore, in. §. plurimum. nume. 31. ff. eod. licet non clare, & dicit communem Iason in repeti. admonendi, nume. 25. ff. de iureiur. vbi allegat quam plures docto. Hippo. in d. §. plurimum, nume. 27. & in fin. g. 97. Hãc etiam tenet Parisi. in consil. 158. nume. 11. volu. 4. idem Hippo. in consil. 15. nume. 12. Anto. Corsettus in Repertorio, in verbo, fama. Paris de Puteo in tracta. de syndica. in verbo, an fama. Marcus Mantua, vbi assignat rationem, in consil. 148. nu. 7. Ioan. de Amicis in consil. 85. nu. 4. Stephanus Bertrandus in consil. 31. nu. 2. vol. 3. secundæ impressionis. Et hanc opinionem dicit ita communiter teneri Marcus Antonius Blancus in tracta. de indiciis & tortura, nu. 213. Iacobi. de S. Geor. in l. 3. in. §. eiusdem, ff. de testi. Quam limitationem intellige vt dicam in regula infra proxima.

5 Quinto limita non habere locum, quando agitur tantum ad finẽ probandi iurisdictionẽ illius causæ: nã tunc fama publica in criminalibus facit plenã probationẽ. Ita concludit Domini. de sancto Geminiano, in c. si iudex laicus, in §. & si notoriũ. nu. 2. in 1. nota. de senten. excom. lib. 6. quẽ sequitur Hip. in d. §. plurimum, nu. 74.

6 Sexto limita nõ procedere, quando cum fama esset dictum Syndici qui ita denuntiatur Titium occidisse Caium, quia tunc fama facit semiplenam probationem. Ita consulvit Bar. in consi. 191. in finalibus verbis. Quem licet corrupte, sequitur Augusti. Ariminiẽsis in additio. ad Ang. in tracta. maleficiorum, in verbo, quod fama publica, numero. 41. & Hieronym. Gratus in consi. 136. numero. 17. volu. 1. Hierony. Zanetinus in tracta. differentiarum vtrius iuris, differentia 109, numero. 185.

Regula

REGVLA CCCI.

FAMA in criminalibus non facit indicium ad torturam. Ita expresse tenet Bar. in l. milites. C. de quęst. Auro. de But. & ibi docto. in c. veniens, el j. de testib. sequuntur doct. in reg. præcedenti, in iij. limit. relati. De iure regio probatur in l. iij. titu. xxx. par. 7.

Hanc reg. ponit Bernar. de Luco cum duabus limitationibus, remittendo se ad Hippo. in l. de minore, in §. plurimum. num. 7. ff. de quæstio. in regu. 333.

1 Limita primo, quandocunque fama est vehemens. Ita expresse concludit Bar. in consi. cxcj. sequitur Bal. in c. j. in §. iniuria. de pace iuramen. firman. in vsi. feud. Fel. in d. c. veniens. nu. 15. Augusti. Arimin. in addi. ad Ange. in d. tract. malefi. in verbo, quod fama publica, nume. 42. Thomas Gramm. in consi. lvij. nu. 16. Hippolyt. in d. §. plurimum. nu. 28. & in l. patre vel marito. nu. 59. ff. de quęst. & in pract. crimin. in §. diligenter. nume. 20. & in consi. iij. num. 6. & in consi. xlix. nu. 65. & in singul. xcvij. & singu. ccv. Parisi. in consi. cliij. nu. 21. vol. iiij. Hiero. Grat. in consi. lvij. num. 2. libr. ij. Matth. de Affl. in c. j. nu. 17. de pace iuramen. firman. in vsib. feud. Thom. Gramm. in decis. xxxiiij. nu. 52. & ibi nu. 53. dicit, ꝙ relinquitur arbitrio iudicis, quando fama dicatur vehemens. Hippoly. in d. §. plurimum. nu. 30.

2 Limita secundo, quando cum fama adesset dictum officialis denũciantis cum iuramento. Vt supra dixi in præcedenti Reg. in fina. limitat. & tenet Paris de Puteo in tract. syndi. in verbo, in fama, nu. 3. pro qua opi. allegat text. in Auth. hodie. C. de repud. Matthæ. de Affl. in c. j. in iiij. not. nu. 35. de pace iuram. firman. in vsib. feud.

3 Limita tertio, quando contra illum malefactorem contra quem vox & fama de delicto commisso est etiam probatum, illum hominem esse malæ famæ, vitæ, & conditionis. Ita expresse tenet Albert. Gand. in tract. malef. in rubr. a quo vel a quibus possit fama incipere, nume. 12. Augusti. Arim. in additio. ad Ang. in verb. quod fama publica. nu. 44. Pro qua opinione est text. de iure Regio. in l. iij. tit. xxx. par. 7. pro qua vide Matth. de Affl. in d. c. j. in iij. not. num. 41. Hiero. Zanet. in tract. diferentiarum vtriusque iuris differentia. cix. nu. 185.

4 Quarto fallit, quandocunque cum fama adesset fuga: nam tunc talis infamatus potest torqueri. Vt in Authentica de exhibendis reis §. si vero. colla. v. & in Authen. de sanctis Episcopis. in §. si quis autem. colla. ix. nam tunc iste talis potest torqueri. Ita expresse per illum text. tenet Matth. de Afflict. in d. iiij. notab. num. 40. Bar. in l. fi. ff. de quæstio. Imol. & ibi Fel. num. 6. in c. nullus. de præsumptio, vbi hoc declarat Hiero. Grat. in consi. xlviij. nu. 8. vol. 2. Circa quam limita, vide text. de iure regio. in l. xiij. tit. xxix. par. 7. Doct. in l. lege Cornelia. ff. ad Sylla. & vide infra in reg. cccviij.

Quinto

5 Quinto fallit, quando fama habuit originem ab honestis perso-
nis: nam tunc bene facit indicium ad torturam. ita sentit Bald. in c.
j. §. item si vasallus. colum. vlti. de controuersia inuestitu. Sal. in l.
ea quidem. C. de accusatio. facit tex. in c. qualiter & quando. et ij. de
accusatio. & in l. miles. iu. §. mulier. & quod ibi notat Bar. ff. de ad-
te. Paris de Puteo in tract. syndicatus, in verbo, an fama. nu. 1. Hā
opinionem tenet Hippol. in d. §. plurimum. nu. 30. & in singu. xcvii.
& in consi. iij. nu. 5. & in consi. xxxj. nu. 5. Franc. Aretin. in d. c. ve-
niens. nu. 35. & ibi Fel. nu. 17. Parisi. in consi. cliij. nu. 12. vol. ij. fa-
cit etiam tex. in c. cum in iuuentute. de purgatione canonica.

REGVLA CCCII.

FAMVLO dicens, ne reuertaris domum nisi sentiam nouum
de te, si famulus occidat aliquem, tenetur dominus de homicidio,
quando dominus prius recipit aliquam iniuriam. Hanc reg. ponit
Bar. & ibi Doct. in l. si quis mihi bona. §. per Seio. nu. 2. per illum
tex. ff. de acquir. hæred. Anch. in c. ex literis. per illum text. de ex-
cessibus prela. & ibi Abb. Alex. in consi. 127. nu. 4. & in cons. 128.
nu. 5. vol. 4. & Ripa in l. si ventri. §. fin. nu. 4. ff. de priui. cred. Fel. in
c. afferte. nu. 13. de præsumptio. & in c. sicut dignum. num. 12. de ho-
micidio. Iacobi. de S. Georg. in l. j. nu. 6. C. de seruis fugit. Areti. in
tract. malefic. in verbo., & Sempronium mandatorem. nu. 42. & ibi
Augusti. Arimi. in additi. dicit hanc esse communem opin. Pro qua
opinione Bar. facit notabile dictum eiusdem Bart. in l. sed si vnus.
§. seruus. nu. 2. ff. de iniur. vbi dicit, q̃ quandocunque aliquis inter-
fecit aliquem per alienum hominē, qui de necessitate debet ei obe-
dire, dicitur proprie interficere. allegat ad hoc tex. in l. ita autem. in
§. gessisse. ff. de administr. tuto. Eandem opin. tenet idem Bartol. in
l. iij. in. §. si procurator. ff. quod cuiusque vniuer. nomi. pro qua opin.
facit etiam text. & ibi Abb. nu. 9. Feli. nu. 9. in c. mulieres. de sente.
excomm. sequitur Hiero. Grat. consi. v. nu. 11. vol. j. Matthę. de Af-
flict. in consti. Neap. lib. j. Rubr. xij. nu. 17.

1 Amplia primo procedere, etiam si dominus dixisset famulo in
aure certa verba, & ille statim iuit & occidit hominem: nam præ-
sumitur factum de mandato domini. ita expresse tenet idem Bart. in
l. si ventri. in §. fi. nu. 1. ff. de priuileg. cred. per gl. ibi: quem vltra An-
gel. ibi sequitur Bal. in l. multum. col. ij. C. si quis alteri vel sibi. et in
l. j. col. iiij. C. de ser. fug. & in c. veritatis. col. 3. de dolo & contuma.
Alex. in l. si cum dotem. §. si mulier. in vij. not. ff. so. ma. Io. de An.
in consi. 23. Fel. in c. j. nu. 12. de offic. deleg. Hip. in l. j. in §. præterea.
nu. 27. ff. de quæst. Hiero. Grat. in consi. cx. nu. 11. vol. j.

2 Amplia secundo, etiam si famulus extitisset per multos dies q̃
non cōmisisset maleficium; nam si postea commisit tale delictum,
videtur

videtur commisisse vigore mandati. Ita concludit Innoc. in c. ad audientiam. de homic. quem sequitur Feli. in c. sicut dignum. nume. 12. de homic. Hanc opi. tenet Bar. in l. non solum. in §. si mandato. nu. 12. ff. de iniu. Aret. in d. tract. malefic. in verbo, & Sempronii mandatorem. nu. 15.

§ Amplia tertio habere locum, etiam si dominus proferens talia verba famulo expresse inhibuisset ne occideret: nam sequuto delicto tenetur dominus, iuxta tex. in c. fi. de homic. lib. vj. Ita per illū tex. hoc tenet Bal. in l. non ideo minus. nu. 14. de accusa. Matthæsi. licet de Bal. nullā mentionem faciat. iu sin, clxxxviij. in fi. Maria. Socin c. ad audientiam. nu. 63. de homicidio.

Hanc reg. cum 6. lim. ponit Bernar. de Luce in reg. ccj. remittendo se ad Iaso. in l. j. a nu. 28. vsque ad num. 38. C. de seru. fugi.

REGVLA CCCIII.

Famvlos vel consanguineos habens in domo, qui essent homines improbi, dominus ex ipsorum delictis tenetur: quia præsumendum est q̄ perseuerabunt in delictis suis, vt in reg. semel. de regul. iur. lib. vj. & dominus accipiens eos in domo, præsumitur informatus de eorum conditione, vt in l. fi. in §. seruorum. ff. naut. caup. & stabu. Hanc reg. ponit Card. Zaba. in Clem. ne in agro. §. porro. in iiij. not. de statu moca. quem sequitur Fel. in c. Petrus. nu. 7. de homici. Dec. in l. iij. nu. 8. & ibi. Curt. Iun. nu. 9. & Doct. moder. C. de pact. Alcia. in tract. præsumptio. in iij. reg. præsumpt. xl. Francis. Zoannettus Bononien. in consi. xxvij. nu. 6. pro qua opinione est tex. in c. nulli. de accusat. & in l. fi. de abigeis. Et circa hanc reg. vide Ias. in l. age cum Geminiano. nu. 7. C. de sacros. Pet. de Ferra. in practi. in forma inquisi. in verb. transeat. nu. 6.

Limita, & intellige istam reg. vt non procedat ad hoc vt prædicti domini puniantur eadem pœna qua ipsi delinquentes, sed mitius arbitrio iudicis, ex quo puniuntur per præsumptiones. Secundum doctrinam Inno. in c. quia verisimile. de præsump. num. 2. vbi tenet, q̄ quoties condemnatur quis ex præsumptionibus seu ex præsumptiuis probationibus, iudex debet multum temperare sententiā & mitigare pœnam. quem ibi sequuntur doct. Canonistæ, præcipue Abb. & Feli. nu. 6. per tex. ibi Ias. in l. j. nu. 28. C. de seruis fugi. & in l. j. nu. 21. ff. si cer. pe. Philip. Dec. in c. tertio loco. nu. 6. de proba. Tho. Grammati. in decis. xliij. nu. 13. & cum illo dicto Innoc. esse comm. opinio. testatur expresse Pala. Ruui. in alleg. hæresis. §. xj. quod notab. declarat, & sequitur Iacobi. in rubr. nu. 7. ff. de probat. Ratio est, quia in hoc casu uidetur potius argui culpa domini, quam dolus, vt in l. culpa caret. ff. de regu. iur. Bal. in c. veritatis. nume. 5. de dolo & contum. Quod tamen intelligo verum, quando delictum nō fuisset factum contemplatione domini. quia si eius contemplatione esset factum, eadem pœna veniret puniendus qua ipse delinquens.

Pro

Pro qua opinione facit notabile dictum Barba. in c.j.nu.34.de offi. deleg. vbi concludit, ꝙ si famulus pręsente domino habente verba cum aliquo, percussit illum ense vel alio modo, si delictum famuli cadit ac commodum domini, imputatur ipsi domino. pro quo allegat dictum Bal. in l. de pupillo. in §. si quis ipsi prætori. ff. de no oper. nunt. vbi si famulus potestatis verberauit appellantem, pra sumitur de mandato potestatis. quod dictum Bar. sequitur ibi Alex. et Bal. in l.j.C. de seruis fug. Fel. in c. mulieres. de sen. excom. nu. 4. Hippo. in cons. xx. nu. 1. Matth. de Afflict. in constit. Neapo. lib. j. Rub. xij. nume. 18.

REGVLA CCCIIII.

FAMVLVS de mandato domini tenetur prestare operas alteri, quas sibi exhibere tenetur. Hanc reg. probat tex. in l. operæ in rerum. in fi. ff. de ope. liber. && in l. homines. & in l. vxori. in §. Serapium. ff. de vsufruc. legat. Ratio est: quia is qui conduxit, alteri potest locare, l. cum plures. ff. locat. et illa pecunia per famulum acquisita acquiritur domino. l. patronus, & l. si libertus. la j. & in l. qui libertinus. ff. de oper. libert.

1 Primo fallit, quãdo dominus vellet delegare operas turpes, quas ipse dominus non potest exigere. vt in l. hac demum. ff. de ope. lib.

2 Secundo limita, quando extra locum vellet vt famulus seruiret: quia famulus non tenetur si ad illas operas non esset obligatus. Vt in l. vsuras. & ibi Doct. C. de solutio.

3 Tertio fallit, quando dominus his quibus operas iubet exhiberi esset odiosus vel onerosus, vel rixosus: nam tunc non tenebitur famulus eidem seruire. Argum. tex. in l. ij. ff. vt in possessio. legato. & in l. inuitus. ff. de fideicomm. liberta. in l. fi. C. de pactis inter empto. & vendito. quia non debet fieri deterior conditio famuli, l. generaliter. in fi. ff. de fideicom. liberta.

REGVLA CCCV.

FAMVLI scholarium & clericorũ, gaudent priuilegio ipsorum. Han reg. probat tex. & ibi doct. in Authẽ. habita. C. ne filius pro patre. & in clericorum famulis probat tex. in l.j. & ij. C. de epi. scop. & cleric. quam opin. tenet Philip. Fran. in proœm. 6. in verbo, scholaribus. Iac. Rebuff. in l. vnica, in §. fi. de collegia. & nummul. lib. xj. Et circa hanc reg. vide Feli. vbi eam declarat, & plura adducit, in c. ij. nu. 2. de foro compe. Iaf. & ibi Doct. vbi hoc ẽt examinant. in l. scrimarios. C. de milita. testam. Bal. in notabi. in d. l.j. vbi in supradictis locis reperies hanc regul. ampliatam & limitatam. Et qui proprie dicantur de familia domini, ponit Fel. in c. insinuante de offic. delega. Matth. de Afflict. in constit. Neapol. lib. j. Rubr. xv. nume. 19.

Hanc

Hanc reg. in famulis scholarium cum duabus amplianib. et vnica limitatio. vbi plura congerit in proposito, ponit Petrus Rebuff. in d. tract. de priuil. scholarium. priuile. clx. a nu. 1. vsque ad fin.

Quę reg. in famulis scholarium est hodie correcta de iure regio, per pragma. xxv. in volu. pragma.

REGVLA CCCVI.

FAMVLVS intra triennium salarium a domino petere debet alias post tres annos non auditur. Quę regula probatur de iure Regio in pragma. clvij. de Madrid. Anni Domi. 1528. vbi dicitur ꝙ seruitia famulorum per triennium præscribuntur. Circa quam reg. vide quæ dixi in reg. vj. & Phil. Corn. in consi. cclxix. et 328. volum. j. item D. Couarru. in repetitio. reg. possessor. ij. par. §. xj. nume. 2.

1 Limita primo non procedere, quando impediuntur petere aliquo iusto impedimento. vt c. commissa. de elect. lib. 6. in l. fin. C. de adulte. in l. si cum ipse. ff. de excusa. tuto. Ita expresse tenet Bal. in auth. nisi tricennali. in princ. vers. sed quid dices. C. de bon. s mater. vbi dicit, ꝙ hæc limitatio est naturalis: quia vbi non est negligentia, non debet esse pœna. Eandem opin. tenet Ias. in consil. xxxv. col. ij. vol. j. facit quod notat Alex. in consi. lxv. nu. 5. lib. 6.

2 Secundo fallit, quando dominus iurauit soluere: quia iuramentum perpetuat actionem. vt in l. nam & postea, in. §. his qui temporali. ff. de iureiuran. Quam opinionem sequitur Ias. in additio. ad Cãstoph. in. §. sed aliquando. nu. 5. Instit. de vsucapio. vbi dicit, ꝙ hoc sumitur ex notatitis per Anto. de Butr. post Hostien. in c. si diligenti. de præscript. & idem Ias. in. §. de constituta. Institu. de actio. Hanc etiam opi. per illum tex. tenet Bar. in d. §. si his qui temporali. & ibi Ias. nu. 4. Hippo. vbi dicit ita obtinuisse in contingentia fa cti. in sing. cxlj. vbi etiam quam plures Doct. allegat Fel. in c. fi. nu. 7. de prescript. Marc. Anton. Baueria in tract. de virtute, & viribus iuramen. priuileg. xxix. nu. 42. Corn. in consi. cccxxviij. nume. 22. vol. j. & Roderic. Xuarez, vbi hoc notab. examinat, in repeti. post rem iudicatam. fol. 116. col. iij. nu. 2. in. §. considera vltimo. ff. de re iudica.

3 Tertio limita non habere locum, quandocunque famulus peteret debitum competens sibi actione reali. ita Bald. in l. pen. C. quod cum eo. Ias. in princ. inst. de actio. nu. 101. post Bald. & Aretin. ibi. quam limitationem latius examinaui in d. regu. vj. in j. limitatio. Et ideo si famulus relinqueret vestes apud dominum depositi nomine, eas repetere poterit, etiam post tres annos, non obstante supra dicta pragma.

4 Quarto limita, si famulus deserat dominum, et statim redeat: tunc non videtur recessisse; ideo annus computabitur a die quo nouissi-

me discedet cum effectu: vt in l.iii.ff. de diuorti. & in l.quod calore. vbi hoc notant Docto. ff. de reg.iur.

5 Quinto limita quandocunque talis prescriptio esset per litis contestationem interrupta: quia famulus intra tres annos conuenit dominum, & lis fuit incepta, tunc perpetuatur actio. vt est text. & ibi Doct. in d.l.nam & postea. in §. si is qui temporale. & in l.fi. C. de præscrip. xxx. vel xl. anno. quod late tradidi. in d.reg. vj. in fi.

6 Limita sexto, non procedere in foro conscientiæ: nam si dominus sciat se hoc famulo debere, non est totus quo ad Deum, cum sit mere fidei possessor. Vt in c. vigilanti. in c. fi. de prescript. cum simil. Ita expresse concludit Phil. Corn. in cons. 169. nu. 15. & in con. 328. nu. 14. & 32. Quam limitationem allegando fratrem Alfonsum a Castro, quia ita tenet, posui in d. reg. vj. in ij. limitat. Hanc etiam limitationem tenet Guliel. Rouille in glo. ad consuet. Cenomanenses. artic. xxxv.

7 Limita septimo, si rem aliquam domi famulus habeat: nam si res ab eo petatur, poterit famulus excipere de salario, etiam post tempus: quia quando quis agere in ciuilibus prohibetur, excipere tamē poterit. ita Bart. in l.j. in §. sublata. & ibi Ias. in ij. lect. ff. ad Trebellia. Ratio: quia exceptiones sunt perpetuæ. l. pure. in §. fi. ff. de dol. mali & metus except. glos. in l. sicut, in verbo, persecutione. C. de prescrip. xxx. vel xl. anno. Bar. vbi hoc notab. declarat in l. societatem. in §. arbitrorum. nu. 22. ff. pro socio.

8 Octauo limita non procedere, quando debitor conuenitur coram conseruatore, vel alio iudice ecclesiastico: quia supra dicta ordinatio non astringit hos iudices. Vt in c. ecclesiæ sanctæ Mariæ. & ibi nota. de constit. notat Bal. in cons. 184. col. ij. vol. v. Corne. in cōsil. cccxxviij. vol. j. num. 25. facit text. & quod ibi notant Doct. in c. fina. de rebus Eccles. non alienan. & quod supra dixi in regula cxxxv.

9 Nono limita, quando debitor confitetur se illam summam debere: nam tunc iudex debet dominum condemnare ratione confessionis etiam si alias fuisset absolutus: qui cōfessus pro iudicio habetur: Vt in l.j. ff. de confe. facit etiam tex. in c.ij. de purga. vulg. & in c. quia plerique: de immu. eccle. vbi dicunt quem audiri post sententiam, si pars confiteatur eam iniquam.

10 Decimo limita, quando dominus non exciperet de supra dicta pragma. nam etiam post tres annos poterit condemnari. Vt in l.ij. in §. hoc autem iudicium. ff. de damn. infect. & in l. de pupillo. in §. qui opus. ff. de noui oper. nunti. Cuius est ratio, cum iudex non teneatur impartiri officium non postulatum. §. hoc autem iudicium. Pro qua facit cp in proposito huius limitatio. adducit Ripa, in d. §. hoc autem iudicium. Phil. Dec. in l. res iudicata. nu. 4. ff. de regu. iur. Ias. in l. patre furioso. nume. 11. cum aliis. ff. de his qui sunt sui vel alien. iur. Pro qua limitatione facit: nam prescriptio excludit actionem; vt in c. ad aures. & ibi Feli. de prescript. probatur etiam in supra dicta

pra dicta prag. notat Bal. in l. si pene. ff. de condict. indeb. & l. j. C. si aduer. credi. & in l. sicut, vbi gl. C. de prescrip. xxx. vel xl. anno. et sic cum præscriptio pariat exceptionem, illam debuit pars opponere: alias sibi imputet, si iudex eum condemnet post tres annos, quæ exceptio si fuerit omissa in j. instantia, in causa appellationis allegari potest: vt in l. per hanc. C. de tempo. appella.

11 Vndecimo limita, non procedere a contrario sensu: nam si dominus accepit famulum vt eum doceret officiũ suum si erat artifex: et sic famulus v lebat ab eo discere illum officium, & dabat domino decem vel quinque aureos singulo anno: nam si dominus intra tres annos non petat salarium, poterit postea petere. Quia supra dicta pragma. debet stricte intelligi in casu in quo loquitur: & lex loquens in debitore, non comprehendit creditorem, & econtra. Ita Bar. & alij in l. j. ff. si cer. pet. Bal. in Rub. C. de rebus credi.

12 Duodecimo limita, vt etiam post tres annos si famulus non possit recuperare debitum, possit æquiparare rem æquiualentem a domino. Ita tenet Panor. post Inno. ibi, nu. 8. in c. olim. el j. de restit. spol. & ita expresse teneo in reg. lxxxvij. in v. limi. vbi late.

Ratio huius limitation. est; nam calumnia per calumniam repelli potest: vt est glo. in c. cupientes. in verbo, malignantium. de elect. li. vi. quam opinion. vltra Docto. allegatos in d. regu. lxxxviij. tenet Matthę. de Afflict. in c. j. super glo. j. nume. 16. de pace iuramen. firman.

REGVLA CCCVII.

Famvlvs si aufugit, eo ipso res amissas per dominum præsumitur subtraxisse. Hanc regul. probat glos. in Auth. de exhiben. reis. in §. si vero etiam quidam iurent. in verbo, factum, colla. vj. facit tex. in l. ij. in §. sin autem reus. & in §. & si actor. C. de iuram. calum. Ratio est, quia fuga facit quem suspectum et haberi pro confesso. d. §. si vero quidam. notat glo. in l. impuberib. in §. præterea. ff. de suspe. tuto. Circa quã reg. vide Bar. in l. consiliarios. C. de assesso. Luc. de Penna in l. coloni. C. de agri. & cens. lib. xj. vbi plura de materia fugæ. Ludo. Rom. in l. lege Cornelia. & ibi Ioan. Ignæ. ff. ad syllania. Fel. in c. nullus. de præsump. Ioan. Bernar. in reg. 53. Iaf. in repe. l. admonendi. nu. 162. ff. de iurei. Hippo. in repe. Rub. C. de probatio. nu. 259. Corsetum in reper. ad Abba. in verbo, fuga. Mar. Ant. Blanc. in tract. de indiciis & tortura, nu. 423.

1 Limita primo procedere, quando aufugit ante accusationem: secus si post: quia tunc licet fugiendo redimere sanguinem suum. Ita expresse tenet Bar. in l. j. nu. 1. ff. de bonis eor. qui ante senten. mor. sibi con. quem sequitur Matthesilla. in notab. cxlvj. Iaf. in reper. d. l. admonendi. nu. 69. & in l. si is qui. nu. 5. C. qui. testa. facere poss. Ludo. Roma. vbi dicit se ita vidisse practicari. in d. l. lege Cornelia. nu. 2. & ibi Ioan. Igne. nu. 17. Hippoly. in d. repe. Rub. C. de probatio.

nu.259. Ang.Aret.in tract.malef.in verbo, ꝙ fama pnblica. nu.46. Hippo.in sing.cxv.& in sing.497.Montaluus in glo.l.xiij. tit.15. par.7.

2 Limita secundo, nisi ille qui aufugerit sua spontanea voluntate, reuersus.est: nam propter ipsam fugam non grauatur eius opinio. Ita Bar.in l.quis sit fugitiuus.in.§.j.ff.de edili.edict.per tex.ibi:et ibi Cæpo.nu.15.idem Cæpol.in l.bouem.in.§.qui ad amicum.nu.1. ff.eod.tit.facit text.in l.iiij.ff.de re milit.vbi qui fugit animo reuertendi non patitur pœnam ex fuga.& ita tenet Bal.in l.j.C.de seru. fugiti.facit tex.in l.iij.ff.de diuor.& in l.quicquid calore.ff.de reg. iur.& dictum Bar.vbi supra sequitur Ant.Corset.in repert.ad Abba.in verbo,fuga. Pro qua limi.videtur tex.in l.cxxx.styli.

3 Tertio limita procedere, nisi prædictus famulus aufugit propter sæuitiam iudicis vel domini: nam tunc non habet locum hęc regu. Ita tenet Luc.de Penna in d.l.si coloni. pro qua opinio. facit text. in d.l.quis sit fugitiuus.in prin.versi.item ne eum quidem qui a prætore, cui in disciplinam traditus erat fugisset.& in versic. sicuti nec eum quidem qui cum dominum animaduerteret.ff. de ædil.edict.et ibi Cæpo.nu.6.Ioan.Igne.in d.l.lege Cornelia.nu.55.Ias.in repe. d.l.admonendi.nu.169.

4 Quarto limita,, non habere locum quando quis aufugeret & iret ad superiorem: quia non dicitur fugere: nam itineris arreptio ad superiorem, loco appellationis habetur. Secundum Host.in c.vt debitus.de appell.notat Bal.per illum tex.in l. sed & si per prætorem. in.§.fi.ff.ex quib.caus.maio.

5 Quinto fallit, quandocunque famulus aufugisset ex aliqua iusta causa.ita probat tex.in d.l.quis sit fugitiuus.in.§. apud Labeonem. ff.de edil.edict.& ibi hoc tenet Cæpo. Bal.in l.bonæ fidei.nu.7.C. de reb.cred.Ias.in d.repet.l.admonendi.nu.169.

REGVLA CCCVIII.

Fœminæ regulariter deterioris conditionis sunt quam viri.quantum ad ciuilia & publica officia. Hanc regul.probat tex. in l.fœminæ.ff.de regul.iur.in l.j.ff.ad Velleian.in l.fi. C.arbit.tutel.ibi,ab omni iudiciorum agmine.in l.fin.ff.de fide instrum. textus notab.in l.multis.de statu hominum. Circa quam regul. vltra Docto.in l.lxij.Tauri.vide Andr.Tiraquell.in legibus connubialibus.in.iij. num.160. Cesa.Lamber. in tracta. iuris patrona.in iij. parte ij.lib.in xix.artic.v.quæst.prin.fol.361.col.iij. nume. 1.cum aliis.Io.Cirier.vbi ponit rationem huius reg.in tract. de primoge. in j.lib.q.xx.per totam.Chassanę.in consuetu.Burg.in tit.(Des iustices.) Rubr.j.§.vj.fol.65.col.ij.num.40. Guliel.Benedict.vbi ponit plures laudes fœminarum,in repet.c.Rainutius. in verbo, duas habens filias,num,4.cum sequentibus,Chassanæ, in Ceralogo gloriæ

tię mundi, in 2. parte consideratione 8. cum sequen. considerationibus, vbi etiam ponit plures laudes mulierum. Pyrrhum Engleber & doctor. in d. l. feminæ. ff. de regu. iur. Marc. Mantua in tract. legis Oppiæ, posito post 500. apophthemas quas facit in magno volu. Matt. de Afflict. in c. vnico, nu. 47. de natura succesi. feu. Nepotem a monte Albano in tract. de exceptionibus, articu. 7. Gome. in c. mulieres. de iud. lib. vj.

Hanc regulam ponit Specul. post glo. in d. l. in multis. in titu. de procu. in §. ratione, vbi ponit xxxvii. casus in quibus fœminæ sunt deteriores conditionis quã viri. Alios casus etiam in quibus fœminæ sunt deterioris conditionis quam masculi, ponit Lambert. in tract. iuris patro. in j. part. j. libri in 2. articu. 7. q. princip. fol. 58. nu. 1. cum sequen. Præterea 39. casus ponit Philip. Deci. in d. l. fœminæ nu. 1. vsq; ad nu. 55. Casus autem in quibus fœminæ sunt melioris conditionis quam viri, ponit Hippol. de Mar. in singu. ccxlviij. Vndecim casus ponit Specu. in d. ratione num. 3. Decem & octo casus ponit Philip. Deci. in d. l. fœminæ, a nu. 70. vsque ad nu. 83. Ad hæc centum casus in quibus conditio fœminarum est melior quã masculorum, ponit Io. Basianus in glo. ad consue. Aluerniæ. in titu. (Des donations.) cap. 14. arti. xi. per totum fo. 85. col. 3. cum seq. Postremo circa hanc regulam 13. casus in quibus conditio fœminarum & masculorum est æqualis, ponit. Spec. in d. §. ratione. nu. 3. ver. porto. Phil. Deci. in d. l. fœminę. nu. 86.

REGVLA CCCIX.

Fœmina non succedit in feudum. Hanc regulam probat tex. in c. 1. in. §. & hoc autem notandũ est de his qui feu. dare poss. in Vsib. feudo. & in c. i. de succesi. feudi. De iure regio probatur in l. 6. ti. xxvi. part. 4. & ita expresse tenet Bal. in d. l. quoties nu. 7. C. de suis & legi. hęre. Rom. in consi. xxxii. Ias. in consi. 7. nu. 28. & in consi. ix. nu. 2. & in consi. cxiiii. nu. 1. vol. 1. Pau. de Cast. in cõs. 176. in j. vol. Bar. in cõs. lxxii. & 92. Ang. in cõs. ccxlii. et cccxxi. Alex. in consi. x. co. 2. vol. 5. Soc. Iun. in consi. lxv. nu. 23. vo. j. Pau. Pari. in consi. 4. nu. 2. & 3. & in consi. xii. nu. 1. vol. 1. & in consi. 72. nu. 75. li. 4. Ludo. Gozad. in consi. 8. nu. 5. & in consi. 10. nu. 13. & in consi. 16. nu. 31. & in consi. 56. nu. 16. Ripa in consi. 1. nu. 69. vol. 1. Carol. Ruin. in consi. clxvii. nu. 6. vol. 5. & in consi. 18. num. 1. cum aliis, lib. 1. Roma. in consi. 1. nu. 1. cũ Aliis. And. Barba. in tract. de pręstan. Card. in v. q. 1. par. nu. 15. Matthæ. de Afflict. in c. 1. in. §. filia vero, num. 1. de succesi. feudi. Nico. Boer. in consuetu. Bituricen. in titu. de feudis. §. 7. Pau. Pari. in consil. xcviii. nu. 15. vol. 2. Et circa hanc regulam vide Pau. Pari. in consi. 1. nume. 1. cum aliis. vo. 1. Vdalr. Zasi. in tract. feudorum, in 8. par. nu. 36. cum aliis. Lauren. Syluan. in consi. 1. nu. 28. & 117. Corne. in consi. 239. nu. 1. cum seq. vo. 1. & quod supra dixi in regula 103.

Hanc regulam cum septem limitationibus posuit Bernar.de Luco in regu.cclxxxii.remittendo se ad Georgium Natam in repe.c. quanuis pactum num.183.de pact.lib.6.quas ante eum posuit Bal. Nouellus in tracta.de statutis loquentibus de dote posito in tracta. de dote, q. xlii.nu. 2. Et quinque rationes ad hanc regulam ponit Bal.in l.quoties nu.7.C.de suis & legi.hæredi.quem refert Ias. in l.si quis id quod nu.112. ff. de iurisd. om.iudi.Chassa in consuetu.Burg.in titu.(Des fiefz.) Rub.3.§.v.fol. 112. colum. 1. num.28. Easdem ponit Guliel.Bened ct.in repeti.c.Rainu. in verbo, duas habens filias nu.31.Et Franc.Curt.Iun.in tracta.feudo. in 3.par.in prin,nume.1.Ioan.Iaco.de Leonard.in consi.cxiiii.nume. 28.inter consi.Alber.Brun.

1 Porro vltra supra dictas limitationes primo fallit, quando adesset consuetudo, quod fœmina succedat in feudum, vt est in regno Siciliæ, quia stante tali consuetudine licite mulieres succedunt in feudis. Vt in c.1.de feudi cognitio.in vsibus feud.& ita expresse tenet Ioann.Faber.in Authent.ingressi.C.de sacrosan.eccle.Aluaro. in c.1.in.§.& quia vidimus.& ibi Andr.de Iser.qui feud.dare poss. Ias.in l.de quibus nu.64.ff.de legib.Iacob. de sanct. Georg.in trac. feudo.in verbo.& fœminis,nu.9.Chassanę.in consuetu.Burg.(Des fiefz.) Rub.xliii.§.v.fol.112.col.1.nu.29.Eãdem opinionem tenet Ioan.Campecius in cõsi.xi.nu.53.inter cõsilia Alberti Bruni. Philipp.Deci.in consil.xxxix.numero 12.& in consil. ccviij.nu.5.& in cõsi.424.nu.13.& in cõsi.ccccxlv.nu.20.& in con.ccccl xxxviii.nu.17.Ludoui.Gozad.in consi.8.nu.10.& 41.Pau.Pari in cõsi.xviii.nu.21.vo.1.Matth.de Afflic.in c.1.nu.25.de aliẽ.feu.di.pater. Et stante supra dicta consuetudine, ẽt dignitas sit regia, potest fœmina succedere, vt supra dixi.ita expresse tenet Panor.in c. dilecti.& in c.significasti.de arbit.& in c.ex parte.de foro compet. Chassa.vbi supra,numero 32.vbi ponit omnes dignitates in quibus in regno Franciæ fœminę succedunt. Et in quibus regnis fœminæ succedunt,& in quibus non succedunt,ponit And.Tiraq.in trac.de primogenit.q.x.nu.2.cum seq.Guli.Benedic.in repet.c.Raynut.in verbo, duas habens filias nu.67.de testa.

2 Secundo fallit, quando fœmina esset consueta in armis, nam in hoc casu succedit in feudum, sicut legitur de vxore Mithridatis, vt testatur Valerius Maximus in titu.de amore coniugali.Ita expresse tenet Andræ. de Iser. in cap. j. in notandum. qui feu. dare poss. Quod fallentiam per supra dictam rationem Bal.reprehendit Iaco. de sancto Geor.in tract.feud.in d.verbo,& fœminis nu.8.Et Curt. Iun.in tract.feud.in 3.par.in prin.nu.9.Matth.de Afflic.in d.c.1.in §.& quia vidimus nu.23.de his qui feud.dare poss.

3 Tertio fallit,quando dominus propter seruitium patris dedit feudum filiæ.Ita probat gl.in c.j.in §.cum vero Corrad.in gl.sic.ergo. qui.feu.dare pos.& ita expresse per illam gl.tenet Iaco.in d.verbo fœminis nu,4.Lud,Goza,in consil,27,nu,17,Curt. Iun,in trac,feu.

in

in 3. par. print. nu. 4. pro qua opi. est tex. in c. vnico, quemad. feu. ad fili. perti. in vsib. feud. & ita tenet Pau. Pari. in consi. 4. nu. 7. vol. 1.

4 Quarto limita, in feudo ligio, in quo fœmina ex consuetudine succedit. Ita Spe. in tit. de feud. in. § quoniam ver. 21. & ibi Io. And. in additio. incip. est sciendum q̃ Iacobus de Belviso. Alex. in cons. xxx. vbi ponit, quid sit feudū ligium, nu. 3. vol. 1. gl. quę etiam hoc ponit in Clem. Pastoralis in. § verum, in verb. homo quę legius. de re iudi. quam glo. sequitur Chassanæ. in consuetu. Burgund. in titu. (Des fiefz.) Rubr. 3. § 3. fo. 106. col. 4. nu. 10. Eandem opinio. scilicet, q̃ in feudo ligio fœmina succedat, tenet Iaso. in repe. l. de quibus, nu. 64. ff. de legib. & in proœ. feud. nu. 111. Curt. Iun. in tracta. feu. in d. 3. par. nu. 13. Guli. Benedict. in repe. c. Rayn. in verbo, duas habens filias nu. 68. Dec. in consi. 424. Ludo. Goza. in cõs. 56. nu. 21. Ripa in consi. 1. nu. 75. vol. 1. Soc. Iun. cõs. lxxij. nu. 22. vol. 1.

5 Quinto limita non procedere, quando sententia esset lata inter aliquas partes, & fiat mentio qualiter tale feudum spectat ad Titiũ & filios, quia tunc admittuntur ad successionem fœminę sicut masculi. Ita mirabiliter concludit Alex. in consi. 1. num. 22. vo. 5. motus in effectu quia in verbis sententię, masculinũ genus concipit fœminiñ. allegat Arch. in c. si quis suadente nu. 417. q. 4. imo fortius dicit Ale. q̃ non solum hoc procedit in sententia iudicis, sed etiam in sententia arbitri, cum arbitria sint redacta ad instar iudiciorum. l. 1. ff. de arbi. quę opin. Ale. per plura fundamenta reprehẽditur a Cur. Iun. in d. tract. feu. in 3. parte nu. 15.

6 Sexto limita non habere locum, quando aliquis infeudaret allodium suum, id est, proprium patrimonium, & postea decesserit relictis masculis & fœminis. nam in tali feudo ita succederent fœminæ sicut masculi, & tenebitur vasallus ita recognoscere feudum a fœminis sicut a masculis. Ita expresse concludit Iacob. Aluaror. in c. 1. in tex. in fi. & in 3. col. nu. 5. ver. quidam tamen timore huius cõtrarii. de eo qui sibi & hęredibus suis mascu. et fœmin. in vsib. feu. De qua limitatione & opinio. Aluarori dicit multum dubitare Fran. Curt. Iun. in d. tracta. feudor. in 3. parte, numero 16. per rationes ibi per eum adductas. 2

7 Limita septimo, nam licet validum sit argumentum de feudo ad emphyteusim, vt probat glo. in c. 1. an agna. vel filius in vsibus feudo. de qua glo. supra feci mentionem in regul. xl. in decima ampliatione tamen fœmina succedit in emphyteusi. Ita probat text, & ibi Bal. in c. 1. si de feudo fuerit controuer. & in Authen. de non alienã. in § emphyteusim, colla. 2. & ita expresse tenet Io. Bapti. Caccialupus in tract. de feudi cognitione in 7. arti. in differentia inter feudum & emphyteusi. nume. 14. Ange. de Gambell. in tract. de testatu glo. 4. nu. 30. Socin. Iun. in consil. lxx. num. 25. vol. 1. & in consi. Curt. nume. 13. volu. 2.

8 Octauo limita non procedere, quandocunq; pater decedit relicta vnica filia, quæ petat se mitti in possesionem beneficio l. fina. C. de.

edicto diui Adri.tollen. nam filia debet mitti etiam si res sit feudalis,& agnati etiam quod ad impediẽdam immissionem in possessionem in re feudali, non erunt legitimi contradictores, etiam si feudum sit eis debitum,& veniat illis restituendum. Ita probat text.in c.1.in.§.inter filiam.& in.§.definito.ibi,Respondi filiam in possessione feudi manere debere,donec de eo iudicetur. & ibi Andræas Iser.Bald.& cæteri Doct.si de feud.defuncti conten.sit. gl.in c.1.in glo.1.de contro.inter mascul.& fœmi. & hanc opin. tenet Io. And. in addit.ad Spec.in titu.de testamen.in.§.sequitur col.penul.versi. sed pone.inci.dubitatur etiam.& in tit.de feudis in.§.quoniam ver. xxi.in additione incipi.cessante.quem refert & sequitur Alex.in d. l.fina.colum.vlti.versi.aliud notabile dictum. & ibi etiam Ias.nu. 26.Franc.Curt.Iun.nume.84.Eandem opin. tenet Philip. Deci.in consi.cccexxiiii.nume.10.& in consi.ccccIxvii.nu. 9. & in consi. ccccxcviii.nume.2.& in consi.cccclxxxviii. nu.9. Carol. Rum. in consi.xviii.nume.20.volum.1.Albert.Brun. in consi. 1.num.12. Io.Campe.in consi.2.nume.7.cum sequen.inter consilia Arben.Brunus Ludo.Gozad.in consi.6.num.87.& in consil.7. num.10.& 11. Pau.Pari.in consi.xxii.nu.65.& in consi.xli.nume. 2. volu.1.Nico,Bellon.in consi.x.Curt.Iunior in consi.xxx.nume.10.& in cõsi.41. nume. 5. & in consi. cviii.nu.14.& in tracta feud.in 3.parte nume.23. Quod tamen est verum,nisi agnati offerant se incontinenti probare esse feudum,nam tunc bene possunt impedire prædictam missionem.pro quo facit tex.in argu.in l. si his in §.1. ff.vt in poss.lega.& ita per illũ tex.limitat hoc,et declarat And.de Iser. in d.§.si inter filiam.quem sequuntur ibi Prepos.Aluarotus & Doct.o.Eandem opin.tenet Ludo.Gozad.in consi.7.num.2.& in consi.50.nu.20.De iure Regio probatur in l.2.ti.14. par. 6.

9 Nono limita,non habere locum quandocunque feudum est sub annua prestatione cõcessum,si non sit concessio ad masculos restricti,nam tunc non dicitur proprie feudũ, sed mercenarium . Secundum Bal.in l.si quam.C.de operis liberto.& in l.qui se patris C.vn de libe.& magis participat de emphyteusi quam de feudo,vt tenet Bal.in c.quę in ecclesiarum col.1.de consti.Et ideo in tali feudo fœmina admitti debet,cum succedit in emphyteusim,vt supra dixi in septima limitati.& ꝙ in tali feudo fœmina succedat , concludit expresse Soci.in consi.cclvii.nu.1.vo.2.Motus hac ratione, nam iura quę excludunt fœminam a feudo,loquuntur in simplici & vero feudo,& cum sint contra ius cõe , non debent habere locum in feudo conditionato & improprio.& illam opinionẽ Soci. per supra dicta sequitur Caro.Ruin.in consi.24.nu.7.lib.1.Paul.Pari. in consi. 4.nu.22.vol.1.in cõsi.12.nu.2.eo.vo.Ale.in cõsi.136.col. 2.vol.1. Lau.Sylua.in consi.42.nu.6.& in consi.3.nu.59.Alber. Bru.in cõsi.41.nu.4.Hiero.Gra.in consi.9.nu.154.lib.1.Lud.Goza.in consi. 8.nu.16.& in consi.56.nume.17.

10 Decimo limita,supra dictam regulã procedere de consuetudine feudorum

feudorum, vt patet in iuribus in principio allegatis, secus tamen est de iure communi, quo iure ita succedunt fœminæ sicut masculus. Vt in l. maximum vitium. C. de libe. præt. vel exhæred. vbi adducitur ratio. & in Authent. de heredi. ab intest. venien. per totam, collatio. ix. vbi sublata est differentia secus respectu successionis. Habetur etiam in Authen. in successione. C. de suis & legi. heredi. & in §. sed & hęc quidem. cum concordan. Institu. de exhęreda. liberorum. Ita tenent Pau. Parisi. in consi. iiii. numero primo volu. 1. & in consil. xxi. numero 1. eod. vol.

REGVLA CCCX.

FOEMINAE regulariter non computantur in numero eorum, qui possunt inducere consuetudinem. Hanc regulam ponit Bart. per text. ibi in l. 1. numero 7. ff. de legi. & notabiliter in l. 2. C. quæ sit longa consue. Abb. in. c. fin. numero 8. & Anto. de Butrio numero. 41. & Andræ. Barba. numero. 174. de consuetu. Roma. in singu. 43. Panor. in consi. 53. in prin. vol. 2. Cardi. Alex. in c. frustra in fi. 8. distinct. Hanc etiam regulam ponit Rochus de Curte in tract. de consuetu. nume. 386. vbi refert Innocen. tenere contrariam opinionem, in cap. 2. de noui operis nuntia. & ibi dicit quod allegata per Inno. non probant opinionem suam, & refert etiam Barba. qui sibimet contrarius videtur tenere contrariam opinionem, in rub. numero 10. de consue. per fundamenta de quibus ibi per eum. quibus respondit Rochus de Curte, vbi supra. Et hãc opi. regulę tenet Maria Soci. in consi. 7. numero 8. vol. 1. inter consilia Bartho. Soc. Castellianus Cotta in memoralibus iuris, in verb. masculinũ. Lambertinus in tracta. iuris patrona. in 1. par. 1. lib. in 2. art. 7. quęstio. prin. folio 58. colum. 2. numero 11. Hanc regu. cum tribus limitationibus posuit Bernar. de Luco in regu. 483. referendo Ias. in d. l. 1. numero 14. ff. de legi.

1 Limita primo vltra eum, vt non procedat in mulieribus quæ sunt moniales, vel quę collegium faciunt, quia possunt statuere, & consuetudines inducere. Probatur argumen. tex. in cap. dilecta, de maiori. & obed. & ita per illum textum, tenet Anto. de Butrio in d. capit. finali numero. 43. de consuetudi. Pro qua opinione facit quod notat Specula. in titulo, de syndico. versiculo, quid de mulieribus, quam opinionem tenet etiam Rochus de Curte, vbi supra, numero. 388.

2 Limita secundo, quando consuetudo mulierũ est a populo, saltẽ tacite, approbata. Ita sentit Barto. in repe. l. 2. numero. 13. C. quæ sit longa consuetudi. exemplificando in consuetudine mulierum quod primogenita succedat. Certe si id deueniat in notitiam populi qui non contradicat, valebit consuetudo, vt ibi per eum. quem sequitur Rochus de Curte, in d. tracta de consue. nu. 388. Eandem opi. sequitur Andrę. Tiraq. in tract. de primogenitura, q. 15.

Regula

REGVLA CCCXI.

FOEMINA non potest esse procuratrix. Hãc regulam probat tex. in l. qui absente. & in l. alienam. C. de procur. & in l. nec fœminę. ff. eod. titu. & in l. fœminę. ff. de regul. iur. & glo. in c. cum dilecta, in verbo, procuratricem. de confirmationẽ vtili vel inutili. & in c. noua, in verbo, prędicare de pœniten. & remissio. & in l. in multis. ff. de statu homi. cum aliis. De iure regio probatur in l. 4. titu. 4. lib. 1. fori. & in l. 5. titu. 5. par. 3. & in l. 12. eod. titu. & par. Circa quam regulam vide Iaſ. & doct. in d. l. alienam. Specu. in titu. de procura. in §. 1. in princ. Nepos a monte Albano in tracta. exceptionũ art. 8. numero 13. Io. monachus in defensorio iuris, in Rubr. contra procuratorem. numero 3. Deci. in d. l. fœminæ. numero 14. Abb. & Deci. in d. c. cum dilecta.

1 Limita primo, non procedere in extraiudicialibus: nã in extrajudicialibus procurator constitui potest. Ita tenet Bar. in d. l. fœminæ. in versi. si vero explicandum allegat pro hoc tex. in l. 3. in §. 1. ff. de nego. gestis. & sequitur ibi Phili. Dec. nu. 14. Alexan. in l. quãuis. in §. nihil. ff. ad Trebellia. Alber. & doct. in d. l. alienam. & ibi Iaſ. nu. 2. in fi. facit pro hoc tex. in l. sed & si quis. in §. parui. ff. de instito. & in l. idemque in §. si cui mandauero. versi. si mater. ff. mandata. Eandem opi. tenet Abb. in d. c. cum dilecta. nume. 17. & ibi Decius. Anto. Corset. in reperto. ad Abb. in verb. mulier. in fine. Petrus de Vnzola in pract. artis notariatus. in rubr. de personis. nu. 6. And. Tiraq. in ll. connubi. in glo. 3. nu. 160. Et ideo licet mulier ex forma statuti obligare se non possit, vt in l. 55. Tau. officium tamẽ procurationis ad negotia suscipere potest. ita tenet Angel. in l. quanuis ff. de aquir. pos. quem vltra Tiraquel. ubi supra sequitur Phi. Dec. in d. l. fœmina. nu. 14. & in d. c. cum dilect. nu. 13.

2 Secundo limita. in iudicio volũtarię iurisdictionis. Ita tenet Bal. per illum text. in l. fina. §. id quoque. C. communi. de manumisso. quem sequitur Iaſ. in d. l. aliena. nu. 2. Deci. in d. l. fœminę. numero 15. & in d. cap. cum dilecta. numero 31. versic. secundo fallit, vbi dicit quod tex. ille hoc generaliter probare non videtur, cum in casu speciali loquatur, vt notat ibi glo. per text. in l. nec mulierem. ff. de nego. gestis.

3 Tertio fallit in Abbatissa, quæ pro suo monasterio potest esse procuratrix. vt in d. c. cum dilecta. & ibi glo. in verbo, procuratricem. de confirma. vtili vel inutili. & in cap. dilecti. in verbo, sint remotæ. de arbit. quibus concordat l. 5. titu. 5. parte 3. & i a hoc tenet Phi l. p. Dec. in d. l. fœminæ. numero 15. & in d. c. cum dilecta nume. 31. versi. sexto fallit. Iaſ. in d. l. alienam. nu. 2. & ibi Iacobi. de S. Geor. numero 5. & circa hanc limitatio. vid. quæ notat. Feli. in cap. cum Ioan. & And. nu. 11. de re iudica.

4 Quarto limita, vbicunque agitur de periculo animæ, scilicet si agitur

agitur de repetitione vsurarum, vel decimis, nam tunc mulier bene potest esse procuratrix. Hoc fuit notabile dictum Archidia. in c. scriptum. 6. q. 3. quod sequitur, & dicit esse menti tenendum, Iacobi. de Sancto Georg. in d. l. alienam. nu. 6. Phili. Deci. in d. c. cum dilecta. nu. 31. versi. quinto fallit. & in l. fœminę. nu. 10. ff. de reg. iur. Roma. vbi dicit illud dictum Archidiaconi esse Legistis incognitum, in fin. 691. Mouetur Archidia. per regulam generalem, nam vbi agitur de salute animarum, de apicibus iuris non est curandum, c. duo sunt. 29. q. 1. & hanc opin. tenet Pala. Ruuios in rep. c. per. vestras. §. 31. numero 6.

5 Quinto limita, non procedere fauore minoris: nam quilibet admittitur ad proponendum & probandum exceptionis pro pupillo, etiam si fuerit fœmina. Ita tenet Bar. per tex. ibi in l. contra impube res. nu. 6. in 1. lectura. & etiam in 2. lect. C. de nego. gest. quod dictū declarat & ibi Alex. nu. 2. Philip. Decius in d. l. fœminæ, nu. 16. & in d. c. cum dilecta. nu. 31. versicu. quarto fallit. Ias. in l. ita demum versi. tertio limita. nu. 2. C. de procura.

6 Sexto limita procedere, si ei opponatur ante litem contestatam, alias secus. Ista est glo. ordinaria in l. ita demum. C. de procurato. quam sequitur ibi Iason, nu. 2. versi. quarto limita.

7 Septimo limita non procedere, quandocunque mater non possit per tutorem consuli, scilicet quia filius est maior quatordecim annis, vel maior viginti & quinque, nam tunc mater admittitur ad defensionem eius quia si admittitur ad defensionem parentis. l. fœminis. ff. de procurat. multo magis debet admitti ad defensionem filij. arg. tex. in l. nam si parentibus C. de inofficio. testa. ita tenet Bartol. in d. l. alienam. numero 2. in 2. oppos. & ibi Alexandr. numero 3. Iacobinus numero 7. & ita communiter teneri dicit ibi Iason nu. 2. licet aliter ibi sentiat.

8 Octauo limita non procedere, si talis mulier sit in rem suam cōstituta. Vt in l. qui absentem. C. de procu. in fine, & ibi glo. fin. tenet Specula. in titulo de procuratore, in. §. ratione, nu. 1. Ioan. Monachus. in d. defensorio iuris, in Rubri. contra procuratorem. numero 3. versi. secundus casus. Pro qua opinione est tex. in l. 4. & ibi Montal. in glo. titu. 20. lib. 1. Fori. Eandem opinionem tenet Ias. in l. qui stipendia. numero. 1. C. de procurat. Quod tamē intellige verum in non veniente licentia mariti quandocunque nupta est, vt est tex. in l. ff. Tauri. & ibi Castillo in glo. in verbo, {haziendo}.

9 Nono limita, quando mulier esset procuratrix pro parentibus, morbo aut ætate agere impeditis, nec alios procuratores inuenienti bus. Vt in l. fœminis de procura. glo. in d. l. qui absente. De iure regio. probatur in l. 5. ti. 5. par. 3. Ita Specul. in d. tit. de procuratore, in §. Ioan. Monachus in d. defensorio iuris, numero. 3. in d. Rubrica contra procuratorem. Nepos de monte Albano in tract. exceptionem, arti. 8. nu. 13. Montal. in glo. 4. tit. 10. lib. 1. fo 1. Guliel. Mayne. in d. l. fœminæ, numero 24. Quæ opinio mihi vera videtur, cū sit

officium

officium pietatis & naturale quod filius teneatur subuenire parentibus, maxime existentibus in necessitate licet Castillo in d. glo. in verbo, (haztendo) dicat, quod ista limitatio & sic, text. in d. l. feminis. est correctus per d. l. 55. Tauri.

10 Decimo limita, quando cessæ vel mandatę sunt sibi actiones. V in d. l. qui absente. C. de procurato. & ita per illum tex. tenet Ioan. Monachus in d. Rubr. contra procuratorem. numero 3. versi. tertius casus. Nepos a Monte Albano in d. tracta. exceptionum, articu. 8. numero 13. versi. secundus casus.

11 Vndecimo limita, quando mulier gerit tutelam filiorum. V tin l. fina. & in Authen. ibi posita. C. quando mulier officio tutelę fungi possit. & in cap. ex parte, de appellatio. & in ca. ex tenore, qui filii sint legi. Ita tenet Specula. in titu. de procuratore. §. 1. nume. 1. Montal. in d. l. 4. titu. 10. lib. 1. fori. Nepos a Monte Albano in d. artic. 8. numero 13. versicu. quartus casus. Philip. Francus in c. mulieres, numero. 3. de iudic. lib. 6.

12 Duodecimo limita, quando mater litigat in iudicio pro libertate filii sui. V t in l. amplius. ff. de libera. causa. & probatur de iure regio in d. l. 5. ti. 5. par. 3. glo. fi. in d. l. qui absente. C. de procu.

13 Decimotertio fallit, in causa filii per sententiam condemnati, nã mater potest pro eo appellare, & causam prosequi. Ita probat tex. in l. 1. in versi. sed & si cum mater. ff. de appella. recipien. & ita per illum tex. tenet gl. 2. in d. l. alienam et probat tex in c. non solent. 2. q. 6. & ita tenet Montal. in glo. d. l. 4. tit. 10. lib. 1. fori.

14 Decimoquarto limita habere locum non solum pro filio, verum etiam pro quolibet consanguineo. Ita tenet Specula. in d. ti. de procuratore. in §. 1. numero 1. versi idem forte allegat tex. in c. cum simus de regu. qui hoc non probat. Quę opinio probatur de iure regio in d. l. 5. titu. 5. par. 3.

Et tamen notandum circa declarationem huius regulæ, quod in supra dictis casibus in quibus mulier admittitur ad defendendum alium, iuuetur beneficio senat. consul. Velleiani? Bart. in d. l. alienam numero 4. concludit quod sic. & ideo dicit quod debet esse cautus aduersarius, vt faciat eam renuntiare beneficio Velleiani, alioquin ipse reperiet se deceptum sua stultitia, non autem legis authoritate. allegat ad hoc tex. in Authen. matri & auię. C. quando mulier officio tutele fungi potest. Eandem opinionem sensit ipse Bart. in d. l. fœminis. C. de procurato. vbi dicit, tutius esse quod ipsa renuntiet beneficio Velleiani, & sic sentit quod potest iuuari dicto beneficio. Hanc opinionem sequitur Bal. & ibi Salice. in d. l. alienam. allegat ad hoc tex in l. 2. in. §. fi. ff. ad velleianum. Contrariam tamen opinionem tenet Cinus in d. l. alienam. C. de procurato. quem sequitur ibi Pau. de Castro, Bartol. sibimet contrarius. per text. ibi in d. l. prima. ff. de appellatio. recipien. quem ibi sequitur Raphael Cumanus, & ibi Mattheus. Marhesilla. Angel. de Perusi. in d. l. fœminis. Pro qua opinione vltra text. in d. l. prima est etiam gloss. quam ibi

ibi sequuntur Docto.in l.exigendi.in verbo,condemnatione. C.de procura. vbi probatur ꝙ in casibus in quibus minor admittitur ad defendendum aliquem, non iuuatur beneficio minoris ætatis & sic non restituitur. Nec obstat tex.in d.Auth. matri. & auiæ : quia ibi loquitur in casu speciali: scilicet quando Imperator concessit nouum beneficium matri, vt possit esse tutrix filij sui : quo casu debet renuntiare Velleiano.nos autem loquimur in casu a iure antiquo permisso,in quo non est necesse seruare formam,de qua in d.Auth.quã opi.tenet Alex.in d.l.alienam.nu.4.Ias.nu.3. & eam tanquã ęquiorem esse tenendam,tenet expresse Iacobi.de S.Ceor.ibi nu.9.

REGVLA CCCXII.

FOEMINA pro debito ciuili non potest capi nec carcerari in domo,nec extra domum. Hanc reg.probat tex.in l.j.C. de offic. diuerso.iudicum.& in Auth.ibi posita: & in Auth.hodie nouo iure. C.de custodia reor.glo.in l.consentaneum.in verbo,ad cogendum & ibi Bar.& doct.C.quom.& quand.iud.& in l.ad egregias.in gl. j.ff.de iureiur. De iure regio probatur in l.lxij. Tauri.& in l.ij.tit. xj.& in l.iij.tit. xiij.lib.v.ordin. Hanc op.tenet Ias. in l.cum dubitatur.nu.93.C.de iure emphi.& in l.plerique.num.34.ff.de in ius vocan.& in l.si ego.nu.4.ff.si cer.pe.& in l.ad egregias.nu.9.ff.de iureiur.Cifuentes & Doct.in d.l.lxij. Tauri.Phil.Dec.in regu. fœminæ.nu.72.ff.de reg.iur. Pala. Ruui.in repeti.c.per vestras.§.21. nu.22.Rode.Xuarez.in l.ij.tit.(de las iuras.) lib.ij.fori.in v.q.nu. 6.Barb.in c.lator.nu.1.de pigno.Domin.Franc. Gomez. & cæteri doct.in c.mulieres.de iudi.lib.6.Bal.in tract.de carceribus. c.j.nu. 3.Io.Bapt.de S.Seuer.in tract.de debitore suspecto & fugitiuo.q.5. nu.22.Marian.Soc.in tract.de citati.art.v.nu.39.vers. decimosexto fallit.Bar.& doct.in l.nemo carcerem.C.de exacto,tributo.li.x. Nicol.Boer.in decis.349.nu.11.Hipp.in pract.crimina.§.attingam nu.64.& in sing.248.Petr.Rebuff.in glo. ad constitutiones regias Galliæ:in tract.de literis obli.glo.iij.artic.xj.nu.32.

Socin.in reg.cclix.ponit reg.cum vij.fallentiis, ꝙ mulier personaliter capi non potest vt ducatur ad iudicium.

1 Per quam regulam ampliatur primo hęc regula nostra.

2 Amplia secundo procedere,etiam si debitum sit fiscale: nam tũc mulier etiam incarcerari non potest. ita tenet Bar. in l. nemo carcerem.C.de exacto.tribu.lib.x.per tex.in d.l.j.cum Auth. ibi posita.C.de inoffic.diuerso.iudic. & in d.Auth. hoc die. C. de custo. reo.ita expresse tenet Cifuẽtes in d.l.lxij.Tauri.in prin. & ibi Pala.Ruui.in prin.Quam opi.tenet Io.de Platea in d. l. nemo carcerem.& expresse Nicol.Boeri.in consuetud.Bituricen. in tit.j.in.§. iiij.glo.iij.fol.5.col.j.Ioan.Baptista in d.tract.de debitore suspecto & fugitiuo,in v.quæsti.nu.21.Pro qua opi.est tex.in d.l.lxij.Tauri.ibi,

ri: ibi, {por ninguna deuda) & in l.ij.tit.xj. & in l.iij.tit.xiij.lib.vi ordi. Band.opi.tenet Matth.de Affl.in c.vnico.vers. condemnatorum.nu.62.quę sint rega.in vsib.feud.Nicol.Boer.in repe.l.consentaneum.nu.139.C.quomo. & quando iudex.

3 Amplia tertio in tantum procedere, vt iudici contrafacienti ponitur pœna capitalis. Probat tex.in d.l.j. & in Aut.ibi posita. de offic.diuers.iudi. & ita per illum text.tenet Castillo. in d.l. Tauri.in prin. Hanc opi.tenet Bal.in l.consentaneum, col.fi.C.quo. & quando iud. Ludo. Roma in repeti.l.j.q.xx.C. de hæredi.inst. & notab. Throm. Gramm.in decis.xxxiij.nu.9.

4 Amplia quarto, etiam si debitum ex delicto descendat. Ita expresse probat tex. in Auth. hodie nouo iure.C.de custo.reor. & per illum tex.tenet Bal.in l.iij.C.de episc.audi. Ias.in d.l.si ego. nu.4. in quo Imol.in c.lator.nu.15.in fi.& num.16.de pignoribus. quem tex.legit cum c.j.dicens q̃ hodie de consuetudine non seruatur: sed de consuetudine carceratur in carcere saparato a masculis. quem sequitur Soc.in tract.de citationibus, artic.v.nu.35. Eandem opin. sequitur Baptista de S.Seuerino in tracta. de debitore suspecto & fugiti.in v.q.nu.21. Thom.Gramm.in decisi.33.nu.10. Quæ supra dicta consuetudo approbatur hodie de iure nostro regio in d.l.lxij. Tauri.& in l.lxxix.in eiusdem legib.

1 Limito primo, non procedere in muliere meretrice, seu luxuriose viuente. ita Bal.in l.consentaneum.C.quomo.& quan.iud.in vl. col. Arch.in c.definimus.xviij.q.ij. Alex.in addi.ad Bar.in Auth. matri & auiæ.C.quando mulier offi.tute.fungi poss. Ioã.de Platea. in l.ij.col.vj.ante fi.C.de exactio.tributo.lib.x.pro qua opinio.est tex.in d.l.62.Tauri. Porro quando mulier dicatur meretrix, pronunt Docto.in d.l.lxij.Tauri.Pala.Ruui.in d.repe.c.per vestras.§. xxj.Quod tamen est verum nisi prędicta mulier esset nupta, et licet haberet maritum, per tex.in l.si vxor.in §.j.ver. qualecunque matrimonium.ff.de adulte. Ita Ioan. And.in addi.ad Specu.in Rub.de iniuriis.in j.addi.quod sequuntur Doct.in d.l.lxij. Tauri. Alexan. in d.l.plerique.ff.de in ius voc.& ibi Ias.nu.35. Pala.Ruui.in d.§. xxj.nu.22.Bal.in tract.de carceribus.c.j.nu.3.Ioan.Bapt.Caccialupus.in d.tract.in v.q.nu.22.Barba.in c.lator.nu.1.de pigno.Rod. Xuarex in l.ij.titu. {de las iuras.) lib.ij.fori.in v.q.num. Nicola. Boeri.in decis.cccxlix.uu.11.Ias.in l.ad egregias.nu.c.ff.de iurisdi. Hippol.in pract.in §.attingat.nu.56.& in mg.248.Roman.in l.si vero.in §.de viro, in ij.fallen.ff.soluto matrimonio. Pro qua opinio est tex.in l.quæ adulterium.in fin. C.de adulte. vbi tex prohibens accusationem illiciti coitus cum meretrice commissi, non extenditur ad meretricem coniugatam quę accusari potest per maritum. Eandem opinionem tenet Soc.in regu.cclix.in iij.fallen.Ludouic. Gome.in c.mulieres.nu.18.de iudi.lib.vj. vbi dicit, q̃ non solum meretrix maritata, verum etiam non maritata non potest carcerari pro debito, allegat ad hoc tex.in d.Authen, sed hodie nouo iure.C. de offic.

de offic.diuers.iud.ibi,nulla mulier.& ponderat ibi dictionem,nulla,quę ex sua natura vniuersali nihil excludit. l. impossibilium.ff. de regu.iur.de qua opi.Gomezij in hoc non est curandum , maxime cum hodie contrarium decisum sit per d.l.lij.Tauri. ibi, {si no fuere concidamente.) sed opinionem eius quo ad meretricem maritatam credo esse verisimam per supra dicta fundamenta & alia quę ipse ibi tradit.

Est tamen verum in eo quod supra dictum est de meretrice maritata:q Dec.tenet contrariam opin.in c.pastoralis. nu. 28. de iudi. vbi dicit, q talis mulier non debet habere aliquod priuilegium ex matrimonio quod violauit:et sic q si ē meretrix,licet maritata sit, potest carcerari.& dicit quod non obstat tex.in d.l.si vxor.in §.j. quia text.ibi loquitur vbi agitur de interesse mariti:tali casu consideratur matrimonium etiam in meretrice:secus vbi solum tractatur de preiudicio mulieris,vt hic.quam opin.ante eum tenuit Io.Bapt. de S.Seuerino,in d.tract,in v.q.nu.23.& eam firmat expresse Ioā. Montolonus in promptuario iuris,in verbo,luxuriare. Eandem opinionem tenet Alex.in consi. xcix.num.9.lib.vj.Socin.sibimet contrarius,in l. plerique. nu.41.ff.de in ius vocando. vbi dicit procedere indubitanter,quando meretrix maritata meretricaretur consentiente viro.Hippoly.in singul. cclxxix. allegat in hoc text. in argumentum,& quod ibi nota.in l.in arenam. C.de inoffic.testam. Circa quod aduertendum est q eo casu quo vir consentit adulterio vxoris,vir debet puniri.& non vxor,per tex. in c. si tu abstines, xxxij.q.ij.in quo multum valet consuetudo patriæ & occasio, scilicet si mulier meretrix contraxit matrimoniū cum aliquo homine vili vel infami,& habito testimonio matrimonij , illico recedit ab vxore,& sic matrimonium nihil aliud operatur nisi vt istud priuilegium fraudetur.ita sentit Ludo.Gome. in d.c.mulieres. nu.23.de iudic.lib.vj.

1 Secundo limita , vbicunque mulier esset obligata ratione tutelæ quam administrauit: & in assumptione tutelæ renuntiauit Velleiano & omni alij auxilio:nam pro debito contractu ratione malæ administrationis dictæ tutelæ,bene poterit capi & carcerari.Hoc fuit elegans dictum Bar.in Auth.matri & auiæ.nu.13.C.quando mulier offi.tutelæ fungi poss.quia per talem renunciationem beneficia mulieribus concessa tolluntur:& mulier in hoc casu redigitur tanquam si esset tutor masculus:& per talem renuntiationem videtur mulieri sublatum beneficium sibi competens per dictam Authen. sed hodie.Eandem opinionem tenet idem Barto.in l.si quis sub conditione.nume.17.ff.de testam.tute.sequitur Salic.in d.Authen.matri & auiæ.nu.14.Rom. Alexand. & Ias.num.34.in d.l.plerique.ff.de in ius vocan.idem Roma.in l.si vero.in §.de viro.& in l.alia.§.elegãter.nu.11.ff.soluto matrimo.Deci.in l.fœminæ.nume.74.ff.de reg. iur. Alexand.in additioni. ad Barto. in l. nemo carcerem.num.4. C.de exacto,tribu,libr,x,Matheſilla,in sing. 109. Bal.in tracta.de

carceribus

carceribus,c.j.nu.3.Bartho.Socin.in regu.cclix.in vij.fallent.& in reg.229.in ij.fallen.& in consi.180.nu.2.vol.ij.Guliel.Mayne.in l. quo tutela.nu.158.ff.de reg.iur. Maria. Socin.in tracta.de cirano ni.arti.v.nu.39.vers.decimosexto fallit. Nicol. Boer.in decis.149. nu.11.Petr.Rebuff.in glo.ad consti.Regias.Gallie:in j.par.in tra cta.de literis obligatorus.artic.xj.in gl.iij.nu.32. Iaſ.in d.l.ad egn gias,nu.9.ff.de iureiur.& in l.ſi ego.la ij.num.4.ff.ſi cert.peta. Hip pol.in ſing.ccxlix.Gome.in d.c.mulieres.nu.13. Cifuentes in l.6. Tauri.& ibi Pala.Ruui.nu.1.& Caſtillo in prin.Mar.Mant.in d. l.j.C.de offic.diuerſorum iudi.Bal.nouel.in tract.de dote, in 7.par d.priuil.quinto. Nico.Boer.in repe.l. conſentaneum,nu.141.C.quo mo.& quand.iud. Tamen Bartho.Soci.in d.l.plerique, nu.40.ff. de in ius voc.dicit,non videri ſibi verum ꝙ mulier poſt dictam re nuntiationem poſsit carcerari,cũ ſit in præiudicium ſexus & ignō miniam pudicitiæ:tamen dicit illud dictum ſibi placere,cum intro ductum ſit fauore pupillorum.Barba.etiam in d.c.lator. nu.4. tenet expreſſe contra:& allegat ad hoc tex.in c.ij.in.§.fi.ver.etiam ſi ad hoc.voluntas accederet earundem.de iudi.lib.6. iuncta l.j.§.ſi amẽ dignitas.C.de iura.calum.& facit tex.in l.j.C.de offic.diuerſ.iudic. vbi ponderatur honeſtas ſexus, & ideo ſuccedit regula ꝙ vbicun que aliquod priuilegium eſt introductum propter honeſtatem per ſonæ ſeu ſexus,non poteſt tolli per renuntiationem.ita dixit Bald. in l.j.C.quis bonis ced. poſſ.& alia de quibus ibi per eum quod di ctum refert Roderic.Xuarez in d.l.ij.rit.{de los gouiernos,}libr. ij.fori,vbi indeciſum relinquit in d.v.q.nu.8.

Dico tamen,ꝙ ſi mulier iſta, quæ fuiſſet tutrix, eſſet mater vel auia illius cuius tutelam geſsit, habere beneficium ne conuen ri poſsit vltra quam facere poſsit:vt in l.ſunt qui. in fin. ff.de regu iur. non quia mulier,ſed quia parens: quia tunc non videtur renun tiatum:& ſic non poſsint incarcerari. & hanc opin. tenet expreſſe Præpo.Alex.in c.ex parte enim,nu.11.de appella.vbi refert ita te nere Alberi.in l.vbi adhuc.C.de iure dot.& tenet Hipp. per ſupra dictas rationes:ad quas dicit ſe mirari ꝙ Bar. & ſupra dicti Doct. non animaduerterunt,in pract.crim.in.§.attingam,nu.65. Hãc etiã opi.licet Hippo.eum non referat,tenet Ioã.Bapti.de S.Seuerino in tract.de debitore ſuſpecto & fugitiuo.q.v.nume.26. Quæ limita tio ſupra dicta hodie non procedit pro text.in d.l.lxij. Tauri,cuius verba ſunt, {ninguna mugier per ninguna deuda,que no deſcienda de delito,pueda ſer preſa ni detenida,) &c.nã per iſta verba.{por ninguna deuda,) videtur non poſſe procedere opinio Bar.ſupra dic ta,in d.Authen.matri & auiæ.& ſic ſupradicta limitatio, cum dic ta verba ſint generalia, & mens legislaroris ſit ꝙ pro nullo debi to cuiuſcunque naturę & conditionis ſit, dum tamen non deſcẽdat ex delicto,poſſet mulier carcerari.& hanc opin. per ſupra dictam l.Tauri.tenet Roderi.Xuarez.in d.l.ij.tit, (de los gouiernos,) libr ij.fori,in v,q.nu,11, fol,197,col,iiij.

Tertio

1 Tertio limita, quando lex vel statutum disponit, ꝙ debitor fugitiuus possit capi & carcerari. nam tunc comprehenditur mulier fugitiua, nisi specialiter sit excepta ex identitate rationis: & sic potest carcerari. Ita expresse tenet Bar. in l.j.nu.24.ff.de pecul.& in l.iura.num.2.ff.de legib. Bald.in l.ne passim. C.de iuris & facti ignoran.& in l.quicunque.C.de seru.fugit.nume.10. & hanc limitationem expresse ponit Didacus de Castillo, in d.l.lxij. Tauri, in j.col.& ibi Pala.Ruui.num.4. Pro qua limitatione facit quod dixi supra in regul.clxxv.

REGVLA CCCXIII.

Fœmina de iure regio potest esse testis in causa ciuili. Hanc reg.probat tex.in c.quoniam.& ibi glo.& Abb. in vers. mulieres, de testi.facit etiam tex.in c.tam literis.eod. titu.& ita expresse per supra dicta iura tenet Robertus Marranta in tracta.de ordine iudiciorum, in iiij par.prin.nu.33. Bar.in tracta. differentiarum iuris canonici & ciuilis: nu.6. Specul.in titu. de teste.in.§.opponitur, num. 6. Lamberti, in tract.iuris patrona.in j.par.j.lib.arti.ij.vij.q.princ. nu.5.fol.58.col.ij. Io.Igneus.in l.j.§.iusta.nu.54.ff.ad Sylla. Guli. Benedi.in repe.c.Rainutius, in verb.testamentum.el j.nu.64. Stepha.Berran.in consi.cclix.nu.2.vol.iij.secundę impress. Hierony. Zanetinus in tracta.differentiarum vtriusque iuris: differen. xxvj. nu.18. Iacobi.de S.Geor.& ibi Floria, in l.ex eo.ff.de testi.glo.& ibi Doct.in c.forum in verb.non fœmina, de verb. significatio. & inc.ex eod. xv.q.iij. facit etiam text. & ibi gloss. in c.mulierem. xxxiij.q.v.

1 Limita primo, non procedere in casu.c.j.in fin. quot testes sunt necessarij ad proban.inuesti.in vsi.feu.& ibi Iac.de Perus.Bald.& Aluaro.& cæteri Doct. Rom, in repe.l.admonendi.nu.119.ff.de iuriur. Fel.in c.quoniam.num.2.& ibi Dec.nu.18.de testi. Iacobi.de S.Georg.in d.l.ex eo.nu 2. Ias.in l.si quis agere, nu.19.C.de codicill.in l.hac consultissima, in princ.col.ij.C.de testa. Dec.in l.fœmine, nu.36.ff.de reg.iur. Ioan.Bapt.Caccialu.in trac.de feudi cogni. am.vj.nu.2. Tiraquel.in ll.connubia in ix.l.nu.52. Guliel.Bened. in repe.c.Raynutius, in ver.duas habēs filias, nu.30. Caro Sacchus in repe.d.l.admonendi.nu.108.& 109. Hippo.in sing.611. Stepha. Aufre.in tract.de reprobatione testium.nu.69. Matth.de Afflic.in c.j.nu.104.de contro.inuesti.& in c.j.nu.35.quot testes sunt necessa. ad proban.inuestitu.in vsib.feud.vbi dicit hoc non procedere, quādo mulier esset illustris & haberet feudum: allegat ea quæ notat Ci.& Bal.in l.fi.C.de arbi.facit etiam quod notat Angel.in l. cum prætor.in.§.fi.ff.de iudi.facit quod notat ipse Matthæ. de Affl.in c. j.de natura succesionis feudi in vsib.feudo.

2 Secundo limita non habere locum in testamentis: nam mulier in

testamentis testis esse non potest. Ita probat tex. in l. qui testamento, in §. mulier. ff. de testamen. & in §. testes. Instit. eod. tit. De iure regio probatur in l. xvij. tit. xvj. par. 6. Et ita expresse tenet Felin. & ibi Doct. in d. c. quoniam. nu. 2. de test. Dec. in d. l. fœminæ, nu. 28. & de reg. iu. Didac. de Castillo, & ibi cæteri Doct. in l. iij. Tauri. Sp. in tit. de teste, in §. j. nu. 83. Abb. & Docto. in c. relatũ. el j. de test. Hanc limit. vbi eam limitat quatuor modis, ponit Bernar. de Lu. in regu. ccccl xxxij. & eam sublimitat quatuor modis Soc. in regu. ccccxix. Hanc item opi. tenet Lanfrancus de Oriano in tracta. de depositionibus testium. nu. 110. Iacobi. de S. Georg. in d. l. ex eo. nu. 2. ff. de testi. Ias. in l. si quis agere, nu. 19. C. de codic. Tiraquell. in ll. connubialib. in ix. l. nu. 44. Thom. Gram. in decis. lxij. nu. 16. Rui. in consi. cxcij. nu. 3. vol. iij. Chass. in consuet. Burg. in tit. {Des successions.) in §. iiij. rub. vij. fol. 239. col. iiij. nu. 10. Marc. Ant. Bauc. in d. §. testes. nu. 1. & ibi Franc. Ozerius, nu. 14. Instit. de testa. vbi sequitur glo. in d. §. mulier. in ver. non poterit: quæ ponit rationem, scilicet propter fragilitatem sexus. Quam rationem sequitur ipse Mar. Anto. in nu. 10. & Nicol. Bello. in cons. xiij. nu. 8. Hanc etiam opi. vbi eam notab. declarat, tenet Marc. Ant. Astensis. in repet. l. hac consultissima, in §. ex imperfecto, nu. 168. cum aliis. C. de testa. Circa quam limit. vide quę dicam in regu. sequen.

3 Tertio limita, non procedere in scriptura priuata, tribus testibus subscribenda: vt in casu l. scripturas. C. qui potio. in pigno. habean. Ita expresse tenet Bal. in d. l. scripturas. in ver. trium virorum. quod dictum tanquam notabile sequitur Franc. Crem. in singu. cxliij. & cit pro hac opi. quod notat Bar. in l. j. per illum text. in verb. virorum. ff. de testi. Eandem opi. tenet Soc. in d. reg. ccccxix. in prin. Ias. in l. si quis id quod, col. iiij. in x. limita. ff. de iurisdic. omn. iudic. Cur. Sen. in repe. l. si quis maior, nu. 9. C. de transact. Deci. in c. quoniam contra. in viij. not. de probatio. & in c. quoniam, de testib. nu. 28. & in l. fœminæ, nu. 32. vbi additi. eius dicit hanc esse com. opin. ff. de reg. iur. Hippol. in sing. dcxj. Catellia Cotta in memoral. iuris, in ver. mulier regulariter potest esse testis: vbi dicit, ꝙ ratio illius dicti Bal. est, ꝙ cum in his scripturis priuatis desint aliæ solennitates quæ in publicis solent facere fidem, ideo in hoc casu lex magis confidit de masculis quã de fœminis: iuxta tex. in c. forum, de verbo. significa. Hanc etiam opinionem tenet Felin. in c. ita quorundam, nu. 1. de Iudæ. Hiero. Zanet. in tracta. differentiarum iuris cano. & ciuilis: differ. xxvj. nu. 38. Quæ opin. per supra dictam rationem videtur mihi vera, licet multi Doct. teneant contrariam opini. quos refert Tiraq. vbi etiam eam tenet, in ll. connubia. in ix l. nu. 54. & 56. Eandem opinio. tenet Chassanæ, allegando Ias. qui sibimet contrarius tenuit opin. contrariam, in consue. Burgun. in titu. {Des successions.) Rub. vij. §. iiij. fol. 239. col. iiij. nu. 21. Eandem opinionem sibi contrarius tenuit Fel. in c. quoniam num. 4. de testib. Fundans se supra dicti Docto. per aliud dictum eiusdem Bald. in c. licet, el. j. nume. j.

nume.3. de testib. vbi super illos text. in verbo, trium virorum, dicit, ꝙ masculinum concipit fœmininum: quia mulier poterit esse testis: per tex. in l.j.ff.de verbo.significa. Sed nihilo minus, vt supra dixi, opinio Bald. in d.l.scripturas. est magis vera, & communis: vt tenet vltra docto. supra relat. Aymon Crauet. in tract. de antiquitate temporis: in j. par. vers. quæritur etiam, fol.43.col.iij.nume.34.

4 Quarto limita, quo ad probandum tenorem instrumenti deperditi. Ita tenet Bart. in l.j.nu.27.ff.si certum peta. Contra quam lim. tenet expresse ibi Ripa, nu.82. vbi dicit, ꝙ si mulier est perita, bene debet admitti: per tex. in l.ex eo.ff.de testi. allegat etiam ea quę scribit Ias. in l.j.ff.de legib. Deci. in d.l.fœminæ, de regu.iuris. Hanc opin. contra Barto. tenet expresse Andr. Tiraquell. in suis Connubialib. in ix.l.nu.53. Circa quam reg. est notandum ꝙ in casibus in quibus mulier admittitur ad testimonium, debet ei minor fides adhiberi quã viro, ita probat tex. in l.in quęstionibus. ff.ad l. Iuliam maiesta. & ita expresse tenet Spec. in tit. de teste, in. §. postquam, nu.4. Hippoly. in sing. dcxj. Gerardus de Petra sancta in singu.xj. Andr. Tiraquell. vbi allegat quam plures Docto. eandem opinio. tenentes, in suis legib. connubia. in ix.l.nu.57. Deci. in l.fœminæ.nu.35.ff.de reg.iur. Quod tamen est verum, nisi masculi deponant pro actore, & mulieres pro Reo: Argu. glo. notabilis in c. clerici.lxxxj.distinct. in gl.fi.quæ dicit, ꝙ si duo testes clerici dicunt me commisisse fornicationem vel aliud delictum certa die, & duo laici dicunt oppositum, ꝙ tota die illa fui cum eis, ita ꝙ non potuisset committere quin ipsi vidissent: ꝙ reus absolui debent. Quã opinionem per illam gloss. tenet Felin. in c. quoniam, nume.fin.de rubb. Anto. Corsetus in singula. in verbo, testis. et ix. Hippoly. in Lynus sacinoris, in §. in ea causa, nume.8.ff.de quæstio. Andr. Tiraquell. in legibus connubialibus, in ix.l.num.57. Quod non procedit quando testes deponerent verba verisimiliora, ita expresse tenet Feli. in c.licet causam, nu.8.de probatio. & in c.auditis, de prę scrip. Hippoly. in repe.rub.C.de probatio. num.108 Marcus Antonius Blancus in tractatu de indiciis & tortura, nume.37. Eandem opinionem, vbi notabiliter eam declarat, sequitur Gerardus de Petra sancta in singula.xj. Quod dictum etiam intellige, quandocunque masculi etiam deponentes per verba verisimiliora, essent bonæ famæ: alias si essent malæ famę, & mulieres essent honestæ, bonæ famæ, & matronæ, tunc dictum mulieris præferri debet dicto masculi: vt expresse tenet Matthæ.de Afflict. in c.j.nu.36.qui testes sunt necess. ad proban. inuesti. in vsibus feudo. allegat Barto. qui hoc dicit tenere, in l.in multis.ff.de statu homi. sed licet Barto. ibi hoc non dicat, tenet hoc Alberi. ibi nume.3. quod verisimum et notabile mihi videtur.

REGVLA CCCXIIII.

FOEMINA in testamentis testis esse non potest. Hanc reg probat text. in l. qui testamento, in § mulier. ff. de testamen. & in l testes. institu. eod. titu. & ibi omnes Doct. vbi assignant rationem præcipue Mar. Anto. Baue. nu. 1. & 10. Fran. Ozerius. nu. 14. Hier. Campus. nu. 3. De iure regio probator in l. xvij. tit. xvj. par. vj. et hanc opi. sequuntur omnes Doct. allegati supra in regu. præceden ti, in ij. limitati. Et vltra supra Docto. vide doct. de Couarru. in C relatum, el j. nu. 4. de testa. Andr. de Besetis in repe. l. j. nu. 114. C. de sacrof. eccle.

Hanc regul. limitat quatuor modis Soci. in regula cccxix. Eandem cum aliis quatuor limitati. ponit Bernar. de Luco in reg. 48. remittendo se ad Deci. in l. fœminæ. nu. 26. ff. de reg. iur. vbi refert ꝙ tres limitationes ex supra dictis ponit Didacus de Castillo in l. iij. in glo. {Siete testigos.) co. vij. versic. quæro insuper an septem testes testa.

1 Vltra quos limita primo, non procedere in testamento militis. Pro qua opin. facit: nam vbi remissa est solennitas iuris posittui, ibi sufficiunt duo testes etiam fœminæ. ita tenet Bar. in l. hac consultissima. in. §. ex imperfecto. C. de testam. glo. in Auth. quod sine. C. eo. tit. sed in testamento militis remissa est solennitas iuris posittui. l. j. de milita. testam. ergo in tali testamento mulier poterit esse testis. Eandem opin. tenet Areti. per gl. ibi in. § testes. institit. de testamen. Ripa in tract. de peste, in Rubr. de priuilegiis vltimarum voluntatum casu pestis. nu. 24. quem sequitur Ant. Caius. in addi. ad Ange. in d. §. testes. nu. 6. eandem opi. vbi eam notab. declarat, tenet Mar. Anto. Bauer. in d. §. testes. nu. 26. pro qua opin. est tex. in l. Diuus. ibi, conuocatis hominibus. ff. de milita. testamen. nam appellatione hominis continetur tam masculinum quã fœmininum. l. hominis. ff. de verbor. signific.

2 Secundo limita, in testamento facto tempore pestis. Hanc opi. tenet Ias. in l. fin. nu. 19. C. de codicil. vbi determinat, ꝙ in subsidiũ mulier admittitur ad testimonium, in casibus in quibus alias non admittitur. allegat Ioan. Andræ. in addi. ad Specul. in titul. de teste. in. §. j. Band. opi. tenet Alex. in cons. 24. nu. 11. vol. ij. Steph. Bert. in consi. ccxij. nu. 6. lib. j. secundæ impressionis. Pro qua opi. dicit facere tex. in c. fi. de testi. cogen. iuncto tex. in l. quoniam liberi. C. de testib. Contrariam opinionẽ, imo ꝙ mulier tempore pestis non posit esse testis in testamentis, consuluit Alex. in consi. lxx. num. 16. vol. ij. vbi dicit, ꝙ licet de iure canonico sit diminutus numerus testium per textum, in c. cum esses. de testamen. tamen requiritur ꝙ sint idonei: sic etiam in testamento facto ruri fuit diminutus numerus propter inopiam testium, vt in l. fi. C. de codic. tamen requiritur

quiritur quod testes necessarii alias sint idonei, vt ibi omnes concludunt, & per alia de quibus ibi per eum. Hãc etiam opin. sequitur Philip. Deci. in consi. cclxxxiiij. Tho. Gramma. in deci. lxii. nu. 16. Ripa in tracta. de peste, in Rubri. de priuilegis vltimarum voluntatum causa pestis nu. 19. quã opinionem dicit non procedere ibi in nu. 22. in testamẽto eius qui in ciuitate permãserat vt labẽ ti reipublicæ subueniret, quia in tali testamento mulier bene admittitur, quem sequitur Anto. Caius in additio. ad Ang. Aret. in d. §. testes nu. 7. Institu. de testamen.

3 Tertio fallit, in testamento condito in terris ecclesiæ. Ratio est, quia ius canonicum non curat in testamentis solennitatem iuris ciuilis. Ita tenuit Abb. in c. cum esses. col. 1. de testam. quem sequitur Ias. in l. hac consultissima. nu. 9. vbi hãc dicit communem opinio. de testam. C. Marcus Anto. Astensis in repe. l. hac consultissima in §. ex imperfecto nu. 175. Petrus de Anchar. in c. cum esses in 4. no tab. num. 6. vbi dicit quæ personæ dicantur idoneæ. idem Panor. in c. relatum el 1. nume. 3. de testamen. Imol in d. c. cum esses nn. 13. Hanc opin. dicit esse commu. Imo. in l. nemo potest nu. 4. ff. de leg. 1. & Caro. Rui. in consi. cxcii. nu. 7. volu. 2. & illud dictũ Abb. sequitur Hiero. Zane. in tract. differentiã vtriusque iuris, differentia xxvj. nu. 58. eandem opinionem sentit Nicol. Boer. in decisio. 39. nume. 4. eam dicit communem Ioan. Crott. in tracta. de testibus, in prima parte, nu. 10. quem allegat. Couarruuias, vbi dicit hãc etiam esse commun. opinion. in d. c. cum esses, num. 14. de testam. quamuis ibi contrarium teneat.

4 Quarto limita non procedere, vbi agitur de declarãda ambigua voluntate testatoris, quia ibi respicitur tantummodo probatio, & non solennitas. Ita consuluit. Oldra. in consi. ccxcvii. nu. 7. quem sequitur Marc. Anto. Astensis in repeti. l. hac consultissima. in d. §. ex imperfecto. nume. 173.

5 Quinto limita non procedere, quo ad probandum voluntatem contrariam testatoris, prioris reuocatoriam, nã in hoc casu mulier bene admittitur. Ita concludit Bal. in consi. 39. incip. Factum super quo cõsilium petitur. vol. 2. quem sequitur idem Marc. Ant. Aste. in repe. d. §. ex imperfecto. nu. 174. licet contrariũ teneat Albe. dicens alicubi non esse factum, in l. qui testamento. §. mulier ff. de testam. Eandem opi. contra Alber. tenet idem Bald. & Imo. in d. §. mulier. Marc. Anto. Baueria in. §. testes nu. 11. Insti. de testa.

REGVLA CCCXV.

FOEMINA de iure canonico in causa criminali testis esse nõ potest. Hanc regulam probat tex. in c. mulierem. 33. quæst. 5. in casorũ, & ibi gl. de verb. signifi. glo. in c. quoniam in ver. mulieres.

de testib. & in c. tam literis. in verbo, fœmineis, eo. tit. & in c. ex eo xv. quæst. 3. ita tenet Hostien. in Summa, in tit. de testibus, in §. quis testis esse possit. Spec. in tit. de procurato. in §. j. ver. septimo in crimi nali testificatione. Alberi. in l. qui testamento in §. mulier col. ff. de testa. Flor. in l. ex eo. nume. ij. & ibi Iacob. de Sancto Geor. nume. 4. ff. de testibus Ioan. Faber, & ibi Ange. & cæteri Doct. §. testes. Instit. de testamen. Roma. in repe. l. admonendi, nu. 119. ff. de iureiur. Abb. in d. c. forum de verbo signifi. Hanc opini. dicit es se communem idem Abb. in c. quoniam nu. 2. de testibus, & ibi Fe li. nu. 1. hanc eandem opi. tenet expresse And. Tiraq. in suis legibus connubialibus, in ix. l. nu. 49. Ioan. Igneus. in l. 1. in §. iusta. nu. 54 ff. ad Syllan. Marc. Anto. Baueria in §. testes. nu. 17. Instit. de testam. Iacobus Butr. in tracta. de testibus, rub. de interrgationibus testium, num. 30. Federi. Schenck in tract. de testibus, nu. 18. Alex. in consi. xix. nu. 1. volu. 1. & in consi. lxiiij. nume. 1. eod. vol. & in consi. xxiiii. nume. 4. lib. 2. Iac. Vagarotus in tract. de reprobationi bus testium, nu. 13. Hippo. in consi. xvii. & in consil. xviii. nu. 14. & in consi. cxxx. nu. 34. Alcia. in tracta. præsump. in 1. reg. præsump. xlvii. Cepol. in consi. xxxii. nu. 2. & 3. in cõsilis criminali. Stepha. Bertran. in consi. cxxxvii. nu. 3. volu. 2. primę impressi. Marc. Mã tua in consi. lvi. nu. 23. & in consi. clii. nu. 17. & in consi. ccxvii. nu. 6. hanc opi. tenet expresse Cato Sacchus in repe. l. admonendi nu. 110. ff. de iureiur. Ratio autem huius regu. assignatur per su pra dictos doct. & opinio huius regu. semper fuit vera, vt ex supra dictis patet, & nemo auersatus est eam ante Phil. Deci. qui in l. fe minę, nume. 27. ff. de regu. iur. & in c. quoniam, nu. 20. de testib. sen tit contrariam, & dicit ꝙ etiam de iure canonico sit in causis crimi nalibus testis idonea. Rationes autem propter quas motus fuit ad hęc tenendum, ibi videri possunt.

2 Amplia primo hanc regu. habere locum, etiam in causa matrimo niali quę criminali æquiparatur. Vt in c. mulieri. de iureiuran. Spe cu. in titu. de rescrip. in §. ratione formę. col. x. versi. nunc igitur ad instructionem. Bald. in consi. cxii. vol. 1. Abb. in c. si pro debilitate nu. 4. de offic. deleg. pro qua opin. faciunt etiam alia quę congerit Socin. Iun. in consi. xxxi. nu. 10. volu. 2. Sed his non obstantibus in contrarium est communis opinio. imo quod mulier in causa ma trimoniali potest esse testis, probat tex. in c. super eo. el 2. de testib. & hanc esse magis communem opin. tenet expresse Alex. in d. c. fi. 11. volu. 1. Iacob. de sancto Georg. in d. l. ex eo. nume. 5. Deci. in consi. cxxxiii. hanc opi. tenet Tiraquel. in suis legib. cõnubialibus in ix. l. nume. 51. hanc dicit communem & quotidie obseruari Soc. Iunior in consi. xxxi. numero 13. volum. 2. Et pro hac opinione est etiam tex. in cap. videtur xxxv. quæstio. 6. vbi dicitur quod etiam coniuncti vtriusque seruis in testificationem causę matrimonialis admittantur.

3 Secundo amplia procedere, etiam si ciuiliter agatur, si pœna est applicanda

applicanda fisco ratione delicti mulieres de iure canonico, quod est seruandum in terris ecclesiæ, non sunt testes idonei. Ita expresse concludit Alex. post doct. quos ipse ibi allegat, in consi. xix. nu. 1. volum. 1. quem sequitur Pari. in consi. clxv. nume. 12. volum. 4. Pro qua opinione, facit, nam quandocunque pœna quandocunque sit pecuniaria, est applicanda fisco, dicitur actio criminalis, vt est gloss. notabilis in l. 3. in princip. in verbo, aureorum centum. ff. de sepulchro viola. quam sequitur ibi Bartol. Cin. & Bal. in l. si quæ per calumniam. C. de episcop. & cleric. & tradit Alexan. in rub. C. de iud. & in consi. cxxxii. numero. 5. vol. 1. Imol. in c. qualiter & quando el 2. nu. 64. de accusatio. & in Rub. ff. pub. iudi. Deci. in rubrica de iudic. nume. 52. & ibi Ripa. nu. 102. Ias. in princ. Institu. de actio. nume. 15. & in l. 1. numero 7. C. de ędendo. Eandem opinionē tenet Bart. ff. in l. agraria de termino moto. & dicit eam communē Lodo. Gomez. in d. prin. instit. de actioni. nu. 18. licet glo. alię quā plures aliter dixerint, quas omnes allegat & impugnat Barto. in d. l. 3. ff. de sepul. viola. & Ludoui. Gome. vbi supra, & Curt. Iunior in Rub. ff. de iudic. nu. 18.

Quod tamen est verum quando pęna est applicanda fisco ex accusatione, quia tunc dicitur causa criminalis, secus si aliqua actio intentetur nomine fisci, puta petitio hæreditatis, quia tunc dicitur causa ciuilis. Ita tenet Bartol. in d. l. 3. in fine ff. de sepulchro violat. per iura de quibus ibi per eum. quem sequuntur Doctor. supra allegat. vbi hoc notabiliter declarant.

1 Limita primo, quādo causa criminalis est ciuiliter intentata. Ita probatur in d. c. quoniam. & ibi gl. & Feli. de testibus & in c. tam literis. eod. tit. & ita empresse tenet Chassanæ. in consuetud. Burgun. in titu. (Des iustices) Rubri. j. §. 6. fol. 65. col. 1. nu. 41. Quam limitationem intelligo veram. nisi pœna sit applicanda fisco, vt supra dixi in 2. ampliatione.

2 Secundo limita, quando veritas aliter haberi non potest. Ita tenet Ioann. Andrę. in additionibus ad Specul. in c. de teste. in. §. 1. numero 83. incipienti. §. testes Iacobus de Arenis, quem refert Alexand. in consilio. xxiiii. numero 11. volumi. 1. Ias. in repeti. l. 1. nu. 49. C. de summa Trinita. & fide cathol. Andræ. Alciat. in tract. pręsumptio. in 1. regula, pręsumpt. xlvii. numero 3. idem Alexa. in consi. 62. nume. 1. volum. 1. & in consi. cii. num. 7. volu. 7. Deci. notab. in consi. ccclxiii. num. 5. Anto. Rube. in consi. clxv. nume. 2. Stephan. Bertrand. in consi. 212. nu. 6. volu. 1. secundæ impressionis Hippoly in practica, in §. diligenter, numero 81. & in l. infans nu. 45. ff. de sicar. pro qua opin. facit quod supra dixi in regu. 414. limitatione 2. Quam limitationem intellige vt per And. Alcia. in d. pręsumptione 47. numero 5.

3 Tertio fallit crimine hęresis, lęsę maiestatis, & simonię. Probat gl. in c. cum P. Manconella, de accusatio. & in summa, 2. quęst. 7. facit tex. in c. tanta, & in c. per tuas, de simon. & ibi Docto. pręcipue

Ioan. de Anan. num. 1. cum sequen. facit quod not. Bernar. de Luc. in practi. c. lxxxv. Alexan. in consi. xi. nu. 6. vol. 1. Maxime quando mulier est bonæ famæ, & opinionis. Quam limitationē dein ra & intellige vt per Pala. Ru. in allegat. hæresis. §. xii. cum sequ. & per Arnald. Lamberti. in repe. c. j. de hæreti. lib. 6. quæst. xvi. mero 13. cum aliis, & per Iacob. Septimamcensem in Institutio tholicis. cap. lxii.

4 Quarto limita, quando proceditur per viam inquisitionis, vel ā nunciationis. Ita tenet Inno. in c. quoniam, nume. 1. de testib. facit tex in c. tam literis. eo. titu. ita tenet Lanfran. de Oriano in tract. de depositionibus testium nu. 110. Stephan. Aufred. in tracta. de reprobationibus testium, numero 69. facit glo. in c. quoniam in ver, mulierem de testibus.

5 Quinto limita, nō procedere de iure ciuili. Vt est tex. in l. ex ff. de testibus, & ibi Florian. & Iacob. de sancto Georg. nu. 4. qui dicit hanc esse commun. opinionem glo. in c. forum, in ver. non fœmina. de verbo. significat. cum aliis. & hāc opi. dicit esse comm. Abb. in d. c. quoniam num. 2. & ibi Feli. num. 1. facit etiam tex. in l. 1. in §. lex Iulia. ff. de testib. Hanc etiam opinio. tenet Specu. in titu. de teste. in §. j. numero 81. Alexand. in consi. xi. nume. 6. vol. 1. Felin. in consi. xxxvi. nu. 4. Doct. in §. testes Instit. de testam. Stephanus Bertrandus in consi. cxxxvij. nume. 3. vol. 2. & in consi. 139. nu. 1. volu. 3. primę impressio. Tiraquel. in legib. connubialibus in 9. l. numero 50. Quæ opinio approbatur de iure regio per l. 17. tit. xvi. par. 3. vbi dicit, quod mulier bonæ famæ & opinionis potest esse testis in omni causa, exceptio in testamento. Contra quam l. Partitę est tex. de iure fori, in l. 8. titu. 8. lib. 2. fori. quæ approbatur per l. xcvi. Styli. de quib. legibus meminit Pala. Ruuios in allegatione hęresis. §. 13. quæ l. Partitæ procedit, vbicunq; fori non esset recepta nec vsitata, nam tunc recurrendū est ad l. Partitæ: vt in l. j. Tauri. facit quod no. Roder. Xuarez in prœmio Fori.

REGVLA CCCXVI.

Fevda dignitatum, vt Marchionatus Comitatus. Ducatus. vel Regni, sunt indiuidua. Quam reg. probat tex. in c. Imperialem, in §. præterea. de prohi. feu. alien. per Feder. & ibi Bal. & doct. & in c. licet. & ibi gl. fi. & Abb. de voto. glo fi. in c. si hęredes de re. stamen. Circa quam reg. vltra Matth. de Afflict. vbi supra. vide Carol. Molinæ. in consue. Parisi. tit. j. de materia feuda. §. 35 nu. 1. cum aliis. Rui. in consi. 34. nu. 9. vo. j. Pari. in consi. lxxi. nu. 3. vo. 1. & in consi. 32. nu. 124. & in consi. 10. nu. 10. & 11. eo. volu. Ruin. consi 15. nu. 16. lib. 1. & in consi. ix. nu. 18. vol. 1. Deci. in consi. cccl xxix. nume. 3. Socin. Iun. in consi. lxxvii. nume. 94. volumi. 1. Ioann. Baptist. de S. Blasio in consi. lxvi. numero 1. cum sequentibus, inter consilia Alberti Bruni, Ludouic. Gozadinum in consi. lxxiii, nu.

nume.16.Iacobum Aluarotum.in consi.60.nu.1.cum seq.inter consilia Alberti Brun.Tiraquel.in tracta.primogenit.in 4.quęstio.nu. 22.cum seq.Hierony.Gratum.in consi.4.nu.20. vol.1.

Hanc regulam ponit Barto.Scin.cum tribus limita.in reg. 44.in posterio.Bernar.de Luco in regu.285. remittendo se ad Ias. in l.stipulationes non diuiduntur,nume.31.ff.de verborum obligatio. Eãdem cum vnica ampliatione , & quatuordecim limitationibus ponit Chassanę.in consue.Burgun.in titu.{Des fiefz). Rubr.3..§.6.a numero 7.vsque ad nu.22.fol.116.col. 1. Quam regu.cum prędicta ampliatione & limitationibus ante eum posuit Curti. Iunior in tracta.feudor.in 4.par.in 30.q.numero 122.per totum. Eandem regulam limitat sexdecim modis And.Tiraquel.in tract.de primogenitu.in 4.q.nu.37.vsque ad fin.Eãdem limitat sex modis Baptista de sancto Blasio in d.consi.66.

REGVLA CCCXVII.

Feudvm nec generaliter nec specialiter,nec tacite nec expresse obligari potest. Hanc regulam tenet Spec.in titu.de pignori.§.numero 30.Sali.in l.fi.C.de iure emphy. Bal. in l.3. C. vt in possessione legatorum & in cap. 1.§. aut si libellario. quibus mod. feud.amitt.Alexan.in l.constante.in prin.in 3.quęstio. prin.ff.solu. matrimo.& ibi doct.& in consi.21.nume.1.& 2.volu.6.Hanc etiã opi.tenet Ias.in d.l.fi.nume.54.Matthę. de Afflict. in consti.Neapolitanis.lib.3.Rubric. 5. numero 85. Eandem dicit communem Franc.de Ripa in l.obligatione,nume. 36. ff. de pignorib. Palatios Ruu.in repet.cap.per vestras §. 30. in septima ampliatione de donat.inter uir.& vxor.Andr.Tiraq.vbi refert alios docto.in tracta. de vtroque retractu.in titu.de retractu{ Lignagier.) §. 1.glo.3.nu. 5.licet contrarium teneat Barto. qui communiter in hoc reprobatur,in repet.l.si constante.nu.73.ff.solu.matri. Et circa hanc regu. vide supra in regu.40.

Hanc regulam cum quinque limitationibus ponit Antonius Negusantius de Fano in tracta.de pignorib.vbi dicit hanc esse communem opinionem , in secundo membro 2.partis principalis, a nume. 43.vsque ad nume.50.

REGVLA CCCXVIII.

Feudvm quibus casibus amittatur. Vltra posita in regula 40.vide Hieronymum Gratum. in consil.6.numero 53. cum sequẽ. vol.1.Carol.Molinæ.in consuetu.Parisien.in titu.1.de materia feuda.§.30.nu.23.cum.seq.

Quadraginta casus ponit Martinus de Silimanis in tract. de feudis in Rubr.quibus modis feudum amittatur,a nume. 111. vsque ad

nume.

nume.186. in xiij.volu.tractatuum diuersorum Docto. Præterea 72.casus ponit notab.Matthæ.de Afflic.in c.j.in §.item si quis feudum.quib.mod.feud.amit.in vsib.feu.a nu.22.vsq; ad fi. Ad hæc 41.casus,in quibus feudorum amit.ponit Cur.Iun.in tract.feudo.in 4.par.a nu.1.vsque ad nume.82.Et vide de iure regio tex.in l.vij. viij.& ix.titu.26.par.4.

REGVLA CCCXIX.

FEVDVM conceſſum alicui ad vti fruendum, finitur morte feudatarij. Hanc reg,ponit Bal.in præludiis feudorum, nu.51.per tex.in l.habitatio.ff.de vſu & habita.ſicut ſi diceretur,concedo tibi talem fundū in feudum ad alimenta. Nam quod in proprios vſus relinquitur,morte finitur,ſecundum Bal.qui hoc firmat,in l.cum t. in.§.vni.ff.de tranſactio.Bar.in l.libertis.ff.de alimen.& ciba.leg. in ſua diſtinctione,vbi dicit idem,ſi concedatur fundus ad alimenta,nam talis clauſula minuit legatum, id eſt, ꝙ finitur cum perſona,ſicut finiuntur alimenta & vſusfructus.§.finitur. Inſtitu.de vſufruct.in l.cum pater.in §.dulciſsimis.ff.de lega.2.in l.epiſtola.ff.ad Trebel. Hanc opinio.ſequendo Bald.tenet Matthæ.de Afflic.in præludiis feudorum,nu.126.

1 Primo fallit,niſi in dicta inueſtitura feudi ad vſumfructum fuiſſet dictum expreſſe, ita vt non poſsit dictus fundus vendi vel alienari,tunc enim videtur conceſſum vtile dominium ſibi & hęredibus. Ita tenet Bal.in l.Proculus.ff.de vſufru.verſic.& eſt argumentum, quem ſequitur ibi,Ang.in verſ.ex prędictis.Mar.Mantua in apophthegma 152.quia vt dicit Bal. in d.l. Proculus, dicta clauſula ꝙ non poſsit alienari,non cadit in vſufructu formali.

2 Limita ſecundo,niſi detur res mobilis ad vſumfructum,nam tūc videtur donata propitetas.ita tenet Bal. in d.præludiis feud. nu.51. per tex.in l.donationes.in.§.ſpecies.ff.de donatio.

3 Tertio fallit,niſi ex verbis prędcedentibus poſsit apparere ꝙ cōceſsione feudi ad vſumfructum inueſtiens voluit concedere vtilem proprietatem, & ſic ꝙ tranſeant ad hęredes. Vt patet in d.§.ſpecies, vbi dicitur ꝙ extra dotem datam donabat puellæ ad vſum: tunc videretur donata proprietas,vt eſſent bona paraphemalia.Ita concludit Raphael Cumanus in d.§.ſpecies,nu.3.

4 Quarto fallit,ſi inueſtitura feudi diceretur.vt inueſtitus percipiat dictum vſumfruct. vel alimenta:tunc illa dictio, vt, non reſtringit ipſam inueſtituram.Ita tenet Bal.in l. Titia.in.§. Titia cum nuberet.ff.de leg.ij.idem Bal.& aliis Doctor.in l. cum ij. in §.ſi vni.ff. de tranſactio.Bar.in l.libertis,nu.2.ff.de alimen.& cibariis lega.

5 Quinto fallit,quando feudum ad vſumfructum conceſſum fuiſſet extraneo.& non filio.Ita tenet Bal.in l.ſi pater,num.10.C.de inofficioſis donatio.

6 Sexto fallit,niſi in inueſtitura prędicta fuiſſet appoſita hęc clauſula

sula, pleno iure. Ita concludit Bal. in l. 1. nume. 2. C. de fructibus et litium expen.

7 Septimo fallit, nisi feudum venderetur ad vsumfructum, tunc videtur venditum vtile dominium. Ita Bal. in Rub. C. de iure emphy. nu. 9. in fine allegat text. in d. l. donationes in concubinam, in §. species ff. de donatio.

8 Octauo fallit, si fuerit dictum inuestitura feudi, ad vsumfructum tibi & heredibus, tunc in persona hæredis esset nouus vsusfructus, Ita tenet Bal. in d. præludiis feudorum, quem sequitur ibi Matthæ. de Afflict. nu. 135.

9 Nono fallit, nisi inuestitura ad usumfructum facta esset ecclesiæ vel religiosis personis, tunc videtur concessum vtile dominium in perpetuum. Tenet glo. quam ibi sequũtur Cinus & Bal. & Alberi. in l. si mulier. C. de iure dotium, in verbo, mulier, in versicu. item ad hanc dedi prædium, idem Alberi. in d. §. species. Bal. in l. & in epistola. nu. 5. C. de fideicommissis, pro qua opinione est text. in d. l. Titia in §. cum nuberet. ff. de lega. 2.

REGVLA CCCXX.

Feudum non potest pignori dari, sine consensu directi domini. Hanc regulam probat text. in cap. 1. in §. item si quis. quibus modis feudum amitta. & in c. 1. ibi, feudũ totum, vel parem aliquã vendere, vel pignorare, de prohita feudi aliena. per Federi. ita expresse tenet Bartholomæus Soci. in consi. 19. nu. 12. vol. 1. Marianus Socinus eius nepos in consi. 77. nu. 73. volu. 1. Ruinus in consi. 143. nume. 19. volu. 3. Augustinus Berous in q. 94. nume. 11. Ioann. Igneus in l. 1 §. si seruus pignori datus. nume. 7. ff. ad Syllania. Martinus de Silimanis in tracta. feudorum, in Rubric. quibus modis feudum alienetur. nu. 99. & facit quod dixi supra, in regu. 40. in 3. ampliatione, De iure regio probatur in l. 10. titu. 26. parte 4. & in l. 68. titu. 18. parte 3.

Hanc regulam limitat quatuor modis Chassenæ. in consue. Burgun. in titu. (Des fiefz.) Rubr. 3. §. 8. nume. 11. fo. 11. fo. 118. colum 4. vsque ad numero 21. Quarum limitationum tres ante eum posuit Fran. Cur. Iuni. vbi hanc regu. limitat aliis quatuor modis, in tract. feudorum, in 4. parte, nume. 95. Eandem regulam cum quinque limitationibus ponit Matthæ. de Afflict. in c. imperialem, nume. 4 de prohita feudi alien. per. Fede. Hanc regulam cum tribus ampliationib. & tribus limitationibus ponit Franc. de Ripa in l. obligationem, numero 35. ff. de pignoribus.

REGVLA CCCXXI.

Feudi dominus, est iudex inter ipsosmet Vasallos. Hanc regulam probat tex. in c. imperialem, in §. penul. de prohibi. feudi aliena,

aliena, per Feder. & in c.1.de cõtro.feudi apud pares termi.& in c. cęterum, de iudiciis, & ibi gl. & in c.ex transmissa.& in c.verũ, de foro compe. De iure regio probatur in l.vl.titu.26. par.4. Et vltra docto.in supra dictis locis tenet Bartho. Soc.in cõsi.11.nu. 10.vol. 1. Marti.de Silimanis in tracta.feudo. Rubr. quis sit iudex feudi.& vbi agatur causa feudi, p totã. Vlda. Zasius in sua Epitome feudo. in 11.par.nu.6. Io. Igneus in repe.l.necessarius in §. non alias. nu. 610.ff.ad Sylla. Ioan.de Ayma, in proœmio concordatorũ.fo.115. col.3. Et circa hanc regulam vide Socin. in tracta. fallentiarũ, in reg.52.& 53.in posterioribus. Nicolaus Boeri, in decisi. 114. nu.5. Stepha. Aufre.in repe, Cle.1.de offi.ordina.in reg.1.in 1.fallen. Iason in l.1.§.& post operis.nu.12.ff.de noui operis. Carol.de Grassa liis in suo regalium Franciæ.lib.2.iure 11. Alexan.in consi.1.volu. 5. Bartholomęus Soci.in consi.284.vol.2.& in consil.87.volum.3. Io.de Amicis in consi.2.nume.1. Bal.in consi.327.vol.1. & in cõsi. 183.& in consi.188.volu.3. Alexan.in consi. 79. per totum, vol.1. Chassanæ.in consi.41.nume.1.& 16. Albertus Brunus in consi.104 nume.7. Matthę.de Aafflictis notabiliter in d.c.1. nume.2. de con trouersia.feudi apud pares terminan.& d.§.prętereà inter duos, nu. 1.cum aliis.

Hanc regulam limitat sex modis Maria.Soc.in c.ex trãsmissa,a nu.27.vsque ad nu.34.de foro compe. Eandem regulam limitat duo decim modis Franc.Cur.Iun.in tract.feudorum, in 7.par.a nu.3.vs que ad nu.15.& a nu.15. vsque ad nu. 34. ponit 13. quęstiones circa materiam huius regulę. Hãc etiam reg.limitat tredecim modis Fel. in c.cæterum.a nu.5. vsque ad nu.14.de iudic.

REGVLA CCCXXII.

FEVDA inferiora quæ non habent dignitatẽ annexam, diuidi possunt. Hanc regulam probat tex.in c.1.in §. omnes, si de feudo fue.controuersia inter dominum & agnatum vasalli, in vsibus feu do.in c.imperialem, in.§.prętereà ducatus, et ibi omnes doct.de pro hibita feudi alienatione per Federicum. Circa quam regulam vide posita supra, in regu. 316.

Hanc regulam cum vnica amplia.& vnica limitatio. ponit Chas sanę.in consue. Burg.in tit.{des fiefz). Rubr.3 §.6. fo.217.col.4.nu. 22. Quas ante eum posuit Fran.Cnrt.Iun. vbi eam declarat, in trac. feudorum, in 4.par.q.30.nu.224.

REGVLA CCCXXIII.

FEVDVM antiquũ si renouatur Vasallo, non desinit esse.anti quum. Hanc regulam probat tex.in c.1.de Vasallo decrep.ętatis in vsibus feudo.et tenet Bar.et doc.in l.si mihi et Titio.ff.de verb. obl ig.& ibi Ias.nu.11.col.fi.& in l.quod dicitur.la.].ff.de impẽdis in

in rebus dotal.fac.Roma.in cons.cccxv.nu.1.Alex.in cons.xxx. nu.6.vol.j.Bartho.Soci.in consi.100.nu.11.versic. ex quibus infero in proposito.vol.iij.Deci.in consi.liij.nu.3. Albertus Brunus in consi.lxxix.nu.4.

1 Limita primo,quando feudum erat omnino extinctum: quia Vasallus priuatus esset feudo ipso iure,ita ꝙ alia sententia priuationis necessaria non esset,nam tunc ex tali renouatione efficitur nouum feudum.Ita concludit Bal.in c.j. in.§.insuper.in fi.de prohib. feudi alie.per Fed.Ale.in consi.xxxiiij.col.ij.vol.v. Et pro hoc ꝙ res extincta si renouetur dicatur noua & alia res, est text.in l.inter stipulantem.in.§.homo liber.vers.& nauis.ff.de verb.oblig.& in l.j. in §.opus.ff.de nou.ope.nunt. Ias.in l.ius autem ciuile.nu.15.& 18. ff.de iust.& iure.Dec.in l.j.in prin.nu.28.ff.quod quisque iur. Matthæ.de Affli.in d.c.j.nu.12.de vasal.decrepi.æta.

2 Limita secundo, quando in renouatione feudi adiiceretur noua forma:quia tunc ex tali adiectione nouæ formæ diceretur nouum feudum.Ita tenet Bal.in c.j. in.§.insuper.in fi.de prohi.feudi alien. per Federi.ex mutatione enim formæ inuestituræ, efficitur nouum feudum.ita concludit Bartho.Cæpol.in consi.xxxj.nu.7.in cons. ciuil.Ias.in d.l.si mihi & Titio.col.fi.nu.12.Old.in cons.clxxviij. incipien.quidam nobilis.vbi dicit, ꝙ feudum dicitur nouum ratione nouarum conuentionum.quem sequitur Curt.senior.in cons.l.nu. 50.& 29. Matthę.de Affl.in decisioni.Neapolit.cxij.num.5.& in ccxliij.nume.8.Albertus Brunus in consil. lxxxviij.nume.5.pro quo est bonus tex.in l.ius autem ciuile. & ibi Docto.Moder. ff. de iusti.& iur. Quam limitationem Calderi.in consil. xj.in titul.de feudis.vers.ad cuius declarationem.intelligit verum,quando mutatur aut alteratur forma circa substantialia feudi: secus si circa accidentalia.

3 Tertio limita, nisi feudum amissum per vasallum fisco principis fuisset incorporatum, aut possessio eius per dominum apprehensa: quia tunc si renouetur vasallo,dicitur nouum feudum. Ita concludit Bal.in l.j.q.xv.nu.11.ff.de rerum diuisio. Alex.in d.consil.34. col.ij. Ias.in consi.clij.nume.1.in fin.in ij.col.vol.ij.& in consi.64. col.iij.nu.1.vers.secundo possunt limitari. Ludo.Goza.in cons.84. nu.10.& 21.

Quæ tres limitationes non præcederent, quando feudum renouaretur sub commemoratione antiquarum inuestiturarum, & sub eisdem pactis & qualitatibus. Ita Areti.in d.l.si mihi & Titio. Ale.in d.consi.xxx.nu.6.vers.& ita etiam colligitur ex verbis dictorum priuilegiorum.vol.j. Albert. Brunus in consil. lxxix. nume.5. Secundo non procedunt prædictæ limitati.quando in renocatione feudi superiori,verbum restituimus aut reddimus,apponitur etiam si sint verba,& de nouo concedimus. Ita tenent Mart.Lauden.et Præposi.in c.j.de vasal.decrepit.æta.& ibi Matthæ.de Afflic.nu. 15.per quem vide alia circa hanc regu.

Regu-

REGVLA CCCXXIIII.

FEVDI contentio vbi est inter dominum & vasallum, paret curiæ sunt iudices. Hanc regu. probat tex.in c.imperialem.in § præterea si inter duos.de prohibita feudi aliena.per Federic. & ibi Matthæ.de Affliict. nu.38. & in c.j.de controuersia feudi apud pares termi.& ibi etiam Matthæ.de Afflict.nu.1, facit etiam text.in c.j.de lege Corra.notatur in c.cæterum, de iudic. De iure Regio est tex.in l.xj.titu.xxvj.par.iiij.

Hanc regul. cum vnica ampliatione & sex limitationibus ponit Bernard.de Luco in reg.cclxxxvij. remittendo se ad Marianem Socin.in c.ex transmissa.nu.9.de foro compe. Eandem cum quatuor ampliationibus & sex limitationi.ponit Curt. iunior in tracta. feudorum, in vij.par, vers.tertia principalis regula datur.a num.34. vsque ad finem.

REGVLA CCCXXV.

FEVDVM negans, rem feudalem perdit. Hanc regul.ponit Abb.in c.cæterum.nu.21.post Innocen.ibi,de iudic.allegat ad hoc text.in c.quo iure viij.distin. Bald.in ij.col.C.quomodo & qua nõ iudex. Probatur per tex.in l.fi.ff.de rei vendicati.vbi probatur q negans se possidere si conuincatur,perdit possessionem. Cui consonant tex.de iure Regio in l.iij.tit.iij.par.iij. & l.xl.titu.j. ead.par. Circa quam reg.vide Rom.in consi.lxx.nu.4. Arnold.Ferronium in consuetu.Burdegalen.in tit.de feudis.§.v. Abb.in c.fi.de solut. nu.2.Ias.in l.quod te mihi.nu.29.ff.si certum pet. & in.§.omnium. nu.86.Insti.de actio.Hippo.in repe.rub.ff. de fideiuss. num.19. & nu.322.& in singu.ccxlij.Matth.de Affl.in decis. Neap.xviij.nu. 1.Ludo.Gome.in.§.ex maleficiis.nume.16.insti.de action.Anton. Capit.in decis.xix.nu.6.Hiero.Grat.in consil.xxxvij.nu.1.vol. ij.Guid.Papam in sing.dcix.& in consi.iij.nu.2.& in decisio.256. in fi.Ripam in l.qui cum se.nu.1.cum aliis.ff.de re iudi. & vide infra in regu.cccxxix.

Et plures casus in quibus negans punitur, vide per Bal.in Auth. contra qui propriam. C.de non numer. pecu, quem refert Catellus Cotta.in memora.iuris,in verbo,negans.

Hanc reg.ampliat vno modo,& limitat quinque modis Felin.in d.c.cæterum.a nu.28.vsque ad nume.20.de iudic.

REGVLA CCCXXVI.

FEVDI noui inuestitura ad hoc vt probetur, necessarium est q̃ adhibeantur pares curiæ. Hanc reg.probat tex.in c.j.quid sit inuesti,in vsibus feudo. Ratio autem quare extranei non admittantur,

tantur, ponitur in tex. in c. j. in. §. j. & in. §. idcirco. de notis feudorū. Circa quam reg. vide Alex. in consil. x. vol. iij. & in consi. lxxix. vol. j. Martin. de Silimanis in tract. de feudis, in rub. de inuestitura qualiter fiat. nu. 226.

Hanc reg. ampliat vno modo. & limitat tredecim modis Franc. Curt. iunior in tract. feudorum, in ij. par. in iiij. q. a nu. 16. vsque ad nume. 30.

REGVLA CCCXXVII.

Feudvm pro anima vasallus relinquere non potest. Hanc regul. probat tex. in c. imperialem. ibi, vel pro anima iudicare. de prohib. feudi aliena. per Fede. & in c. j. in. §. donare. quali. olim feudum alien. pote. & ibi Bal. & Aluaro. Ratio est: quia magnum prę iudicium fieret domino superiori: quia postquam feudum esset semel incorporatum ecclesię, quæ nunquam moritur, nunquam esset spes q feudum posit ad dominum reuerti: & ideo ecclesia quæ debet esse cultrix iustitię, nihil siniſtri debet pati fieri, neque in se, nec in aliam ita probat tex. in c. j. in. §. Mediolanenses. vers. inde potest præsumi de alienatio. feudi, in vsibus feudorum. Hanc etiam opi. sequitur Bal. in l. j. C. de sacrosanct. eccles. Felin. in c. inter dilectos. nu. 10. de fide instr. Lud. Goz. in cõs. 8. nu. 21. & in cõs. 4. nu. 8. Ale. in cõs. 30. nu. 3. vol. j. Bartho. Soc. in cõ. 19. nu. 10. vol. j. Maria. Soc. iunior in cons. 76. nu. 46. vol. j. Roma. in sing. 533. Hanc etiam opi. tenet Abb. in c. quę in ecclesiarum. nu. 18. de constitu. & hanc opin. vbi latissime eam examinat, & refert Doct. contrariam partem tenentes, tenet Cur. Iun. in tract. feud. in iij. par. q. penul. nu. 125. & circa hanc reg. vide supra in reg. xl. in vj. ampli.

Hanc reg. ampliat vno modo Ludo. Roma. in d. sing. 533. Eandem limitat quatuor modis & ampliat vnico modo Fel. in c. quę in ecclesiarum. nu. 65. vers. cęterum inquantum dictum est de constit. vsque ad nu. 75. Hanc etiam reg. limitat 5. modis, vbi notab. exa minat Fran. Cur. Iun. in tract. fend. iu iiij. par. in d. pe. q. nu. 126.

REGVLA CCCXXVIII.

Fideivssor non possidens immobilia, potest recusari tanquam non idoneus. Hanc reg. probat tex. in l. ij. & in l. sciendum. ff. qui satisd. cog. gl. in Auth. de exhiben. reis. in. § susceptο. in verb. personali. collat. v. & in l. si quis stipulatus sit Stichum. in. §. li quis stipulatus fuerit. ff. de verb. obli. Hanc opi. tenet Bal. in c. corã. nu. 8. de offi. deleg. Specu. in tit. de satisdatio. in. §. dicto vers. sed si schõlaris. Alex. in consi. clx. nu. 5. vol. v. & hanc dicit esse comm. opin. Ias. post Barb. ibi in d. l. sciendum. in prin. nu. 30.

Hanc reg. ampliat vnico modo, & limitat quatuor modis Hipp. in tepe. Rub. ff. de fideiuss. a nu. 227. vsque ad nu. 241.

Regula

REGVLA CCCXXIX.

FIDEIVSSOR negans se fideiussisse, si conuincitur de mendacio sibi præiudicat. Vt in l. sed hoc ita. in §. j. ff. de re iudica. vbi dicitur, ꝙ negans se socium, perdit beneficium ne conueniatur vltra quam facere potest: quod competit socio, vt in l. sunt qui. ff. de re iudica. ad quod etiam est tex. in l. si vnus. in §. fi. ff. pro socio. Et facit etiã pro hac regul. text. in l. sed si ex parte. in §. interdum. ff. quod cum eo. vbi ponitur, vbi punitur filiusfamilias negando se filiumfamilias, & mentiendo dixit se patremfamilias. Tertio facit tex. iu l. hæreditatem. in §. fi. ff. ad leg. Falcid. vbi dicitur, ꝙ hæres negans rem hereditariam, si conuincatur de mendacio, sibi præiudicat, quem tex. pro singu. allegat Bal. in Reper. suo, in verbo, negatiua. vbi dicit, ꝙ negans similis est subtrahenti: per illum text. & idē dicit Bal. in c. dudum. el ij. nu. 8. de elect. Ias. in §. item si quis in fraudem. Insti. de acti. ex quibus vī confirmata supra dicta uostra regula. Pro qua opi. est tex. in l. fi. ff. de rei vendi. vbi habetur, ꝙ si quis in veritate possidet aliquam rem, & contra eum agatur rei vendicatione ad illam rem, si ipse negat illam possidere, & conuincatur de mendacio, quia actor probat ipsum illam possidere, tunc debet aliis possessio incontinenti ab eo auferri & in actorem transferri. etiam nihil de iure suo probantem. Circa quam regulam vide supra in reg. cccxxv. & præiudicatur sibi iste fideiussor in hoc, quia perdit beneficium excussionis, & beneficium cedendarum, ita tenet Bal. in Auth. contra qui propriam. in iij. col. C. de non nume. pecu. vbi allegat bonum text. in l. si dubitetur, in §. ita demum. ff. de fideiuss. vbi hoc tenet Ange. de Perus. & Alex. & Ias. in l. j. nume. 11. C. de transact. Bar. in l. etiam. §. j. ff. solu. matr. & opinionem huius regulę tenet Hiero. Gratus in cons. lxiij. nu. 44. & in cons. cxix. num. 22. vol. ij. Purpura. in l. nec pactio. nu. 79. C. de transact. Nicol. Bello. in §. si plures. nu. 12. Institu. de fideiussoribus.

Hanc reg. vbi eam pluribus fundamentis confirmat, ponit Hipp. in repe. Rubr. ff. de fideiusso. nu. 322. vbi a nu. 330. vsque ad nu. 345. limitat eam quatuor modis.

REGVLA CCCXXX.

FIDEIVSSORI minoris non prodest restitutio minori concessa. Hanc regulam probat tex. in l. j. & ij. C. de fideiusso. minorum. & ibi Bar. & in l. Marcellus. ff. de fideiuss. & in l. in causæ. la j. vbi assignatur ratio huius reg. ff. de min. & in l. iij. §. sed vtrum vero sicu. sed an hoc auxilium. eo. tit. De iure Regio est tex. in l. 25. ti. 4. par. iij. & in l. iiij. titu. ij. par. 5. & hanc opinionem vltra supra dict. doct. tenet Franc. Curt. iun. in l. post aditam. num. 5. C. de impub. & aliis. Et circa hanc regulam vide Io. Mauritium in trac. de restitutione

tutione in integ.c.xiiij.Hippo.in repe.Rubr.ff.de fideiuſ. nu.267. Vincentium de Herculanis,& ibi Docto.in l.& ſi fideiuſſor. ff. de re iudica.Anton.Caimum in ſumma,C.de reſtitutione in integrum pagina 4.

1 Fallit primo,quãdo dolus aduerſarij. interuenit. Ita probat tex. in l.ij.in fi.C.de fideiuſſo.minorum. Et eſt ratio: quia æquius eſt aduerſarium qui dolum commiſit pati damnum, quam ꝙ fideiuſſor qui bona fide fideiuſsit ſoluat de ſuo proprio: nec poterit ſolutum repetere a minore: quia minor aduerſus fideiuſſorem poterit petere reſtitutionem in integrum: vt in l.j.C.de fideiuſſo. mino. & ita expreſſe tenet gl.in d.l.ij.Iacobi.de S.Georg.in i.j.nu.7.C.de fideiuſſo.mino.Montaluus in glo.l.j.tit.xij.par.x. Io.Mauritius in d.tra. de reſtitu.in integrum.in d.c.xiiij.pag.fin.Petrus Rebuff.in gl. ad conſtitu.Regias Gallię:in ij.par. in tract.de reſtitutionibus.ar. xij.in glo.ij.nu.8.pag.143.glo.in l.minor xxv.annis.in verſ.ſuc cenſur.ff.de procurato.Bar.in l.Stichum.§.quod vulgo. nu.2.ff.de ſoluto.

2 Limita ſecundo, quando creditor poteſt habere regreſſum contra alium: quia tunc beneficium reſtitutionis in integrum conceſſum minori proderit etiam fideiuſſori. Probat text.in l.minor xxv.annis.ff.de procur.& ita per illum tex.tenet Iacobi. de S. Geor.in d. l.j.nu.6.C.de fideiuſſo.mino. Petr.Rebuff.vbi ſupra. num.9. facit etiam tex.in l.ij.ff.de admini.tuto.

3 Terno limita,quando reſtitutio nullum eſſet adlatura commodũ ipſi minori, niſi etiam prodeſſet ipſi fideiuſſori: puta quia eſſemus in caſu in quo minor non poſſet petere reſtitutionem aduerſus fideiuſſorem:nam caſu reſtitutio conceſſa minori tranſiret ad eius fideiuſſorem.Per notata per Bar.in l. cum filius.in.§.j.ff.de verb.obli. faciunt notata per Cin.& Bal.in l.quoties.C.de præci. impera.offeren.per Sal.in l.fi.C.de vſur.rei iudic.ita expreſſe tenet Iacobin. de S.Georg.in d.l.j.uu.7.C.de fideiuſſo.mino. Petrus Rebuff. vbi ſupra. nu. 9.

4 Quarto limita, quando fideiuſſore conuento qui eſſet habiturus regreſſum contra minorem debitorem principalem,ipſe minor compareret vt defenſor neceſſarius pro ipſo fideiuſſore, & peteret reſtitutionem in integrum: tunc reſtitututio etiam fideiuſſori proderit. In expreſſe tenet Bar.per illum text.cum gloſ.in d.l.Stichum aut Pamphilum.in.§.ꝙ vulgo.ff. de ſoluti. & ibi expreſſe Imol. Sed Paul.de Caſtro in d.l.j.C.de fideiuſſo. mino.& Rapha.Cuman.in d.§.quod vulgo, damnant hanc opin.dicentes, ꝙ hoc caſu minor non eſt defenſor neceſſarius: quia iſta non eſt neceſſaria detentio ſpectans ad minorem: cum nullo caſu habiturus eſt regreſſum contra eum, cum ſemper minor ipſe poterit petiſſe reſtitui aduerſus fideiuſſorem, d.l.j.ergo ipſius minoris non intereſt capere defenſionem pro ipſo fideiuſſore: nec ipſe minor hoc caſu eſt dicendus defenſor neceſſarius,& ibi Alexan. in d.l.j dicit ꝙ licet illud dictum

Bar. sit valde singulare, tamen non considerauit dictum fundamentum in contrarium factum: & ꝙ eius opinio male potest sustinere. Quem sequitur Ias. in l. si cum procuratore. nu. 5. ff. de re iudica. Et quidem verum ꝙ quando minor esset defensor necessarius, posset comparere pro fideiussore. & assumere defensionem pro eo: & tunc exceptiones competentes principali, prodessent etiam fideiussori. tex. est notab. in l. idem quæ. in. §. generaliter. ff. manda. & ita tenet Iacobi. in d. l. j. nu. 7.

5 Quinto limita, quãdo fideiussor successit minori principali: nam tunc ex persona defuncti posset petere restitutionem in integrum, iste est tex. et ibi Bar. secundum vnam lecturam. in l. Stichum. in §. ꝙ vulgo. ff. de solutio. notant Doct. in l. debitori. C. de pact. ita expresse tenet Iacobi. de S. Georg. vbi notab. declarat illum text. in d. §. quod vulgo. in d. l. j. nu. 7. C. de fideiuss. mino.

6 Limita sexto, quando fideiussor pro re minoris stipularetur et fideiuberet: vt pote si minor rem vendat in qua est deceptus: si aliquis fideiusserit pro eo, illi fideiussori succurretur post minoris restitutionem. Vt in l. ij. ff. de admi. tut. l. exceptio. quæ personæ. in fi. ff. de exceptio. quia in hoc potest etiam maior decipi, videlicet in rei valore, vt in l. quisquis. C. de rescind. vendi. & ita tenet Petr. Rebu. vbi supra, nume. 5.

REGVLA CCCXXXI.

FIDEIVSSOR de iudicio sisti habet beneficium excussionis. Hanc opi. tenet Guliel. de Cugno in l. ij. in. §. si quis ex his. ff. qui satisd. cog. vbi tenuit, ꝙ iste fideiussor habebit beneficia omnia quę fideiussoribus conceduntur, & per consequens gaudebit priuilegio seu beneficio excussionis, de quo in Auth. præsente. C. de fideiusso. Hanc opin. sequitur Roma. in d. §. si quis ex his. nu. 6. & hoc videtur etiam tenere Ioan. Fab. in. §. sed hodie. instit. de satisd. col. ij. vbi dicit, ꝙ quando principalis est præsens & soluendo, tunc non potest agi contra fideiussorem de iudicio sisti: secus in casu quo esset absens. vel non haberet bona. Eandem opin. tenet Bal. in d. §. si quis ex his. & ibi Pau. de Cast. Alex. & Ias. nu. 7. Iacobin. de S. Georg. nu. 5. & dicit esse communem Roder. Xuarez. in d. l. ij. rub. {De los emplazamientos.) lib. ij. fori. in. §. quæritur vlterius, num. 1, 2. & 3. fol. 187.

2 Limita primo, nisi fideiussisset pro eo qui non erat obligatus stare in iudicio. vt tenet Bald. Ang. & Alex. vbi supra. Et est ratio: quia tunc non est proprie fideiussor ex quo intercedit pro eo qui non erat obligatus. & ad hoc iuuat gl. notab. in auth. de fideiuss. in prin. colla. j. vbi dicit, ꝙ in expromissore non habet locum beneficium excussionis: et expromissor qui promisit alium in iudicio sisti: vt in l. ij. glos. magna. ff. qui satisd. cogan. & sic debet intelligi glo. in d. l. ij. in. §. si quis iis. in glos. magna. ad fi. vbi dicit, ꝙ fideiussor

bit de iudicio sisti, non est proprie fideiussor, cum principaliter obligationem in se suscipiat. & idem sentit gl. in eo. in. §. nemo. ff. de regul. iur. & hoc tenet Xuarez, vbi supra.

2 Secundo fallit, vbicunque agitur contra fideiussorem vt sistat reum: nam ad hoc potest agi officio iudicis, nec habebit beneficiū excussionis: secus quādo conuenitur ad interesse, eo quia non sistit. Ita Bal. & Alex. in d. §. si iis. per tex. in l. eum pro quo. ff. de in ius vocan. & satis videtur etiam de mente eiusdem Bal. in l. j. C. de conuen. fisci debi. lib. x. col. iiij, vbi eleganter loquitur: & ad hoc etiam tenuit Xuarez, vbi supra.

3 Tertio fallit, in causis criminalibus: in quibus fideiussor non habet beneficium excussionis, sed officio iudicis proceditur contra eum executiue. Probatur in l. si quis reum. ff. de custo. reor. Bald. in d. §. si quis iis. & ibi Roma. & Iacobi. nu. 5. & Alex. Facit text. & gl. in c. cum homo. xxiij. q. v. vbi dicit gl. q̄ fideiussor in causa criminali non potest inuenire. & sic licet fideiussor promittat præsentare aliquem reum mortis, si non præsentat, non punitur vt pœna mortis: quia ille veniebat puniendus: vt in d. l. si quis reum. sed debet pumri pecuniariter, arbitrio iudicis executiue: vt supra dixi, & sic non habet beneficium excussionis. Et quia intellectus supra d. gl. in d. c. cum homo. traditur in variis locis, ideo vbi crimen nō est magnum, ita vt non veniret imponenda pœna corporalis, fideiussor pōt interuenire, & sic debet intelligi text. in c. si clericos de sent. excom. lib. vj. & tex. in l. Diuus. iuncta d. l. si quis reum. ff. de custo. & exhib. reo, secundum Abb. in rub. de fideiuss. nu. 1. Sed vbi veniret imponenda pœna corporalis vel mortis, non admittitur fideiussor, non poterit interuenire. iste est tex. notab. & ibi gl. in ver. supplicium. in c. cum homo. xxiij. q. v. quā gl. ad hoc dixit no. Bal. in l. j. C. ne fili. pro pat. Fel. in c. contingit. el j. de sententi. excomm. in c. pastoralis. §. quia vero. nu. 15. de offic. deleg. & in c. cum venisset. nu. 4. de testi. Ias. in l. j. num. 5. ff. de in litem iuran. & in l. non impossibile. nu. 2. de pact. Hipp. in repe. rub. ff. de fideiuss. nume. 206. & in Lanfans. nu. 15. ff. ad l. Corn. de sica. & in practi. §. examinanda. nu. 12. & in cons. xvj. nu. 27. & in sing. declj. Nicol. Bellon. in §. in omnibus. nu. 6. institu. de fideiuss. Roder. Xuarez in tract. de fideiussore in causa criminali versicu. quo ad aliam particulam pagi. 5. fol. 107. De iure regio est tex. in l. xvj. titu. j. par. vij. & in l. x. ti. xxix. par. 7. & in l. iiij. tit. viij. lib. ij. fori. per quam l. fori, intelligitur supra d. l. parti. & l. cxvj. Styli. Sed d. gl. in d. c. cum homo. seipsam limitat, nisi esset consuetudo q̄ quis pro alio puniretur pœna corporali, quia tunc valeret consuetudo. sequitur Roma. in singul. cxxix. Roderic. Xuarez vbi supra, pag. 7. versic. tertio limita. fo. 208. Chassa. in consuetu. Burgund. in tit. (Des iustices) Rubri. j. §. v. fol. 59. col. ij. nume. 367. Cæpol. in repet. l. si fugitiui. nu. 61. C. de fer. fug. Petrus de Vbal. de Peruf. in tract. de pace Constan. nu. 75. Augustinus Ariminen. in additio. ad Ange. in tracta. maleficiorum

in verbo, pro quibus & quolibet. nu. 1. Deci. in c. ij. nu. 8. in j. lect. & in ij. lect. nu. 26. de constit. & in c. ij. nu. 58. de probati. Io. Montolonius in promptuario iuris in verbo, fideiussor. quę opi. communis esse videtur, licet contrarium velit tenere Fel. in c. ij. num. 2. de constitu. & in d. c. ij. nu. 8. de proba. & in addi. ad Abba. in c. ius generale. col. fi. j. dis. quibus motiuis per eum ibi traditis potest responderi prout respondit Deci. in locis supra allegatis. & alia circa ista glos. vide per Roderic. Xuarez. in d. tracta. de fideiussore in causa criminali, per totum.

REGVLA CCCXXXII.

FIDEIVSSOR non potest obligari nisi verbis: & sic requiritur stipulatio. Hanc reg. probat tex. in l. Blanditus. C. de fideius. & in l. sciendum. & ibi glo. & Ias. nu. 2. C. de verb. obli. De iure Regio videtur tex. in l. j. tit. xij. par. v. & ita tenet Hippo. in repet. Rubr. de fideius. nu. 356. Et circa hanc reg. vide Andr. ab Exea in libr. pactorum, nu. 450. notabi. Catellia. Cotta in Memora. iuris in verb. fideiussor. el j. Fortu. Garciam in l. legitima. nu. 45. & in l. iuris gentium. nu. 41. ff. pe pact. Hiero. Butigellam in repe. rubr. nu. 9. ff. de verb. obli. & Hierony. Berium in repe. rubr. nu. 214. & 216. eod. tit. Rationem huius reg. ponit Lancel. Galiaula in repet. d. rub. nu. 70. quem vide etiam ibi nu. 144. item Iacob. de Nigris in repet. l. j. nu. 55. ff. de verb. obli. Ioan. Crot. in repe. d. l. j. nu. 4.

Hanc regulam cum quatuor illationibus, & quatuor limit. ponit Ias. per tex. ibi, qui hanc regu. probat in l. stipulationum. in §. satis acceptio, nu. 2. de verb. oblig. Hanc etiam reg. limitat octo modis Ioan. Crottus in repe. l. sciendum. nu. 7. ff. de verb. obl.

Hodie tamen de iure Regio corrigitur hæc regula per l. iij. titu. viij. lib. iij. ordi. vbi fideiussor per illam l. hodie potest obligari pacto nudo. Facit quod dixi supra in reg. xj.

REGVLA CCCXXXIII.

FIDEIVSSOR de iudicio sibi tenetur successiue vsque ad sententiam. Hanc reg. probat tex. in l. Græce. in §. & post litem. ff. de fideiusso. Quæ l. non reperitur alibi, secundum Bartol. ibi, & Ang. in l. fideiussor. in §. in fideiussorem. ff. qui satisd. cog. Matthesi. in sing. clxxvij. sed est similis glos. in l. j. in princ. inncta glos. parua, in ver. iudicium. ff. si ex noxa. cau. agatur.

Hanc regu. limitat duobus modis Ias. in d. l. fideiussor. in §. in fideiussorem, nu. 7. & 8. qui satisda. cog.

Regula

REGVLA CCCXXXIIII.

FIDEIVSSORES habent beneficium diui Adriani. Hãc regulam probat tex.in.§.si plures.Instit. de fideiuss. & in l. inter fideiussores.& in l.si plures ff.de fideiusso.& in l.fina.C.de consti.pecu.De iure regio probatur in l.iiii.titu.xviii.lib.3. for. & in l.x.tit. 12.par.v. Circa quam regulam vltra doct.in supra dictis locis, vi de Ant.Nicellum in concord.glossarum,concordãtia xix.nu.177. Marc. Man. in li. ix. obseruationum obseruatione lxxxv. & in apophthemate lxxxviij. in apophthematis nouis Hippol. in rubrica ff.de fideiusor.numero 27.28.& 34.Purpuratum in l.si creditores,nume.38.C.de pact.

Hanc regu.cum quinque limitationib. ponit gl. in d.§. si plures. in verbo,partes.instit.fideiuss.quas limitationes gl.ponit Nico.Bellon.in d.§ si plures nu.9.cum aliis, vbi addit alienam & sextam limitationem,& ampliori stylo eas prosecutus est.

REGVLA CCCXXXV.

FIDEIVSSOR regulariter ante principalem conueniri non potest. Hanc regulam probat tex.in Authen. præsente C.de fideiuss.& in Auth.de fideiuss.in.§ si quis igitur,et in.§.non solũ colla. 2.in Auth.hoc si debitor.C.de pign.De iure regio tex. in l.ix. tit. 12.par.v.& l.219.styli. Circa quam regulam vltra Bar.& doct.in supra dictis locis,vide Abb.& doct.in c.peruenit.de fideiusso. Iaſ. in §.idem si quis,el 1.nu.67.Instit.de actio.Steph.Aufre.in addi.ad decis.Capellę Tolosanę,cxcvi.Barb.in l.stipulationũ.la 2. in.§.sarris acceptio.col.4.versi.item glo.ff.de verb.obliga.Claudi.de Seyssell.in l.decem nu.4.ff.de verb.oblig. Petr.de Vnzola in practica artis notariatus,in Rub.de beneficio competenti fideiussoribus.Io. Oldendo.in tracta.de iure singulari,in rub. de priuilegiis fideiusso. Benedict.de Plumbi. in tract.de discussionibus,nu.4.Petr.de Ravenna in suo Alphabeto aureo in verbo,fideiusor.fo.42. Curt.Senio.in consi.6.nu.3.Hiero.Gratum in consi.87.num.23. vol.1.& in consi.lxiiij.nu.43.vol.2.Vitalem de Cambanis. in tract. clausularum,in clausula.fi.Hippol.in repe.rub.ff.de fideiuss.nu. 7. cum aliis & in sing.2.& sing.ccxx.Pau.Pari.in consi.xlvii.num.5.lib.j.& in consi.ex eod.vol.Catellia.Cottam in Memoralibus iuris in verbo,fideiusor.Corn.in consi.cvi.nu.7.volu.1.Feli.in c. accepimus, nume.5.versi.adde quod notat Bar.de fi.instru. Tiraq. in tracta.iuris constit.in 1.par.nu.53.Bar.& ceteri doct.in l.si ego ff.si cert.pet. Bald.& Ioann.de Platea.in l.j.C.de conuen.fisci debitorib.lib. 10.Anto.Rub.in reper.l.non solum.§.morte nu.507.cum aliis. ff. de

nouī operis. Nicolaum Boerium in decisione ccj. Guido. Papam in decisio. 94. & in decisio. 570.

Hanc regulam cum duodecim limitationibus ponit Soci. in reg. 134. vltra quem amplia & limita sequentibus modis.

1 Amplia primo in tantū, procedere vt in excussione quę fit contra principalem vt deueniatur contra fideiussores, citati debeant si fideiussores. Ita tenet Bart. in l. decem ff. de verb. obli. nu. 4. quem sequuntur ibi doctor. & in l. nam ita Diuus ff. de adoptio. & in l. quicquam in §. vbi decretum ff. de officio procon. Ale. in l. de vnoquoq;, in fi. & ibi Hippoly. nu. 73. ff. de re iudi. & licet Barto. ibi teneat quod sufficiat generalis citatio, tamen in hoc contrarium tenet Bal. Ange. & Pau. Cast. per ea quę habentur in l. de vnoquoq; ff. de re iudi. & in l. nam ita Diuus ff. de adoptio. quia vbi agitur de prę iudicio certę personę, illa nominatim citanda est. Alex. in consil. 86. nu. 3. & in consi. clvi. nu. 4. vo. 2. & istam esse vetissimā opi. firmat expresse Claud. de Seyssel. in d. l. decē nu. 16. de verb. obli. Ias. in d. §. vbi decretum nu. 36.

2 Amplia secundo, procedere in fideiussore indemnitatis: nam fideiussor indemnitatis ēt si renuntiet beneficio de fideiussoribus, potest petere prius executi principalem. Ita expresse tenet Bar. in l. nu. 2. C. de conuenien. fisci debitoribus lib. x. quem sequitur ibi Alexan. in additionib. vbi ad hoc allegat quam plures doct. idem tenētes idem Alexan. in consi. xxix. num. 34. volu. 7. Eandem opinionet Ang. & idem Alex. & docto. præcipue Currius Iun. nu. 4. in l. si ego ff. si. cert. petat. Anto. Rubeus in repe. non solum §. morte. nu. 580. ff. de noui ope. nuntia. Chassan. in consuetu. Burgun. in tit. (Des censes.) Rub. xi §. 6. fo. 162. col. 3. nu. 26. Corne. in consi. cix. nu. 7. vol. 1. Catellia. Cotta in Memoralib. in verb. fideiussor. Hippoly. in repe. rub. numero 2. ff. de fideiusso.

3 Amplia tertio, procedere in fideiussore de iudicato soluendo: nā si conueniatur & petatur executio contra eum sententiæ latę contra debitorem principalem, poterit opponere beneficium excussionis, dicendo quod primo debeat excuti debitor principalis. Per illum tex. in l. finali. C. de vsuris rei iudica. quem sequitur Iaco. de S. Georg. in l. fideiusso. in §. si quis his, nu. 6. & in §. in fideiussorē, nume. 3. ff. qui satisd. cogan. & in l. & post rem. in §. fideiussor. in 2. lectu. nu. 4. ff. de transact.

4 Amplia quarto, habere locum in fideiussore de iudicio sisti. Vt dixi supra in regula 331.

5 Amplia quinto etiam si creditor habeat pignus, nam prius debet vendi pignus quam fideiussor conueniatur, licet glo. contrarium teneat in Auth. de fideiussoribus, in §. si quis igitur, in verbo, summat colla. 1. vbi dicit, quod creditor potest agere contra fideiussorē, nō obstante q̄ habeat pignus. Quam gl. sequitur Dinus. quando in continentia & de facili vendi non potest, alias dicit quod prius debet vendi. sequitur etiam Bal. in l. inter eos §. creditor, ff. de fideiuss. Ange.

cha.

cha.in d.c.peruenit.eo.ti.Cin.in d.Authen.præsente.Sed contra istam glo.tenet expresse Card.in d.c.peruenit.de fideiusso. per tex. in d.auth.præsente.& in corpore vnde sumitur, vbi non potest deueniri ad fideiusorem quando debitor est presens nisi prius discussis bonis debitoris.& sic dicit ꝙ indistincte debet vendi pignus,& si non reperiatur emptor,debet pignus estimari & adiudicari creditori in solutum iuxta estimationem faciendam arbitrio iudicis per tex.in l.fina.cap.de iure dominii impetrando. Quam opin. Card. dicit ibi Imo.veriorem esse. Eandem opi.tenet Viralis.de Cambiis in tract.clausularum.clausula finali numero 2.in fi. Barba.in c.peueni.nume.9.

1 Limita primo hanc regulam non habere locum, quandocunque principalis cessit bonis. Ita tenet Raph.Cuma. in l.decem.ff.de verb. obli. hoc etiam tenet Cin. licet ipsum non alleget, in auth. hoc si debitor.C.de pig.Stepha. Aufred. in additio. ad decisiones Capellę Tolosanæ.decisi.196.& expresse Claud.de Seysel. in d.l.decem,nu.10.ff.de verb.oblig.

2 Secundo limita, non procedere in debitore speciei: vt si aliquis deberet per librum in specie,& illum alienaret in fraudem creditorum,nam posset creditor agere ad reuocandum contra eũ in quem alienauit,nulla penitus excussione facta,quia quod debetur est species,& in ipsa non est opus excussione. Hoc fuit notabile dictum Bal.in rub.nu.2.C.de reuo. his quę in fraud.cred. alienata sunt.ꝙ dictum sequitur Ias.vbi dicit alibi scriptum de iure non reperiri, in §.item si quis,el j.nu.76.Instit. de actio.

3 Limita tertio,in Campsoribus & mercatoribus, nam in curia eo. non debet procedi & iudicari de bona equitate non inspectis iuris apicibus. Ita probat textus, & ibi glos. & Angelus de Perusio in authenti. de fideiussoribus. in §. finali collatio. prima, & ita in propriis terminis tenet Bartol.in l.frustra C.de non numera. pecu. vbi dicit rationem huius esse propter publicam fidem quam homines habent in promissione campsorum. Quam opinionem tenet idem Bald.in l.finali,C.ad.legem falcid. Decius in l. finali, numero 23.ff.si certum petatur. Additionator Abb.in cap.peruenit,in additione magna,versi.tu dicas.& fiddeiusor.Iason.in §.item si quis in primo numero 86.Instiut.de actio.Hippolyt.in repeti.rubr.ff.de fideiussor.numero 8. & cccl viii. Francis. Curtius Senior in consil. vi.numero 1.Stephanus Aufredus in additiom. ad decisiones Capellæ Tholosanæ cxcvi.facit quod dixi supra in regul. clx.in ix. limitatione.& ita seruari tenet Boerius in decisione. ccxxi. nu.15. Guido Papa in consi.103.nu.2.

vid. Ioa. Mussa. tract. in tract. fideiussoria part.2.q.10. n.2. pag.mihi 299.

4 Quarto limita non procedere de iure canonico, quia de iure canonico non est curandum de apicibus iuris ciuili, vt est glo.in.c. cum dilecti.in verbo,subtilitie.ad fi.de iudi. Quam limitatio.ponit Ias.vbi firmat nunquam in scriptis meminisse se legisse, in d.§.item si quis,el.1.nu.78.Inst tu.de actio.vbi dicit, quod si supra dicta limitatio

mitatio vera esset, est multũ notanda & signanda, attamen ipse non audet eam affirmare. De qua limitatione Ias. facit mentionem Hieron. Gratus. in cõsi. lxxxvii. nu. 25. vo. j. Sed cõtra hanc limitationem videtur tex. in c. peruenit. & ibi glo. j. de fideiussor.

5 Quinto limita, quandocunq; fideiussor intercedit animo nouandi nam tunc nõ habet beneficium executionis. Gl. est notabilis in Authen. de fideiussor. in §. si quis igitur. in verbo, fideiussorem, colla. & ita expresse tenet Bal. in l. antiquę, in §. j. C. ad Velleia. et in ista persona in. §. j. ff. de pact. Alex. in consi. 29. nu. 34. li. 7. Steph. Auth. in d. deci. 196. Cur. Sen. in d. consi. 6. nu. 3. Barba. in l. 5. in §. satisdatio. col. 5. versi, item fallit. ff. de verbo, obligat. Deci. in l. fi. num. 27. ff. si certum petat. Pari. in consi. cx. numero 13. volum. 1. & num. 69. cum aliis.

6 Limita sexto, quando fideiussor renũciauit supra dicto beneficio, cum quilibet possit suo fauori renunciare, vt in l. penulti. C. de pactis. & in l. pactum inter hæredem. ff. eod. titu. Hoc in expressis terminis tenet glo. in verbo. accedat. in d. Auth. de fideiussor. in. §. si quis igitur, colla. 1. & ita expresse tenet Bal. in d. Auth. præsente nos me. 6. Specu. in titu. de renuntiatione, & in §. j. versi. viso de beneficio. Eandem opin. tenet Hippo. in d. repet. Rub. ff. de fideiuss. num. 1. Barba. in c. peruenit nu. 5. & nu. 6. ver. 3. nisi renunciasset. de fideiussor. & ibi gl. j. Eandem opin. tenet Corn. in cõsi. 111. nu. 5. volu. & hanc opin. tenet, vbi dicit ita communiter seruari, Amedeus de Castello in tract. de syndicatu, nu. 298. Curt. Seni. consi. 6. nu. 1. Ioannes Gratus in consi. 136. volum. 4. nume. 1. Sthephan. Bertrand. in consi. 244. nu. 2. lib. 2. primæ impressionis Philip. Deci. in l. fini. nu. 20. ff. si certum petatur. Et tamen notandum quod sunt aliqui casus in quibus non obstante prędicta renuntiatione habet locum supra dicta regula quos ponit Roder. Xuarez in titu. {De los emplazamientos.) lib. 2. fori. in. §. quęritur vlterius nu. 7.

7 Limita septimo, non procedere in fideiussore fisci. Ita tenet Bal. in l. j. C. de conuenien. fisci debito lib. 10. nu. 17. quem sequitur Petrus de Rauen. in Alphabe. suo, in verb. fideiuss. col. 2. Alex. in l. fi. col. 2. versi. accedit, & ibi Ias. nu. 6. ff. si cert. peta. idem Ias. in l. decẽ nu. 33. ff. de verb. oblig. & Claud. de Seysel. nu. 12. & Zasius nu. 13. Catellia. Cott. in Memora. iuris, in verb. fideiussor, el 3. In contrarium tamen est gl. in l. sentẽtia. in verb. intercessores C. de fideiuss. quę glo. debet intelligi de principe iusto, secus tamen esset in principe iniusto & tyranno, quia tunc procedit supra dicta limitatio. secundum supra dictos doct. & illam gloss. sequitur Roma. in singul. 635. Francis. Crem. in sing. 43.

8 Octauo limita, quãdo persona principalis potest se defendere alia qua exceptione notoria, vt quia principalis esset clericus. Secundũ Bart. in l. Marcellus ff. de fideiuss. & in l. 3. in §. si 16 pro quo ff. quisq; iur. Steph. Aufred. in addi. capellæ Tolosanæ, deci. 196. addi. Abb. vbi hoc multum commendat, in d. c. peruenit, de fideiusso.

Limita

9 Limita nono, quando causa esset determinanda secundum æquitatem. Ita tenet Barba. vbi dicit se ita Bononiæ consuluisse, per singulare dictum Bal. in l. si mancipium. ff. de euictio. in apostillis, vbi exceptio excutionis est de apicibus iuris, sed vbicunque causa decidi tur secundum æquitatem, non attenduntur ea quæ sunt de apicibus iuris. l. fideiussor. in §. quædam. ff. manda. & hoc est quod voluit gl. in c. dilecti. de iudi. Barb. in c. peruenit. de fideiusso. nu. 7. ver. quarto fallit. Deci. in l. fi. nu. 22. ff. si cer. peta. Stepha. Aufredus in additionibus ad decisiones Capellę Tholosanę 196. Quę limitatio in effectu videtur esse quod supra dixi in 3. limita.

10 Decimo limita, quandocunque debitor esset naturaliter obligatus, & sic non potest executi de iure, vt quia si fideiusserit p pupillo, furioso, vel prodigo, naturaliter obligatis, vt in d. l. Marcellus, & ibi Bart. ff. de fideiusso. Ita tenet Guliel. de Cugno, & ibi Cinus nu. 3. in dicta Authent. præsente. Montal. in gloss. l. 9. tit. 12. parte 5. Bal. in l. 1. numero. 14. C. de conueni. fisci debito. lib. 10. Barba. in d. cap. peruenit, numero 7. Stepha. in d. decisio. 196. Iason in l. fi. numero 11. ff. si certum peta.

11 Vndecimo limita, quando bona principalis essent apud fideiussorem. Vt in l. si procuratorem. in §. sed ignorantes. ff. mandati, ita tenet Barba. per illum text. in d. cap. peruenit, numero 6. Stephanus Aufredus, vbi supra.

12 Duodecimo limita, quando principalis postquam constitutus est in mora, decessit, etiam non facta excussione de hęredibus debitoris. Secundum Petrum de Bella pertica, & glo. Bal. in l. si plures, numero 24. C. de conditio. inser. secus si principalis non fuit in mora, quia tunc hæredes prius debent interpellari, secundum Bal. ibi, quę sequitur Stephanus Aufredus in d. decisi. 196. in fine.

13 Decimotertio limita, quando pater interuenit pro filio. Vt est tex. singularis. in l. 3. in §. sed vtrum, versiculo proinde. & ibi. Bal. ff. de minoribus, & ita per illum tex. tenet Barb. in d. c. peruenit, numero 7. & in l. stipulationum, la 2. in §. satis acceptio. col. 5. versiculo item nisi pater fideiussisset. ff. de verb. oblig. Stepha. Aufre. in d. decisio. 196. Nicola. Boerius in decisio. 221. numero 6. & 14. & hãc esse communem opinionem firmat Pyrrhus Engleber mæus, in l. 1. C. de decurionibus, lib. 10.

14 Decimoquarto limita, quando fideiussor negat fideiussisse, quia tunc beneficium excussionis perdit. Tex. est notabilis in l. si dubitetur, in §. 1. ff. de fideiuss. & ibi Bal. & Ang. Sali. in d. Auth. præsente Bal. in Auth. contra qui propriam. C. de non numerata pecu. Hanc opi. tenet Barb. in d. c. peruenit, nu. 7. & in d. §. satis acceptio, col. 4. versi. item est verum. Stepha. Aufred. in d. deci. 195. Iason, vbi alleget alia quam plura iura, in §. item si quis, el 1. numero 79. Institu. actio. Hierony. Gratus in consi. 64. numero 44. & in consi. 119. numero 21. vol. 2. Fran. Ozerius in §. si plures. numero 12. Instit. de fideiusso. Et vide late supra in regu. 325. & 329.

Decimo

15 Decimoquinto limita, quando omnia bona debitoris sunt publica ta, nam tunc fideiussor potest conueniri, non facta excussione. Ita te net Bar. in l. si ego, in prin. in finalibus, verbis. ff. si cer. peta. quem sequitur ibi Iacobinus. nu. 3. vers. 3. fallit. Sed contra hanc limitationem tenet expresse Cuma. in d. l. fin. ff. si cert. peta. per text. in l. si debitori deportato. ff. de fideiusso. scilicet quia prius debet conueniri fiscus, qui semper præsumitur idoneus ad soluendum. l. 1. §. si ad fiscum. ff. vt lega. seu fideicom. nomi. caue. & l. 3 §. idem sciendum. ff. si cui plus quam per l. falci. Quam opin. Cuma. sequitur Roma. vbi notabiliter eam declart ibi. num. 5. vbi dicit se ita consuluisse contra. Bartol. & ita consuluit in consil. 93. numero 4. Eandem opininio. contra Bartol. tenet Barba. in d. cap. peruenit, numero 7. & eam dicit communiter reprobari. Curtius Iunior in d. l. fina. numero 8. vbi ipse vult defendere Bartol. & contra Bartol. tenet Claudi. de Seysello, vbi dicit magis veram esse, in d. l. decem, numero. 7. ff. de verbo. oblig. & Deci. in dicta l. finali, numero 15. & ibi Ias. nu. 11.

16 Decimosexto limita vt non procedat, quando debitor constituisset se possidere bona sua nomine creditornm, iuxta text. in l. quod meo, in principio. ff. de acqui. poss. vel constituit se precario possidere nomine creditorum, iuxta text. in l. interdum. ff. eod. tit. nam tunc, si ipse debitor bona illa alteri vendiderit, & tradiderit, poterit creditor nulla bonorum discussione facta, tanquam sua possessione priuatus agere contra hnnc tertium ad reuocandum illam suam possessionem, nulla facta excussione, per tex. in l. fi. C. de acqui. possess. in vers. vel quispiam alius. & ibi glo. in verbo. cuiuscunque rei, & in verbo, generetur. Hoc fuit notabile verbum Iacobi Butrigarij. in d. l. fi. & ibi Bal. in princ. qui dicit perpetuo menti tenendum. Ang. in lectura Paduana, col. 1. qui dicit obseruari Bononiæ. idem Iacobus Butri. in l. exitus. & ibi quoque Bal. Ang. Imo. Cuma. Roma, et Alex. ff. de acquirenda possess. & in dicta Authen. hoc si debitor, ad finem, & ibi quoque Florianus, Bar. in l. nomen. C. quę res pigno. obliga. poss. Iason in. § item si quis, el primo. numero 77. Instit. de actio. Hanc etiam limitationem posuit Socinus in dicta regu. 134. in 4. limitatione. quam post plures doct. eam tenentes notabiliter declarat, Tiraquel. in tract. de iure constituti, in prima parte, a numero 53. vsque ad numerū 67. Eandem limitationem posuit Decius in l. finali, numero 28. ff. si cer. pet. Alex. in consi. 86. numero 2. & in cō sil. 88. numero 2. vol. 6.

17 Decimoseptimo limita quandocunque notiorum est principalem debitorem non esse soluendo, quia tunc potest conueniri fideiussor nulla excussione facta in debitorem principalem. Ita Bar. in d. l. fi. in fi. ff. si cer. pet. sequitur Bal. in l. 1. circa medium. C. de his quę in fraudem credito. alie. sunt. & hoc ante Bar. tenuit glo. fi. in l. decem ff. de verborum oblig. in d. l. fin. in verbo, sed si cum Seio. glo. & ibi Ang. de Perusio expresse in l. nisi hoc actum, ff. de pactis, Hāc opinionem

sionem tenet Alexan. in d. l. si ego, & ibi Iason, numero 11. Claud. de Seysello nume. 4. Curtius Senior in consilio 6. numero 1. Petrus de Rauenna in Alphabeto suo, in verbo, fideiussor. Feli in cap. cum olim, numero 11. versiculo, sicut etiam dicunt, de re iudi. Barba. in d. c. peruenit, numero. 5. & in d. §. satis acceptio. colum. 4. versiculo. & de ista excussione. Hormanotos Detus in repe. l. hoc edicto, in §. nuntiato, numero 130. ff. de noui operis. Iason in d. §. item si quis, el primo, numero 68. Instit. de actio. Corneus in consi. 46. numero 13. libro secundo, & in consi 151. numero 5. lib. 4. vbi dicit ita communiter teneri. Hippoly. in repe. rubr. ff. de fideiusso. numero 10. Anto. Capitius in decisio. 54. Hieronymus Gratus in consilio, 87. numero. 23. vol. 1. & in consi. 63. numero 43. volu. 2. Socinus in d. regu. 134. in 5. limita. Quod tamen intelligo verum, quãdocunque super illo facto notorio seruatur sententia. Ita tenet Imo. in d. l. decẽ, colũ. 4. vbi dicit quod si fideiussor conuentus in iudicio dicat principalem non esse excussum, & replicetur quod principalis est notorie imponens, tamen fideiussor grauari non potest nisi super hoc feratur sententia. quem tanquam notabile sequitur Feli. in c. euidentia. de accusa. ita etiam sentit Abb. in c. porro, in 1. notabili, de diuort. Claudi. de Seysello in d. l. decem, nu. 5. Pro qua opinione est text notabiis in c. cum dilectis, in versiculo his igitur in fine, ibi, cum nimirum si crimen notorium existebat, non erat illi indicenda purgatio, sed in eum condemnationis sententia promulganda, de purga. cano. & ibi expresse glo.

Quod tamen intelligendum est, vt licet requiratur sententia, non tamen requiritur quod tunc in scriptis feratur, glo. est notabilis in Authẽ. vt iudices, sine quoquo suffragio. in §. necessitatẽ, in verbo, ex non scripto, colla. 2. & ita per illam glo. tenet Bal. in l. presbyteri, la prima C. de episco. & clerici. Archidia. in c. quæ Lotharius, numero 2. secũda quæst. j. Dominicus in c. fi. de re iudic. lib. 6. & ibi Philip. Fran. numero 6. in c. euidentia, in fine.

18 Decimooctauo limita, quandocunque esset consuetudo in aliquo loco huic nostrę regulæ contraria. Ita probat tex. in l. 3 tit. 18. lib. 3. fori per quã l. corrigitur hæc nostra regula, secundũ Pala. Ruuios in rep. c. per vestras §. 18. numero 10. & secundũ Roder. Xuarez in l. 2. ti. (De los emplazamientos,) li. 2. fori in §. queritur vlterius nume. 11. folio 188. Sed d. l. fori, debet intelligi, vt supra dixi, quãdocunque de consuetudine seruatur, & sic vbicunque essetusitata, iuxta tex. in l. prima in ll. Tauri. facit quod notat ipsemet Rodericus Xuarez in proœmio fori. & sic videtur deberi intelligi supra dicta l. fori, Pala. Ruuios, & Rodericus Xuarez, vbi supra. Vel secundo modo intelligo dictam l. fori, quandocunque fideiussor & principalis simul essent obligati, quod Hispane dicitur, {de mam comum,) & sic fideiussor esset obligatus tanquam principali, pro quo est tex. in l. 5. in fi. tit. 2. par. 3. & quod notat Hippo. in repe. rub. ff. de fideius. numero 62. cum aliis.

Deci-

19 Decimonono limita, non habere locum in duobus Reis, nã licet in solidum conuentri non possit unus eorum, nisi hoc sit renuntiatum, in parte tamen possunt. Vt in Authen. hoc ita C. de duobus reis. ita tenet glo. 1. in d. Auth. pręsente. De iure regio probatur in l. 4. titu. 18. lib. 3. fori, & in l. 10. titu. 11. par. 5. & in l. 2. titu. 13. lib. 3. ordi. Circa quam limitationem est notandum, quod si plures rei debendi constituerentur, & vnus ex eis habuit totam vtilitatem contractus, scilicet quod ad eum peruenit tota pecunia, alii habẽtur loco fideiussorum, & gaudent beneficio fideiussorum, & possunt excipere quod ille qui vtilitatem totam habuit, prius conueniatur, & sic non habet locum, dicta limitatio. Ita tenet Guliel. de Cugno, in l. sed Iullianus, in §. idem ait si duos, per illum tex. cũ glos. ff. ad Macedoni. glos. in Authen. de fideiusso. in §. 1. colla. 1. Bart. in l. in duobus, in §. vbi duo rei, numero 15. ff. de duobus reis. Cremensis in singu. 38. Alexan. in additio. ad Bartol. in l. Marcellus, numero 7. ff. de fideiusso. Florianus in l. nullus, per glo. ibi. ff. de testibus. Roma. in consi. 114. numero . Ioan. de Anania in consil. 3. numero 7. vbi hoc declarat. Pau. Castren. vbi hoc etiam notabiliter declarat, in l. vnde quęritur. ff. de pecul. Hippoly. in singu. 2. & in repet. Rubric. ff. de fideiusso. numero 65. & 371. Iason in l. huiusmodi. ff. de legat. 1. numero 2. colum. 2. Pala. Ruui. vbi dicit se ita multoties practicasse, in repe. cap. per vestras, in 5. notabili. numero 10. ad finem, versiculo, hinc est etiam. Quod est verum secundo supra dictos. doctores dum tamen periculo & sumptibus istius conueniatur, quod non solum in duobus reis, verum etiam in fideiussore & principali locum habet, nam in casibus in quibus fideiussor potest cõueniri ante principalẽ, potest esse fideiussor petere vt suis sumptibus principalis prius conueniatur. Ita tenet Bald. Bartol. in l. cum in plures, in §. vestimenta. ff. loca. & ibi Bal. idem Bartol. in l. vnde queritur, numero 12. ff. commoda. Io. de Platea in §. legatariis. Insti. de testamen. Additio. Abb. in c. peruenit, de fideiusso. ita tenet Pala. Ruuios, & Hippoly. vbi supra.

20 Vigesimo limita, quando fideiussor fideiussit cum iuramento nam tunc non procedit regula. Ita tenet Bal. in cap. ex rescripto, numero 2. versic. item quia iurauerunt. ff. de iureiuran, quem sequitur Bartholomęus Soci. in dicta regu. 234. in 1. limitatione. Hanc opinionem tenet Anchara. in d. cap. ex rescripto, licet de Bal. nullam mentionem faciat, & ibi Abb. per illum text. Alexan. in additio. ad Bartol. in l. Marcellus, nume. 7. ff. de fideiussor. idem Alexan. in consi. 29. numero 38. lib. 7. Additiona. Abb. in cap. perueni, de fideiusso. in additione magna, & etiam numero 6. in alia parua additione. Eandem opinionem vbi dicit se ita cõsuluisse, tenet Anto. Corser. in tracta. de iureiuran. in 8. questio. numero 36. Marcus Anton. Baueria in tracta. de virtute iuramenti. in prin. num. 23. Rom. in l. j. in §. si quis ita, numero 14. ff. de verbo. oblig. Ludoui. Gozadinũ, in consi. xxxij. nu. 14. Hier. Gratus in cons. xxviij. nu. 16. vol. j. Catellia, Cotta

lia. Cotta in Memor. iuris: in verbo, fideiussor indemnitatibus Hip. in d. Rubr. ff. de fideiuss. nu. 9. Io. Baptista de sancto Blasio in tract. de arbitris. q. lxxix. colum. iiij. versic. quinta conclusio. notabiliter eam examinat, & tenet Pala. Ruuios in repeti. c. per vestras. in. §. xij. nu. 17. cum aliis. Fundant se per text. in d. c. ex rescripto. vbi mulier fideiussit & non ex presse renuntiauit beneficio Velleiani: sed quia iurauit, visa fuit illi beneficio renuntiasse: ita eodem modo fideiussor virtute iuramenti videtur renuntiasse beneficio excussionis non factæ: secundum Bald. ibi & alios Docto. supra allega. Et hanc dicit communiter omnes Docto. tenere Ioan. Hannibal. in repeti. l. si insulam. num. 161. ff. de verb. oblig. quam etiam tenet Cin. in l. si ex cautione, num. 6. C. de non nume. pecu. & ita fuit decisum in Curia Tholosana, decisione cxxx.

Contrariam tamen opinionem, imo ꝙ si fideiussor non obstante iuramento habeat beneficium excussionis, tenet Bald. sibimet contrarius, in c. cum contingat. nu. 20. vers. ex hoc sequitur ꝙ fideiussor de iureiur. sequitur Barb. licet de eo mentionem non faciat, in consi. xliij. nu. 10. vol. ij. Alexan. sibimet contrarius, & ibi Ias. nu. 2. Deci. nu. 10. & 18. & Iacobi. de S. Georg. nume. 3. in d. l. fina. ff. si cer. pera. Tho. Gramm. in cons. clxx. uu. 4. in ciuilibus. Guli. Benedict. in repe. c. Raynutius. in verbo, testamentum. el iij. nu. 19. ver. quarto inducitur. Alciat. in d. c. cum contingat. num. 174. Feli. in c. ex rescripto. nu. 15. eod. titu. Couarruuias in repe. c. quamuis pactū. in j. par. §. iiij. nu. 4. & secundum hanc opinionem fuit decisum in decis. Tholos. cxxxix. Eandem opin. tenet expresse Anto. Franc. in additio. ad Abb. in d. c. perueint. nu. 6. de fideiuss. Fundant se supra dicti Doct. in hoc, quia iuramentum licet validet & corroboret contractum & actum super quo interponitur, non tamen tollit iurandi priuilegium vt non conueniatur non excusso principali. de quo in d. Auth. præsente. quia cum lex concedat fideiussori hoc beneficium, iuramentum debet intelligi secundum naturam huius obligationis: arg. tex. in l. fi. C. de non nume. pecu. & in c. ex parte tua. de cleric. non resident. & per alia fundamenta quæ ipsi docto. vbi supra tradunt. Eandem opin. tenet Carol. Molinæ. in additioni. ad consilia Alex. in cons. xxix. nu. 7. libr. vij. Sed nihilo minus prima opin. videtur mihi magis vera, per tex. in d. c. ex rescripto. & per gl. ibi, in verbo, & vxorem. quam tenet expresse Steph. Aufredus in additio. ad decis. Capellę Tolosanæ. 139. vbi dicit quod semper vidit seruari hanc opinionem, & ꝙ litera illius decisionis cxxxix. quæ contrarium tenuit, sit corrupta Tiraquel. in repet. l. si vnquam, in præfatione, nu. 127. & nu. 152. licet pro contraria citetur a D. Couarru. vbi supra. Pro qua opinio. facit etiam: nam iuramentum quandocunque in aliquo actu interponit, habet vim expressi. ita tenet Bal. in l. j. in ij. q. & ibi Sal. col. vlti. C. commo. per tex. in l. cum pater. in. §. filius matrem. ff. de leg. ij. Tiraq. vbi quam plura ad hoc allegat, in ll. connubialib. in gl. v. nu. 148. et sic quāuis

requiratur

requiratur expressa denuntiatio Velleiani per mulierem quando illi renuntiat. l.fi.in §.pen.ff.ad Velleia. tamen mulier quę fideiussit, obligatur propter iuramentum licet expresse non renuntiauerit beneficio Velleiani: vt in d.c.ex rescripto.& ibi gl. ibi eod.modo videtur in casu nostro fideiussor per iuramentum renuntiasse beneficio excussionis:& sic ꝙ possit conueniri nō escusso principali, sicut si expresse renuntiasset: vt supra dixi in vij.limitatione.

Est tamen notandum ꝙ supra dict.iuramentum hodie non potest per tabelliones in contractibus opponi:alias contractus non valet & tabellio punitur: vt in l.vj.tit.j.lib.iij. ordin. Quæ lex procedit quando contractus alias de per se sine iuramento esset validus: secus autem si de per se contractus esset inualidus sine iuramento, nā tunc bene potest apponi: vt in contractu facto per mulierem, vel per minorem: vt in Anth.sacramenta puberum.C.si aduer.vendi. & regia l.xvj.tit.xj.par.iij.& ita supra dict. l. intelligit Docto.de Segura, vbi notabiliter eam declarat, in repe.l.j.in.§. si vir vxori, nu.138.cum aliis.ff.de acquiren.possessio.Pala. Ruuios in repet.a per vestras.§.xij.qui est.§.fi.nu.30.de donati.inter vir.& vxorem.

21 Vigesimoprimo fallit, in causa appellationis: nam exceptio excussionis non potest opponi. Ita tenet Alex. in con.lxxxiij. incipienti in causa.in prin.lib.vj. quem sequitur Deci. qui hoc expresse tenet, in d.l.si ego.nu.29.ff.si cert.pet.a.

22 Vigesimosecundo limita, quando creditor alias esset debitor fideiusoris,& vellet vti compensatione: quia hoc casu fideiusor nō potest dicere, excutias primo debitorem principalem, sed potest cogi per creditorem ad faciendum secum compensationem absq; alia excussione facta contra principalem. Ita singulariter dixit Bal. in l.exceptione.in ver.dicendum est.C.de euictio.quem sequitur Barba.in c.peruenit.de fideiuss. Hippo. in repe.Rub.ff.de fideiuss. nu.11.

23 Vigesimotertio limita non habere locum, quando cunque fideiussor succedit debitori tanquam hæres: quia tunc extincta est obligatio fideiussoria, & tenetur ipse fideiusor vt principalis, & non habet locum beneficium excussionis. Ita probat tex.in l.fideiussores.et ibi Ang.et doc.C.de fideiuss.& ita tenet Hip.in d.rub.nu.20.

REGVLA CCCXXXVI.

FIDEIVSSOR non potest agere contra principalem debitorem vt eum liberet ante quam soluat. Hanc reg. probat tex.in l. si pro ea.C.manda.& in l.Lucius Titius.ff.eod.tit.& in c.fi. de fideiuss. De iure regio probatur in l.viij.tit.xviij.lib.iij. fori: & in l.iiij.tit.xij.par.v. Et circa hanc reg.vltra Docto.in supra dictis locis vide Nicol.Bello.in.§.si quid autem.nu.3. Institu. de fideiuss.

Hanc regulam cum quatuor limitationibus ponit Socin. in reg.

cxlviij. & eam limitat quatuor modis tex. in d.l. si pro ea. & tribus modis limitat tex. in d.c.ti.& ibi gl.in verbo, si diu.addit aliũ casum,Quatuor etiam casus ponit glo.in.§.si quid autem. in verbo, soluerit. Instit.u.de fideiusso.Quinque casus ponit glo.in d.l.Lucius Titius.in verbo condemnetur. Alios quatuor casus ponit tex. in d.l.viij.fori:& ibi Montal.in glo.addit alios quatuor casus. Quinque casus ponit text. in d.l.xiij.titul.xij.par. v. & ibi Montal. in glo.addit alios tres casus. Octo limitationes ad hanc regul.ponit Mathæ de Affl.in consti.Neap.lib.3.rub.xij.nu.11. Et tredecim ponit Hippo.in repet.Rub.ff.de fideiusso.nu.216. Ac quinq; modis limitat Ioan.Cora.in repe.l.frater a fratre.§.quæsitum est.num. 38.ff.de condit.indeb.

REGVLA CCCXXXVII.

FIDEIVSSOR soluens pro Reo,habet contra eum mandati actionem. Hanc regul.probat text.in.§.si quid autem. Instit.u. de fideiusso.& in l.si fideiussor.C.manda. & in l. ex mandato.§.j. & in l.inter causas.§.is qui.ff.eo.& in c.ij.& iij.de fideiuss. De iure regio probatur in l.8.ti.18.li.3.fori:& in l.xj.& xij.par.v. Circa quã regulam vide vltra Doct,in supra dictis locis.Docto.in l.semper.ff. de reg.iur.Ludo.Bolo.in repe. rubricæ.nume.21.ff.si cer.peta. & Antonium de Perrucia in repe.l.j.nn.187.ff.de iureiurand. Ratio istius regulæ est:quia fideiussor videtur habere mandatum a Reo de soluendo, vt in l.indebitam.ff.de cond.indeb.cũ enim Reus mandauerit sibi,vel passus est vt fideiubeat, videntur & alia mandata quæ sequuntur, vt in l.qui procuratorem.ff.de procur.& glo.in d.l. indebitam.

1 Amplia primo hanc reg. siue fideiussor sponte soluerit, siue coactus per iudicem, vt in l.idem quoque.§.fideiussores.ff.manda. etiã si talis solutio coacta esset indebite facta. Ita tenet Bal. in l.venditor.§.solet.per illum tex.ff.de hæred.vel act.vendita. vbi dicit, ꝙ fideiussor iniuste condemnatus qui fecit quicquid potuit ne condemnaretur,habet actionem contra principalem debitorem pro quo fideiussit . nam satis est ei quod fuit condemnatus sine dolo suo : & in totum istud negotium principaliter pertinet ad debitorem. idem firmat Abb.in cons.lx.incipi.quoniam satis abunde col.j.vol.i.vbi dicit ꝙ hoc probatur in l.exceptiones.ff.de excepti. & hanc opi. tenet ibi Bar.adducit etiam tex.iuncta glo. in verb. iudicium.in l. nam & Seruius.ff.de nego.gest.facit quod not.Hippo.qui hoc tenet in repe.rub.de fideiuss.nu.186.

2 Amplia secundo, vt non solum talis fideiussor habeat actionem contra principalem ad recuperandũ debitũ principale, verum etiã ad recuperandum damna & interesse. Ita expresse tenet Abb.in d. cons.lx.col.j. vbi dicit, ꝙ fideiussor potest agere contra mandatorem seu fideiussorem:nedũ pro sorte principali quã pro eo soluit,

sed

sed etiam ad damna & interesse. Pro qua opin. est tex. in c. peruenit. in vers. alioquin de fideiuss. & facit quod habetur in l. inter causas. in §. impendia. & in l. quæ mutuum. in fi. ff. manda. & ita tenet Bal. in l. constitutionibus. C. de vsur. Hippoly. vbi hoc declarat, & repe. d. Rubr. num. 191. De iure regio est tex. pro ista opinione in l. xj. titu. xviij. libr. iij. fori.

3 Amplia tertio in tantum procedere supradictam regulam, ꝙ si principalis negauerit fideiussorem fideiussisse pro eo de mandato suo, & fideiussor contrarium probauerit, poterit recuperare a principali debitum duplicatum. Ita probat tex. in d. l. xj. tit. xviij. libr. iij. fori.

4 Amplia quarto adeo procedere, ꝙ sufficit confessio creditoris dicentis sibi satisfactum esse a fideiussore, ad hoc, vt ipse fideiussor possit agere contra principalem. Ita expresse tenet Bar. per quatuor fundamenta de quibus ibi per eum, in cons. clx. incip. titius promisit. & ibi Additionator eius. Sal. Pau. de Castr. Roma. nu. 1. Ale. & Ias. nu. 9. in l. duobus reis. in §. j. ff. de iureiur. & ibi Pau. de Castr. dicit, ꝙ ita consuluit in ciuitate Florentiæ: motus ex fundamentis Bar. in d. suo consilio: & motus etiam ex eo quod voluit Bart. in l. assiduis. C. qui potiores in pignor. habean. vbi dicit, ꝙ mulier quæ solum habet instrumentum confessionis dotis, potest agere contra tertios possessores bonorum, sicut si instrumentum contineret veram numerationem: quamuis glo. ibi teneat contrarium. Et pro hac parte consuluit Fran. Tigrinus, vt referunt Alex. & Ias. in d. l. duobus. & refert etiam Alexand. ibi, se pro hac parte bis consuluisse. & ita consuluit in cons. xc. nu. 3. vol. iiij. & in cõ. cxxiij. vol. vj. Cæpol. in cons. xij. in consiliis ciuil. Dec. in l. ij. in §. fi. ff. si certum pet. & in cons. cccxciij. nu. 6. Matth. de Affli. in deci. Neapol. nu. 3. & in deci. xciiij. nu. 3. dicit, ꝙ ita communiter tenetur: & in decis. cl. nu. 35. & hanc opinionem veriorem & communiorem esse firmat Hippo. in repet. d. Rub. nu. 265. Eandem opi. tenet Fel. in c. si cautio, nu. 89. de fide instru. Tiraquell. in tract. de vtroque retractu: in tit. de retractu {Lignagier.) glo. xvj. nu. 84. & in titu. de retractu conuentio. glo. vj. nu. 17. Alciat. in l. solutionis. ver. in fi. ff. de verb. signifi. & in l. j. in fi. C. de transact. & hæc est vera & communis opinio, vt supra dixi. Licet aliter teneat glo. quam ibi sequitur Bart. sibimet contrarius, in l. duobus reis. in §. in fideiussore. in verbo, solutionis. ff. de iureiu. & in l. & per iusiurandum. in §. antepenul. ff. de acceptila. & in l. cum filius. in fi. prin. ff. de verb. obligat. & in l. reos. in v. q. ff. de duobus reis. Roma. in l. prædia. ff. de acquir. possess. Fulgo. in d. l. duobus reis. Carol. Molinæ. in aditio. ad Alex. in d. cons. xc. nu. 3. vbi refert Alexand. in aliquibus consiliis tenere hanc secundam opinionem.

5 Amplia quinto, ꝙ si prędictus fideiussor est de iudicato soluendo post quam executio facta est contra eum & soluit pro principali, ipse etiam viam exequutiuam habet contra principalem: & potest

contra

contra eum agere via exequutiua, & impettare executionem sine processu ordinario. Casus est valde singul. in l. fi. in fi. C. de vsu. rei iudic. ibi, quia per medium fideiussorem statim pecunias persoluere compellebatur, & ibi; & ipse reum coercebat ad inuitam solutionē. ita tenet Bar. Bal. & Ang. ibi. Bar. & Ang. in l. j. in fi. ff. iudica. solui. Hippoly. in repeti. Rubri. ff. de fideiusso. nu. 362. Roderi. Xuarez, vbi hoc notab. declarat, in l. l. ij. tit. {de los emplazamientos.) lib. ii. fori. §. sed pone quæstionem. nu. 22. fol. 185. col. ij.

6 Amplia sexto, vt fideiussor possit soluere de bonis, & substātia ipsius rei pro quo fideiussit. Ita probat tex. notabi. in l. si procuratorem. in §. si ignorante. ff. manda. ibi, ex substantia debitoris soluere, & ibi Bar. illū text. ad hoc notat. & in Auth. qua in prouincia. in fi. C. vbi de crimi. agi opor. facit etiam tex. in Auth. si captiui. C. de epis. & cler. vbi elegāter dicit tex. quod ille qui alium redimit. si habeat de suo, ponat de suo: alias potest vendere bona redimēdi causa istius captiui. Per quem text. ibi Bal. nu. 6. dicit & limitat supta dictam ampliationem esse veram, quando fideiussor non habet vnde soluat: & timet ne ponatur in carcere, nā tunc potest vendere bona principalis & satisfaeere, vt in d. §. si ignorantes, sed si fideiussor esset soluendo, non potest vendere bona principalis. quod dicit esse notādum ad limitationem text. in d. §. si ignorantes, & ita hanc ampliationem intelligit Roderi. Xuarez in d. l. ij. tit. {De los emplazamientos) lib. ij. fori. in §. sed pone quæstionē. nu. 25. Hippoly. in d. repe. Rubri. ff. de fideiusso. nu. 364.

1 Limita primo hanc regulam, quandocunque fideiussor pto inuito fide iusserit. Vt in l. si remunerandi. in §. si passus, & in l. si pro te. ff. manda. De iure regio probatur in l. xii. titu. xii. partita v.

2 Limita secundo, quando quis fideiusit animo donandi. Vt in d. §. si passus. Et probatur de iure regio, in d. l. xii. tit. xii. par. v. Et tunc licet exceptiones, & nōnulla commoda competant fideiussori ex persona rei l. ex persona. ff. de fideiusso. & l. tam mandatori. C. eod. tit. hoc tamen casu non proderunt nisi specialiter aliud esset actum, vt probat tex. qui etiam probat hanc limitationem, & ibi glan. l. quod dictum. ff. de pact. & ita per supta dict. tex. hāc limitationem ponit Ludo. Bolo. in repet. Rubr. ff. si cert. per. a. nu. 21.

3 Limita tertio, quādocunque fideiussor fideiusit in rem suam. Vt probat tex. in d. l. si remunerandi. in §. si passus. ibi. ad suum negotium gerens. Exemplum: quando quis fideiuberet pro suo procuratore in iudicio, qui postea fuit cōdemnatus. & pro eo soluit, vt per glo. ibi. Et ratio quare tunc non repetat est, quia sua nō interest: nam ipse principalis tenebatur procuratori, si ipse procurator soluisset de suo: ideo non potest habere regressum contra procuratorem, argu. eius quod dicitur in l. vendicantem. C. de euictio. De iure regio probatur in l. xii. tit. xii. par. v.

4 Quarto limita, si hoc actū sit vt non agat: puta quia periculo suo fideiusit. Vt in l. si remunerādi, in §. Maurus. ver. Marcel. ff. māda.

5 Quinto limita, si quis fideiusserit ad instantiam eius qui promiserat aliquid contra bonos mores: puta facere furtū, aut aliquid damnum dare: nam tunc licet fideiusio non teneat, vt in l. si a reo in ſ. fi. ff. de fideiusso. tamen si soluat non potest repetere. Vt in ſ. illud Insti. manda. & in l. si remunerandi, in ſ. rei turpis. ff. eo. tit. De iure regio tex. in l. xxv. tit. xij. par. v.

6 Sexto limita, si fideiussor non opposuit exceptionem, quam potuisset opponere: Vt in l. si fideiussor. ff. mauda. Solet tamen fieri distinctio an exceptio sit peremptoria, an dilatoria: vt in d. l. si fideiussor, in ſ. quædam & Iarius distinguunt doct. in d. l. si fideiusserit. Sali. in l. si pro ea. C. manda. Aretin. in ſ. si quid autem. Instit. de fideiussori. De iure regio est text. qui probat hanc limitationem, in l. xv. titu. xij. part. v.

7 Limita septimo, si fideiussor non ostēdat reum esse liberatum ex sua solutione, vel caueat de eo defendendo si conueniatur. Ita probat tex. in l. si ex duobus, in ſ. quoties. ff. iudica. solui. vbi Bar. dicit illum tex. esse notandū ad hoc Iaſ. in l. additionibus ad Christophorum, in ſ. si quid autem. Instit. de fideiussi.

8 Octauo limita, quandocunque fideiussor soluit ante diem: nam tunc fideiussor non potest agere contra principalem nisi aduenīte die. Ita probat tex. & ibi Bar. per eum in ſ. si mandauero tibi, in prin. ff. manda. & ita per illum tenet gl. in l. si pro ea. in fi. C. eodem tu. De iure regio probatur in l. xvi. in fi. tit. xii. par. v.

9 Nono limita, vbicunque fideiussor fideiusit pro aliquo de mandato testatoris: & sic grauat hęredem, vt pro aliquo fideiubebat: nam tunc intelligitur voluisse, quod si hæres soluat tanquam fideiussor, non possit repetere ab eo pro quo fideiusit. Ita per l. tribus hęredibus. ff. de vsufruct. ear. rer. quæ vsu consu. tenet Bald. in l. si pro ea. C. mandat. & in l. j. in ſ. ne autem. C. de cadu. tollen. Angu. s. si quis mandato. ff. de nego. gest. Ludo. Bolo. in repe. Rubr. nu. 32. ff. si cert. pet. Iaſ. in l. quod dictum nu. 10. ff. de pact. & in l. indebitū, nu. 1. in j. nota. ff. de condi. indebi. & in l. si res obligata. nu. 2. ff. de lega. j. Ripa in l. cū filio familias. nu. 14. ff. de lega. 1. Roma. in singu. dcccv. Didacus de Segura in l. si ex legati causa. nu. 75. ff. de verbo. obliga, Iaſ. vbi sublimitat hanc limita, in l. si fideiussor. num. 6. ff. de legat. j. scilicet vt non procedat, quando fideiusio affert magnum damnum ipsi hæredi, per d. Bal. qui hoc tenet limitando illum tex. in l. vnica, in ſ. ne autem. C. de cadu. tollen. & illud dictum Bald. sequitur etiam Anto. de Tremollis in additio. ad practicam Bonacursij: in Rub. quibus modis suo nomine. in prin. numero. 30. fol. 20. versi. aduerte etiam. col. ij.

REGVLA CCCXXXVIII.

FIDEICOMMISSI cōditionalis remissio seu renūtiatio simplex, ipsum non tollit, neq; extinguit fideicommissum. Hanc regulā

lam probat tex.in l.si ita scriptū, in.§.si sub conditione.ff.de legat. ij.& ita per illum tex.tenet Guliel.Benedict.in repet.c.Rainutius. in ver.si absque liberis moreretur.el ij.nu.107.& 116.de testa.

Hanc regulam limitat sex modis, vbi ponit rationem huius regulæ,& eam notabi.examinat Guliel. Benedictus in d. cap. Rainutius, in dicto verbo,si absque liberis moreretur. el. ij. num. 116. cum alijs,

REGVLA CCCXXXIX.

FIDEICOMMISSVM ex futuro euentu pendēs potest per patrem remitti. Hanc regulā probat text,& ibi Barto.& Docto. in l.j.C.de pact.glo.in l. si ita scriptum,in.§.si sub condicione.ff.de legat.ij, & in c. Rainutius. de testamen. Circa quam regulam vide Guliel.Benedict.in repet.d.cap.Rainutius.in verbo si absque liberis moreretur.el.ii.nu.105.cum alijs.de testament. vbi assignat rationem huius regulæ.

Hanc regulam ampliat quinq; modis & limitat alijs quinq; modis Franc.Purpura.in l.j.a nu.9.vsque ad nu.49.C.de pact,

REGVLA CCCXL.

FILIA per statutum a paterna successione exclusa non retinet bona fututis. Hāc regulam ponit Bar.in l. j.in.§.sciēdum.ff.de suis & legi.here.nu.2. & in l.j.§.pater.ff.de coniungen. emancipat. liberor.Bal.in l.maximū vitium.in fine.C.de libe.præt.vel exhered.Rom.in l.apud Iulianum.in.§.idem Iulianus,nu. 52.ff.ad Trebell.& in l.ventre.ff.de acqui.hered.nu.10.Alex.in consi. cxxxi. lib.i.Ias.in l.si emancipati.nu.34.C.de colla.& in l.si arrogator nu. 20.ff.de adoptio.Decius in l.iura sanguinis.ff.de regul.iur. Maturinus Montanus in Auth.de hæredibus ab inteſt.venič.pagi.34.in fi. ver.cæterum dubitari potest, collat.ix.

Hanc regulam limitat quinque modis, vbi notabi. eam examinat,Alber.Bru.in tracta,statutorum,in x.artic.princip.in iij.quæst. nume.1.cum sequen,

REGVLA CCCXLI.

FILIATIO ex sola nominatione non probatur in extraneis. Hanc regulam probat tex.in l.non nudis,& in l.non epistolis.C.de probat.gl.in c.Michael.de filijs,presby. & in c.per tuas.de ,pbat. & in c.illud de præsump.& in c.trāsmissæ,& in c.per tuas, qui filij sint legiti. Circa quam regulā vide quę dicam in regula sequēti.

Amplia primo procedere, quod nec in præiudicium tertij præsumptionem faciat.Ita concludit Ias.in consil.lxxxj.nu.2.vol.j.& in consi.cij.col.j.vol.iiij.

1 Limita primo, quando ex antiquo sic nominatus esset. Vt est gl. & ibi Doct. in c. cum causam de proba. Barb. in consi. vj. nu. 1. lib. ij. Deci. in consi. cxxxv. ad iustificationem. Petrus Rebuffus in tra. nominationum. in prin. nu. 4.

2 Limita secundo, quo ad legitimationem: Vt in Auth. si quis libe ros. C. de natura liberis. Alber. ini. non idcirco. C. de iuris & fac igno Alex. in consi. cl. lib. v. Guliel. Benedic. in repe. c. Rainutius in ver. & vxorem. nu. 204. Petrus Robuffus in d. q. v. nu. v. vbi hu limita. declarat. Mar. Mant. notabi. in Apophthegma. 100. Ias. in l. neque professia. nu. 4. C. de testamen.

3 Tertio limita, fauore libertatis: vt pote si dominus scienter nomi nauerit seruum suum filium, tunc efficitur liber. Vt in §. fina. Institu de adoptio.

REGVLA CCCXLII.

FILIATIO non probatur ex sola nominatione parentum, nisi alia adminicula concurrant. Hanc regulam probat tex. & ibi gl. in c. ex transmissæ, qui filij sint legi. & in c. per tuas. de probat. & gl. etiã communiter approbata in l. non epistolis. C. de probatis. & hanc opi. dicit esse cõmunem Deci. in d. c. per tuas. nu. 28. Licet gl. in d. c. Michael. de fili. presbyt. teneat quod stetur nominationi, donec probetur contrarium, quam glo. sequitur. Bal. in d. l. non epistolis in ij. notab. & in l. neque professio. C. de resta. & in c. tuã. de ordin. cog. sed gl. in d. c. per tuas. ad hoc allegat supra d. tex. in d. c. per tuas. & debet intelligi secundum illum, scilicet quando cum que alia concurrunt, vt supra dixi.

1 Limita primo, nisi talis nominatio magis esset conueniens filio quam extraneo, vt est datio alimẽtorum, & traditio alicuius rei ad alimenta: ex hoc erit constitutus in quasi possessione filiationis. Ita Bar. in l. j. in §. idem per contrarium. ff. de libe. agnosc. quem sequitur Ant. de Butr. Deci. & Aret. in d. c. per tuas. Ias. in consi. cij. vol. iiij. Iacobi. de S. Georg. in l. quidam quasi. nu. 3. ff. de probat. Andr. Tiraquel. in tract. de vtroque retract. in tit. j §. j. gl. xvi. nu. 6. Parisi. vbi allegat quam plures Doct. in consi. x. nu. 50. vol. j. Licet contrariũ, teneat Abb. in d. c. per tuas. uum. 7. de probatio per tex. in Clem. si summus Pontifex. in ij. resp. de. senten. excom. cui respondent Docto. supra allega.

2 Secundo limita, nisi nominato facta sit directe in iudicio. Vt in l. j. in §. Iulianus. ff. de libe. agnos. ita Panor. in d. c. per tuas, nom. de probatio. quem ibi sequitur Deci. nu. 32. Parisi. in consi. x. nu. 47. lib. 1. Idem dicunt si nommatio facta fuit extra iudicium directe nominato præsente: secundum supra dict. Doct. argu. tex. in l. certo, in. §. si quis absente. ff. de confess.

3 Tertio limita, quando nammatio facta est incidenter, filio nominato præsente: quia tunc filiatio probatur, Ita tenet Are. in d. c. per tuas,

tuas, quem sequitur ibi Feli. nume. 12. pro quo facit tex. in d.l. quidam quasi ff. de probatio. Deci. vbi hoc notab. declarat, in d.c. per tuas, numero 34.

REGVLA CCCXLIII.

Filiatio probatur ex solo tractatu de alieno tãquam de filio, etiam si non nominetur. Hanc regulam ponunt Docto. in l. quidam quasi. ff. de probat. gl. pen. & ibi Ant. & Doct. in c. ex transmissæ, qui filij sint legit. Bar. in l. 2. ff. de libe. agnos. & in l. j. in. § ad quæstio per illum tex. ff. de quæst. Angel. de Peru. in l. vxorem. ff. de manumis. testa. Abb. & Doct. in c. per tuas. de probatio. & ibi Feli. nu. Circa quam regulam vide Bart. in l. filium definimus ff. de his qui sunt sui vel alien. iur. vbi ponit practicam quomodo filiatio probetur. Lud. de Sardis in tracta. de natura. libe. in. § de filiationis probatio, Iaf. in l. nec professio. C. de testam. & in consil. cij. lib. 4. in consi. 81. lib. j. Alex. in consi. cl. lib. 5. Pau. Pari. notab. in consi. x. libro 2. Iacob. de Sanct. Georg. nota. in d.l. quidam quasi. vbi etiam ponit quomodo filiatio probetur.

Hanc regulam ampliat duobus modis Feli. in d.c. per tuas, num. 13. & 14. de probationibus.

REGVLA CCCXLIIII.

Filius natus in domo præsumitur esse mariti. Hanc regulam probat tex. in d.c. per tuas de probat. et in l. filium definimus ff. de his qui sunt sui vel alie iur. in l. si vicinis C. de nuptiis. in l. miles. in § defuncto ff. de adulte. De iure regio probatur in l. ix. titu. xiiij. parti. 3. & in l. 7. in fi. tit. 2. part. 4. Circa quam regulam vltra Doctores in d.c. per tuas. vide docto. in c. transmissæ. qui filii sint legit. & in cap. officii. de pœniten. & remissi. Pala. Ruu. in repet. Rub. de donat. inter virum § lx. nu. 12. Io. de Zauiza. in Sylua nupt. ibi j. nu. 85. And. Alc. in tract. de præsumpt. reg. 3. presum. 38. Nico. Boer. in decisi. cccxcix. Pau. Pari. in consi. x. nu. 1. Marc. Mantua in repe. l. transigere. nume. 24. C. de transact. Alber. Brun. in consi. xv. in cõsilio feudalibus.

Amplia primo, etiam si talis mulier soleat aliis commisceri, Ita probat text. in d.l. miles, in. § defuncto. & ita per illum. tex. tenent Abb. & doct. in d.c. per tuas. Bal. in rub. C. de pbat. & in l. si matre C. de suis & legi. & in l. si. C. de cõmu. ser. man. An , de Per. in l. septimo mense. ff. de statu ho. Pau. Cast. in l. 3. ff. de liber. & posthu. Cõ. in sing. cxxvi. Pala. Ruu. in d. § lx. nu. 12. Marc. Man. in d.l. transigere nu. 24. Io. de Nouiza. in d. nume. 85. Curt. Iun. in consi. 31 colu. Hippo. in l. j. in. § ad quæstionem nu. 84. ff. de quæst. Ange. de Claua. in Summa, in verbo, adulterium. § v. Nico. Boer. in d. decisi. cccxcix. nume. 3. Et sic supra d. regu. & ampliatio procedit quo

cunque modo filius concipi potuerit ex marito, vt in d.l. ix.tit.vi. parte 3. & sic non refert vtrum mulier fuerit publica meretrix vel recesserit a viro si probetur aliquo tempore maritum cum ea habitare. Ratio est quia semper in dubio interpretatur fauore filiorum, ita tenet Abb.in d.c.per tuas,nu.1.& in c. transmisse nume.9. qd filii sint legit.& in c.intelleximus,nume.7.de adult.Pau.Pari,ubi.in d.consi.x.nu.5.

2 Amplia secundo vt procedat nedum per viam simplicis presumptionis, verum etiam per præsumptionem iuris & de iure, vnde non poterit probari contrarium. Ita Pau.de Cast.in consi.cclxxv.volu. 1.Barba.in consi.50.nu.2.volu.2.vbi referunt se ita consuluisse.Hyppo.in d §.quæstionum nu.36.

Quam ampliationem Alcia. in d.tracta.spræsumpt dicit non esse simpliciter veram,in d.reg.37. nu. 2. & contra eum expresse tenet Pari.in d.consi.x.nu.42.vbi dicit qp est coniecturis,indiciis,& presumpt.potest probari contrarium.

3 Amplia tertio vt procedat, etiam in concubina retente in domo, quia præsumitur filius eius qui eam concubinam retinet,non autem alterius.Glos.est not.in c.Michael.de fil.presby.in verbo,cõtinuerit quam sequũtur Abb.& cæteri Doct.in d.c.per tuas.idem Abb. in d.c.trãsmissæ.qui filij.sint legi.Pala.Ruui.in d.§.1x.nu.11.Nicol. Boe.in d.deci.299. nu.2.Quam ampliationẽ quadruplicitet declarat.Alc.in d.reg.xxxvii.nu.3

4 Amplia quarto,etiam si tam mater quam maritus negarent,et fi cerent natum ex adulterio. Vt est gl.in l.si posthumus.in §.fi.& ibi gl.& Doct.ff.de libe.& posthu.& in d.c.transmissæ.in verbo,indiciis.qui filij sint legi.Pro qua opinione est tex.in d.l. filium definimus.& in.l.fin.in fi.iuncta gl.ff.de Carbo.edicto.& in c.per tuas & ibi Abb.nu.4.et Doc.de probat.Alex.in l.nec possessio.C.de testamen.Alcia d.præsump.37.nu.6.Nicol.Boer.in d. deci. ccxcix.nu. 6.Marc.Man.in apoptheg.110.Paris.consi.x.nu.14.lib.1.Ex quo reprehenditur quidam filius regis qui credens dicto matris renunciauit regno.de quo.per Doct.in l.si vicinis.C.de nupt.per Bart.& Iacob.de Arenis in d.l.filiũ definimus. per Ias. in l.Gallus. nu.86. ff.de libe.& posthu.per Io.de Neuiza in d.Sylua nupt.lib.j.nu.86. Quæ ampliatio procedit quandocunque filius non habet conscientiam læsam ex dictis matris,quia nullo modo vult credere matri,secus autem si filius habet conscientiam læsam ex dictis matris, quia tunc debet credere matri & omnia bona restituere,alias faceret contra conscientiam &ædificaret ad Gehennã, vt in c.literas de restitu. spol.ita tenet Host.quem sequitur ibi Abb.nu.4.in c.officij. de pœniten. & remissi.idem Abb.& Præpõ,in c.veniens.q.pen.de eo qui duxit in matri. Alcia.in d.reg.xxvii.nu.6.Iacob.in l. Imperatores nu.9.ff.de prob.Quod tamen intelligo verum nisi aliter iste filius viuere non possit,quia tunc posset capere vite necessitatem,maxime alijs quibus debetur non existentibus in tanta necessitate.ita ne

net

net Syluest. in summa, in verbo, adulterium. num. 4. in fi. & tunc talis filius debet proponere satisfacere si ad pinguiorem peruenerit fortunam. Verum tamen est quod talis filius de bonis consumptis bona fide durante, non tenetur, secundum Hostien. ratio est, quia tunc erat bonæ fidei possessor, vt in l. certum. C. de rei vendica. sed tunc dicit Hostien. quod mulier ista tenetur restituere consumpta per filium putatiuum.

Sed est dubium an dictus filius post completam præscriptionem debeat facere conscientiam de successione in bonis, si probetur vel sibi constet non esse legitime cõceptum? Ange. in Summa. in verb. adulterium. §. vj. & ibi Syluest. nu. 3. in fi. tenet ꝙ non. Pro quibus est glo. in c. vigilanti. in ver. nouerit. & in c. fi. in gl. fi. de prescri. vbi probant, quod si post completam præscriptionem superueniat scientia rei alienæ, qui est tutus præscriptione, non tenetur ad restitutionem in foro conscientię. similis est glo. in c. si virgo. in verb. possidere. xxxiiij. q. 2. & in regula possessor. in gl. j. de regu. iur. lib. 6. et in c. si res. in gl. j. xiiij. q. vj. & in c. j. in glo. verbo. repellendi. de cõcession. præb. Hãc tenet Bal. in d. c. vigilanti nu. 3. & ibi Abb. nu. 6. Felinu. 11. idem Abb. in c. fin. nu. 37. de præscript. & in c. quia plerique nu. 25. de immu. eccle. pro qua opinione est tex. in l. j. in. §. fin. cum l. sequenti ff. de itinere actuq; priua. vbi dicit text. ꝙ nec corrumpi nec commutari potest quod recte transactũ est superueniente delicto. Et hanc opinion. sequitur Ang. Aret. in. §. fin. nu. 1. Instit. de vsucapio. Petrus Rebuff. in tracta. de pacificis possessio. pagi. 2. nu. 8. Alcia. in Rub. de præscrip. nu. 13. & in c. nouit. nu. 35. de iud. & ibi Deci. num. 11. Ioan. Oldendo. in tract. de vsucap. in 3. par. nu. 4. Ang. de Peru. in repe. l. 1. nu. 56. C. de iudi. vbi in nu. 65. dicit hanc esse communem. Pala. Ruu. in repe. Rub. de donat. §. lxv. nu. 28. Chassan. in consuetu. Burgund. in tit. (Des forestz.) Rub. xiii. §. 8. fol. 177. col. 2. nu. 24. & hanc opin. dicit esse comm. de Imo. in d. c. fina. nu. 30. de prescrip. tam Legistarum quam Canonistarum. Quæ est etiam comm. Theologorum, vt tenet Syluest. in Summa, in verbo. prescr. el j. nu. 13. Ang. de Clauasio in Sũma. in ver. prescr. §. 46. vbi dicit ita tenere Scotũ in 4. Senten. distin. 15. Io. de Medi. in tracta. de restit. q. 18. Conradus in tract. de contractib. q. xi. Archie. Floren. in Summa, in 2. par. ti. j. c. 15. Licet contrarium teneant Anto. de But. & alii. doct. quos ipse allegat in c. fi. de prescrip. Quem opinionem contrarius conatur defendere Alci. in repetitio. l. quinque pedum. nu. 15. C. fin. regun.

5 Amplia quinto, etiam si filius natus nõ assimilaretur marito, sed alicui adultero. Ang. tex. in l. fi. in. §. pen. ff. ad munici. facit tex. in l. ꝙ si nolit. in. §. si mancipium. ff. de ædil. edict. & quia istud potuit contingere propter cognitionem mulieres tempore conceptionis, vt per glo. in l. quęret aliquis. in glo. fi. ff. de verb. sign. ita consuluit Pau. de Cast. in d. consi. cclxxv. Facit quod notant Ias. & doct. in l. Gallus. in fine prin. ff. de libe. & posthu.

6 Amplia sexto, etiam si prædicta mulier fuisset per longum tempus sterilis cum tali marito. Ita tenet Abb. in d. cap. per tuas in princip. quem sequitur Andr. Alcia. in d. præsumptio. 37. Felin in d. c. per tuas nume. 1

1 Limita primo non procedere, quando maritus tempore conceptionis non esset habilis vel potens ad coeundum propter aliquam infirmitatem, vel aliquod impedimentum. Ita probat text. in d. l. filium definimus. in fi. & tenet Abb. in d. c. per tuas nu. 3. Nico. Bot. in d. decisi. ccxcix. nu. 3. Feli. & doct. in d. c. per tuas. & in d. l. filium definimus. & in l. Gallus. in prin. ff. de liber. & posthu. Præpo. in c. transmisse. col. 3. qui filii sint legitimi. Ale. in consi. lxxviii. nu. 7. & 9. vo. 7. Par. in d. consi. x. nu. 36. & nu. 78. lib. 2.

2 Limita secundo, quandocunque mater adulterabat cum alio, et filius claudus vel cecus natus fuerit, nam tunc presumitur potius ex adulterio quam est coniugio conceptus. Ita expresse tenet Barba. in c. in presentia numero 98. de probat. quem sequitur Hippo. in singu. 530. Quæ limitatio merito reprobatur. per Didacum Couarru. in 4. Decreta. in 2. par. c. 8. §. 3. nu. 8.

3 Limita tertio quandocunq; maritus esset tãto tempore absens ut verisimiliter potuisset credi attenta natura, filium ex alio genitum, vt in d. l. filium definimus. & in d. l. 9. ti. 14. par 3.

4 Alias limitationes circa hanc regulam vide per docto, in locis pra allegatis.

REGVLA CCCXLV.

Filius regulariter puniri non debet pro delicto patris. Hanc regulam probat tex. in l. 2. in. §. nullum patris delictum innocenti filio pœnę est. ff. de decurio. & in l. crimen. ff. de pœn. & in l. fancimus. C. eo. tit gl. quæ allegat plures concordantia in d. §. nullo probatur etiam per totam. lvi. distin. facit glo. in l. si quis suo testamento. C. de inoffi. testa. De iure regio probatur in l. ix. tit. 5. lib. 4. fori, & in l. 9. ti. 31. par. 7. Et circa hanc regulam vide Feli. in addi. ad Abb. in c. ius generale colum. quinta in fin. prima distinct. Archidiac. in cap. qui bona, num. 15. xvii. quæstio. 1. D. de Couarru. in lib. 2. variarum resolutionum cap. viii. Io. Igne. in l. si de pluribus, numero 23. ff. ad Syllan. Matthę. de Afflict. in constit. Neapol. lib. 1. rubrica 2. numero 70.

Amplia hanc regulam idem esse econtra, nam pater etiam pro delicto filij puniri non debet. Vt in d. l. ix. titu. v. libro. iiij. fori, & in d. l. ix titu. xxxi. parte septima, & ibi gloss. vbi etiam aliæ personæ enumerantur.

1 Limita primo hanc regulam, non procedere in crimine lesæ maiestatis, Vt est text. expressus in l. quisquis C. ad l. Iuli. maiestat. in §. filij

§.filii vero,& in l.2.ti.2.& in d.l.9.tit.31.par.7.glo.in d.l.2.§.nullum.ff.de decu.tex.in c.si quis §.filij.vero 6.q.1.

1 Limita secundo,non procedere in crimine hæresis. Vt in c.quicunque,de hæret.lib.6.§.hæretici autem.& in c.vergentis.eo.titu.et in Auth.Gazaros.C.de hæret.gl.in c.cum secundum leges.in verb. ipso iure.de hære.libr.6. & ibi Doct. Licet de iure regio aliter sit dispositum,vt in l.7.titu.7.par.6.& in l.6.titu.24.& in l.2.& 3.tit. 26.par.7.scilicet quod filij hæreticorum poterant succedere in bonis parentum,etiam post condemnationem. Sed supra dictæ leges Partitæ hodie sunt correctæ per supra dicta iura Canonica,quibus standum est cum sit crimen ecclesiasticum,cap.vt officium.§.statuimus.de hæret.lib.6.not.Abb.in cap.1.de officio ordin.& ita expresse tenet Pala.Ruuios,in repe.capitu.per vestras.§.14.incip.sed pulchrum est videre.de donat.inter virum & vxo.eandem opin.vbi mirabiliter eam examinat,ponit D.Iacobus Septimancensis in suo eleganti tracta.Catholicarum institu.cap.9.numero 2.cum alijs.& quantum ad officia & dignitates quod filij puniantur in crimine hæresi pro parentibus,est tex.in pragma.8.& 9.in pragma,antiquis.

2 Tertio fallit,in filio nato ex non iustis nuptiis,vel ex fornicatione,vel ex damnato coitu,nam propter delictum patris,ipse non succedit patri,& est incapax bonorum patris.Vt in Auth.ex complexu.C.de incest.nupt.& in Auth.quib.mod.natu.effic.sui.§.vlt.colla.7.& ita expresse tenet Pau.Grillan.in tract.de hæreti.q.3.nu. facit ꝙ supra dixi in reg.150.& infra in reg.366.

4 Fallit quarto, quando libertus fuit manumissus, & fuit ingratus patrono, quia fecit ei aliquam offensam, nam propter hoc reuocari potest in seruitutem,& etiam filij qui post reuocationem nati & concepti fuerint.Ita probat text.in l.si manumissus ingratus. C.de liber.& eorum liber.quem ad hoc dicit esse mirab.Iason in l.naturalis.in princ.numero.1.ff.de præscrip.verb. facit gloss.in l.diui.ff. de iu epa.

5 Quinto fallit,nisi filius sit hæres patris,tunc tanquam heres tenetur pro patre ciuiliter.Ita tenet Bal.per.tex.ibi in l.ne contra iuris. C.ne filius,pro patre.Bart.in l.1.ff.de interdict.& releg.& ibi Ale. in addit.glo.& Doc.in l.adoptiuum.in fi.ff.de in ius voc.Matth.de Affli.in constitu.Neap.lib.1.Rub.2.nu.76.

6 Sexto fallit,in filiis primipilaris qui conueniri possunt ꝓ debito paterno,etiam si heres patri non extiterit. Probat text.in l.cum ex sola.C.de primipilo.lib. 12. & ibi Bar. per illum tex.Archi.in d.c.qui bona.nu.15.17.q.1.Et quis dicatur primipilus,vltra text.de iure regio in l.16.titu.9.par.2.vide Alcia.in d.Rubr.C.de primipilo.lib.2.Bart.de Chassa.in catalogo gloriæ mundi,in 9.par.consid. 20.& in consue.Burgun.in tit.(Des confiscations.) Rub.2.§.1. folio 197.col.1.numero 27.Claud.Cottareum in tract.de iu.mil.lib. 1.c.22.Alex.in l.a diuo Pio.in.§.in uenditione, nume. 27.ff.de re iud,abb.in c.ex parte,nu.fi.de consue.

7 Septimo

7 Septimo fallit, de iure canonico, nam filius tenetur ex delicto patris. Vt in cap. tua nos. de vsur. facit quod dixi supra, in regu. 13. in 11. & 13. limita.

8 Octauo limita non procedere in occidente, capiente, vel banniente Episcopum, vel qui contra ecclesiam delinquũt, nam ipsi. & eorum posteri perdunt quicquid habent ab ecclesiia vsque ad quartam generationem. Vt in c. ad aures. & in c. in quibusdam. de pœn. et ibi gl. in verbo, ad hęredes. tex. in Clem. fi. quis suadente. eod. tit.

9 Nono fallit in priuilegiis concessis patri & filius: vt si pater cõmittat crimen propter quod debet priuilegium amittere, talis enim macula patris afficit filios post maculam conceptos. Vt in l. emancipatum. in. §. si quis. ff. de sena. & in l. cum qui ciuitatem amissit. ff. de interdi. & releg.

10 Decimo fallit, in infamia: vt si pater infamis, sit erit etiam filius eius infamis. Vt in. §. verum. 6. q. 1. & in c. cum multę. 15. q. 8. gloss. in verbo, de quarta. in prin. 1. q. 4.

11 Vndecimo fallit in pœna diuina, vbi ex delicto parentum sunt puniri filij. Vt est text. & ibi gloss.. Authen. vt omnes obediant iudicibus prouincię. in. §. plurimorum. in gloss. in verb. sequuta. colla. 5. text. & ibi. glo. in c. ecclesia. in. §. item peccato. 1. q. 1. tex. in c. vergentis in fi. de hęret. Facit quod notat beatus Thomas in l. 2. q. 8. artic. 19. nu. 1. & 2.

12 Duodecimo fallit, in filiis sacerdotum, nam sunt serui ecclesię. Vt in d. cap. cum multę. 15. quęsti. 8. circa quem tex. uide notab. Marc. Mantua in libr. 8. obseruatio. obserua. 74. Quod de consuetudine non seruari dicit gloss. in dict. cap. cum multe. in verbo, connubio. & in capitu. dominus. in verbo, repellitur 56. distinct. quas gloss. sequitur Guliel. Benedict. in repe. cap. Rainutius, in verbo, Rainutius de clera. nu. 21.

13 Decimotertio fallit, in filiis pręsbyterorum qui promoueri non possunt ad sacros ordines, nec pręlatias habere possunt. Vt in cap. 1. per totũ, de fil. pręsby. & in c. pręsbyterorum filiis. 56. dist. Pet. Rebuf. in concordantis, in forma de mandatis Apost. pag. 312. col. 2. & in tract. de pacificis pos. nu. 225.

14 Decimoquarto fallit, si vigore statuti filius puniatur pro patre. Vt est glo. notab. in Rub. C. de decurio. lib. 10. pro qua est textus in c. 2. de delict. puero. in versi. secundum consuetudinem illius terrę. & ita tenet Matthę. de Afflict. in constitu. Neapol. lib. 1. Rub. 2. nu. 82. facit quod ipse notat in pręludiis constitutionũ. q. 9. nu. 2. & ita posui in regu. 356. ampliatio. 2.

15 Decimoquinto limita in feudis: nam propter delictum patris filius amittit feudum. Vt dicam in regula sequenti.

16 Decimosexto limita non habere locum in iure patronatus, nam propter delictum patris, priuatur filius iure patronatus: nam cum confiscantur bona ipsius patris patroni, transit cum illis bonis in fiscum etiam ius patronatus, Ita tenet Card. vbi mouet hanc quęstionem

nem,& eam latissime examinat in Clem.plures.in 8.q.nu.8.de iure patrona,quem sequitur Lamber.in tract. de iure patro.in 2 parte. 1.lib.in 13.arti.2.q.principa.fo.125,colum.3. nu.1.& in 3. lib.in 8. arti.q.8.nu.2.fo.411.

REGVLA CCCXLVI.

Filius priuatur feudo propter delictum patris. Hanc regulam probat text.in c.vni. si vasal. feu. priue. & notatur in ca.1.in §. vassallus.si de feu.defunct.sue.contro,ita tenet Bartol.in l.eum qui. nu.1.& 2.ff.de interdic.& relega.Ancha.& Imol.in c. 2. de feud. Bal.in consi.149.nu.6.volu.3.Bal.Ang.& Doct.in l.adoptiuum.in §.fi.ff.de in ius vocan.Matthæ.de Afflict.in c.1.in §.porro si domi num.nume.48. quę fuit prima causa benefi. amitten. in vsib. feudo. Barthol.Soci.in consi.4.nume.26.volu.3. Decius in consi.445.nume.68.Alexã.in consi.30.nume.17.volu.1. Andrę. ab Exea in lib. pactorum,nume.229.Hieronym.Grat.vbi allegat alios doct. hanc opinio.tenentes,in consi.79.nume.26.volum.1. Alber Bru.in consi.108,nume.31.Zazius in tracta.feudo.in 10.par.Alex.in consil. 48.nume.9.volu.3.Curt.Iunior in tracta feudo.nume.13. in 5. par. Lancelo.Galli.in repe.l.Gallus.§.& quid si tantum.nume.6.ff.de liber.& posthu.idem Matthę.de Afflict.in.§. hoc quoque. nume.53. cum aliis,in vsib.feu.

1 Limita primo,non habere locum in transuersalibus. Vt est glo. fina.in d.c.vni.si vasal. feu.priue. & ibi Andrę. de Iser.Hostien.in Sum.in titu.de feud.Iacob.Aluaro.in cap.1.in.§. denique colum.2. quę fuit prima causa benefi.amitten.in vsi.feudo.Soci.in d.consi.4. nu.17.volu.3.Alex.in d.consi.30.nu.17.lib. 1. Hierony. Grat in d. consi.79.nu.17.lib.1.

2 Limita secundo quando pater deliquerit circa ipsum contractum. secus si alia ratione deliquerit. Tenet Iaf.post alios per eos allegatos in l.2.nu.191.C.de iu.emphyteo.Cur.Iun.in d.tracta. feud.in d. 5.par.nume.13.

3 Limita tertio, vt procedat quando pater deliquisset in dominum, secus si in extraneum.Ita tenet Alex.in consi.1.nu.42.vol.5. quem sequitur Andrę.ab Exea.in lib.pactorũ.nu.229.Hanc opi.expresse tenuit Bartol.in d.l.eum qui nume.1.ff.de interdi.& relega.Curt. Iunt.in d.5.par.nume.13.

4 Quarto fallit, quando dominus in uita sua exposuisset querimoniam pro felonia commissa,alias secus, quia eius hæres non posset illam exponere.Ita tenet Ang.per illum text in l.cum apertissime. in princ.C.de.secun.nupt.quem sequitur Andrę.ab Exea in d. libr. pac.nume.229.pro qua opi.est glo.in d.c.1.§.porro.quę fuit prima causa benefi.amitten.in verbo,assalierit.quæ allegat.tex. in argum. in l.fina.C.de reuocan. & donatio. & in l.omnimodo.C.de inoffic. testamen.& in l.non tantum.in.§.si emancipatum. ff. de bonorum,

possel.

possef. contra tabu. & ita tenet Io. Andre. & alii. Doctor in c. fi. de donatio. Hanc etiam opinionem tenet glo. in d. l. omnimodo. in verbo, non licebit, vbi allegat etiam alia tria iura in argumentum, uide licet tex. in l. pcula. ff. de probatio. & in l. 1, in .§ fi. ff. ad Syllania. & in l. si pater. C. de inoffici. testamen. Alia est etiam gloss. quę hãc opinionem tenet, in l. fina. in verbo, instituere. C. de reuocan. donatio. & in c. primo in principio, in verbo, concubuerit. quibus modis feud. amittã. & in c. imperialem in §. insuper. de prohibita feud alie natione per Fede. Circa quam limitationem vide notabiliter Mathæ. de afflict. qui eam examinat, in d. c. 1. §. porro qui dominum, a numero 38. vsque ad nume. 65.

5 Quinto limita, quando feudum patri pro se, liberis, & descendentibus concessum fuisset, nam tunc quia liberi iure proprio non ex patris persona veniunt, delictum patris non nocet. Ita tenet. Bar. in d. l. eum qui ff. de interdict. & relega. Bal. in lege. C. de legi. hæredi. Castren. in. l. si finita. in .§. si de vectigalibus. ff. de damno infecto. Imol. in cap. fin. de feudis. Iacobi de sancto Geor. vbi latissime eam examinat & allegat quam plures Docto. in tracta. feudorum, inparte, dictique vasalli, numero. 60. Zazius in tracta. feudorum, in 1. parte, numero 98.

6 Limita sexto, quando patre delinquente. feudum apud auum adhuc erat, quia tũc si pater in uita aui de medio sublatus fuerit uel sententiam super offensa declaratus, & futuro succedendi iure priuatus, auo postea mortuo, patris delictum nepoti qui in locum ipso patre secluso successerat, non nocebit. Ita tenet Bar. in d. l. eum qui. ff. de interdict relegata numero 2. Bald. in d. c. 1. vasallus feu. priue. & in l. emancipatum. ff. de senato. Vdalri. Zazius in d. tract. feudo in 10. parte, nume. 98. Lance Gauli. in repetitio. l. Gallus. in §. & quid si tantum. numero 6. ff. de libe. & posthu.

7 Limita septimo, non procedere in feudo antiquo. Ita Cinus in l. 2. C. de liber. & eorum libe. & in l. 2. C. de operis libe. Bar. in l. eũ qui. ff. de inter. & relega. Bal. in c. 1. in prin. de succesio. feu. Iacobi de S. Geor. in d. tracta. feu. numero 15. in verbo, & cum pactor. Ratio est quia in feudo antiquo liberi non habent feudum a patre. sed dicuntur illud habere ex prouidentia antiquorũ progenitorum, vnde illud quod lex. dedit eis, non debet pater posse eis auferre. Pro qua opinione est tex. notab. in l. si arrogator. in §. sed an impuberi. in versi, cæterum si fidei eius. ff. de adoptio.

REGVLA CCCXLVII.

Filivs vsque ad triennĩ re integra potest reuocare abstentionem, seu repudiationem paterne hereditatis per ipsum factam.

Hanc regu. probat text. in l. si quis suus. C. de repudia here. De iure regio probatur in l. fin. titu. 6. par. 6. Circa quam regu. vltra Doct. in d. l. si quis suus. vide Ale. in l. qui se patris, nu. 18, et ibi Iaſ. nu.

numero 44.C.vnde libe.Ripa.in l.j. numero 121.& nume.142.ff. de volgari.Iacobi.de sancto Georg.in d.l.si quis suus. vbi ponit rationem huius regulæ,numero 5.

Hanc regulam ampliat duobus modis, & limitat decem modis Iaf.in d.l.si quis suus.a nu.1.vsque ad nu.4. Eandem regulam ampliat quatuor modis,& limitat nouem modis,Gulielm.Benedict.in repet.cap.Raynutius,in verbo,mortuo itaque testatore,el ij.a num. 125.vsque ad nume.144.

REGVLA CCCXLVIII.

FILIVS naturalis efficitur legitimus ex appellatione parentis,si intercuenit instrumentū publicum vel scriptura manu propria scripta, habens subscriptionem trium testium fide dignorum.

Hanc regulam probat text. in Authent. si quis liberos habēs.C.de naturalibus libe.& tex. in Auth. vt liceat matri & auiæ.§.ad hoc autem.colla.viij.glo.de iure cano.in c.per tuas.in verbo,filium appellauit.in ver.item si pater filium.qui filij sint legiti. Circa quā regulā vltra doc.in locis supra alleg.vide Mar.Man. in apophthe. 100.secundum impreis.paruam.Maturinum Montaluum,vbi assignat rationem huius reg.in Authē.de hære.ab intest.venien. pagi. 37.vers.secundo naturales efficiuntur legitimi.colla.ix.Catel.Cot. in verb.legitimare.& Sylueſt.Aldobran.in §.apud Catonem. nu. 11.Instit.de adoptio.& in §.aliquando. Instit.de nupti. Et quis dicatur filius naturalis,vide l.xi.Tauri.Alcia.in tract. Persumpt. in reg.ij.præsum.v.nu.3.Ludo.de Sardis,vbi not.tractat materiā huius reg.in tract. de naturalib. liberis. c.de legitimatione per patris nominationem.nu.1.enm alijs.Couar.in iiij.ij.par.c.viij.§.vij.

1 Limita primo, si illa mulier ex qua natus est ille naturalis filius non erat & est libera mulier,quæ ipsius patris vxor esse poterat. Ita probat text.in d.§.at hoc.& ita tenet Bald.in l.res inter alios. nu.3.§.quib.res iudica.non nocet.Iacob.de S.Geor.in l. Imperatores,nu.9.ff.de ꝓba. Maturi.Monta.in d.Auth.in d.pagi.37.Marc. Mantua.in d.apophtheg.100.& vide in reg.cccl.in xviij ampli.

2 Limita secundo non procedere, si pater sine dedecore non posset contrahere matrimonium cum muliere ex qua filius natus est. Ita tenet Bal.in d.l.res inter allos.nu.4.quem sequitur Iacob.in d.l.Imperatores.nu.9.Marc.Mant.in d.apophtheg.100.& hanc dicit cōmunem opin.Mari.Soci.iun.in consi.lij.lib.j.Sylu.Aldob. in §.alt quando nu.12.Insti.de nupt.vide.infra in reg.cccl.limit.viij.

3 Tertio limita non procedere,quandocunque mulier ex qua filius natus est esset mortua. Ita tenet Bal.in d.l.res inter alios.num 4. quem sequitur Iacobi.de sancto Georgio in d.l.Imperatores. nu.9. ff.de proba.Guli.Maine.in l.quoties.idem.nu.93.ff.de reg.iur.

4 Quarto limita,non procedere de iure canonico. Secundum Lud. de Sardis in d.tract.& part.nu.14.

REGV.

REGVLA CCCXLIX.

FILIVS qualitercunque consentiat in testamento patris, siue tacite siue expresse, excluditur a querela. Hanc regulam probat tex. in l. parentibus. C. de inoffi. testa. & in l. si proponas. in § si hæreditatē. ff. eo. titu. De iure regio probatur in l. vi. titul. viii. par. vi. Et circa hanc regulam vide Parisi. in consi. ix. nu. 1. vol. iij.

1 Limita primo, quando filius approbauit testamentū patris post aditam hæreditatem, & tunc nascatur querela, & ante illud tēpus nō possit repudiare quod non est delatum. Vt in l. j. cum alijs. C. de pac. glo. in l. siquis filiū, in ver. hereditatē. C. de inoff. test. & ibi tenet Dida. del Castillo. in l. xxiij. Tau. nu. 31. ver. decimaquarta cōclusio est. licet aliter teneat Sali. quē ipse ibi refert in d. l. parentibus.

2 Limita secundo, non habere locum in querela de inofficiosis donationibus. Tex. est in Authen. vnde si parens. C. de inoffi. testam. & ibi Ias. post prin. Bart. in l. circa, in § Imperator. ff. de legat. ij. Ias. in d. l. parentibus. Doct. in l. cum donationibus. C. de inoffic. dona. Castillo, vbi assignat rationem, in d. l. xxiiij. nu. 34.

3 Tertio limita procedere in ipso, qui approbauit iudicium patris secus est in filio ipsius, & sic in nepote testatoris, qui venit ad querelam per successorium edictum: nam iste nepos potest illam intentare, licet filius exhęredatus approbaret testamentum. Ita Alex. in l. si quis posthumos, in § j. ff. de liber. & posth. quem sequitur Ias. in Rub. nu. 6. ver. secundo limitat. C. de succes. edict. reprobato Bald. qui cōtrarium tenuit in l. in suis, in ix. oppos. ff. de libe. & posthu.

4 Quarto limita, non habere locum in iure agendi ad supplementum: nam talis filius potest agere ad supplementum, licet approbauerit iudicium patris, Ita probat text. in l. si quando. in § generaliter. & ibi Bal. & Salic. C. de inoffic. testa. Bart. in l. Papinianus, in § si conditione. in fi. ff. eo. titu. Bal. in l. omnimodo. C. eo licet olim approbans testamentū excludebatur a iure agendi ad supplementū vt est gl. in d. l. Papinianus, in § si cōditione, in verbo, excludi. vel dicit glos. quod in hoc iura antiqua remanent correcta, similis est glo. in d. l. si quando, in § & generaliter, in verbo, prętudicium.

Et circa hanc regulam nouem casus in quibus quis dicitur approbare iudicium vel testamentum patris, & propter quod excluditur a querela, ponit Castillo, in j. l. xxiiij. Tauri. nu. 33.

REGVLA CCCL.

FILIVS naturalis legitimatur per subsequens matrimonium. Hanc regulam probat tex. in c. tanta. qui filij sint legi. & in § fi. Instit. de nuptijs, & in § quibus, ver. necnon Instit. de hęredi. quæ ab intesta. deferuntur. in Authē. quibus modis natura. effician. legit. in prin. colla. v. & in Auth. quibus modis natu. effician. sui. in § si quis igitur

igitur dotalia.colla.vij.& in l.nuper.C.de natu.libe. De iure regio probatur in l.ij.ti.vi.lib.iij.fori.& in l.xij.tit.vi. & in l.j.tit. xiij. & in l.ij.titu.xv.par.iiij.& in l.xij.Tauri. Circa quam regu.vltra Doc.in supra d.locis, vide Ant.de Bu.& Abb.in c.innotuit.de elec. & in c.cum in cunctis.vbi Deci.nu.23.cũ alijs,eo.ti.Ias.in l.generaliter.§.cum autem.& ibi.Doc.C.de instit.& substi.& in l. Gallus. in.§.& quid si tãtũ.ff.de libe.& posth.Doct.in.§.fi. pręcipue Sylu. Aldob. Insti.de nupt.Matth.de Affl.in c.j.in.§.naturales,in v.not. fi.de feudo fue.contro.inter domi.& agna.vasal.in Vsib.feu. Cifuentes & Doct.in l.xj.& xiij, Tauri.Pet.Briax.in Directorio electionũ.c.ij.par.t.Barba.in repet.l.cum acutissimi.nu.24 .cũ alijs,C.de fideicommis.Couarru.in Epitome de sponsalibus.in ij.par.c.viij §. ij.Guliel.Mayne.in l.quoties idem,nu.9.cnm alijs.ff.de reg.iur.Io. Brunel.in tract.de sponsalibus,conclusione 2.Chassanæ.in consuet. Burgund.in ti.{des successions.) Rubr.viij.§.iij.fol.237.col.ij. nu. 2.Lauren.Sylua.in consi.iij.nu.20.cũ alijs.Deci.in consi.clv. Ludo.Gozad.in consi.xxv.nu. .& 2.cum alijs. Boeri.in decis.clix. Guliel.Benedict.in repe.c.Rainutius,in verbo,& vxorem nomine Adelasiã,in princ.nu.181.Tiraquel.in repe.l.si vnquam, in verbo, susceperit liberos.nu.71.cũ alijs.C.de reuocan.donatio. & in tract. de primogenitu.quęst.xxxiiij.Ioan.And.in regu.sine culpa.de rego.iur.lib.vi. Socin.iuni.in consi.xi.nu.1.cum alijs,volu.ij.§.Rodericum Xuarez in gloss.l.j.titul.vi.libr.iij.fori Rip.in repeti.l.si vnquam,C.de reuocan.donatio.quæstio.xxxij.Curt.iunior.in consil. cxxxvi.Ludouic.de Sardis in tracta.de naturalib.literis, cap. de legitimatione per verũ matrimonium:cum tribus sequen.Anton.de Rosellis in tracta.de legitimatione,lib.j.c. de causa materiali legitimationis.Parisi.in consi.xiij.nu.35.volu.ij.Marc.Mant.in consil. xlv.Maturinum Montanum in Authent.de hæredibus ab intestato venientibus,collat.ix.pagi. 36.

1 Amplia primo,vt filij hoc modo legitimati dicantur vere & proprie legitimi.Tex.est in d.Authent.quibus modis natura. effician. legi.collat.vi.ita tenet Ias.in l.generaliter.§.cum autem.C.de instit. & substitu.nu.9.facit etiã tex.in Auth.de incestis nuptijs , in.§. dubitatum.collat.ij.Hanc opin.tenet Anto. de Butr. in c.innotuit. de electio.Paul.de Cast.in l.fi.C.de his qui veniã ætatis impetrauerunt.Ripa in l.si vnquam,in Rubric.nu.86.C.de reuocan.donat. Chassa.in consue.Burgun.in titu.{des successions.) Rubric.vij.§.j. fol.228.col.iiij.nu.7. gloss.j.in d.c.tãta.tex. in Auth. quibus modis natu.effician.sui.ibi,nihil a legitimis differentes.& in.§.liceat tibi, nihil a legitimis differentes.colla.vi.text.in l. xij.Tauri. Licet contrarium teneat Barba,in repeti.l. cum acutissimi. nu. 241.C.de fideicom.Parisi.in consi.xiij.nu.37.volu.ij.

2 Amplia ij.vt tales filij comprehendantur in instrumento faciente mentionem de legitimis.Ita concludit Præposit. in c. per venerabilem,in §.quod autem,nu. 63.qui filij sint leg. etiam si statutum

loqueretur

loqueretur de legitime natis. eandem opi. tenet Anto. de But. in d. c. innotuit. col. ij. in fi. in vers. nota. de electio. & Deci. in c. cum in cunctis. nu. 29. eo. tit. Paul. de Cast. in l. fi. C. de his qui veniam ætatis impetra. Dec. in cons. clv. col. pen. & fi. Io. Campegius in tract. de dote, in j. par. v. partis prin. q. lix. in fi. Paris. in cons. xiij. nu. 41. vol. ij. Io. Crot. in repe. l. Gallus. §. & quid si tantum. nu. 82. & 169. ff. de libe. & posthu. licet contrariũ teneat Ant. de But. in d. c. tanta.

3 Amplia tertio, ꝙ per talem legitimationem fingitur a principio omnis coitus licitus matrimonialis. Vt in d. c. tanta. & ibi Doct. per quem tex. ita tenet Socin. in l. Gallus, in. §. si eius, nu. 4. ff. de libe. & posthum.

4 Amplia quarto, vt non solum legitimentur quo ad patrem & matrem, verum etiam quo ad alios agnatos & cognatos. Ita tenent Abb. & Doct. in c. j. & in d. c. tanta. facit tex. in. §. proxima itaque, in Auth. quib. mod. natura efficiantur sui. colla. vj.

5 Amplia quinto, vt filij prædicto modo legitimari possint promoueri absque dispensatione ad ordines, beneficia, honores, & etiam ad episcopatum. Vt est gl. communiter approbata in c. tanta. & in c. innotuit. in verbo, coniugata. de electio. quam sequitur ibi Abb. & in d. c. tanta. Calderi. in consi. ij. sub Rubr. qui filij sint legitimi. Aegidius de Bellamera in c. ij. nu. 3. xxxvi. dist. & in c. cũ in cunctis. nu. 18. de elect. & ibi Deci. nu. 24. Chassan in consuet. Burgun. in ti. (Des successions.) Rub. viii. §. iii. fo. 287. co. 2. nu. 6. Ias. in d. l. generaliter in §. cum autem nume. 10. C. de instit. & substit. Nicol. Boeri. in decisi. clix. nu. 4. Tiraquel in tract. de primoge. q. 34. nu. 55. Ripa in d. repe. l. si unquam. nu. 87. C. de reuocan. donatio. Paris. in consi. xiij. nu. 45. lib. ij. Lauren. Syluanus in consi. iij. nume. 24. Guliel. Mayne. in l. quoties idem, nu. 14. ff. de reg. iur. Ludo. de Bar dis in tract. de naturalibus liberis. in c. de legitimationis effectu. nu. 5. Io. Cora. in l. pro parte, nu. 14. ff. de seruitu. Petr. Briaxius in Directorio electionum. c. j. ij parte. nu. 6.

6 Amplia sexto adeo, procedere. quod licet filij naturales legitimati non admittantur ad successionem feudi. ca. j. in. §. naturales. si de feudo defun. cõten. sit inter domi. & agna. vasalli, ut V sibus feudo. tamen si legitimati sunt per subsequens matrimonium, succedunt in feudis. Ita tenent Iacobus de Bellouiso in d. §. naturales. Hosti. & Io. Andr. in d. c. lator, qui filij sint legi. & ibi. Doc. Hanc opin. dicit esse cõmunem Ias. in d. §. cum autem, nu. 10. Alex. in l. ex facto, in. §. si quis rogatus nu. 18. ff. ad Trebel. & ibi Ripa. nu. 48. idẽ Ripa in repet. d. l. si vnquam. nu. 88. Deci. in d. c. cum in cunctis. nu. 26. de electio. Chaffa. in cõsue. Burgund. in titul. (des successions.) Rubri. viij. §. iij. fol. 287. col. ij. nu. 6. Marc. Mant. in consi. xlv. nu. 15. Ias. in consi. cxlviij. nu. 6. vol. iiij. Panor. in d. c. innotuit. & in d. c. tanta nu. 7. Deci. in consi. clv. Nicol. Boer. in decisi. cxxiij. nu. 4. Barth. Soci. in consi. iij. nu. 11. vol. ij. vbi etiã dicit hanc esse com. & Io. Crot. in d. l. Gallus. in. §. & quid si tãtum. nu. 82. Præpo. in d. c. tanta.

d.c.tanta.nu.20.Laur.Sylua. consi. iij. num. 49. Hanc etiam dicit commu.vbi notab.eam examinat Matth.de Afflict.in d.§.naturales.in v.notab.nu.6.Petrus Briaxius in Directorio electionum, in c.j.ij.part.nu.6.Io.Anto.Rubeus in repeti.l.Titia Seio.in.§. Imperator.nu.46.ff.de lega.11. Bartho.Fumeus in sua aurea summa Armilla.in ver.filius.§.xi.Io.Corasi.in d.l.pro parte,nu.14.ff.de seruit. Tiraquel.in tracta.de primogenitura,q.xxxiiij.nu.53.Bald.in consi.cxxix.in prin.volum. iij.Curti.Iunior.in consi.cxxxvi.nu. 1.Guiel.Mayne.in d.l.quoties nu.14.ff.de reg.iur. Alcia. in l. ex facto.nu.7.versi.nã & si furiosus.ff.de vulgari. Bernar. de Luco in reg.ccxxxi.in j.limit. Licet de hoc dubiter Bal.in consi.ccclxvij. nu.1.lib.v. Andræas Barba.in d.repet.l.cũ accurisimi.nu. 241. & contrariũ consuluit Ang.in consi.xxix.col.ii.versic.itẽ non obstat dictum.Et licet idẽ Bal.in d.§.naturales.distinguat, an in concessio ne feudi fuerit dictum de descendentibus legitime, vel de natis legitime,vt tunc nõ succedant legitimati per subsequẽs matrimonium, sed indistincte tenenda est prædicta limitatio. quam ẽt vltra supra dictã Doct.dicit esse cõmunem Curt.Iuni.in tract.feud.in iij.parte. q.xvij.nu.41.& hanc opi.tenet Zasius in eod.tract.in viij.par.nu. 87.Paris.in consi.xiij.nu.44.vol.ii.

7 Amplia septimo,procedere in emphyteusi ecclesiastica:nam filij legitimati per subsequens matrimonium succedunt in emphyteusi ecclesiastica.Ita tenet Pet.de Ancha.in consi.ccxli.nu.5.quem sequitur Imol.in l.quod dicitur.ff.de verb.oblig.nu.10.in fina.verbis. versi.& per hanc rationem. Deci.in d.c.cum in cunctis. nume. 26. Alex.& Doct.in d.§.si quis rogatus.idem Deci.in consi.clv.in fin. Ripa in rope.d.l.si vnquá,nu.89.& in Rub.de iudi.nu. 85. Tiraq. in tract.de primogeni.q.xxxiiij.nu.54.Paris.in consi.xiij.nu.43. vol.ij.Ias.in d.l.generaliter.nu.10.C.de instit.& substit. Chassanę, in consue.Burg.in titu.(Des successions.) Rubr.viij.§.iij. fol. 267. col.ij.nu.7.Lauren.Sylua.in consi. iij. nu. 24. Bonus de Curtili in tracta. de nobilitate.in iiij.par. nu.20.Io.Crot.in repe.d.§. & quid sit rantum,nu.169.Pala.Ruuios.in repet.Rub. de donatio.§.lx. nu. 8.Io.Coras.in d.l.pro parte, nu.14. Licet ad hanc emphyt.ecclesiasticam non admittatur filius rescripto principis legitimatus. secundũ Bal.quem sequuntur Doct.supra alleg.in l.generaliter.in.§. cum autem.C.de instit. & substitu. Ratio huius ampli. est:quia filij legitimati per subsequens matrimonium dicũtur vere legitimi, & perinde censetur ac si ab initio matrimoniũ contractum fuisset. vt in.§.dubitandum,in Auth.de incest.nup.colla.ij.

8 Amplia octaua, quod talis filius legitimatus per subsequens matrimonium, excludat substitutum: vt si pater in testamẽto instituit Titium filium suum hæredem, & substituit Sempronium: si filius eius decesserit sine filiis legitimis, si filius decedat cum filio legitimato per subsequens matrimonium, quod tunc substitutus excluditur. Ita tenet Ant.de Butr.in d.c.innotuit,de electi.Dec,in d.cũ

ſil.clv.nu.7.& in conſil.cclxxxiiij. nu.9. vbi dicit hanc eſſe com-
munem opi. idem Deci. in d.c.cũ in cunctis,nu.28. Catellia.Cotta
in Memora.iuris:in verbo,legitimatus,el 11.Lauren. Syluã.in con
ſil.iii.nu.22. Nicola. Boeri.in deciſi.clix.nu.20. Ripa in Rub.ff.
cert. peta.nu.3.& in repet.l. ſi vnquam.C. de reuocan. donatio.nu.
86. Io.Anto. Rube. in repet. l.Titia Seio in.§.Imperator.nu.46.
de lega.ij.& hanc dicit eſſe commu.opi.Ruin.in conſil.clxiii.nu.6
& 7.vol.iii. Licet Bal. in conſi.ccclvii.nu.2.vol.v. teneat quod le-
gitimatus per ſubſequens matrimonium non excludit ſubſtitutum,
vbi facta fuit ſubſtitutio deſcendenti ſine filijs de legitimo matrimo-
nio procreatis: nam hoc videtur contra text. in d.c.cum in cunctis,
de elec.qui loquitur per talia verba: de legitimo matrimonio,& ta-
men verificatur in legitimato per ſubſequens matrimonium, facit
etiam gl. & Docto.in d.c.innotuit.de electio.

5 Amplia nono procedere, etiam ſi matrimonium ſit putatiuum:
nam tunc legitimatur proles per ſubſequens matrimonium, vt quia
pater erat ſacerdos qui cum muliere contraxerat,vel mulier monia-
lis quę nupſit, aut vir aliam vxorem habuit, vel vxor alium mari-
tum: tunc ſi alter hoc ignoraſſet, licet alter ſciuerat, ligitimitas fi-
liorum non impeditur. Ita tenet Aluaro. in c.j.§. naturales. col.v.
verſi.quid ſi naſcatur. ſi de feud.contro.fue.inter domi. & agna.va-
ſal.in vſibus feud. quem ſequitur Vldari. Zazius in tracta.feudo.in
viii.par.nu.88.Pala. Ruui.in repe.Rub.de donatio.§.xxxvi.nu.1.
Rod.Xuarez in l.j.ti.vi.lib.iii.fori,fo.85.pag.1.in.§.ad prędicta,vt
de naturalibus. Caſsiod. in deciſ.vnica,in tit.de ſponſal.facit tex.in
c.ex tenore.& in c.referente. qui filij ſint legi. & ita expreſse dixi
ſupra in reg.cl.in ii.limitati.& vltra ibi allegata pro iſta opi,eſt gl.
in d.c. tanta. in verb. alia. & in c.non omnis. in verb. conſtituente
xxxii.q.ii.quas allegat Xuarez vbi ſupra.Facit. etiam tex.de iure
Regio in.l.iiii. ti.vi.lib.iii.fori,quę lex videtur approbare ſupra di-
ctam limitationem.&.l.i.tit.xiii.&.l.ii.tit.xv.par.iii. Rationem hu-
ius ampliationis. ponit Abb. in d.c.tanta.nu.8. Didacus del Caſtil-
lo in.l.xi.Tauri,nu.10.& 11.Syluester Aldobran. in.§.fi.nu.11.In-
ſtitu. de nupt. & vide infra in iii.limitatione.

20 Amplia decimo procedere, etiam ſi matrimonium ſit interme-
dium: ſcilicet ſi vir ſolutus habet filios ex muliere ſoluta, & con-
trahat cum alia muliere, qua mortua contrahat cum illa ex qua fi-
lios naturales ſuſceperat: filii legitimantur per hoc matrimonium,
non obſtante matrimonio intermedio. Ita tenet Io. Andr. in regu.
ſine culpa. de reg. iur.lib.vi.Ang. in conſi.xviii.in.ii.q.pro quo al-
legat text.in Aut.quib.mod.natu.effi.ſui.in.§.ſi vero plurimis, ver-
ſic.omnino enim.colla.vii.quem text.dicit eſſe notab.ad hoc Ang.
vbi ſupra. Eandem opi. tenet Prępo.in d.c.tanta.q.vii.nu.14. Iaſo.
in l. Pomponius. in.§.quæſitum.ff.de acq.poſſ. Mayne. in d.l.quo-
ties idem.ff. de regu. iur. & eam tenet, notab. examinat per plura
fundamenta Ioan. Brunel. in tracta.de ſponſalibus,concluſi.in.n.22.

&

& hanc opi. dicit esse com. Anto. de Rosellis in tracta. de legitimatione, lib. j. c. de causa materiali legitimationis. nu. 44. cum seq. Ferdinan. Loazes in tract. de matrimonio, in xij. dubio, nu. 18. Carol. Molinæ. in consue. Paris. in tit. j. §. viii. gl. j. q. vii. nu. 34. Bartho. Fumeus in sua Summa Armilla, in ver. filius §. xj. Abb. in d. c. tãta. nu. 3. Ias. in l. eum qui ita. in §. qui hominem. nu. 7. ff. de ver. obli. Montal. in gl. l. ij. tit. vi. lib. iij. fori, & hanc dicit cõmunem esse Ludou. de Sadis in tracta. de naturalibus liberis, in c. de legitimatione per verum matrimonium, nu. 9. vers. est autem necessarium, licet ipse ibi post longam disputationem quam a nu. 5. vsque ad nu. 15. facit, contrarium teneat.

11 Amplia vndecimo, vt talis filius legitimatus per subsequens matrimonium admittatur ad retractum, scilicet vt possit retrahere rem venditam a consanguineis iure proximitatis intra nouem dies. de quo in l. lxxx. cum quatuor, sequentib. in legib. Tauri, & in l. xiii. ti. (De las vendidas.) lib. iii. Fori, & in l. vi. titu. vii. lib. v. ordina. Ita expresse tenet Guliel. Benedi. in repet. c. Rainutius. in ver. & vxorem nomine Adelasiam. in prin. nu. 181. quem sequitur Didacus Couarruuias in Epitome de sponsal. in ij. part. cap. viii. §. ii. nume. 22. & expresse Ioan. Paponis in gloss. ad consuetu. Borboniæ. §. cccxxxvii.

12 Amplia duodecimo, vt talis legitimatio non reuocetur per superuenientiam filiorum legitimorum, & naturalium. Vt in l. cum quis. & in l. nuper. C. de natura. libe. & in Auth. quib. mod. natul. effi. legiti. collã. vi. circa prin. tex. in §. j. in ver. necnon. Insti. de hæred. quæ ab intesta. deferu. & in §. fi. Instit. de nup. & sic succedunt una cum alijs filijs postea legitime natis. Hanc opi. tenet Bart. & ibi cæteri Doct. in l. ex facto. ff. de vulgari. vbi Hierony. Verius in repe. nu. 175. dicit hanc esse com. opi. & eam tenet Tiraquel. in tracta. de primogenitu. q. xxxiii. nu. 51.

13 Amplia decimotertio, quod filij hoc modo legitimati infringunt donationem omnium vel maioris partis bonorum, remedio l. si vnquam. C. de reuocan. donati. Ita tenet Bal. in c. innotuit. de electio. quod dicit alibi non legisse Ias. in Rubr. nu. 4. ff. de liber. & posthu. & in l. Gallus. in §. & quid si tantum. in ij. lectu. num. 42. Ang. & Salic. in l. si totas. C. de inoffi. dona. & hanc opi. dicit commu. Syluester in §. fi. nu. 8. Instit. de nup. etiam si nati forent ante donationẽ: quod saltem procedit ad reuocandam donationẽ in ea parte quæ ad legitimam attinet. ita tenet Bal. in l. i. C. de reuoc. dona. quem sequitur Nicol. Boeri. in decisi. clix. nu. 12. sed quod donatio in totum reuocetur, quando filij antea sunt nati, licet legitimati post donationem, negat Ripa in repet. d. l. si unquam. q. xxxii. nu. 89. & ibi Tiraquel. in verbo. susceperit liberos. nu. 71. secundum nouam impress. Socin. iuni. in consi. liiii. col. ii. vol. i. Laurent. Syluanus in cõsi. iii. nume. 16. eandem opinio. tenet Didacus Couarru. in iiij. lib. Decretal. in ii. parte. c. viii. §. ii. nu. 29. vbi se remittat ad Matthæ. de Affli.

in c.j.§.naturales in v.notab.num.44.cum alijs, si de feu. fue. contro. inter domi. & agnat. vasal. in vsib. feud. qui in veritate eandem opi. Ripę vbi supra tenet.

24 Amplia decimoquarto, quod talis legitimatus per subsequens matrimonium habeat querelam inofficiosæ donationis. Ita tenet Ba in l.j. versi. ex his sequitur. nume. 33. C. de iure fisci. lib. x. quem sequitur Andr. Tiraquel. in repet. d. l. si vnquam, in verbo, susceperit liberos nume. 71. & in tracta. de primogeni. quæst. xxxiii. nume. 55. Sylvester Aldobrandinus in dicto §. fina. nume. 8. Instit. de nupt. Anto. Rubeus in repet. l. Titia Seio. in §. Imperator, num. 46. ff. de lega. ij.

25 Amplia decimoquinto, quod filij huiusmodi legitimati repellūt fœminas exclusas ab statuto per masculos. Ita Bal. in l. eam quam nume. 26. & in l. cum acutissimi. nume. 7. C. de fideicom. & ibi Ias. nume. 2. postquam examinat supra d. quæstio. refert plures Docto. tenentes contra Bald, dicens secundum opinionem Bald. se his consuluisset & Bald. sequitur Andr. Tiraquel. in tract. de primogenit. quæst. xxxiij. nume. 56. & in repe. l. si vnquam. vbi refert plures Docto. eam tenentes, in verbo, susceperit liberos, nume. 82. Decius in cap. cum in cunctis. nume. 28. de electio. & in consi. cccixv. num. 7. Carol. Molinæ. in consuetu. Parisi. titu. j. §. viij. gl. j. num. 45. Ludoui. Goza. in consi. vi. nume. 38. D. Couarru. in Epitome de sponsal. in ij. par. c. viij. §. ij. nu. 25.

26 Amplia decimosexto adeo procedere, quod si mulier est talis conditionis cum qua pater posset matrimonium contrahere, tunc pater non potest facere legitimari filios, nisi matrimonium contrahendo cum tali muliere: & sic quoties filius naturalis potest legitimari per subsequens matrimonium, nunquam potest legitimari per rescriptum Principis. Ita probat text. & ibi glo. expressa in Authen. quib. mod. nat. effic. legi. §. sit igitur. in verbo, permittimus, colla. vj. & ita expresse tenet ibi Bart. nu. 5. & Angel. qui expresse not. ibi illam gl. nu. 10. eandem opi. tenet Bal. in c. per tuas. nu. 3. de maiori. & obedien. & in c. illud, vbi dicit alibi non reperiri, num. 3. de præsump. Hip. in sing. cxxx. Hāc etiam opi. vbi dicit esse communem & semper menti tenendam. tenet Ias. In l. Gallus. in §. & quid si tantum. in l. lectu. nu. 107. ff. de libe. & posthu. Gerar. de Petra sancta in sing. lx. Chassa. in consue. Burgund. in tit. {Des successions.} Rubr. vij. §. iij. fol. 296. col. iij. in prin. nu. 9.

27 Amplia decimoseptimo, vt tali filio facienda sit prouisio de alimentis, siue agatur contra eum, siue ipse agat super successione bonorum patris, cum nihil a legitimis differat, vt supra dixi. in j. ampliatione. Ita expresse tenet Pet. Rebuf. in gl. ad constitutiones Regias Galliæ, in j. par. in tra. de sentētiis, art. 1. in gl. ij. pag. 250. nu. 13.

28 Amplia decimooctauo procedere, etiā si prædicti filij nati essent ex concubina quæ esset ancilla. Cuius ratio est, eum inter ipsum & ancillam validum sit matrimonium, nec dispar conditio impediat matri-

matrimonium de iure canonico, in cap. 2. de coniugio seruo. licet alter de iure ciuili dispositum sit, in l. cum ancillis C. de incest. & inutil. nupt. sed in materia matrimoniali iuri canonico standum est. c. pen. & fina. de secun. nupt. De iure nouo ciuili est text. pro hac opinio in Authen. vt liberti de cætero aureo non ind. in. §. si quis autem libertam ducere voluerit, versi. si cui colla. 6. & ibi glo. in ver. conscriptionem. Et hanc opin. tenet Io. Brun. in tracta. de nupt. conclusione 2. nu. 17. Roder. Xuarez in l. j. tit. 6. lib. 3. Fori. in. §. hoc præsupposito deueniendum est. in fi. versi. hodie vero fol. 84. pag. 2. Sylvest. Aldobrand. in d. §. fina. nu. 10. Institu. de nupt. Cassiodo in decis. vnica, in tit. de sponsa. Ludo. de Sardis in tract. de natur. libe. C. de legitimatione per verum matrimonium, num. 18. De iure regio probatur in l. 1. titu. 13. par. 4.

9 Amplia decimonono procedere, quod ad hoc vt filius legitimetur sufficit parentes posse contrahere tam tempore concepti quam natiuitatis. Ita probat glo. quam ibi sequũtur Doct. in cap. 2. qui filii sint legit. Hostien. Io. And. Anto. & ibi Præpos. nu. 17. in d. c. tanta Sali. sibi contrarius, qui aliter tenuit in l. filium. C. de suis et legi. in l. nuper. C. de natu. libe. vbi pro hac opi. est tex. ibi in. §. in generaliter. Henric. in c. 2. qui filij sint legi. & pro ista opi. est etiam tex. in l. in seruorum. in. §. fi. ff. de statu. hom. & in. §. sufficit Insti. de nupt. & manu. vbi probatur q̃ quo ad filiorũ libertatem, status matris tempore conceptionis vel natiuitatis attẽditur. facit etiam tex. in l. qui in vtero. ff. de statu hom. Et hãc opi. probãt tex. de iure Regio in l. xi. Tauri, & ibi Pala. Ruui. nu. 9. licet tex. in l. 8. ti. 13. par. 6. in princ. ibi, (que sueſſe el hijo engendardo en tiempo.) teneat q̃ tempore cõceptionis & non natiuitatis debeat attendi, sed lex illa alternatiue est intelligenda, scilicet tempore conceptionis vel natiuitatis, & sic debet suppleri, vt est tex. in d. l. nuper. C. de natu. libe. cum qua concordat. per quam legem Tauri, cessat maxima contentio doctorum in hac opin.

10 Amplia vigesimo, q̃ dicti filij hoc modo legitimati rumpant testamentum patris ac si nati forent post testamentum. Ita tenet Bal. in l. filius a patre, in. §. j. ff. de libe. & posthu. idem Bal. & Imo. in l. certum. ff. de iniusto rupto. Ang. consi. lxxvij. Anch. in consi. ccxc. Barthol. Soci. in consi. ccxxvj. nu. 5. volu. 2. & in consi. lxiij. vol. 3. nu. 19. Ias. in l. qui se patris, nu. 15. C. vnde libe. & in Rub. C. de posthu. hæred. nu. 1. Cassa. in consuet. Burgun. in tit. (Des successions,) rubri. 7. §. 3. fol. 287. col. 2. nu. 8. Lauren. Syluanus in consi. 3. num. 15. Anto. de Rosellis in tracta. de legitimatione, lib. 1. c. de matrimonio præsumptiuo. nu. 13. Tiraq. in repeti. d. l. si vnquam, in verbo, susceperit liberos nu. 80. & 81.

1 Limita primo, non procedere in legitimatione facta in mortis articulo, vel a sene decrepito cum concubina cõtrahenti. Tenet Bal. in l. nuper. C. de natu. libe. & in l. eam quam nu. 27. C. de fideicompto qua opi. est tex. in d. l. nuper, vbi matrimonium susceptam pro-

lem reddit legitimam, quando contrahitur spe prolis. Facit etiam tex. in c. 2. de frigidi. & maleſi. vbi probatur, quod matrimoniũ contrahi non poteſt ab eo qui generare minime valet, & ita ſicut puer qui non poteſt debitum reddere eſt incapax ad cõtrahendum matrimonium. c. a nobis. & c. puberes. de deſponſ. impube. ita & talis impediti ſunt inhabiles, cum ille qui eſt in mortis articulo, vel ſenex decrepitus, ſint inhabiles ad debitum reddendum. Sed nihilominus contraria opi. eſt vera & communis, imo quod filii legitimantur per matrimonium in mortis articulo. vel à ſene decrepito contractum tenet Io. Andr. poſt longam diſputationem, in regu. ſine culpa. in j. q. nu. 1. de reg. iur. lib. 6. Abb. in c. 2. de frigi. & male. idem Io. Andr. Ant. de But. & Præpoſi. nume. 7. in d. c. tanta Cin. & Alberi. in l. quiſquis C. de natu. libe. & Ludo. de Sard. in tract. de natura. libe. c. de legitimatione per verum matrimonium nu. 1. 2. 3. & 4. Ange. in §. fina. nu. fina. Inſtit. de nup. Hanc opin. dicit eſſe communem Alex. in l. ſi quis poſthumos. col. 1. ff. de libe. & poſthu. Iaſ. in l. ſed & quæſitum col. 3. ff. eo. tit. D. Couarru. in Epitome de ſpõſa. in 2. par. c. 8. §. 2. nu. 10. Pau. Pariſi. in conſi. xiii. nu. 68. lib. 1. Ant. de Roſellis in tra. de legitimatione. vbi eam latiſsime examinat. in princ. c. de cauſa materiali legitimationis. a nu. 23. vſq; ad nu. 43. licet dubius ſit in ea. Hanc etiam opi. vbi eam latiſsime examinat, tenet Io. Brunell. in tract. de ſponſa. in 2. concluſi. nu. 10. Didacus de Caſtillo in l. xij. Tau. nu. 25. & ibi Cifuentes nu. 15. Guliel. Maynerius in l. quoties idem nu. 22. ff. de reg. iur. Abb. in c. commiſſum de ſponſa. Lauren. Syluan. in conſi. 3. nu. 39. Ruui. in conſi. clxiii. nu. 6. vol. 3. And. Tiraq. in repe. l. ſi vnquã. in ver. ſuceperit nu. 73. C. de reuo. dona. Montal. in gl. l. 2. tit. 6. lib. 3. fori. vbi ſupra. Doct. reſpõdẽt ad contrariam opin. ad iura pro ea allegata. Nico. de Vbald. in tracta. de ſucceſsionibus ab inteſtan. in prin. nu. 63. Ioan. Gualden. in tracta. de arte teſtandi. ti. 1. cautela 14. nume. 2.

Quam limitatio. intelligo veram, niſi talis legitimatio in mortis articulo facta eſſet in fraudem legatariorum & fideicommiſſorum, ita tenet Ang. de Peru. in l. ſed & quæſitum ff. de libe. & poſthum. quem ſequitur Anto. de Roſellis, vbi ſupra, nu. 41. Ruui. vbi not. in d. conſi. clxiii. nu. 7. volu. 3. vbi dicit quod ita debet intelligi ampliatio. 8. ſupra poſita, ſcilicet q̃ legimatus excludat ſubſtituta quando legitimatio non eſt facta in mortis articulo idẽ tenet Ruui. in conſi. ccxj. nu. 7. lib. j. et in conſi. xlvj. nu. 7. lib. 2. idem Ang. in d. l. nuper C. de natura. lib. Facit pro hoc tex. in l. filiæ. & ibi Bald. Imo. & Alex. ff. ſolu. mat. & in c. 2. & ibi Doct. de renuntiatio. lib. 6. Tiraq. in repe. l. ſi vnquã. & in verbo. ſuſceperit liberos. nu. 74. C. de reuocan. dona. vbi refert alios Doc. eandẽ opi. tenentes, & refert Valerium Maximũ lib. 7. c. 7. vbi dicit, q̃ Septitia mater Trachalorum Ariminenſium irata filiis, in contumeliam eorum, cum iam parere non poſſet, Publio ſeni admodum nupſit, & in teſtamento præterijt filios, a quibus aditus Auguſtus, nuptias mulieris & teſtamentum

stamentum improbauit. Nam & hæreditatem maternam filios habere iussit dotem, quia non creandorum liberorum causa coniugium interceſſerat, virum retinere vetuit. Pro qua opin. facit quod notant Domini de Rota in deciſi. cccxl. in antiquis ſecundum antiquam impreſsionem, & ſecundum nouam in deciſi. 2. in titu. de præſumptio. Hanc opin. tenet Alber. Brun. in conſi. xv. nu. 17. Et Roderi. Xuares, vbi dicit quod eſt mirabile dictum, in lectura l. ix. tit. vndecimo libro 1. fori. fol. lxxiiii. pagi. 2. verſi. adde etiam & perpetuo tene menti.

2 Limita ſecundo, quandocunque filius naturalis deceſsit antequã pater contrahant matrimonium cum matre ſua, nam per ipſum matrimonium nepos ex tali filio naturali natus, non legitimatur, nec venit in poteſtatem aui. Quam opin. tenuit expreſſe Bal. poſt Guliel. de Cugno in l. benignius. ff. de legi. ſequitur Præpo. in c. per venerabilẽ nu. 24. qui filij ſint legi. Fran. Ctem. in ſingu. xxxii. Hippo. in ſing. cxxj. Caſſa. in conſue. Burg. in titu. (Des ſucceſsions.) Rub. 7. §. 3. fol. 186. col. 2. nu. 8. Hanc opi. vbi eam latiſsime examinat, tenet Iaſ. in l. ſi is qui pro emptore, nume. 121. ff. de vſucapio. Pau. de Caſt. in l. in ambigua. ff. de legib. Anto. in d. c. per venerabilem, Pro qua opin. eſt text. in l. qui libertibus. in. §. poſthumus. ff. de oper. liberto. Eandem opin. tenet Alex. in l. Gallus in. §. ſi eius colpen. ff. de lib. & poſth. vbi dicit q̃ non reperit iſtam deciſionẽ. Guliel. de Cugno per aliquem reprehenſam. Hanc etiam opin. tenet Alber. in d. l. benignius Ludoui. de Sardis in tracta. de naturalibus liberis, cap. de legitimatione per verum matrimonium q. v. nu. 19. Catellia. Cotta in Memoralibus iuris in verbo, legitimatio. Quæ opinio tenenda eſt, licet contra eam teneat Alciat. in tract. præſumpt. in prin. nu. 10. per tex. in l. ſi filium. ff. de gradibus affini. vbi probat tex q̃ ſi filio meo mortuo Titium adoptauero, fingitur adoptatus eſſe frater defuncti, licet extremum ſit inhabile, quia defunctus.

3 Limita tertio, non habere locum in filiis adulterinis, quia non legitimantur ex ſubſequenti matrimonio. Ita probat tex. & ibi Doc. per eum præcipue Cardi. in 3. nota b. nu. 2. in d. c. tanta. ibi, nihilominus ſpurius erit filius & ab hereditate repellendus. Hanc etiam opinionem tenet Richard. Malumb. Gulielm. de Cugno, & Bald. in l. Paulus ff. de ſtatu. homin. idem Bald. in l. ex libera. C. de ſuis & legiti. nam ad hoc vt filius legitimetur, requiritur quod ſit natus ex ſoluta & ſoluto. vt in d. c. tanta. Hanc opinionem tenet Cifuentes in l. xii. Tauri. numero 12. & ibi Pala. Ruui. nume. 31. Guliel. Mayne, in d. l. quoties idem num. 9. ff. de regu. iuris Sylueſt. Aldobrandinus in d. §. fina. num. 11. Inſtitu. de nupt. Maria. Soci. Iun. in conſi. xxxi. numero 44. volumi. 2. de iure regio probatur in l. 2. titu. xv. par. 4.

Quæ limitatio non procedit, quandocunque vnus coniugũ ignorabat impedimentum quod alter fuiſſet coniugatus, nam ſi quis ignoranter contraxit matrimonium cum coniugata, filij inde

geniti sunt legitimi, vt supra dixi in ix.ampliat.secus vbi non interuenit contractum matrimonij, sed a principio aliquis habuit filium sine matrimonio ex muliere coniugata,nam tunc etiam si pater ignoraret mulierem illam coniugatam esse filius non legitimatur ex subsequenti matrimonio. Ratio est secundum Ioan. Andr. in d.c.tanta.& ibi Abb.num.8.quia contrahens matrimoniū dat operam rei licitæ,ideo excusatur ex ignorātia,sed admittens virum sine matrimonio,dat operam rei illicitę, ideo ignorantia sua non est probabilis,nec etiam excusat.Quam opin.tenet Ant.de But.in d.c. tanta,& ita debet intelligi glo.ibi in verbo,alia.& supra.d.ix.ampliatio.& ita expresse vltra Siluestrum vbi supra tenet Castillo in l.11.Tauri.nu.x.& 11.

4 Quarto fallit,in filio vulgo concepto:nam talis filius non legitimatur per subsequens matrimonium , quia spurius est , vt in l.vulgo.ff.de statu hom.vbi dicit quod vulgo concepti.patrem demonstrare non possunt. Hanc opin. non solum de iure ciuili procedere,sed etiam de iure canonico,tenet expresse Lodoui. de Sardis in tracta.de naturalibus liberis,in c.de legitimatione per verum matrimonium quæst.7 nume.21.& quod isti filij.non legitimentur,tenet Guliel.Mayne.in d.l.quoties idem numero 16.ff.de regul.iuris Ias. in consil.ccxxxiiij.colum,2.volum.2.Bal.in l.eam quam, numero 24.C.de fideicomm.

5 Quinto fallit, in filio furiosi : nam filius natus ex furioso patre, non legitimatur per subsequens matrimonium . Quam quæstionem mouet Ludo.de Sardis in c.de legitima.per verum matrim.q.5.nu. 29.vbi nō determinat in supra dicta limitatione, sed pro ea est text. expressus in c.dilectus filius.de sponsal.vbi furiosus matrimonium contrahere non potest:si ergo non potest contrahere,non poterunt filij legitimati . Quæ legitimatio procedit in perpetuo furioso, nam si furiosus haberet dilucida interualla, tunc matrimonium contrahere potest in dilucidis interuallis,& sic legitimarentur filii, vt est glo.& ibi Doct.in d.c.dilectus. Et in dubio matrimonium præsumitur contractum tempore furoris aliis coniecturis cessantibus, & sic matrimonium est nullum.& filij. non legitimātur, & allegāti matrimonium contractum fuisse in dilucido interuallo , incumbit onus probandi, vt est gl.communiter approbata in c.fin.in verb.cū potestate.de successio.ab intest.& in c. indicas Hermanū. 3.qō.ix. & hanc opi.dicit esse comm. Ias.in l.patre furioso nu.5.ff. de his qui sunt sui vel alie.iur. Pro quo facit notabile dictum Ancha.in Clem. furiosus.nu.6.de homicidio, vbi tenet,ꝙ si probatum est per vnam partem aliquo tempore quem esse furiosum , & ex aduerso probatur eum fuisse sanę mentis,& habuisse dilucida interualla , hoc vltimum non sufficit ad validandum actū gestum, nisi specialiter probetur eum fuisse sanę mentis tempore actus gesti . & dicit ibi Ancharа.se ita obtinuisse,Quam opinion, sequitur Ias, in d.l.patre furioso,numero 6.

Limita

6 Limita sexto, non habere locum in filio incestuoso qui natus ex consanguineo & consanguinea. Ita tenet Abb. in d.c.tanta num.12. Bar. in l.in concubinatu. ff.de concubi. Io.Fab.in.§.fi.Instit.de nup. Cifuentes in d.l.12. Tauri.nume.13. Hippo.in sing.121.& ita quandocunque parentes propter aliquod impedimentum iuris diuini vel canonici non poterant contrahere matrimonium tempore conceptionis & natiuitatis, tunc filii iam nati non legitimantur per subsequens matrimonium. Ita tenet Abb. in d.c.tanta. Bal. in l.& si cõtra C.de nup. Ioan. Faber. in d.§.fina. Bar. in d.l.in concubinatu.& Cifuentes in dict.l.12. Tauri.nume.13. Soci. Iuni. in consi. 31. numero 43.volu.2.facit tex.in d.§.fina.insti.de nupt.& in l.cum quis.C.de natura.libe.& in d.cap.tanta. Eandem opinionem tenet Io.Crottus in repe.l.Gallus.in §.& quid si tantum.nume.170. ff.de libe.& posth.& hoc latissime prosequitur, Curt. Seni. in consil. 73. in 3.dubitatione, nu.18.

7 Limita septimo, quandocunque clericus in minoribus constitutus haberet beneficium tempore quo habuit filium, nam tunc ille filius non dicitur naturalis, nec potest legitimari per subsequens matrimonium. Ita concludit Bart. in d.l.in concubinatu. nume. 5. ff.de concubi. sequitur Ludoui.de Sardis in tract. de legitimatione in 2. par. quæstio. 3. cap.de legitimatione per verum matrimonium. nume.17. Anto.de Rosellis in tracta.de legitimatione, lib.1.c.de causa materiali legitimationis.nume.3. Hanc etiam opinio.tenet Pala. Rubios in l.11.nume.15.in ll. Tauri.& in l.9. nu.39. & in repe. c.p vestras.in 3.notabili.§.21.nume.21. Cifuentes in l.12. Tauri.nume. 16. Præpo.in c.per venerabilem.in §.quod autem.nu.12.qui.fil.sint legi. sed si clericus iste non haberet beneficium, licet esset in minoribus constitutus, filius esset legitimatus per subsequens matrimonium. Contrarium tamen, imo quod etiam si clericus in minoribus ordinibus constitutus habeat beneficium, filius legitimatur per subsequens matrimonium, post longam disputationem concludit Ioan. Andræ.in regula, sine culpa.numero 3. versi. primo ego probabo.de regu.iur.lib.6, quem sequitur Bal.in c.1.in.§. naturales. si de feudo fue.contro.inter domin.& agnat. in vsibus, feudo. & ibi expresse Matthę.de Afflict.in 5.notab.num.38. hoc tenet. Hanc etiam opi.tenet Anto.de Bur.in d.cap.tanta.& ibi expresse Prepositi.post longam disputationem, in 6.q.nume.12.& 13.idem Præpo.in c. per venerabilem, in §.quod autem, nume.12.eod. tit. vbi remittit se ad ea quę dixit in d. c. tanta. gloss.in pragma. sanctio. in titu. de concubinatis §.ipsas.in verb.arcere. Nico.de Vbal.in tracta.de successio.ab intestato.nume.60.& tenet expresse. Ioan. Brunel. vbi eam latissime examinat, in tracta. de sponsalibus, in 2.conclusione, nume.26. Et pro hac opinione vltra plura fundamenta adducta a supradictis doctor.facit, nam matrimoniũ cõtractum a clerico beneficiato in minoribus constituto cum concubina, valet & tenet, licet amittat beneficium c.1.& 6. quod a te. de cleri.coniuga. si ergo

go. matrimonium valet, & tempore conceptionis vel natiuitatis poterat contrahere cum concubina, filii dicuntur naturales, & sic legitimantur ex subsequenti matrimonio. facit text. in l. 11. in legibus Tauri.

§ Octauo fallit, quandocunque nobilis matrimonium contraxit cum uili et rustica, vel cum meretrice, nam ex tali matrimonio filij non legitimantur. Ita tenet Ang. in Authen. quibus modis natura. efficiegi. in princ. nume. 1. & in §. sed illud, nume. 4. vbi dicit habuisse istam quęstionem de facto, quod quando mulier est vilissimæ conditionis, & maritus nobilis & diues, inter quos honeste matrimonium esse non potest, filij non legitimantur per subsequens matrimonium. Hanc opinionem tenet Bald. in Authen. item si quis. C. de natu. liber. & in l. 2. C. quibus res iudicata non nocet. Præpos. in d. c. tanta, numero 27. Martinus Laudensis in tracta. de legitimatione. nume. 158. Cæpola in cautela 150. incip. debes scire Curtius Iunior in consil. 136. numero 10. Hanc opinio. dicit esse communem, & ab ea non recedendum in iudicando & consulendo, cum non habeat contradictorem, Maria. Soci. Iunior in consi. 52 numero 2. vol. 1. eam etiã communem dicit Sylvester Aldobrandinus in d. §. fin. nu. 11. Instit. de nuptiis. pro qua opi. est tex. in d. Auth. quib. mod. natu. efficiam legi. in §. sed aliud. in versic. nec dignam eam existimauit legitimo quodam nomine. & ibi expresse Ange. vt supra dixi. Hanc etiam opi. tenet Rui. in consilio 111. numero 5. & 6. libro primo, Gerar. de Petra sancta in sing. 60.

Contrariam tamen opi. tenet expresse Nicola. de Vbaldis in tracta. de successio. ab intesta. nu. 61. & 62. quã opi. reprobando supra dictam tenet Ias. in consi. 234. vol. 2. col. 1. in versi. sed præmissis non obstantibus, vsque ad fi. Ripa in repe. l. si nunquam. C. de reuocãd. donatio. numero 55. Pala. Ruui. in l. 1. numero. 32. Tauri. Pro qua opi. facit, nam aut Ang. presupponit matrimonium tenere cum tali muliere, prout ipse videtur præsupponere per rationem tex. in d. c. tanta considerantis an tempore coitus potuerit esse matrimonium & nihil aliud, certe filij antea nati legitimantur per subsequens matrimonium, & per regulam traditam per Io. And. in d. reg. fine capa. in Mercurialibus, prout refert Anto. de Butrio in d. cap. tanta, vbi dicit, quod est quocunque coitu natus, legitimatur per subsequẽs matrimonium, dummodo tempore coitus potuisset esse matrimonium inter virum & mulierem, eo casu quo legitimus consensus interuenisset, vnde de iure canonico talis filius legitimatur, quicquid forte aliud disponatur per ius ciuile. Aut Angelus presppomit matrimonium cum tali muliere non tenere, & tunc licet de iure ciuili illud possit procedere, quia prohibitum est matrimonium inter tales l. Imperialis. C de nuptiis. & l. humilem. C. de incestis & inutili. nupt. tamen de iure canonico, quod sequendum, c. penul. & c. fina. ta le matrimonium tenet. Pro qua opinione facit quod supra dixi in 18. amplia. Facit etiam, nam matrimonium etiam cum meretrice, &

& persona ignominiosa contrahi potest, vt in cap. integritas in. §. fina. & in cap. non est culpandus. 32. quæstio. 1. in c. inter opera. de sponsa. in cap. quemadmodum. versicu. alioquin. de iu. iur. in l. 3. in §. si emancipatus. ff. de contra tab. in l. si vxor. in. §. sed si ea & in §. fina. ff. de adulter. & in l. cum ita. & ibi Barto. ff. de condit. & demonst. Et pro ista opini. dicit Nicolaus de Vbaldis, vbi supra, facere quod notat Ange. in Authen. vt liceat matri & auiç. in. §. quia vero legem dum protulimus. colla. 8. vbi expresse dicit hęc verba, numero 10. & inter alios casus nota de eo qui vult legitimare filios ex eo natos, & ex muliere vili aut meretrice, quia non potest, nisi instrumenta dotalia sequantur. sentit ergo Ange. a contrario sensu, quod si sint instrumenta dotalia, possit cum huiusmodi muliere vili aut meretrice contrahi matrimonium, per quod filij ante susceptı legitimetur. Vnde concludendum est quod matrimonium contractum cum personis vilibus teneat, & proles antea suscepta legitimetur. Pro hac opinione facit etiam quod notat Bal. in l. eam quam numero 24. C. de fideicommiss. vbi dicit, quod per matrimonium cõsequenes omnes possunt legitimari, præter vulgo conceptos, eo quia pater est incertus. Et hanc etiam opinionem tenet Deci. in consi. 155. numero 1. in 1. col. Lauren. Syluanus in consi. 3. numero. 44. Et non obstat. text. in text. in d §. sed & aliud. in quo se fundat Ange. vbi supra, & ceteri Doctor. quia text. ille loquitur in vulgo. conceptо, qui vt supra dixi in 4. limitatione, non legitimatur ex matrimonio subsequenti. Et pro ista opinione est text. de iure regio in l. 1. titu. 13. parte 4. sup a allegato in 12. ampliatione, & text. in l. 7. titu. 2. cad. parte, vbi text. dicit. (y aun ha otra fuerca el casamiento segun las leys antiguas, quæ maguer la muger fuere de vil linage si casare con Rey, deuenla de llamar Reyna.) Et sic præsupponit tex. ille q mulier ignobilis potest cõtrahere matrimonium cum nobili, & etiam cum rege, & matrimonium ualet, si ergo matrimonium valet, filij antea habiti. bene legitimantur. Et hanc opinionem contra Angelus vbi supra, tenet Pala. Ruuios in repeti. cap. per vestras in 3. notabi. §. 20. numero 17. versiculo, ex his etiam resoluat. & Gulielmus Cassiadorus in decisio, vnica, numero 6. in tit. de sponsalibus.

9 Nono fallit quandocunque filius non consentit in legitimatione, quia inuiti non legitimantur. Vt est text. in §. generaliter, in Auth. quibus modis natura. effi. sui. colla. 7. ibi, dum & filij hoc ratum haberint, & ibi expresse Iacobus de Bellouiso, & Ange. numero 7. Guliel. de Cugno, Alberi. Fulg. & Pau. de Castro, in l. benignius. & ibi Bal. ff. de legibus. Martinus Laudensis in tract. legitimatione, numero 160. Ludoui. de Sardis in tract. de naturalibus libris. c. de requisitis in legitimatione, nume. 2. Nicol. de Vbaldis in tract. de succesio. ab intestato. libro 1. numero 64. Anto. de Rosellis in tract. de legitimatione, cap. de causa formali legitimationis, numero 11. Angelos, in §. fin. numero 9. Instit. de nupt. Gulielmus Mayne. in d. l. quoties

l. quoties idem. nume. 97. ff. de reg. iur. Lauren. Sylua. in consi. 1. nume. 37. Ange. per text. ibi, in Authen. quibus mod. natu. effi. legi. in §. 1. & pro ista opin. est tex. in l. inuiti. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. Eandem opinionē. tenet expresse. Nicola. Boer. in decisio. 160. nume. 2. & 3. Matthę. de Affiict. in. cap. 1. §. naturales. in quinto notabili, numero 16. si de feudo sue. controuersia inter domi. & agnat Vassalli. Aretinus in l. Gallus. §. forsitan. numero. 46. ff. de libe. & posthu. & ibi Soc. numero 5. Ioann. Brunellus in tracta. de sponsalibus, conclusione 2. numero 16. Barba. in repetitio. l. cum acutissimi. numero 251. C. de fideicomm. Contrariam tamen opinionem tenet Angel. in consil. 107. numero 5. col. 2. versicu. hodie autem. vbi tenet, quod in legitimatione quæ fit per subsequens matrimonium, non requiritur liberorum consensus, fundat per se tex. in §. sit igitur licentia. & ibi glo. in verbo, fraudare. in Authen. quibus mod. natu. effi. legi. colla. 6. quam opinionem tenet etiam Salice. in disputatione incipien. Mediolanensis quidam. in 2. dubio, artic. 3. Prepo. in dicto cap. tanta. quæstio. 13. numero. 23. & in capi. per venerabilem in. §. quod autem. numero 17. versiculo octauus modis. Couarru. in Epitome de sponsalibus, in 2. parte, cap. 8. §. 2. numero 13. & Pala. Ruuios in repet. cap. per vestras. in 3. notab. §. 20. numero 17. in fine, versiculo, item infertur. Montaluus in glo. l. 2. titu. 6. libr. 4. fori. & eam videtur tenere Parisius in consil. 15. numero 36. volu. 2. Sed nihilominus prima opinio videtur mihi magis vera, imo quod non solum in legitimatione quæ fit per rescriptum, sed etiam in legitimatione quæ fit per subsequens matrimonium, requiritur filiorum consensus, vt pater ex text. in d. §. generaliter. iuncto text. in §. reliqui igitur. & in §. si quis igitur. in dicta Authen. quibus mod. natu. effi. legi. colla. 6. nam supra Imperator posunt plures modos legitimandi, inter quos est iste per subsequens matrimonium, postea autem per modum regulę dicit, & generaliter in omnibus qui per prędictos modos deducuntur ad legitimum ius, tunc hoc volumus obtinere dum & filii hoc ratum habuerint. Nam ponderando illud verbum, prædictos modos apparet quod refert se ad modum legitimandi per subsequens matr. monium, quem modum supra retulerat in dicto §. & in d. §. si quis igitur dotalia. relatum enim censetur esse in referente cum omnibus qualitatibus. l. asse toto. ff. de hære. Instit. & Authē. si quis in aliquo documento, C. de æden. cum aliis.

Nec obstat texr. in quo se fundant supra dicti Doctor. in d. §. sit igitur licentia. in verbo, fraudare. quia licet tex. ille innuat quod pater possit contrahere matrimonium & legitimare filios, si filij nō occultarent matrem, & per consequens facere eos legitimos ipso iure, non tamen per hoc tollitur quin ius legitimationis quæsitum filiis, non possit extingui si filij expresse nolint esse legitimi.

10 Decimo limita, quod ad hoc vt talis legitimatio procedat per subsequens

quens matrimonium, requiruntur instrumenta dotalia de iure ciuili: alias illis non confectis, filij non legitimantur. Ita probat text. in §.fi. & ibi gl. in ver. instrumentis. Instit. de nup. vbi gl. allegat alia quam plura iura quæ hoc probant. Hanc opi. tenet Bal. in l. cum multę. col. j. C. de donatio. ante nup. & in l. nec filium. C. de nup. & in l. eam quam. nu. 27. C. de fideicō. Ang. in l. cōtrahitur. ff. de pigno. Ioan. Brunel. in tract. de sponsa. conclu. ij. nu. 14. Quæ opinio de iure canonico non procedit: quia de iure canonico valet matrimonium, & filij legitimantur sine dotalibus instrumentis: vt est glo. in cap. inter in ver. contubernia. xxx. q. v. Abb. in d. c. tanta. in j. nota. & ibi doct. vbi dicit, quod ita communiter tenetur. fundant se doct. per tex. in d. c. tanta. scilicet propter vim & potentiam matrimonij. matrimoniū autem non requirit nisi consensum ad eius perfectionem, ad cuius esse non requiritur instrumentum dotale. Eandem opi. tenet Ang. in §. fi. nu. 8. Instit. de nup. Ias. in consi. clxviij. nu. 7. lib. iiij. Dec. in consi. clv. nu. 1. vbi dicit hāc esse com. opi. idē Dec. in l. iura sanguinis. ff. de reg. iur. Hippol. in sing. ccl. Matth. de Afflic. in c. j. in §. naturales. in v. notab. numero. 17. si de feud. fue. contro. inter domi. & agna. in vsi. feud. Ant. de Rosellis in tract. de legitimatione. c. de formali causa legitima. nu. 5. Quam opin. dicit Abb. vbi supra cōmuniter Legistas tenere. Ang. in consi. xxix. nu. 6. tenet supra dictam opin. Abb. esse veram quo ad hoc vt filij legitimētur, quia in hoc attenditur ius canonicum: sed ad successionem in quo attenditur ius ciuile, talis legitimatio sine instrumentorum dotalium confectione, non operatur quo ad bona existentia in terris Imperii. Sequitur Bal. in l. neque, la j. C. de nupt. & in l. si qua illustris, versi. item. C. ad Orphicia. Aluaro. in c. j. in §. naturales, si de feud. fue. controuer. inter domi. & agna. col. v. versi. quæro quid si filius. Cy. post Iacob. de Arenis in l. & si cōtra. C. de nup. & in l. fi. C. de inter dict. matri. Ang. in Auth. de incestis nupt. in §. dubitatū. post glo. ibi, in ver. confectione, colla. ij. in l. nuper. C. de natura. libe. eandem opi. tenet Prępo. in d. c. tanta. q. x. nu. 20. vers. descendo ad tertiū. & Syluest. Aldob. in §. fi. nu. 15. Insti. de nupt. Maria. Socin. iun. in consi. lij. nu. 4. vol. j. & hanc dicit esse com. Cur. iu. in cōs. cxxxvi. nu. 7. & ab ea in iudicādo & cōsulēdo recedendū nō esse. Contrariam tamen opinionem: imo quod non solum in terris ecclesiæ, verum etiam in terris Imperij, quo ad successionem filij legitimantur ex subsequenti matrimonio, tenet expresse Alexā. in l. ex facto, in §. si quis rogatus, nu. 19. ff. ad Trebel. vbi reprobat Ang. in d. consi. Ratio est supra dixi: quia in materia matrimoniali standū est iuri canonico, etiam in terris imperij vt dicit glo. in §. 1. Instit. de nupt. & in §. 1. in glo. 1. Instit. de gradi. late docto. moderni, in l. priuilegia. C. de sacrosanctis eccle. & in d. c. per venerabilē. qui filij sint legit. tex. & ibi Archidia. in c. euphemium. in. §. hinc colligi tur. ij. quæstio. iij. Felin. in Rubric. de sponsa. nume. 6. versi. octauo in causa matrimoniali, & ideo communis opinio est, quod nullis confectis

confectus instrumentis dotalibus, per subsequens matrimonium filij antea nati legitimantur: ut in d.c. tanta. vbi non requiruntur aliqua dotalia uel nuptialia instrumenta, & generaliter & distincte loquitur. Hanc opinionem tenet Cynus in d.l. nuper. C. de natura. libe. Ioan. Andr. in regu. sine culpa, in Mercurialibus: regu. iur. li vi. Salicet. in l. cum quis, & in Authen. si quis habens. C. de natura. liberis. Ioan Faber in §. final. Instit. de nupt. nume. 2. Felin. in c. i. num. 12. de sponsa. Ang. in §. fina. nume. 8. Institu. de nupt. ubi dicit, quod cum in tali casu attendatur ius canonicum, hoc debet etiam seruari in terris Imperij. Iaf. in l. sed & quæsitum, col. penul. ff. de libe. & posthum. & in l. generaliter. §. cum autem. col. penult. C. de instit. & substitu. Coruaru. in epitome de sponsal. 9. part. c. 8. §. ij. nu. 8. Et eam dicit communem, & ab ea in iudicando, & consulendo recedendum non esse, Deci. in consi. clv. num. 2. Car. Ruin. in consi. ccxi. nu. 5. lib. j. & consi. xiij. nu. 46. cum alijs. lib. ij. Laurent. Silua. vbi latissime eam examinat in consi. iij. nu. 30. cum sequen. Guliel. Mayne. d. l. quoties idem, a num. 17. vsque ad nu. 22. ff. de regu. iur. Bartho. Fumeus in sua Summa Armilla: in verbo, filius. §. xj. vbi dicit ita communiter practicari.

21 Limita vndecimo, si mulier illa non sit in schemate concubinæ domi retentæ. Vt in Authent. quibus modis natura. efficia. sui. in. §. si quis autem defunctus, in Authent. de triente, & semi. in. §. consideremus. versicul. & hoc dicimus in concubinæ, collatio. vij. & ita illa iura ad hoc vltra doctor. ibi, allegat Anto. de Rosellis in tractat. de legitimatione, lib. j. c. de causa materiali legitimationis: nu. 45. & dicit communem Curt. Iunior in consi. cxxxvi. nu. 9. Quæ opinio de iure canonico non procedit: imo etiam si mulier non sit retenta in schemate concubinæ, filij antea nati legitimantur per subsequens matrimonium, de iure canonico contra ius ciuile: ita expresse gloss. in ca. innotuit, de electio. & ibi compostel. Ioan. Andreę. Imol. Panorm. & communiter docto. Goffredus in Summa, de filij presbyte. versi. quid si quis. glo. in c. qualis. xxx. quæst. v. Abb. in d. c. tanta, nu. 12. & in c. per venerabilem. nu. 31. qui filij sint legiti. pro qua opinione est tex. in d. c. tanta; ubi ad hoc ut filius dicatur naturalis, & legitimetur per subsequens matrimoniū, non se fundat super concubinatu: sed indistincte propter potentiam matrimonij legitimat ante genitos. Nec debemus attendere ad concubinatum: quia expresse damnatus est de iure canonico: c. nemo. xxxij. q. iiij. imo de iure ciuili, per tex. in cap. i. de filiis natis ex matrimo. ad Morganicam contract. in vsibus feu. & dicit Hostien. in d. c. tanta. quod hodie de iure ciuili omnis coitus est reprobatus præter vxorium per tex. in Authen. de lenonibus, collatio. iij. & in Authen. scenicas mulieres, collatio. v. & in Authent. de incest. nup. colla. iij. & in similibus, in quibus Imperator dicit, quod est amator castitatis: & quod in istis spiritualibus vult sequi canonum dispositionem: ut in Authent. de ecclesiasti. titul. collatio. ix. alias ex opinione

ne contraria sequeretur, quod magis faueretur peccato diutino, & continuo, quam momentaneo: quod non est dicendum. ut in c. fin. de consuetudi. & capit. cum haberet, de eo qui duxit in matrimo. quam polluit per adulter. & cap. cum ecclesia. de simo. cum similibus. Et hanc opinionem tenet Bald. in consi. cxxix. volum. ii. & in consil. ccxv. col. fina. libr. iij. Ioan. Brunellus in tracta. de sponsa. conclusione ij. nu. 27. D. de Couarruias in Epitome de sponsa. in ij. parte cap. viij. §. iiij. numero 2. & Gulielmus Mayner. in d. l. quoties idem, numero 12. Preposit. in d. c. tanta, num. 6. Aymon Crauetus in consil. clxvi. numero 8. vol. i. Nicola. de Vbaldis in tracta. de successio. ab intesta. in 1. parte. numero 58. & expresse Syluest. Aldobrandinus in §. fina. nu. 12. Institu. de nupt. Iaso. in consi. ij. col. iij, versi. extat ergo ex prædictis uera conclusio. vol. iij. Ripa in repe. l. si unquam. C. de reuocand. donatio. nu. 55. Rodericus Xuarez in l. j. tit. vi. libro iii. fori: folio 83, pagi. 2. Pro qua opinio. est tex. de iure Regio. in d. l. xi. Tauri.

11 Duodecimo limita non procedere, quandocunque matrimonium non est contractum in facie ecclesiæ: nam ad hoc ut filij legitimentur, requiritur quod matrimonium in facie ecclesiæ contractum sit? Et est text. in Authent. quibus modis natura. effician. legi. in §. si uero etiam, & in §. sequenti. colla. vi. & in capit. cum inhibitio. de clandesti. despon. facit tex. & ibi doctor. in cap. ex tenore, qui filij sint legit. & ita expresse tenet per dict. iura Matth. de Afflict. in c. 1. in §. naturales, in v. notab. nume. 32. si de feudo fuerit controuer. inter domi. & agna. Maria. Socin. Iunior in consi. xxxi. num. 46. libr. 2. & ibi supra dicti Doctor. ponunt quando matrimonium dicatur contrahi in facie ecclesiæ. Eandem opinionem tenet Hostien. in Summa, de clandesti. desponsa. §. fi. colum. iij. versic. secus puto. & in Summa, qui filij sint legiti. §. 2. Ioan. Faber in. §. fi. Institut. de nuptiis. Augustin. Berous in quæstio. cvii. numero 1, cum seq. vbi ponit rationem.

13 Decimotertio fallit, quando concubina ex qua filius genitus fuit erat Sarracena, Iudæa, uel alias infidelis: nam tunc filius non legitimatur ex subsequenti matrimonio. Ratio est: quia nec tempore cõceptionis nec nativitatis poterat inter parentes legitime contrahi cõiugium? Vt in c. caue. xxviii. q. 1. & in c. ius gentium. 1. dict. Tradit hoc Couarru. in Epitome de sponsali. in ij. par. c. vi. §. xi. Iaco. Septimaçensis in lib. Catholicarum institutionum: ca. xl. nu. 7. & sic cum inter eos non possit contrahi matrimonium, filij non legitimantur. tenet Hostien. Ioan. Andræ. Anto. Abb. nu. fi. Præpositus nu. 11. in d. c. tanta: ubi reprobant opinionem Calderini, qui contrariam tenuit. Hanc etiam opinionem tenet Cifuentes in l. xij. Tauri. nu. 15. Guliel. Mayne. in d. l. quoties, idem, nu. 10. Ioan. Brunel. in tracta. de sponsalibus, conclusione 2. nu. 28. ubi reprobat Anto. de Roselis qui contrarium tenuit in d. tract. de legitimatione, libr. 1. c. de causa materiali legitimationis, nu. 28.

Decimo-

14 Decimoquarto limita, quod talis legitimatus ex subsequenti matrimonio, non tollat ius primogenituræ iam nati: stante consuetudine quod primogenitus succedat in maioratu: vt si aliquis habuit ex aliqua concubina filium naturalem, & postea duxit vxorē, ex qua suscepit filium legitimum & naturalem: postea mortua vxore accepit concubinam in vxorem, & sic filius est legitimatus ex subsequenti matrimonio; iste filius sic legitimatus non excludit a successione maioratus secundo natum legitimum. Hanc opi. tenet Io. Andr. vbi eā examinat post Richar. Malum. in regul. sine culpa de reg. iuris, lib. vi. quem sequuntur Henricus, Cardina. & Anchar. nu. 12. in d. c. tāta. Ias. in l. quoties. nu. 40. C. de rei vend. & in l. Gallus. in §. & quid si tantū, in j. lectu. nu. 89. ff. de liber. & posthu. & ibi Alex. col. fi. & ibi Lancel. Galia. nu. 80. Albe. in l. cum quis. C. de natura. li. & ea dicit communem Cifuentes in l. xl. Tauri: in prima Castillo in l. xii. Tauri. num. 20. & ibi Pala. Ruuios nu. 28. Hanc opinionē, vbi eam latissime examinat, tenet Carol. Molinæ. in Cōsue. Parisi in tit. i. §. viij. gl. j. quæst. vij. nu. 34. cum seq. Io. Cirier. in tracta. primogenitu. q. xiuj. vbi eam per totam q. examinat. & Nicol. Boeri. in decisio. lx. nu. fi. Maria. Soci. Iuni. in consi. lij. num. 7. lib. j. Alber. in l. cum quis. C. de natur. libe. Cur. Seni. in cōsi. lxxxij. nu. 29. versi. sexto ex capite. Hanc etiam opi. vbi adducit octo fundamenta, & ad omnia quæ pro contraria parte adducuntur respondet, tenet Ioan. Brunel. in d. tract. de sponsa. in. ij. conclusio. num. 31. cū aliis. Alex. in cōsi. xxv. nu. 2. lib. j. Tiraquel. in repet. l. si vnquā, in verbo, susceperit liberos. nu. 64. idem Tiraquel. vbi refert plures alios docto. eam tenentes. & quam plures tenentes contrariam partem, in tract. de primogenitura. q. xxxiiij. per totam. Et pro ista opi. vltra ea quæ ipse tradit, est text. expressus in d. c. tāta: vbi dicit q̄ filius est legitimus post matrimoniū contractum: ergo præsupponit quod antea vere legitimus non erat: & sic primogenitus ex matrimonio, est primogenitus censendus: cum eo tempore quo ipse natus fuit, nullus erat primogenitus, & ita illum textum ad hoc notat Alcia. lib. iij. Paradoxorum: c. xiij. quem sequitur Sylues. Aldob. in §. fi. nu. 14. Instit. de nup. Item pro ista opin. facit: nam legitimatio non trahitur retro in prēiudicium alicuius: vt est text. in Auth. quibus modis naturales efficiantur legiti. in §. liceat, & in §. & hoc licet, colla. vi. & in l. si mulier diuerterit. ff. soluto matrim. & ita concludunt doct. in d. §. & quid si tantum. & isti secundo legitime nato statim fuit ius quæsitum probabili spe: vt videre est in c. quamuis. de rescri. lib. vj. igitur in tanto prēiudicio nō debet fictione iuris legitimatio ista ad natalia deduci. Quæ opi. est tenēda per ista & alia fundamēta quæ adducūt doc. supra relati. licet multi quē ipsi referūt contrariū teneant: per tex. in l. cū quis. C. de nat. libe. ibi. gratias agere fratribus suis posteriores debeant, quorū beneficio ipsi sunt iuniores filij. sed tex. ille loquitur qñ filij sunt ex vna & eadem matre: supra dict. quæst. quando sunt ex diuersis matribus: & sic non obstat.

REGV.

REGVLA CCCLI.

FILIVS non potest vocare patrem in ius sine venia. Hanc regulam probat tex. in l. fi. C. de in ius vocan. & in l. parentes. ff. eo. ti gl. in §. pœnales in verbo. vel parentem. Instit. de actio. De iure regio probatur in l. iij. tit. 2. par. iij. Circa quam regulam. vide Castellia. Cottam in Memora. iuris, in verbo filius.

Hic reg. limitat duobus modis Bernar. de Luco in reg. ccxciii. vertendo se ad Ias. in §. pœnales. nu. 60. Insti. de actio.

1 Amplia primo, procedere in filio naturali. Ita probat tex. in d. l. parentes. & in d. l. iij. tit. 2. par. iij.

2 Amplia secundo procedere, etiam in patres siue matres spirituales, scilicet qui eos leuant de sacro fonte. Ita tenuit Guliel. de Cuga. Paul. Bal. Ang. & Rom. Alex. & Ias. in l. generaliter. ff. de in ius vocan. Ang. & Fulgo. in l. adoptiuum, per illum text. ff. eo. titu. Phil. Frac. in c. postremo, col. pen. de app. Ang. & ibi Ias. & Gome. nu. 14 in d. §. pœnales. Insti. de act. Guliel. Benedictus in repe. cap. Rainutius. in verbo, & vxorem nomine Adelasiam, nu. 765. Tiraq. in repe. l. si vnquam. in verbo, susceperit liberos, nu. 28.

3 Amplia tertio, habere locum in filijs adoptiuis: nam patres in ius non possunt sine venia vocare. Vt probat text. in l. adoptiuum, & ibi doct. ff. de in ius vocan. Ratio est: quia appellatione patris. & filij, coprehenduntur etiam adoptiui. Hanc etiã opinionẽ tenent doc. contra gl. ibi, in §. sed ea omnia. Institu. de hæred. quæ ab intesta. Guliel. Benedictus in d. verbo, & vxorem nomine Adelasiam, nu. 742. Ludoui. Gome. in §. pœnales, nu. 24. Instit. de actio. Tiraquel. in d. verbo, susceperit liberos, nu. 21. Sylvest. Aldobran. in §. sed hoc, nu. 3. Insti. de adoptio.

4 Amplia quarto, habere locũ in matre: Vt in l. iij. in fi. ff. de in ius vocan. & in l. fi. C. eod. tit. & in d. l. iii. titu. ii. par. iii. quod vide per Decium in l. fi. nu. 3. C. de in ius vocan.

5 Amplia quinto habere locum, etiam si filius sit in dignitate constitutus, vt miles: nam non potest vocare patrem in ius sine venia. Ita probat glo. in l. cogi. in verbo, contra obsequium. ff. ad Trebell. Ang. in prin. Instit. de patria potest. & in §. item inutilis. col. fi. Instit. de inut. stipula. Sylvest. Aldobra. in §. ius autem, nu. 21. Insti. de patria potesta. Iacobi. de sancto Georg. in l. adoptiuum. nu. 8. de in ius vocan. Franc. Purpura. in l. fi. nu. 34. in tracta. quem fecit post lecturam illius. l. C. de æden.

6 Amplia sexto habere locum, si filius implorat officium iudicis: Ita probat gl. in d. l. cogi. in §. si pater. in versi. contra obsequium. ff. ab Trebel. & in §. pœnales. in gl. fi. Insti. de actio. ita tenet Deci. in l. fi. in ij. not. & ibi Aret. C. de æden. & Ias. & Purpura. nu. 35. idem Ias. in d. §. pœnales. nn. 97. & in l. j. nu. 8. ff. de iurisdict. omn. iud. Sylvest. Aldobran. in §. libertinorum. nu. 20. Instit. de liberti. quamuis

idem Iaſ. dubitet de hoc in.l.nec quicquam. in §. vbi decretum.nu. 78. de offi.proconſ. & lega.

7 Amplia ſeptimo, vt non ſufficiat petere veniam niſi impetretur. Ita probat glo.j.in.l.venia edicti.C. de in ius vocan. quam ſequitur ibi Lancel.Deci.pro qua opi.eſt tex.in.§.fi.Inſti.de pœn. temer tigan. in verſi.poſtulauerit, & impetrauerit. Et ideo ſi iudex den gauerit,erit ſuperior adeundus: per tex.cum gl.in c.ſi religioſus.i electio. lib.vj. Non tamen exigitur expreſſa, ſed tacita impetra ſufficit,ſecundum Ioan. Fabr.in dicto.§.pœnales. argu.tex.in.l.li bertis.la.ij.ff. de in ius vocan. Ludou. Gomezius in d.§. pœnales nume.7.

8 Amplia octauo in tantum procedere ſupra dictam concluſionẽ, vt in hoc ruſticitati non parcatur. Ita tenent Salic. Areti.& docto.in l.ij.C.de in ius vocan.pro qua facit dictum Bal.in.l.quicunque.col. pen.C.de ſeruis fugi. verſic. & nota. vbi dicit,quod in his quę ſine contra ſpem honeſtatis,non parcitur ruſtico. ita etiam tenet Iaſ.in l. ſi quis id quod.ff.de iuriſdict.om.iudi. Purpuratus in dicto tracta poſito poſt.l.ſi.C.de eden.nu.29.

9 Amplia nono,ut huic tali iuri honorifico perſonę prædictę renũ tiare non poſſit. Ita concludit Alex.in.l.alia.in.§.eleganter.col.ij.ff. ſolu.matri.vbi reſpondit ad tex.in.l.quamuis.ff.de in ius vocan.qui obſtare uidetur Purpura. in ſupra dicto tract.nu.34.

10 Amplia decimo, vt pœna ſit exigibilis,& proceſſus annulletur. Ita concludit Cy. Alex. & doct.in d.l.ij.C. de in ius vocan. quam opi.dicit eſſe communem Fran.Purpu.in d.tracta.nu.36.quãuis ipſe contrarium teneat.

11 Amplia vndecimo, habere locum in patrono : nam libertus non poteſt eum uocare in ius ſine venia. Vt in.l.j.& in.ij.ff.de in ius vocan.cũ alijs. Purpur. vbi hoc notab. declarat,in d.tract.per totum. & Iaſ.in d.§.pœnales.nume.60.Inſti.de act. De iure regio eſt tex. in.l.iij.tit.ii.par.iij.

1 Limita primo,non habere locum in filio in poteſtate : nam talis filius etiam cum venia non poteſt patrem conuenire. Vt eſt caſus in l.fi.C.de in ius vocan.& in l.iij.tit.ii.par.iij.

2 Limita ſecundo,quandocunque filius agit tutorio nomine,& ſic in cauſa pupilli : nam tunc poteſt vocare patrem in ius ſine venia. Pro quo facit: nam libertus non poteſt uocare patronum ſine venia. l. adoptiuum.§.patronum.ff.de in ius vocan.tamen ſi ſit tutor alicu ius pupilli, poterit in cauſa pupilli vocare patronum in ius ſine ve nia.l.quęſitum.ff.eod.tit. quia tunc non facit hoc ut filius, ſed ut tu tor. Et hanc limitationem poſuit Sylueſt.Aldobran.in.§.dari amẽ. nu.6. Inſti. qui teſta.tut.dari poſſ. & ibi probatur, quod filius fami lias poſſit eſſe tutor. probatur etiam in l. filiusfamilias.ff. de his qui ſunt ſui uel alie.iuris.

3 Limita tertio non procedere, quando filius vult intentare actio nem criminalem contra patrem ; quia etiã impetrata uenia non po teſt.

test. Ita determinat glo. in d. §. pœnales. in ver. patronum. quam ibi sequitur Gome. nume. 25. Instit. de actio. De iure regio probatur in l. i. j. tit. ij. par. iij.

4 Quarto limita, quando filius esset natus ex patre, qui habebat duas vel plures concubinas: tunc filius natus ab vna de illis concubinis bene potest uocare patrem suum in ius sine venia. Ita tenet Odofre. in l. quique. §. prætor ait. nu. 3. ff. de in ius vocã. motus: quia tunc non dicitur filius naturalis, sed spurius. Authen. licet. in verb. solos. C. de natu. libe. quem refert Iaf. in d. §. pœnales. nu. 62. ubi reprehendit, & bene, supra dictam limitationem. Pro qua opi. contra Odofred. est tex. in l. xj. Tauri. Facit quod supra d. xi in reg. cccl. in xj. limitatione.

5 Quinto limita, in casibus, in quibus pater cogitur emancipare filium. de quibus in. l. si lenones. C. de episcopa. audien. Ita expresse tenet Petrus de Bellaper. in l. fin. in princ. C. de in ius voc. quem se quitur ibi Lancel. Deci. & ante eos tenuit gl. fi. & ibi Cy. in d. l. fi.

Contra quam limitationem tenet expresse Nicola. de Neap. in d. §. pœnales col. vij. Instit. de actio. quem sequitur Purpur. in supra dicto tracta. nu. 39. Cæpol. in cautela cxv. num. 3. Claudius de Seyssello. in d. l. fi. num. . C. de in ius vocan. & ibi Cur. Iun. num. 5. Pro qua opi. est text. in l. sed si hac. in. §. prætor ait. ff. de in ius vocan. vbi licet ex graui iniuria permittatur filio agere contra patrem etiam actione famosa, tamen hoc debet causa cognita impetrari a prætore.

REGVLA CCCLII.

Filii naturales faciunt deficere conditionem fideicommissi. Hanc regulam probat text. & ibi Barto. in l. ex facto. in. §. si quis rogatus. ff. ad Trebel. & ibi gl. fi. ubi allegat tex. in l. generaliter. in. §. cum autem. C. de Insti. & substit. glo. in c. in præsentia. de proba. & in c. Raynaldus. de testamen. & ita concludunt docto. in. §. si quis rogatus. & Cano. in d. cap. in præsentia. præter Deci. qui in hoc reprobatur a Ripa in d. §. si quis rogatus. nume. 15. qui dicit hanc esse communem opin. Circa quam regulam vide Partisium in repeti. d. c. in præsentia. nume. 50. cum alijs Hierony. Gra. in consil. xxix. num. 43. vol. ij.

Hanc regulam, ubi notabi. eam declarat, limitat octo modis Ripa in d. §. si quis rogatus, a nume. 15. vsque ad nume. 31. ff. ad Trebellia.

REGVLA CCCLIII.

Filivs familias, quamuis habeat liberam administrationē, non potest donare, Tex. est & ibi gl. vide allegat cōcordantes, in l.

contra iuris, in.§.si filius.ff.de pact. De iure regio probatur in l.iij. tit.iiij.par.v. Circa quam regu. vide Ias. in.l.nemo ex lege. num. 4.C.qui testa.face.poss.& in l. iusiurando.la.ij.in.§.procurator. nu. 4.ff. de iureiuran. Anton. Corsettum in repe. c. grandi. de suppl. neglig.præla. libr. vj. Tiraq. in tracta, de nobilitate. cap.xxxi. nume.35.

Hanc regulam limitat sex modis Ias. in d.l. contra iuris.in.§. filius.num.7.ff.de pact.

REGVLA CCCLIIII.

FILIVS institutus in primo gradu in totum vel in partem, licet sit præteritus in secundo, testamentum non rumpitur. Hanc regulam probat text. & ibi doct. tenent per eum, in l.si posthumos. in.§.quod vulgo.ff.de libe.& posthu.

Hanc regulam, vbi assignat rationem, & limitat eam tribus modis, ponit Ias.in d.§.quod vulgo. a nu.1. vsque ad 6.

REGVLA CCCLV.

FILIVS legitimatus in uita patris aufert hereditatem venientibus ab intestato. Hanc regulam ponit Bart. in.l. Gallus.in.§.& quid si tantum.nu.14.ff.de libe.& posthu. quem sequuntur ibi doct. De iure regio est tex.in.l.xij. Tauri.

Hanc regulã limitat quatuor modis Ias. in.l.Gallus.in.§.& quid si tantum.in ij.lect.nu.36.ff.de liber.& posthu. & in j. lect.a nu.91. vsque ad nu.112.limitat eam viij.modis.

REGVLA CCCLVI.

FILIO in vita patris nõ debetur legitima. Vt est tex.in.l.j.§. si impuberi.ff.de colla.bono.& in.l.ii. in.§. interdum.ff. de vulga. & pupil. & in.l.lex Cornelia. & ibi Bal.eo.tit.in.l.fi.& ibi Bar.& Bal.ff.de libe.agnoscen. idem Bal.in l. quanquam ad leg. Falci.C. ubi dicit quod legitima non debetur uiuo patre.gl.& ibi docto. in l. cum a matre C.de rei vendi.Bar. in Authen. si qua mulier.circa fi. C.de sacrosan. eccle.Bal.in consi.cclvij.nu.1.& 2.vol.iij. Licet cõtrarium teneat gl.in Aut.de hęredi.& falcid.§.si uero non implens. in uerbo,auferri.colla.j. Circa hanc regulam uide Alex.& doct. in d.l.lex Cornelia.Ias. & Doct.in d.Auth.si qua mulier.& in l.in suis.nu.8.ff.de libe.& posth. & in l.is potest.nu.17. cum sequen.ff. de acq.hær.Maria.Soci.Iun.in cons.lj. num.4.vol.j.Ruy.in consil. cxlix.nu.13.vol.iij.Pau.de Cast.in cons.lxxx.nu.3.vol.j.Catellia. Cottã in Memora.iuris,in uer.legitima. Dec.in cõsi.ccccxxxvij. nu.13.Pyrrhũ Engleber.in tract.de suitate.nu.8.Rolandin.Bono.in sua Sũma testamentorum: Rub.xvj.nu.19.Aldobra.in.§.prætera. nu.

nu.53. Instit. quib mod.ius patriæ potesta.solu. Fabian.de Monte in repe.Auth.nouissima num.78.C.de inoffi.testamen. Alber.Brunum in consi.lxxx.nume.15.Chassanæ.in consuetud.Burgun.in titu.(Des successions.)Rub.7.§.2.fo.230.col. 2.numero 2.cum alijs. Abb.& docto.in c.Raynut.de testa.Marc.Mant.in repet.d.Auth. nouissima pag.23.versic.2.dubitare contingit.Guiel Benedict.in repet.d.c.Raynutius in ver.in eodem testamento.el 1.nume.215.Bertrand.in consi.clxxxiiij.nu.2.volu.1.secundæ impressi. & in consi.xcv.nume.4.volum.2.primæ impressi. Thom. Gramma. in decis.nu.61.& 65.

1 Amplia primo procedere,quod si pater vendat dissipando bona, non possunt petere filij vt iudex cogat patrem assignare legitimã vel aliquem fundum. Ita tenet Bal.notab.in l.non potest in 1.lectu. ff.de adoptio.& ante eum Specu.in titu.de executione sententiæ.§. sequitur,num.11.in fi. Quam opinio.de rigore iuris dicit esse veram Ias.in l.nam & postea.in.§.sed & si quis, num.1.ff.de iure iur. & in §.itẽ si quis in fraudẽ nu.13.Insti. de actio. & in l. lex Cornelia.nu.6.ff.de vulga.& pupil Chassan.vbi in hoc remittit se ad Ias. in supra dictis locis,in consuetu.Burg.in titu.{ Des successions.) Rub.7.§.2.num.4.fo.230.col.2.Eandem opinionem sequitur Sylvest.Aldobrandinus in.§.præterea.nume.54.Institut. quibus mod. ius patriæ potest solui. Contrariam tamen opinionem, imo quod quandocunque pater dissipat bona tenetur assignare legitimam filio,tenet Bal,sibi contrarius in l.defuncto num.3.ff.si quid in fraud. patro.& ibi Pau.de Cast.idem Pau. de Cast.in Authen. si qua mulier.nu.8.C.de sacrosanct. eccle.Alexan.in l.Imperator, vbi dicit esse menti tenendum,in v.colu.& ibi Claud. de Seysel. nu.6.ff.ad Trebell.Eandem opin.sequitur etiam Hier. Cagn.in repe. l. fi.nu. 21.C.de pact.Didacus de Segu.in repe.l.Imperator. nu.118.ff.ad Treb.Fab.de Mon.in repet. Auth.nouissima.nu.83. C.de inoffi.testa.Ias.vbi dicit procedere de equitate, in d.l.nam & postea. in.§. sed & si quis.nu.4.ff.de iu.iurã.& eam tanquam æquiorem tenendã esse tastatur idem Ias.in d.l.si constante,nu.199.ff. solu.matri. & secundum hanc opinio.consuluit Rodericus Xuarez.in alleg.4.

2 Amplia secundo,vt legitima viuo patre pro delicto filij non vertat in confiscatione bonorum suorum. Ita tenent Guliel.de Cupo,Barto.Alber.& Bald.in l.si qua pœna.ff.de his qui sunt sui vel alie.iur.Spec.in titu.de executione senten. nu. 11. Cuius ratio est, quia viuente patre,filius nullam habet legitimam,Eandem opinio. tenet Bal.in consi.cclvii.per totum,volu.3.Franc.Lucas de Parma in tracta.de fisco & eius priuilegiis, ca.de publica. bonorum nu.2. Doct.communiter in l.in suis.ff.de liber. & posth. & eam dicit cõmuniter teneri Maria.Soci.Iun.in consi.51.nu.5.lib. 1. Aldobrã.in §.præterea num.55. Institu. quibus mod. ius patriæ potesta. solui. Ruin.in consi.cxlix.nu.13.vol.3.

3 Quæ ampliatio procedit & est vera,nisi esset statutum quod pa-

ter teneatur soluere est legitima pro delicto filii. vt est tex.per quē hoc ibi Ioan.de Ana,& Ancha.tenēt in c.2.de delict.puero & hāc opin.expresse tenet gl.in Rub.C.de decret.decurio.lib.x.& quod supra dictum statutum valeat,tenet expresse Ias.in d.Auth.nouissima,nu.8 & 12.C.de inoffi.testa.Bal.in l.j.C.ne filius pro pa.Rui in d.consi.cxlix.nu.13.volu.3. Hanc opin.dicit esse communē,& ita in practica obseruari Alex.post alios doct.in d.l.lex Cornel.co 2.ff.de vulga.& pupilla.eam etiam dicit communem Aldobrand. in d.§.præterea nu.56.Chassan.in consuetu.Burgun.in tit.(Des successions.)rub. 7.§. 2.fol.320.col.3.nu.5.in fin, Hanc opin. vbi notab.examinat,tenet Marc.Mant.in repeti.Auth.nouissima.pag. 25.versi.tertio dubitare contingit.quam opin. etiam supra posui in reg.cccxlv.in 14.limitatio.In quo Ias.in d.Auth.nouissima.dicit, ꝙ Bal.in d.l. si qua pœna in 2. lect.ad fi.dicit,ꝙ nisi statutū dicat difficile erit definire quanta debeat esse legitima. Ias.vero referendo alios doct.tenet,quod attendatur tempus condemnationis filii, per tex in l.eius.qui.in.§.j.versi quæ tunc habuit cum damnaretur ff.de testam.& ideo dicit ibi Ias.ꝙ sunt ponderāda verba statuti an se referant ad delictum vel ad condemnationem. Reperio tamen ꝙ Lancel.Poll. in repet.l. filium quem habentem,nu.163.hoc mouet & determinat,quod supra dictum statutum per istam regulam quæ vult legitimam tempore mortis considerari, ꝙstimandam & soluendam tempore mortis non autem in vita , alioquin sequeretur quod delictū filij patri & fratribus nocere posset, quod ibi dicit esse iniquum. Quia si pater procreauerit alios filios,si legitima esset æstimanda tempore delicti vel condemnationis,filiis postea natis noceret,& sic sequeretur quod plus habebit filius delinquens quā alios, quod esse maxime iniquum,& contra regulas iuris,vt in l.in omnibus quidem ff.de regu.iur.Quam opin.dicit Lancel.ibi verisimum esse,mihi æqua & iuridica videtur,dum tamen pater in vita bona non alienet vel dissipet, nec tempore mortis , alios filios melioret in fraudem condemnationis filij & supra dicti statuti . Et pro opin.Lancel.Politi videtur tex.in l.xix.& xxiii.& ibi Cisoētes & xxix.in fi.ibi,(pero las otras) donationes ibi probatur quod in melioratione quæ fit per patrem filio,attenditur valor patrimonij patris tempore mortis,in legibus Tauri.

Limita pro hanc regulā,non procedere in Iudeo effecto Christiano , nam statim patre viuente legitimam petere potest. Ita concludit Io.de Ana.in c.Iudei.el 2. numero 5. de Iudæ. per tex.in l. cognouimus.& ibi Sali.& docto.C.de hæreti. vbi pater & mater infideles tenētur præstare dotē filię orthodoxæ,& filio Christiano tenentur præstare donationē propter nuptias , & vtrunque alimentare secundum facultatem patrimonij . Facit etiam quod habetur in l.nec mater pro filia.C.de iure dot.vbi glo.dicit quod mater hæretica tenetur dotem dare filiæ orthodoxæ.ibi Bal. dicit idem esse in matre Iudæa,quia si filia efficitur Christiana,tenetur mater eam

dotare

dotare alimentare. & est similis glo.in l.fi.in verb.paternum. C. de iure dot. De iure regio tex.in l.9. titu.11.parte.4. & ibi Ioan. de Anania adduxit pro hoc alia quã plura.Quam opi.Anan.sequitur Hiero.Cagno,in repe.l.fi.nu.232.C. de pact. Guliel. Benedict. in repe.c.Rainutius.in verb in eodem testamento.el 1.num.215.& 216.licet contrarium teneat Felin.in d.c. Iudæi, nu. 2. quia ipsimet Feli.tenet opi.Ioan.de Ana.in c.in præsentia,nu.56.de probatio.& ibi Parisi.nu.166.in fi.

Limita secũdo,nisi pater velit aliquid filio pro legitima largiri. Argumen.text.in l.cum quo.in.§.finali.ff.ad l.falcid.nam cum hoc sit introductum fauore patris, poterit pater hoc renuntiare, vt in l.cenul.C.de pact.& in l.si iudex.ff.de minori.& in hoc casu quam do filius dictam legitimam assignatum dissipauerit, non tenetur pater rursus legitimam assignare.ita tenet Bartol. & ibi Paul.de Ca. & docto.& in l.si cum do ẽ.in §.si post. ff. solut.mat.idem Pau.de Cast.in consi.lxxx.nu.3.volu.1.

3 Tertio limita, non procedere in dote nam quandocunque filia esset coniugio matura,pater officio iudicis compellitur filie legitimam siue dotem constituere.Ita probat tex.in l.Pomponius. ff. famil.hærcis.& in l.qui liberus.ff.de ritu nup.in l.fi.C.de dot.promis. quibus concordat l.8.ti.xii.par.4.

4 Quarto fallit,in alimentis nam pater in vita tenetur filium alimentare.Ita probat tex.in l.cũ oportet.in.§.cum autem.C.de bonis quę liberis.facit etiam tex.in l.si quis a liberis.in princip.& in l.nõ quemadmodum ff.de liber.agnoscend. ita tenet Ias. in l.in suis.nu. 18.ff.de liberis & posthum. De iure regio est tex.in l.3.ti. 4.li. 3.fori & in l.1.& 2.ti.19.par. 4.

5 Quinto fallit, etiam si nullum esset statutum quod pater teneatur pro delicto filij , vbi supra dixi in secunda ampliatione,tamen si filius propter delictum detineatur in carceribus , cogi potest officio iudicis pater vt assignet legitimam pro filio de redimendo : nã si pro dote danda , & alimentis potest cogi vt supra dixi a fortiori potest cogi pro vita filij conseruanda & libertate : carcer enim perpetuus & seruitus, morti æquiparantur. l. intercidit ff.de condition.& demonstratio.l.seruitutem ff.de regul.iur. in Authen.si carcerem.C.de episcop.et cleric. Ita expresse tenet Guliel.Benedic.vbi dicit hunc casum se audiuisse a Cancellario Francię,in repetit.cap. Rainutius,in verbo in eodem testamento. el 1.nume.215.quem sequitur Eguinarius Ferdinandus in repetit.l.in quartam, nume.136. ff.ad l.falcid.Quæ opinio si uera esset,sequeretur supra dictum statutum de nihil o seruire.

6 Sexto limita,quandocunque pater ingreditur monasterium,quia tunc uiuo patre adhuc naturaliter debetur legitima filiis. Ita probat text.in c.cum simus, de regula. per quem ita tenet gloss. & ibi in c.transmissæ.in verb.mora.qui filij sint legit. Abb.Eandem opi. probat,tex,in Auth, si qua mulier,C,de sacrosan,eccle, & ibi Bal,

idem Abbas in c. in præsentia. de probat. nu. 59. & in c. Raynutius de testam. Aret. in l. j. num. 6. ff. de testa. & in l. ex ea parte. in §. in fulam, colum. 2. ff. de verb. obligat. Marc. Man. in repet. Authē. nouissima. pag. 29. ver. quarto dubitare. Catellia. Cotta in Memor lib. iuris, in verbo, legitima. Corset. late in sing. incip. legitima. Fabian. de Monte in repe. d. Auth. nouissima nu. 80. Soc. Iun. in cons li. nu. 7. volu. 1. Pyrrhus Englebern in tracta. de suitate, nu. 8. Rolandinus Bononien. in tract. vltimarum voluntatum, rub. xv. nu. 19. & hanc dicit communem opi. Iaf. in Auth. si qua mulier nu. 50. C. de sacro sanct. eccle. in d. Auth. nouissima, nu. 8. C. de inoffi. testa. Felin. in d. cap. in præsentia, nu. 55. Circa quam limitationem, vbi eam notat & allegat alios doctor. tenentes contrariam partē, vide D. Couarruias in c. 2. num. 7. de testamen. vltra quos vide. Pari. in repet. c. in præsentia. nu. 165. de probatio. vbi contrariam partem tenet, & ibi latissime hoc examinat.

REGVLA CCCLVII.

FILIVS contra patrem in integrum restitui non potst. Hanc regulam probat tex. in l. cum apud veteres. C. qui & aduersus quos. & ibi doct. præcipue Iaco. de Sanct. Georg. & in d. l. sed si hac lege. in §. pen. ff. de in ius vocā. & in l. j. & in l. parēres & in l. licet ff. de obsequiis a libe. & liber. paren. & patro. præstan. Et circa hāc regulam vltra doctores, in locis supra distis vide Ioan. Maurit. in tract. de restitu. in integ. c. 224.

1 Limita primo procedere, quando peteretur restitutio ratione egestatis, secus si ex alia cā, puta legitimæ absentiæ, quia tunc bene restitueretur cū non reperiatur iure denegatū. Vt in l. nec nō in §. quoties ff. ex quib. cau. maio. et ita expresse tenet Bar, Bal. & Iaco. nu. 1. & ceteri doct. in d. l. cum apud veteres.

2 Secundo limita procedere, ubi filius peteret restitutionem officio iudicis nobilis, secus si via actionis, quia est efficacior, & tunc concederetur ei restitutio contra patrem. Ita probat tex. in l. si superstite. C. de dolo. & ita tenent doc. in d. l. cum apud veteres. & ibi Iac. nu. 2. Petr. Rebuf. in gl. ad constitu. regias Galliæ. in 2. par. tra. de restitu. arti. 2. glo. 6. nu. 2.

3 Tertio limita procedere, vbi peteret minor restitui contra patrem, & contra factum patris simul quo casu denegatur ei restitutio, secus si tantummodo peteret restitutionem aduersus patrem, & non contra factum patris, quia tunc ei non denegatur. Vt in l. 2. C. si aduer. rem indi. ita tenet Iacob. in d. l. cum apud veteres. num. 1. scilicet si petit restitui aduersus sententiam in fauorem patris lata, quia tunc non impugnat factum patris, sed iudicis, licet aduersus patrem.

4 Quarto

Quarto limita procedere, si peteret restitutionem contra factum patris, sed non aduersus patrem de directo, quia tunc non esset denegãda restitutio filio, Vt in l. si in te. C. si aduersus donatio. & ibi Iacobinus de S. Georg. nu. 2. & in d. l. cum apud veteres, nu. 1.

REGVLA CCCLVIII.

Filio spurio in supplementum probationis non defertur iuramentum Ratio est quia spurius censetur infamis. & eius fides non facit semiplenam probationem. Ita expresse tenet Lud. Roma. in repet. l. admonendi, nu. 84. ff. de iu. iur. vbi allegat Azo. in Summa tit. de infamibus. sequitur Ioan. Baptista de Caccialup. in d. repet. l. admonendi. nu. 156. & ibi Lanfrancus de Oriano nu. 51. Bal. in l. in bonæ fidei. C. de rebus. credi. Hippo. in singu. 273. Circa quã regulam vide Gulielmum, Benedict. in. repe. c. Rainutius. in verbo Rainutius de Clera. nu. 30. Tiraquel. in tracta. de nobilitate, cap. 15. nu. 14. & 15. & quod supra dixi in regula 69.

Hanc regulam ampliat uno modo, & limitat quatuor modis Hippoly. in singula. 273.

REGVLA CCCLIX.

Filius cõprehenditur appellatione hæredis in materia feudali, & non extraneus. Hanc regulam probat glo. in l. etiam filij. ff. soluto matrimo. & in l. ex facto. in §. fi. ff. ad Trebellia. sequũtur communiter doct. secundum Ludouicum Roma. in d. l. etiã. filij. nu. 2. idẽ Roma. in l. pro hæredi. in. §. si quis tamẽ. ff. de acquiren hæred. quã opin. tenet Matthę. de Afflict. in cap. 1. nu. 40. de Vasallo decrepita ætatis, in vsibus feud. pro qua opini. est tex. in c. 1. in. §. si clientulus. de aliena feud. hanc opinio. tenet Iacobinus de sancto Geor. in tract. feudorum, in verbo, præsentes, nu. 3.

Hanc regulam limitat quinque modis Ludoui. Roma. in l. filij, a nu. 1. vsque ad nu. 8. ff. soluto, matri.

REGVLA CCCLX.

Filius naturalis ligitimatus non succedit in feudum. Hanc regulam probat tex in cap. 1. in. §. naturales. si de feudo fuerit controuer. inter dominum & agna. Vassal. in vsibus. feud. tenet Bald. in l. eam quam. C. de fideicommis. Curtius Iunior, vbi allegat quã plures docto. eam tenentes in tracta. feudorum, in 3. parte, quęstio. 17. numero 39. Imol. in l. ex facto. colum. 6. ff. de vulg. Pala. Ruui. in l. 11. Tauri nume. 21. Marcus Mantua in consi. 45. nu. 2. Vldaricus

cus Zasius in tract. feudorum, in 8. parte, numero 83. Ioā. Andræ in regula, sine culpa. de regu. iur. lib. 6. Paris de Puteo in tracta. de reintegratione feudi. fol. 79. nu. 8. Tiraquel. in tract. de vtroque retractu. tit. 1. §. 1. glo. 3. nu. 6. Carol. Molin. in consue. Pari. tit. 1 §. 8. gl. 1. q. 8. nu. 38. Cuma. in consi. 166.

1 Amplia primo, vt non solum procedat in feudo paterno, verum etiam in materno, quia in eo non succedit filius naturalis. Ita tenet Iaco. de Arzidone, And. de Iser. & ceteri doc in d. c. naturales. Motu, quia tex. ille non distinguit feudum paternum a materno, & ideo nec nos distinguere debemus. l. de pretio. ff. de publici. & l. non distingemus ff. de arbit.

2 Amplia secundo, vt procedat siue sint soli, siue cum allis filiis de legitimis & naturalibus. Ita ,pbat tex. in d. c. 1. in §. naturales, ibi, nec soli, neque cum alis. & ibi expresse tenent doct.

3 Amplia tertio, in filiis adoptiuis. Vt est tex. in d. c. 1. in §. adoptiuus. & ibi etiam doct. & dicam infra in sequenti regula.

4 Amplia quarto, vt non solum procedat in successione ab intestato, verum etiam in successione ex testamento. Ita expresse tenet Martinus Lauden. in d. §. naturales. quem sequitur Fran. Curt. Iun. in tract. feud. in 3. par. q. 17. nu. 40.

1 Limita primo non procedere, quando dominus concessit feudū Vasallo pro se & suis filiis natis & nascituris & dominus tunc sciebat quod Vasallus solum habebat filium naturalem, quia tunc talis naturalis succedit in feudo. Ita in specie tenet Aluarotus in d. §. naturales. Motus, quia scientia domini concedentis hoc importat, argu. tex in l. si quis ita. ff. de testamen. tute. quem sequitur Curt. Iun. in d. tract. q. 17. nu. 40.

2 Limita secundo, nisi esset legitimatus cum hac clausula expressa quod succedere possit etiam ad feuda, nam tunc propter legitimam principis potestatem legimatus succedit in feudo. Ita probat glo. in d. §. naturales. in verbo, legitimi, quam sequuntur ibi doct. & est communiter approbata secundum Matth. de Afflict. ibi in 2. nota bili, numero 1. Eandem opin. tenet Anto. Rubæus in consi. 33. numero 3. Paris de Puteo in tracta. de reintegraitone feudi, fo. 79. col. numero 3. Stephanus Bertran. in consi. 112. numero 25. vol. 1. prime impress. Tiraquel. in tract. de vtroque retractu, lib. 1. titu. 1. de retractu (Linagier.) §. 2. glo. 3. nu. 6. Contra quam limitationem facit, nam deficientibus legitimis, feudum reuerti debet ad dominum cui competit istud ius, tanquam ius formatum & causatum e contractu, & in feudatione cui non potest Imperator aut summus Pontifex derogare, etiam cum clausula, non obstante, per notata, in l. quoties, C. de precibus. Impera. offeren. nisi fuerit legitimatus de consensu domini, vel nisi ipse legitimus sit. dominus directus feudi. Ita tenet Salice. in consi. incipienti, Comes Palatinus, & in quadam disputatione incipienti, Mediolanensis, quem sequitur Alexā. in consi. 60. numero 2. vol. 2. Cardi. Alexandrinus in repe. c. per ve-

nera.

nerabilem, in §. quod autem, numero 61. qui filii sint legitimi. Anto. de Rosellis in tract. de legitimatio. lib. 2. c. de effectu legitimationis, numero 24. versi. sed vlterius, & eandem ratione videtur dicẽdum non sufficere consensum solius domini, nisi quando agitur de ipsius tantum præiudicio, vt in feudo nouo, secus si feudum esset antiquum, quia tunc requiretur consensus & filiorum & agnatorum legitimorum quorum interest, quia ad eos feudum esset reuesurum, alioquin eis non præiudicaret legitimatio. ita tenet Ludoui. de Sardis in tracta. de natura. liberis, in §. de legitimatione per rescriptũ, q. 9. numero 15. Zasius in tract. feudorum, in 8. parte, nume. 84. nisi aliqua iusta causa esset vel reipubliæ necessaria, ex qua princeps posset auferre ius alienum. & hanc opinionem in terminis iuris feudalis dicit esse veram Carol. Molinęus in consuetu. Parisien. ti. 1. §. 8. glo. 1. q. 8. nu. 39. & in additionibus ad Alex. in d. consi. 60. Quæ opinio non habet locum in feudis hæreditariis, & sic quandocunque feuda sunt redacta ad instar patrimonialium, quia tunc sufficit legitimatio generalis ad hoc ut naturalis in feudo succedat. Ita tenet Carol. Molinęus vbi supra, nu. 39. vbi allegat ad hoc alios doc. Hanc etiam opinionem tenet Chassanę. in consuetu. Burgun. in titu. (Des fiefz.) rubr. 1. §. 3. fo. 111. col. 4 nu. 24. vbi dicit, quod in Ducatu Burgundiæ vixit consuetudo, quod feuda sunt redacta ad instar patrimonialium. idem tenet Guido Papa in deci. 59. & pro ista opinio. est tex. in l. 12. Tauri.

Limita tertio, non habere locum in filio legitimato ex subsequẽti matrimonio. Vt supra dixi in regu. 350. in 6. amplia.

REGVLA CCCLXI.

Filius adoptionis nõ succedit in feudis. Hanc regulam probat tex in cap. 1. in §. adoptiuus. si de feu. defun. contentio sit inter domi. & Agna. Vasal. Et sic patet quod appellatione filiorũ in materia feudali non veniunt filij adoptiui, facit tex. in §. sed adoptiui. In titu. de excusa tutorum. & in l. si quis ita. in §. j. ff. de lega. 2. & in l. 2. in prin. ff. ad Syllania. & in l. 2. §. adoptiui. ff. de reuocatio. mune. Nam appellatione fili in dubio intelligitur de filio legitimo & naturali, secundum Bart. in l. filium definimus. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. & ideo si habens feudum decederet, superstite sibi tantum filio adoptiuo,, talis filius non potest succedere in feudo nec in emphyteusi. l. filio quem pater. ff. de liberis præteri. tex. in l. fideicommisso, & ibi Bal. ff. de conditio. & demonstra. Circa quam regulam vide Alexan. in consi. volu. 5. Deci. in consi. 399. numero 3. Bartho Iomæ. Socin. in consi. 10. numero 30. inter consilia Alberti Bruni Ioan. Oldendor. in tracta. de successio. ab intesta nume. 34. Roch. de Curte in tract. iuris patrona. c. 12. incipienti, ipse vel is a quo causam habuit. q. 34. nnme. 79. Zasius in tract. feu. in 5. par. nume. 48. & in 8. parte, nu. 25. & 90.

Hanc

Hanc regulam limitat duobus modis Matthæ. de Afflictis in c. 1. in. §. adoptiuus, nu. 3. si de feudo defuncti contentio sit inter domi. & agna. Vasal. in vsibus feud.

REGVLA CCCLXII.

FILIVS repudiata hereditate non potest retinere feudum hereditarium. Hanc regulam probat tex in c. 1. in fine, an agnatus vel filius defuncti possit retinere feudum, in vsibus feudo. & ibi doctor. præcipue Matthę. de Afflictis. vbi hoc notabiliter declarat, & tradit materiam huius regulæ, numero. 1. Facit etiam tex. in cap. 1. in. §. filius. de capita. qui curiam vendidit, in vsibus feud,

Hanc regulam limitat quinque modis Matthę. de Afflictis. in d. c. 1. a. nu. 32. vsq; ad nu. 38. Eandē regulam limitat decē modis Vldaricus in tract. feudo. in 8. par. a nu. 9. vsque ad nu. 26.

REGVLA CCCLXIII.

FILIO viuente patre in bonis feudalibus habet vsumfructum Hanc regulam, vbi plura pro ea adducit, ponit Fran Curt. Iunior in tracta. feudorum, in 3. parte. quęstio. 4. numero 46. per tex. in cap. 1. de fratribus de nouo inuesti & ibi docto. in vsibus feudo. & alia de quibus ibi per eum.

1 Limita primo, nisi feudum esset concessum a principe, quia tunc patri nihil acquiritur, quemadmodum in omnibus aliis bonis acquisitis a principe, iuxta l. cum multa. C. de bonis quę liberis. Ita tenet Curtius Iunior in d. tract. nu. 47.

2 Limita secundo, nisi esset feudum dignitatis coherens personæ feudatarij, quia nihil acquiritur domino. Vt in l. 3. in. §. si quid. ff. de minoribus, & ita etiam tenet Curt. Iun. in supra dicto loco.

3 Tertio limita, nisi feudum esset acquisitum in castris, virtute armorum, puta quia Vasallus fuisset cum domino in castris, & illo respectu acquisiuisset, quia tunc non magis acquiritur vsusfructus quemadmodum in aliis castrensibus. Ita formaliter limitat Bal. in l. cum oporteat, nu. 18. C. de bonis quæ liber. ex cuius verbis inferuntur etiam alię duæ præcedentes limitationes.

REGVLA CCCLXIIII.

FILIO intestato ac sine liberis vel fratribus defuncto, succedunt parentes. Hanc regulā probat tex. in l. in successionis. & in Auth. defuncto. C. ad Tertullia. & in Auth. de hæredibus ab intestato venientibus, in. §. consequens. & in. §. sequenti, colla. 9. De iure regio est tex. in l. 4. titulo. 13. parte 6. Circa quam regulam vltra doct. in l. 6. & 7. Tauri, vide D. de Couarru. in rubri. de successio.

ab intesta. Ias.in.l. post dotem,nu.105.ff.soluto martimo. Arnoldū Ferronium in consuetud.Burdegalen. in titul. de testamentis.§.xi. Montal.in gl.l.j.tit.vi.lib.iij.fori.Ioan.Corasi.in.l. hęres instituta. nu.5.C.de impu. & alijs Maturinū Montanū in d.Authen.de hær. ab. intest.venien.pag.45.vers. si igitur defunctus,colla.ix.

Hanc regulā cum quinque limitationibus posuit Nicol.de vbal. in tracta.de succesio. ab intestato,nu.8.cum seq.

Quæ regula hodie corrigitur per tex.in.l.vij.Tauri qui probat, quid ad hoc quod frater admittatur ad successionem fratris,requiritur quod non habeat parentes, quia parentibus extantibus filij non succedunt cum eis. Quæ opinio probatur etiam per tex.in.l.j. titu. vi.lib.iij.fori.& licet ibi tex.loquatur quandocunque filius decessit ab intestato, idem est dicendum quando sit condito testamento: vt in l.vi. Tauri. vbi filius non potest grauare patrem vel matrem in testamento quando non habent descendentes,nisi in tertia parte bonorum: præterquam in ciuitatibus,& locis vbi statuta dicunt quod bona deuoluantur radici.

REGVLA CCCLXV.

Filio durante lite super hæreditate paterna,facienda est sibi prouisio de alimentis. Hanc regulam probat tex.in.l. qui de inofficioso.ibi,vt interim possideat,& alatur.ff. de inofficio,testa. & in l.si instituta,in.§.de inofficioso.ff.eo,ti. De iure regio probatur in.l. viij.tit.xiij.par.vi. Circa quam regulam vide Bar. & doct.in.l. si neget.C.de liberis agnos.idem Bar.in tract.de alimentis,per totū Matthæ. de Afflict. in decisio. Neapoli.x.& xi. Pala. Ruuios in repe.c.per vestras,in.j.no,ampliatione viij.§.xxxix. Pet.Rebuff. in gl.ad Constitutiones regias Galliæ: in j. parte,in trac.de sententijs,per totū. vbi in articulo.j.gl.ij.eam limitat aliquibus modis.

1 Amplia primo,siue ipse filius agat super successione bonorum patris,siue contra ipsum agatur. Vt in d.§.de inofficioso. & in.l.j. & ibi doct.C.de.Carboniano. edicto.

2 Amplia secundo,siue filius sit in potestate, siue sit emancipatus: quia hodie quo ad successionem,& alimenti nulla est emancipationis,& patriæ potestatis differentia. Authen. de hæredibus ab intestato venien.§.si vero neque fratres. in verbo,nulla, colla.ix.Ita tenet Ang.in.l.nihil.C. de vsucapio.pro hære. Alexand.in.l. cū quidā,in.§.suum heredem,col.fi.ff.de acquirend.hęred. Ias.in l.si emancipati,nu.36.C.de collatio. Facit quod supra dixi in reg.lxxxvij. in iij. amplia.

3 Amplia tertio procedere,etiam pendente tēpore dato hæredi ad deliberandum: nam filius ali de hæreditate debet,ne deliberationis dilatione pendente fame pereat? Vt in.l.filius.ff.de iure delibe.

4 Amplia quarto faciendam prouisionem filio,siue in prima instantia,siue in secunda: licet tex. in d.§.de inofficioso.loquatur in secun-

da

da instantia, & quando filius obtinuit in prima: tamen idem iuris est in prima ex æquitate ne fame pereat: & ne cogatur ob defectum pecuniarium deserere processum, & litibus renunciare. Ita expresse tenet Matthę. de Afflict. in decisio. x. & xi. vbi dicit bis sic fuisse decisum in Curia Neapolitana, & ita expresse tenent Dominici Rota in decis. ij. in tit. de iudic. incipienti, vtrum filius agens petitione hæreditatis. in nouis. Aegidius de Bellamera in decis. lxxvij. & hanc opinionem seruari etiam in Francia tenet expresse Petrus Rebuffus in gloss. ad constitutiones regias Galliæ: in prima parte tracta. de sententijs. articulo. j. gloss. ij. nu. 5. Licet gloss. & ibi doctores in dicto. §. de inofficioso. in verbo, decerni. contrarium teneant.

5 Amplia quinto, habere locum non solum in filio, verum etiam in nepote, pronepote, & abnepote: in recta. tamen linea, cum in eis sit eadem ratio. Ita tenet Masuerius in practica, in tractat. da possessorio. §. item, & recredentia. facit quod supra dixi in reg. lxxxvij. in iiij. amplia. & pro ista opi. est tex. in d. §. de inofficioso. qui loquitur de nepote: quamuis Paul. de Cast. intelligat illum tex. in filio.

6 Amplia sexto, habere locum in parte: nam si pater litigat cum filio suo, uel petit successionem filij, debet illi fieri etiam prouisio de alimentis: quia non minus parentibus quam liberis pie relinqui debet hæreditas, & ex ea al. Vt in l. nam, & si parentibus. ff. de inoff. test. gl. in c. prędicator. xvi. q. j. & in c. cum Apostolus. de cens. in l. scripto hęrede. in fi. & ibi gl. ff. vnde libe. Facit quod supra dixi in reg. lxxxvij. in vij. amplia. & in reg. lxj. & l. viij. tit. xiij. par. 6.

7 Amplia septimo, procedere in filijs legitimatis per subsequens matrimonium, cū nihil vel parum a legitimis differant. Vt in c. ta. qui filij sint legit. & in l. cum quis. C. de natura. liber. & in. §. fi. Instit. de nupi. Facit quod supra dixi in reg. cccl.

8 Amplia octauo procedere, siue agatur possessorio, siue petitorio: cum utrobique versetur eadē ratio. Vt in. l. illud. ff. ad. l. Aqui. vnde si filius minor a primogenito partem hereditatis petat, per actionem familię erciscundę, poterit ēt ad prouisionem durante iudicio, vt frater bona possidens teneatur illi aliquid assignare lite pendente.

9 Amplia nono, etiam si filius esset in utero: quia venitri fiet prouisio, & in possessionem admitti debet. Vt in l. j. & per totum. ff. de vt tre in possess. mitten. nam in fauorabilibus qui in vtero sunt pro natis habentur, ut in l. qui in utero. ff. de statu. homi. & ita expresse tenet Masuerus in practica: in tit. de possessorio. nu. 26.

10 Amplia decimo, habere locum in qualibet parte litis, etiam post litem contestatam. Ita concludit Ioan. Gallus in decisi. Parisiensis Parlamenti. quęst. cxxv. ij. Ratio est quia: semper oneratur filius cui non fit prouisio: ideo semper poterit fieri ante sententiam definitiuam, & ante conclusionem causę: iuxta notata in c. cum dilectus, de fide instrum. ita tenet Petrus Rebuffus in supra dicto tract. de sententijs in principio, nu. 25. & in d. gl. ij. nu. 14.

Amplia

11 Amplia vndecimo, etiam si filius longo tempore captus esset ab hostibus: tũc illi reuerso facienda erit prouisio, Vt in.l.apud hostes. & in l. seq.ff.de captiuis,& postlimi. reuer.

12 Amplia duodecimo, siue fuerit vir, siue mulier: quia eadem ratio versatur in utroque: ergo,&c. Argu.tex.in l.maximum vitium.C. de libe.præteritis.

1 Primo fallit,quando filius non esset in possessione filiationis, nec habitus pro filio vel consanguineo illius cui vult succedere: tunc nõ datur sine causæ cognitione illi prouisio. Ita tenet Bart.in l. si neget. num.1.ff.de libe. agnoscen. per text.in l.j.in.§.si ea.ff.de uentre in poss. mitten.& in l.iij.in.§ causæ.ff.de Carbo. edict. & in l.si quis a liberis. in.§.si vel parens.ff.de liberis agnoscen. ibi,si constiterit. & in c.per tuas.de probatio. Stephanus Aufredus in decisione capel. Tolosanę,decisione lxxvij. Et quæ causæ cognitio requiratur, ponit tex.in l.vij.tit.xix.par.iiij.

2 Secundo fallit,quando filius mouens quæstionem successionis esset dubius, & posset se aliunde alere. Vt in l. extraneus. & in l. seq. & ibi Bar.ff.de ventre in poss.mitten.& in l.fi.C.de ordini cogn. Ias.in Authen. res quæ.C.communia de legat. Panor.& alij. in c. cum haberet. de eo qui duxit in matri.quam polluit per adul. Do iure regio est tex. in l.vi.tit.xix.par.iiij.

3 Tertio fallit, quando filius esset ingratus, uel alias constaret saltem summarie eum esse hæreditate,& bonis priuatum: quia tunc filius non est alendus,ita nec prouisio facienda: quæ maxime ob alimenta fieri debent. Vt est glo.in l.si quis a liberis.in §.idem iudex. in verbo,detulerat.ff.de liberis agnoscen. similis est glo.in l.fina.in verbo,promeruerit.C.de alen.liberis. & ibi Bart. quas gl.sequitur Alex. in.j.col.iij.ff.solut. matrimo. Stephanus Aufredus in d.decisio. Capellæ Tolosanæ,decisi.lxxvij.Philip. Deci. in l.iura sanguinis.ff.de regul.iuris.Areti.in l.iij.in.§.filius.numero.9.ff.de liberis,& posthum. Roma. in singul.ccxxv.Franc.Cremen.in singul. xx. Gerardus de Petra sancta in singul.j. Pala. Ruuios in l. xlix. Tauri, nume.8.Ias.in l.ius autem ciuile.num.28.ff.de iustit.& iure. Chassa. in consuet. Burgund.in tit. {Des iustices.) Rubr.j.§.4.fol. 33.col.j.num.19.

4 Quarto fallit,quando filius, vel is qui petit hæreditatem vendiderit eam,vel renunciauerit illi: nam etsi contractum dicat valere, & eius petat rescisionẽ, prouisio fieri interim ei non debet. Ita tenet Ioan. Gallus,vbi dicit quod ita Parisijs fuit iudicatum,in quæs. cxxii. incipi. primo fuit dictum contra vxorẽ.quem sequitur Pet. Rebuffus in d.tract.de sententiis artic.j.gl.ii.nu. 26. nam qui pretio fruitur,non minus habere intelligitur quam qui principaliter re vtitur.l.quia.ff.de vsufr.& remittentibus iura sua non est amplius danda regressus.l.quęritur.§.si venditor.ff.de ędil. edic.& c. quam periculosum. vii.q.1. & pretium succedit loco rei.l. Labeo. la.j.ff.de verb. significatione.

Quinto

5 Quinto limita, non procedere in adoptiuis filijs petentibus succes
sionem: quia appellatione filiorum in hac materia non veniunt fi
lij adoptiui. Vt in c. præsentia. & ibi not. Docto. de probat. & in l.
fideicommissum. ff. de condi. & demonstrat. facit quod supra dixi in
regula lxxxvij. in ij. limitatione. & ita etiam tenet Pet. Rebuffus
in d. glo. ij. nu. 27.

6 Sexto limita, in spurijs, & in alijs naturalibus quibus non debe
tur bona paterna, nec legitima in illis: & sic eis non debet fieri pro
uisio. Vt in l. j. & per totum. C. de naturalibus liberis. Bar. in l. fi. C.
de alen. liber. Quod de æquitate canonica non procedit. cap. cum
habere. de eo qui duxit in matrimo. quam polluit per adulte. Et pro
ista opinione est tex. de iure regio in l. viij. titul. xiij. par. vi. Circa
quam limitatio. vide l. ix. & x. Tauri. & ibi doct. D. de Couar. in
Epitome de sponsal. in ij. par. c. viij. §. vi. per totum.

7 Septimo fallit, in alimentis præteritis: quia in illis non competit
alimentorum priuilegium. Vt in l. de alimentis. C. de transactio. &
sic in illis appellari potest, & appellatio recipitur. Ita tenet Specul.
in tit. de appe. §. in quibus. nu. 11. Quam limitationem intelligit vt
per Feli. in c. cum dilecta. nu. 16. de rescrip.

8 Octauo limita, quando collateralis peteret hæreditatem fratris
aut consobrini, tunc non fit prouisio: quia fratri non censetur hære
ditas quasi debita sicut hæreditas patris, vt in l. in suis. C. de libe. &
posth. quod est verum quandocunque collateralis peteret hæredita
tem consanguinei ab intestato: secus si eam peteret ex testamento.
Ita concludit Petrus Rebuffus in d. gl. iij. nu. 32.

REGVLA CCCLXVI.

Filius spurius de iure ciuili, nec inter viuos, neque in vlti
ma voluntate potest aliquid capere de bonis parentis. Hanc regulã
probat tex. in Authen. quibus modis natur. effici. sui. in §. fi. colla. 7.
tex. in l. j. & in Authen. licet. C. de natu. libe. & in Authen. ex com
plexu. C. de incestis nupt. De iure regio est tex. in l. x. tit. v. libr. j.
fori. & in l. x. tit. xiij. par. vi. Circa quam regulam vide Bart. in
l. fi. ff. de his quibus ut indig. & in l. si quis ex bonis. & ibi Doc. ff.
de vulga. & pupil. Abb. & Doct. in c. cum haberet. de eo qui duxit
in matrimonium quam pol. per adult. Deci. in c. in præsentia. num.
105. cum sequen. de probatio. Cifuentes. & docto. in l. lx. & x. Tau
ri. Pala. Ruuios in repeti. c. per vestras. §. x. Roderi. Zuarez in lect.
l. j. titu. vi. lib. iij. fori. fol. 86. pag. 2. versicu. qui autem dicantur filij
spurij, vsque ad fin. D. de Couarru. in Epitome de sponsalibus, in 2.
par. c. viij. §. v. & vi. Guliel. Benedict. in repe. c. Raynutius. in ver
bo, & vxorem nomine Adelasiam. decisione quinta, nu. 122. cum
sequen. Segura in repeti. l. cohæredi. in §. cum filiæ. nume. 122. ff. de
vulgari. Ang. de Gambel. in tract. de testamen. in glo. lxxxv. Ioan.
Bessanium in consuet. Aluernię, c. xij. de successio. & testamen. art.

xj. Mar.

xj, Matth. de Afflict. in decisio. Neapol. decis. xcvj. Chassa. in consuetu. Burg. in tit. {Des successions. Rubr. viij. §. iij. fol. 284. col. ii. nu. 1. cum alijs. Bermondum in tracta. de publicis concubinarijs. pag. 310. ver. improprie Papa. a nu. 1. vsque ad nu. fi. Nicola. Boer. in decisi. ccxxvii. Nicola. de Vbal. in trac. de successio. ab intestato in j. par. nu. 44. cum alijs. Marti. Lauden. in tract. de legitimatione. nu. 72. cum alijs. Ioan. Guald. in tract. de arte testandi. tit. j. caut. xiiij. per totam. Ioan. Gario. in repeti. l. j. num. 101. cum alijs. C. de secun. nup. Parisi. in consi. xi. nu. 10. lib. ij. Iacobi. de S. Georg. in l. quitestamentum. nu. 5. cum alijs. ff. de prob. Ioan. Bapti. de Caccialupis in repe. l. si qua illustris. nu. 69. cum alijs. C. ad Orphicia. Ioan. Corasi. in l. hæres instit. nu. 5. C. de impube. & alijs. Bar. Soc. in consi. lxix. vol. j. Corne. in consi. xxv. & in consi. cccx. vol. j. & in cõsi. ccxvij. lib. iij. Alex. in cons. lxxiiij. lib. iii. & in cons. cl. fit. ij. idem Corne. in cons. ccxxxvj lib. ii. Lauren. Calca. in cõsi. lxij. Rolandi. Bono. in tract. de testa. Rub. xviij. Ex quibus omnibus amplia, & limita sequentibus modis.

1 Amplia primo tantum procedere, quod non valeat statutum disponens spurios ex testamento, vel alia ultima voluntate posse succedere patri suo: quia statutum præberet occasionem fornicandi. l. conuenire. ff. de pact. dotali. c. quemadmodum. de iureiuran. Ita tenet Frede. de Senis. in consi. cclxv. nu. 1. & in consi. cclxxvij. Are. in l. cunctos populos. nu. 15. & Bal. nu. 11. C. de summa tri. idē Aret. in l. testamenti factio. ff. de testamen. Iaſ. in. l. ait prætor. in prin. nu. 11. ff. de iureiuran. Barttho. Soci. in cons. xcv. nu. 9. libr. iiij. Deci. In c. ij. in ii. lect. in ii. no. de consti. Et hanc dicit commu. opi. Ioan. Baptiſta de Caccialupis in repe. d. l. cunctos populos. nu. 170. Deci. in c. in præsentia. nu. 124. de probatio. Ioan. Guald. in tract. de arte testandi. in tit. j. caute. xiiij. nu. 1. Ferdina. Loazes in tract. de matrimo. in ij. dubio, in ij. fundamento pro patre negatiua. num. 7. vbi addocit alios quam plures doct. dicentes eam communem, idem Loazes in tract. de conuersione Paganorum: col. xxii. nu. 7. versic. ex hac ratione. Nicola. Boeri. in decisi. cxxvij. nu. 9. Guliel. Benedic. in repe. c. Raynutius in prin. nu. 39. & hanc opi. tenet Bermondus in d. tract. de publicis concubi. pag. 344. a nu. 63. vsque ad nu. 65. Pala. Ruuios in l. ix. nu. 6. in ll. Tauri.

2 Amplia secundo, vt hęc nostra conclusio non solum procedat de iure ciuili, verum etiam de iure diuino? Vt habetur Genesis. 21. c. vbi dictum est Abrahæ, eijce ancilla, & filium: quia non erit hæres filius ancillæ cum filio liberæ. quod idem atteſtatur Apostolus ad Galatas iiij. c. Quod dictum etiam obseruatur de iure canonico: vt in c. non omnis. xxxij. q. ij. & in c. dicat aliquis. xxxij. q. iiij. & refert Augustin. in c. quid est. xxxv. q. vij. vbi dicit, quod ex lege Dei statutum est quod illi qui ex incestuoso coitu nascuntur, nullo iure parentibus succedant.

3 Amplia tertio, quod si spurio aliquid relinquatur, id a lege legi-

timis liberis vel cognatis proximioribus defertur. Tra tenet Bal. & ibi Sali. in l.j. per tex. ibi. C. de natura. lib. Bar. in l. fi. ff. de his quib. vt indig. Ias. nu. 9. in l. ij. C. de hæred. insti. & eam dicit communem Alex. in l. hæreditas. C. de his quib. vt indig. & in consi. lxxiij. nu. 6. vol. iij. Eandem opi. vbi notab. eam examinat, tenet Bermond. in d. tractat. de publi. concubi. pag. 318. nu. 21. versi. ego autem pu to contrarium. Sed si venientes ab intestato agere noluerint, vt dissimulauerint, vel tacuerint intra duos menses, tuadit fiscus tales res. ita probat tex. in l. j. in §. quibus tacentibus. C. de natura. liberis. & ita expresse per illum tex. tenet Bal. in l. certum, nu. 17. versic. sed pone bastardus. C. vnde legi. Bermondus in d. tracta. pag. 321. nu. 7. Rolandinus Bonon. in tract. de testam. Rub. xviij. nu. 1. Lude. de Sardis in tract. de naturalibus liberis: in fi. in versic. secundo vi dendum est, nu. 1. Ioan. Garronis in rep. l. j. nu. 101. cum aliis. C. de in cun. nup. Et pro ista opi est. tex. in l. x. tit. xiij. par. vi.

4 Amplia quarto, quod si instituatur spurius, talis institutio est ipso iure nulla: cum ipso iure sint incapaces. Vt in Authē. quib. modis natura. effici. sui, in. §. fi. collat. vij. & in Auth. ex complexu. C. de incest. nup. & in l. si spurius. ff. vnde cogna. & in l. si pater, & ibi gl. & in l. nec apud. C. de hæredi. instituen.

5 Amplia quinto, ut tales filij non possint præscribere sibi relictum a patre. Ita tenet Bal. in l. id quod pauperibus. col. fi. C. de rei vendi ca. pro qua opi. allegat gl. nota. in l. nemo. ff. de vsucap. pro leg. vbi probatur, quod spurius vel alias incapax non potest præscribere ma li præscriptione in qua requiritur titulus, prout in vsucapione, & præ scriptione longi temporis, si voluerit præscribere tanquam sibi relic tum ab eo a quo capere non potuit. Eandem opinionem tenet Sa lice. in d. l. nemo dicens, istud procedere etiam si iusto errore putaret se esse legitimum: & ita intelligit gl. idem tenet ipse Sali. in l. j. C. pro hæred. Eandem opi. tenet Alex. vbi hoc duobus fundamē tis comprobat, in consi. lxxxiiij. nu. 7. vol. iij. Bermondus in tract. de publicis concubinariis. pagi. 315. nume. 16. Cor. in consi. ccxxxvi. nu. 4. vol. ii. Fran. Balbus in tracta. præscriptionum, in iiij. par. iij. partis princ. q. xviii. per totam. & in repe. l. Celsus, in j. par. nu. 9. ff. de vsucapi.

9 Amplia sexto, quod si pater in testamēto mandaret bona sua vel partem distribui inter pauperes vel coniunctos, vel illis executor viderit distribuēda, non poterit executor eligere spurium. Ita tenet Bal. in l. id quod pauperibus. C. de episco. & cleri. nu. 14. q. xxij. Ratio est: quia spurius non venit appellatione coniunctorum, nec executor poterit illa bona distribuere contra prohibitionem iuris in personam prohibitam, ne concedatur per indirectum quod pro hibetur directe: & si distribueret spurio, videtur esse relictum a pa tre, quia factum exequutoris exequentis voluntatem iudicatur idem cum facto testatoris: vt in l. vnū ex familia, in §. si de falcidia quæ catur, ff. de lega. ii. vbi dicit tex. quod electus non dicitur capere ab

illo

illo qui eum eligit, sed ab illo cuius iussu electus fuit. Eandem opin. tenet idem Bal. in l. ab eo. C. de fideicom. & pro ista opi. est tex. in l. si his qui. ff. de vulgari. vbi qui non potest capere per se, nec alio mediante: nec etiam videtur datum arbitrium exequutoris, ut dispo nat contra ius: ut in l. quanquam. ff. de ritu nupti. & in l. Lucius. ff. ad municipa. & pro ista opi. est tex. in d. l. j. C. de natura. libe. eandē opi. tenet Cor. in cons. ccxxvj. nu. 10. vol. ij. Bermondus in tract. de publicis concubinariis, pag. 311. nu. 8. Ioan. Guald. in tracta. de attestandi: tit. j. caute. xiiij. nu. 9. Guliel. Benedict. in repe. c. Rai nutius in verbo, & uxorem nomine Adelasiam in v. decisio. nume. vi. de testam. Pala. Ruuios in l. ix. nu. 16. Tauri. Alex. in consi. iij. nu. 1. vol. vii. Lauren. Calca. consi. lxij. nu. 7. Quam amplia - tionem declara ut per Nicola. Boerium ubi ponit Docto. tenentes contrariam in deci. cxxvii. nu. 14. & 15.

7 Amplia septimo, habere locum econuerso: nam ita eodem modo pater non succedit filio. Ita concludit Bal. in Auth. licet. C. de naturalibus liberis. quia inter eos nullum ius agnationis uel cognatio nis reperitur: ut notatur in l. hac parte. & in l. si spurius. ff. unde co gna. Hanc opi. tenet idem Bal. in l. j. C. de episco. & cleri. & ante eum tenuit Azo in Summa. C. de hæredibus instituen. & C. de legi. ti. hæredib. Barto. in l. fin. nume. 5. ff. de his quibus ut indignis. Guliel. Benedictus in repeti. cap. Rainutius, in uerbo, & uxorem nomine Adelasiam. decisio. v. nume. 133. Ias. in. §. pœnales. nume. 61. Institu. de actio. vbi pro hoc allegat tex. in d. authen. l. licet. Hanc etiam opinionem tenet Matthæs. in tract. de successionibus ab intestato. in ii. memb. ii. articu. princ. nume. 6. Bermondus in tracta. de publicis concubinariis, pagina 157. nume. 77. versicu. & econuerso notare. ubi hoc notabiliter declarat. Alexand. ubi allegat Barrol. in aliis locis idem tenentem, in consil. cl. nu. 6. libr. ii. Chassaneus in consuetud. Burgun. in titu. (Des successions.) Rubric. vij §. primo. num. primo, & secundo, fol. 285. colum. ij. Ioannes Baptista de Caccialupis in repeti. l. si qua illustris nume. 77. C. ad Orficia.

8 Amplia octauo, quod tales filij spurij non succedunt parentibus ex parte patris ab intestato. Ita probat tex. in d. l. j. in fine. C. de natura. liberis. & in l. si spurius. ff. vnde cogna. & ita expresse tenet Cinus in Auth. itaque. C. commun. de successio. & in l. si qua illustris. C. ad Orfician. Ioan. Faber in §. nouissime, Insti. eod. tit. Ioan. Bapti. de Caccial. in repe. d. l. si qua illustris nume. 79. & hanc opi. tenet Ludo. de Sardis in tract. de natu. libe. in §. de successione spuriorum. in vij. q. nu. 12. Cisuentes. in l. ix. Tauri. nu. 4. De iure regio probatur in l. xii. ti. xiij. par. vi. Quod in filiis clericorum locum non habet. quia nec ab intestato nec ex testamento succedunt parentibus ex parte patris: ut in l. xxii. tit. iij. lib. j. ordina. & in l. ii. ti. iij. lib. v. ordina. quę ll. approbantur etiã per l. ix. Tauri. & ibi hoc tenet Cisuentes. nu. 12.

9 Amplia nono, habere locum in filio incestuoso : nam filius incestuosus scilicet natus ex consanguineo, & consanguinea, non succedit parentibus. Ita tenet gl. & ibi communiter Doct. in d.l. si qua illustris. in gl. in ver. cum legitimis. & in §. nouissime. Instit. ad Orphicia. tex. in l. xi. tit. xvij. par. vii. & pro ista opi. est tex. quē ibi notat, & intelligit. Cifuentes in nu. 11. in d.l. ix. Tauri. Roderi Xarez in gl. i. tit. vi. lib. iii. Fori, fol. 95. pag. 1. versi. hæc in successione parentum. & hanc esse commu. opi. tenet Baptista de Caccialupis in repe. d.l. si qua illustris, nu. 96.

10 Amplia decimo, habere locum in filiis adulterinis ? Vt est text. quem ibi ad hoc notat Cifuentes, nu. 2. in d.l. ix. Tauri.

11 Amplia undecimo adeo procedere, quod talis filius non potest aliquid a patre capere ex lucratiuo contractu aut oneroso, per se neque per interpositam personam. Vt in l. j. & ibi gl. Ci. Bar. Bal. & Salic. C. de natu. libe. licet contrarium teneat gl. ij. in l. qui testamentum. ff. de probatio. quæ in contractu oneroso contrarū dixit, quam sequitur Bal. in l. si is qui. ff. de vulga. & pupil. sed illam gloss. reprehendunt ibi Iacobus Butri. Sali. & Flori. ne per hunc modum faciliter fraus fieri possit de contractu ad contractum. Hanc ēt opi. tenet Io. Guald. in tract. de arte testandi, tit. j. caute. xiiii. nume. j. Guliel. Benedict. in repe. c. Raimutius, in versi. & vxorē nomine Adelasiam, in decisi. v. nu. 129. Aret. in l. si is qui ex bonis. nu. 6. in fi. ff. de vulg. & pupil. Bermondus, vbi eam notabiliter intelligit, in tract. de publicis concubinariis : pag. 325. nu. 32. versi. & prædicta conclusio. Iacobi. de Sancto Georg. vbi eam notabiliter declarat, & gl. ibi, quæ communiter vt supra dixi reprobatur, in d.l. qui testamentum. nu. 8. cum seq. ff. de probatio.

12 Amplia duodecimo procedere, ut neque substitui possit per patrem. Quod procedit in substitutione vulgari : quia virtute talis substitutionis non potest succedere. ratio est : quia directe, & non per interpositam personam per vulgarem succeditur patri, cum sit eius testamentum : vt in prin. Instit. de vulga. Et istud procedit etiā quando pater grauasset filium naturalem, & legitimū restituere hæreditatem spurio : quia per istam fideicommissariam succedere non posset : cum per illam succedatur in bonis testatoris per mediā personam instituti : vt in l. cohęredi. in §. cum filiæ. ff. de vulga. in quibus bonis spurius est incapax. si uero spurius fuerit legitimo filio substitutus pupillariter, tunc eueniente casu substitutionis admittetur ex expressa pupillari ad bona impuberis tantū : ad quę bona spurius est capax, etiā ex dispositione patris, quia licet sit prohibitus succedere patri, non tamen prohibetur succedere fratri : ut est text. in l. si his qui ex bonis. ff. de vulga. & pu. Et hanc distinctionem posuit gl. singu. in Auth. quibus modis natura. effician. sui, in §. fi. in verbo, participium. collat. vij. sequitur D. Couarruuias in iiii. Decre. in ii. parte, cap. viii. §. v. numero 4. Guliel. Benedict. in repe. §. Raimutius, in verbo, & vxorem nomine Adelasiam, decisi. v. nu. 128. Ean-

115. Eandem opi. vbi eam notabiliter examinat, tenet Bermondus in tract. de publici. concubina pagi. 316. nu. 17. ver. sed an spurius,

13 Amplia decimotertio, ꝙ si pater cum non possit aliquid relinquere filio spurio, donavit bona sua ecclesiæ, & ecclesia postea donavit spurio, non valet donatio quia secunda donatio præsumitur remuneratio, quæ non potest fieri in persona spurij. Ita tenet Bald. in l. eam quam, nu. 40. C. de fideicommiss. quem sequitur Pala. Ruui. in repe. rub. de donation. §. xxx. nu. 14. vbi dicit esse valde notãdum, & vidisse in pract. Facit etiam quod notat idem Pala. Ruui. in d. rubr. §. lxvij. num. 19. Sed Bal. vbi supra, cõcludit, ꝙ si ecclesia instituta vel cui donatum est a patre, postea donaret spurio intuitu paupertatis & paupertatis, vel expressa causa remunerationis, talis donatio possit substineri de iure. & ita expresse tenet Alex. in consi. xiij. numero 1. volum. 7. Bermondus in tracta. de publicis concubinariis. pagi. 312. nume. 10.

14 Amplia decimoquarto, vt talis filius non succedat in feudum. Ita tenet Bal. in consi. ccvij. nu. 1. vol. 2. pro qua opin. est tex. in cap. j. in §. naturales si de feudo defunct. conten. sit inter do. & agnat. vasal. Eandem opin. tenet Io. Andr. in c. lator. & in c. per venerabilẽ. qui filii sint legit. Pala. Ruu. in repet. c. per vestras in. §. x. nume. 4. Bellam. in decisi. 742. substitu. de dona. Bermõdus in tracta. de pub. concub. pag. 311. nu. 60. Facit supra dixi. in reg. 360.

1 Limita primo nõ procedere, quãdo filius spurius instituitur sub conditione, scilicet si legitimabitur, quia tunc bene valet talis institutio. Ita tenet Bal. Imo. & Alex. in l. Gallus, in. §. instituens. ff. de libe. & posthu. Albe. in l. libertas testamento. per illum text. ff. demanumis. testa. & in l. quod conditionis ff. de donat. cau. mort. pro qua opin. est glo. in l. fi. in 6. iotelle. ff. de reg. Caton. quã ad hoc allegat Bal. in l. seruus. C. de leg. facit etiam tex. in l. in tẽpus. ff. de hæred. instit. & in l. sicut. & ibi gl. in prin. ff. de quib. mod. vsusfruct. amitt. Et hanc opin. dicit esse comm. Lancel. Deci. in d. §. instituẽs & ibi Ias. num. 5. & Io. Gual. in trac. de arte testandi, ti. 1. cau. 14. nu. 15. & Catell. Cotta in ver. spurius. el 3. & Curt. Iun. in consi. lxxxiiij. nu. 3. Lancel. Galiau. in rep. l. Gallus in. §. & quid si tantum. nu. 4. ff. de libe. & posthu. Et pendente conditione legitimationis spurius potest petere bonorum possessionem, ex qua obtinebit administrationem hæreditatis, antequam legitimetur, vt in l. si quis instituatur hæres. & ibi Bar. & alij Doc. ff. de hæred. instit. idem tenet Bal. in. l. fi. ff. de his qui sunt sui vel alien. iur. D. Couarruuias in Epitome, de sponsalib. in 2. par. cap. 8. §. v. nume. 11. Pala. Ruu. in repe. Rub. de donationib. §. xxxix. numero 4. Fran. Curt. Iun. in dicto consi. 84. nu. 4. Io. Gual. vbi refert alios doct. contrarium tenentes, in dicta cautela 14. nu. 15.

2 Limita secundo, non procedere in nepote: nam nepos legitimus & naturalis ex filio spurio, deficiente prole legitima, potest ab auo hæres institui. Ita tenet Bartol. nume. 3. Imol. & Alexand.

Areti.& Ias.in l.Gallus in.§.quid si his.ff.de liberis.& posth.idem Bartol.in consil.cxviij.incip.odiosus habens filium.vbi dicit quod ita fuit iudicatum.Pan.in c.cum haberet.de eo qui duxit in matrimo.quam poll.per adulter.vbi concludit, quod licet pater non possit instituere filium spurium, non tamen prohibetur ab auo. Hanc opinionem dicit esse communem Ias.in l.hereditas numero.7.C.de his quibus vt indignis.Alex in consi.lxxiij.nu.2.lib.3. & ibi Card rol.Molinæ.in eius addit.Dec.in consi.ccccl xij.nu.17.& 18.Coneus in consi.xxv.nume.10.volu.1.Ioan.Gual. in d.caut.xiij.nume.12.Bermondus in tracta.de publicis concubinariis,pag.346.nume.65.ver.apud Legistas dificilior oritur dubitatio.vbi eã ibi mouet.& in pagi.350.nu.70.eam determinat.Nicol.Boer.in deci.117, numero 16.per gloss.quam ibi Doctor.sequuntur in d.l.fi.C.de natural.liber.Didacus del Castillo in l.ix.in glo.in verbo, ex testamento in legibus Tauri Gulel.Benedict.in repetitio. c.Raynutius in verbo,& vxorem nomine Adelasiam,deci.v.nu. 131. Hanc etiã dicit communem Roder.Xuarez.in lect.l.ix.titu.xi.lib.1.Fori.fol. 73.pagi.2,versi.consideratum & in lectura.l.j.titu.6.lib.3. fori.fol. 88.pagi.2.versi. circa hoc queritur de pulchra quæst. licet contrarium videatur tenere Chass.in consuetu.Burgun.in ti.{Des fiefz.} rub.3.§.1.fol.113.col.4.numero 70.sed in effectu ibi tenet communem opinionem,quia debet intelligi opinio eius stante prole legitima, prout in effectu concludit Iason, ad quem se remittit in dicta l.hæreditas.

Quæ limitatio in nepote nato ex filio incestuoso non procedit, secundum Bald.per text.ibi in l.si quis incesti.nume. 2. C. de incestis nup.quem dicit esse vnicum idem Bald.in cap.in præsentia,numero.35.de probation. Hanc opin.tenet Ant. Corset. in singu. inci. hæres,el 4. Hippol. in singu.cxliii. Alex.in d.§.quod si his.& eam dicit esse communẽ.Salicet.in d. l. si quis incesti. hanc etiam tenet Cisuentes in l.ix.nu.7.Tauri Docto.Couarruu.in Epitome,de sponsalibus,in secunda parte,cap.8.§.v.nume.30. Bermondus in tractatu,de publicis concubinariis.pagi.35.nume. 70. versi. ista conclusio indubitanter procedit.Guleilm. Benedict.in repe.cap.Raynu.in verbo.& vxorem nomine Adelasiam.decisione 5.nume.131.Coneus in consilio xxv.numero 15.vol.1.Castillo.in d.l. ix.Tauri, verbo,ex testamento,Roderi.Xuarez in lectu.l.primæ,ti.6.lib.3. fori,fol.89.pagina 1.licet contrarium teneat Paul.de Castr. in filio incestuoso,in d.§.quod si his nu.6.ad quem respondit Rod.Xuarez vbi supra.& ab opi. Bal. velit recedere Ias.in d.§. quod si his.nume.25.eandem opi.Bal. in d.l.si quis incesti. dicit esse communem Martin.Lauden.in tracta.de legitimat.nu.71.

Quod in nepote ex filio clerico locum non habet, sed possunt ab auo instrui.ita tenet Bal.in d.l.si quis incesti.nume. 2. versi.quæro nunquid hæc lex.C.de incest.nupt. Ratio in qua se fundat est,quia supra dicti filij clerici non sunt incestuosi,sed spurij & ex stupro na

ti.Quam opi. tenet Petrus, Cinus, & Salice. in l.2. C.de episco.& cleric.Abb.in c.ex tenore.& in c.causam quæ.& in c. lator qui filij sint legiti.Alexan.in d.§.quod si his.nume.9. Roderic.Xuarez in lectura l.ix.titu.11.libro 1.fori,fol.73.pagi. 2. eandem opin. dicit esse commu.Corsettus in singu.in verbo, fornicatio & Cisuentes in l.ix.nume.7. Tauri.pro qua opinione est glo. in c.per venerabilem.qui filij sint legit.in verbo, adulterinis. vbi filios clericorum vocat adulterinos.

3 Tertio limita,quandocunque pater aliquid relinquit spurio si ingrediatur monasterium , nam tales legatum bene valet. Ita tenet Gabriel. de Cugno,& ibi Bald.in num.3.versicu.iuxta hoc quero.in l.C.de sacrosanct.eccle.quem sequitur ibi And.de Besetis in repe.nume. 111. Ratio est secundum Bald. quia sicut per oblationem eius filij legitimantur. Authen.quibus mod.natura. effician.sui.§. a quis igitur collatio.7.per obligationem monasterio factam.& illud dictum Bald.sequitur Alexandr.in additio. ad Barrol.in l.cum quis.C.de natur.libe.& in l. necessariis,nu.13.ff.de acquir.hæredit, & ibi Franc.de Aret.Cisuentes in l.x.nu.15. Tauri. Hippol in singu.cclxxiij.Iacob.de santo Georg.in Authen. non licet, nu.11.C. de liberis præteriis.

4 Quarto limita,non procedere de iure canonico:nã de iure canonico filio spurio,adulterino,vel incestuoso, debentur alimenta. Vt est tex.in c.cum haberet de eo qui duxit in matrimon. quam poll. per adulter.Ratio est, ne filius fame pereat. De iure regio est text. in l.§.titu.13.par.6.& Abb.in dicto c.cum haberet.in viti.notab.dicit illum text.non esse alibi ad hoc. Et huic iuri canonico statur hodie, etiam de iure ciuili , secundum glo.in dicto c. cum haberet, in fine,quam sequitur ibi Abb. Card. & alij Corset. in singu. incipiente, spurius.& hanc dicit communem opin.Iaſ.in consi. xxvi. nu.4.libro primo.Ioann.Gualden.in tracta de arte testandi, titu.1. caute.xiiii.numero 13. Et circa hanc limitationem vide quæ dicã in sequenti regula.

5 Quinto limita,vt pater teneatur filiam spuriam dotare, cum dos succedat loco alimentorum.Ita tenet Bar.in d.Authen.ex complexu.vbi dicit se ita dixisse & consuluisse , quod vsque ad quantitatem sufficientem pro alimẽtis,pater potest filio spurio relinquere, & eodem modo filiæ spuriæ pro dote sua , cum sine aliqua dote ne quæ potest ali neq; nubere. Quod dictũ dicit esset menti tenendum Panor.in d.c. cum haberet,nu.5. idem tenet ipse Bar.in l.si fraudator.in.§.qui a socero ff.de reuo.his quę in fraud. cred. dicens , quod si clericus dotasset filiam suam spuriam,valeret donatio , neque ab ea posset auferre quatenus ipsa de iure canonico posset capere pro alimentis.idem tenet idem Bartol.in l.si.nu.7.ff.de his quib. vt indig.Hanc opin.tenet Roder. Xuarez in lect.l.j.ti.6.lib.3.fori.fo.91. pag.1.ver.& per dictum c. cum haberet, Circa quam limitaionem vide quæ dicam regula sequenti.

6 Sexto fallit, quandocunque filius esset legitimatus, nam tunc potest institui a patre. Ita probat tex. & ibi Ioann. Faber in l. cum quis in fine. C. de natu. libe. tex. in Authen. quibus modis naturales efficiatur sui in. §. nullum, collatio. 7. & ita tenet Bald. in c. de causis. numero 34. de officio delega. quem sequitur Ias. in Authenti. qua mulier, nume. 47. C. de sacrosan. eccle. & in l. hac consultissim. §. ex imperfecto, col. 1. C. de testamen. Catellianus Cotta in Memoralib. iuris, in verbo, spurius, el 3. Deci. in consi. cclviij. nume. 6. & Bermondus in tracta. de publicis concubinariis, pagi. 327. numero 39. & in pagi. 359. numero 81. Cisuentes in l. xlj. nu. 2. in legibus Tauri. pro qua opinione est tex. ibi, inquantum dicit quod extantibus filiis legitimis & naturalibus, non succedat legitimatus, ergo a contrario, si non extant, succedit. Facit quod supra dixi in regu. lxix. & vltra ibi dicta notandum est, quod licet filius legitimatus succedat in bonis patris & possit institui a patre, tamen non gaudent nobilitate parentum, sed tenentur contribuere, sicut si legitimati non essent, vt in pragm. ix. Anno 1544. Per quam pragmaticam corrigitur l. ix. in fine titu. decimoquinto parte quarta, & in d. l. ij. in fine Tauri.

7 Septimo limita, in filiis spuriis principum: nam Princeps potest eis donare, & filias dotare. Ita notabiliter concludit Bal. in consi. ccccl vi. nu. 9. volu. 5. facit etiam quod notat idem Bal. in consi. 217. num. 11. volu. 1. quem sequitur Nicol. Boer. in decisi. cxxvii. nume. 17. Hanc etiam opin. tenet idem Bal. in c. j. nu. 30. de constitutis. vbi dicit, q̃ Princeps de plenitudine potestatis hoc facere potest, licet Barb. teneat contrarium in d. c. j. nume. 192. de consti. vbi dicit, q̃ princeps potest dotare filias suas spurias eatenus quatenus sufficiat ad alimenta, per gl. in d. c cum haberet. & per alia de quo ibi per eum. & hoc modo dicit q̃ procedit dictū Bal. ibi. & illud dictū Barb. sequitur Chassa. in consue. Burg. in ti. { Des succeesions) §. 1. fo. 285. col. 2. nu. 14. Sed si hoc esset verum, nullum priuilegium esset in Principe, cum quilibet priuatus non possit facere, etiam si sit clericus, vt supra dixi in 5. limit. præterea pro doctri. Bal. facit quod supra dixi in regu. 43. in 5. limita.

8 Octauo fallit, in matre nam: non extantibus descendentibus legitimus & naturalibus, filius naturalis vel spurius succedit matri tã ab intestato quam ex testamento. Ita probat tex. in l. hac parte & in l. si spurius. ff. vnde cogn. & in l. j. in §. sed si vulgo. ff. ad Tertull. & in §. nouissime. Insti. eo. tit. Probatur etiam de iure regio in l. ix. Tauri. vbi inquit l. q̃ extãtibus filiis legitimis & naturalibus, tales naturales tm̃ vel spurii. ex dispõne matris sunt capaces 5. partis bonorum. & ita tenet expresse ibi Cisuentes nu. 1. Quod tñ est verum nisi talis filius esset natus ex damnato & punibili coitu ex parte matris, quia tunc etiam non extantibus filiis legitimis, filius non succedit matri prꝛterquam in quinta bonorũ parte dumtaxat, si sibi relinquatur non alias, & ita expresse probat supra d. l. 9.

Tauri

Tauri. & ibi expresse hoc tenent Cifuentes & doct. & tex. ibi ponit in fine quando filius dicatur natus ex damnatus et punibili coitu Quod etiam ponit D. Couarruuias in Epitome de sponsalibus, in 2. parte, cap. 8. §. 5. num. 15. cum seq. Quod tamen procedit præterquam si talis mater esset per vim stuprata, quo casu talis filius adulterinus non extantibus legitimis succederet matri. Ita tenet Bal. in l. eam quam nu. 25. C. de fideicommis. vbi tenet, quod si tyranus habuit accessum ad aliquam mulierem per vim quod filius inde natus non dicitur spurius. Quam opi. tenet idem Bald. in l. si qua illustrium, 1. C. ad Orficia. quem sequitur Cifuentes in d. l. 9. nu. 2. & ibi Pala. Ruui. nu. 15. Nicola. de Vbaldis in tract. de successio. ab intest. in 1. parte, numero 45. Pro qua opinione est tex in c. 1. 2. & 3. & in c. ita ne 32. q. 5. & in c presbyteros 50. dist. & in c. 15. q. 6. vbi probant illa iura quod ea quę fiunt contra voluntatem facientis, non imputantur ipsi facienti. Probatur etiam per text. in l. cura. in versicu. neque si per vim. ff. de mune. et honori. Facit etiam pro hoc illud quod notat Ang. de Peru. in l. 1. in. §. remouet. §. ff. de posth. vbi tenet quod sponsa violenter cognita ab sponso, potest ingredi monasterium eo inuito, sicut antea poterat quem sequitur Hippo. in l. 1. in. §. præterea, numero 12. ff. de quæstio.

9 Nono limita, vt non possit instituui hæres per viam fideicommis. spurius fraude cessante potest institui heres a patre, dummodo grauetur pure alteri restituere supra d. hæreditatem. Ratio est, quia cũ pater possit, imo debeat hodie spurio relinquere alimenta, vt in 4. limitatione dixi, et hoc debeat seruari in vtroque foro. Est ergo regula quod qui aliquid capere potest, licet solidum capere non possit potest institui hęres, & grauari alteri restituere pure ita probat text. & in l. cogi. in. §. hi qui solidũ. ff. ad Trebel. vbi gl. 1. ponit exẽplum in filio naturali. sed cum spurius hodie possit aliquid a parentibus capere, & æquiparetur in hoc filio naturali, d. c. cum haberet, ergo idem est dicendum in filio spurio quod in naturali. Ita in specie determinat Ang. & ibi Imol. in l. in tempus. ff. de hęred. institu. idem Ang. in l. 2. C. eod. titu. Alexan. in d. §. hi qui solidum. Bermõdus in tracta. de publicis concubinariis. pagin. 317. numero 20. Pala. Ruios in repe. c. per vestras. §. 10. numero 12. quod etiam videtur tenere Rode. Xuarez, licet nõ se bene firmet, in allegatione 27. fo. 196. pagi. 2. versic. pręterea imo. Ex quo apparet quod licet decisio glo. in l. eam quam. in verbo coguntur. C. de fideicom. sit iuridica tamen Doct. ponentes exemplum ibidem in capace in totum, scilicet de spurio, errant per inaduertentiam, habentes respectum solum ad ius ciuile, vetans spuriis a parentibus alimenta relinqui de quo in d. Authen. ex complexu. C. de incestis nupt. cum similibus, & non respicientes, seu considerantes ius canonicum, de qno in dc. cum haberet. corrigens in hoc ius ciuile cui standum est.

Et hanc limitationem, intelligo veram, vt supra dixi, quandocunque constaret in se nullam fraudem continere, alias non procede-

ret, secundum Io. de Imo. in d. l. in tempus. Alexan in d. §. hi qui so-
9 lidum. & in d. l. 2. C. de heredi. instit. Corneus in consi. 217. numero
3. volumi 3. Io. Guandenlis in tracta. de arte testandi, titu. 1. cautela
14. numero 10.

10 Decimo limita, in fratre: nam frater spurius natus ex eadem m
tre succedit fratri suo spurio. Ita probat tex. in l. si spurius. & in
hac parte. ff. vnde cogna. & ita expresse tenet Ludoui. de Sardis i
tracta. de legitimatione. in 3. parte, cap. de spuriorum successione,
q. fin. Matth. de Afflict. in decisi. 96. Bermond. in tracta. de publicis
concubinariis pagi. 358. numero 78. Catellianus Cotta in Memora-
libus iuris, in verbo bastardus. el 1. Circa quam limitationem vide
D. Conarruui. in Epitome de sponsalibus, in 2. parte, capitulo §.
5. numero 19.

11 Vndecimo fallit, quando filius spurius institutus est ab hærede pa
tris. Ita concludit Barto. in l. si his qui ex bonis, numero 3. in fi
ff. de vulga. & pupil. vbi dicit, quod dicta institutio facta in fauore
spurij, est valida, quia est tali arti testandi non debet presumi frau
argu. tex. in l. edicto. in §. sed hæredem. ff. de aliena. iud. mutan. ca
fact. quem sequuntur ibi omnes Doctor. secundum Ias. numero 10.
Hanc opinionem ante Bar. tenuit Specula. & ibi Io. Andr. in titu.
de successionibus ab intesta. in §. quid si pater instituit, numero 30.
Bald. in l. eam quam, nu. 54. C. de fideicomm. vbi pro ista opinio-
ne adducit glo. in Auth. quibus modis natu. effici sui. in §. fin. in ver
bo, participium. col. 7. hanc opinionem tenet Alex. in consi. 57.
nume. 3. lib. 2. vbi adducit text. in l. qui titij. testamentum. ff. de his
quibus vt indig. in ver. principaliter, vbi dicitur, quod principaliter
consideratur institutio quæ fit per hæredem, non autem considera-
tur institutio remota facta per patrem naturalem in fauorem hære-
dis. Et hanc opinionem tenet Bermondus in tractatu de publicis
concubinariis, pagina 314. nu. 14.

Porro circa hanc regulam cadit quæstio notabilis, An clericus
iam quod non possit instituere filium vel donare, possit instituere
vel donare nurui? Hanc quæstionem reperio in iure nostro tangi
per Hostien. in c. 1. in 2. col. de testamen. vbi concludit, quod cum
talis donatio censeatur fraudulenta, quod nullo modo valeat, per ra
ra quæ ibi allegat, & per supra d. in hac nostra regu. & sequitur Io.
Andræ. ibi & Cardi. 1. col. nu. 3.

Contra quam opinionem, ibi, in c. cum officiciis. de testamen. vi-
detur mihi magis verum per sequentia fundamenta. & in primis fa-
cit nam clericus de bonis patrimonialibus potest testari. c. 1. c. quia
nos. de testamen. etiam de bonis acquisitis intuitu ecclesiæ, ex qua-
dam generali consuetudine nostræ Hispanæ, vt in c. cæterum, de da
natio. & ibi gl. in verbo, ratum. ita tenet Syluester in summa, in ver
bo, clericus. in 4. versi. 2. Guido Papa in decisio. 115. Ioan. Bernar.
in practica, cap. 124. & ita expresse concludit D. Couarru. in c. cum
in officij. nu. 9. de testam. q bodie decisum est per quadam Extraua
gantem

gantem Iulij Tertij nostri Romani Pontificis. vbi permittitur omnibus clericis tam episcopis quam presbyteris vt possint testari de quibuscunque bonis acquisitis, siue intuitu patrimonij siue intuitu ecclesiæ: & sic dico quod clericus non solum de propriis bonis, verum etiam de acquisitis intuitu ecclesiæ potest nurui donare. Et quod talis donatio in se non contineat fraudem, vt præsupponunt supra d. Doct. patet ex sequentibus fundamentis. nam ex tali donatione filio spurio nihil queritur præter alimenta quæ habet ex illis bonis donatis vxori constante matrimonio, vt in l. doce ancillam. C. de rei vend. & in l. 7. ti. 11. par. 4. traditur per doct. in l. in rebus. C. de iure dot. vbi proba ur, quod maritus constante matrimonio est dominus rei dotalis. quod intelligendum est impropriæ. l. 1. §. fin. ff. ad Syllania. quia maritus tantummodo debet recipere fructus dotis vt alat familiam, vt in supra d. iuribus. Et patet hoc, quia soluto matrimonio dos reuertitur ad ipsam vxorem, vel ad hæredes eius. & sic talis donatio non videtur fraudulenta, cum clericus possit filio suo alimenta relinquere, ne fame pereat, vt in d. c. cum haberet. & in l. 2. tit. 11. par. 6. & ita dixi supra in 4. limita. & dicã infra in regu. sequen. & pater clericus tenetur dotare filiam. cum dos succedat loco alimentorum, vt supra dixi in 5. limitatione. Quod non solum habet locum ex bonis patrimonialibus, verum etiã ex bonis intuitu ecclesiæ acquisitis, vt est gloss. in cap. omnino 21. distin. facit quod infra dicam in regula sequenti, in 3. Ampliatione. Et si dicatur quod talis donatio facta nurui esset fraudulenta, quia excederet quantitatem, vt in d. regula sequenti, in 3. amplia. hoc esset verum in persona filiorum: sed in persona nurus, hoc non est fraus, nec donatio dicit excedere quantitatem, cum, vt supra dixi, maritus ex bonis datis vxori suę a patre clerico præter alimẽta, et sic sibi necessaria alia habere non potest. Nec obstant dicta in regula sequenti, in 1. limitatione. quod si filius possit alias habere vnde se alat, ꝙ pater non tenetur eum alimentare: quia hoc est verum ꝙ pater non tenetur, sed licet non teneatur ita vt possit compelli, si vult bene potest, & sic nubere filium cum vxore cui fecit donationem licet filius, vt supra dixi, habeat dominium. Et si opponatur etiam, quod talis maritus potest instituí ab vxore: hoc etiam nõ obstat, cum spurius possit instituí ab hærede patris, & valeat institutio vt supra dixi in 11. limitatione. Præterea quia est in potestate vxoris instituere maritum vel non. Nec etiam obstat quod isti habeãt inter se filios, & post mortem matris hæreditas clerici ad eos deueniat, quia tunc donatio non censetur fraudulenter facta, cum clericus possit, instituere nepos ex filio spurio natos, vt supra dixi in secunda limitatione, in fine. & sic non est fraus quod post mortem aui clerici, vel matris hæreditas vel donatio peruenit ad nepotes filij spurij clerici. & sic concludo valere talem donationem per supradicta fundamenta, & per alia quæ ex supra dicta regula & sequẽ ti possunt colligi, verum etiam si post mortẽ nurus cui clericus fecit

eis

cit donationem, illud quod ex donatione peruenit ad nurum, & sic ad vxorẽ filij spurij, veniat ad hęredes vxoris soluto matrimonio isti hęredes tenerentur maritum, & sic filium spurium alimentare ex hæreditate clerici. si filius alias non habet vnde se alat, non pe text. in Auth, præterea. C. vnde vir. & vxor. sed per dicta in sec ti regula, in quarta ampliatione, vbi non solum parentes, verum et hæredes ipsorum tenentur alere filium spurium. Quæ opinio supr dicta maxime procedit si talis donatio esset nurui a clerico facta a te quam cum filio contrahat matrimonium. licet postea contrahat cum post donationem sit in arbitrio uxoris contrahere matrimonium cum filio eiusdem clerici vel non.

REGVLA CCCLXVII.

FILIVS spurius de iure canonico, debet habere alimenta a pa rentibus. Hanc regulam probat tex. in cap. cum haberet, in fine, de eo qui duxit in matrimonium. quam polluit per adulte. Circa quam regulam vide doctor. supra positos in præcedenti regula, & Lambertinum, vbi circa alimenta plura adducit, in tracta. iuris pa tronatus, in tertia quæstione princi. 3. lib. 2 primo articulo vsque ad finalem, folio 392. cum sex sequentibus.

1 Amplia primo, vt dispositio huius regulæ seruetur in vtroque fo ro quia ius ciuile in hoc corrigitur per supra dictum tex. in d. cap. cum haberet. Ita probat glo. in d. c. cum haberet. in gloss. fina. in fi verbis, vbi hoc tenent Doctor. sequendo d. glo. præcipue Abb. nu mero 5. & hanc opinionem dicit esse communem. Deci. in c. clerici. numero 4. de iudic. & in presentia. nu. 115. de probatio. Hanc etiam opinionem dicit esse communem, Ripa in reperit. l. si vi quam, quæstione xxvii. numero 68. C. de reuocan. donatio. & in Rubri. ff. de verborum obligatio. numero 58. & Corsettus in singu lari incipienti, Filij spurij. & in Repertorio ad Abb. in verbo, ali menta. Neuiza. in sua Sylua nptiali, libro tertio, numero 25. Ber mondus in tractatu de publicis concubinariis. pagina 34. nume. 72. Calcaneus in consi. 62. nu. 12.

2 Amplia secundo, non solum procedere in vita verum etiam in morte: nam parentes in morte possunt relinquere alimenta filij spu rijs. Ita tenet Barto. in l. fi. nu. 7. ff. de his quibus ut indignis, vbi di cit, quod filio potest aliquid relinqui a patre tempore mortis, tamen vt sufficiat illi ad allimenta. quem sequitur Roderi. Xuarez in le ctura l. 1. titu. 6. lib. 3. fori, fo. 91. pagi. 1.

3 Amplia tertio, habere etiam locum in dote, nam pater tene tur dotare filiam spuriam, & potest aliquam rem ei afsignare in mar te pro dote Ratio, est quia dos succedit loco alimentorum, & bo num est argumentum de alimentis ad dotem. l. cum post. §. genet. ff. de iure dotium. & l. prima. ff. soluto matrimo. Ita tenet Barto. in d. l. finali, numero 7. ff. de his quibus vt indignis. Abb. in d. c. cum ha

beret

beret.nu.5.Roderi. Xuarez in d.l.j.tit.vi.lib.iii.fori. fol.91.pag.1. & uide quod supra dixi in regu. præcedenti, in limita. Quod non solum habet locum in laicis, verum etiam in clericis: quia clerici tenentur dotare filiam ratione alimentorum, tam de iure canonico quã ciuili: ita tenet Bar. in d.l.fi.ff. de his quib.ut indig. & in l. vxorem. in §. pater.ff.de lega.tertio.quem sequitur Guliel. Benedict.in repe. c. Rainutius. in verbo, dotem quam ei dederat: num.23.Ioan. Bapti. Caccialu. in repe.l.si qua illustris.nu.92.C.ad Orphicia.Cifuentes in l.ix. Tauri,nu.9. Quod non solum habet locum in bonis patrimonialibus, uerum etiam ex bonis intuitu ecclesię acquisitis. ut probat gl. in c. omnino.xxxi. distinctio. & ita tenet per eam, ubi eam notabiliter declarat Pala. Ruuios in repe.c. per uestras.§. xxi,nu.13.Bermondus in d.tract.pag.337.nu.53.& 54.

Quod est uerum nisi dos excederet magnam quantitatem; quia tunc præsumeretur fraus: secundum Bar. in l.j.C. de natu.libe.Abb. in consi.cxv.vol.ii.facit tex.in l.filiæ.ff.de lega.iii.& in l.quęro.ff. de iure doti.Ioan.Gual.in tract.de arte testandi: tit.j. cautel.xiiii. nu.11.Rodericus Xuarez in supra dicto loco. Nicolaus de Vbaldis in tract.de successio. ab intestato: in j.parte,nu.50. Nicolaus Boer. in decisio.cxxvii.nu.7.Guliel. Benedictus in repet.c.Rainutius. in verb. & vxorem nomine Adelasiam. decisi.v.nu.126. de testam. Matthesi. in tract.de successio.ab intestato: in iii.membr.j.arti.nu. 8. Cifuentes in l.ix. Tauri.nu.10. Chassa. in consut. Burgund. in tit.(des successions.) Rub.viij.§.iij.nu.11.fol.285. col.ij.Caccialu. in repet.l.si qua illustris. nu.91. Quod tamen hodie de iure regio est taxatum vsque ad quintam partem bonorum patris, quam potest relinquere filiis spurits pater vel mater in vita vel in morte: de quà filij possunt ad libitum disponere in uita vel in articulo mortis, etiã quantum ad proprietatem: ut probatur l.ix.& x.in legibus Tauri: & ibi Cifuentes,& Docto.Pala. Ruuios in repet.c. per vesteras.§. xxiij.nu.10.Xuarez in lect.i.j.ti.vi.lib.iij. fori,fol.91.pag.2.

Amplia quarto procedere, ut non solum pater, & mater teneantur eos alimentare, uerum etiam successores ipsorum. Ita tenet Bal. in Authen.licet.C.de naturali.libe. & notatur in d.c. cum haberet. Chassa,in consue.Burg.in tit. (Des successions.) rubr.viij.§.iij.fol. 284.col.iij.nu.3.Bermon.in tract. de publicis concubinariis: pagi. 336.nu.52.Laur.Calca.in cons.lxij.nu.17.Mathesi.in sing.cxlviij. Abb. in consi.cxv.in ij.vol. Et pro ista opi.est text. de iure regio. in l.viij.tit.xiij. patre vi. Quod etiam procedit si fiscus sit hęres. ita tenet Pala. Ruuios in repe.c.per.vestras.§.xxiiij.nu.8.& 9.& sic quod quandocunque bona sunt confiscata, fiscus teneatur alimentare filios, etiam spurios.

Quinto amplia, habere locum in filiis incestuosis. Ita notabiliter per d.c.cum haberet, tenet expresse Nicol.de Vbal.in tract.de successio.ab intesta in j.par.nu.46.& ante eũ Imo. in l. ex facto.in.§. quis rogatus,el j.in v.col.nu.7.ff.ad Trebellia,D.de Segura.in l. cohæredi.

cohæredi. in §.cum filię.nu.123.ff.de vulga.& pupil. D.Couar.in Epitome de sponsalibus.in ij.par.c.viij.§.vj.nu.6.in fi.Roder.Xuarez in l.j.tit.vi.lib.iij. fori, fol.91.pag.2. Quę opinio comprobatur per text. in l. ix. Tauri: ubi permittitur matri vel patri relinquere filijs incestuosis quintam partem bonorum suorum ratione alimentorum. Licet contrarium teneat Bal. in Auth. ex complexu.nu.1.C. de incestis,& inutil. nupt. & Pala. Ruuios in d.l.ix.nu.50. Tauri & Ludo. de Sardis in tract.de naturali. liberis: in §.de obligationes inter patrem,& filium. nu.4.in fi.

6 Amplia sexto procedere,ut pater vel mater pro anima filij spurij præmortui possit in uita sua donare, vel in morte relinquere: quia licet post mortem cibo non indigeat corporali, tamen necessarius ei est cibus spiritualis pro anima: & cui debetur cibus corporalis, fortius debetur ei spiritualis pro redemptione animę. Ita tenet Ioa. ber in.§.pœnales. Insti.de perpet. & tempora.actio.nu.8.in fi.quem sequitur Guliel. Benedi.in repe.c. Raimutius, in uerbo,& uxorem nomine Adelasiam decisi.v.nu.125.de testam.

7 Amplia septimo habere locum, etiam in nepote, uel pronepote: nam auus,& proauus, deficiente patre uel matre, tenentur alere nepotes,& pronepotes. Ita per tex.in d.c.cum haberet.in fi.tenet Nicol. de Vbal. in tract. de successio. ab intestato.in.j.par.nu.47.quę sequitur Barto. Soci. in consi.clxj.nu.1.lib.ij.col.ij.versi.quanto,& ultimo præmitto.eandem opinionem tenet D.Couarru. in d.Epitome,in ii.par.c.viij.§.vj. vbi dicit,quod non obstat tex. in l.vltimo xix.par.iiij.ubi probat tex.filios spurios alendos esse a matre,auo, & proauo materni generis. quia text. ille loquitur secundum rigorem iuris ciuilis, non autem attenta æquitate iuris canonici, de qua in d.c.cum haberet.

8 Limita primo hanc regulam non procedere,quandocunque filius habet vnde se alat: nam tunc pater non tenetur eum alere.Ita probat tex.in l.si quis a liberis,in.§.sed si filius.ff. de libe. agno. tenet Ant.de Butrio,& ibi Abb. in d.c.cum haberet.nu.10. Baptist.Cacialupus in repe.l.si qua illustris.nu.93.C.ad Orficia.Soci.in consi. cxxi. nu.47.lib.iiii.Lauren.Calca.in consi.lxii.nu.14. Nicol. de Vbaldis in tract. de successioni. ab intestato. in j. par.nu.49. Decius in consi.ccccclxxvi.Alex.in consi.lxiiii. nu.4. lib.ii.& Bermodus in tract. de publicis concubinariis,pag.339.nu.58.vers.sed aduerte. Cisuentes in l.ix.nume.1. Tauri,ubi concludunt,quod quandocunque tales filij habent unde se alant, uel possunt se alias suis laboribus alimentare, patres ad hoc non tenentur. Quæ limitatio in se maximam æquitatem de iure uidetur continere: quia ratio finalis supra dictę regulæ est,ne filij.spurij priuati alimentis,pereant sime: quæ ratio cessat,quando spurius habet bona, uel artem ex qua bus potest se alimentare,nam tunc cessat dispositio huius regulę: & cessante ratione,cessare debet dispositio legis: ut in l. adigere. in §. quamuis,ff.de iure patrona, De iure regio probatur in l.vi.tit.xix. par.iii.

par.iii. Quod tamē intellige procedere, nisi dedecus sit filiis artem quam sciunt exercere. ita concludit Bar. in tract. de alimentis. quē sequantur supra dicti Doc. & ita tenet Pala. Ruui. in repe.c.per ve stras.in §.xxiii.nu.7. D. Couarruuias in d. Epitome de sponsa. in ii.parte,c. viii.§.vi.nu.9.

2 Limita secundo, quandocunque pater eget, & nō habet vnde pos sit predictos filios alere: nam tunc non tenetur ultra quam facere potest. Ita probat glo.in d.c. cum haberet. & ibi Abb.per eum, nu. vi.De iure regio probarur in l.v.tit.xix.par.iiii.

3 Limita tertio, quando talis filius commisit aliquam ingratitudinem contra patrem: nam omnes causæ sufficientes ad exhęredandū filium de quibus in Authen, vt cum de appellatione cogno.in.§.cau sa.collat.viij.glo.in c.quintauallis. de iureiuran.sufficiunt ad priuā dum eum alimentis. Ita probat gl.in l.si quis a liberis.in.§.idem iu dex. in ver.detulerat.ff.de libe.agnoscen.& in l.fi.in uer.promerue ra.C.de alen.libe.& ita expresse tenet Abb. in d. c. cum haberet. nu.10. & facit quod supra dixi in regu.cccclxviii.in.iii. limita.

REGVLA CCCLXVIII.

Filius non potest instituí a patre sub conditione casuali vel mixta, nisi sub contraria exheredetur: alioquin testamentū est nullum. Hanc regulam probat tex.in l.si pater.C. de instituť. & substi. ibi,iure testatus non uidetur. Facit etiam tex.in l.j.ff.de iniust. rup. tex.in l. Lucius. in uerb.nullius esse momenti.ff. de condi.& dem.

Hanc regulam limitat quatuor modis Bernard. de Luco in regu. dcxxvii.remittendo se ad Ias. in d.l. si pater. Eandem etiam ampliat quinque modis,& limitat uno & viginti modis Gerardus Alber. in reper.d.l.si pater. a num.62. vsque ad nu.131. Circa quam regulam notandum est, quod hodie corrigitur d.l. si pater. & talis conditio reijcitur de medio usque ad legitimam filij, & ualet testamentum: ita tenet gloss. in d.l. si pater. in uerbo, erat; & in l. finis quoque.in uerbo, constat.ff. de hęre. instituen. Barto. in d.l.si pater. num.2. ubi dicit quod usque ad suum tempus omnes Docto. tenuerunt contra supra dictam glo. in d.l. si pater, pro qua opin. adducit tex. in l. scimus.in §.cum autem.C. de inoffic. testamen. quam opinio.glo.& Bar.dicit esse communem Ias.in d.l. si pater. num.19.& ibi Alexand. & Docto. precipue Iacobi. de sancto Georg.num.13. ubi dicit,quod in quęstione facti obtinuit secundum opin. illius glo. & quod ita fuit iudicatum per tres sententias. Eandem opin.ubi latissime eam examinat,& dicit supra dictam regulam esse correctam per tex. in d.l.quoniam in prioribus.C.de inofficioso testam.tenuit Roden. Xuarez ubi plura in hoc adducit,in repeti.d.l. quoniam in prioribus,fol.6.col.iii.versi. sed ad pleniorem intellectum huius legis,a num.1.usque ad fi. & idem Xuarez in eadem repet. fol.14.in ampliatione,per totam. Eandem opinionem tenet Fran.de Ripa

in

in rubr.ff.de vulgari.nu.157.Bern. de Luco in d.regula decxxvij. Montaluus in glo.l.ix.tit.iiij.par.vj.& Guliel. Benedict. in repet. c. Rainutius. in verbo,deliquit.nu.28.de testam.Pro qua opinione videtur tex. de iure regio in l.ix.& xi.tit.iiij.par.vj.& in l.xvij. ti.j.parte vj. in fi.ibi,(deuen la auer libre y quita sin embargo y sin agrauamiento y sin ninguna condicion.)Licet aliqui Doct.quos refert Roderi. Xuarez in d.fol.6. teneant contrariam opi.gl. & Bar. & licet opi.contrariam dicat esse veriorem Deci.in d.l.si pater.nu. 14. in pe.col.in medio.ver.in fi.gl.sed ibi etiam dicit opi. supra dictam Bar.& gl. esse commu. quam opi. Decij sequitur Ioan.Gorsius in Rubr.uu.9.C.de impube.& alijs substitutionibus.

REGVLA CCCLXIX.

FILIVSFAMILIAS non tenetur de mutuo. Hanc regulam probat tex.in l.j. & ibi Doctor.ff.ad Macedonia. De iure regio est tex.in l.iiij.tit.j.par.v. Circa quam regulã vide Doct.in l.iiij.§.j.ff.quod cum eo.Ias.in l.qui cum se.ff.de re iud.Bal.in l.Macedoniani,C.ad Macedo.in l. si filiusfamilias.ff.si certum peta.Gome.in prin.Insti.de actio.nu.47. Alciatum in tract. præsumptionũ, in j.regula præsump.xlij.

Hanc regulam limitat quinque modis tex. in l.ij.C.ad Macedonia. Eãdem regulam limitat vndecim modis Petrus de Vnzoila.in practica artis notariatus.in.§.de filiosamilias,& vnde dicatur.nu. 25.vsque ad fi.& ibi a nu.1.vsque ad nu.25. tractat materiam huius regulæ,quas xj. limitationes ante eum posuit gl. in.§.illud. in verbo,senatus. Insti. quod cum eo.

1 Vltra quas limitationes limita.j.quandocunque filiusfamilias recipit pecuniam mutuo ab alterio fratre qui etiam erat in potestate patris. Ita probat gl. in l.frater a fratre.in gl. magna: versi.item quæro.ff.de condi.indeb. qnæ vult,quod alter frater obligetur naturaliter,& ciuiliter,& cum effectu: & sic glo. non vult quod habeat locum senatusconsultum Macedonianum. Quam gl. ad hoc ponderat Sali. ibi Bal. in l.fi.col.iij.circa fi.C.quod cum eo. eandem gl. dicit esse uerã,& non habere contradicentem in hoc,vbi assignat rõnem huius similitudinis, Ias. in l.frater a fratre,in j. lect.nu.36.

2 Limita secundo,non procedere in foro conscientiæ: nam filiusfamilias qui vtitur exceptione Macedoniani,vbi vere fuit sibi mutuatum,incurrit peccatum: Ita concludit Innocent.in c. quia plerique, nu.5.de immunita. eccles.quem sequitur ibi Abb. nu.26. Alex. in additio. ad Bar.in l.j.in j. additio.ff.ad Macedo.Ias.in l. si filiusfamilias,nu.1.ff.si certum peta.

REGVLA CCCLXX.

FILIO studenti mutuum factum,potest repeti a patre. Hanc regulam

regulam probat tex. in l. sed Iulianus, in §. proinde, & ibi gl. ff. ad Macedonia, & ibi Barto. gl. in l. Macedoniani, in verbo, non recusaret. C. eo. tit. Hanc opinionem tenet Bal. in l. omni modo, in §. imputari, col. fin. C. de inoffi. testamen. Alex. in l. fi. C. de nego. gest. Soci. in regula cxxxvij. in i. limita. De iure regio probatur in l. vj. titu. j. parte. v.

1 Amplia primo habere locum, si receperit libros commodatos, & postea moriatur: nam tenetur pater eos restituere sicut mutuum. Ita tenet Ioan. de Anania in c. j. de Magist. Petrus Rauennas in Alphabeto suo, in versic. scholaris. quos sequitur Petrus Rebuf. in tract. de priuilegiis scholarium: priuil. lviij. nu. 2.

2 Amplia secundo, etiam si contra voluntatem patris filius esset in studio: nam tunc pro ea parte quam domi expensurus erat, pater indistincte tenetur. Vt in l. iij. in §. proinde. ff. de in rem verso. & ita expresse per illū tenet Petrus de Vnzola, ubi hoc declarat, in practica artis notariatus. §. de filiofamilias, & vnde dicatur, nu. 30.

3 Amplia tertio, habere locū in monacho: nam si abbas mittit monachum ad studium, in dubio videtur se obligare ad expensas factas per monachum in studio. Ita expresse concludunt Doct. præcipue Areti. vbi hoc notabiliter declarat, in c. ex parte, nu. 13. & 14. de accusatio.

4 Amplia quarto, non solum habere locum in filio studenti, verum etiam in alio quocunque filio quandocunque fecisset se debitorem, vt se aleret: quia tunc teneretur pater soluere illud debitum contra tum pro alimentis? Vt notatur in l. libertis quos, in §. j. ff. de alime. & ciba. leg. & ita expresse tenet Matthæ. de Afflict. in decisi. Neapoli. decisi. x. nu. 4. Aret. in d. c. ex parte, nu. 13.

1 Limita primo, quando filius erat aptus ad studium, & studebat: alioquin pater non tenetur. Vt in l. Stichus. ff. de leg. iij. Quod tamen est verum quando filius non erat in studio voluntate patris: si vero esset in studio de voluntate patris, tunc siue filius bene studeat siue non, pater tenetur: Nisi pater crederet filium bene studere, & creditor sciebat eum non dare operā literis, tunc patri daretur exceptio contra mercatorem petentem pecuniam mutuatam, argum. tex. in l. si quis cum sciret. ff. de vsucap. pro empto. & in l. cū quis. ff. de solutio. & ita expresse tenet Petrus Rebuf. in d. tract. de priui leg. schola. priuil. lviij. nu. 6. & 9.

1 Limita secundo procedere, tantummodo vsque ad eam quantitatem quam pater solebat subministrare filio, non vltra. Ita probat tex. in d. l. sed Iulianus, in §. quod dicitur. ff. ad Macedonia. & ita expresse tenet ibi Sali. & Albe. nu. 10.

1 Tertio limita, habere locum considerata patris facultate, & alia familia: & secundum hoc debet iudex arbitrari vt pater teneatur, & non vltra. Ita tenet Albe. in d. l. sed Iulianus, in §. quanquā, nu. 11. ff. ad Macedonia. quem sequitur Petrus Rebuffus. in d. tract. priuil. lviij. nume. 7. nam saltem tenebitur pater ad illam quantitatem

quam domi studens erat impensurus, & non vltra: quia ibi non ri-
uebat vento, vt lupus: vt dicit gl. in l. fi. C. de alimen. pupil. præst.
facit quod supra dixi in iiij. ampliatione. Quam limita. intellig.
quando filius erat in studio contra voluntatem patris, vt etiam
supra.

4 Quarto limita, quandocunque constaret quod pater prouidebat
lio suo de rebus necessariis: nam tunc pater non tenetur de mu
facto per filium etiam studentem, Ita probatur de iure regio in l.
ti. xix. par. iiij. Quod tamen est verum, quandocunque is qui mu
tuauit filio, sciebat quod pater prouidebat ei de rebus necessariis
secus tamen si hoc ignorabat: nam tunc bene potest agere contra
patrē: vt in l. sed & si pupillus, in. §. prescribere. ff. de institutoria,
& in l. fi. ff. pro suo, & ita expresse tenet Sali. in d. l. sed Iulianus, in
. §. quod dicitur, in fin. verbis. ff. ad Macedonia.

5 Quinto limita, non procedere hodie de iure regio. Vt in pragma
ti. vi. de Valladolid, Anni Domini. 1542. vbi fuit statutum, quod si
aliquis mutuauerit vel vēdiderit aliquam rem filio scholari, non
possit mutuum vel debitum a patre vel a matre petere, nisi ab ip-
somet filio. Quam pragmaticam intelligo veram, nisi clarissime
constitisset q̄ pater non prouidebat filio suo de alimentis necessa-
riis in studio: quia tunc illud quod appareret esse mutuatum filio,
bene posset a patre peti, non obstāte supra dict. pragma. vt supra dic-
tum est.

REGVLA CCCLXXI.

Filius scholaris non tenetur libros a patre datos, post eius
mortem conferre, licet cum fratribus succedat: sed eos habebit pre-
cipuos. Tex. est & ibi glo. in l. quæ pater. ff. fami. hercis. & in l.
filię cuius. C. eod. tit. & ibi Cin. & Salice. Bar. in l. j. §. nec castren-
se. ff. de collat. bono. & glo. in pragmatica sanctione: in tit. de colla-
tionibus; in. §. vt liberius, & hęc opi. est communis secundū Iaſ.
in. l. filię licet, in fi. C. de colla. Alberi. & Alex. in. l. si donatione.
in fi. eo. tit. Fabianus de Monte, in repe. Authen. nouissima. quæst.
xxvi. in prin. C. de inoffi. testamen. Alex. in cons. 50. nu. 17. lib. vi.
& in consi. cxlix. in fine, lib. vij. Ioan. Sanxon. in Consuetud. Tu-
ronens. in ti. {De succession de gens roturiers.) fol. 309. col. iiij. Pa-
la. Ruuios in l. xvij. Tauri. nu. 16. & ita expresse tenui in regula
ccxxij. in iij. limita. De iure regio probatur hæc regula in l. tit. ni.
iiij. par. v. in fi. & in l. v. ti. xv. par. vi. Et circa hanc reg. vide vltra
doct. in l. si donatione. & in l. filię licet. C. de colla. Vitalem Ne-
mausensem in tracta. de collatio. q. v. nu. 10.

Hāc regulam ampliat quatuor modis, & limitat quinque modis
Petrus Rebuffus in tracta. de priuilegiis scholarium: in priuil. 55. a
num. 1. vsque ad finem.

REGVLA

REGVLA CCCLXXII.

Filius potest cõpellere patrem, vt sibi ministret sumptus & expensas in studio. Hanc reg. probat tex. in l. de bonis, in. §. non solum. ff. de Carbo. edict. cuius verba sunt. non solum alimenta præstari debent pupillo, sed etiam in studia, & cæteras necessarias impensas debet impendere pro modo facultatem. Et licet non loquatur de patre tamen tex. & ibi expresse Doct. in patre loquuntur, in l. Macedoniani. C. ad Macedonia. & ita tenet Vitalis Nemausensis in tract. de colla. quæst. v. nu. 11. in fi. verbis Barth. Bolo. in rep. Auten. habita. C. ne filij. pro pat. nu. 167. Circa quam regulam vide supra posita in reg. cclxx.

Hanc regulam ponit cum quatuor limitati. Petrus Rebuffus in tract. de priuilegiis scholarium: in priuil. iij. a nu. 1. vsque ad fi.

REGVLA CCCLXXIII.

Filia clam contrahens matrimonium, potest a patre exhereditari. Hanc regulam probat tex. in l. xlix. Tauri. Circa quam vltra Doct. ibi, vide Pala. Ruui. in repe. c. per vestras. in. iij. no. §. vt. cum seq. D. Corruu. in Epitome de spõsalibus: in ii. par. c. iij. §. viii. nu. 5. & in c. vi. in prin. nu. 7. Chassanę. in consue. Burg. in ti. {Des iustices.) Rubr. j. §. iiij. fol. 32. col. iiij. nu. 16. cum seq. Parisi. notab. in consi. xxix. per totum, lib. iij. Matthæ. de Afflict. in const. Neapol. lib. ij. Rubr. ix. nu. 1, cum aliis.

Hanc regulam limitat quinque modis. D. de Castillo in d. l. xlix. Tauri. nu. 31. in gl. in ver. (a fus hijas.)

REGVLA CCCLXXIIII.

Fisci priuilegia quot sint, vide. xxxi. quos ponit Pau. de Ca. in l. si in te. nu. 3. C. de priuileg. fisci. Et trigintaduo priuilegia ponit Ioa. Gallus in quæst. per Aresta Parlamenti Parisiensis decisis. quæ vj. fol. clxxx. col. ij. cum seq.

Sexagintasex priuilegia ponit Iacobi. de S. Georg. in tract. feudorum: in verbo, sed an princeps, a nu. 2. vsque ad fi.

Præterea xci. priuilegia ponit Matthę. de Afflict. in c. si duo fratres, nu. 15. vsque ad nu. 109. de fratri. de nouo inuesti. in vsi. feu.

Ad hæc vide cxl. priuilegia fisci quæ ponit Fran. Luca. de Parma in tract. de fisco, & eius priuilegiis: in j. par. nu. 7. vsque ad fi.

REGVLA CCCLXXV.

Fiscvs ratione partis hæreditatis quam habet cum socio, potest vendere totam hęreditatem. Hanc regulam probat text. in l.

multum, interest. C. de commu. rerum aliena. & in l. vni. C. de vend. rer. fisca. lib. x. & ibi Bar. & Doct. Hanc regu. per supra dict. iura et tra doct. vbi supra ponit Abb. in c. ratio nulla, nu. 2. de præben. Do ci. in c. cũ omnes in ij. lect. nu. 38. & de consti. & in consi. ccxx nu. 7. Ioan. Gallus in quæst. per Aresta Parlamenti decisis, quæ clvi. in ix. priuilegio. Matthę. de Afflictis in c. si duo fratres, nu de fratri. de nouo benefi. inuesti. in vsib. feu. & in tracta. de iure tomisæos. in prin. nu. 16. & alios quam plures Doct. quos supra gaui in regu. ccxcv. in iii. limita.

1 Amplia primo, etiam si fiscus in tali re communi haberet mi mam partem. Ita probat tex. in d. l. j. C. de vendi. rerum fisca. lib. x

2 Amplia secundo, idem esse in ecclesia. Ita tenet Pyrrhus Engi ber. in d. l. vnica, quam opinionem dicit se consulendo tenuisse, pro parando fiscum, & ecclesiam, Andręas ab Exea in c. cũ omnes, nu 154. de constitu. Ioan. de Platea in d. l. vni. nu. 1. C. de venditio. re rum fisca. lib. x. vbi hanc opi. ante omnes tenuit.

3 Amplia tertio, habere locum in re obligata fisco, & alteri priu to: vt etiam fiscus possit totam vendere. Vt in l. res quę. in. §. j. ff. de iure fisci, & ita tenet Bal. in d. l. vnica, nu. 7. & ibi Bart. nu. 3. Ioan de Platea ibi nume. 3. Salice. in d. l. multum, nu. 2. C. de comm. re rum aliena.

4 Amplia quarto, vt etiam fiscus possit totam rem communem pi gnorare. Vt est gl. fi. in. l. vnica. C. si communis rei pigno. dara tit, & ibi Petrus de Bellaper. Sali. in d. l. multum, num. 2. in fi. versiũ. & Bal. Ioan. de Platea in d. l. vnica, de venditione rerum fiscalium, lib. x. nu. 1.

5 Amplia quinto, etiam si res sit diuidua. Ita probat gl. in d. l. vni in ver. distrahatur: quam ibi sequitur Odofred. C. de vendit. rerum fisca. lib. x. & ibi Bar. nu. 2. vbi dicit, quod si est vtilitas fisci, quia maiori pretio venditur tota domus quam pars. vt in l. Mæuius in fi. ff. fami. hercis. indistincte totum potest vendere fiscus: cum hæc regula sit permissa in vtilitatem fisci, vt in d. l. ij. & ibi gl. C. cõmu. rerum alie. alias esset secus: cum nulla tunc fisci verteretur vtilitas. quem sequitur Sali. in d. l. ij. nu. 1. in fine. Ioan. de Platea: vbi per illud dictum Barto. limitat supra dictam regulam in d. l. vnica, nu me. 1. col. j.

6 Amplia sexto, vt in tantum procedat quod totum pretium rei cõ munis debet emptor soluere fisco: & soluendo emptor fisco, libera tur ipse emptor: licet fiscus teneatur socio partem suã pretij trade re: Ita tenet Bal. in d. l. ij. C. cõmu. rerũ aliena. facit tex. in. l. senatus, & in l. res quę. in. §. j. ff. de iure fisci. Bar. in d. l. vni. nu. 4. quos sequi tur Fran. Lucanus de Parma in trac. de priuilegiis fisci. in j. par. nu. 36. quam opi. tenet Sali. in d. l. multum. nu. 2. gl. in d. l. vni. in ver. re digatur. & ibi Ioan. de Platea. C. de venditio. rerum fisca.

1 Limita primo non procedere, quandocunque fiscus haberet tan tummodo vsumfructũ: nã tunc ratione vsusfructus, non põt vẽdere

proprie.

proprietatem. Ita concludit Bal. in d. l. multum interest nu. 4. de cõmun. rerum aliena.

Limita secundo non procedere, quando fiscus non interpellauit primo socium, an vellet emere partem suam: nam ad hoc vt procedat hæc regula, debet fiscus prius interpellare socium. Ita tenet Bal. in d. l. ij. C. de commu. rerum aliena. quem sequitur Ripa in l. serui electione. in §. labeo nu. 15. ff. de lega. j. Ias. in l. fi. nu. 11. C. de iure emphyteu.

REGVLA CCCLXXVI.

FORMA rei peremptæ, si aliquid ex materia remaneat potest durare circa illud ꝙ remanet prior dispositio ac ius actio, & obligatio. Hanc regulam probat tex. in l. domo pignori data. ff. de pign. actio. & in l. Paulus. in §. domus. ff. de pigno. vbi combusta domo pignorata, vel diruta, ita ꝙ ad aream sit redacta, durat pignus in ea. Facit in l. seruum filij. in §. si pocula. ff. de lega. j. vbi legatum poculorum debetur, licet desierint esse pocula, & fuerint ad massam redacta. Facit etiam text. in l. si seruus in §. bouem. ff. de condictione furti. vbi mortuo boue mihi subtracto, possim vendicare carnes, corium, & cornua. Eandem regulam probat et iam tex. in l. si ego. in §. idem ait. ff. de publicia. in rem actio. vbi diruta domo competit habenti publicianam actio ad arenam & cæmenta.

Hanc regulam ampliat decem modis, & limitat nouem modis Alber. Brun. in tract. de interitu & peremptione, in 6. conclusione: a nume. 23. vsque ad nu. 49. in 17. volum. tract. diuersorum doctorum fol. 91. col. 4.

REGVLA CCCLXXVII.

FORVM sui originis mutat mulier nubendo viro alterius soli. Hanc regu. probat tex. in l. cum quædam puella. ff. de iurisdict. om. iud. & in l. exigere dotem. ff. de iudi. & in c. j. de sponsa. & in l. fi. in §. idem rescripserunt. ff. ad municip. Circa quam regu. vltra Doct. in supra dictis locis, vide Chassa. in consuetu. Bur. in ti. {Des droits.} Rub. 4. §. 2. fo. 134. col. 3. nu. 12. in ver. aduerte ꝙ si vir. Frã. Cur. Iun. & ibi Iaco. in d. l. cum quædam puella. & in d. l. exigere dotem. Feli. in d. c. 1. num. 24. de sponsa. Ias. in l. si arrogator. nume. 41. de adoptio. Augu. Bero. in q. cviij. Tiraq. in legib. connubia. in gl. j. nu. 50. Hiero. Grat. in consi. cxiij. lib. ij. & ea quæ infra dicam in regula incip. Statutum.

Hanc regulam ampliat tribus modis Ias. in d. l. cum quædã puella. a nu. 1. vsque ad 4.

Limita primo, non procedere in vxore putatiua. Vt in l. de iure §. fi. ff. ad municip. gloss. in c. eos. xxxij. distinctio. & in c. iij. in

glo. ad finem 11. quæstio. 1. & in l. vltima, in §. item rescripserunt. el. ij. in iij. quæst. ff. ad municip. Bal. in c. iurauit. in j. col. & ibi fe. in vlt. col. de proba. Tiraq. vbi refert alios Docto. in legibus co nubialibus in gl. 6. nume. 238.

REGVLA CCCLXXVIII.

FORVM sortitur quis ratione delicti. Hanc regulam p bat tex. in capitu. postulasti. & in c. fina. de foro competen. & l. 1. & in Authen. qua in prouincia. C. vbi de criminibus agi op. tet in l. j. C. vbi senato. vel clari. in cap. si peccauerit 2. quæst. j. & in c. placuit. 6. quæst. 3. cum aliis. De iure regio est tex. in l. xxxi titu. 2. par. 3. ibi, {la dozena es por razon de hierro o de m faltria que huuisse echo en la tierra.) & in l. xv. titu. j. par. vij.

Circa quam regulam vide Abb. & Doctor. in cap. 1. de rapt. Hippoly. in l. vnica, nume. 123. C. eod. titu. virg. eundem Abb. & ibi Docto. in c. fina. nu. 6. de foro competen. Maria. Soci. vbi p nit xxvij. quæstiones circa hanc regulam, in d. c. postulasti. a nu. 5. vsque ad uume. 13. Nico. Boeri. in decis. xxix. Chassa. in co suetud. Burgund. in tit. { Des adueuz.) rub. xij. §. vni. fo. 364. col. 2. a nume. 1. vsque ad finem. Alciat. in c. pernicioſam. a nu. 66. vsq ad nu. 73. de offic. ordina.

Hanc regulam limitat sex modis Soci. in regu. 335.

1 Amplia primo, procedere in Imperatore vel Rege, qui si delin quat in territorio episcopi, poterit per eum puniri. Vt est gl. in c. duo. xcvj. dist. & in c. quoniam xviij. dist. facit tex. in c. cum apud Thessalonicen. xj. q. 3. Quod intellige, præmissa tamen monitio ne canonica, iuxta tex. in c. nouit. de iudi. ita tenent Hosti. Ant. & Io. And. de Imol. in c. pernicioſam. de offi. ordin. Quod ipsi restrin gunt nisi princeps delinquẽs esset nimis seuerus vel iniuriosus, quia tunc delinquens, episcopus non debet eum punire, sed relinquere iudicio Papę. Quod dictum videtur potius esse de consilio, quam de iure secundum Alciatum ibi. nu. 61.

2 Amplia secundo, vt si iste delinquens euaserit & alibi carcere tur, debeat iudex remittere puniendum ad iudicem delicti. Vt est tex. in Anth. si vero crimen. & ibi Sali. C. de adult. & in Auth. vt nulli iudicum in. §. si quis vero comprehensorum. collat. ix. glo. in Cle. Pastoralis. in verbo, de more. de re iud. vbi dicit, ꝙ de necessi tate iudex debet hoc facere. Eandem opinio. tenet Cyn. sequendo Petr. de Bellapert. in d. Authen. qua in pronincia. Et eam opinio nem putat veram Bar. in l. si cui. in §. cum sacrilegium, nume. j. ff. de accusa. Hanc opinionem tenet Guido Papa in decisio. cij. Sali. in d. Auth. si vero crimen Nicol. Boer. in decis. xxix. nu. 2. licet dicat ꝙ Bar. in d. §. cum sacrilegium. teneat contrariam opi. scili cet ꝙ de vrbanitate hoc iudex debet facere, et non de necessitate. Quam opi. Barto. non tenet, imo contrariam. & ibi post glos. su

pra

pra dictam hoc notabiliter declarat, & pro ista opi. est tex. in l. 2. tit. xvij. lib. viij. ordinamenti.

Amplia tertio, habere locum non solum ratione delicti, verum ẽt ratione mandati: vt si aliquis existens in ciuitate Salmantina, mandauit fieri delictum in ciuitate Toletana, ille mandãs fieri delictũ sortitur forum Toleti, & ita poterit puniri Toleti sicut principalis occisor. Ita tenet Pau. Castren. in l. si vt proponitur. ff. de fideiusso. Hippol. dicens se alibi non legisse, in singula. cccciiij. incipien. forum. Sed ante Pau. de Castro istam opinionem per tex. ibi tenuit Alber. in l. heres absens. in. §. apud Labeonem. ff. de iudic. quem sequitur ibi Iacobinus de sancto Geor. numero 1. & hanc opinionem licet Hippol. refert Paul. de Castro tenet Bartol. post Iacobum de Arenis in d. l. si vt proponitur. numero. 2. & Curt. Iunior in d. §. apud labeonem, numero 2. & 3. vbi refert q̃ Paul. de Castro in l. prima. C. vbi de possessione agi oportet. dicit, q̃ vtrobique possit ille mandans conueniri, sed nihilo minus primam opinionem esse veram & communem, & ab ea non recedendum, tenet expresse Lancellotus Decius in d. §. apud Labeonem. & eam dicit esse cõmunem. Maria. Soci. in c. postulasti. nume. 5. de foro compet. & Abb. in d. c. fi. nu. 27. eo. titu.

1 Limita primo non procedere in foro pœnitentiali. Ita probat glo. in c. placuit. el primo in verbo sepeliat. xvj. quæstio. j. vbi dicit, q̃ si aliquis delinquit in aliena parochia, non potest confiteri peccata sua sacerdoti illius parochiæ, nec ab eo recipere pœnitentiam. Quam opinionem glos. dicit esse communem Abb. in c. j. numero 4. & ibi Ioan. de Ana. nume. 4. de rapto. & eam sequitur Alex. in c. perniciosam nume. 70. de offic. ordina. Bar. in c. fin. nume. 5. de foro compet. & in rub. nume. 53. Roma. in singula. 458.

Ratio potest esse, quia in foro contentioso & iudiciali imponitur pœna vt delinquens satisfaciat reipublicę læsæ quam scandali mouit, & ideo talis pœna debet imponi vbi delictum fuit perpetratum. & ob hoc delinquens quo ad istam pœnam sortitur illius iudicis forum, sed in foro pœnitentiali imponitur vt satisfaciat Deo quem læsit. vnde cum in hoc foro habeat delinquens sacerdotem proprium loco Dei, vt in c. omnis vtriusque sexus. de pœnitentiis & remissionibus. ideo a proprio sacerdote non ab alio debet iudicari in foro animæ. quia quo ad pœnam spiritualem quilibet dicitur iudex extraneus, nisi iudex domicilij, dato q̃ alibi deliquerit.

2 Limita secundo, vt non procedat quando delictum commissum non esset communiter, sed in illo loco tantum, tunc succurretur delinquẽti, qui cum esset forensis verisimiliter ignorauit illud esse delictum vnde si talis conduceret triticum extra territoriũ contra formam statuti quod verisimiliter ignorauisset debebit restitui in integrum, ex clausula, si qua mihi iusta causa videbitur. de qua in l. j. ff. ex qui. cau. maio. Ita tenent Inn. Ant. de Bu. & Imo. in rub. de

consuetud. Card. & Moder. in c. fin. quęstio. 12. eo. titu. Doctores in l. cunctos populos. C. de summa Trinitate & fide Catholica. & hanc limitationem ponit Alex. Alciat. in c. pernicioſam, num. 63. de officio ordina.

3 Limita tertio, non procedere in delictis leuibus. Ita probat tex. in d. l. deſertorem in prin. ſumpto arg. a cõtrario ſenſu. ff. de re mi. & ita expreſſe tenet per illum tex. Melchior. Kling. in c. fi. nu. de foro compe. quam opi. probat tex. in Authen. vt nulli iudicum §. ſi quis vero comprehenſorũ. colla. 9. & ita expreſſe tenet Cha. in cõſuetu. Burgun. in ti. (Des adueuz). Rub. 12. §. vni. fo. 364. nu. 7. col. 3. & ita communiter teneri dicit Abb. in d. c. fi. nu. 15.

4 Quarto limita, non habere locum in vagabundis. Ita probat tex. in l. j. C. vbi. de crimi. agi oport. quæ habet ſecundum verum intellectũ ibi, ꝙ vagabundus delinquens habeat iudicem vbicunq; inue nitur. per quam gl. dicit Barto. in d. l. hæres abſens. in §. proinde. nu. 4. ff. de iud. ꝙ multi ribaldi ſuſpenduntur in ciuitatibus vel caſtris vbicunq; inueniuntur, cum non habeant alicubi forũ. & ibi Franc. Cur. Iun. nume. 10. Hanc opi. tenet Ioan. Cald. in cap. j. de rapto.

Contrariam tamen opi. tenet Innoc. in d. c. j. de rap. vbi concludit, ꝙ vagabundus debet remitti ad locum vbi delinquit quem ſequuntur Anto. de bu. & Panorm. in d. c. fi. de foro compe. quia eadem ratio remiſsionis eſt in vagabundo, quæ in nõ vagabundo, videlicet fiat remiſsio propter exẽplum & ad tollẽndum ſcandalũ. imo addit Panor. in d. c. fi. nu. 21. ſe putare ꝙ in vagabundo magis debeat fieri remiſsio, quam in non vagabundo, cum talis remiſſio fiat ſine iniuria alicuius iudicis. Pro hoc facit tex. in d. §. ſi quis vero comprehenſorum. & in d. c. j. de rapto. & in d. l. deſertorem. ff. de re milita. & in l. ſolent. ff. de cuſto. & exhib. reor. quæ iura indiſtincte loquuntur, nec faciunt indiſtinctionem inter vagabundum & non vagabundum. & hanc opinionem tenet expreſſe Bonifacius de Vitalinis in tracta. maleſi. in rub. de inquiſitio. & earũ formis, num. 56. Montaluus in gl. lxxxij. tit. 2. par. 3. in glo. in verbo, (la onzena.) Et non ob. tex. in d. l. j. C. vbi de crim. agi oportet. nam licet ibi caueatur ꝙ delinquens vagabundus poſsit conueniri in loco vbi reperitur, tamen inde non ſequitur ꝙ remiſsio ſit ſublata. quam opinionem dicit eſſe veram Ioan. de Ana. in c. j. nu. 2. de rapto. Circa quam limitationem ſic diſtinguo. ꝙ aut delinquens non eſt omnino vagabundus, quia habet aliquam habitationem, & tunc debet remitti. Ita ſentit Abb. in d. c. fi. num. 13. de rapto. quẽ ſequitur Chaſſanæ. in conſuetu. Burgund. in ti. (Des iuſtices). Rub. 1. §. v. fo. vi. col. j. nu. 14. & in tit. (Des adueuz). §. vnico, fol. 364. col. iij. nu. 12. Melchior Kling. in d. c. fi. nu. 9. & 10. de foro compe. Aut delinquens eſt omnino vagabundus, ſita ꝙ certam habitationem nuſquam habet, & tunc non debet remitti, & ita debet intelligi text. in d. l. j. C. vbi de crimi. agi oportet. pro qua vide tex. in l.

Porro quis proprie dicatur vagabundus, ponit Barto. post gl. in l. 4. in §. prętor. ff. de damno infect. glo. in l. eius qui. in §. fina. ff. ad municip a. vbi dicit. cp ille dicitur vagabundus, qui non habet domicilium certum vel habitationem. quam gl. sequitur. Panor. in d. d. c. fi. nu. 13. de foro compe. De iure regio est text. qui hoc probat, in l. 4. titu. 12. lib. 8. ordina.

5 Quinto limita, non procedere in crimine furti: nam si fur reperiatur in alio loco cum re furtiua, in quocunque loco cum ea reperiatur, puniri potest. Ita tenet Barto. per text. ibi, in l. si dominum vi, num. 2. ff. de fur. post Dinum. Paulus de Castro in consi. 458. nu. lib. 1j. & plures alij Doctor. & quos refert Alex. in addictio. adnum in d. l. si dominium, eandem opinionem tenet. Ang. in trac. maleficiorum, in verbo, & vestem cœlestem, num. 15. & ibi Augu. Animinensis in additione notabiliter eã declarat, & adducit quã plures Doctor. pro vtraque parte.

6 Limita sexto, non procedere in crimine raptus: quia raptores fugientes possunt vbique capi & puniri. Ita probat tex. in l. vnica, in fine principij, ibi, sine fori præscripiione. C. de raptu virgi. & ibi expresse hoc tenet Bal. per illum tex. nu. 8. vbi dicit, cp tanquam vagabundus non habet priuilegium fori. eandem opinio. per illum tex. tenet Chassa. in consuetu. Burgun. in tit. (Des adueuz). Rubri. 12. §. vnico, folio 364. col. 3. nume. 11. pro qua limitatione facit etiã text. in l. raptores. C. de episcop. & cleri. Sed hęc limitatio non videtur vera, nec probatur in supradictis iuribus, quia tantummodo loquitur quando aliquis est priuilegiatus vt non possit conueniri nisi sub certo iudice, nam dicunt supra d. iura. cp si iste priuilegiatus est raptor, illud priuilegium sibi non prodest. & ita expresse tenet glo. in d. l. vnica, in verb. sine fori præscriptione. & ibi Ange. per eam, numero. 3. & Sali. num. 10. Fulg. in d. l. raptores, nume. 5. facit tex. & ibi Odofre. & idem Fulgo. in l. j. C. vbi senato, vel clarissimi.

7 Limita septimo, non habere locum in crimine hæresis, quia de tali crimine potest vbicunque puniri, nec fiet remissio. Vt in l. Arriani. C. de hęreti. ita tenet Paul. de Leazar. in cle. Pastoralis. de re iudi. Chassanæ. in consuetu. Burgun. in titu. (Des adueuz). Rub. 12. §. vnico, fo. 365. col. j. nu. 13. Imol. in d. clem. nu. 64. & alia circa hanc regulam vide per Doct. supra allegatos.

REGVLA CCCLXXIX.

Fori incompetẽtia semper allegari potest. Hanc regulam probat tex. in l. non erit, in. §. dato. & ibi glo. & Ange. de Perusio. ff. de iureiuran. & in l. fideiussor, in. §. præter a it. & ibi Bal. ff. qui satisd. cog an. tex. etiam & ibi Bal. in l. qui testamento. C. de testam. tex. in l. 2. in. §. fi. ff. de pœnis. & in l. scire oportet, & ibi Bal. ff. de

excusatio.

excusatio.tutorum.& in l.si quis.ff.de iniusto rupto.glo.fina.in Clemen.vnica,& ibi Cardina.& doctor.de sequestra. possess. & fruct. Circa quam regulam vide Hippoly.in singu.10. vbi allegat quam plures Doctor.

Hanc regulam cum duabus ampliationibus, & quatuor limitationibus ponit Ioan.Bernar.in regula.251. remittendo sed ad Fel. in rubric.de foro competen.numero 2. Quam regulam limita reginta quinque modis,vt per Anton.Corsett.in Repertorio ad Abba.in verbo, fori incompetentia.vbi per quatuor columnas congerit supra dictos casus. Quas limitationes ad literam posuit.Andre.Barba.ante eum in Rubr.de foro compet. a numero 10. vsque ad finem.

Hodie tamen de iure regio fori incompetētia debet intra 9. dies allegari.vt in l.8.in fi.de Madrid.per quam l,corrigitur tex.in l.i. titu,8,lib.3.ordina.

REGVLA CCCLXX.

Fortuiti casus,non cōtinentur appellatione periculi in dubio. Hanc regulam probat glo.in l. sed & si quis.in.§.quæsitum, in gl.magna,in fi.ff.si quis cautio.& ibi Bar.& Doct.præcipue Iacobi.de sancto Georg.numero.13. Ias.numero 30.pro qua opinione allegat tex. in l.1.in.§.sæpe.ff.depo.tex.in l.quę fortuitis.C.de pignora.actio.& istam esse communem opi.dicit Ripa in trac.de peste,in prin.in c.de priuilegiis cōtractuū causa pestis. fo.48. col. 4.numero 70.cum seq.

Hanc regulam amplsat vnico modo, & limitat quatuor modis vbi etiam adducit alia plura circa eius materiam.Ripa vbi supra. Aliam limitationem ponit Iacobi.de sancto Georg.in d.§. quæsitum,numero 14.

Qui autem sint casus fortuiti,vltra tex.de iure regio, qui eos ponit in l.3.tit.2.par.5.vide quam plures quos ponit Io. Igneus in repe.l,contractus.nu.77.cum aliis.ff.de regulis iuris.

REGVLA CCCLXXXI.

Fratres Minores sunt incapaces bonorum. Hanc regulam probat tex.in Clem.Exiui de Paradiso.de verbo.significa.in .§.proinde.& in c.vnico,de religio.domi.lib.6.& ibi gl.in verbo, domum,& in cap.vnico,de excessibus prela.eo.lib.& in c.exiit, de verb.figuifica.lib.6. Circa quam regulam vide Abb.& Doctor.in c.in presentia.de probatio. præcipue. Parisi. numero 170. cum aliis.Bal.numero 15.& Docto.in authen.ingressi.C. de sacro sanct.eccl.Bar.in trac.Minoricarum,lib.1.cap.3. Decium in consil.499.per totum.Federi.de Senis in consi.12.numero 3.& in consil.26,numero 1.Stepha, Bertrand,in consil.178. nume.1.vol.1.

impressionis,

impressionis, & in consi.152.numero 1.volumi.1.2.impressionis, & in consi.206.nu.4.volu.3.primę impressionis.Parisi.in consilio 21.nume.1.cum aliis,lib.3.Guilel.Pontanum in l.per omnia.nume ro 47.ff.de lega.j.Ias.in l.ex facto,in.§.Iulianus,nu. 10.ff.de vulg.Alex.in cons.88.nu.1.cum aliis,lib.2.Rober.Maranta in repe.l.is potest. numero 173.ff. de acquiren,hæred. Petrum Bellugam in suo Speculo Principum. Rubric.16.§.vnico,nu.1. Aluarum Pelargum in lib. 2. de planctu ecclesiæ,ar.55.& 56. & in articulo.64.65.66.& 67.Nicola. Boeri. in tracta. de vita & statu Eremitarum,numero.9.And.de Bisetis in repe.l.1.numero 11.cum alijs.C.de sacrosanct.eccle.Nicol.de Vbaldis in tracta.de successi.ab intestato,in princ.nume.1.cum aliis. Domini.in consi. 40. per totum, Ioann. Gualdensem in tract. de arte testandi, titulo 1.caute,11.

1 Amplia primo,procedere in fideicommisso vniuersali: nam relinqui non potest fratribus minoribus,eo qnia succedit loco heredatis.Vt in l.filius,in.§.j.ff.quod cum eo.& in l.j.in.§. de illo.& ibi Bart.ff.ad Trebel.Bart.in tracta.Minoricarum, in lib. j.in secunda distinctio.c.j.nu.11.quam opinionem tenet Ias.in l.j. nume. 95.ff.de lega.1.& ibi Guiliel.Ponta.nu.47.And.de Besetis in repe.l.j.nu.11.C.de sacrosanct.eccl.Bal.in d.Authen.ingressi, num. 15.C.de sacrosanct.eccles.

2 Amplia secundo,vt non possit eis relinqui locus in quo debeat construi noua ecclesia,vt ibi fratres commorentur, & relinquatur pecunia ad constructionem,nam tale relictum omnino est inutile, quia prohibitum est dictis fratribus nouum locum acquirere.Vt in d.c.vnico,de excess.præla.lib. 6. & in clem.cupientes. de pen. & ita tenet Pet.Bell.per supra d.iura, in d.rub.16.de religiosis mendicantibus,nu.1.Io.Gualdensis in tract.de arte testandi. titu. 1.cautela.11.nu.3.Bal.in d.authe.ingressi.nu.19.

3 Amplia tertio,habere locum,etiam in hereditate parentum, nã parentibus non succedunt,cum hæc regula habeat locum in successione quaruncunque,& quaruncunque bonorum sunt in capaces.Ita tenet Bal.in l.1.C.de sacros.eccle.quem ibi sequitur And. de Besetis in repet.nume.14.vbi dicit,ꝙ si pater eum non instituerit,non ideo testamentum vitiabitur.Quam opinionem sequitur Guiliel. Benedictus in repet.c.Rainutius,in verbo, & vxorẽ nomine Adelasiam.præludio.4. nu.215.& in verbo,in eodem testamento relinquens,el 2.numero 122.de testamen. Bartol. in tracta. Minoricarum,libr.j.in j.distinc.c.j.facit generalitas tex. in d.Clemen.exiui,de verborum significa.Nicola.Boeri.in decisi.354.numero 10.Feli.in d.cap.in præsentia,nume.52.de probat.& ibi Deci.numero.266.

4 Amplia quarto, vt nec beneficia habere possint. Facit text. in Cle.vt professores,de regula.vbi dicit,ꝙ nec aliquam curam, nec quocunque animarũ regimen tales possunt obtinere nec exercere

ita

ita tenet Fede. de Senis in consi. 161. Facit etiam tex. in d. Clemen. exiui, & in cap. cum ad monasterium. de statu regula. & ita expresse tenet Guiliel. Benedict. in d. præludio 4. numero. 218. Petrus Rebuffus in tract. de pacificis possesso. nume. 258. Facit etiam quod notat ipse Rebuffus in practica beneficiorum in titu. de vicariis episcoporum, num. 32. Imol. in cap. cum dilectus. nu. 8. de clero non residen.

5 Amplia quinto, ꝙ neque naturaliter eis debetur, & hæredes in foro conscientiæ licite possunt retinere eis relictum. Ita tenet Bart. in d. lib. 1. distin. j. c. 3. per totum, maxime, num. 8. quem sequitur Io. Gualdensis in tract. de arte testandi. titu. j. caute. 11. num. 1. Bald. in d. authen. ingressi. vbi allegat S. Thomam, quem sequitur And. de Besetis in repet. l. j. nu. 11. C. eo. tit.

6 Sexto amplia, ꝙ non possunt esse executores testamentorum. Vt in d. clem. exiui. §. proinde, &. §. verum. ita tenet Bald. in d. authen. ingressi. & in authen. si qua mulier. eo. tit. In quo Barto. distinguit in tract. suo Minoricarum, in tertio libro, c. 4. & 5. numero 5. & 7. ꝙ si quis relinquit decem Florenos vt expendantur inter decem pauperes qui eligantur per talem fratrem Minorem, quia tunc nullum litigium fiet per talem fratrem, nec distributio pecuniæ, nã testator ipse distribuit, sed per fratrem fiet sola electio personarum, & in hoc casu putat ipse quod possit fieri, quia cessante omnes rationes prohibẽtes fratribus minoribus proprium habere. Prẽterea ex hoc fratribus nullum ius queritur: ista enim nominatio est mere facti, quod patet, quia cadit in deportatum, qui non est capax eorum quæ sunt iuris ciuilis. l. cũ pater. §. hæreditate. ff. de legatis. 2. & l. ex facto. §. si quis rogatus. ff. ad Trebellia. & hanc opinionem tenet idem Barto. in dicta l. cum pater, in §. hæreditate, quem sequuntur ibi Paul. & Imol. Anchar. in consilio cccexij. numero 3. Ias. in l. j. §. item acquirimus, nume. 52. ff. de acquiren. possess. Alex. in consi. 57. nu. 8. volu. 2. Couarru. vbi citat Bal. pro opinio. Bar. contrarium expresse tenet in c. tua, num. 2. de testamentis.

Contra quam opinionem tenet expresse Bal. in dicta Authent. ingressi. num. 20. vbi dicit, ꝙ nullo modo cadit in fratrem minorem officium executoris, ideo quia de facili hoc officium possit trahi ad quẽstum pecuniarium. quem sequitur Cardina. in d. Clemen. exiui, in §. verum numero 14. & ibi Ancharano, numero 23. & in consilio 202. numero 2. Iacobus de Canibus in tractat. de executione vltimarum voluntatum. in prima particula, numero 23. Dominicus de sancto Geminiano in c. j. colum. 2. de testa. in 6. & ibi Francus. Quam opinionem tenet etiam Feli in c. ex parte, numero 6. de constit. Barb. in consi. 12 volu. 1. numero. 2. versi. ex istis infert. Eandem opinionem contra Bar. tenet Ripa in dicto §. si quis rogatus, numero quinto, vbi dicit, ꝙ verior & salubrior est ista, per tex. in d. Clementina, exiui, in §. dubitauerunt ibi, in ea

in ea quomodo oculos habere ad bona videantur. Quę ratio militat etiam in casu Bar. cum possint eligere aliquos pauperes cū quibus participarent de lucro, & ibi respondit ad fundamenta Barto. Opinionem tamen Bartoli dicit ibi posse procedere, quę communis videtur nemine se opponente: quia tunc valet electio, secundum Feder. de Senis in consi. ccxciij. ad fi. & in istis terminis loquitur Ro. in consi. cccix. nu. 5. & in sing. ccxlv. & in consi. ccxxxv. nu. 4. & vltra doct. supra dict. opin. Bal. contra Bar. dicit esse puram veritatem Barb. in d. c. tua nobis. nu. 9. & 10. & dicit quod communis eam sequitur: & latissime examinat, & allegat quam plures doct. Eandem opi. Bal. dicit de iure veriorem, licet alia Bar. videatur cō munior, Io. Gual. in tract. de art. testandi, ti. vii. cau. vij. nu. 3. sed ex supra dictis patet quod verior, & communior est opi. Bal.

7 Amplia septimo, quod etiam annui reditus acquirere non possunt. Ita probat tex. in d. Clem. exiui de paradiso, in. §. cunque annui. & ibi Card. nu. 12. quam opi. tenet Deci. in c. in præsentia. nu. 171. de probatio. Ancha. in d. Clem. exiui. nu. 14. Abb. in d. c. in præsentia. nu. 63. Barb. nu. 155. Bar. in tract. Minoricarum, in ij. lib. dist. vi. c. j. nu. 32. Quam amplia. declara ut per Deci. vbi supra: & per Ioan. Gual. in tract. de arte testandi. tit. caut. xi. num. 2. Nicola. Bellan. in consi. xxiij. nu. 9.

8 Amplia octauo procedere, non solum respectu proprietatis, & dominii, sed etiam respectu æstimationis: ut bona nō possint vendi, & capi æstimatio ipsorum. Per tex. in d. Clem. exiui. in. §. cupientes, in verbo, nec liceat eis. de verborum signific. & ita tenet Bal. in d. Authen. ingressi. nu. 19. in c. vnico, in uerbo, domum. de religio. domi. lib. vi. Card. in d. Clemen. exiui. in. §. proinde. nume. 11. & in consi. cij. in ij. dubio. Dec. in dicto c. præsentia. nu. 179. Nec obstat si dicatur hoc debere intelligi quando æstimatio esset magna, & tanta quę induceret fraudis suspitionem: secus autem si esset modica, taliter quod cessaret fraudis suspicio, quia tunc liceret illam modicam ęstimationem habere, per tex. in d. §. cupientes. & in d. versic. ne liceat eis. Nam procederet obiectio, quando per viam legati esset relictum modicum, vt illa litera dicit: secus autem quando sumus in causa intestati, quia tunc etiam modicum non potest capi, siue illud modicum consistat in proprietate siue in æstimatione. & ita cōcludit Paris. vbi hoc notabiliter declarat, & limitat in dicto capit. in præsentia. nume. 175. Quam ampliationem tantummodo dico procedere in fratribus Minoribus, non autem in fratribus Prędicatoribus, & aliis mendicantibus: quia possunt capere bona immobilia, non vt retineant, sed ut vendant, & pretium in eorum vsum in necessitatibus conuertatur. Ita probat glo. in c. vni. in. §. confirmatos. in uerbo, domum. de religio. domib. lib. vi. & ita expresse tenet Specula. in titu. de statu monacho. §. j. versic. tertio quęritur. Bald. in l. cum quęritur. C. de lega. Alexand. ibi refert alios quam plures Doctor. in l. apud Iulianum. in. §. constat. col. iij. ff. de legat. j.

Deci.

Decl. in c. post cessionem. in fi. de probatio. & eam dicit esse communem opinionem in c. in præsentia. num. 70. eodem titul. Alex. in consi. lxxxviij. numero. 1. lib. ij. Abb. in d.c. in præsentia. nu. 36. & ibi Feli. num. 52. vbi tenent hanc opinio. Hippol. in singul. cxxxij. & in repet. l. fi. nu. 165. ff. de iurisdict. om. iudic. Bertrand. in consi. clij. nu. 1. & 2. vol. j. secundæ impressionis. Hanc opi. dicit esse communem Nico. de Vbal. in tract. de successio. ab intestato. in j. parte, nnm. 6. Matthęs. in tract. de successio. ab intestato, in iij. arti. nu. 41. Paris. vbi hoc notabiliter declarat in d.c. in præsentia. nume. 177. & 180. Cardina. in d. §. proinde. nu. 11. & ibi Doct. Pro hac opinione allegat quam plura Maturinus Montanus in Authen. de hęredibus ab intestato venientibus. pag. 63. ver. quartus casus. colla. ix.

Amplia nono procedere, etiam si monachus promoueatur ad epi scopalem dignitatem, prout de iure possunt. c. quorundam. de elect. lib. vi. nam propter hoc non efficiuntur capaces. Secundum gloss. not. in d.c. quorundam. in verbo, mendicantium, quia licet efficiatur episcopus, adhuc est de ordine mendicantium, secundum d. glo. quem sequitur Iason in Auth. ingressi. nu. 16. C. de sacrosanct. eccles. & in l. ex facto in. §. Iulianus. nume. 10. ff. de vulg. Nicol. de Vbaldis in tract. de successio. ab intesta. in prima par. nu. 3. Matthe. in tract. de successio. ab intestato, in iij. art. principali, nu. 41. Maturinus Montanus in Authen. de hęredib. ab intesta. venientibus. pag. 63. versi. quartus casus. Ratio etiam est: quia illa dignitas superueniens non liberat fratres Minores a continentia seu voto paupertatis, secundum gl. in c. de Monachis. in verbo, discedere. xvi. q. j. nec etiam liberat ab habitu, vt est gl. in c. in noua. xvi. q. vij. & in c. sanctimonialis. xxiij. distinct. & in d.c. de Monachis. & bona prouenientia eis post dignitatem assumptam essent illius ecclesiam ad quam assumpti fuerunt. ita probat tex. in c. statutum. & ibi gl. xviij. q. j. gloss. j. in c. quia in tua. xij. q. j. plus etiam dicit Bal. in Auth. l. centiam. C. de episcopis, & cleric. nu. 3. quem sequuntur supra dicti Doct. habere locum etiam si talis Monachus esset Cardinalis: nam nulla dignitas liberat monachum a substantialibus regulæ: bene tamen eximuntur tales assumpti ad dignitates prædictas ab obedientia suorum prelatorum, vt in d.c. de Monachis. xvi. q. j. & in d.c. statutum. xviij. q. j.

Limita primo hanc regulam non procedere, quandocunque aliquid est eis relictum pro alimentis. Ita tenent Barto. & Bal. in l. legatam. ff. de capitis diminu. & in l. cum pater. §in. §. hæreditatem. ff. de legat. ij. & in l. si in metallum. ff. de his qui pro non script. habent. & in l. seruos. ff. de alimen. & cibar. legat. Imol. in l. interdi. in fin. ff. de condit. & demon. Angel. in l. si Stichum. in. §. si stipulatio. ff. de verborum obli. Rolandinus Bononiensis in tract. de testamentis, in Rub. xx. nu. 5. Quod est verū, nisi esset annuū, quia habet aliquid proprietatis: nam tunc capere non possint, secundum supra dictos

dictos Doct. pro quo facit quod supra dixi in vij. ampliatione. Hanc etiam opinionem tenet Troilus Maluezius in tracta. oblationum. in ij. par. nu. 4. Paris. in d. c. in præsentia. nu. 178. & videtur pro hoc tex. in d. Clemen. exiui de Paradiso. in §. rursus. & ita concludit in consi. xl. numero. 8. & 9.

2 Limita secundo non procedere, quandocunque Monachus efficeretur capax ex priuilegio apostolico, cuius tenor, & verba sunt attendenda. c. porro. c. præcipimus. de priuil. nam tunc talis Monachus liberatus ab ordine authoritate summi Pōtificis, ius succedendi recuperat, eo quia censetur constitutus in statu in quo erat ante ingressum. Ita concludit Barto. post longam disputationem in tract. Minoticarum, lib. iiij. distinct. iij. c. iij. nu. 10. allegat ad hoc tex. in c. statuimus. xix. q. iij. & in l. j. de senten. pas. & in l. j. in. §. filio qui mortuis. ff. ad Tertul. quem sequitur Ias. in l. ex facto. in. §. Iulianus. nu. 10. ff. de vul. facit quod notat Paris. in consi. xxij. nu. 2. volu. iij. Steph. Bertran. in cons. clij. nu. 3. volu. ij. secundæ impres. Feli. in d. c. in præsentię. nu. 52. in fi. de proba.

3 Tertio limita non procedere, quando isti fratres Minores recipiunt, & retinent hęreditates nomine Romanę ecclesiæ. Ita tenet Bertrandus per quandam bullam Clementis, & Sixti Papę iiij. in consi. clxvi. num. 2. in ij. volu. primę impressionis. Quæ limitatio olim procedebat per tex. in d. Clemen. exiui. in. §. proinde. ita tenet per illum tex. Petrus de Vbaldis in tract. de canonica episcopali, & parochiali. q. xiiij. nu. 46.

4 Quarto limita, quando aliquid recipiunt ab ingrediētibus eorum religionem: quia ab eis possunt recipere per modum eleemosynæ: dum tamen quantitas bonorum non sit talis ꝙ possit præsumi contra eos quod in fraudem fiat. Ita probat tex. in d. Clem. exiui. in §. cæterum. Quam limita. intelligo veram, & supra d. tex. de receptione rerū quæ fit propter necessitatē instantem, vt quia tēpore ingressus, monasterium eget pane, vino, ornamētis ecclesię, & aliis necessariis: quia illud non repugnat mendicitati: non tamē permittibi tex. ꝙ annuum reditum possunt super illis bonis recipere. cū hoc repugnet eorum statui, & expresse prohibitum sit in d. Clem. & ita expresse illum tex. intelligit Domini. in d. consi. xl. nu. 10.

REGVLA CCCLXXXII.

FRATER pro fratre testificari potest. Hanc reg. probat text. in l. j. §. j. ff. de test. vbi habetur, ꝙ edictū de testibus eis prohibitorium. qui ergo prohibitus non est testificari, est in testem admittēdus, sed frater nō prohibetur, ergo debet admitti, & ita expresse tenet gl. in l. parētes. C. de test. in gl. fi. & in c. consanguinei. in gl. in verb. parentes. iij. q. v. & in c. insinuāte. in verbo, familiarē. & in c. cū R. canonicus. in verbo, cū sint eius socij. de offi. dele. & in c. litera. in verbo, de fratre, de præsumptio. De iure regio probatur in l.

xv.

xv.tit.xvi. par.iij. Et hanc regulam vltra Doct. in locis supra cit. ctis, ponit Specula. in tit. de test. §.j.nu.8. Abb. in c. cum oporteat nu.3. de accusatio. & ibi Ioan. de Imol.nu.10.& Doct. Bar. in l.qui testamento, in prin.ff.de testamen. & quod in causa ciuili admitte tur, dicit vidisse seruari Alber. in d.l.parentes.nu.2. Hanc eande opi. tenet Stepha. Bertran. vbi allegat quam plures Doct. in cons ccxij.nu.9. vol.j.secundæ impress. Marc.Ant. Baueria in §.pater. nu.23. Insti.de testa.Soc.Iun.in consi.xxxviij.nu.8.vol.ij.Albo. in tract.de testi.in ij.par.prin.nu.5.Alcia. in tracta. de præsumpti. in j.regula præsump.xxiij.nu.1.& eam dicit communiter teneri. Soc. Iun.in consi.xxix. nume.12.volu.ij.Anto.Corset. in singu. verb. testis. Et circa hanc regulam vide Soci.in reg.427. Bernat. de Luc.in reg.dcclxvi.

Hanc regulam cum sex limitationibus ponit Fel. in c.cum opor teat.nu.3.de accus.& in c.in literis.nu.11. de testi. Hippol. in.l.j.§. ad cõnem.nn.7. ff.de quæst.quas sex limitatio.sublimitat aliis sex modis idem Feli.in d.c.cum oporteat.in d.num.3. Eandem regulam cum eisdem limita. & sublimita. posuit idem Felin. in d.c. literas. a nu.4.vsque ad 17.de præsumptio. Easdemmet limitationes, & sub limitationes posuit Stepha, Aufredus in tracta. de reprobationibus testium, in nu.25.

REGVLA CCCLXXXIII.

Frater pro fratre in criminalibus testificari non potest. Hanc regulam probat tex.in l. Lege Iulia.ff.de testib.cononizata in c.si testes.§.lege Iulia.iiij.q.iij.tex.& ibi gl.in d.l.parentes.C.de testi. Probatur etiam hęc regula in glosis adductis in reg.præcedenti: & vltra ibi dicta ita tenet Alber. Gandi. in tract.maleficiis in reg. de testibus, & qui repellantur.nu.7. Ratio est: quia in criminalibus testes debent esse omni exceptione maioris. Hanc etiam opi. tenet Specula. in titu. de teste.§.j.nu.8. Abb.in c.cum oporteat.nu. 3.de accus. & in c.literas.nu.8.de præsump. Alex.in consi.lxx.nu. 5.vol.i. Alber.in d.l.parentes.nu.2.Bal. & doct. Iacobus de Belluiso in pract.c. de causis criminalibus. nu.70.

1 Amplia primo, procedere in causa iniuriarum. Ita tenet Bar.in l. lex Cornelia.in prin.ff.de iniur.quẽ sequuntur Bar.de Sali. & Angel.de Perusio in l.vnic.C.de raptu virg.Hippol.de Marsil.in.l.j.§. ad quæstionem.nu.7,ff.de quæstio.Felin.in c.literas.num.8.de præsump. & in d.c.cum oporteat.nu.3.& ibi Anan.nu.4.Steph. Aufredus in tract. de reprobat.testium.nu.25.Eandem opinio.tenet idem Bar.in l.quia testamento.§.quæcunque.nu.7.ff.de testa. & tunc quilibet de generatione,& casata venit vsque ad quartum gradum repellendus. Ratio est: quia iniuria quæ fit defuncto, dicitur fieri ombus de casata: vt in l.j.ff.de liber.causa. & in.l.lege Iulia.& in l. lex Cornelia,ff, de iniu,facit tex,ĩ l,qui iurisdictioni præest,ff.de iu

risdi.

risdi.omni.iudi.& ita etiam tenet Barto.in l.tutor.§.si tutor inimicus.ff.de suspect. tuto. Idem Feli.in c.ecclesię sanctę Marię.nu.99. de const. Ias.in l.de pupillo.§.si quis ipsi prętori.num. 12.ff. de noui ope.nuntia. Mar. Anto. Blanc.in d.l.fi.nu.172.ff. de quęsti. & ideo quando tractatur de propria iniuria testificantis, non est idoneus testis: vt in l.nullus idoneus. & in l.omnibus.C.de testi.& hoc etiã, tenet Abb.in d.c.cum oporteat.nu.3.& ibi Aret.nu.8.Flori.in.l.testis idoneus.nu.7.ff.de testi.& Marc.Anto.Baue.in.§.pater.nu.23. Inst. de testa. Alcia.in tract.presumpt.in j. regu.præsump. xxiij. nu.1. Et hæc amplia.probatur de iure regio per text. in l.xi.titu. xvi.par.iij.& in l.ix.ti.xxx.par.vij.

2 Amplia secundo, habere locum in causa ciuili omnium bonorũ, vel maioris partis: nam frater non potest esse testis pro fratre. Ratio est, quia causa omnium bonorum vt maioris partis æquiparatur criminali.l.propter litem.§.j.ff.de excus.tuto.c.j.de testi.spolia. Ita tenet Bal.in.l.parentes.nu.1.col.j. & ij.C.de test. & ibi Sali.nu.2. Aret.in d.c.cum oporteat.nu.10. Mar.Anto.Baue.in.§.pater.nu.23. Inst. de testa. Hippol. de Marsi.in l.j.§.seruus municipum.num.9. ff.de quęsti. Lanfrancus de Oriano in tracta.de testibus, nume.80. Iacobus de Bellouiso in prac.in ij.par.c.de causis criminalibus, nu. 70.Bar.Soci.in consi.xvij.num.6.& 7.vol.j.& in consi. ccxxxv. num.7.vol.ii.

1 Limita primo procedere, in causa matrimoniali pro illa parte quę stat pro matrimonio, nisi inter illam partem, & aliam sit disparitas in diuitiis, vel in honore, vel nobilitate. Vt in c.super eo.el.ij. de testib. & ibi Doct. Iacobi.de Sancto Georg.in l.ex eo.nu.6.ff. de testi. Soci.iun.in consi.xxix.nu.11.cũ aliis, vol.ij.vbi dicit hoc procedere, etiam si simul habitent, & sint de eadem familia: licet causa matrimonialis dicatur grauis, & ardua, c.j.de consangui.& affinita.notat Abb. in c.si pro debilitate, de officio deleg.& videatur equiparare causę criminali, vt videtur concludere Alex. in consil. cxliij.nu.4.volu.ij.& Deci.in consi.cxxxiij.col.ij.nu.2.versi. sed in his non obstantibus. Facit quod supra dixi in reg.cccxv.amplia. prima.

2 Limita secundo, habere locum in crimine hæresis. Vt est tex.in d.c.literas. de præsump. vbi frater purgat fratrem a crimine hæresis.& ibi Abb.nu.1.& nu.8.& ceteri Doc.Bal.in d.l.parentes.nu. 1.& ibi Sali.nu.2. Flori.in.l.testis idoneus.nu. 6.ff de testi.Iacobi. de Sancto Georg.in.l.pater & filius.nu.2.ff.eod.titu.de testi.Marc. Anto.Baue.in d.§.pater.nu.23.Inst.de testa.Guliel.Bened.in repe. c.Rainutius. in ver.qui cum alia matrimonia contrahens.nu.236. Hippo. in sing.dviii.Iacobus Septimancensis in suo libro Catholicarum institutionum, c.lxij.nu.14.

3 Tertio limita, non procedere ad purgandam innocentiam fratris: nam in causa criminali frater bene admittitur, scilicet quod frater commisit delictum ad suam defensionem, Ita tenet Bal.in d.l.paren-

tes.nu.1.col.j.& ij, & ibi Sali.nu.2.Iaſ.in.l.ſed & ſi quis.nu.5.ff.ſi quis caut. & in.l.vt vim.nu.5.ff.de iuſti.& iure.Flo.in d.l.teſtis idoneus.nu.6.ff.de teſti.Ripa in.l.damnum.nu.12.ff.de dam.inf.Man. Ant. Baue.in d.§.pater.nu.23.Guliel.Benedi.in d.verb.qui cū alia contrahens.nu.257.Alex.in conſ.iiij.nu.10.vol.vi.& in cōſ.v.nu. 7.vol.j.& in conſ.212.nu.9.& in conſ.xxiiij.nu.39.vol.ij.Hippo. in.l.vnius.§.cogniturum.nu.52.ff.de quæſt.& in ſing.ccccviij.Al cia.in tract.preſump.in reg.j.præſump.xxiij.num.2.Fel.in d.c.cum oporteat.nu.3.& in c.literas.nu.15. de preſump. & in hoc caſu non attenditur an ſimul habitent vel non,ſecundum Sali.in d.l.parentes quem ſequitur Alex.in conſi.cxix.nu.6.vol.vij.

4 Limita quarto,ſi frater eſt adeo bonę opinionis vt non præſumatur deietare a veritate: nam tunc tanquam bonus vir admittitur. Ita tenet Abb.in c.cum oporteat.nu.3.de accuſ. vel aliquis religioſus.Imo.in c.cum R.canonicus.nu.8.de offi.dele. quem ibi ſequitur Barb.nu.16.Feli.in c.literas.nu. 11.de preſum.Hip.in pract. crimi. in.§.j.nu.11.& in repe.Rub.nu.124.ff.de fideiuſ.Steph.Auſtredus in tract. de reproba.teſti.nu.25.Iaſ.in rep.l.admonendi.nu.180. de iureiu.Io.de Anania in d.c.cum oporteat.nu.4. & Aret.nu.13.allegat pro hoc gl. in Summa.iij.q.v.vbi hoc Alanus tenet.quæ op.reprobatur ibi a gl.ſed opi.Alani poteſt ſaluari in noſtro caſu,& pro hoc eſt tex.in c.in literis.in fi.de teſti.& l.ix.tit.viij.lib.ij.fori.

5 Limita quinto,quando frater teſtificaretur inter duos fratres:nam tunc erit idoneus teſtis in cauſa criminali. Ratio eſt: quia parilis conſanguinitatis tollit ſuſpicionē: vt in.l.non ſolum,§.j.ff.de ritu nupti. & in.l.extraneos.§.j. & in.l.in hoc.C.de quæſt.vbi licet alius ſeruus non poſsit torqueri contra dominum.l.j.§.diuus. cum aliis.ff. de quæſt.tamen ſi ſeruus torquetur inter duos dominos,bene poteſt: nam tunc ratione æqualitatis dominij valebit tortura. facit tex.in l.ſed & milites.verſi.coęqualitas.n.ff.de excuſatio.tut. Hanc opi. tenet Specul.in tit.de teſte.§.1.nu.9. Bar.in.l.qui teſtamento.§.quęcunque.nu.8.ff.de teſta. Hip.in.l.j.§.ſeruum.nu.6.ff. de quęſt. Flor. in.l.teſtis idoneus.nu.8.ff. de teſt. Ant.Baue. vbi pro hoc addunt alia quam plura. in.§.pater.nu.23.Inſtit.de teſta. Stephanus Auſtredus in ttacta.de reprobario.teſtium.nu.25.Feli.in d.c.literas.nu.15. & in d.c.cum oporteat.nu.3.De iure regio probatur in.l.ix.tit.viij. lib.ii.fori.

6 Limita ſexto,quando cauſa criminalis ciuiliter eſt mota:nā tunc frater admittitur pro fratre,ſicut in mera ciuili. Ita tenet Abb.in d. c.cū oporteat.nu.3.per tex.in d.c.literas. de preſump. & ibi Imola poſt Guliel.nu.10.Ioan.And.& Ioa.de Ana.in d.c. cum oporteat. & ibi Additi.Aretini,ad nu.8.vbi dicit quod ibi Aret.hoc non bene intellexerit. Facit quod ſupra dixi in reg.cccxv. limita.j.

7 Septimo limita non procedere,quando a patre contraria non fuit oppoſitum:nam tūc bene admittuntur fratres,ēt in cauſa criminali. Ita concludit Bal.in.l,ſi quis teſtibus,nu.7,C. de teſti, quē ſequitur

Feli.

Feli.in d.c.literas.nu.14.& in d.c.cum oporteat.nu.3. Stepha. Aufredus in d.tract.de reprobat.testiū.nu.25. Ias.in.l.certi condictio.§. quoniam.nu.13.ff.si cert. petat. Et Bal. vbi supra loquitur in exceptionibus fauore partis introductis: secus dicit in inductos odio testis: vt in excommunicatis.vel bannis: vt in l.tametsi.ff.ad Maced. & ita dicit intelligendum tex. in c. præsentiū,& in c. ex parte.de testi. & in Auth. si dicatur.C.eo.ti. & dicit ibi, quod cauti aduocati semper debet protestari exceptiones sibi saluas esse in personis, & dicta testium in prin. productionis: nam per talē protestationem reseruatur ius opponendi,cum excludatur tacitus consensus. arg.l. si filius.ff. ad Macedo. quę procedunt in testibus productis contra presentes: sed quando producuntur contra absentes non est necessaria protestatio, quia absens non intelligitur consentire , cum non habeat causam contradicendi: vt notat Ci. in d.Auth. si dicatur.C. de testi. Circa quam regulam est notandum quod in supra dictis casibus in quibus frater admittitur pro fratre , de quibus in hac regula,& in supra proxima,detrahitur fidei eius: & sic non erit omnino integer testis,nec facit tantam fidem sicut alius. Ita tenet Specula. in ti.de teste.§.j.versi.sed nunquid frater.nu.8.Bar.in.l.qui testamento.§.j.nu.6.ff.de testa. Imo.in d.c.cum oportear.nu.10.Guido Papa,vbi hoc declarat,in c. cum regula canonica.nu.2.de offi. delega. Alcia.in tract. præsump. in.1.reg. pręsumptio.xxiij.num.5. Mar.Anto.Baue.in.§.pater.nu.23. Insti. de testam.Bartho.Soci.in consi.xx.nu.18. & in consi.cxxx.nu.10.vol.1. Ioan.de Amicis in consi.lxi.nu.19.Are.in d.c.cum oporteat,nu.11.Ia .in repe.l.admonendi.nu.clxxx.ff.de iureiurando, pro qua opin. est gl.in.l.ēt manus.ff.de probat. Et Ias.vbi supra,intelligit hoc duobus modis:& alio modo intelligitur quando est testis instrumentarius,& sic rogatus ab vtraque parte: nam tunc est integer testis , & plene probat. ita Bal.in d.l.parentes.nu.1.

REGVLA CCCLXXXIIII.

FRATER contra fratrem non cogitur testificari. Hanc regulam probat tex.in l.lege Iulia.ff.de testi.canonizata in c.si testes.§. lege Iulia.inf.q.iij. & tex.in l. parentes.C. de testi. De iure regio probatur in l.xi.ti.xvi.par.iii.& in l.fin.tit.xxx.par.vij. Et vltra docto,in locis supra dictis ita tenet Abb.in c.literas.num.8.de præsump. & ibi Felin.nume.16.idem Feli.in c.cum oporteat. nu.3. & ibi Imo.nu.12.de accus. Bar.in.l.qui testamento.§.quęcunque.nu.6. ff.de testamentis. Steph. Aufredus in tracta. de reprobationibus testium.nu.25.in fi. Alb.in tract.de testibus.nu. . in ii.par.

1 Amplia primo , habere locū in omnibus transuersalibus vsq; ad quartū gradū. Vt in d.l.xi.ti.xvi.par.iii.& in d.l.fi ti xxx.par.vii

2 Amplia secundo habere locum,tam in causa ciuili,quam in causa criminali. ita probat gl.in d.l.lege Iulia.ff.de testibus.cum qua gl.

in hoc dicit ibi Iacobi. de Sancto Georg.nu.2.in fi.quod transeunt doct. communiter. Eandem opi.gl.sequitur Montaluus in glo.l.xi. tit.xvi.par.iij. Abb.in d.c.literas.nu.8.

1 Limita primo non procedere,quando veritas alibi haberi nō pos sit: nam tunc frater potest cogi.Ita tenet Specul. in tit.de teste.§.de testium.nu.1.quem sequitur Alberi.in d.l. parentes.nu.2.Hosti.Io. An.Panor.& Imo.in d.c.j.de testi.coge.Iacobi. de Sancto Georg. in d.l.lege Iulia.nu.1.& ibi in nu.2.ponit cui incumbat onus probā di,quod veritas aliter haberi non potest. Eandem opi. tenet Fede. Schenck in tract. de testibus.nu.31.Roma. in sing.cccxcviij.vbi additi.eius addit quam plures doct.idem tenentes. Montaluus in gl. l.ix.tit.viij.lib.ij.fori.in gl.j.in prin.& in gl.in parte,hermanos.in fi.idem Iacobi.contra gl.ibi,qui contrarium tener,in,l.inuiti.la.j.ff. de testi. Facit quod supra dixi in reg.cccxv.in ij.limit.

2 Limita secundo,quando est testis instrumētarius rogatus ab vtra que parte: nam tunc cogitur inuitus testificari.Ita tenet Bal.in d.l. parentes.nu.1.col.j.vers.vel dic latius. Facit gl.in.l.inuiti.la.j.in gl. magna,in fi.ff.de testi.& in Authen.de testi.§.& licet. in verb.& suppliciis.colla.vij.vel etiam testis testamentarius,quia est rogatus a testatore. idem tenet Sali.in d.l.parentes.nu.2.Albe. in tracta. de testibus.in ij.par.nu.2.

3 Limita tertio non procedere, quando frater producitur ad defen sionem fratris, & sic ad purgandam eius innocentiam : nam tunc potest compelli, etiam in causa criminali : scilicet quando prodest fratri,& nemini nocet. Ita tenet Bald.in d.l.parentes.quia.d.l.lege Iulia.cessat quando agitur de ipsius fauore: argu.tex.in.l.quod fauo re.C.de legi. & in c.si necesse.de dona.inter vir. & vxo. & ita te net Abb.in d.c. literas.nu.8.

4 Limita quarto,quando frater producitur pro fratre: nā tunc po test cogi etiam contra fratrem dicere. Ita probat gl. in c. cum nun tius. & in c. fraternitatis.de testi.& est tex.optimus in c.quanto.de iud.& in.l.iij.in prin.& ibi Bar.ff.de legi.tuto.& ita tenet expres. Steph.de Federicis in tract.de interpretatione iuris: in j.par.nu.8.

5 Limita quinto, quādo vtraque pars ex litigantibus consentiret, vt frater produceretur contra fratrē: tunc etiam inuitus cōpellitur. Ita tenet Abb. post Iaco. de Arenis in tract.de testi.in ij.par.gl.& quod ibi notāt doct.in.l.ij.C.de testi.Quam limita.intelligo veram quando vnus ex ipsis litigatoribus esset frater:nam si essent extra nei,etiā de consensu ipsorum non credo posse cogi,maxime in cau sa criminali, vel in causa ciuili si est de maiori parte bonorum, per rationes supra dictæ.l.quæ hanc regulam probat.

REGVLA CCCLXXXV.

Frater in feudis nouis : non succedit fratri: sed Vasallo sine sobole mortuo, feudum ad dominum reuertitur. Hanc regulā pro bat

bat text.in c.j.§.filia vero. in fine,de feudi successione.& in cap.j. in.§.si duo fratres.de feud. Marchię.& in c.j.& 2.de duob.fratrib. a capita.inest.& in c.j.qualiter frater fratri succed.in vsib.feud. De iure regio probatur in l.vij.titu.xxvj.parte 4. Et hanc opi. vltra doctor.in locis supra allega.tenet Cald.in titu.de feudis.consil. ix. Abb.in consil.lxxxij.volu.1.& in consil. 3.volu.2.Iaco.de sanct. Georg.in tract.feud.in verb.nobiles.nu.1.Alber.Brun.in consi.63. num.2.& in consi.73.nu.5.& Iacobus de Leonardis inter consilia eiusdem Alberti Bruni,in consi.114.nu.143.Alex. in consil.xxx. nu.8.volu.j.Ruin.in consi.xij.num.2.& 8.volu.1. Et circa hanc regulam vide Matthæ.de Afflict.in d.§.in alio uero feudo.num. 2. cum aliis,de successi.feudi.& in d.§.si duo fratres. de feu. Marchię. nu.1.cum aliis.& in c.j.§.& quia,nume.14.de his qui feu. dare pos. & in c.1.nume.1.de fratrib.de nouo benefi.inuesti.& in d.c.1.nu.1. cum aliis, de duob.fratrib.a capita.inuest.& in constit.Neap. lib. 3.nu.24.nu.11.Barthol.Soci.in consi.xix.nu.x.vol.1.Part.in consi.xvj.nu.4.vol.4.

Hanc regulam,vbi eam limitat tribus modis, ponit Franc.Curt. Seni.in consi.xlix.nu.69. Et eam cum quatuor limitation.ponit Matt.de Afflict.in c.1.nume.8.de benefi.frat.in vsib.feudor. Eandem regu.cum vni.ampliat,& sex limita. ponit Vldaric. Zasi. in tracta.feudo.in 8.par.a nu.34.vsque ad nu.44.

REGVLA CCCLXXXVI.

Fructvs beneficiorum percipiunt scholares dum sunt in studio,ac si residerent. Hanc regulam probat text. & ibi Panor. in c.super specula.de magist. tex.in c.2.de priuileg.lib. 6. idem Abb. per tex.ibi in c.tuæ.& in c.relatum.de cleri.non residen. & etiam per illum tex.in c.licet.de præben.& in consi.588.in fi.col.versi.3. quia his cessantibus.volu.j.Eandem probat tex.in clemen.j.§.cæterum.de statu monach.gl.in pragm.sanctio.§.verum tamen.in verb. libertus.Lucas de Penna tenet hanc opi.in l.hac l.C.de proximis sacror.scriniorum lib.12.Iac.Rebuff.in l.in sacris l.2.eo.ti. & in l.j. C.qui ætate lib.x.Io.de Platea in l.2.C.de incol.lib.x.in d. Clem. jan fi.de magist.Feder.de Senis in consi.146.Nicol.Boer.in decis. 12.Eandem opi.probat tex.in c.olim.de verb.sig. & in c. cum ex eo. de elec.lib.6.& ita expresse tenet Io. Copus Parisi.in trac. de fructibus.titu.3.c.4.nu.5. Ratio est,quia ab ecclesia non censetur absens,qui causa studiorum abest,vt in l.quæsitum.in prin.ff. de leg.3.ibi, si studendi causa misisset, non ꝙ de feudo eum aliorsum transferret.& in l.Seiæ.§.Pamphilæ.ff.de fund. inst. Eandem opi, tenet Blasius Ariolus in c.eam te.nu.137.de rescrip.

Hanc regulam,vbi eã limitat duodecim modis, ponit Pet. Reb. in tracta.de priuilegiis scholarium,in priuile, trigesimoseptimo , a nu.1.vsque ad finem.

REGVLA CCCLXXXVII.

FRVCTVS restitui debent deductis impensis. Hanc regulam ponunt doctor.per illum tex.in l.fructus.ff. solu.matr.glos.& ibi Bar.& Ange.in l.in fundo.ff.de rei vendi.in verb. deducto. & in l. ex diverso versi. certe illud.& ibi docto. Instit.de rer. divis. & gl.in c.cum contra.in verb.fructus.& ibi Barb.col. 2. de pign. Facit etiam gl.in c.grauis.in verb.fructus.de restitu.spol.text.in l. si a patre vel a domino.ff.de peti.here.in.§.fructus. De iure regio probatur in l.6.tit.8.& in l.xxxviij.& xl.& xliij.tit.xxviij.parte.iij.& l.xj.tit.xv.partita quinta et l.iiij.tit.14.parte.6. Circa hanc regulam vltra doct. in locis supra allegat.vide Tiraq. in tracta.de vtroq; trac.in tit.de retractatu(lignagier.)gl.j.§.xv.fo.192 pagi.2.nu.j.cum aliis.& in tracta.de primogeni.q.lxxiiij.num.7. cum aliis,Catel.Cotr.in Memoralib.iuris,in verb.fructus. Felin. c.ad nostram,nu.3.de iureiuran.Parisi.in consi.cxiiij.nu.21. & in consi.96.nu.25.vol.2.Iaſ.in l.cum quędam puella.§.quoties nu.5. ff.de iurisdi.om.iud. Vincen.de Hercu.in d.l.fructus nu.8.& in l.diuortio.nu.5.ff.solu.mat.& Iaſ.in d.l.fructus,nu.7. Didacum Couar. in lib.1.Variarum resolutionum cap.3.nu.3.

Hanc regulam vbi in princ.eam not.examinat, & adducit aliquas extensiones ad eam,& postea a nu.10.vsque ad nume.14.ei limitat 8.modis,ponit Tiraq.in d.tracta.de vtroque retract.in d.tit. de retract.(lignagier).§.15.gl.1.fo.191.in d.pag.2.& ibi a nu.34 vsq; ad fi.ponit alias octo quęstiones in præposito.

REGVLA CCCLXXXVIII.

FRVCTVS percepti per creditorem ex pignore, computantur in sortem. Hanc regulam probat tex.in l.si dominium. & ibi doctor.C.de pignoribus,& in c.cum contra.eod.titu. & in l.creditor.la j.& in l.fi.C.de pignora.actione. De iure regio probatur in l.2.& in l.xxj.tit.13.par.5.

Hanc regulam cum sex ampliationib.& sex limitationi. ponit Anto.Negusan. de Fano,in tract.de pign.in quinto membro 5.pars prin.a nu.1.vsque ad fi.

REGVLA CCCLXXXIX.

FVGA non probat delictum. Hanc regulam probat tex.in l. lege Cornelia.ff.ad Syll.& in l.j.in §. finaurem post commissum. C.de raptu virgin.in l.raptores.C.de episco.& cleric.in Auth. de exhibendis reis colla.5.

Hanc regulam limitat sex modis Felin. in c. nullus. de præsum. a nume.

a nume. 1. vsque ad fin. Quas ponunt Hippol. in repe. Rub. C. de probatio. nu. 259. cum aliis. & in pract. crim. in. §. diligenter, num. 41. Bernar. de Luco in regu. 303. Et quia ibi cõfuse loquuntur, ideo ex eis quæ ibi tradunt, & ex aliis quã pluribus quę doct. tradunt in diuersis locis, facio sequentes regul.

1 Amplia primo, vt non valeat statutum quod fuga probet delictum: quia esset contra ius commune. vbi habetur quem ex præsumptionibus damnari non posse. l. absentem. ff. de pen. l. 1. §. diuus. & l. fi. ff. de quæst. l. milites. in. §. oportet. ff. eodem tit. Ita concludit Roma. vbi alleget quam plura fundamenta, in l. lege Cornelia. nu. 4. C. de sicar. Quam opinion. sequitur Ang. Are. & ibi Augu. Arimen. in additionibus in tracta. maleficiorum, in verbo, quod fama publica. nume. 47. & 48. Eandem opinionem Romani per eadẽ fundamenta, licet de eo mentionem non faciat, tenet Cato Saccus in reperi. l. admonendi. numero 62. ff. de iureiurand. Quam ampliationem intelligo veram nisi essent manifesta delicta contra fugientem, & qualitas delicti pœnam mortis postularet, quia tunc valet supra dictum statutum. Ita concludit Deci. post Felin. & alios doctor. qui tenent contra Roman. in c. sicut. nu. 56. cum sequen. de probationibus. vbi pro vtraque parte adducit quam plura fundamenta.

2 Amplia secundo, ꝙ talis fuga purgatur iuramento ipsius fugientis, dicentis ob aliquam fugisse causam. Ita voluit expresse Cuss. in l. fina. C. de requiren. reis. quem sequitur Corne. in consil. lvij. volumi. 2. Hippol. in singula. cxv. & in l. qui falsam, nu. 93. ff. de falsi. & in rubr. C. de probatio. nu. 121. & in pract. crim. in. §. diligenter. nu. 43. Nico. Boer. in decis. ccxv. nu. 26. Ripa. in repet. d. l. admonendi. nu. 168. Contra quam ampliationem per plura fundamenta tenet Marcus Anto. Blanc. in tract. de indiciis & tortura. num. 283. cum aliis.

3 Limita primo, non habere locum in officiali notato de barataria, & pendente causa fugit, quia habetur pro confesso. Ita probat rex. in l. consiliarios. C. de assessorib. per quem rex. tenet Feli. in c. nullus. nu. 2. de præsump. vbi allegat alios doct. Eandem opin. tenet Hippoly. in d. §. diligenter. nu. 45. & in rub. C. de probatio. nu. 260. Roman. in repet. d. l. admonendi, nu. 58. ibi Cur. nume. 161. Petrus de Ptolomæis numero 81. & Ripa num. 173. Cato Sacchus, nume. 57. Ioan. Igneus in l. lex Cornelia. nu. 15. ff. ad Syllan. Et Rom. vbi supra in hoc concludit, ꝙ aut aufugit ante finitum officium, et tunc illa fuga hoc inducit quod punitur tanquam committens crimen lęse maiestatis. ita probat rex. in Authen. de administratorib. in. §. si quis autem. collat. 7. Aut aufugit post finitum officium, & intra quinquaginta dies per quos debet stare ad syndicatum ex forma iuris communis, l. 2. C. vt omnes iudi. tam ciuiles quam criminal. & in Authen. vt iudic. sine quoquo suffrag. in. §. necessitatem. collat. 1.

Quod de iure regio hodie correctum est, nam sufficiunt triginta dies, vt in l.6.titu.xvj.lib.2. ordina. & tunc aut est reductus, licet inuitus ad locum ex quo aufugerat, & tunc fuga contra eum nullam facit probationem, sed vt condemnetur debet legitime probari, ita probat tex.in d. Auth. vt iudices sine quoquo suffragio in.§. necessitatem.colla.2.aut non est reductus ad locum a quo aufugit, & tunc fuga contra eum tantam facit probationem q̃ iuramentum illi additum sufficit ad eum condemnandum.vt in Authen.de coll.iu .§.nulli.versic.super hoc.colla.ix.Et hanc distin.Roma. sequuntur supra dicti doctor.& Iaſ.in d.l.admonendi.nu. 177.& ibi Ioan. Baptista Caccialupus numero 85.idem Iaſ.in lectura d.l. admonendi.numero 90.

2 Limita secundo, quandocunque effractis carceribus. Ita probat glo.& ibi Bar.per illum tex.in l.in cos. ff. de custodia reor. quem sequitur Felin.in d.c.nullus.nume.1.de prẽsumpt.Hippo.in pract.in d.§.diligenter.nu.46.& in Rub.C.de prob. num.161. Iaſ.in lectu. d.l.admonendi.nume.90.& in repet.nume.172. & Roma. numero 57.idem Roma.in l.lege Cornelia, numero 7.ff.ad Syllania.Lanfranc.de Oriano in repet.dicta l.admonendi.numero 56.& hoc cõmuniter teneri dicit ibi Cato Sacchus nume.56.Paulus Grillandus in tracta.de relaxatione carceratorum.c.de fuga carcerati. nume. 12.quam limitationem infra latius explicabimus, in regu.cccxciij.limitatione.

3 Tertio limita, quando famulus aufugit a domino, & sibi aliquid erat furatum, nam tunc per fugam præsumitur subtraxisse res domini. Ita probat gloss. in Authen.de exhiben.reis, in.§.si vero etiam quidam iurent collat.5.& ita expresse diximus supra in reg.307.in princ.& vltra doct.quos ibi allegaui, ita tenet Iaſ.in lect.d.l.admonendi, nu.91.Hippo.in pract.in d.§.diligenter, nu.47.Pau.Grillandus in tract.de relaxatione carceratorum.c.de fuga incarcerati, nume.17.Cur.in repet.l.admonendi, nu.171. Nico. Boer. in decisione 215.nu.29.

4 Quarto limita, quandocunque cum fuga adesset fama publica. Ita probat tex.in auth.de exhib.reis, in.§.si vero.coll.5.&in auth. de sanctiſsi. episcop.in.§.si quis autem.coll. ix.facit quod supra dixi in regu.cccj.in 4.limitati.& ita tenet Ioan.de Amicis in consilio 85.nu.1.nam tunc talis fuga facit indicium ad torturam, vt in supra dicta limitatione dixi.

5 Quinto fallit in milite fugiente, nam tunc probat delictum. Vt in l.j.& ij.C.de desertorib.& in l.desertorem,& in l.qui cũ vno, in .§.qui post desertionem.ff.de re mili.ita tenet Oldra. quem sequitur Io.And.in additio.Specula.in titu.de præsumpti.in.§. præsumitur.versi.violenta, in additio.mag.Hipp.in repe.rub.C. de probat. nu.cclxiij.& in practi.in.§.diligenter, numero.47. Ripa in repet.l. admonendi, nu.165.& ibi Curt, nu.163.Ioan.Corasi, num.lxxxiij. ff.de iureiurando.

Limita

6 Limita Sexto, in casibus in quibus sola suspicio sufficit ad probationē ipsius criminis. Vt in l. impuberibus, in fi. ff. de suspectis tut. Ita tenet Feli. in d. c. nullus, nu. 9. Hippoly. in practica criminali, in §. diligenter, nu. 47. & in repe. rub. de probatio. num. 263. Ripa in d. l. admonendi, nu. 167.

7 Septimo fallit, quod ad tollendam incertitudinem & dubitationem, quando dubitatur quis commiserit delictum. Ita concludit Hippo. in d. repe. rub. nu. 264. C. de probatio. & in practica. in d. §. diligenter, nu. 47. allegat Bal. in l. voluntatis, nu. 11. ff. de fideicom. qa hoc tenet.

8 Octauo limita, non habere locum in istis mercatoribus fallitis, seu cambiis cessantibus soluere & fugitiuis, nam ipsi habentur pro confessis ex sola fuga, & possunt torqueri vt indicent pecunias eis datas vel positas, quas habere denegant, & illas perdidisse, & sub nullas per institores esse dicunt. Ita tenet Paris de Puteo in tracta. syndicatus, c. an in causa pecuniaria & ciuili, nu 2. quem sequitur Hippoly. in l. diuus. nu. 5. ff. de quęst. & in d. practi. in §. expedita, nu. 61. Fran. Purpura. in l. singularia, nu. 94. ff. si cert. petat. Nicola. Boer. vbi hoc latissime prosequitur, in dicta decisio. 215. nu. 5. Et isti mercatores non habent beneficium immunitati ecclesiasticæ. argu. tex. in Auth. de mandatis principium, in §. publicorum vero tributorum. ibi, quoniam fiscalium ratio, & militibus, & priuatis, ipsisque templis, & cunctis reipublicæ vtilis est necessaria, colla. vlt. & l. pene. C. de exactoribus tributorum, lib. 10. & ita expresse tenet Nicol. Boeri. in dicta decisio. 215. nu. 7. quē sequitur Remigius de Gonny in tract. de immunitate ecclesiarum, fallentia 18. De iure regio probatur in pragma. 80. in antiquis, fol. 76. vbi etiam ponitur pœna qua puniri debent, & in l. 8. titu. 8. lib. 5. ordina. & non solū quandocunque iste talis abtentasset personam, verum etiam qñ bona celasset, debet puniri eadem pœna contenta in supra dict. ll. vt in pragma. 24. de Madrid. anni 1528. Contra quos fuit etiam dispositum in pragma. 111. Segouianis, anni 1532. ꝙ debeant puniri etiam si sint nobiles. Quæ ll. regni confirmantur per pragma. 122. de Valladolid, anni 1537.

REGVLA CCCXC.

Fvga in criminalibus facit indicium ad torturam. Hanc regulam ponit Bar. in l. fina. ff. de quæst. Bal. in l. voluntatis, nu. 11. C. de fideicom. Imola, & ibi Feli. numero 3. in c. nullus, de pręsump. Hippoli. in pract. criminali, in §. diligenter, numero 41. Iacobus de Bel. in practic. iudiciaria, in titu. de quęstionibus, numero. j. Hanc opinionem tenet Marcus Antonius Blancus in tract. de indiciis & tortura, numero. 258. Angel. in tracta. Maleficiorum, in verbo, quod fama publica, numero 46. Romanus in repe. l. admonendi, num. 57.

ff. de

ff.de iureiuran.& ibi Iaſ.in lectura.nu.88.dicit hoc communiter te nere,& in repe.nu.169.

1 Limita primo,quando fugiens prius reputabatur bonæ vitæ & famę.Ita tenet Archi.in c.decernimus.3.quæſtio.9. quem ſequitur Cataldus de Boncompagnis,in tract.de ſyndicatu, nu.76. Hippol. in conſi.49.nu.38.vbi dicit ꝙ hoc fuit de monte Bal.in l. bonæ fi dei.C .de iureiuran.vbi dicit,ꝙ abſentia alicuius ſemper preſumi tur in bonam partem.

2 Secundo limita, quando conſtat ꝙ quis debet capi de facto, nam tunc ad euitandam violentiam facti licet aufugere, & tunc fu ga ipſa non operabitur aliquid contra ipſum.Ita concludit Andrę. de Iſernia in glo.ad conſtitutiones Neapolita.Rub. 29. de iniuriis Curialibus illatis, incipienti, vt participatio. numero 10. quem ſe quitur Paris de Puteo in tracta.de ſyndicatu,in cap.an iudex,nu. 3.Paulus Grillandus in dicto tracta.de relaxatione incarcerato rum,c.de fuga incarcerati, numero 9. Thomas Grammaticus in voto.19.nu.7.

3 Limita tertio,habere locum ſolum contra illum qui aufugit,ſed non contra conſocios de eodem crimine culpatos. Ita concludit Ioan.And.in additio.ad Specul.in titu.de præſumptio.in.§.ſpecies in additione magna,ad nu.4.vbi per tex. in l.2.C. de fide inſtru. & per tex.in l.fi.C.de fal.concludit, ꝙ ſi quis accuſat de falſo eũ qui produxit falſum inſtrumentum, & etiam notarium qui eum conficit, quamuis notarius aufugiat, eius fuga non facit indicium ad torturam contra producentem quamuis ſimul accuſatum.Quę ſequitur Iaſ.in lectu.l.admonendi,numero 89. & in repeti.numero 176.ff.de iureiuran,Bernardus de Luco in regu.303.in 4. ſublima tione.Boerius in deciſione 215.numero 25.Ripa. in repet. d. l.ad monendi.nu.174.

4 Limita quarto,quando quis aufugit a familia poteſtatis,& cita tus poſtea venit ad poteſtatem,quia per talem comparitionem fu ga purgatur.Ita tenet Bar.in l.quis ſit fugitiuus, in.§. j.per illum tex.ff.de ædictio edicto,& ibi Cæpola numero 6.& 15. & idẽ Bar. in l.aut facta,in.§.tempus,col.j.ff.de pęnis.Hanc opinionẽ ſequitur Iaſ.in l.admonendi,in lectura,numero 89. & ibi Curt. nume. 158. Rom.numero 156.Ripa nu.168.Marcus Ant.Blan.in.tract.de in diciis & tortura,nume.278.Feli.in d.c.nullus,nu. 7. de præſumpt. Tho.Gram.in conſi.42.nu.2.in criminalibus.Bertrandus in conſ. 61.nu.7.volu.2.primæ impreſsio.Boerius in d.deciſio.215.nu. 27. Pro qua opin.eſt tex.in l.130.ſtyli.

5 Quinto limita,quando quis aufugiſſet ex loco ob aliquam cau ſam rationabilem,ſcilicet ratione partialitatis ſeu inimicitię, quia ſi inculpatur de homicidio,non præſumitur contra eum, quia non eſt locus ei tutus.Facit tex.in c.accedens,el j.vt lite non conteſta ta,& ita deciditur per Bal.in l.in bonæ fidei.C. de iureiur. allegat tex,in Cle.paſtoralis,de iudica.gl.in c,ſtatutum,in.§.j.de reſcrip.

lib.

lib.6.Feli.in d.c.nullus.nu.7.Ias.in l.admonendi.in lectu.nu.89. & in repe.nu.169.ff.de iureiur.& ibi Cur.nu.157.Rom.nu.56.Petrus de Ptolomæis nu.76.Cato Sacchus nu.55.Mar.Ant.Blan.in tract.de indiciis & tortura,nu.285.Bartho.Socin.in regu.163.in 2. fallen.Steph.Bertrandus in consi.115.numero.32. vol. 2. secundæ impref.Deci.in consi.410.nu.30.Ioan.de Amic.in consi.7. nu. 12. & in consi.86.nu.5.

6 Sexto limita,nisi iste talis aufugit propter sæuitiam iudicis. Ita tenet Lucas de Penna in l.si coloni.C.de agrico.& censib. lib.11. pro qua opinione facit text.in l.quis sit fugitiuus,in princ.vers.itē autem quidē qui a pretore cui in disciplinam traditus esset fugisset.& in vers.sicuti ne eum quidem qui in dominum animaduerterit.ff.de ædil.edict.& ibi Cæp.nu.6.Ioan. Igneus in l. lege Cornelia,nume.55.ff.ad Syllania.Io.de Amicis in consi.7.numero 19. facit q̃ supra dixi in regu. 303. in limita. 3. Paulus Grillandus in tracta. de relaxatione carceratorum, in Rubri.de fuga incarceratī,nume.10.

7 Limita septimo habere locum,quandocunque aliquis aufugit ante accusationem vel inquisitionem contra eum factam, secus tamen est si fugit post accusationem,nam tunc hęc regula non habet locū,quia cuilibet est licitum redimere sanguinem suum. Ita tenet Bar.in l.j.de bonis eor.nu.1.vbi dicit, q̃ quando aliquis est accusatus de crimine capitali,si aufugit, non est presumptio contra eum,requitur Feli.in d.c.nullus,nu.6.Ang.Are.in tracta.maleficiorum,in verbo,quod fama publica,nu.46.Matthę.in sing. 146. Bartho.Socin.in regu.164.in 3.limitatione,& ita expresse dixi supra in regu.107.in 3.limitatione.Et vltra ibi allegata hanc opinionem tenet Hippoly.in practica.in d.§.diligenter,nu.41. & in cōs. 49.nu.37.& in singu.119.& 497.Ias.in lectura l.admonendi,numero 89.& ibi Curtius in repe.nu.160.& 178. Marcus Antonius Blancus in tract.de indiciis & tortura,numero 281.Ioan.Corasius in repe.l.admonendi, numero 79. Pro qua opinione est text. in c. si judex,de pace tenenda & eius violatoribus,ibi,qui si de sua diffidus sit innocentia,in vsibus feu.& in l.fi.in.§.fraudis ibi,metu imminentis accusatoris.ff.de bonis damna.& in Authen.de exhibendis reis,in.§.si vero etiam,in vers.penes sui accusatorem per fugam factum,colla.5.Montal.in glo.l.11.titu.29.parte.7. pro qua opinione est text. in l.130.in ll.styli.Quæ limitatio latius declaratur in regula sequenti.

REGVLA CCCXCI.

Fvga post accusationem non facit indicium ad torturam.

Hanc regulam ponit Barto.in l.1. numero. . de bonis eorum, quod expresse & plenę comprobaui in præcedenti regula, in fina. li limitatione.

Amplia

1 Amplia primo habere locum, etiam si post libellum, vel accusa
tionem, seu inquisitionem comminatam, licet nondum factam, ac
fugisset, quia tum iustus fuisset timor fugiendi, & iuste debuit time
re comminationem. Per tex. in l. miles, in. §. socer. ff. de adulteriis,
ibi, sed accusatione parente, & probationibus insistente ac immi
nente, & ita expresse per illum text. tenet Romanus in l. leg
Cornelia, numero secundo. ff. ad Syllama. & ibi Ioann. Igneus nu
mero 15. facit etiam tex. in l. edicto, in. §. stat. ff. de iure fisc. Hanc
opinionem sequitur Angel. Aretin. in tracta. maleficiorum, in verb.
quod fama publica, numero 46. Decius in consil. 334. numero ter
tio. Ioan. de Amicis in consil. 131. numero. 3. Ioann. Corasius in l. ad
monendi, numero 89. & ibi Curt. numero 160. Petrus de Ptolo
meis, numero 80. Cato Sacchus numero 58. Marchus Ant. Blancus
in tracta. de indiciis & tortura, numero 282. docto. supra allegati in
regu. 390. in 6. limita.

1 Limita primo, quando alia iudicia seu suspiciones laborarent
contra fugientem, quia tunc etiam fuga facta post accusationem, fa
cit contra eum maximum indicium & suspicionem. arg. tex. in l. fi.
C. qui numero tutelarum se excus. Ita expresse illum tex. tenet Ro
ma. in d. l. lege Cornelia. in fine Socin. in regul. 152. in secunda limi
tatione. Ioan. de Amicis in consi. 37. numero 7. Ioan. Corasius in di
cta. l. admonendi. numero 79. & ibi Perrus de Ptolom. numero 77.
Curtius in dicto numero 160. Ioan. Igneus in d. l. lege Cornelia. nu
mero 13. in fine.

2 Limita secundo, quandocunque delictum erat capitale ex quo
aut debebat occidi, aut membris mutilari, secus si esset imponenda
pœna pecuniaria. Ita expresse sentit Barto. in d. l. j. de bonis corum
& doctor. supra allegati. & ita expresse tenet Soci. in dicta reg. 152
in 3. limitatione, Ioan. de Amicis in consi. 7. numero 11. & in consi.
86. numero 4.

3 Tertio limita', nisi post accusationem de eo institutam fracis
carceribus aufugiat, quia tunc contra eum vt de crimine confessum
proceditur. Notatur in l. in eos. & in l. fi. ff. de custodia reorū, & ita
expresse tenet Socin. in regu. 162. in 3. limitatione. Decius in consi
lio 234. numero 3. Petrus de Ptolomæis in repeti. l. admonendi, nu
mero 77.

4 Quarto limita, nisi post accusationem quis esset relaxatus a car
cere sub fideiussoribus, & pendente accusatione aufugisset, nam
tunc talis fuga etiam post accusationem facit eum haberi pro con
fesso. Ita probat tex. in l. 3. in fine, titu. 8. libro 2. fori. & in l. 9. titu.
11. lib. 3. ordina.

REGVLA CCCXCII.

FVGA quæ fit ex carceribus, facit fugientem haberi pro cõfes
so. Hãc regulam probat tex. in l. in eos. ff. de custodia, & exhibi.

reo.

reo. & ibi gl. & Bar. & in l. milites agrum. in §. pe. ff. de re milit. ita tenet Spec. in ti. de præsumpt. in §. ij. nu. 3. & ibi Ioan. Andr. in addi. magna Ang. in tract. malefic. in verbo, quod fama publica. nu. 46. & ibi August. Arimi. in addi. Hippo. in pract. §. diligenter. nu. 46. & in §. attingam. nu. 44. & in repe. Rub. C. de probatio. nu. 261. Iaf. in lect. l. admonendi. nu. 90. & in repe. nu. 172. ff. de iureiur. Bartho. Soci. in regu. clxij. in iij. limita. Feli. in d. c. nullus. nu. 7. de præsump. Chassanę. in consue. Burg. in tit. (Des iustices.) Rub. j. §. v. fol. 54. col. iiij. nu. 116. Eandem opi. tenet Cur. in repe. d. l. admonendi. nu. 169. & ibi Petrus de Ptolomæis, nu. 77. De iure regio probatur in l. xxij. tit. xxix. par. iij. & in l. xxxiiij. tit. xviij. lib. viii. ordi.

1 Amplia primo, quod si re vera non commisit delictum pro quo est carceratus, tunc habetur pro confesso, & punitur ac si re vera crimen commisisset. Ita probatur in d. l. in eos, & ibi glo. in verbo, puniendi. ff. de custo. reo. & ibi Bar. & Ang. nu. 3. Iacob. de Belloui so in practica iudiciaria, in tit. de quęstionibus, & qualitatibus tormentorum, nu. 103. Hierony. Zanet. in tract. differentiarum iuris canonici, & ciuilis, diffe. xci. nu. 159. Abb. in d. c. a nobis. nu. 3. & ibi doc. de apostа. Hanc opin. tenuit Feli. in d. c. nullus, num. 3. de præsump. vbi dicit quod in hoc casu plus operatur ficta confessio quam vera: & cum hoc non inuenit ab alio tractum, transit cum opinione Bar. l. in d. l. in eos. Albericus tamen in d. l. in eos, determinat, quod licet per d. l. innocentes sint puniendi, tamen quia illa non determinat pœnam, credit eam arbitrariam, & arbitrio iudicis puniẽdam, & determinãdam, per tex. in l. j. in §. expilatores. ff. de effract. licet d. glo. aliter teneat. Eandem opi. tenet Cuma. in d. consil. cvi. nu. 1. & 3. Boeri. in d. decisi. ccxx. nu. 22. Thom. Grãma. in d. voto xxxvij. nu. 5.

2 Amplia secundo, qnandocunque aliquis post accusationem fuit carceratus, & relaxatus a carcere sub fideiussoribus, & pẽdente accusatione aufugisset: nam tunc talis fuga facit eum haberi pro confesso. Vt in l. ij. in fi. tit. viij. lib. ij. fori, & in l. ix. ti. xi. lib. iij. ordi. & dixi in regu. supra proxima in iiij. limita.

3 Amplia tertio habere locum, si fuisset aliquis repertus cum velit exire carceres: nã habetur pro confesso. Ita concludit Nicol. Boer. in decisio. ccxv. nu. 12. facit tex. in l. quis sit fugitiuus, in §. idẽ Celsus, cum aliis per eum allegatis. ff. de edili. edic. Hanc opin. tenet Hippo. per alia fundamenta quæ ibi allegat, in rub. de probat. num. 265. & in pract. in §. diligenter. nu. 49. & quod notat Soci. in consi. xcix. nu. 2. li. iiij. vbi dicit quod ille dicitur fugitiuus qui est in actu fugæ Franc. Purpura. in l. rogasti, in §. si fugitiuus, nu. 32. ff. si cert. pet. & hanc opinio. tenet Iaco. de Bellouiso, in pract. iudiciaria: ti. de quæstionibus, & qualitate tormentorum, nu. 103.

4 Amplia quarto habere locum, etiam in fugiente ex aliqua carcere, vel ex palatio potestatis, in quo detinebatur sub custodibus. Argu. tex. in d. l. in eos, ff. de custo. & exhibitio. reorum, quia loca ipsa

siue

siue palatium dicitur esse carcer, quando quis detinetur in eo mandato iudicis, vt est text. & ibi notant docto. in l. j. ff. de custodien. Hanc opinio. tenet Hippoly. in practi. in. § diligenter. numero 61. Paul. Grillandus in tracta. de relaxatione carceratorum. cap. 6. fuga incarcerati. numero 13. Quod tamen est verum quando quis recessit ianua sciffa, & fracta, vel muros transcenderit, vt in fi. ff. de rerum diuisi. secus si retentus in palatio fugiat per portam, quia tunc non dicitur frangere carcerem: quia licet carcer hac modo possit appellari, tamen proprie non est carcer: nec dicitur carcere inclusus qui retinetur in palatiotta tenet Bar. & ibi Ro. numero. 57. in repetitio. l. admonendi. ff. de iureiur. quem sequitur Cur. in repetit. numero 164. & ibi Petrus de Ptolomæis numero 78. & hanc opinio. tenet Innocent. in capit. nuper. de sentent. excommu. Facit etiam text. in l. nemo carcerem. in verbo, aperta, & libera. C. de exacto. tribu. lib. x. per quem text. dicit Bald. in d. l. admonendi. in lectu. antiq. quod non dicitur frangere carcerem, qui retentus in palatio fugit per portam. Nicola. Boer. in decisio. cxx. numero 15. & hanc opinio. expresse tenet Sali. post Guliel. de Cug. in l. succurritur. in j. & ii. lectu. ff. ex quibus causis maio. Socin. in regul. clxij. in iij. limita. Licet contrarium teneat Alberi. in d. l. succurritur. numero 3. quem sequitur Ias. in repetit. d. l. admonendi. numero 174. vbi dicit quod detentus in palatio vel camera, & non in publico carcere, si inde aufugiat fracto ostio, non inde habetur pro confesso idem in lectu. numero 90. & licet alleget Bald. in d. l. succurritur. dicens hoc tenere, firmat tamen contrarium, vt supra dixi.

5 Quinto amplia, quod etiam punitur pœna capitali. Vt in d. l. j. de effracto. & in d. l. milites agrum. in. § eius fugam. ff. de re milita. quod latius explicabo in regula sequenti.

1 Limita primo habere locum, quando quis aufugit effracto carcere: secus autem si aufugit de carcere aperto quia tunc non habetur pro confesso. Ita concludunt Iacobus Butri. Gulielm. de Cugno. Bald. & Alberic. in d. l. succurritur. ff. ex quib. cau. maior. Angel. in l. vinum. la. ij. per illum text. ff. de furt. & in l. j. ff. de effractorib. vbi dicit quod ille qui exijt de carcere quia inuenit ostium apertum, non tenetur pœna effracti carceris. & sic nec pœna illius statuli. ff. de effractoribus. quos sequitur Iaso. in d. l. admonendi. in lectu. numero 90. & in repetitio. numero 174. & quia præfertis limitati. plus attinet ad regulam sequentem, ideo ad ibi dicenda me remitto.

2 Limita secundo, in eo qui aufugit animo reuertendi, & deinde sponte reuersus fuerit: quia ille non habetur pro confesso, nec incurrit pœnas de quibus in d. l. in eos. ff. de custod. reorum. Vt in d. l. desertorem. in. § j. & ibi gloss. ff. de re milita. & in l. quis sit hugitiuus. in princip. & in. § apud Labeonem. & ibi Bartol. ff. de quæ. edic. Hanc opinionem tenet Paul. Grillan. in tract. de relaxa. carce. 13. 6.

ta.c.de fuga incarcerati.nu.7. & 14. Quę limitatio in regula sequenti latius declarabitur.

3 Tertio limita,quando quis post fugam esset incarceratus,licet in uitus. Ita concludit Ias.in d.l.admonendi. in lectu.nu.90. vbi dicit quod ita tenet Bartol. per illum tex. in.l.raptores.C.de episcop. & cleric.in quo casu isti arbitrio iudicis puniendi sunt,vt in.l.xiij. in fin.tit.xxix.part.vij.& ita tenet Nicol.Boeri. in decisio.ccxv. num.10.

4 Quarto limita,nisi quis esset incarceratus pro generali inquisitione:secus si pro speciali. Ita tenet Feli.in d. c. nullus.num.4.de præsump. Hippoly. in repet.Rubr.C.de probatio. nu.262.& in practica.in.§.diligenter.numero 46. Paulus Grillandus in tract. de relaxatione carceratorum.cap.de fuga carcerati.numero 1.Ioan.Andr. in additio. ad Specula. in titul.de presumptio.in.§.ij.in additione magna,ad nu.3.Bal.in d.l.in eos.ff.de custo.reorum.

5 Quinto fallit,quandocunque mulier aufugit de carcere causa euitandę libidinis : nam tunc talis mulier non habetur pro confessa. Vt probat tex.in Authen. nouo iure. ibi, ne castitate iniurietur.C. de custo.reo,ita tenet Bal.in.l.j.nu.11.C.de ędil.actio.Pau.Grillan. in d.tract.de relaxatione carcera.c.de fuga incarcerati.nu.17.Boet.in d.decisio.ccxv.nu.18.

6 Sexto limita non habere locum,nisi fuga fuerit habita cum conspiratione prius habita in carceribus cum socijs : nam hoc modo habetur pro confesso : alias non. Ita expresse tenet Bald.vbi dicit quod ita debet intelligi text. in dicta l. in eos.in consi.xxxij. nu.1.vol.iij.vbi dicit quod ita tenet Guliel. de Cugno in.l. succurrunt.ff.ex quibus causis maio.dicit tamen ibi Bal.quod in hoc casu punitur iste arbitrio iudicis. & illam opinionem Bal.sequitur Pau. Grillandus in d.c.de fuga incarcerati.nu.13.in fi. Thom.Gramma, in voto xxxvij.nu.8.

REGVLA CCCXCIII.

FACIENS fractis carceribus punitur pœna capitis. Hanc regulam probat tex.in.l.prima in princ.ff.de effracto. & in l. milites agrum. in.§.cum tamen.ff. de re milita. ita tenet Bar. in tracta. de carceribus.in iij.col.Hippo.in pract.in.§.attingam.num.36.Thom. Gramma.in voto xxxvij.nu.1.Anchar.Ioan.de Ana. & Abb. in 6.a nobis.de aposta.

1 Ampliat primo in eos, qui huiusmodi fugitiuos celant vel occultant.Vt in.l.consiliarios.in.§.pro confesso.in verbo,subtraxit.C.de assessoribus, ita tenet Ioan. Igneus in.l.lege Cornelia,num.16.ff.ad

Syllania.

Syllania. Pro qua op. facit tex. in l. j. ff. de recepta. & in l. j. & ij. C. de his qui latro. occulta. vbi probatur, quod si aliquis receptauerit in domo sua malefactorem, debet eadem pœna puniri sicut ille qui commisit delictum. Quam ampliatio. veram intelligo, nisi isti receptatores essent consanguinei. ista est glo. notab. & semper menti tenenda in c. fœlicis. in verb. receptauerit. de pœn. libr. vi. quam sequitur ibi Ioan. Monachus. nu. 3. & alij doc. Feli. in c. literas. nu. 2. de præsump. & in c. cum quidam nu. 11. de iureiu. Marc. Ant. Blan licet de supra dicta gl. mentionem. non faciat, in tract. de indicii & tortura. nu. 201. Chassa. vbi dicit ita vidisse seruari in consuetu Burgund. in ti. {Des iustices.) Rubric. j. §. v. fol. 39. col. iiij. in prin nu. 12. in fin. & nu. 13. & pro ista opinione est tex. in l. ij. ff. de recep ptatoribus.

2 Amplia secundo, habere locum non solum in ipsos fugientes, ve rum etiam in personas ipsorum qui per vim carceratos a carcere re laxant sine licentia custodis. Ita probatur in l. xiiij. tit. xxix. par. in. l. xi. ti. xiij. lib. iiij. fori.

3 Amplia tertio adeo procedere, quod ille qui accusat volentem frangere carcerem, debet consequi liberationem. Ita probat tex. in d. l. in eos. in versi. eos vero. & ibi gl. ff. de custod. & exhibi. reo. & ita per illum tex. tenet Hippo. in pract. crimi. in §. attingam. nu. 52. Nicol. Boer. in decisio. ccxv. nu. 22.

1 Limita primo habere locum, quando quis aufugit effracto carce re; secus si aufugit de carcere aperto, quia tunc non debet puniri pœna effracti carceris. Ita concludunt Guliel. de Cugno, Alber. & Bal. in d. l. succurritur. ff. ex quibus causis maio. Ang. per illum tex. in l. vinum. la. ij. ff. de fur. & in l. j. ff. de effracto. vbi dicit, quod ille qui exijt de carcere eo quia inuenit ostium apertum, non tenetur pœna effracti carceris: & sic nec pœna illius tit. ff. de effracto. Quod dictum vltra docto. allegatos supra in reg. cccl xxxix. in ij. limita. & in reg. cccxcij. in j. limita. vbi etiam hoc dixi, tenet Chassaneus in consue. Burg. in tit. {Des iustices.) Rubr. j. §. v. fol. 54. col. iiij. nu. 116. Fulgo. in cons. xlj. nu. 1. Curt. iun. in repe. l. admonendi. nu. 154 & ibi Lanfran. de Oria. nu. 56. & Ripa nu. 170. ff. de iureiur. Ioan. Igneus in l. lege Cornelia. nu. 52. & 53. ff. ad Syllania. Soc. in reg. la cclxxij. in iij. limita. Hipp. in d §. attingam. nu. 37. vbi dicit quod mitius debent puniri: scilicet arbitrio iudicis. quod & tenet & licet. Boer. in decisio. ccxv. nu. 15. & 23. facit tex. in d. l. j. in verb. quod si per negligentiam custodum euaserint, mitius puniendos. ff. de effracto. Thom. Gram. in voto. xxxvij. nu. 9.

2 Limita secundo in eum, qui aufugit animo reuertendi, & deinde sua sponte reuersus est, quia ille non incurrit in supra dictã pœnam de qua in d. l. j. cum simi. ff. de effracto. Facit pro hoc tex. in c. vulgaris. in §. diuortium, de pœniten. distin. j. & in c. præsenti. lib. vi. §. in c. postquam, de electio. lib. vi. quia non dicitur aufugisse qui re cessit animo redeundi, vt in l. retroceditur. ff. de capti. & postlimin. reuer.

reuer.& hanc opi.vltra supra dicta in re.291.in ii.limi.tenet Pau. Gril.in tract.de relaxa.carcera.c.de fuga incarcerati.nu.14. Curti in rep.l.admonēdi.nu.clix.ff.de iur.iur.& ibi Ripa nu.clxix. Mar. Ant.Blan.in tract.de indiciis,& tortura.nu.187. Tiraq.in repe.l.si vnquam.in ver.susceperit liberos.nu.179.Nicol.Boeri.in d.decisio. ccxv.nu.18. Ratio est : quia propter spontaneam comparationē purgatur omnis suspicio.l.j.ff.de requiren. reis.& c. cum contumacia,de hæreti.lib.vi.eandē opi.tenet expresse Petrus de Ptolomæis in d.repet.l.admonendi.nu.79.Steph.Bertran. in conf.lxj.nu.7. & 8.vol.ii.primę impress. Iacob.de Bell.in prac.iudiciaria: ti.de quæstio. & qualitate tormen. nu.106.

3 Tertio limita, non habere locum quādo quis frangit carcerem vt ire ad superiorem:quia iste talis non punitur pœna effracti carceris, quia non dicitur fugere. Ita tenet Host.in c.vt debitus. de appellat. facit quia itineris arreptio ad iudicem,ad quē habetur loco appellationis: vt est tex.quem ibi ad hoc no.Bal.in l.sed & si per pretorem,in.§.ff.ff. ex quibus cau.maio.facit etiam tex. in l.capitalium, in.§.ad statuas.ff.de pœn. & in.l.quis sit fugitiuus, in.§. apud Labeonem.ff.de ædil.edict.in l.milites agrum,in.§.desertorem.ff.de re milita. Et hanc opi.tenet expresse Cæpo.vbi dicit ita fuisse decisum,in d.l.quis sit fugitiuus,in prin.nu.xxj.de ędil.edic. Iacobi.de S.Georg.in l.j.nu.9.C.de ser.fugiti.Nicol.Boeri.in deci.ccxv.nu. 28.Tho.Gram.in voto xxxix.nu.12.Ioan.de Amicis in cons.vii. nu.20.facit quod supra dixi in reg.cccvii.in iiii.limi.

4 Quarto limita,quandocunque incarceratus erat iuste detentus in carcere : nam si iniuste erat detentus , frangens non punitur pœna mortis. Ita concludit Bar.in l.vis eius. quem ibi sequitur Salic.C. de probati.Alex.in.l.sed eximendi,in.§.si quis.circa fi.& ibi Iacobi.de S.Geor.nu.3.ff.ne quis eū qui in ius voc.est,vi exi.idem Iacobi.in.l.i.nu.xi.de seru.fugiti.Hip.in pract.in.§. diligenter.nu.30. & in.§.attingam.nu.38.Nicol.Boeri.in d. decisi.ccxv.nu.30. Ripa.in d.repe.l.admonendi.nu.71.ff.de iureiur.vbi ponunt quando dicatur quis esse incarceratus. Facit etiam gl. in Clem. Pastoralis, in verbo,per violentiam.de re iudi.vbi dicit, quod quando aliquis est iniuste incarceratus , & est relaxatus sub iuramento de redeundo ad carcerem,quod iste talis si est iniuste incarceratus non tenetur redire,quē sequitur Ias.in.l.si duo patroni,in.§.fi.nu.4.ff.de iureiu.quod putat Abb. verum in c.inter alia,in fi. de immu.ecclesia. quandocunque imminet periculum mortis: alias secus. quem sequitur Hip. in singu.clxxvii.Curt.in d.repe.l.admonendi.num.clxviii. & ibi Ias.in repe. nu.169.Ioan.Igneus in.l.lege Cornelia,nu.19. & in.l. iti.in.§.subuenitur,nu.125.ff.ad Syllania.Andræas ab Exea in.c.1. nu.246,de constitu.Boeri.in decisi.ccxv.nu.19. Et hanc opi.dicit com.teneri Couarru.in lib.i.variarum resolutionum.c.ii.nu.xi. Felin d.c.i.nu.43.de const.

5 Quinto fallit,quando aufugit, de licentia custodis: quia hoc ca-

su tenebitur custos, & non ipse fugiens. Ita tenuit Gulielmus de Cagno in.l.quoties.C.de exacto. tributo.libro.x. Bal. in d.l. ad commentariensem. Ioan. Andræ.in addi.ad Spe.in tit.de præsump.in §. ii. in addi.magna ad nu.3. Paulus Grillandus in tract.de relaxatione carceratorum: c.de fuga incarcerati, nu.15. facit tex.in. l. consiliarios.C. de assesso. De iure regio probatur in.l.xii.tit.xiiii.lib ii. ordina. vbi probatur, quod quandocunque carceratus aufugit culpa custodis vel de licentia ipsius, debet puniri eadem pœna qua ipse carceratus puniri debebat. per quam.l.declarantur.l.ix.& xii. tit.xxix.par.vii.

6 Sexto fallit, quandocunque mulier aufugit de carcere causa euitandæ libidinis: nam tunc ista mulier excusatur. Ita probat tex.in Auth.nouo iure. ibi, ne castitate iniurietur.C. de custo. reorum. & ita dixi supra in reg.cccl xxxii.in.v.fall.

7 Limita septimo, quando aufugit de carcere timore ignis, & aquæ: nam isto casu etiam si fregit carcerem non debet puniri: cum iustus timor ipsum excuset. Ita probat tex.in. l. habitatores, in.§.fi.ff.de ca. Hanc opinionem vbi allegat alia iura, tenet. Iacobus de Bellan pract.iudiciaria, in tit. de quæstionibus, & qualitate tormentorum. nu.104.dum tamen ille qui frangit carcerem non aufugiat. Quam opinionem sequitur Nicol.Boeri. in d.decisio.ccxv.nu.22.in fin.& in nu.30. licet ibi teneat quod etiam si aufugiat. Sed opinio Iacobi de Bellouiso procedit ad hoc vt habeatur pro confesso, vel arbitrio iudicis puniatur: sed ad hoc vt capite puniatur, etiam si aufugiat, procedit opinio Nicolai Boerij, quod quando aufugit de carcere timore ignis vel aquæ, etiam si aufugiat non puniatur pœna capitis:

8 Octauo fallit, quando carcerem fregerunt, sed non perfecerunt fracturam: nam tunc non pœna capitis, sed arbitrio iudicis puniendi sunt. Ita concludit Tho.Gramma.in d.voto xxxvii.per totum. licet contrarium teneat Cuma.in consi.cvi.nu.3. Hanc opi. per tex. in d.l.in eos, tenet ibi Albe. scilicet quod arbitrio iudicis puniatur. nu.ii.Boeri.in supra dict. decisi.ccxv.nu.28.

9 Nono limita, & intellige supra dictam regulam, quia cum supra dicta iura loquantur tantum in pœna capitali, & non in pœna trimi supplicij, non debet puniri pœna mortis, sed alia mitiori pœna. Ista est gl. notab. quæ pro singulari solet allegari in .l.i.C.ne chrystia. mancip.in versi.capirali. sed est alia similis in.l. ne frumentū. & ibi Bal.& Sal.C.quæ res vendi non poss.& in.l.transigere.C.de transactio.gl.de furę canonico, & ibi Io.And.per eam, in c. quanto, in ver.defraudatā. de iureiur.pro qua opi. est tex.in l.hos accusare, in.§.omnibus. in ver.capitis.ff.de accusatio. & in l.cum patronū.ff. de iurej patrona. & in.l.præsenti. in prin.C.de his qui ad eccles.confu. vbi Imperator videns non sufficere esse factam mentionem seu expressionem de pœna capitali, quia ex hoc non inferebatur pœna mortis, ideo ibi dixit capitali, & vltimi supplicij, idē probat tex.in l.eos,

l.eos.in.§.super his.C.de appellatio.& in l.qui cum maior.in.§.his demum.ff.de bonis libertorum.& in.l.edicto, in.§.j.ff. de bonorum possessio. & in.l. capitalium. in princip.ff. de pœnis. & in l.ii.ff. de publicis iudiciis.& hanc opinionem sequitur Felin.in cap.qualiter & quando,el.ii.vbi eam quadrupliciter limitat in.§.fin.numero 52.de accusatio. & ibi. Aretinus numero 144.Abb.in d.c.quanto. Ias.in l. diuortio.numero 15.ff.solu. matri. & in.l.iii.in.§. pœna.ff. quod quosque iuris, & in.l. transigere.col.fin.C. de transact. & ibi Rimi. numero 4. Augustin. Ariminensis in additionibus ad Ang. in tract.maleficiorum.in uerbo,& caput a spatulis,nu.32. Alcia. in Liset capitalis.ff. de uerborum significi. Ioan. de Villamati in repet.l.diuus,colum.lxx.numero.ff.ad l.Corneliam de sicariis. Imo ii.ubi hoc notabiliter declarat,in l.ii.num.iii.in fi.ff.de public.iud. Decius in c.ex literis.nume.xxxxviii.de constitu. Chassaneus in consuetudi.Burgun.in tit. (Des iustices.) Rubric.1.§.v.fol.4:. col. iii. nu.3. & folio.liij.col.iij.nu.cix.& hanc opinionem communiter teneri testatur Hippoly. ubi allegat alios doct. in d. practica, in §.opportune.nu.40.ubi dicit, quod assessores ita practicant quod in sententiis capitalibus,& ultimi supplicij apponunt illa uerba,uidelicet quod talis moriatur, & anima a corpore separetur. Facit etiam pro hoc quod notat Cy.in l.i.C. de fals. ubi dicit quod pœna capitalis interpretanda est in mitiorem partem, ut comprehendat deportationem,& non mortem naturalem, allegat ad hoc tex.in.l. si de interpretatione.ff.de pœnis.cum delicta semper debeant interpretari in illam partem in qua pœna uenit euitanda.l. proxime.ff. de his qui in testa.delen.cum aliis. Facit etiam pro hoc gl.in Auth. sed nouo iure,in uerbo,una.C. de seruis fugi. ubi dicit, quod si quis est condemnatus in amputatione manus,intelligitur de debiliori,& si reus haberet unam aridam,illa esset amputanda,quam gl.sequuntur ibi Iacobus Butri. Albe. Salicetus,& Pau. de Castr. & Cępola numero 34. idem Albericus in tract. statutorum,in.iij.par.quæst. lx. & hanc dicit com.opinionem Ioan. Andrę.in addi.ad Spec. in Rubr. de pœnis, in addi.i.in fine,uersic. secunda quæstio. Eandem opi.sequitur Ang.in tract.malefi.in uerbo, quasi si non soluerit.col. i. Ang.de Perusio per tex.ibi.in l.iii.in.§.Labeo.ff.arbo.furtim cę si.Maria.Socin.in repe.c.ad audientiam,nu.42. de homicidio. ubi allegat,tex. in cap.sicut urgeri.i.quæstio.i. Eandem opinionem tenet Feli. in c.inter cæteras,numero 8.de rescrip.Ias.in l.fin. numero iii.ff.de offi.eius.& in l.de quibus.numero 37.ff.de legib. reprobato Cyn. Bal.&.Bar,qui contrarium tenuerunt in d.Authen. sed nouo iure,

REGVLA CCCXCIIII.

FVNDARE & cõstruere ecclesiam pro iure patronatus acquirendo non sufficit, sed requiritur eius perfectio, Hanc regulam po-

ait Paul.de Citadi. vbi adducit quam plura pro eo, in tracta. iuris patrona. in iii. par. quęst. xiiii. nu. 22. Eandem regulam, vbi eã examinat, & quam plura etiam pro ea allegat, ponit Cæsar Lambertinus in tract. de iure patrona. in j. par. j. lib. artic. ii. q. iiii. prin. num. 1. cum aliis, fol. 28. col. 4.

Hanc regulam ampliat duodecim modis, vbi eas latissime examinat, & limitat quatuor modis. idem Lambert. in d. tract. iuris patro. in j. par. primi lib. in xiiii. artic. iiii. q. prin. fol. xxxij. col. j. nu. 1. vsque ad fi.

REGVLA CCCXCV.

FVNDI parte apprehensa, censetur possessio totius fundi apprehensa. Hanc regulam probat tex. in l. possideri. ff. de acquir. poss. & in l. vulgaris quæst. de fur. & rationem huius regulæ ponit Socin. ibi nu. 37.

Hanc regulam ampliat quatuor modis, & limitat vno modo Vidari, Zasius in d. l. possideri, nu. 20.

REGVLA CCCXCVI.

FVNDVS datus filiæ spuriæ in dotem vel pro alimentis, post eius mortem reuertitur ad patrem, vel ad hæredes eius. Hanc regulam ponit Bal. in l. eam quam. numero 41. C. de fideicom. vbi dicit, quod legatum factum filiæ spuriæ pro alimentis, non transit ad hęredes spuriæ: quia non ratione proprietatis, in qua non valet legatum, nec ratione alimentorum, quia cum vita extinguuntur. l. cum 2. in. §. si vni. ff. de transact. & l. dominus, in. §. fi. ff. de vsufruct. sequitur Deci. in consi. 311. num. 4. vbi dicit quod pro ista conclusione est tex. in l. 1. & ibi Bar. C. de natura. lib. Eandem opinionem sentit idē Bal. in d. §. si vni. & in repe. l. fi. ff. de his quib. vt ind. quę sequitur Io. Baptista Caccialupis in repet. l. si qua illustris, numero 91. C. ad Orficia. Pala. Ruuios in repe. c. per vestras. §. 24. incipienti in constituenda tamen dote, vbi plura pro hoc adducit in num. 4. cum aliis.

Hanc regulam limitat quatuor modis Bermondus in tract. de publicis concubinariis. pag. 341. a nu. 60. vsque ad nu. 62. quas limitationes ante eum declarando supra dictam regulam posuit Pala. Ruuios vbi supra.

Et ibi Pala. Ruuios addit aliam, & quintam limitationem, scilicet quod non procedat de iure regio, quia cum hodie sit taxatum q parentes possunt relinquere filiis spuriis quintam partem bonorum, vt in l. viiii. & x. Tauri, ipsi filij spurij tam in vita quam in morte possunt ad libitum disponere, etiam quantum ad proprietatem. ita tenet Pala. Ruuios vbi supra, numero 10. doctor. in d. l. ix. & 10. Tauri.

Tauri.Roderic.Xuarez in lect.l.i.tit.vi.lib.iii.fori.fol.91.pag.2.& ita expresse dixi in reg.cccl xv ii.in iii.ampl.in fi.

REGVLA CCCXCVII.

FVNERARIA actio,in multis priuilegiata est. Ratio est propter vtilitatem publicam,ne sine sepultura cadauera iaceant, vt in l.sunt personæ.& in l.nec corpora.ff.de relig.& sumpt.funer. quia expedit reipublicæ non minus mortuos humari,quam viuentes conseruari.ita tenet Bal.in l.fi.co.ii.C.de neg.gest.& ob id si hæredes nolint expensas pro funere præstare iudex per modum prouisionis solet eos condemnare,salua repetitione si opus sit. quæ repetitio fieri poterit actione funeraria,vt in l. si quis sepulchrum. & in l.at si quis.in.§.hæc actio.ff.de religi.& sump. fune. Et quæ requirantur antequam hæc actio funeraria competat,ponit Spe.in rub.de sepul. & ibi Io.And.in addi.tradit octo requisita in ver.porro, in nu.13. q̃ habuit a Rofre.in tract.libel.in 3.par.in rub.de act.in factum funeraria,in ver.quia multoties.nu.1.& quia ibi satis obscure procedũt. Pet.Rebuf.in gl.ad const.Regias Galliæ.in i.par.in tract.de sentẽtiis præiudicialib.nu.43.pag.230. ponit supra dicta requisita.

1 Et primo requiritur, q̃ aliquis sit mortuus,quia viuens non sepelitur.c.fraternitatem.de sepultu.

2 Secundo,q̃ sumptus fiant in funus mortui: nam si ad aliam cãm fierent,hęc actio non competeret.d.§.hæc actio. & d.l.si quis sepulcrum.ff.de relig.& sumpt.fune.

3 Tertio,q̃ sumptus facti sint animo recuperandi, vt in d.l.si quis sepulchrum.in.§.prętor.Nam si quis pietatis causa faceret,non repeteret.d.l.at si quis.in.§.interdum.eod.titu.l.xii.tit.xiiii. par.i. & in dubio non præsumitur factum causa donationis. l. cum de indebito. ff.de pro.nisi aliud suaderent persona & causa, vt in l. quod in vxorem.ff.de nego.gest.

4 Quarto,q̃ funerales fiant sumptus pro qualitate personę & dignitate eius qui funeratus est, & pro modo facultatum, vt in d.§.hæc actio,in ver.æquum autem.per quem tex.Alex.in l.ex facto.in §. si quis rogatus in i.col.in fi.ff.ad trebell.dicit,quod maior pompa funeris debet eẽ in nobili quam in ignobili. quem sequitur Bonus de Curtili in tract.de nobili.in v.par.nu.82.et ideo si quis fecerit impẽsam funeris tam modicam quę potius in contumeliam cedat mortui quã honorem,non potest illam repetere.l.at si quis.§. iudex. & ibi Ludo.Bologni.in secundis interpretationib.ff.de relig.& sump. fune.& ita expresse tenet Vinc.de Hercu.in l.i.in.§.de impensa. in v.col.in ver.dicit tamen Imo.hic.ff.ad leg.Falci.quod dicit esse notandum contra auaros.Pet.Rebuff.vbi supra.nu.52.

5 Quinto,q̃ habeatur ratio temporis,plus enim expenditur in hyeme quã in æstate,vt in d.§.hæc actio.ver.æquum autem.& ibi glo. expresse tenet in verbo.ex tẽpore,& ita tenet Rofredus vbi supra.

6 Sexto requiritur, ꝙ alia actio non competat: quia si fuerit promissa impensa funeris reddi per stipulationem, hac non ageretur, d.l.at si quis.in §.si quis dum.&.§. Labeo. & ibi gl.hoc dicit.ff. de religio.& sumpti.fune.

7 Septimo requiritur, ꝙ fiat protestatio, maxime a cõsanguineis, ꝙ animo repetendi tales sumptus faciunt. d. l. at si quis. in §. sed interdum.in versi.oportebit igitur.&.§.seq. & l. quod in vxorem C.de neg.gest.

8 Octauo, hæc actio datur contra hæredẽ bonorumue possessorẽ, cæterosq; successores, vt in d.l.at si quis.in §.fi.ff.de reli.& sump. fune.& ita per illum tex.ponit Io.Hannib.in rep.Rub.ff.solu.ma. nu.426.& 427. An autem hęc actio detur contra successores in beneficiis? Panor.in dispu.sua incip.Sempro.clericus, quem sequitur Philipp.Deci.in consi.clvii.incip.queritur de expensis funerarium.vbi concludit, ꝙ consanguinei qui succedunt clerico in suis bonis, tenentur ad funeris impensas, secus si nihil habeat, quia tũc successor in beneficio tenebitur ad illas, secũdum eundẽ Abb.in c. ex præsentium.& ibi Barba.& alii.doct.de pign. Hęc tñ actio non datur contra illum qui non succedit de fundo ex sua dispositione, sed alterius.argu.tex.in l.coheredi.in §.cum filię.ff.de vul.ita consuluit Steph.Bertran.in consi.cccix.nu.2.lib.1. primę impress. nisi in subsidio, vt supra de beneficio dixi, secundũ Rebuffum vbi supra nu.57. His hęc ꝑhabitis hęc actio in multis ẽ priuilegiata.

1 Et primo, quia interdicta est appellatio in ea, ne cadauer sepeliatur.l.fi.ff.de appe.recip.c.ex parte el.j.& ibi gl.in verbo, post appellationem.de sepul.Specu.in tit.de appella.in §.in quibus.ver. 8.de iure regio probatur in l.8.tit.xv.lib.ij.fori.& in l.xj.tit.16. lib.3.ordinariorum.& in l.13.tit.9.par.7.& in l.15.tit.13.par.j.& in l.5.titu.18.lib.iiij.fori. Quod etiam procedit, etiam si contra defunctum pro debito habetur instrumentum guarentigium, secundum Feli.in c.sicut Iudæi.in ij.col.de Iudę.in versi.item nota.Roderi.Xuarez in repe.l.post rem iudicatam.in v.extẽsio.ff.de re iudi.Didacus del Castillo in l.30.Tauri.nu.15.ver.extra no.Guliel. Benedict.in repe.c.Rainutius, in verbo, mortuo itaque testatore.el j.nu.56.de testamen. Licet contrarium teneat Ang. in Auth.vt defun.seu funera eorum non iniurient.a creditor.in prin. num.1.in versi.nota hic casum.colla.v.vbi tenet, ꝙ quandocunque debitor obligatus est vigore instrumenti guarẽtigij, potest impediri a creditore ne cadauer eius sepeliatur. Quem sequitur in hoc Segura in repet.l.si ex legati causa.nu.73.ff.de verb.oblig.

2 Secundo, quia nuntiatio noui operis non habet locum contra facientem fossam vt mortuus sepeliatur. Argu.tex.in l. de pupillo.in §.si quis riuos.ff.de noui operis nuntia. & ita per illum tex.tenet Franc.a Ripa.in tract.de præseruatiuis remediis cõtra pestem, nu. 138.versi.& hac ratione attenta.& ibi in nu.70.

3 Tertio, qui funus ducit nõ põt in ius vocari, l.ij.ff. de in ius vocan-

can. nec ante nouem dies vel quadraginta pro more regionum. vt in c. quia alij. 13. quæst. ij. & in Auth. sed nec ante nouem dies. C. de sepul. viola. Sed de iure nostro regio vsque ad nouē dies non possunt hæredes conueniri. vt in l. v. titulo 13. parte 1. & in l. xiij. titu. 9. parte 7. & ita tenet Iacobinus de sancto Georg. post Bal. in l. interdum. nu. 8. ff. de iudic.

4 Quarto, si quis fuerit domestico impeditus nō venit ad iudiciū, debet ei exceptio dari. l. sed & si quis. in §. p̄terea. ff. si quis cautio.

5 Quinto, qui exequias prohibet excōicādo infirmum, aut alio mō, priuatur suo debito, & alias punitur. Auth. item qui domum. C. de sepulc. viola. ita tenet Fran. de Ripa in c. cum M. Ferrariē. nu. 19. de constitutio. probatur etiam per tex. in Auth. vt defunctus su funera. in §. sancimus. el j. & in §. si vero collat. 5.

6 Sexto competit hæc actio funeraria contra hęredem prohibentem expensas fieri licet regulariter alię non cōpetant. Vt in l. at si quis. in §. item Labeo. ff. de relig. & sump. fune. quē tex. ad hoc dixit esse notab. Ludo. Rom. in cons. 428. nu. 10. Ripa in d. rub. de remediis præseruati. contra pestem. nu. 132. Ant. Corset. in sing. incip. expensa. el j. vbi scribit quinq; casus in quibus impensa contra voluntatē facta repetitur. Quod est verum qñ expendisset iuxta patriæ consuetudinē in causis piis, secus si conuiuiis, vel in aliis reb. non necessariis, vt notant Doct. in l. qp in vxorē. ff. de nego. gest.

7 Septimo, creditor funeris præfertur omnibus aliis creditoribus licet sit posterior. l. impensa funeris. ff. de religio. & sumpti. fune. & sic præfertur doti, & expressis hypothecis, vt est gl. in d. l. impensa Bar. & alij. Docto. in l. j. ff. solu. matrimo. Anto. Negusan. de Fano in trac. de pignoribus. in ij. mem. quintæ part. princ. nu. 28. fall. 132. & hoc propter vtilitatem publicam, vt in l. ij. ff. de priuil. credito. & ita tenet Ripa. in d. c. de remed. preserua. contra pest. nume. 133. Chassanæ. in consuetu. Burgun. in ti. {Des mains mortes.) Rub. 9. §. 15. fol. 319. col. iij. versic. licet hic nihil dicatur. De iure regio probatur in l. 12. titu. xiij. par. j. & in l. 9. titu. iij. par. v. & l. 30. titu. 13. ead. par. & in l. lj. tit. xj. par. vj. Et licet exceptio inuentarij non confecti impediat litem contestari. l. fi. §. donec. C. de iure deliber. vt dixi supra in regu. 267. hoc non habet locum quoties petitur aliquid ab hærede pro impensa funeris, vt dixi in supra dicta regula, in iij. limitatione.

8 Octauo, hęc actio datur marito contra hęredis vxoris vel cōtra illos ad quos dos reuertitur soluto matrimonio. Vt in l. eum. & in l. sed si notandum. ff. de religio. & sumpti. fune. etiā si maritus promisisset totā et integrā doiē reddere, adhuc poterit retinere ex dote impensas funeris. ita tenet Lud. Ro. & Ang. in l. qui bona. in. §. qui partiē. ff. de dam. infect. quos sequitur Cur. senior in consi. 13. inci. statuto ianuę cauetur nu. 26. facit quod no. Bal. in l. fi. ff. ad l. Fal. Hanc opin. tenet Ripa vbi supra, nu. 135. & sic maritus de suo non tenetur vxorem funerari nisi lucretur dotem, vt in d. l. eum. & no-

tant Doct.in l.quod in vxorem.ff.de neg.gest.& idē quādo locu tus est portionem dotis,pro portione tenetur,vt in l.Celsus.cum l. sequen.ff.de religio.& sump.funer.ita tenet Guido Papa in cons. 127.nu.1.in ij.col. Sed mulier nihil habet,maritus tenetur eam s pelire.& ita eodē modo econuerso,si maritus nihil habet tenetu mulier eum sepelire, cum causa funeraria sit pia,& commiseratio ne plena,nec honestas coniugalis id ferre potest, cum sit alterius iniuria vt alter eorum insepultus iaceat.facit ēt tex.in l.ꝙ si nulli ff.de relig.& sump.fune.& ita tenet Lud.Rom.in cons.517.num. 2.quem sequitur Chas.in consue.Burg.in ti.(Des droiz.)rub.4.§. 9.fo.174.col.j.nu.4.Io.Cassianus in gl.ad consue.Aluerniæ.c.14. art.44.Io.Paponis in gl.ad consue.Barboniæ.§.ccxlj.in fi. Vlde Zasi.in summa.ff.de relig.& sump.fune.nu.8.

9 Nono qui per vim cadauer rapuit,& sic impediuit quo minus sepeliretur,tenetur pœna legis de vi publica. Vt in l.qui cœtu.ff. ad leg.Iulia.de vi publica.cuius pœna est deportatio.l.qui dolo.§. fi.eo,ti.& bonorum confiscatio.§.pen.Inst.de publ.iudi.& ad hęc tenetur pœna sepulchri violati.cuius pena describitur in l. si quis sepulchrum.C.de sepul.viol. Imo si sacerdos parochialis cor pus eius qui alibi eligit sepulturā violenter rapuerit, & funus spo liauerit tenetur restituere totum quod accepit, & perdit quartam canonicam.ita tenet Host.in c.cum liberum .de sepulturis.quem se quitur Io Samson in gl.ad consue.Turonen.in rub.de succes.an. xj.col.iiij.fo.310.Pet.Rebuff.in gl.ad constitu.Regias Galliæ,in 1.parte in trac.de sententiis,nu.67.

10 Decimo expensas funeris non tenetur hæres scribere in inuen tario,sed probat eas per testes vel proprio iurō.Vt in l.fin.in.§. in cōputatione.C.de iure deli.De iure regio ,phatur in l.8.ti.6.par.& Et circa hanc regul.vltra doct.in supra dictis locis,vide Chas. in Catalogo glorię mundi,in 2.par.consideratione.5.& 6. Et ēt notandum, ꝙ hodie de iure regio expensæ funerum detrahuntur de v.par.bonorum,non de corpore hęreditatis,vt in l.30.Tauri.

REGVLA CCCXCVIII.

Furtvm commissum a familia vnius domini, dominus soluendo pro vno liberatur quo ad alios. Hanc reg.probat tex.in l.si familia.ff.de iurisdom.iud.& in l.j.ff.si fami.fur.fecis.dicatur.

Hanc regulam limitat tribus modis Bar.in disti.sua.in d.l.si familia,nu.4.in quas sequitur ibi Cur.Iun.vbi ponit quinq; limitat. ad hanc regulam.in num.15.cum aliis. Eandem regu.limita sex modis Ias.in d.l.si familia.nu.6.

REGVLA CCCXCIX.

Fvr pro furto regulariter non punitur pęna mortis. Hanc regulam

gulam probat tex.in auth.sed nouo iure.C.de ser.fug. & in auth. vt nulli iudicum.in.§.pro furto autem colla.9.& in l.fin.ff.de furt. De iure regio ꝓbatur in l.18.tit.14.par.7. Circa quam regulam vide Doct.in auth.sed nouo iure.vbi eã notab.declarant.Ias.in.§. ex maleficiis.a nu.1.vsq; ad nu.17.& ibi Lud.Gomez.nu.4.cum aliis Institu.de actioni.Hippol.in consi.53.nu.35.& in l.vnius.in §.cogniturũ.nu.79.ff.de quæst.& in l.j.in.§.Diuus Adrianus.nu. 11.ff.de ficar. Ias.in l.1.nu.4.C.de precib.Impera.offeren.& in l. cum seruus.nu.7.ff.de condict.causa data.Bal.& cęteri Doct.in c. vnico.in.§.si quis quinq; solidos.de pace tñ & eius viola. in vsib. feu.& ibi Matth.de Afflic.idē Affli.in d.c.1.in.§.publici latrones, nu.cum aliis.Doct.Couarrū.in lib.2.Variarū resolutio.c.9.nu.7. Ludo.Carre.in pract.crimin.super l.obseruare curabis.C. quorum appella.non recipi.nu.96.Ioan.Igne.in l.1. in.§. si sibi manus .nu. 119.ff.ad Syllania.Ioan. Montolo.in promptuario iuris,in verbo, furari.Nicola.Boer.in deci.373.nu.2.cū aliis.Ang.in tract.malefi. in ver.& vestem cœlestem abstulit.nu.12.cum aliis. Chassanæ. in consuetu.Burg.in ti.(Des iustices).Rub.1.§.5.fo.46.col.3.nu.3.Ayno.Public.in gl. ad consue. Aluernię.titu.8.artic.5.per totum.vbi ponit plures casus in quibus furibus pœna est alleuianda post Chassanæ.quē ibi allegat consuetu.Burg.ti.(Des iustices.) Rub. 1.§.v. fol.47.col.2.nu.17.cum aliis.Iacob.Boulenc.in repe. l.capitalium in §.famosos.nu.7.cum aliis.ff.de pœn.Matth.de Afflict.in consti tut.Neapoli.lib.1.Rub.41.nu.7.

Hanc regulam limitat quinque modis Bartho.Cæpo.in d.Auth. sed nouo iure.nu.76. Eandem regulam cum septem limitationibus ponit Bartho.de Chassanę,in consuetud.Burgun.in titu.(Des iustices) Rub.1 §.5.fo.41.col.2.a num.1.vsque ad nu.18. Et circa hanc regulã vide octo casus in quibus quis furca suspenditur, quos ponit Albertus Gandinus in tract.mafeficiorum, in titu, de pœnis reorum,nu.lviij.ver.item suspenditur.

REGVLA CCCC.

Furiosvs non potest facere testamentum. Hanc regulam probat tex.in l.furiosum.C.qui testa.face.poss.& in §.item furiosi. Instit. quibus non est permiss.facere testa.& in l.filiusfamilias, in §.Marcellus.ff.de testa.De iure regio probatur in l.13.tit.1.par.6. Circa quam regulam vide Roderi.Xuarez in allega.1.

Hanc regulam cum duabus amplia.& quatuor limitatio. ponit Ias.in d.l.furiosum.nu.1.cum aliis.Hanc regulã in hac prima parte latissime intendebã examinare,sed quia pendet in casu proprio relinquo,eam examinandã in princip. secundæ par.huius Operis.

PRIMI TOMI FINIS.

INDEX LEGVM HISPANARVM QVAE PRAECIPVE IN HOC LIBRO DECLARATVR.

L.xxxij.titu.ij.& l.iiij.titu.iij.par.iij.in regu.21.
L.xxxix.tit.ij.par.iij.in regula 22.
L.xix.titu.xxvj.par.vij.in reg.27.
L.iiij.tit.j.par.vij.in regu.29.
L.iiij.titu.v.par.v.in reg.31.
L.xxv.titu.xxxij.par.iij.in regu.35.
L.lij.in fi.titu.18.par.iij.in regu.41.
L.xxvj.in fine,titu.xxiij.par.iij.in regu.42.
L.vij.titu.xxvj.par.iiij.in reg.62.
L.x.titu.iiij.par.iij.in regu.67.
L.ix.in fi.titu.xv.par.iiii.in reg.70.
L.iii.titu.xvi.par.i.in reg.71.
L.iii.titu.ix.par.i.in reg.99.
L.li.titu.vi.par.i.in regu.100.
L.lvii.titu.vi.par.i.in regu.102.
L.vi.titu.xxvi.par.iiii.in reg.103.
L.ix.titu.xvi.par.vi.in reg.105.
L.iiii.titu. xiii.par.iii.in reg.117.
L.vii.titu.xiii.par.iii.in reg.118.
L.vii.in medio,titu.xiii.par.iii.in regu.118.
L.ix.tit.v.par.v.in reg.121.
L.x.titu.v.par.iii.in reg.123.
L.ii.titu.ix.par.i.in reg.143.
L.iii.titu.xviii.par.vii.in reg.150.
L.x.xi.& xii.titu.ix.par.i.in reg.153.
L.xliii.titu.xiii.par.v.in reg.160.
L.xlj.& xlii.titu.xviii.par.v.in regu,165.& 166.
L.xxii.titu.xiii.par.5.in regu.157.
L.xxvii.xxix.titu.xiii.par.v.in reg.168.
L.xxiii.& xxiiii.tit.xi.par.iiii.regu.172.
L.xxviii.titu.xxiii.par.iii.in regu.173.
L.vii.& viii.titu.i.par.vii.in regu.ead.
L.vii.x viii.tit.i.par.iii.in regu.120.
L.viii.titu.xiiii.par.v. in reg.158.
L.xviii.titu.xi.par.v.in reg.179.& 180.
L.xv.titu.xvi.par.vi.in reg.187.in xv.casu.
L.iiii.tit.viii.par.vii.in regu.191.
L.xxxiiii.titu.ix.par.vii.in reg.210.

L.titu.xv.par.v.in regu.175.
L.60.tit.6.par.1.in regu.290.in 1.limit.& l.7.ti.7.par.7.
L.m.cum aliis.titu.xi.par.1.in regu.175.in fina.limit.
L.ii.tit.30.par.7.in regu.190.
L.13.cum quatuor aliis,titu.5.par.5.in reg.203.
L.14.& 19.titu.5.par.5.in reg.204.
L.4.titu.14.par.1.in reg.220.
L.iiii.& 5.& 6.titu.xv.par.iiii.in reg.221.
L.iii.tit.iiii.par.5.in reg.222.in iii.limi.
L.6.titu.15.par.6.in reg.ead.in ead.limit.
L.m.titu.iiii.par.v.in regu.223.
L.iii.tit.xv.par.vi.in reg.ead.
L.xx.in fi.tit.4.par.5.in reg.224.
L.ii.titu.iiii.par.5.in regu.226.
L.iii.titu.xi.par.ead.in regu.228.
L.24.titu.xi.par.ead.in reg.235.
L.13.titu.v.par.v.in reg.238.
L.m.titu.18.par.5.in regu.240.
L.xxxii.tit.v.par.v.in regu.241.& 242.
L.9.& l.28.titu.9.par.6.in reg.cclvi.
L.iii.titu.14.par.iii.in reg.cclviii.
L.9.titu.i.& l.17.titu.14.par.7.in reg.cclix.
L.15.titu.i.par.i.& l.14.tit.19.par.6.in regu.cclix.
L.ix.tit.1.par.v.in reg.cclxi.
L.13.titu.i.par.6.in regu.cccc.
L.7.titu.6.par.6.& in l.13.tit.9.par.7.in regu.267.
L.5.ti.17.par.3.in regu.273.
L.15.tit.9.par.7.in reg.277.
L.9.tit.7.par.6.in reg.cclxviii.
L.14.titu.29.par.7.in reg.281.
L.6.tit.31.par.7.in reg.ccxc.
L.26.titu.fina.par.8.in reg.ccxcii.
L.5.titu.15.par.5.in reg.294.
L.in fine,titu.17.par.7.in reg.ccxcviii.
L.3.tit.30.par.7.in reg.ccci.
L.4.ti.28.par.7.in reg.ccxc.in ii.lim.
L.25.ti.17.par.7.in reg.ccxc.in 3.limita.
L.17.tit.16.par.3.in reg.315.in 5.limi.
L.6.ti.26.par.4.in reg.309.
L.v.& xii.tit.5.par.3.in reg.cccxi.
L.17.tit.16.par.6.in reg.314.
L.x.titu.16.par.4.& l.18.ti.18.par.3.in reg.320.
L.vltra,titu.15.par.4.in reg.324.
L.xi.titu.xxvi.par.iiii.in reg.cccxxiiii.
L.1.titu.3.& l.xl.titu.ii.par.3.in reg.cccxxv.
L.xxv.titu.4.par.3.& l.4.titu.xii.par.5.in regu.330.

L.j.titu.xij.par.v.in regu.332.
L.x.titu.xij.par.v.in regu.334.
L.ix.titu.xii.par.v.in regu.335.
L.xiiij.titu.xii.par.v.in regu.336.
L.xi.& xii.tit.xii.par.v.in regu.337.
L.ix.titu.xiiii.par.iii.l.vii.in fi.tit.ij.par.iiij.in regu.344.
L.ix.titu.xxxi.par.vij.in regu.345.
L.vii.titu.vii.par.vj.& l.vj.titu.xxiiij.& l.ij.& iii.titu.xxvi.par.
vii.in reg.cccxlv.in ij.limi.
L.fina.titu.vi.par.vi.in regu.ccxlvii.
L.vi.titu.viii.par.vi.in regu.cccxlix.
L.xii.titu.vi.& l.j.titu.xiii.& l.ii.titu.xv.par.iiii.in regu.cccl.
L.ii.titu.ii.par.iii.in reg.ccccli.
L.iii.titu.iiii.par.v.in regu.ccccliiii.
L.viii.titu.xiij.par.vi.in regu.ccclxv.
L.x.titu.xiii.par.vi.in reg.ccclxvi.
L.iiii.titu.i.par.v.in regu.ccclxix.
L.vi.tit.j.par.v.in regu.ccclxx
L.xxxii.titu.ii.par.iii.l.xv.titu.i.par.vii.in regu.ccclxxviii.
L.xv.titu.xvi.par.iii.in regu.ccclxxxii.
L.xi.titu.xvi.par.iii.& l.fi.titu.xxx.par.vii. in regu. ccclxxxiii
L.vii.titu.xvi.par.iiii.in regu.ccclxxxv.
L.vi.ttu.viii.& l.xxxviij.xl. & xliii.tit.xxxviii.par.iii. & lxi.
titu.xv.par.v.in regu.ccclxxxvii.
L.ii.& xxi.titu.xiii.par.v.in regu.ccclxxxviii.
L.xiii.titu.xxix.par.iii.in regu.cccxcii.
L.xviii.titu.xiiii.par.vii.in regu.cccxcix.
L.xiii.titu.vii.par.vii.in regu.lxxxviii.
L.iii.in fine,titu.xxiii.par.i.in regu.xci.
L.i.titu.xi.par.vii.in regu.lxix.in fine.
L.iiii.titu.xiii.par.vi.in reg.ccclxiiii.
L.iij.titu.iiii.par.v.in fi.& l.v.titu.xv.par.vi.in regu.ccclxxi.

EX LEGIBVS FORI.

L.j.titu.iii.lib.iii.fori.in regu.ii.
L.i.titu.vi.lib.i.fori.in regu.xxii.
l.v.& vii.tit.xx.lib.iiii.fori.in regu.xxvii.
l.iiii.titu.xv.lib.ii.fori.in regu.xlii.
l.x.titu.vi.lib.iii.fori in regu.lxi.
l.vii.in fine,titu.xxii.lib.iiij.fori.in regu.lxix.in fine.
l.ii.titu.vii.lib.ii.fori.in regu.cxviii.
l.fina.in fine,titu.xi.li.i.fori in regu.clj.
l.ix.tit.xx.lib.iii.fori in regu.clviii.
l.v.& xvii.titu.xx.tib.ii.fori.in regu,clxviii.
l.ix.tit.vi.lib.iii.fori.in regu,clxxii.

l.xi.tit.xx.lib.iiii.fori.in regu.173.
l.xii.tit.xx.lib.iii.fori.in regn.175.
l.x.tit.xv.lib.iii.fori.in regu.179.
l.ii.tit.vii.lib.iii.fori.in regu.187.in 15.casu.
l.j.tit.xvii.lib.iii.fori.in regu.191.& 192.
l.xvii.tit.x.lib.iii.fori.in regu.203.
l.vii.tit.xii.lib.iii.fori.in regu.219.
l.v.tit.vii lib.iii.fori.in regu.220.
l.iii.tit.xii.lib.iii.fori.in regu.220.
l.iii.tit.xii.lib.iii.fori.in regu.221.
l.v.tit.xii.lib.iii.fori.in regu.226.
l.vii.tit.x.lib.iii.fori.in regu.241.& 242.
l.vi.tit.x.lib.ii.fori.in regu.264.
l.iii.tit.x.lib.ii.fori.in regu.268.
l.vii.tit.xv.lib.ii.fori.in regu.273.
l.xi.tit.xiii.lib.iiii.fori.in regu.281.
l.vi.tit.xii.lib.iiii.fori.in regu.290. in j.limita.
l.iii.tit.iiii.lib.j.fori.in regu.311.
l.vii.tit.viii.lib.ii.fori.in regu.315.in v.limita.
l.iii.tit.xviii.lib.iii.fori.in regu.334.
l.iii.tit.xviii.lib.iii.fori.in regu.334.in xviii.limita.
l.viii.tit.xviii.lib.iii.fori.in regu.336.& 337
l.iv.tit.v.lib.iiii.fori.in regu.345.
l.j.tit.vi.lib.iii.fori. in regu.350.
l.x.tit.v.lib.iii.fori.in regu.366.

EX LIBRIS ORDINAMENTI.

L.j.tit.iiii.lib.v.ordi.in regu.2.
l.iii.tit.xiii.lib.iii.ordi.in regu.6.& 306.
l.j.tit.v.lib.v.ordina.& l.xiiii.tit.fi.lib.viii.ordina.in regu.31.
l.iiii.tit.xvi.lib.iii.ordi.in regu.52.
l.iii.tit.xvii.lib.iii.ordi.in regu.67.
l.j.tit.iii.lib.j.ordi.in regu.100.
l.iii.tit.iii.lib.j.ordina.in regu.143.
l.iiii.tit.vii.lib.v.ordi.in regu.187.in x.casu.
l.iii.tit.ii.lib.iiii.ordina.in regu.190.
l.xxxiii.tit.xviii.lib.viii.ordi.in regu.392.
l.viii.tit.xiii.lib.viii.ordi.in regu.191.& 192.
l.j.tit.xvi.lib.iii.ordina.in regu.197.
l.iiii.tit.viii.lib.iii.ordi.in regu.260.in 7. amplia.& in reg.262.
l.iii.tit.vi.lib.viii.ordin.in reg.290.
l.j.& ii.tit.viii.lib.viii.ordi.in reg.290.in ii. limi.
l.iii.tit.j.lib.v.ordi.& l.vi.tit.xv.lib.viii.ordi. & l. vi.tit.vii.
l.iii.tit.j.lib.v.& l.tit.xv.lib.viii.ordina.in reg.290.in 3. limi.
l.v.tit.xii.lib.viii.ordina.in regu.281.

l.ii.titu.xi.& l.3.tit.13.lib.5.ordi.in regu.cccxii.
l.vj.titu.i.lib.3.ordinamen.in reg.335.in xx.fallen.verſicu.tamen ta-
tandum.

EX ALIIS DIVERSIS LEGIBVS ET PRAGMATICIS.

L.ix.in legibus de Madrid.in reg.5.& 197.
l.lxiii.Tauri.& Pragmat.clvii.de Madrid, Anni Domini.1528.
regu.6.& regu.cccvi.
l.lv.Tauri.in regu.31.in 9.limita.
l.clxj.ſtyli.in regu.41.
l.xii.Tauri,in fi.in regu.69.
Pragma.xxv.in antiquis.in regu.87.
l.iii.in quaterno Gabellarum.in reg.100.
l.184.ſtyli.in regu.121.
l.vi.& vii.Tauri.in reg.61.
l.244.ſtyli.& l.lv.Tauri.in regu.151.
l.ii.in legib.(de la hermandad.) in regu.172.
l.69.Tauri.in regu.219.
l.xxix.Tauri.in regu.222.
l.cxxx.ſtyli.in regu.390.& 391.
l.cxcix.ſtyli.in regu.158.
l.ccxx.ſtyli.in regu.187.in x.caſu.
l.64.& 70.Tauri.in reg.197.
Pragma.72.de Toledo, Anni Domini 1525.& prag.69.de Madrid,
Anni 1528.in regu.290.in ii.limi.
l.176.ſtyli.in regu.268.
l.8.de Madrid.in regu.263.
Prag.79.de Segouia, Anni Domini 1532.in reg.290.in i.limita.
l.xcvi.ſtyli.in regu.cccxv.in v.limita.
l.83.Tauri.in reg.298.in 6.limita.
l.62.Tauri.in regu.312.
l.229.ſtyli.in reg.335.
l.12.Tauri.in regu.350.
Prag.6.de Valladolid, Anni Domini.1542.in regu.170.in v.limi.
l.9.Tauri.in reg.366.in 8.fall.verſ.quod tamen.
l.49.Tauri.in reg.373.
l.92.ſtyli.in regu.27.

FINIS.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN